

بانک خاورمیانه
Middle East Bank

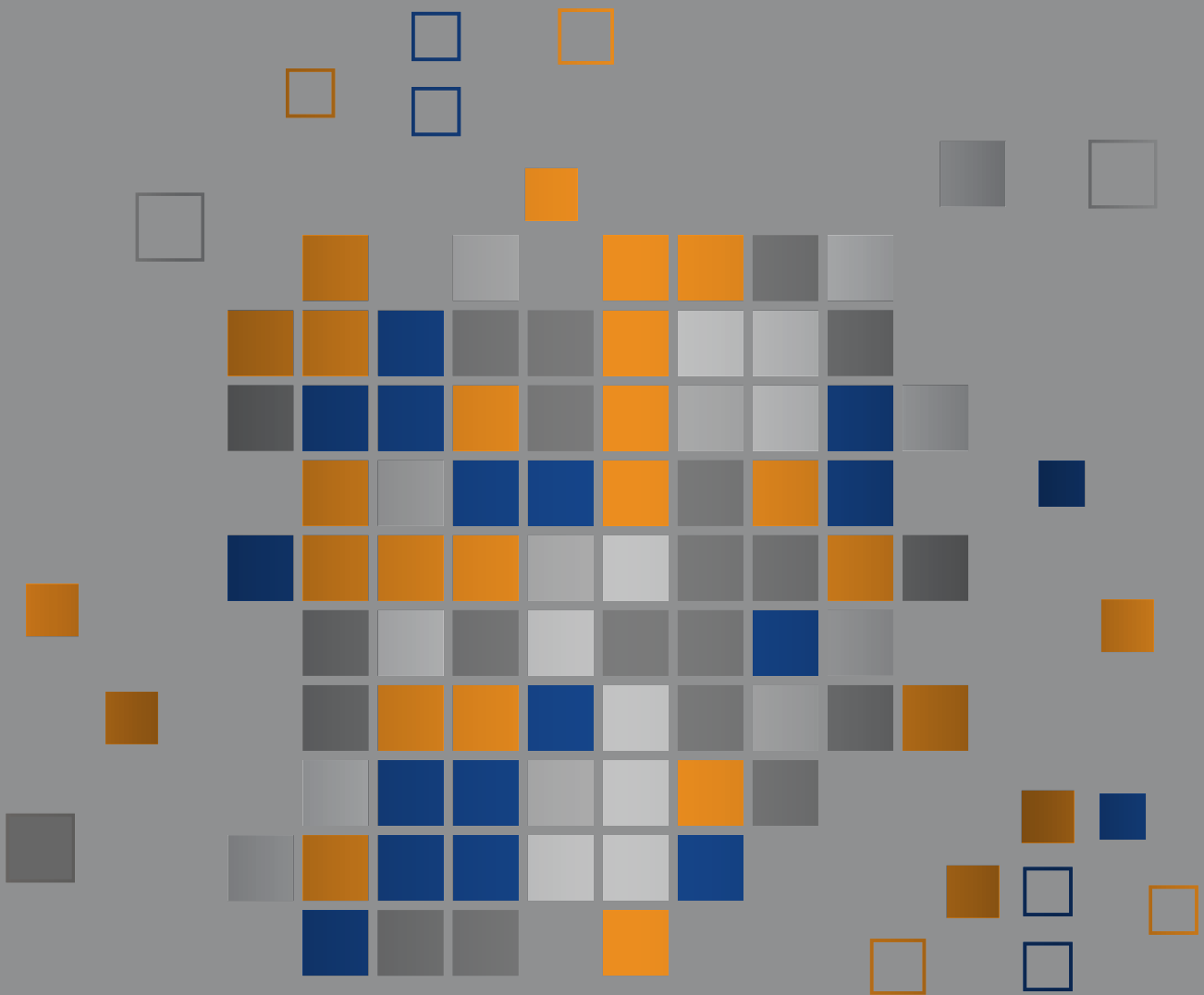

گزارش سالانه

سال مالی منتهی به

۲۹ اسفند

۱۴۰۱

این صفحه بنا به ضرورت صفحه‌آرایی سفید گذاشته شده است

به نام خدا

گزارش سالانه

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)

سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹

اقدام عمده مالی بانک

جدول ۱. اقدام عمده مالی بانک - ارقام به میلیون ریال

۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	
۹۵,۵۵۳,۲۰۶	۱۱۷,۶۳۷,۵۷۸	۲۳۹,۹۹۵,۹۲۴	۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	مانده خالص تسهیلات اعطایی
۱۱۶,۶۲۸,۶۷۷	۱۷۵,۲۷۹,۰۶۳	۳۳۵,۷۴۲,۸۲۱	۳۸۷,۸۴۳,۸۲۲	۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸	مانده سپرده‌های دریافتی
۱۳۸,۴۲۹,۴۸۰	۲۰۷,۹۶۹,۸۱۰	۴۰۲,۵۴۶,۹۱۴	۵۲۳,۸۰۵,۳۵۶	۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹	جمع دارایی‌ها
۶,۳۹۷,۲۹۷	۸,۶۴۷,۶۶۹	۱۶,۶۲۶,۷۰۲	۲۰,۵۷۸,۰۷۵	۲۹,۸۸۷,۵۷۲	سود خالص
۶۴۰	۵۷۷	۱,۱۰۸	۸۲۳	۸۵۴	سود پایه هر سهم (ریال)
۳۸,۷۳۹,۹۹۲	۵۴,۰۴۰,۶۰۶	۹۲,۷۵۳,۰۱۲	۱۲۴,۵۷۰,۶۵۶	۲۴۵,۱۶۳,۹۳۷	مانده ضمانت‌نامه‌های صادر شده
۶,۱۴۵,۳۲۲	۵,۲۲۸,۸۸۲	۱,۱۴۴,۳۹۰	۳,۰۶۶,۳۳۳	۲۲,۷۳۸,۵۷۷	مانده اعتبارات اسنادی گشایش شده
%۸/۹۴	%۱۲/۸۰	%۱۲/۰۸	%۱۳/۵۱	%۱۴/۰۷	نسبت کفایت سرمایه (درصد)

* اقدام عمده ارائه شده بر مبنای اطلاعات صورت‌های مالی حسابرسی شده تجدید ارائه شده می‌باشد.

این گزارش به خوانندگان محترم کمک می‌کند تا تصویر روشن‌تری از نحوه فعالیت بانک خاورمیانه پیدا کنند.

- در بخش نخست معرفی کسب‌وکار، تاریخچه‌ای از شروع فعالیت بانک، نگاهی بر استراتژی بانک، مسئولیت‌های اجتماعی و زیست‌محیطی، سهام و سهامداران، سرمایه انسانی، شعب و نحوه جذب منابع، نحوه ارائه تسهیلات، نقش مدیریت بین‌الملل و شعبه مونیخ، مبارزه با پولشویی و تطبیق قوانین و نقش فناوری اطلاعات آورده شده است. همچنین توضیح ریسک‌های کسب‌وکار، قوانین و مقررات نظارتی حاکم بر فعالیت بانک شامل کفایت سرمایه و کفایت نقدینگی، ریسک‌های کلی بانک و مدیریت آن‌ها، ریسک‌های اقتصادی، امنیت، کنترل‌های داخلی و ریسک‌های شرکت‌های زیرمجموعه بررسی می‌شوند. در انتهای این بخش نیز حاکمیت شرکتی آورده می‌شود.
- در بخش دوم این گزارش مدیریت‌های سرمایه انسانی، بین‌الملل، اعتبارات، عملیات اعتباری و نظارت، تامین مالی بلندمدت، امور شعب، فناوری اطلاعات، ریسک، تطبیق و مبارزه با پولشویی، حسابرسی و کنترل‌های داخلی و عملکرد مالی، گزارش مفصل‌تری را از فعالیت‌های خود در سال ۱۴۰۱ ارائه می‌دهند.
- در بخش سوم گزارش حسابرسی مستقل و صورت‌های مالی بانک به همراه یادداشت‌های توضیحی درج شده است.
- در بخش چهارم این گزارش، افشای ریسک‌های بانک طبق مدل پیمان بازل است که به ارائه گزارشی شفاف از شیوه مدیریت ریسک بانک در انطباق با رکن ۳ بازل می‌پردازد.
- در بخش پایانی (پنجم) عملکرد اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۱ بررسی و تحلیل شده است.

پیام رئیس هیات مدیره

پرویز عقیلی کرمانی

رئیس هیات مدیره

داده‌های رسمی منتشرشده از متغیرهای دو طرف رابطه مقداری پول (رشد پول، رشد تولید ناخالص داخلی و نرخ تورم) نیز از افزایش سرعت گردش پول حکایت دارند. در پایان سال ۱۴۰۱ مانده نقدینگی در اقتصاد ایران به ۶۳,۳۷۶/۸ هزار میلیارد ریال رسید. در این میان، حجم پول با رشد قابل توجه ۶۵/۲ درصدی نسبت به انتهای سال ۱۴۰۰ به ۱۶,۲۹۶/۹ هزار میلیارد ریال رسید تا سهم آن از نقدینگی به سطح کم سابقه ۲۵/۷ درصد افزایش یابد. نرخ بهره واقعی بانکی در سال‌های اخیر به شدت منفی بوده و در نتیجه افراد انگیزه کمتری برای نگهداری سپرده‌های بلندمدت بانکی (شبه پول) دارند.

در این میان و با وجود تمامی ناملازمات اقتصادی، بانک خاورمیانه توانست با پایبندی به منشور اخلاق و رفتار حرفه‌ای خود در زمینه شفافیت، حفظ مشتریان ارزنده و همچنین گسترش تسهیلات اعطایی به آنها، با موفقیت از بحران‌های موجود عبور کند که این مهم در صورت‌های مالی بانک مشهود است. ما توانستیم همچون سال‌های پیشین با حفظ سودآوری خود در سال ۱۴۰۱، بالغ بر ۲۹,۸۸۸ میلیارد ریال سود پس از کسر مالیات به ثبت رسانیم که نسبت به سال قبل از آن ۴۵ درصد رشد داشته است. با ثبت افزایش سرمایه بانک که به تصویب مجمع عمومی بانک رسیده بود، سرمایه بانک در سال ۱۴۰۱ به مبلغ ۳۵ هزار میلیارد ریال رسید. این افزایش از محل سود انباشته تامین شد تا امکان افزایش ارائه تسهیلات به بنگاه‌های فعال، مولد و موفق اقتصادی کشور فراهم گردد. در سال جاری نیز با تصویب سهامداران محترم در مجمع عمومی فوق‌العاده، مقرر شد از محل سود بانک معادل ۱۵ هزار میلیارد ریال برای افزایش سرمایه اختصاص و سرمایه بانک در سال ۱۴۰۲ به ۵۰ هزار میلیارد ریال افزایش یابد.

تلاش ما در بانک خاورمیانه توجه کامل و احساس مسئولیت اجتماعی در قبال کسب و کارهایی است که در زمینه تولید و بازرگانی فعال هستند و تلاش می‌کنیم آنها را در تامین مالی سرمایه در گردش کمک کرده و در چارچوب بخشنامه‌های بانک مرکزی شرایط بازپرداخت تسهیلات را متعادل کنیم. در مورد تسهیلات قرض‌الحسنه نیز با توجه به دستورالعمل‌های بانک مرکزی مهلت‌های قانونی امهال تسهیلات را برای مشتریان در نظر گرفتیم. همچنین تلاش داشتیم روش‌های مبادله وجوه بین‌المللی را تقویت کرده و مسیرهای موجود را، به‌ویژه در حوزه تامین کالاهای اساسی و بشردوستانه فعال نگه داریم.

در سال ۱۴۰۱ اگرچه مشکلات ساختاری اقتصاد کشور همچون سال‌های گذشته ادامه داشت، اما داده‌های رسمی از رشد اقتصادی حدود ۴ درصدی در سه سال اخیر حکایت دارد. این در حالی است که مشکلات ناشی از تحریم‌های آمریکا کماکان ادامه داشتند و کسری بودجه فزاینده، نوسان‌های گسترده در بازار ارز، فضای نااطمینانی در حوزه‌های مختلف، روند کاهشی سرمایه‌گذاری در دهه ۹۰، معضلات نظام بانکی، قوانین غیرشفاف و کم‌ثبات پیش‌روی فعالان اقتصادی و دخالت‌های بیش از حد دولت در امور مختلف بنگاه‌ها از جمله قیمت‌گذاری دستوری، در این سال‌ها اقتصاد ایران را آزار دادند. با این حال و به لطف رشدهای اقتصادی ثبت شده در سه سال اخیر، کاهش تولید رخ داده در طول دهه ۹۰ تا حدی جبران شد، به نحوی که تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در سال ۱۴۰۱ حدود ۱۳/۱ درصد بیشتر از سال ۱۳۹۰ بود. به عبارت دیگر، با لحاظ داده‌های تولید ناخالص داخلی سال‌های ابتدایی و انتهایی این دوره بازده ساله، متوسط رشد سالانه در این دوره حدود ۱/۱ درصد به دست خواهد آمد. البته باید توجه داشت که بر جمعیت ایران در این بازه ۱۱ ساله حدود ۱۰ میلیون نفر افزوده شده و به این ترتیب درآمد سرانه ایرانیان در این سال‌ها بهبود نیافته و در سال ۱۴۰۱ صرفاً به سطح سال ۱۳۹۰ بازگشته است.

در سال ۱۴۰۱ کل ارزش افزوده ایجاد شده در اقتصاد کشور حدود ۱۰۱,۸۲۳ هزار میلیارد ریال بوده و با توجه به قیمت‌های ثابت، رشد اقتصادی مثبت ۴ درصدی برای کشور محاسبه شده است. بازار پول کشور در پایان سال ۱۴۰۱ با رشد سالانه ۴۲/۴ درصدی پایه پولی و ۳۱/۱ درصدی نقدینگی همراه بود. رشد بیشتر پایه پولی نسبت به نقدینگی می‌تواند نشانه‌ای از بروز پدیده پول داغ در اقتصاد ایران باشد.

با وجود روند نزولی نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه (بر اساس سال پایه ۱۴۰۰) در سال ۱۴۰۰، این نرخ در ماه‌های ابتدایی سال ۱۴۰۱ روند صعودی فزاینده به خود گرفت، به طوری که در تیرماه سال ۱۴۰۱ با افزایش ۱۴/۸ واحد درصدی نسبت به انتهای سال ۱۴۰۰ به ۴۹/۱ درصد بالغ شد. این رشد قابل توجه قیمتی متأثر از اجرای سیاست حذف تخصیص ارز با نرخ ترجیحی برای واردات کالاهای اساسی بود که منجر به نرخ تورم ماهانه ۱۰/۶ درصدی در خردادماه ۱۴۰۱ شد.

بانک خاورمیانه بوده است. امیدوارم تداوم این تلاش‌ها، آینده‌ای روشن‌تر از پیش برای این بانک فراهم آورد.

با شروع یازدهمین سال فعالیت بانک خاورمیانه، آقای جواد جوادی با تایید بانک مرکزی و تصویب اعضای هیات‌مدیره و با توجه به سوابق مدیریتی و تخصصی به‌عنوان مدیرعامل جدید انتخاب و مسئولیت اجرایی بانک را عهده‌دار شدند که برای ایشان آرزوی موفقیت دارم.

در پایان لازم می‌دانم از همکاری شایسته و مدبرانه کلیه اعضای محترم هیات‌مدیره و زحمات خالصانه هیات‌عامل، مدیران و همکاران عزیزم صمیمانه قدردانی کنم.

پرویز عقیلی کرمانی

هیات‌مدیره بانک در سال ۱۴۰۱ نیز پایبندی به اصول حاکمیت شرکتی را همچون گذشته به‌عنوان یکی از مهم‌ترین وظایف و مأموریت‌های هیات‌مدیره برای بهبود فرایندهای راهبری، مدیریت ریسک، تطبیق و کنترل‌های داخلی در دستور کار خود قرار داده است. همچنین بانک خاورمیانه در راستای گسترش ارائه خدمات بانکی غیرحضوری با کسب مجوز از بانک مرکزی جزو بانک‌های پیشرو در حوزه بانکداری دیجیتال است.

شایان ذکر است دستاوردهای سال ۱۴۰۱ در نتیجه اعتماد مشتریان ارجمند، حمایت شما سهامداران محترم و تلاش بی‌وقفه کلیه مدیران و همکارانم در مجموعه

فهرست

بخش اول

معرفی کسب و کار و ریسک‌های بانک خاورمیانه ۷

- ۱. کسب و کار بانک ۹
- ۲. ریسک‌های کسب و کار ۱۸
- ۳. حاکمیت شرکتی ۲۵

بخش دوم

گزارش مدیریت ۳۵

- ۱. سرمایه انسانی ۳۷
- ۲. بین‌الملل ۴۰
- ۳. اعتبارات ۴۲
- ۴. عملیات اعتباری و نظارت ۴۶
- ۵. تامین مالی بلندمدت ۴۸
- ۶. امور شعب ۵۱
- ۷. فناوری اطلاعات ۵۲
- ۸. ریسک ۵۴
- ۹. تطبیق و مبارزه با پولشویی ۵۹
- ۱۰. حسابرسی و کنترل‌های داخلی ۶۵
- ۱۱. عملکرد مالی ۶۷
- ۱۲. سرمایه‌گذاری‌های بانک ۷۵

بخش سوم

گزارش حسابرس مستقل و صورت‌های مالی ۷۷

بخش چهارم

افشای ریسک (افشای سرمایه‌نظارتی طبق رکن ۳ بازل) ۲۰۵

- ۱. افشای سرمایه‌نظارتی ۲۰۷
- ۲. افشای نسبت پوشش نقدینگی (LCR) ۲۱۸

بخش پنجم

گزارش اقتصاد ایران ۲۲۳

- خلاصه مدیریتی ۲۲۵

۲۲۸	بخش واقعی	۱
۲۳۵	بازار نیروی کار	۲
۲۳۷	وضعیت مالی و بودجه دولت	۳
۲۵۲	تراز پرداخت‌های خارجی	۴
۲۵۵	بازار ارز	۵
۲۵۸	بخش پولی و اعتباری	۶
۲۶۳	تورم	۷
۲۶۷	بازار سرمایه	۸
۲۷۲	محیط کسب و کار	۹

بخش اول

معرفی کسب و کار و ریسک‌های بانک خاورمیانه

۱. کسب‌وکار بانک

بانک خاورمیانه در آبان ۱۳۹۱ با مجوز بانک مرکزی ایران با سرمایه اولیه ۴,۰۰۰ میلیارد ریال شروع به کار کرد. فعالیت‌های اصلی بانک خاورمیانه در جذب منابع و ارائه انواع تسهیلات بانکی با هدف تسهیل فعالیت شرکت‌ها و صاحبان کسب‌وکار خلاصه می‌شود. نحوه جذب منابع و ارائه تسهیلات بانکی در بخش‌های مرتبط با توضیح کسب‌وکار آورده شده‌اند. فعالیت بانک خاورمیانه در تسهیل امور بانکی شرکت‌های بازرگانی واردکننده و صادرکننده منجر به تاسیس شعبه مونیخ در کشور آلمان با مجوز نهاد ناظر آلمان شد. اخذ مجوز از نهاد ناظر آلمان برای تاسیس شعبه در مونیخ یکی از نشانه‌های سلامت بانک خاورمیانه چه از نظر حاکمیت شرکتی و تطبیق با مقررات و چه از نظر مالی و سودآوری است. بانک خاورمیانه خود را متعهد به پیشرفت سیستم بانکداری در ایران از طریق پیاده‌سازی استانداردهای بین‌المللی بانکداری می‌داند و برای حفظ سلامت بانکی از سودجویی در مواردی مانند نوسان قیمت‌های ارز، کالا، سهام و یا فعالیت‌های بنگاه‌داری و غیربانکی اجتناب می‌کند.

بانک خاورمیانه در طول فعالیت خود سرمایه خود را از محل سود انباشته، مطالبات حال شده سهامداران، سایر اندوخته‌ها و آورده نقدی از ۴,۰۰۰ میلیارد ریال به ۳۵,۰۰۰ میلیارد ریال رسانده است. در پایان سال ۱۴۰۱ جمع دارایی‌های بانک ۶۳۷,۵۸۸,۷۳۹ میلیون ریال و جمع تعهدات زیر خط ۲۸۷,۱۶۵,۱۵۸ میلیون ریال بوده است.

۱-۱. استراتژی بانک

و شفافیت، عمل‌گرایی، امانت‌داری، قابلیت اتکا، نوآوری و پایداری و مسئولیت‌پذیری اجتماعی و زیست‌محیطی را برای خود تعریف کرده‌ایم.

■ شایسته‌سالاری

- حصول اطمینان از بکارگیری بهترین سرمایه‌های انسانی در سطوح مورد انتظار و با توجه به نیازمندی‌های هر سطح، پرورش این سرمایه‌ها و آماده‌سازی آنها برای عهده‌داری مسئولیت‌های آینده در مسیر شغلی طراحی شده؛
- پایش مستمر شایستگی سرمایه انسانی با در نظر داشتن الگوهای سرآمد عملکردی و مصالحه ناپذیری در برابر میانمایی در هر سطحی.

■ پاسخگویی و شفافیت

- رعایت اصل شفافیت در تمام فرآیندهای بانک و ارائه کلیه اطلاعات مورد نیاز مراجع نظارتی و قانونی در چارچوب قوانین و مقررات ناظر بر فعالیت بانک؛
- پاسخگو شمردن تمام کارکنان بانک در هر سطحی به ارکان نظارتی داخل بانک و خارج از آن در چارچوب قوانین و مقررات ناظر بر فعالیت بانک.

■ عمل‌گرایی

- اولویت بخشی به نتیجه محوری از طریق تعریف شفاف و پایش مستمر اهداف؛
- خلافت در ارائه راهکارهای عملی به‌منظور پاسخ‌دهی به نیازهای ذینفعان در چارچوب تطبیق با قوانین و مقررات.

سند استراتژی ۵ ساله بانک خاورمیانه یکی از مهم‌ترین اسناد بالادستی بانک محسوب می‌شود. در این سند هیات‌مدیره بانک، مقصد بانک خاورمیانه، راه رسیدن به این مقصد، راهنما و چراغ راه طی مسیر و ارزش‌های سازمان را برای سیر در این راه طراحی و پیش‌بینی کرده‌اند.

■ چشم‌انداز

همواره مورد اعتمادترین بانک ایران باقی خواهیم ماند.

■ ماموریت

بانک خاورمیانه ماموریت خویش را در خلق ارزش برای تمام ذینفعان، شامل سهامداران، مشتریان و جامعه، به‌گونه‌ای تفکیک‌ناپذیر از نظام حاکمیت شرکتی، زیست‌محیطی و اجتماعی، از طریق توانمندسازی همکارانی متبحر، مطلع و مسئولیت‌پذیر با بکارگیری فناوری‌های نوین در ساختاری شفاف، پاسخگو و قانون‌مند می‌داند.

■ ارزش‌ها

ما در بانک خاورمیانه در راه رسیدن به هدف و چشم‌انداز خود و عمل به ماموریت‌های خویش هفت ارزش بنیادی شایسته‌سالاری، پاسخگویی

- شفافیت در ساختارها، تصمیمات، عملکرد و پایش عملکرد.

■ حوزه‌های تمرکز استراتژیک

موارد زیر، حوزه‌های تمرکز استراتژیک بانک خاورمیانه تحت برنامه استراتژیک کنونی را تشکیل می‌دهند:

- رشد درون‌زا از طریق افزایش سودآوری عملیات، بهینه‌سازی ساختار هزینه‌ها و گسترش عملیات بانکی از طریق طراحی محصولات جدید، گسترش کانال‌های ارائه خدمت و دستیابی به منابع جدید در چارچوب تعیین‌شده جهت حصول اطمینان از تطبیق با قوانین و مقررات و مدیریت موثر ریسک؛
- بهبود محصولات کنونی و تثبیت جایگاه بانک در محیط رقابتی این محصولات، به‌خصوص در حوزه‌های بانکداری شرکتی، مشتریان چندملیتی و امور بین‌الملل؛
- تجدید معماری سازمان به‌منظور تقویت حاکمیت شرکتی، مستندمحوری، شفافیت فرآیندها و نهادسازی که منجر به مقیاس‌پذیری، افزایش بهره‌وری، رقابت‌پذیری و نیل به الگوهای سرآمد عملکردی به‌منظور همپایی با پیشرفت‌های بین‌المللی و سهولت پیوستن به بازار جهانی می‌گردد؛
- پایش و بکارگیری فناوری‌های نوین در راستای چشم‌انداز و مأموریت بانک و همچنین انجام‌گذار دیجیتال جهت حصول اطمینان از مدیریت یکپارچه داده و اطلاعات به‌منظور آمادگی برای استفاده از ظرفیت‌های هوش مصنوعی، مدیریت یکپارچه ریسک، کمی‌سازی موقعیت‌ها و کمک به تصمیم‌گیری جامع‌نگر، شفاف و مسئولانه؛
- ایجاد نظام حاکمیت اجتماعی و زیست‌محیطی جهت در نظر داشتن مسئولیت‌های اجتماعی و زیست‌محیطی در تصمیمات عملیاتی، اعتباری و مرتبط با بازار و مدیریت و پایش وضعیت اثرگذاری و عملکرد بانک در این حوزه؛
- انتخاب، جذب، نگهداشت و آموزش سرمایه انسانی با رویکرد جانشین‌پروری با توجه به اصل عدم اتکا به افراد و توسعه فردی و حرفه‌ای همکاران به‌منظور ایجاد گزینه‌های مناسب برای پذیرش مسئولیت‌های راهبردی.

■ اصول استراتژیک

ارکان اساسی چارچوب استراتژی بانک خاورمیانه در نمودار ۱ به تصویر کشیده شده است.

■ امانت‌داری

- سرلوحه قرار دادن مسئولیت بانک در قبال سهامداران، مشتریان، جامعه و محیط‌زیست و رعایت صرفه و صلاح ذینفعان در تصمیمات و عملیات؛
- بهبود مستمر کارکنان به‌منظور احاطه بر محیط کسب‌وکار و حفظ کاردانی حرفه‌ای جهت حصول اطمینان از تشخیص بهترین نحوه عمل برای تسری امانت‌داری حرفه‌ای در تعامل با ذینفعان؛
- بهبود مستمر فرآیندها به‌منظور تضمین انعکاس الزامات تجاری و قانونی روز در آنها جهت طراحی و حفظ ساختاری که در آن عمل صحیح از سوی بانک و کارکنان آن در چارچوب تطبیق قوانین و مقررات و با توجه به صرفه و صلاح ذینفعان در هر شرایطی ممکن، تضمین‌شده و قابل پایش باشد؛
- پایش پیوسته سلامت عملکرد کلیه همکاران در هر سطحی و همچنین فرآیندهای طراحی شده و تحمل صفر در خصوص هر گونه خدشه‌ای بر سلامت عملکرد؛
- آگاهی از فضای تطبیق، پایبندی به قوانین و مقررات و سرلوحه قرار دادن تعهد و پیروی از آنها در همه شرایط و بدون مصالحه‌گری؛
- همکاری کامل و شفاف با نهادهای ناظر.

■ قابلیت اتکا

- رابطه تنگاتنگ و مستمر با مشتریان جهت درک کسب‌وکارشان و همراهی با ایشان در شرایط مختلف؛
- مسئولیت‌پذیری و پرورش توانایی قضاوت و تصمیم‌گیری صحیح برای توانمندسازی ذینفعان؛
- شکل‌دهی به خدمات بر مبنای نیاز مشتریان و پیش‌بینی نیازهای آینده.

■ نوآوری

- بهبود مستمر فرآیندها و نوآوری سازمانی؛
- تسلط به تغییرات فناوری و تعهد به استفاده مقتضی از این تغییرات برای تسهیل فرآیندها و ارائه خدمات نوین به مشتریان؛
- آینده‌نگری جهت پیش‌بینی نیازهای ذینفعان در بستر تغییرات فناوری.

■ پایداری و مسئولیت‌پذیری اجتماعی و زیست‌محیطی

- هم‌راستایی تصمیمات با اصل توسعه پایدار کشور؛
- آگاهی به تأثیرات تصمیمات و هدف‌گذاری صحیح با توجه به جوانب اجتماعی و زیست‌محیطی؛
- تسری معیارهای توسعه پایدار به ذینفعان به‌منظور ایفای نقش موثر در توسعه پایدار با رویکرد بومی؛

۱-۲. مسئولیت‌های اجتماعی و زیست‌محیطی

- مشارکت در تجهیز مدرسه امید خاورمیانه ۳ در روستای یلمه‌سالیان شهرستان آق‌قلا، استان گلستان
- تهیه اقلام بهداشتی (ماسک، روپوش و دستکش طبی) برای مبارزه با بیماری کووید ۱۹ و اطلاع‌رسانی در مورد پروتکل‌های بهداشتی و پیشگیری از شیوع ویروس کرونا
- دریافت کارت بهداشت و سلامت همکاران خدمات و تشکیل پرونده پزشکی طب‌کار برای تمامی همکاران
- آموزش کمک‌های اولیه، امداد و نجات و مقابله با زلزله و حریق به صورت سالانه
- حمایت مالی تهیه اقلام غذایی برای زلزله‌زدگان خوی توسط موسسه خیریه اسلامی خوی
- حمایت مالی تهیه مواد غذایی برای خانواده‌های کمتربرخوردار توسط بنیاد نیکوکاری سلام
- اهدای کانکس مسکونی برای زلزله‌زدگان خوی
- حمایت تحصیلی برای دانشجویان مناطق کم‌برخوردار خوزستان، ایلام، کرمان و سیستان و بلوچستان توسط موسسه مهرگیتی
- اهدای ملزومات اداری و مبلمان به موسسه مهرگیتی
- اعطای تسهیلات ازدواج و فرزندآوری به واجدین شرایط

حوزه محیط زیست: فعالیت‌های صورت گرفته توسط بانک خاورمیانه در حوزه مسئولیت زیست‌محیطی

- تعدیل روشنایی قسمت اداری و محوطه و تاکید بر استفاده از نور طبیعی
- عدم استفاده از هرگونه نورپردازی در نمای ساختمان و محوطه
- خاموش کردن تاسیسات گرمایشی بعد از ساعت اداری
- کاهش مصرف کاغذ با طراحی و بهره‌گیری از سامانه‌های الکترونیکی برای مشتریان و همکاران

مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها در زمره مفاهیم اخلاق کسب‌وکار مطرح است و به نقش آنها در بهبود خدمات اجتماعی و زیست‌محیطی مربوط می‌شود. بانک خاورمیانه به‌عنوان سازمانی پاسخگو، برای شفافیت و اطلاع‌رسانی به ذینفعان خود به‌صورت فعال اقدام می‌کند. ما حساسیت و توجه ویژه‌ای به پاسخگویی اجتماعی و حفظ ثبات زیست‌بوم حال و آینده داریم و این دیدگاه را ترویج می‌کنیم. بانک خاورمیانه به‌عنوان یک شرکت فعال در محیط کسب‌وکار ایران و جهان در قبال جامعه پیرامونی خود را مسئول می‌داند و باور دارد دنیای بهتر در گرو تلاش جمعی تمامی افراد، سازمان‌ها، دولت‌ها و نهادهای بین‌المللی شکل می‌گیرد. این مسئولیت از ملاحظات اقتصادی فراتر می‌رود و فعالیت‌هایی است که پیش‌برنده منافع اجتماعی بوده و فراتر از رعایت الزامات قانونی است. با این نگاه ما در بانک خاورمیانه کوشیده‌ایم در حد توان اقدام‌هایی در راستای مسئولیت اجتماعی خود انجام دهیم و تلاش کنیم سهمی در توسعه پایدار داشته باشیم. به همین دلیل تلاش کرده‌ایم در حوزه‌های اجتماعی و محیط زیست مسئولیت خود را در قبال بزرگ‌ترین ذینفع خود یعنی جامعه ادا کنیم.

بخشی از فعالیت‌های صورت گرفته توسط بانک خاورمیانه به شرح زیر است:

حوزه اجتماعی: فعالیت‌های صورت گرفته توسط بانک خاورمیانه در حوزه مسئولیت اجتماعی

- مشارکت در ساخت هنرستان ۱۲ کلاسه در شهرستان جیرفت، استان کرمان
- مشارکت در ساخت مدرسه ۶ کلاسه در روستای درک، استان سیستان و بلوچستان توسط جامعه نیکوکاری ابرار
- کمک‌هزینه تامین آب آشامیدنی مراسم اربعین
- حمایت مالی از تیم ملی تنیس روی میز معلولان

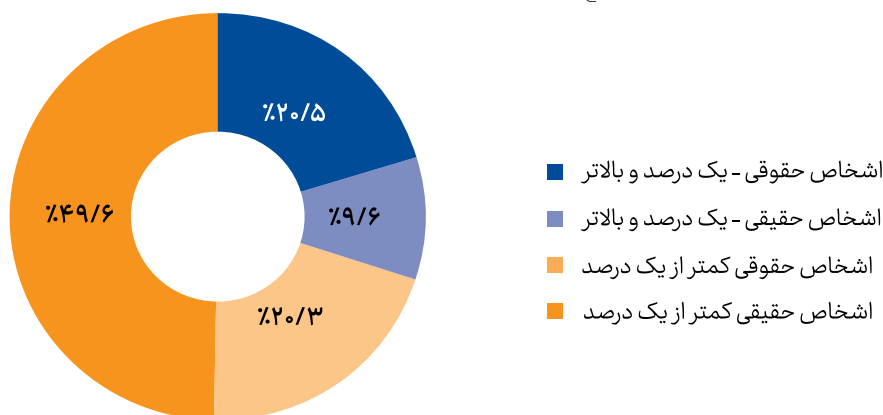
۳-۱. سرمایه و ترکیب سهامداران

کل سهامداران بانک در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹، تعداد ۲۱,۰۰۱ شخص و ترکیب سهامداران بالای یک درصد حقیقی و حقوقی در همین مقطع به شرح زیر می‌باشد:

جدول ۲. ترکیب سهامداران حقیقی و حقوقی در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹

درصد مالکیت	تعداد سهام	گروه سهامداران
یک درصد و بالاتر:		
۵/۰	۱,۷۴۶,۳۵۲,۷۴۴	شرکت سرمایه‌گذاری تامین آتیه مسکن (سهامی خاص)
۴/۸	۱,۶۹۱,۷۸۶,۹۰۱	شرکت کیاآستاجارت توس (سهامی خاص)
۱/۸	۶۲۸,۵۹۲,۷۷۹	صندوق سرمایه‌گذاری مشترک افق کارگزاری بانک خاورمیانه
۱/۶	۵۶۳,۹۸۲,۵۰۳	شرکت رادیس (سهامی خاص)
۱/۵	۵۲۸,۴۳۲,۱۳۲	شرکت سرمایه‌گذاری پارس توشه (سهامی عام)
۱/۴	۴۷۶,۲۴۶,۵۶۸	شرکت گروه صنعتی سپاهان (سهامی عام)
۱/۳	۴۴۰,۷۷۱,۱۴۵	شرکت سهامی بیمه ایران (سهامی خاص)
۱/۱	۳۷۶,۲۴۹,۹۹۳	شرکت سام گروه (سهامی خاص)
۱/۰	۳۵۸,۰۳۴,۰۶۹	شرکت گروه راما (سهامی خاص)
۱/۰	۳۵۳,۷۰۶,۱۰۸	شرکت سرمایه‌گذاری ملی ایران (سهامی عام)
۹/۶	۳,۳۵۳,۲۲۷,۷۵۰	اشخاص حقیقی بالای یک درصد
کمتر از یک درصد:		
۲۰/۳	۷,۱۱۷,۸۵۴,۴۵۷	اشخاص حقوقی (تعداد ۴۵۸ سهامدار)
۴۹/۶	۱۷,۳۶۴,۷۶۲,۸۵۱	اشخاص حقیقی (۲۰,۷۲۶ سهامدار)
۱۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	جمع

نمودار ۲. ترکیب سهامداران در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹

■ بانک از منظر سازمان بورس و اوراق بهادار

گردید. به‌علاوه بانک خاورمیانه در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ با ۹۰/۹۰ درصد سهام شناور، در رتبه پنجم شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران قرار گرفته است.

به موجب اطلاعیه شماره ۱۳۰/۵۵۲۸۹ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۰ شرکت بورس و اوراق بهادار تهران، بانک خاورمیانه پس از احراز کلیه شرایط پذیرش از تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۵ به‌عنوان چهارصد و نود و یکمین شرکت پذیرفته‌شده در فهرست نمادهای بازار دوم بورس اوراق بهادار تهران درج

جدول ۳. وضعیت معاملات و قیمت سهام

سال/دوره مالی منتهی به	تعداد سهام معامله شده	ارزش سهام معامله شده (میلیون ریال)	تعداد روزهای معاملات	ارزش بازار (میلیون ریال)	قیمت سهام در پایان سال/دوره مالی (ریال)	سرمایه (میلیون ریال)
۱۳۹۶/۱۲/۲۹	۷۳۹,۰۷۰,۶۹۵	۱,۶۷۹,۸۴۸	۲۲۹	۱۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۹۷/۱۲/۲۹	۲,۰۳۸,۹۷۱,۰۱۷	۴,۸۸۹,۷۱۵	۲۲۹	۲۱,۶۶۵,۰۰۰	۳,۰۹۵	۷,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۹۸/۱۲/۲۹	۲,۱۲۶,۴۶۸,۶۱۰	۹,۹۲۸,۲۵۹	۲۲۶	۶۹,۶۴۰,۰۰۰	۶,۹۶۴	۱۰,۰۰۰,۰۰۰
۱۳۹۹/۱۲/۳۰	۴,۱۷۴,۵۹۷,۸۵۲	۴۹,۳۰۹,۳۹۸	۲۳۷	۱۴۱,۰۰۰,۰۰۰	۹,۴۰۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۲,۹۸۴,۹۸۲,۵۹۶	۱۸,۵۰۶,۱۲۹	۲۳۴	۱۳۶,۵۰۰,۰۰۰	۵,۴۶۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۳,۸۹۵,۸۹۶,۹۸۹	۱۷,۷۷۷,۷۹۵	۲۳۳	۱۶۱,۰۰۰,۰۰۰	۴,۶۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰

۴-۱. سرمایه انسانی

به‌علاوه، به‌منظور افزایش سطح رضایت و حفظ کارکنان کلیدی، مدیریت سرمایه انسانی با بهره‌گیری از نظام جبران خدمات شایسته‌محور مبتنی بر عملکرد کارکنان، مزایا و تسهیلات رفاهی توجه ویژه‌ای داشته است، که از آن جمله می‌توان به پرداخت کارانه و پاداش فصلی، تسهیلات مسکن، صندوق خدمات درمانی، بیمه عمر و حادثه، کمک‌هزینه‌های ورزشی، آموزش زبان انگلیسی و شرکت در آزمون‌ها و گواهی‌نامه‌های بین‌المللی اشاره کرد.

مدیریت سرمایه انسانی بانک علاوه‌بر توجه دائم به دغدغه‌های همکاران، تلاش نموده است همگام با تحولات و پیشرفت‌های صنعت بانکداری و دانش و فناوری‌های کاربردی روز، قدم بردارد. از این رو، ضمن داده‌محور نمودن فرایندهای مربوطه، به پایش و تحلیل مداوم داده‌ها، اطلاعات و عملکرد کارکنان پرداخته است.

سرمایه انسانی یکی از عوامل موثر در تغییر و تحولات و توسعه سازمانی محسوب می‌شود. از مهم‌ترین دلایل موفقیت بانک خاورمیانه، می‌توان به بهره‌مندی از سرمایه انسانی مستعد و متخصص در سطح ستاد و شعب اشاره کرد که همواره در راستای ارائه خدمات با کیفیت به مشتریان و تضمین منافع سهامداران گام برمی‌دارند.

عملکرد مطلوب بانک خاورمیانه و روند رو به رشد آن به‌خصوص در توسعه منابع و محصولات و پیاده‌سازی حاکمیت شرکتی، با اتکا به سرمایه انسانی متخصص و جذب دانش‌آموختگان برترین دانشگاه‌های ایران میسر بوده است. با توجه به رویکرد مدیران ارشد بانک خاورمیانه در زمینه آموزش و توسعه مداوم کارکنان، مدیریت سرمایه انسانی ضمن انجام نیازسنجی‌های دوره‌ای همگام با نیازهای کسب‌وکاری، بسترهای مناسب برای آموزش حضوری، مجازی و خودآموزی کارکنان را فراهم نموده است.

۵-۱. شعب

خاورمیانه نسبت به شناسایی و جذب مشتریان هدف اقدام و ضمن برگزاری جلسات با ایشان نسبت به شناسایی خدمات مورد نیاز مشتری و مذاکره در خصوص ایجاد بسته‌های خدماتی خاص ایشان اقدام می‌کنند.

برخلاف دیدگاه رایج که بانک‌ها مجموعه‌ای از خدمات را به طور کلی برای تمام مشتریان خود ارائه می‌دهند، بانک خاورمیانه با شناسایی شرایط و نیازهای مشتریان، خدمات منحصر به فردی برای آنها طراحی و پیاده‌سازی می‌کند. بدین ترتیب به جای این که بنگاه‌های اقتصادی و شرکت‌ها خود را با شرایط بانک تطبیق دهند، بانک خاورمیانه محصولات و خدمات متناسب با نیازهای مشتریان خود را ارائه می‌دهد.

■ خدمات بانکی راه دور

یکی از مهمترین ویژگی‌های بانک خاورمیانه، ارائه کلیه خدمات بانکی با رعایت موارد ایمنی و قانونی بدون نیاز به مراجعه مشتریان به شعبه است. بانک خاورمیانه با ارائه این نوع خدمات به مشتریان ویژه خود که از آن به عنوان خدمات بانکی راه دور نام می‌برد، با اختصاص رابطین مالی، شعب بانک را به صورت مجازی در محل کار شرکت‌ها مستقر می‌کند. بدین ترتیب حداکثر کارایی در ارتباط با بانک با حداقل مراجعه فیزیکی به شعبه برای مشتریان فراهم می‌گردد. شایان ذکر است مشتریانی که از خدمات بانکی راه دور استفاده می‌کنند بالغ بر ۲۶ درصد از منابع بانک را در اختیار دارند.

بانک خاورمیانه با بکارگیری راهبردهای بانکداری شرکتی، تمرکز اصلی فعالیت‌های خود را بر مشتریان و تسهیلات تخصصی بنا گذاشته است. بر این اساس بانک به جای تمرکز بر توسعه فیزیکی و جغرافیایی شعب، بر استفاده از ابزارهای تخصصی و ارتباط سازمان یافته با مشتریان تاکید دارد. در همین راستا بانک خاورمیانه اقدام به تاسیس ۱۸ شعبه در تهران و سایر شهرستان‌ها و همچنین کشور آلمان نموده است. شعب شهرستان بانک خاورمیانه شامل شعب اصفهان، تبریز، شیراز، مشهد و کرج است. همچنین در سال ۱۳۹۹ شعبه بانکداری دیجیتال در تهران تاسیس و به مجموعه شعب بانک خاورمیانه اضافه شد. شایان ذکر است شعبه بانک خاورمیانه در کشور آلمان در شهر مونیخ مستقر است.

■ جذب منابع

میزان جذب منابع یکی از شاخص‌های اصلی در عملیات بانکی محسوب می‌شود. به عبارت دیگر وظیفه اصلی شعب بانک، جذب منابع غیرفعال خانوارها و بنگاه‌ها به منظور هدایت آن به سوی مصارف اقتصادی و سودمند است. در این راستا بانک خاورمیانه طی سال‌های گذشته با افزایش کیفیت خدمات و جلب رضایت مشتریان، موفق به جذب مشتریان جدید و همچنین افزایش جذب منابع شده است. از آنجا که بانک خاورمیانه تمرکز اصلی فعالیت‌های خود را بر ارائه خدمات بانکداری شرکتی و بانکداری اختصاصی به اشخاص و کسب‌وکارهای موفق قرار داده است (بازار هدف در استراتژی بانک ذکر شده است)، شعب بانک

۶-۱. بانکداری شرکتی

معاونت اعتبارات همواره مشتریان اعتباری خود را از میان آن دسته از شرکت‌ها و صنایع انتخاب می‌کند که دارای فعالیت اقتصادی مشخص با صورت‌های مالی شفاف و حسابرسی شده و همچنین دارای گردش وجه نقد و نسبت‌های مالی قابل قبولند. ضمن توجه به گسترش فعالیت‌های اعتباری و با در نظر گرفتن شرایط اقتصادی کشور و مشکلات پیش روی نظام بانکی در وصول مطالبات، انتخاب مشتریان با بکارگیری پنج اصل صورت می‌گیرد:

- شناخت اولیه مشتری؛
- شناخت کامل مشتری؛
- نظارت مستمر بر وضعیت مشتری؛
- شناخت مشتریان مشتری اعتباری؛
- شناخت مشتریان وابسته و مرتبط و بررسی حدود کلان آنها.

بانک خاورمیانه با استراتژی بانکداری شرکتی، ضمن تعامل نزدیک با مشتریان و درک ساختار مالی آنان، به نیازهای تامین مالی کوتاه‌مدت و بلندمدت مشتریان در قالب تسهیلات و تعهدات و ارائه سبدی از ابزارهای تامین مالی پاسخ می‌دهد. این بانک علاوه بر ایجاد مزیت رقابتی و افزایش انعطاف‌پذیری با ارائه خدمات تخصصی بانکی، با تخصیص کارشناس اعتباری به هر مشتری به منظور همراهی مستمر، ارتباط با مشتریان را مدیریت می‌کند.

دامنه فعالیت بانک خاورمیانه در بانکداری شرکتی در برگیرنده تامین مالی کوتاه‌مدت در قالب اعطای حدود اعتباری و اعتبارات موردی به صورت تامین مالی خرید مواد اولیه، ماشین‌آلات و تجهیزات واحدهای تولیدی و صنعتی، تسهیلات از محل وجوه اداره شده، تامین مالی فروش و حساب‌های دریافتی، سرمایه در گردش، زنجیره تامین، تسهیلات کارگزاری، تامین مالی جهت واردات، گشایش اعتبارات اسنادی و صدور انواع ضمانت‌نامه‌های بانکی است.

■ تامین مالی کوتاه‌مدت

همواره هدایت منابع مالی و اعتباری بانک از طریق تامین مالی کوتاه‌مدت و سرمایه در گردش بخش‌های مولد اقتصادی در راستای اجرای سیاست‌های کلان و مقررات ناظر بانک مرکزی و با هدف رونق بخش‌های اقتصادی، جبران کسری نقدینگی و رفع نیازهای واحدهای تولیدی، خدماتی و بازرگانی از جمله اهداف بانک خاورمیانه در طی سال‌های فعالیت خود بوده است.

حسب درخواست مشتریان و اعتبارسنجی و نیازسنجی صورت گرفته و نیز ظرفیت اعتباری برآورد شده، بانک خاورمیانه نسبت به تامین مالی کوتاه‌مدت متقاضیان از طریق اعطای تسهیلات کوتاه‌مدت در قالب انواع عقود اسلامی، ایجاد انواع تعهدات و ارائه ابزارهای تامین مالی زنجیره تولید اقدام می‌نماید. در این راستا استفاده از ظرفیت‌های تامین مالی سرمایه در گردش از طریق سپرده‌گذاری صندوق توسعه ملی از دیگر روش‌های تامین مالی کوتاه‌مدت مشتریان بانک محسوب می‌گردد.

■ تامین مالی بلندمدت

در حال حاضر یکی از فعالیت‌های بانک یافتن مسیری برای تامین مالی بلندمدت متقاضیان می‌باشد. اگرچه محل مصرف عمده تامین مالی بلندمدت مشتریان، طرح‌های توسعه‌ای می‌باشد، لیکن افزایش فعالیت و افزایش سرمایه در گردش پایدار نیز یکی از نیازهای شرکت‌ها می‌باشد. تامین مالی طرح‌ها عمدتاً از طریق استفاده از منابع صندوق توسعه ملی محقق می‌گردد. طرح‌های واجد شرایط در مدیریت تامین مالی بلندمدت مورد بررسی قرار گرفته و نهایتاً با یک ساختار تسهیلاتی متناسب با ریسک‌ها و شرایط هر طرح تامین مالی می‌گردند.

جهت پذیرش تامین مالی طرح‌ها، بانک اقدام به بررسی درخواست‌ها در دو مرحله می‌کند. در مرحله نخست ریسک‌های غیرقابل پوشش مورد بررسی قرار می‌گیرند تا در صورت مشاهده، موضوع عدم امکان همکاری در اسرع وقت به متقاضیان اعلام گردد. در مرحله بررسی جامع، جنبه‌های اقتصادی، فنی، مالی و زیست محیطی طرح‌ها مورد بررسی قرار گرفته و در نهایت با توجه به سطح و نوع ریسک‌های پروژه، ساختار اعطای تسهیلات، ساختار بازپرداخت، وثایق و تضامین مقتضی جهت پوشش این ریسک‌ها در نظر گرفته می‌شوند.

همچنین جهت تامین مالی بلندمدت بنگاه‌های فعال، بررسی درخواست‌های ضمانت اوراق بدهی (صکوک) صورت می‌پذیرد. در حال

حاضر امکان انتشار صکوک مختلفی مانند اجاره و مرابحه وجود دارد.

همچنین بانک خاورمیانه با الگوبرگشت از تجربیات موفق سایر کشورها، حساب امین را برای تامین مالی پروژه‌های ساختمانی از طریق پیش‌فروش واحدها به سرمایه‌گذاران ارائه کرده است. در این سازوکار، متقاضیان وجوه مربوط به پیش‌خرید املاک را به حساب امین نزد بانک واریز کرده و بانک این وجوه را به تناسب پیشرفت پروژه به سازنده پرداخت می‌کند. به این ترتیب دو هدف اصلی این حساب شامل اطمینان سازنده از تامین مالی پروژه در زمان‌های مورد نیاز و اطمینان متقاضیان از وجود تضمین بانکی برای پوشش ریسک پیش‌خرید، برآورده خواهد شد.

■ بانکداری بین‌المللی

ماموریت بانک خاورمیانه در حوزه ارزی شامل ایجاد امکانات لازم جهت ارائه انواع خدمات مطلوب ارزی به مشتریان، برقراری و توسعه روابط کارگزاری و مبادلات ارزی با بانک‌ها و موسسات خارجی و مدیریت بهینه منابع و مصارف ارزی بانک است.

بانک خاورمیانه در سال ۱۳۹۷ پس از افتتاح شعبه مونیخ آلمان، توانست با شروع فعالیت خود به‌عنوان تنها بانک فعال ایرانی در اروپا، حجم گسترده‌ای از امور مرتبط با نقل و انتقالات مالی واردکنندگان، بدون واسطه و با حداقل هزینه را به انجام رساند.

موقعیت ممتاز کسب شده بانک خاورمیانه در سال‌های اخیر و همچنین شهرت بین‌المللی ایجاد شده، موجب انتخاب این بانک توسط بسیاری از مشتریان ارزی شده است.

انتخاب بانک خاورمیانه به‌عنوان عاملیت بانک‌های ایرانی برای انجام عملیات ارزی مربوط به یورو اروپا، لیر ترکیه و درهم امارات از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا. دستاورد ارزشمندی بود که سبب پیشتازی این بانک در امر تخصیص ارز بوده است.

همچنین علیرغم تحریم‌های بازدارنده، بانک خاورمیانه در راستای حفظ رسالت خود در زمینه واردات کالاهای اساسی از جمله غذا و دارو، تجهیزات پزشکی و نهادهای کشاورزی، در سال ۱۴۰۱ نیز توانست با تمرکز بر مزیت رقابتی خود به این امر ادامه دهد.

۷-۱. رعایت قوانین و مقررات و مبارزه با پولشویی

مدیریت است و سیاست‌های عمده آن در دو حوزه اصلی پایش مستمر رعایت قوانین و مقررات و نظارت دائمی در حوزه جرایم مالی متمرکز شده است.

مهم‌ترین اهداف این مدیریت، حفظ حقوق مشتریان در چارچوب قوانین و مقررات، جلوگیری از نقض و/یا عدم رعایت قوانین و مقررات، افزایش شفافیت در عملیات و فعالیت‌های بانکی، کاهش زیان‌های ناشی از قصور و تقصیر در رعایت قوانین و مقررات، ترویج فرهنگ رعایت قوانین و مقررات و حفظ شهرت و اعتبار بانک است. مشروح فعالیت‌های این مدیریت در بخش مربوطه تشریح شده است.

راهبرد اصلی بانک خاورمیانه، بر رعایت کامل قوانین و مقررات داخلی و احترام به استانداردهای بین‌المللی بنا شده است. این امر مستلزم انجام اقدامات مقتضی به منظور شکل‌گیری صحیح فرهنگ تطبیق است تا تمامی کارکنان در هر رده شغلی به خوبی از مقررات حوزه فعالیت خود آگاه بوده و نسبت به رعایت آن پایبند باشند. به همین منظور مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی به عنوان واحدی مستقل برای شناسایی و پیشگیری از ریسک تطبیق (عدم رعایت و/یا نقض) قوانین و مقررات در ارتباط با عملیات و فعالیت‌های بانکی به ایفای وظایف محوله می‌پردازد. شناسایی ریسک‌های پراهمیت در حوزه‌های مرتبط به‌ویژه در حوزه پولشویی، تامین مالی تروریسم و جرایم مالی به منظور حفظ شهرت بانک و پیشگیری از وقوع و/یا کاهش اثرات مخرب آنها از وظایف عمده این

۸-۱. فناوری اطلاعات

در این راستا فناوری اطلاعات بانک تلاش می‌کند تا با تکیه بر توسعه درون‌سازمانی^۵ سامانه جامع بانکداری و سیستم‌های جانبی، با کمک منابع انسانی خلاق و دانش‌گر و بکارگیری بهینه و عملیاتی فناوری‌های نوظهور بارویکرد معماری مقیاس‌پذیر^۶ و سرویس‌گرا^۷ در مسیر راهبردی تعیین شده حرکت کند. توسعه شبکه سرویس‌های^۸ مالی در قالب واسط برنامه‌نویسی کاربردی^۹ و بکارگیری سرویس‌ها در کانال‌های حضوری و غیرحضوری خدمات‌دهی به مشتریان، زیرساخت لازم را برای ارائه پلتفرم انطباق‌پذیر با تغییرات کسب‌وکاری فراهم کرده است و مشتریان با اعتماد به خدمات پایدار فناوری اطلاعات، فعالیت‌های بانکی خود را در محیط‌های دیجیتال^{۱۰} و غیردیجیتال^{۱۰} بانک خاورمیانه انجام می‌دهند.

محرك‌های محیط فناوریانه در حوزه‌های هوش مصنوعی مولد^۱، تجربه کاربری^۲، تحلیل داده^۳، زنجیره بلوکی^۴ و گسترش تهدیدهای سایبری از یک سو، و ظهور کسب‌وکارهای نوین و ارزش‌های غیرمتمرکز از سوی دیگر موجب افزایش فرصت‌ها و ریسک‌ها در صنعت بانکداری شده و تغییرات گسترده در آینده این صنعت را نوید می‌دهد. بانک خاورمیانه همگام با این تغییرات و همراستا با راهبردهای کلان کسب‌وکاری، تمرکز استراتژیک فناوری اطلاعات در افق زمانی سه‌سال را بر افزایش ضریب پایداری، کاربست اثربخش فناوری‌های نوین برای ایجاد مزیت رقابتی و مشتری‌محوری تعریف کرده است تا با استفاده حداکثری از فرصت‌های فناوریانه میزان ریسک محیطی را کاهش دهد.

1. Generative AI
2. User Experience
3. Data Analytics
4. Blockchain
5. In-house Development
6. Scalable Architecture
7. Service-Oriented Architecture (SOA)
8. Service Mesh
9. Application Programming Interface (API)
10. Phygital Banking

۲. ریسک‌های کسب‌وکار

ریسک‌هایی که بانک خاورمیانه با آنها مواجه است در چهار گروه اصلی دسته‌بندی می‌شوند: ریسک‌های اعتباری، ریسک‌های بازار، ریسک‌های عملیاتی و ریسک‌های نقدینگی. به‌طور خلاصه ریسک‌های اعتباری از عدم بازپرداخت به‌موقع تعهدات مشتریان، ریسک‌های بازار از تغییرات قیمت‌ها و ریسک‌های نقدینگی از عدم قابلیت بانک در نقد کردن دارایی‌ها برای پرداخت به‌موقع بدهی‌های ناشی می‌شود. ریسک‌های عملیاتی طیف گسترده‌ای از ریسک‌ها ناشی از عملیات بانک را شامل می‌شود که در بخش ریسک از بخش ۲ این گزارش توضیحات بیشتری درباره آنها داده شده است.

واحد مدیریت ریسک بانک، بخشی از خط دوم دفاعی است که مسئولیت کمک به شناسایی ریسک‌ها توسط خط اول دفاعی و گزارش‌دهی به هیأت‌مدیره، مدیران ارشد و کلیه ذینفعان در مورد وضعیت ریسک‌های بانک را برعهده دارد.

شناسایی ریسک‌های بانک و درجه اهمیت آنها برای سپرده‌گذاران خرد کار مشکل و پیچیده‌ای است. بنابراین نهادهای ناظر، بانک‌ها را ملزم به افشای ریسک‌ها و رعایت قوانین و مقرراتی می‌نمایند که تا حد زیادی اطمینان خاطر را برای سپرده‌گذاری در نزد بانک‌ها فراهم می‌کند. در اینجا خلاصه‌ای از قوانین و مقررات حاکم بر بانک‌ها از نظر شناسایی ریسک‌ها و سپس خلاصه‌ای از ریسک‌های بانک خاورمیانه ارائه می‌شود.

■ قوانین و مقررات نظارتی

بانک خاورمیانه (ستاد مرکزی و تمامی شعب در سراسر ایران) تحت شمول قوانین و مقررات حاکم بر جمهوری اسلامی ایران در حوزه فعالیت‌ها و عملیات بانکداری و نیز استانداردها و ضوابط بین‌المللی فعالیت می‌نماید. این حوزه گسترده، تمامی قوانین و مقررات مصوب نهادهای ذیصلاح در خصوص عملیات و فعالیت‌های بانکی، بورس اوراق بهادار، مالیات، مبارزه با پولشویی، مبارزه با تامین مالی تروریسم، مقررات ضد فساد و غیره را در بر می‌گیرد. شعبه بانک در کشور آلمان علاوه بر مجموعه یاد شده مشمول قوانین و مقررات لازم‌الاجرا در این کشور و اتحادیه اروپا هم هست.

صورت‌های مالی بانک خاورمیانه طبق مقررات بانک مرکزی و سازمان بورس ایران تهیه و در سامانه کدال بارگزاری می‌شوند. طبق مقررات بانک مرکزی، ۱۱ درصد منابع بانک خاورمیانه نزد بانک مرکزی به‌عنوان سپرده قانونی نگهداری می‌شود. ۱/۵ درصد تسهیلات جاری به‌عنوان ذخیره عام، ۱۰ درصد تسهیلات سررسید گذشته، ۲۰ درصد تسهیلات معوق و ۵۰ درصد تسهیلات مشکوک‌الوصول به‌عنوان ذخیره خاص در صورت درآمدها و هزینه‌های بانک لحاظ می‌شوند.

علاوه بر تهیه صورت‌های مالی طبق مقررات بانک مرکزی ایران، بانک خاورمیانه اقدام به تهیه صورت‌های مالی طبق استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی (IFRS) می‌نماید. یکی از مهم‌ترین تفاوت‌ها در این دو نوع گزارشگری، نحوه محاسبه ارزش منصفانه و ذخیره تسهیلات است.

■ ریسک تسهیلات

مجموع تسهیلات پرداختی بانک خاورمیانه در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۴۰۱ به اشخاص حقیقی و حقوقی برابر ۴۹۶,۲۶۶,۹۰۱ میلیون ریال است که از مجموع تسهیلات اعطایی به ارزش ۱۳۳,۸۶۸,۷۰۵ میلیون ریال از منابع صندوق توسعه ملی و ۱۷,۹۳۴,۳۸۸ میلیون ریال از منابع داخلی بانک می‌باشد که از این میزان ۵۴/۷ درصد در حوزه صنعت تولیدی، ۲۴/۷ درصد به شرکت‌های بازرگانی، ۸/۰ درصد به شرکت‌های خدماتی و ۱۲/۶ درصد به سایر صنایع تخصیص یافته است. در این بین سهم اشخاص حقیقی ۳/۷ درصد پرتفوی تسهیلات بوده است. همچنین تعهدات زیرخط بانک برابر ۲۸۷,۱۶۵,۱۵۸ میلیون ریال است.

۱۰۰ مشتری بزرگ بانک حدود ۷۰ درصد تسهیلات بانک خاورمیانه را به خود اختصاص می‌دهند (به استثنای تسهیلات صندوق توسعه ملی) که امکان زیان ناشی از خطر نکول این تسهیلات گیرندگان بزرگ وجود دارد. برای پوشش این خطر، بانک خاورمیانه دقت بسیار بالایی در شناخت وضعیت مالی، رتبه‌بندی و اندازه‌گیری احتمال نکول تسهیلات گیرندگان و همچنین اخذ وثایق کافی انجام می‌دهد. ریسک‌های ناشی از تمرکز منابع در بخش کفایت نقدینگی این گزارش بررسی شده‌اند.

بانک خاورمیانه با انتخاب استان‌های صنعتی سعی کرده تا با حداقل تعداد شعب بیشترین پوشش از مناطق جغرافیایی را داشته باشد و مشتریان بزرگ فعال در صنایع گوناگون با تمرکز بر صنایع غذا و دارو جذب نماید. همچنین با محدود نگاه داشتن تعداد شعب، ضمن حفظ کیفیت ارائه خدمات، تلاش شده منابع بانک صرف کسب‌وکار اصلی بانک گردد.

جدول ۴، نمایی از وضعیت پورترفوی تسهیلات بانک در صنایع مختلف را در پایان سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

جدول ۴. تسهیلات پرداختی در صنایع مختلف (به استثنای تسهیلات صندوق توسعه ملی)

صنعت	درصد کل تسهیلات
نوشیدنی و مواد غذایی	۲۱/۵۶
بهداشت و دارو	۱۹/۰۸
مالی (غیر بیمه و املاک و مستغلات)	۹/۵۷
وسایل نقلیه	۷/۹۹
معادن و فلزات	۷/۰۷
اقلام مصرفی بادوام	۵/۸۸
اقلام مصرفی	۳/۹۶
شخص حقیقی	۳/۷۵
مواد شیمیایی، پلاستیک و رابر	۳/۰۸
زیرساخت ارتباطات	۲/۲۰
ساختمان	۲/۱۳
انرژی: نفت و گاز	۱/۸۸
تجهیزات صنعتی	۱/۸۲
نامشخص	۱/۷۳
سایر	۱/۶۵
صنایع کاغذی	۱/۴۳
بسته‌بندی	۱/۰۰
سایر	۴/۲۳

* در مجموع حدود ۳ درصد تسهیلات در وضعیت غیرجاری قرار دارد.

اداره نظارت، تحت مدیریت عملیات اعتباری و نظارت، بر مبنای مصوبات صادره، وظیفه پایش مستمر وضعیت استفاده‌کنندگان از تسهیلات را برعهده دارد. ترکیب بررسی دقیق و پایش مستمر، موجب کنترل ریسک‌های ناشی از اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات درازمدت می‌گردد.

ریسک بازار

جدول ۵ نشان‌دهنده میزان ریسک بازار بانک خاورمیانه در پورترفوی وضعیت باز ارزی، ریسک نرخ بهره در پورترفوی اوراق قرضه، ریسک نرخ بهره در پورترفوی تسهیلات و سپرده و ریسک تغییر قیمت سهام تجاری است.

لازم به ذکر است با توجه به ایجاد واحد مستقل تامین مالی بلندمدت در بانک خاورمیانه و ماهیت درازمدت تسهیلات اعطایی و تعهدات ایجاد شده از سوی مدیریت مذکور، حداکثر تلاش برای بررسی درخواست‌ها در این واحد به شکلی دقیق صورت می‌پذیرد. در مرحله نخست تاثیر اعطای تسهیلات بر نسبت‌های ریسک و حدود مقرر در سند اشتباهی ریسک‌پذیری مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت همخوان بودن اعطای تسهیلات با حدود مقرر، نسبت به بررسی جامع درخواست اقدام می‌گردد. در بررسی جامع، با توجه ویژه به پیش‌بینی صورت‌های مالی، جریان‌های نقدی و تحلیل حساسیت جریان‌های نقدی نسبت به متغیرهای مهم محیطی انجام شده و معیار تصمیم‌گیری قرار می‌گیرد. همچنین در بررسی درخواست‌ها از چارچوب ارائه شده در استاندارد بازل ۳ ناظر بر تامین مالی تخصصی نیز استفاده می‌گردد.

استراتژی این مدیریت برای کنترل ریسک ناشی از تسهیلات درازمدت که عموماً مبلغ بالاتری نیز داشته و باعث افزایش ریسک ناشی از تمرکز می‌گردند، بررسی دقیق و همه‌جانبه درخواست‌ها و وضع شرایط نظارتی و کنترلی مناسب است.

جدول ۵. خلاصه محاسبات مربوط به ریسک بازار

نام پورتنفوی	میلیون ریال	توضیحات
پورتنفوی وضعیت بازار	۲,۵۳۰,۰۴۱	ارزش در معرض خطر ۱۰ روزه با درجه اطمینان ۹۹ درصد
ریسک نرخ بهره بر ارزش پورتنفوی اوراق قرضه	(۲۰۰,۰۲۳)	کاهش در ارزش با فرض شیفت ۲ درصد افزایش موازی در نرخ بهره
ریسک نرخ بهره بر درآمد پورتنفوی تسهیلات و سپرده	(۳,۱۷۳,۰۹۴)	کاهش در درآمد ناشی از بهره با فرض شیفت ۲ درصد افزایش موازی در نرخ بهره
پورتنفوی سهام و ریسک سهام	۰	در انتهای ۱۴۰۱ بانک دارای پورتنفوی سهام نمی‌باشد

■ اثر شرایط اقتصادی بر روی ریسک‌ها

عوامل مختلفی مانند تحولات نرخ بهره، نرخ ارز، قوانین مالیاتی، قوانین تجاری، نحوه تامین کسری بودجه دولت، نوسانات بازار سرمایه، تحولات بازار مسکن و غیره می‌توانند اثرات قابل توجهی بر ترانزنامه بانک خاورمیانه و میزان سودآوری آن در سال‌های آتی داشته باشند. پس از خروج آمریکا از برجام و اعمال مجدد تحریم‌ها علیه ایران در اردیبهشت ۱۳۹۷ از سوی این کشور، بازارهای ایران با نوسانات شدیدی روبرو شدند. رشد افسارگسیخته نرخ تورم و کاهش جدی سطح تولید ناخالص داخلی در بخش‌های مختلف به ویژه نفت و صنعت در سال‌های اخیر نتیجه بازگشت مجدد تحریم‌ها بود. با توجه به شرایط سیاسی فعلی، افق پیش‌رو در مورد نتیجه مذاکرات فعلی و رفع تحریم‌ها بسیار مبهم بوده و بنابراین در آینده نزدیک به نظر می‌رسد شرایط نامطمئن شدید فعلی ادامه داشته باشد. اعمال برخی سیاست‌های داخلی با هدف کنترل شدت اثرات منفی تحریم‌ها بر اقتصاد داخلی، تنها به افت صادرات غیرنفتی و کاهش انگیزه فعالیت تولیدکنندگان و صادرکنندگان در زمان تحریم‌ها منجر شد. همچنین اعمال سیاست‌های متعدد و بعضاً متضاد در بازه‌های زمانی کوتاه‌مدت در بازارهای مختلف، به تشدید فضای بی‌ثباتی اقتصادی دامن زده است. با توجه به این که بخش مهمی از پورتنفوی تسهیلاتی بانک خاورمیانه به صنایع غذایی و دارویی اختصاص دارد از ریسک‌های ذکر شده تا حدی مصون مانده است.

نرخ سود بانکی در ایران به صورت دستوری و از سوی شورای پول و اعتبار تعیین می‌شود. این فرآیند فارغ از ایجاد محدودیت برای بانک‌ها در راستای حداکثرسازی کارایی تجهیز و تخصیص منابع، مشکلات دیگری را نیز برای شبکه بانکی ایجاد می‌کند. نرخ سود اسمی در سال ۱۴۰۱ برای سپرده‌های یک ساله حداکثر ۲۰/۵ درصد و برای تسهیلات حداکثر ۲۳ درصد تعیین شده بود. این در حالی است که نرخ تورم سالانه طبق اعلام مرکز آمار در سالهای اخیر همواره بالاتر از نرخ سود سپرده بوده است.

سود تسهیلات در شرایط فعلی نیز منجر به ایجاد مازاد تقاضای تسهیلات شده و بانک‌ها را از بازدهی حداکثری تجهیز منابع باز می‌دارد. در عین حال عامل حفظ نرخ سود بازار بین‌بانکی در محدوده هماهنگ با نرخ‌های مصوب شورای پول و اعتبار، رشد قابل توجه پایه پولی بوده که تبعات تورمی شدیدی را به دنبال خواهد داشت. به این ترتیب با منفی‌تر شدن نرخ‌های واقعی سود بانکی این چرخه معیوب با شدت بیشتری ادامه خواهد یافت. از طرفی شکاف موجود میان دارایی‌ها و بدهی‌های سیستم بانکی و اثر تشدیدکننده پرداخت سود بیشتر به سپرده‌ها بر این شکاف، سیاست‌گذار پولی را در مورد افزایش نرخ سود سیستم بانکی محتاط کرده است.

یکی دیگر از مهم‌ترین مواردی که می‌تواند بر نرخ بهره در سال ۱۴۰۲ تأثیرگذار باشد، وضعیت مالی دولت و چگونگی تامین مالی کسری بودجه است. در سال‌های اخیر انتشار اوراق بدهی دولتی مهم‌ترین منبع تامین مالی کسری بودجه دولت بوده است. انتظار می‌رود این ابزار در سال ۱۴۰۲ بیشتر مورد استفاده قرار گیرد، چرا که بخش عمده‌ای از هزینه‌های دولت اجتناب‌ناپذیر بوده و در مقابل درآمدهای نفتی دولت در پی تحریم‌های آمریکا به شدت محدود شده است. به دنبال تشدید کسری بودجه دولت و انتشار اوراق در حجم بالا برای تامین مالی آن، نرخ بهره در بازار افزایش خواهد یافت. به همین دلیل بانک مرکزی انگیزه دارد با انجام عملیات بازار باز و از طریق انتقال این بدهی به ترانزنامه خود، نسبت به کنترل و کاهش نرخ بهره در بازار اقدام کند. اعمال این سیاست انبساطی می‌تواند به رشد بیشتر نقدینگی و تورم منجر شده و حتی شوک‌های ارزی بیشتری را رقم بزند. البته در سال‌های اخیر، برداشت دولت از منابع صندوق توسعه ملی به یکی دیگر از راه‌های اصلی تامین مالی کسری بودجه تبدیل شده است. با توجه به عدم دسترسی بانک مرکزی به منابع این صندوق در پی اعمال تحریم‌های آمریکا، برداشت دولت از این صندوق مشابه استقراض از بانک مرکزی بوده و به رشد قابل توجه پایه پولی از محل رشد خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی منجر خواهد شد. اما از آنجایی که این دارایی‌های خارجی در دسترس بانک مرکزی نیست، امکان فروش آنها برای کنترل نرخ ارز و نرخ تورم وجود ندارد. بنابراین این فرآیند به افزایش بیشتر نقدینگی و تورم خواهد انجامید و نرخ بهره واقعی را منفی‌تر از پیش خواهد کرد. به همین دلیل انتظار می‌رود که در سال ۱۴۰۲ یا سال بعد از آن نرخ بهره اسمی افزایش بیشتری یابد. افزایش نرخ بهره می‌تواند از یک سو باعث تبدیل بیشتر سپرده‌های دیداری و کوتاه‌مدت به بلندمدت شده و به افزایش هزینه‌های تامین مالی بانک منجر شود و از سوی دیگر نیاز بانک به نقدینگی را کاهش دهد. برآیند این دو اثر نشان‌دهنده تأثیرپذیری سودآوری بانک از تحولات نرخ بهره در آینده خواهد بود.

تحولات نرخ ارز نیز به طرق مختلف بر ترانزنامه و سودآوری بانک خاورمیانه در سال‌های آتی اثرگذار است. وضعیت نرخ ارز در سال ۱۴۰۲ وابستگی زیادی به سیاست‌های اتخاذ شده از سوی سیاست‌گذاران ارزی و دیپلماسی بین‌المللی کشور دارد. در حال حاضر نرخ ارز در بازار آزاد منطبق با تئوری برابری قدرت خرید نیست و از آن فراتر رفته است. بسیاری از سیاست‌های اجرا شده از قبیل تخصیص نرخ ارز با نرخ رسمی ترجیحی به واردات برخی کالاها و پیمان‌سپاری صادرکنندگان در کنار انواع ممنوعیت‌های صادراتی، به شکل‌گیری این حالت کمک کرده‌اند. موارد دیگری از قبیل پیشی گرفتن رشد نقدینگی از رشد سطح عمومی قیمت‌ها نیز می‌توانند در رخ دادن این وضعیت اثرگذار باشند. با این حال انتظار می‌رود که تئوری برابری قدرت خرید در بلندمدت برقرار باشد.

بانک دچار زیان در صورت‌های مالی شود. مجموع این نیروها نیز درجه تأثیرپذیری ترانزنامه و سودآوری بانک از تحولات نرخ ارز در آینده را تعیین خواهد کرد.

دولت برای پوشش مخارج جاری خود در سال ۱۴۰۲ روی انتشار اوراق و فروش اموال و دارایی‌های خود حتی بیشتر از ظرفیت و امکان تحقق آنها حساب باز کرده است. استفاده از منابع صندوق توسعه ملی و حتی استفاده از تنخواه‌گردان خزانه نیز در قانون بودجه در نظر گرفته شده است و برای پوشش بخشی از این زیان چاره‌ای جز صرف نظر کردن از مخارج جاری و عمرانی غیرالزامی یا بدون اولویت نیست. در عین حال افزایش تورم انتظاری و تشدید کسری بودجه دولت، به منفی‌تر شدن نرخ سود واقعی سپرده‌های بانکی دامن زده و از طریق تبدیل سپرده‌های غیردیداری به دیداری، علاوه بر کاهش پایداری منابع بانک‌ها، منجر به بروز آشفتگی در بازارهای دارایی شده است.

برای این منظور یا باید نرخ تورم افزایش یابد، یا نرخ ارز کاهش یابد و یا هر دو. بررسی روند متغیرهای اقتصادی از قبیل حجم نقدینگی و تغییر نسبت پول به شبه پول و همچنین بررسی شرایط ساختاری و نهادی از قبیل مشکلات موجود در ترانزنامه بانک‌ها و صندوق‌های بازنشستگی، از احتمال افزایش نرخ تورم و حتی تضعیف بیشتر پول ملی در مقابل سایر ارزهای بین‌المللی حکایت دارد. با این حال اصلاح سیاست‌های ارزی دولت، از قبیل حذف کامل نرخ ارز ترجیحی، حذف بازار ثانویه و یکسان‌سازی نرخ ارز، رفع پیمان‌سپاری ارزی صادرکنندگان و تسهیل موانع صادراتی می‌توانند اثر کاهشی بر نرخ ارز داشته باشند. برآیند این دو اثر تعیین‌کننده نرخ ارز در سال ۱۴۰۲ خواهد بود. در صورت رشد نرخ ارز، از یک سو دارایی‌های ارزی بانک افزایش خواهد یافت و از سوی دیگر ریسک نکول تسهیلات ریالی و ارزی افزایش می‌یابد. این درحالیست که با کاهش نرخ ارز با توجه به اینکه نرخ تسعیر دارایی‌های ارزی جهت تهیه صورت‌های مالی به مراتب پایین‌تر از نرخ بازار بوده است انتظار نمی‌رود

۲-۱. کنترل‌های داخلی

از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌شوند. این واحدها در تعامل با یکدیگر به بهبود و ارتقاء کارکردها در سطح بانک یاری می‌رسانند. مدیریت ریسک، مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی، مدیریت امنیت، مدیریت بازرسی و بخش‌هایی از کارکرد مدیریت‌های مالی، پشتیبانی ارزی و مدیریت امور شعب خط دوم دفاعی را تشکیل می‌دهند.

خط سوم دفاعی: مدیریت حسابرسی و کنترل‌های داخلی به‌عنوان خط سوم دفاعی نقش اطمینان بخشی در خصوص اثربخشی کنترل‌های داخلی و ارائه گزارش به هیأت‌مدیره و مدیریت ارشد در خصوص میزان موفقیت خطوط اول و دوم دفاعی در استقرار کنترل‌های داخلی و مواجهه با ریسک‌ها را برعهده دارد.

به عبارت دیگر، فعالیت‌های کنترل‌های داخلی بانک شامل فعالیت‌های پیشگیرانه به‌منظور جلوگیری و فعالیت‌های کشف‌کننده (تخلف، تقلب، اشتباه، عدم رعایت و غیره) به‌منظور کشف، طراحی و به مرحله اجرا در آمده‌اند و دربرگیرنده کنترل اقدامات در فعالیت‌های اجرایی، کنترل شبکه‌های ارتباطی و سیستم‌های اطلاعاتی و نیز سیستم گزارشگری مالی و کنترل‌های مربوط به تبعیت از مقررات است. از آنجایی که فعالیت‌های کنترل‌های داخلی، رویه‌هایی مانند فعالیت‌های روزانه هستند که درون سیستم کنترل داخلی واقع می‌شوند لذا با تغییر در فرایندهای روزانه جاری و عملیاتی، تغییر یافته و با رویه‌های اجرایی مشخص شده در بانک از انعطاف‌پذیری مناسب و به‌موقع جهت همسو شدن با تغییرات برخوردار هستند. به‌منظور تحکیم نظام کنترل‌های داخلی موارد زیر به‌طور مستمر، مورد توجه قرار می‌گیرد:

تغییرات سریع محیط اقتصادی و رقابتی، تغییر تقاضا و سلیقه مشتریان و رشد تکنولوژی از منظر کمیته نظارت بازل نیازمند اتخاذ رویه‌هایی است تا به تحقق برنامه‌های مدیریت و اهداف سازمان در پاسخگویی به این تغییرات یاری رساند. راهکار بانک خاورمیانه در وضعیت تغییر و پیشرفت محصولات و خدمات در صنعت خدمات مالی و مواجه شدن موسسات مالی با مجموعه‌ای از فشارهای داخلی و خارجی، ایجاد یک استراتژی کنترلی جامع است. کنترل‌های داخلی، فرآیندهایی است که توسط هیأت‌مدیره بانک به‌منظور حصول اطمینان از اثربخشی و کارایی عملیات، قابل اعتماد بودن گزارش‌های مالی و رعایت قوانین و مقررات برقرار شده است. به‌منظور حصول اطمینان از کارکرد مطلوب نظام کنترل‌های داخلی، هیأت‌مدیره و مدیریت ارشد بانک، مدل سه خط دفاعی - پیشنهاد شده توسط انجمن بین‌المللی حسابرسان داخلی و انجمن مدیران ارشد - را اتخاذ نموده‌اند تا بتوانند به فعالیت‌های نظارتی و اطمینان بخشی به نحو مطلوبی اتکا نمایند. بر این اساس:

خط اول دفاعی: تمامی مدیران و کارکنانی که در حوزه‌های عملیاتی کار می‌کنند را در بر می‌گیرد. آنان موظفند تا ریسک‌های حوزه خود را شناسایی و کنترل‌های لازم برای رویارویی مناسب و موثر با آنها را به کار گیرند. مدیران ارشد این واحدها، مسئولیت اجرای کنترل‌ها و مدیریت ریسک و اعمال نظارت‌های لازم در قالب نظام کنترل‌های داخلی را برعهده دارند.

خط دوم دفاعی: مشتمل بر واحدهای مختلفی است که وظیفه نظارت، کنترل و حصول اطمینان از رعایت را برعهده داشته و در صورت ناکارا شدن فرآیندهای کنترلی ترسیم شده در خط اول دفاعی یا در غیاب آنها،

- بهره‌برداری از سامانه گزارشگری ریسک عملیاتی در راستای شناسایی، مدیریت و نظارت بر ریسک‌های عملیاتی، متکی بر روش خود ارزیابی توسط کارکنان شاغل در کلیه بخش‌های بانک به ویژه کارکنان شاغل در واحدهای صف به‌عنوان خط اول دفاعی؛
- بهره‌برداری از سامانه کشف تخلفات کارکنان به‌منظور کشف هرگونه تراکنش مشکوک که یکی از طرف‌های آن (انتقال‌دهنده یا انتقال‌گیرنده) از کارکنان بانک باشد؛
- بهره‌برداری از سامانه افشای محرمانه تخلفات که با حفظ محرمانگی و بدون شناسایی هویت گزارش‌دهنده امکان گزارش هرگونه نقص یا ناکارآمدی یا عدم پایبندی به دستورالعمل‌ها و رویه‌های اجرایی جاری بانک را برای کارکنان در کلیه سطوح فراهم نموده است.

- تدوین، تصویب، به‌روزرسانی و بازنگری مستمر خط‌مشی‌ها، رویه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی و نظارت بر اجرای آنها؛
- ایجاد سازوکارهای مورد نیاز برای شناسایی و مدیریت ریسک‌های موجود و نظارت مستمر و موثر بر آنها؛
- بهبود ارتباطات و جریان صحیح و به‌موقع اطلاعات قابل اتکا و بهبود نظام گزارشگری و اطلاع‌رسانی به‌موقع و قابل اتکا به مراجع ذی‌ربط؛
- حصول اطمینان از پایبندی کلیه سطوح بانک به قوانین و مقررات، الزامات نظارتی، دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌ها و اجرای موثر آنها.

از طرف دیگر در راستای استقرار نظام کنترل‌های داخلی کارا و اثربخش در بانک، علاوه بر ایجاد نظام حاکمیت شرکتی و تشکیل واحدها و کمیته‌های تخصصی مربوطه، اقدامات ذیل جهت مدیریت ریسک‌های مترتب بر عملیات و حصول اطمینان از استقرار نظام کنترل‌های داخلی در بانک صورت پذیرفته است:

۲-۲. امنیت

است. در این بانک بر اساس چارچوب مدیریت آسیب‌پذیری‌ها و تهدیدات امنیتی، متدولوژی مشخصی در جهت ارزیابی و شناسایی آسیب‌پذیری‌های زیرساخت‌های ارتباطی و سیستمی مرکز داده، برنامه‌های موبایل و سرویس‌های مبتنی بر وب ایجاد شده و بر مبنای آن برنامه‌های جامع جهت تست نفوذ و ارزیابی امنیتی کلیه سامانه‌های بانک تدوین و پیاده‌سازی شده است.

همچنین با توجه به اهمیت ارتقای سطح آگاهی امنیت سایبری، برنامه آگاهی‌رسانی امنیت اطلاعات طراحی و پیاده‌سازی شده است، بر این اساس کلیه آسیب‌پذیری‌های امنیتی جدید منتشر شده به صورت مستمر رصد، اطلاع‌رسانی شده و پیگیری لازم در خصوص اعمال بروزرسانی‌های مرتبط به منظور کاهش ریسک امنیت اطلاعات صورت می‌پذیرد.

در کنار این اقدامات فنی، مدیریت امنیت بانک خاورمیانه بر آموزش کارکنان بانک به‌عنوان آخرین حلقه در زنجیره امنیت تمرکز دارد؛ این آموزش‌ها شامل مدیریت رمز عبور، آگاهی از فیشینگ و تکنیک‌های مهندسی اجتماعی می‌شود. این مدیریت با اتخاذ رویکردی جامع به امنیت، تلاش می‌کند به‌طور موثر خطرات را کاهش دهد و از یکپارچگی سیستم‌ها و داده‌ها محافظت کند.

مدیریت امنیت بانک خاورمیانه با ترکیب راهکارهای فناورانه و مجموعه‌ای از فرآیندهای منسجم، سیستم پاسخگویی به حوادث با هدف شناسایی، تحلیل و پاسخ‌دهی به حوادث و رخدادهای امنیتی را راه‌اندازی کرده است. در مرکز عملیات امنیت، تمامی فعالیت‌های شبکه، سرورها، کلاینت‌ها، پایگاه‌های داده، برنامه‌های کاربردی و دیگر سیستم‌ها، به‌طور مداوم پایش و تحلیل می‌شوند و هرگونه فعالیت غیرمعمول که می‌تواند منجر به وقوع یک

نظر به افزایش چشمگیر و روزافزون تهدیدات امنیتی در فضای سایبری و از آنجایی که بخش اعظمی از خدمات بانک نظیر سرویس‌دهی به مشتریان و سایر فعالیت‌ها در بستر فناوری اطلاعات اجرا می‌گردد، صیانت از این دارایی با ارزش و امنیت فناوری اطلاعات در سطوح مختلف از اهمیت حیاتی برخوردار است. در این راستا بانک خاورمیانه به منظور ارتقای سطح امنیت صنعت بانکداری کشور خود را ملزم به رعایت الزامات قانونی و مصوبات بانک مرکزی، شورای عالی امنیت فضای تبادل اطلاعات (افتا)، حراست کل کشور و سازمان پدافند غیرعامل در زمینه فضای تولید و تبادل اطلاعات می‌کند.

بانک خاورمیانه به منظور حفاظت از دارایی‌های اطلاعاتی و فراهم نمودن محیط امن دسترسی به اطلاعات، اقدام به پیاده‌سازی و نگهداری سیستم مدیریت امنیت اطلاعات نموده است. سیستم مدیریت امنیت اطلاعات بانک خاورمیانه مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی امنیتی در حوزه مالی از جمله PCI DSS و ISO/IEC 27001 است. مدیریت امنیت با توجه به نتایج گزارشات ارزیابی ریسک امنیت اطلاعات و بر اساس ممیزی‌های منظم، ارزیابی‌ها و اقدامات پیشگیرانه و اصلاحی همواره تلاش می‌کند به‌منظور ارتقای سطح امنیت دسترسی راهبران و اشخاص ثالث به زیرساخت اطلاعاتی بانک، راهکارهای امنیتی طراحی و پیاده‌سازی نماید. شایان ذکر است، تمامی فعالیت‌های این حوزه در راستای ارتقای بهره‌وری فرآیندهای امنیت اطلاعات در بانک به صورت دوره‌ای در جلسات کمیته راهبری امنیت با حضور مدیرعامل و مدیران ارشد بانک، گزارش و بررسی می‌شوند.

مدیریت امنیت بانک خاورمیانه با هدف مدیریت آسیب‌پذیری‌ها و تهدیدات امنیتی به صورت پیشگیرانه، چارچوبی جامع به منظور ارزیابی امنیتی زیرساخت‌ها و سامانه‌های اطلاعاتی در فضای کسب و کار بانک طراحی نموده

علاوه بر این عملیات دفاعی، اقدامات تیم قرمز برای سنجش اثربخشی کنترل‌های امنیتی و رویه‌های واکنش به حادثه انجام می‌شود. در طول این اقدامات، مدیریت امنیت با پیاده‌سازی تهدیدات دنیای واقعی، مانند حملات فیشینگ یا آلودگی‌های بدافزاری، حملات را شبیه‌سازی می‌نماید. با انجام این کار، این مدیریت می‌تواند نقاط ضعف را شناسایی نموده و با ارائه راهکار وضعیت دفاعی را بهبود بخشد.

در بانک خاورمیانه سرویس‌دهی، دریافت سرویس از اشخاص ثالث و واگذاری حقوق دسترسی به ایشان بر مبنای چارچوب حقوقی مشخص نظیر تفاهنامه، قرارداد یا تعهدنامه‌های ارائه خدمات صورت می‌پذیرد و کلیه نیازمندی‌ها و محدوده دسترسی اشخاص ثالث در ابعاد فیزیکی، سیستمی، فرآیندی، فناوری و منابع اطلاعاتی بانک به صورت دقیق و شفاف در چارچوب قرارداد تبیین می‌گردد. همچنین قبل از ارائه خدمت توسط اشخاص ثالث، ارزیابی امنیتی آسیب‌پذیری‌های مرتبط با خدمت توسط بانک خاورمیانه صورت می‌پذیرد و نتایج به منظور رفع آسیب‌پذیری‌ها به ایشان ابلاغ می‌شود.

حادثه امنیتی یا نفوذ به سیستم‌های اطلاعاتی شود، در اسرع وقت کشف و شناسایی می‌شود.

مدیریت امنیت بانک خاورمیانه فعالیت‌های شکار تهدید را به طور منظم انجام می‌دهد تا به طور فعال شاخص‌های خطر یا فعالیت مشکوک را در سیستم‌ها و شبکه جستجو کند. این فعالیت‌ها شامل استفاده از تکنیک‌های پیشرفته برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و شناسایی تهدیدات بالقوه است که ممکن است توسط سایر اقدامات امنیتی مورد توجه قرار نگرفته باشد. این مدیریت همچنین از نزدیک با تیم‌های واکنش به حادثه همکاری می‌کند تا اطمینان حاصل شود که هرگونه تهدیدی به سرعت مهار و خنثی می‌شود.

مدیریت امنیت بانک خاورمیانه به منظور مقابله با حملات سایبری و مدیریت ریسک امنیت اطلاعات، مطابق با سند راهبردی افتای ریاست جمهوری، مرکز مدیریت امن الکترونیکی کاشف و استانداردهای جهانی، رویه‌های مورد نیاز را پیاده‌سازی، توسعه و به‌روزرسانی نموده است و تمامی حملات سایبری و موارد مشکوک را به نهادهای امنیتی کشور اعلام می‌نماید.

۳-۲. کفایت سرمایه

ریسک‌ها به‌منظور جلوگیری از تحمیل زیان به سپرده‌گذاران است. به‌طور خلاصه، سرمایه قابل قبول شامل سرمایه آورده توسط صاحبان سهام، ذخیره قانونی، سود انباشته، و سایر ذخایر قابل قبول از جمله ذخیره عام تسهیلات هستند. سرمایه قابل قبول شامل کسوراتی از جمله دارایی‌های نامشهود نیز می‌شود. برای محاسبه ریسک‌های بانک، هر دارایی بانک ضریب خاص خود را می‌گیرد که در مقدار دارایی ضرب و با هم جمع می‌شوند. هر چقدر که دارایی کم‌ریسک‌تر باشد ضریب ریسک کمتر و هر چه ریسک بیشتر باشد ضریب ریسک بزرگتری به آن دارایی اعمال می‌شود. محاسبه ریسک‌های بازار و ریسک‌های عملیاتی نسبتاً پیچیده هستند و در بخش ۲ گزارش سالانه در زیر بخش مربوط به ریسک، توضیح کافی برای آنها داده شده است. بانک خاورمیانه نسبت کفایت سرمایه را طبق استاندارد بانک مرکزی ایران و به‌طور داوطلبانه طبق برداشت خود از پیمان بازل منتشر می‌کند.

■ مقررات مربوطه به کفایت سرمایه در ایران

در ایران این نهاد نظارتی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است که بانک‌ها را ملزم می‌کند محاسبات کفایت سرمایه خود و اجزاء تشکیل‌دهنده محاسبه را هر سال بر طبق بخشنامه مربوطه بانک مرکزی منتشر کنند.

تسهیلات‌دهندگان به یک شرکت می‌توانند میزان زیان‌های غیرمنتظره در اثر وقایع غیرمنتظره را که یک شرکت می‌تواند از محل سرمایه شرکت (حقوق صاحبان سهام) بدون وارد کردن زیان به تسهیلات‌دهندگان تحمل کند، اندازه بگیرند. بنابراین تسهیلات‌دهندگان از روی میزان سرمایه و ساختار آن می‌توانند تصمیم بگیرند که تا چه حد مایل به پذیرفتن ریسک عدم بازگشت تمامی و یا بخشی از تسهیلات خود به شرکت هستند.

چون برای سپرده‌گذاران خرد امکان ارزیابی ریسک بانک محدود است، در سیستم بانکداری، ارزیابی سرمایه بانک و ریسک عدم بازگشت سپرده‌ها به عهده نهاد نظارتی است که مجوز فعالیت بانک را صادر می‌کند. به این ترتیب سپرده‌گذاران خرد با اطمینان به قابلیت نهاد نظارتی در اندازه‌گیری ریسک، اقدام به سپرده‌گذاری نزد بانک می‌نمایند. اطمینان سپرده‌گذاران خرد به نهاد نظارتی باعث ثبات سیستم بانکی کشور می‌شود. یکی از معیارهایی که نهادهای نظارتی برای اجازه ادامه فعالیت یک بانک تعیین می‌کنند، کفایت سرمایه بانک است که نشان‌دهنده قابلیت بانک در جذب شوک‌های غیرمنتظره بدون صدمه زدن به سپرده‌گذاران است.

محاسبه کفایت سرمایه به‌طور کلی یک کسر است که صورت کسر نشان‌دهنده سرمایه قابل قبول بانک و مخرج کسر نشان‌دهنده میزان ریسک‌های دارایی‌های بانک، ریسک بازار و ریسک‌های عملیاتی است. هر میزان که این نسبت بزرگتر باشد نشان‌دهنده سلامت برای پوشش

جدول ۶. خلاصه محاسبات کفایت سرمایه بانک خاورمیانه طبق بخشنامه بانک مرکزی - ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۵۳,۹۸۶,۲۳۴	۷۹,۷۷۲,۰۴۸	بعد از کسورات سرمایه‌ای
۵۷,۸۹۵,۰۰۳	۸۵,۷۹۳,۱۶۴	سرمایه پایه ۱ و پایه ۲ بعد از کسورات مربوط
۴۲۸,۴۹۶,۰۷۱	۶۰۹,۷۸۴,۲۷۸	دارایی‌های موزون شده شامل تعهدات زیر خطی بعد از تبدیل و سرمایه مورد نیاز برای ریسک بازار و ریسک‌های عملیاتی
%۱۲/۶	%۱۳/۱	نسبت سرمایه پایه ۱ (درصد)
%۱۳/۵	%۱۴/۱	نسبت کفایت سرمایه (درصد)

مدل استاندارد بازل برای کفایت سرمایه در طبقه بندی دارایی‌ها و ضرایب ریسک است. برای بانک خاورمیانه، در مدل داخلی بنیانی (F-IRB) ضریب ریسک تسهیلات به جای یک عدد ثابت از طریق اندازه‌گیری احتمال نکول هر یک از تسهیلات گیرندگان بدست می‌آید؛ برای آشنایی با جزئیات محاسبات مدل‌های داخلی کفایت سرمایه لطفاً به بخش گزارش مدیریت ریسک در بخش ۲ همین گزارش مراجعه فرمایید.

پیمان‌های بازل مربوطه به کفایت سرمایه

علاوه بر استاندارد بانک مرکزی برای محاسبه کفایت سرمایه، بانک خاورمیانه محاسبات کفایت سرمایه خود را مطابق مدل استاندارد، و مدل داخلی مورد تایید کمیته بازل، Foundation Internal Rating Based Approach (F-IRB)، انجام می‌دهد. تفاوت اصلی استاندارد بانک مرکزی و

جدول ۷. خلاصه محاسبات کفایت سرمایه بانک خاورمیانه طبق مدل استاندارد بازل ۳ و متمم سال ۱۷ - ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۵۳,۶۹۲,۱۶۶	۸۳,۸۱۲,۴۹۱	سرمایه پایه ۱ بعد از کسورات سرمایه‌ای
۵۸,۸۰۰,۷۸۴	۹۱,۲۰۷,۲۷۰	سرمایه پایه ۱ و پایه ۲ بعد از کسورات مربوط
۴۱۶,۶۵۸,۹۹۵	۶۳۵,۲۷۴,۸۱۸	دارایی‌های موزون شده شامل تعهدات زیر خطی بعد از تبدیل و سرمایه مورد نیاز برای ریسک بازار و ریسک‌های عملیاتی
۹/۵۰	۱۳/۲۰	نسبت سرمایه پایه ۱ (درصد)
۱۰/۴۰	۱۴/۴۰	نسبت کفایت سرمایه (درصد)

محاسبات کفایت سرمایه طبق مدل داخلی، آزمون بحران ناشی از ریسک اعتباری، محاسبات مربوط به کفایت نقدینگی و سایر بحث‌های مرتبط با مدیریت ریسک در بخش دوم این گزارش به اطلاع می‌رسد.

۳. حاکمیت شرکتی

در بانک خاورمیانه، توجه به استقرار الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی، اصلی اساسی است. هیات‌مدیره، با آگاهی کامل از استانداردهای بین‌المللی و ضوابط داخلی آن اقدام به سیاست‌گذاری نموده و با اتخاذ سیاست‌ها و راهبردهای لازم و نظارت بر استقرار و پیاده‌سازی آن در سطوح مختلف بانک، نقشی فعال در حصول اطمینان از صحت و سلامت مالی و حفظ حقوق تمامی ذینفعان ایفا می‌نماید.

۳-۱. هیات‌مدیره

هیات‌مدیره بانک خاورمیانه متشکل از هفت عضو اصلی و یک عضو علی‌البدل است که در مجمع عمومی عادی سالانه مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۹ توسط سهامداران انتخاب شده‌اند.

علیرضا لگزائی

عبدالکریم قوامی فر

غلامعلی کامیاب

پرویز عقیلی کرمانی

جواد جوادی

امیرحسین امین آزاد

مجید نورمحمدی

■ اعضای هیات‌مدیره

پرویز عقیلی کرمانی رئیس هیات‌مدیره

تحصیلات

دکترای امور مالی (رشته فرعی اقتصاد)، دانشگاه ویسکانسین (مدیسون)، آمریکا
کارشناسی ارشد MBA، دانشگاه ویسکانسین (مدیسون)، آمریکا

برخی سوابق اجرایی

عضو هیات‌مدیره و مدیرعامل، بانک خاورمیانه
عضو هیات‌مدیره و مدیرعامل، بانک کارآفرین
عضو هیات‌مدیره و مدیرعامل، شرکت سرمایه‌گذاری صنایع ایران (سهامی عام)
رئیس هیات‌مدیره، شرکت کارگزاری بورسیران (سهامی خاص)

غلامعلی کامیاب نایب رئیس هیات‌مدیره

تحصیلات

کارشناسی ارشد MBA، آمریکا
کارشناسی حسابداری، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

رئیس هیات‌مدیره، بانک خاورمیانه
معاون ارزی، بانک مرکزی
معاون امور بین‌الملل، بانک مرکزی
مدیرکل عملیات و تعهدات ارزی، بانک مرکزی
مدیرعامل، شرکت ملی انفورماتیک
معاون مدیرعامل، بانک سامان

جواد جوادی عضو هیات‌مدیره و مدیرعامل

تحصیلات

کارشناسی ارشد EMBA، دانشگاه آلتو، فنلاند
کارشناسی ارشد مدیریت مالی، دانشگاه شهید بهشتی
کارشناسی مدیریت بازرگانی، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

عضو هیات‌مدیره و قائم‌مقام مدیرعامل، بانک خاورمیانه
معاون مدیرعامل، بانک کارآفرین
مدیر امور مالی و سرمایه‌گذاری، بانک کارآفرین

مجید نورمحمدی عضو هیات‌مدیره و قائم‌مقام مدیرعامل

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت گرایش مالی، دانشگاه تهران
کارشناسی مدیریت بازرگانی، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

معاون مدیرعامل در امور مالی، بانک خاورمیانه
مدیر امور مالی، بانک کارآفرین
معاون سرمایه‌گذاری، شرکت سرمایه‌گذاری سپه
مدیر امور مالی، شرکت خدمات انفورماتیک
حسابرس ارشد، سازمان حسابرسی
عضو هیات‌مدیره، شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه
عضو هیات‌مدیره، شرکت داده پردازان سیمای آفتاب

امیرحسین امین آزاد عضو هیات‌مدیره

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی، دانشگاه علم و صنعت ایران
کارشناسی مدیریت دولتی، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

رئیس کمیته حسابرسی، بانک خاورمیانه
مشاور مالی، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
مشاور رئیس، پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی
مدیرکل نظارت بر بانک‌ها و موسسات اعتباری، بانک مرکزی
مدیرکل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی، بانک مرکزی
مدیر اداره مطالعات و مقررات بانکی، بانک مرکزی

عبدالکریم قوامی فر عضو هیات‌مدیره

تحصیلات

کارشناس ارشد مدیریت علوم بانکی، موسسه عالی بانکداری
کارشناسی ریاضی، دانشگاه تربیت معلم

برخی سوابق اجرایی

عضو هیات‌مدیره و قائم‌مقام مدیرعامل، بانک ملت
قائم‌مقام مدیرعامل، بانک ایران زمین
مشاور و معاون، پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی
مشاور و معاون مدیرعامل، موسسه اعتباری ثامن

علیرضا لگزائی عضو هیات‌مدیره

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت علوم بانکی، موسسه عالی بانکداری ایران
کارشناسی مدیریت امور بانکی، موسسه عالی بانکداری ایران

برخی سوابق اجرایی

عضو هیات‌مدیره و قائم‌مقام مدیرعامل، بانک ملت
معاون برنامه‌ریزی و تحول و عضو هیات‌عامل، بانک ملت
معاون فناوری اطلاعات و عضو هیات‌عامل، بانک تجارت
عضو کارگروه بانکداری دیجیتال، وزارت امور اقتصادی و دارایی
عضو هیات‌مدیره، گروه فناوران هوشمند بهسازان فردا
عضو هیات‌مدیره، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه ایران
عضو هیات‌مدیره، شرکت کارت اعتباری ایران کیش
عضو هیات‌مدیره، موسسه فی بانک مالزی

■ اعضای علی‌البدل هیات‌مدیره

مسعود سلطان‌زالی بگلو عضو علی‌البدل هیات‌مدیره

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت مالی، دانشگاه شهید بهشتی
کارشناسی مدیریت صنعتی، دانشگاه شهید بهشتی

برخی سوابق اجرایی

عضو هیات‌مدیره، بانک خاورمیانه
مدیرعامل و عضو هیات‌مدیره، شرکت سیدگردان آسمان
مدیرعامل و عضو هیات‌مدیره، شرکت تامین سرمایه بانک ملت
معاون مالی و اداری، پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی
معاون عملیات و نظارت، بورس کالای ایران

■ هیات‌عامل

جواد جوادی مدیرعامل

شرح مختصری از سوابق تحصیلی و اجرایی در همین صفحه و در توضیح اعضای هیات‌مدیره آورده شده است.

مجید نورمحمدی قائم‌مقام مدیرعامل

شرح مختصری از سوابق تحصیلی و اجرایی در همین صفحه و در توضیح اعضای هیات‌مدیره آورده شده است.

علیرضا لگزائی معاون مدیرعامل در برنامه‌ریزی و توسعه سازمانی

شرح مختصری از سوابق تحصیلی و اجرایی در همین صفحه و در توضیح اعضای هیات‌مدیره آورده شده است.

مسعود سلطان‌زالی بگلو معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی

شرح مختصری از سوابق تحصیلی و اجرایی در همین صفحه و در توضیح اعضای علی‌البدل هیات‌مدیره آورده شده است.

مدیران اجرایی و مشاوران

هیات مدیره و هیات‌عامل با تفویض اختیار به مدیران اجرایی بانک و نظارت مستمر بر عملکرد آنان، از اجرای صحیح سیاست‌های بانک و در نتیجه حاکمیت شرکتی موثر اطمینان حاصل می‌کنند. اسامی مدیران اجرایی بانک و شرح مختصری از سوابق تحصیلی و اجرایی آنان به شرح زیر است:

مهدی نجاتی مشاور اجرایی مدیرعامل در امور انفورماتیک

تحصیلات

دکترای علوم کامپیوتر، یونیورسیتی کالج، لندن - انگلستان
کارشناسی ارشد علوم کامپیوتر، دانشگاه استانفورد، انگلستان
کارشناسی علوم کامپیوتر، دانشگاه هاتفیلد، انگلستان

برخی سوابق اجرایی

معاون مدیرعامل در توسعه سیستم‌ها و تکنولوژی، بانک خاورمیانه
مدیر اجرایی طرح پیاده‌سازی سیستم بانکداری آفرین، بانک کارآفرین
رئیس هیات‌مدیره، شرکت خدمات انفورماتیک
نایب رئیس هیات‌مدیره و عضو موظف هیات‌مدیره، شرکت ملی انفورماتیک

علی خلیلی سادات‌لو مشاور مدیرعامل در امور حقوقی

تحصیلات

کارشناسی حقوق، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

وکیل پایه یک دادگستری و عضو کانون وکلای دادگستری مرکز
وکیل، بانک صنعت و معدن
وکیل، بانک کارآفرین
کارشناس رسمی دادگستری در امور شرکت‌ها و علائم تجاری و اختراعات

بنفشه ادبی مدیر عملیات اعتباری

تحصیلات

کارشناسی مهندسی کامپیوتر سخت افزار، دانشگاه آزاد اسلامی

برخی سوابق اجرایی

معاون مدیر عملیات اعتباری و نظارت، بانک خاورمیانه
رئیس دایره اعتبارات، بانک کارآفرین

آزاده احمدی کوشا مدیر امور مالی

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت اجرایی، دانشگاه تهران

کارشناسی حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی

برخی سوابق اجرایی

رئیس اداره سهام و سرمایه‌گذاری، بانک کارآفرین
کارشناس حسابداری، شرکت صنایع غذایی عالیا گلستان

وحید آزمون معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب

تحصیلات

کارشناسی مدیریت صنعتی، دانشگاه آزاد اسلامی

برخی سوابق اجرایی

مدیر بانکداری الکترونیک و توسعه محصول، بانک خاورمیانه
مدیر امور شعب، بانک خاورمیانه
رئیس چندین شعبه، بانک کارآفرین
رئیس حسابداری، شرکت تولیدی ریسندهی و بافندگی زایل

تانیا یغمایی معاون مدیرعامل در امور بین‌الملل

تحصیلات

کارشناسی زبان فرانسه گرایش مترجمی، دانشگاه آزاد اسلامی

برخی سوابق اجرایی

مدیرعامل، صرافی بانک خاورمیانه
مشاور مدیرعامل در امور ارزی و بین‌الملل، بانک توسعه صادرات
عضو هیات‌مدیره، بانک توسعه صادرات
مشاور مدیرعامل در امور ارزی و بین‌الملل، بانک تجارت

سعید عابدی معاون مدیرعامل در توسعه سیستم‌ها و تکنولوژی

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه تربیت مدرس

کارشناسی مهندسی کامپیوتر گرایش نرم‌افزار، دانشگاه آزاد اسلامی

برخی سوابق اجرایی

مدیر ارشد فناوری اطلاعات، بانک خاورمیانه
مدیرعامل، شرکت سیمای آفتاب
مدیر ارشد فنی، شرکت سیمای آفتاب

فائزه محمدی معاون مدیرعامل در امور مالی

تحصیلات

دکتری حسابداری، دانشگاه تهران

کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه الزهرا

حسابدار رسمی

برخی سوابق اجرایی

مدیر گزارشات، حسابداری ارزی و سهام، بانک خاورمیانه
معاون مدیر امور مالی، بانک خاورمیانه
حسابرس ارشد، موسسه حسابرسی بیات رایان

مجید اخوان مدیر اعتبارات ۱

تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه علوم و تحقیقات
کارشناسی حسابداری، دانشگاه پیام نور
برخی سوابق اجرایی
معاون مدیر اعتبارات، بانک خاورمیانه
سرپرست اداره اعتبارات، بانک اقتصاد نوین
معاون اداره اعتبارات، بانک اقتصاد نوین

سیاوش اسدی قجرلو مدیر برنامه‌ریزی و نوآوری

تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر گرایش نرم‌افزار، دانشگاه مولتی‌مدیامالزی
کارشناسی مهندسی کامپیوتر- گرایش نرم‌افزار، موسسه آموزش عالی شمال
برخی سوابق اجرایی
سرگروه توسعه و بهبود فرآیندهای بانکداری الکترونیک، بانک کارآفرین

مرتضی اکبریور مدیر تحلیل و آنالیز

تحصیلات

کارشناسی مهندسی کامپیوتر نرم‌افزار، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
مدیر تحلیل و آنالیز، شرکت سیمای آفتاب
مدیر پروژه، شرکت رایان اقتصاد نوین
برنامه‌نویس ارشد، شرکت SMZ آلمان

محمد اکبری پور اله آباد مدیر توسعه نرم‌افزار

تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر گرایش نرم‌افزار، دانشگاه اراک
کارشناسی مهندسی کامپیوتر- گرایش نرم‌افزار، دانشگاه پیام نور
برخی سوابق اجرایی
برنامه‌نویس، شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب
سرپرست نرم‌افزار، شرکت شوکا (شبکه ویدئو کنفرانس ایران)
برنامه‌نویس، شرکت به‌پرداز جهان

هدیه تبریزی مدیر اعتبارات ۲

تحصیلات

کارشناسی ارشد EMBA، دانشگاه آلتو، فنلاند
کارشناسی مترجمی زبان انگلیسی، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
رئیس شعبه، بانک خاورمیانه
رئیس چندین شعبه، بانک کارآفرین

امیر جعفری مدیر امنیت

تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر، دانشگاه شفیلدهالام انگلستان
کارشناسی مهندسی کامپیوتر، دانشگاه خوارزمی
برخی سوابق اجرایی
مدیر امنیت اطلاعات، شرکت سیمای آفتاب
کارشناس شبکه و ارتباطات، گروه مپنا
مدیر طراحی امنیت، شرکت آسان اندیش رایانه

غلامرضا حسنعلی‌زاده مدیر امور حقوقی

تحصیلات

کارشناسی ارشد حقوق خصوصی، دانشگاه آزاد اسلامی
کارشناسی حقوق قضایی، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
معاون و سرپرست مدیریت امور حقوقی، بانک خاورمیانه
وکیل پایه یک دادگستری و مشاور حقوقی

سهند حمزه‌ئی مدیر امور شعب

تحصیلات

کارشناسی ارشد MBA، دانشگاه صنعتی شریف
کارشناسی ارشد مهندسی برق مخابرات سیستم، دانشگاه صنعتی شریف
کارشناسی مهندسی برق الکترونیک، دانشگاه صنعتی شریف
برخی سوابق اجرایی
رئیس شعبه، بانک خاورمیانه
معاون شعبه، بانک خاورمیانه
تحلیلگر بازار سرمایه، تامین سرمایه کاردان
تحلیلگر بازار سرمایه، شرکت آتی نگر سپهر ایرانیان
توسعه‌دهنده سیستم‌های مخابراتی، شرکت پرتو تماس نوین

عباس خسروپور مدیر تدارکات و پشتیبانی

تحصیلات

دیپلم اقتصاد
برخی سوابق اجرایی
معاون مدیرعامل، شرکت خدمات انفورماتیک کیش
مدیر اداری، شرکت خدمات انفورماتیک
مسئول تدارکات، شرکت ملی انفورماتیک

محمد مهدی خلجی مدیر سازمان و روش‌ها

تحصیلات

کارشناسی مهندسی صنایع، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
معاون مدیر سازمان و روش‌ها، بانک خاورمیانه
کارشناس و سرگروه عملیات بانکی، بانک کارآفرین

سحر خلیل نژاد مدیر برنامه‌ریزی و نظارت اعتباری

تحصیلات

DBA، دانشگاه تهران
کارشناسی ارشد MBE، دانشگاه صنعتی امیرکبیر
کارشناسی کامپیوتر (نرم‌افزار)، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی

رئیس اداره مشتریان چندملیتی، بانک خاورمیانه
مدیر پشتیبانی بین‌الملل، بانک خاورمیانه

فرزانه رجائی سلماسی مدیر ارشد تطبیق و مبارزه با پولشویی تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی کامپیوتر، دانشگاه صنعتی شریف
کارشناسی ارشد هنر (موسیقی)، دانشگاه هنر
کارشناسی مهندسی کامپیوتر (سخت‌افزار)، دانشگاه صنعتی امیرکبیر
برخی سوابق اجرایی
رئیس دایره بانکداری الکترونیکی، بانک سامان
رئیس دایره امنیت اطلاعات، بانک سامان

مجید رحیمی مدیر تامین مالی بلندمدت تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی شیمی، دانشگاه علم و صنعت
کارشناسی مهندسی شیمی، دانشگاه صنعتی شریف
برخی سوابق اجرایی
معاون مدیر تامین مالی بلندمدت، بانک خاورمیانه
مدیر پروژه، شرکت مهندسی مشاور نگر اندیش

محسن سلطانی محمدی مدیر عملیات تحصیلات

کارشناسی ارشد فناوری اطلاعات- گرایش تجارت الکترونیک، دانشگاه قم
کارشناسی مهندسی کامپیوتر نرم‌افزار، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
مدیر عملیات، شرکت داده پردازی سیمای آفتاب
معاون عملیات، شرکت داده پردازی سیمای آفتاب
کارشناس ارشد مدیریت پایگاه داده، بانک کارآفرین

غلامرضا صادق ویشکایی مدیر ارشد امور بازرسی تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران
کارشناسی مدیریت صنعتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران
برخی سوابق اجرایی
عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی
عضو هیات مدیره، شرکت بیمه کارآفرین
عضو هیات مدیره، شرکت صرافی کارآفرین
مدیر بازرسی، بانک کارآفرین
مدیر حسابرسی، بانک کارآفرین
مدیر مالی، بانک کارآفرین
سرپرست حسابرسی در موسسات حسابرسی

مریم طالب بیدختی مدیر سیستم‌های جانبی تحصیلات

کارشناسی مهندسی کامپیوتر نرم‌افزار، دانشگاه بوعلی سینا
برخی سوابق اجرایی
مدیر فنی، شرکت بهسا راهکار نوین
مدیر اینترنت بانک فناوری اطلاعات، بانک کارآفرین

پوینده عابدی مدیر ارشد عملیات ارزی تحصیلات

کارشناسی ارشد بازرگانی، دانشگاه بیرمنگهام- انگلستان
کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی، دانشگاه علامه طباطبائی
کارشناسی مدیریت بازرگانی، دانشگاه تهران
برخی سوابق اجرایی
مدیر ارتباط با مشتریان در بین الملل، بانک خاورمیانه
معاون مدیر امور بین‌الملل، بانک خاورمیانه
معاون دایره اعتبار اسنادی، بانک کارآفرین

محمد رضا عارفی پور مدیر پیش‌تیبانی بین‌الملل تحصیلات

کارشناسی حسابداری، موسسه علوم بانکی
برخی سوابق اجرایی
رئیس اداره امور شبکه و گسترش فعالیت‌های ارزی، بانک تجارت
رئیس واحد ارزی، بانک تجارت
رئیس دایره حوالجات، بانک تجارت

امیر اردلان علاءالدینی مدیر سرمایه انسانی تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت سیستم‌های اطلاعاتی، دانشگاه شهید بهشتی
کارشناسی مهندسی صنایع، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
معاون مدیر سرمایه انسانی، بانک خاورمیانه
سرپرست برنامه ریزی و مطالعات منابع انسانی، یکی از شرکت‌های گروه سایپا

مجید علی مددی مدیر خدمات نوین تحصیلات

کارشناسی ارشد مدیریت فناوری اطلاعات، دانشگاه پیام نور
کارشناسی مهندسی فناوری اطلاعات، دانشگاه جامع علمی کاربردی
برخی سوابق اجرایی
مدیر خدمات الکترونیک، شرکت سیمای آفتاب
مسئول توسعه نرم‌افزار خدمات بین‌الملل، بانک کارآفرین

حسین کرمی مدیر ارشد ریسک تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی سیستم‌های اقتصادی-اجتماعی (گرایش اقتصاد)، دانشگاه صنعتی شریف
کارشناسی مهندسی مکانیک، دانشگاه تهران
برخی سوابق اجرایی
مدیر توسعه محصول، شرکت سیمای آفتاب
عضو کمیته سرمایه‌گذاری، شرکت کارگزاری بانک کشاورزی
کارشناس ارشد تحلیل و ریسک، شرکت سرمایه‌گذاری مدیران هما
کارشناس تحلیل و ریسک، شرکت تامین سرمایه نوین

محسن کریمی مدیر ارتباطات

تحصیلات

کارشناسی ارشد علوم ارتباطات، دانشگاه آزاد اسلامی
کارشناسی زبان انگلیسی، دانشگاه آزاد اسلامی

برخی سوابق اجرایی

رئیس اداره بازاریابی و ارتباط با مشتریان، بانک کارآفرین
رئیس اداره روابط عمومی، بانک کارآفرین
قائم‌مقام مدیرعامل و مدیر بازرگانی، موسسه نشرآوران

هنگامه مقدس‌پور مدیر ارشد حسابرسی و کنترل‌های داخلی

تحصیلات

دکتری حسابداری، دانشگاه تهران
کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه تهران
کارشناسی حسابداری، دانشگاه تهران

برخی سوابق اجرایی

مدیرعامل در گروه تحلیل‌گران کسب‌وکار پترو آروین
قائم‌مقام مدیر پروژه و مدیر اجرایی در پروژه‌های Diligence Due، دانشگاه
صنعت نفت
مشاور مدیر مالی، بانک ملت
مدیر مالی، شرکت نفت طاهری
مدیر مالی، شرکت پارس پترولیوم

رضا مهدوی وزیری مدیر هوش تجاری

تحصیلات

کارشناسی مهندسی کامپیوتر- گرایش نرم‌افزار، دانشگاه آزاد اسلامی
برخی سوابق اجرایی
مدیر واحد هوش تجاری، شرکت سیمای آفتاب
کارشناس ارشد انبار داده، شرکت سیمای آفتاب

لاله مهادپی مدیر فناوری اطلاعات

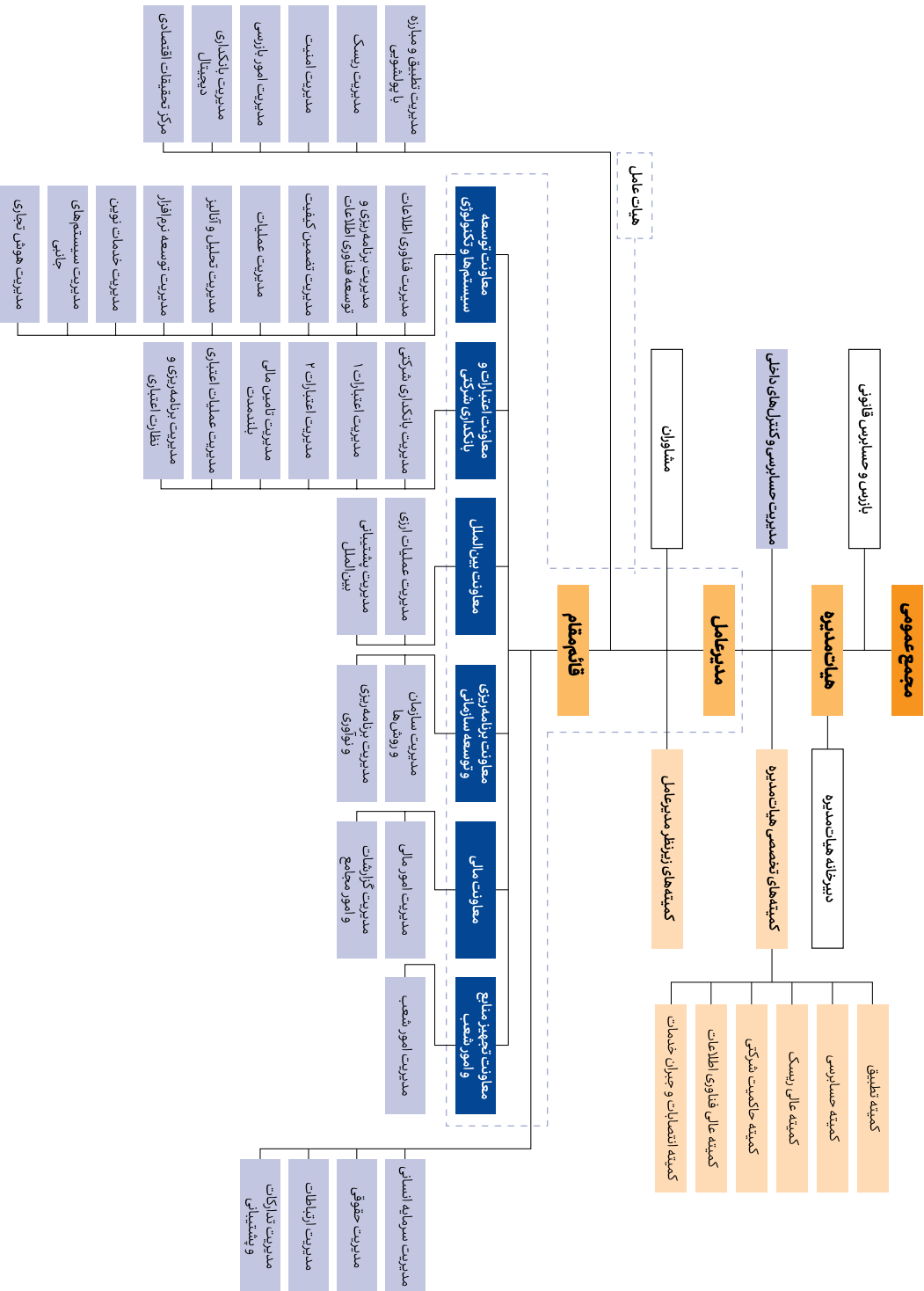
تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی سیستم‌های اقتصادی-اجتماعی، دانشگاه
علوم و فنون مازندران
کارشناسی ریاضی کاربردی در کامپیوتر، دانشگاه صنعتی امیرکبیر
برخی سوابق اجرایی
معاون سیستم‌های نرم‌افزاری در واحد فناوری اطلاعات، بانک کارآفرین
رئیس اداره عملیات واحد فناوری اطلاعات، بانک کارآفرین
رئیس اداره توسعه سیستم‌های بانکی واحد فناوری اطلاعات، بانک کارآفرین

حمید نوری خشک‌ناب مدیر ارشد بانکداری دیجیتال

تحصیلات

کارشناسی ارشد مهندسی صنایع، دانشگاه صنعتی شریف
کارشناسی علوم کامپیوتر، دانشگاه تبریز
برخی سوابق اجرایی
مدیر توسعه نرم‌افزار، بانک خاورمیانه
مدیر توسعه نرم‌افزار، شرکت سیمای آفتاب
مدیر توسعه نرم‌افزار، بانک کارآفرین
مشاور فناوری اطلاعات، بانک قوامین
مشاور فناوری اطلاعات، شرکت پرداخت سایان

۲-۳. کمیته‌های تخصصی

در راستای استقرار الزامات حاکمیت شرکتی و در اجرای مندرجات «دستورالعمل الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در موسسات اعتباری غیردولتی» و همچنین «دستورالعمل حاکمیت شرکتی ناشران ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار» و به منظور افزایش کارایی و اثربخشی و تمرکز بر حوزه‌های خاص، هیات‌مدیره بانک خاورمیانه کمیته‌های تخصصی زیر را با منشور مصوب و شرح وظایف دقیق ایجاد کرده است:

■ کمیته انتصابات و جبران خدمات

در راستای استقرار اصول حاکمیت شرکتی و دستورالعمل‌های مربوطه، این کمیته با هدف انجام صحیح و دقیق مسئولیت هیات‌مدیره در خصوص اطمینان از استقرار و افزایش اثربخشی در جذب، ارتقا و جبران خدمات نیروی انسانی، از طریق تدوین سیاست‌های کارآمد برای انتخاب و بکارگیری مدیران شایسته و نیز استقرار نظام جبران خدمات کارآمد و نظارت بر حسن اجرای این سیاست‌ها تشکیل شده است. تصمیمات این کمیته در خصوص اعضای هیات‌مدیره، مدیرعامل، هیات‌عامل و مدیران ارشد واحدهای حاکمیت شرکتی قابل اجرا است و برای سایر کارکنان در کمیته‌ای دیگر بررسی می‌شود. اعضای این کمیته شامل سه یا پنج عضو غیراجرایی هیات‌مدیره است و مدیر سرمایه انسانی دبیر این کمیته است.

■ کمیته تطبیق (رعایت قوانین و مقررات)

یکی از الزامات اساسی حاکمیت شرکتی، تشکیل کمیته‌های تخصصی هیات‌مدیره برای ایفای صحیح و مناسب وظایفی است که هیات‌مدیره در جهت انجام وظیفه هدایت و راهبری بانک برعهده دارد. کمیته تطبیق (رعایت قوانین و مقررات)، یکی از این کمیته‌ها است که برای انجام صحیح و دقیق مسئولیت هیات‌مدیره در خصوص نظارت بر کفایت و اثربخشی مدیریت ریسک تطبیق در چارچوب سیاست‌های کلان بانک و برنامه تطبیق ایجاد شده است. منظور از ریسک تطبیق، ریسک‌هایی است که از عدم رعایت قوانین و مقررات و استانداردهای لازم‌الاجرا اعم از داخلی و بین‌المللی در عملیات و فعالیت‌های بانک به وجود می‌آید. مسئولیت اصلی این کمیته که برای حصول اطمینان از حسن اجرای فعالیت‌های بانک در لایه دوم دفاعی ایجاد شده است، نظارت بر برنامه‌ها، سیاست‌ها و رویه‌های بانک در مورد رعایت قوانین و مقررات و ارزیابی انطباق با آنها است. بررسی و پایش وضعیت رعایت الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در کنار سایر قوانین و مقررات، و اصول و خط‌مشی‌هایی که بانک باید از آنها تبعیت نماید نیز برعهده این کمیته است.

منشور مصوب کمیته، در فواصل زمانی مشخص و پیرو ابلاغ مقررات جدید مورد بازنگری قرار گرفته و اصلاحات انجام شده به تصویب هیات‌مدیره می‌رسد. در حال حاضر یک عضو از اعضای غیراجرایی هیات‌مدیره، و دو عضو مستقل اعضای این کمیته را تشکیل می‌دهند. مدیر ارشد واحد تطبیق و

مبارزه با پولشویی، به‌عنوان دبیر کمیته در جلسات حضور دارد. حسب دستورالعمل‌ها و صلاحیت‌های اعضای کمیته، ممکن است سایر مدیران یا افراد دیگری نیز به‌عنوان عضو مدعو و بدون حق رای در جلسات شرکت کنند.

■ کمیته حاکمیت شرکتی

پایبندی به ثبات و سلامت بانکی، نیازمند استقرار روش‌های روزآمد و اثربخشی است که در تجربیات موسسات مالی بزرگ، اثربخشی خود را به اثبات رسانده‌اند. اتخاذ تدابیر پیشگیرانه برای مقابله با ریسک‌های سیستماتیک احتمالی و فراهم نمودن زمینه‌های استحکام برای کاهش هزینه بحران‌های مالی و دور نگاه داشتن بانک از آسیب احتمالی به حسن شهرت، توجه به استقرار الزامات اساسی ناظر بر حاکمیت شرکتی را در افزایش شفافیت و پاسخگویی اجتناب‌ناپذیر می‌سازد.

بانک خاورمیانه در راستای ایفای وظایف خویش و در جهت افزایش ثروت و ایجاد ارزش افزوده اقتصادی برای سهامداران همراهی با ایفای مسئولیت‌های اجتماعی در برار جامعه، همواره در تحقق منافع تمامی ذینفعان کوشا و مصمم بوده است. با توجه به تعهد هیات‌مدیره در تحقق بخشیدن به این امر مهم، توجه به استقرار صحیح و کارآمد الزامات حاکمیت شرکتی مطلوب و نظارت مستقیم بر تحقق آن دارای اهمیت ویژه‌ای است. به همین دلیل و در جهت هماهنگ‌سازی اقدامات مورد نیاز برای استقرار این الزامات و ایجاد همکاری لازم بین واحدهای اجرایی حاکمیت شرکتی در راستای فعالیت سایر بخش‌ها، کمیته حاکمیت شرکتی متشکل از تعدادی از اعضای هیات‌مدیره، رئیس کمیته‌های تطبیق و ریسک و حسابرسی داخلی، معاون مالی، معاون فناوری اطلاعات، مدیر ارشد واحد مدیریت ریسک، مدیر ارشد واحد تطبیق و مبارزه با پولشویی، مدیر ارشد واحد حسابرسی و کنترل‌های داخلی ایجاد شده است تا به بررسی و ارزیابی کفایت خط‌مشی‌ها و رویه‌های بانک و واحدهای تابعه در ساختار گروهی در خصوص حاکمیت شرکتی، انجام هماهنگی‌های لازم در این موضوع و سایر وظایف محوله براساس منشور مصوب هیات‌مدیره بپردازد. رئیس کمیته از میان اعضای غیراجرایی توسط هیات‌مدیره برگزیده می‌شود و جلسات آن به‌صورت مستمر جهت ایفای وظایف محوله برگزار می‌گردد.

■ کمیته حسابرسی

این کمیته با توجه به الزام بخشنامه شماره مب/۱۱۷۲ مورخ ۱۳۸۶/۰۳/۳۱ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تحت عنوان "رهنمودهایی برای نظام کنترل‌های داخلی در موسسات اعتباری" و همچنین وفق ماده ۱۰ دستورالعمل کنترل‌های داخلی سازمان بورس و اوراق بهادار مصوب ۱۳۹۱/۰۲/۱۶، در تاریخ ۱۳۹۲/۰۹/۱۷ تشکیل و منشور فعالیت آن در همان تاریخ مورد تصویب هیات‌مدیره بانک قرار

- تصمیم‌سازی برای هیات‌مدیره بانک در خصوص راهبردهای کلان و استراتژیک حوزه فناوری اطلاعات؛
- بررسی پیشنهادهای بهبود فرآیندهای کلیدی فناوری اطلاعات؛
- نظارت کلان بر تصمیمات اخذ شده در حوزه فناوری اطلاعات از طریق پایش شاخص‌های عملیاتی (KPIs).

این کمیته زیر نظر هیات‌مدیره فعالیت می‌کند و مدیرعامل، یک نفر از اعضای غیر اجرایی هیات‌مدیره، سه عضو مستقل و متخصص در حوزه فناوری اطلاعات اعضای این کمیته هستند. ریاست کمیته برعهده عضو غیر اجرایی هیات‌مدیره و دبیر آن معاون فناوری اطلاعات بانک است.

■ سایر کمیته‌ها

- **کمیته نیروی انسانی و جبران خدمات**
اعضا: دو عضو هیات‌مدیره، قائم‌مقام مدیرعامل و مدیر سرمایه انسانی
- **کمیته آموزش**
اعضا: قائم‌مقام مدیرعامل، معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب و مدیر سرمایه انسانی
- **کمیته آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها**
اعضا: مدیر سازمان و روش‌ها، مدیر امور شعب، مدیر امور مالی، مدیر تطبیق و مبارزه با پولشویی، مدیر امور بازرسی و مدیر امور حقوقی
- **کمیته اعتباری مرکز**
اعضا: قائم‌مقام مدیرعامل، معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی، معاون مدیرعامل در امور بین‌الملل، معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب و مدیر اعتبارات/مدیر تامین مالی بلندمدت
- **کمیته عالی اعتباری**
اعضا: مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، دو نفر عضو هیات‌مدیره، معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی و مدیر اعتبارات/مدیر تامین مالی بلندمدت
- **کمیته امنیت اطلاعات و حفاظت اسناد و مدارک**
اعضا: مدیرعامل یا نماینده ایشان، معاون مدیرعامل در امور توسعه سیستم‌ها و تکنولوژی، مدیر فناوری اطلاعات، مدیر سازمان و روش‌ها، مدیر امور بازرسی، مدیر حسابرسی و کنترل‌های داخلی، مدیر تدارکات و پشتیبانی، مسئول انتظامات و مدیر امنیت
- **کمیته بازاریابی و روابط عمومی**
اعضا: قائم‌مقام مدیرعامل (رئیس کمیته)، مدیر ارتباطات (دبیر کمیته)، معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب، معاون مدیرعامل در امور بین‌الملل، معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی و مدیر سازمان و روش‌ها

گرفت. این کمیته که به‌عنوان یکی از مهم‌ترین ارکان نظارتی بر حسن اجرای حاکمیت شرکتی، فرآیند گزارشگری مالی، ساختار کنترل داخلی، عملکرد حسابرس داخلی و فعالیت‌های حسابرس مستقل بوده و به نیابت از هیات‌مدیره و از طریق اطمینان‌بخشی نسبت به پاسخگویی بانک، از منافع سرمایه‌گذاران و سپرده‌گذاران صیانت می‌نماید.

هدف از تشکیل این کمیته کمک به ایفای مسئولیت نظارتی هیات‌مدیره و بهبود آن برای کسب اطمینان معقول از موارد زیر است:

- اثربخشی فرآیندهای نظام راهبری، مدیریت ریسک و کنترل‌های داخلی؛
- سلامت گزارشگری مالی؛
- اثربخشی حسابرسی داخلی؛
- استقلال حسابرس مستقل و اثربخشی حسابرسی مستقل؛
- رعایت قوانین، مقررات و الزامات.

■ کمیته عالی ریسک

بر اساس رهنمودهای بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و اصول حاکمیت شرکتی بازل ۳، کمیته عالی ریسک بانک خاورمیانه متشکل از یک عضو از اعضای غیر اجرایی هیات‌مدیره به‌عنوان رئیس کمیته، حداکثر یکی از اعضای اجرایی هیات‌مدیره یا مدیرعامل، و سایر اعضای مستقل است که وظایف زیر را برعهده دارد.

- سیاست‌گذاری نحوه شناسایی و اندازه‌گیری ریسک‌های عمده بانک شامل ریسک‌های اعتباری، نقدینگی، بازار و عملیاتی و نیز ریسک‌های دیگری نظیر تمرکز در سپرده‌ها و تسهیلات، حقوقی و شهرت بانک؛
- بررسی فرآیندهای شناسایی ریسک‌ها و کنترل‌ها و تمهیدات لازم برای کاهش و مقابله با خطرهای احتمالی؛
- ایجاد فرآیندهای لازم برای بررسی و اندازه‌گیری کفایت سرمایه؛
- بررسی روش‌های مدیریت سرمایه با توجه به نتایج ناشی از محاسبات کفایت سرمایه؛
- تعیین حد برای هر یک از ریسک‌های بانک و فرآیندهای مربوطه در صورت عبور بانک از حدود تعیین شده؛ و
- توصیه به هیات‌مدیره برای تصویب آیین‌نامه‌های داخلی در ارتباط با مدیریت ریسک.

■ کمیته عالی فناوری اطلاعات

کمیته عالی فناوری اطلاعات مرجع تخصصی و عالی‌ترین مقام حکمرانی فناوری اطلاعات بانک خاورمیانه است که بر پایه دستورالعمل «حداقل الزامات ناظر بر ریسک فناوری اطلاعات موسسات اعتباری» بانک مرکزی و بند (۸) صورت‌جلسه تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۰۸ هیات‌مدیره، با هدف سیاست‌گذاری، نظارت کلان و تصمیم‌سازی راهبردی در حوزه فناوری اطلاعات تشکیل شده و مسئولیت‌های زیر را برعهده دارد:

• **کمیته بازرسی**

اعضا: مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب، معاون مدیرعامل در امور مالی، مدیر امور بازرسی، مدیر سازمان و روش‌ها، مدیر ریسک و مدیر حسابرسی و کنترل‌های داخلی

• **کمیته راهبری امنیت**

اعضا: مدیرعامل، قائم‌مقام مدیرعامل، معاون مدیرعامل در توسعه سیستم‌ها و تکنولوژی، معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب، معاون مدیرعامل در برنامه‌ریزی و توسعه سازمانی، مدیر ریسک، مدیر امور بازرسی، مدیر فناوری اطلاعات و مدیر امنیت (دبیر کمیته)

• **کمیته رسیدگی به شکایات**

اعضا: یک نفر از اعضای هیات‌مدیره، مدیر ارتباطات، مدیر سازمان و روش‌ها و مدیر امور بازرسی (دبیر کمیته)

• **کمیسیون تخصصی ساختمان**

اعضا: مدیرعامل (رئیس کمیته)، دو عضو هیات‌مدیره، قائم‌مقام مدیرعامل، مدیر تدارکات و پشتیبانی، فرد یا افراد خارج از بانک با تایید رئیس کمیته با حق رای و رئیس اداره ساختمان (دبیر کمیته بدون حق رای)

• **کمیسیون عالی معاملات**

اعضا: مدیرعامل (رئیس کمیته)، قائم‌مقام مدیرعامل، معاون مدیرعامل در امور مالی، مدیر تدارکات و پشتیبانی (دبیر کمیته) و مدیر امور حقوقی

• **کمیسیون معاملات**

اعضا: قائم‌مقام مدیرعامل، معاون مدیرعامل در امور مالی، مدیر امور حقوقی و پشتیبانی

• **کمیته تدارکات**

اعضا: مدیر تدارکات و پشتیبانی، رئیس اداره تدارکات/ رئیس اداره خدمات/ رئیس اداره ساختمان (دبیر کمیته) و کارشناس

• **کمیته وصول مطالبات**

اعضا: مدیرعامل، یک عضو هیات‌مدیره، قائم‌مقام مدیرعامل، معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی، مدیران اعتبارات، مدیر عملیات اعتباری، مدیر امور حقوقی، مدیر امور مالی

• **کمیته مدیریت ریسک‌های عملیاتی**

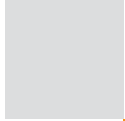
اعضا: مدیر ریسک، مدیر امور بازرسی، مدیر سازمان و روش‌ها، مدیر امور شعب، مدیر عملیات اعتباری، نماینده معاونت بین‌الملل، مدیر تطبیق و مبارزه با پولشویی، مدیر حسابرسی و کنترل‌های داخلی (به‌عنوان عضو ناظر و بدون حق رای) و مدیر یا مدیران مدعو بر اساس انتخاب رئیس کمیته

• **کمیته ریسک نقدینگی**

اعضا: مدیر ریسک، معاون مدیرعامل در امور مالی، مدیر امور مالی، معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب، معاون مدیرعامل در امور بین‌الملل، معاون مدیرعامل در اعتبارات و بانکداری شرکتی

• **کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار**

اعضا: معاون مدیرعامل در تجهیز منابع و امور شعب (نماینده مدیرعامل) (رئیس کمیته)، مدیر فنی (مدیر سرمایه انسانی)، نماینده انجمن صنفی (کارکنان)، مسئول ایمنی (دبیر کمیته) و نماینده کمیته اجرایی

بخش دوم

گزارش مدیریت

۱. سرمایه انسانی

با اعتقاد به نقش بی‌بدیل سرمایه انسانی در پیشرفت و تحقق اهداف راهبردی بانک خاورمیانه، تمرکز بر جذب و آموزش مستعدترین دانش‌آموختگان دانشگاه‌های برتر کشور در کنار بهره‌گیری از مدیران مجرب همواره از اولویت‌های مدیریت سرمایه انسانی بوده است. در این بخش ضمن مرور ماموریت مدیریت سرمایه انسانی، گزارشی در خصوص آمار کارکنان، روش‌های جذب و استخدام، آموزش و توانمندسازی کارکنان و امور رفاهی و درمانی ارائه خواهیم داد.

۱-۱. ماموریت سرمایه انسانی

قرار داده است. همچنین حفظ و ارتقای سلامت کارکنان و ایجاد روحیه نشاط و سرزندگی در آنان همواره از دغدغه‌های این مدیریت بوده است.

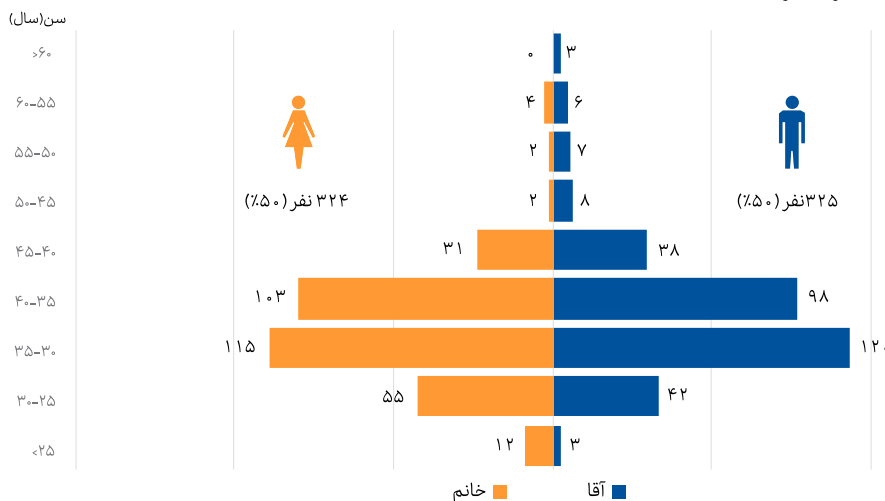
آمار کارکنان و توزیع جمعیتی آنان در ستاد و شعب در پایان سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ به شرح زیر است:

جذب و نگهداری سرمایه انسانی شایسته و توانمند نمودن آنها برای انجام فعالیت‌های تعریف شده در راستای تحقق اهداف بانک از جمله ماموریت‌های اصلی مدیریت سرمایه انسانی است. این مدیریت ضمن آموزش و ارتقای شایستگی‌های کارکنان در راستای ایجاد ارزش‌آفرینی برای بانک، استعدادیابی و جانشین‌پروری برای مشاغل کلیدی را مدنظر

جدول ۱. آمار کارکنان و چگونگی نسبت توزیع آنان در ستاد و شعب در پایان سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱

محل خدمت	سال ۱۴۰۱	سال ۱۴۰۰	سال ۹۹	سال ۹۸	۱۳۹۷
ستاد	۴۵۰	۴۱۶	۳۷۵	۳۲۸	۲۳۲
شعب و دفاتر استان تهران	۱۴۶	۱۳۶	۱۲۷	۱۲۱	۱۱۲
صف شعب و دفاتر شهرستان‌ها	۵۳	۵۰	۵۰	۴۸	۵۲
شعبه خارج از کشور	۱۲	۸	۱۰	۹	۶
جمع	۶۶۱	۶۱۰	۵۶۲	۵۰۶	۴۰۲

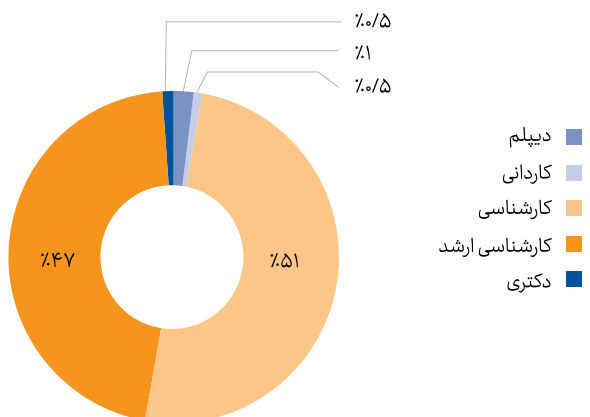
نمودار ۱. هرم سنی جمعیت سازمان در سال ۱۴۰۱

نمودار ۲. توزیع نیروی انسانی به تفکیک جنسیت در شعب و ستاد در سال ۱۴۰۱

نمودار ۳. توزیع نیروی انسانی به تفکیک مدرک تحصیلی در سال ۱۴۰۱

* یادداشت: آمار و اطلاعات ۱۲ نفر از کارکنان شعبه خارج از کشور در نمودارهای توزیع نیروی انسانی (نمودار ۱ الی ۳) محاسبه نشده‌اند.

برگزاری آزمون‌های تخصصی، نیروی انسانی در راستای تامین منافع همه ذینفعان توانمند گردد. بر اساس نیازهای آموزشی، ۲۰۹ دوره آموزشی با سرانه ۳۶ نفر-ساعت در زمینه‌های مدیریتی، بانکداری، اعتباری، امنیت اطلاعات، مالی و حسابداری، دانش ارزی و بین‌الملل، نرم‌افزارهای داخلی بانک، دستورالعمل‌های بانک مرکزی، حقوق بانکی، تطبیق و مبارزه با پولشویی، اقتصاد، ریسک، حسابرسی، بازرسی و مهارت‌های نرم، برنامه‌ریزی و به اجرا درآمده است.

■ اموررفاهی و درمانی

از آنجا که سلامت و رفاه حال کارکنان از اولویتهای اساسی بانک است، مدیریت سرمایه انسانی در سال ۱۴۰۱ اقداماتی از جمله انجام معاینات و چکاپ سلامت، صندوق درمان برای همکاران و خانواده‌های آنان، تحت پوشش قراردادن کلیه کارکنان از لحاظ بیمه عمر و حادثه، پرداخت کمک هزینه‌های ورزشی، اعطای تسهیلات مسکن و کارت اعتباری کارکنان را در دستور کار قرار داده است.

■ جذب و خروج نیرو

بانک خاورمیانه به‌منظور به‌کارگیری نیروی انسانی موردنیاز از طریق پایگاه داده استخدامی خود و به‌روزرسانی مداوم آن و نیز ارائه فراخوان در وب‌سایت رسمی بانک و سامانه‌های حرفه‌ای جذب و استخدام، سعی در ایجاد فرصت برابر برای متقاضیان داشته است و با توجه به شایستگی‌های رفتاری، مهارت‌ها و توانمندی‌های افراد نسبت به انتخاب و استخدام بهترین و شایسته‌ترین فارغ‌التحصیلان و افراد با سابقه در صنعت بانکداری اقدام می‌کند.

در فرآیند استخدام بانک، از روش‌ها و ابزارهای متنوع مانند تست‌های استعدادسنجی و روانشناسی و انجام مصاحبه‌های رفتاری و فنی، اطمینان لازم از استخدام نیروهای شایسته و کارآمد حاصل می‌گردد. به‌علاوه، عملکرد کارکنان جدید طی ۳ ماه دوره آزمایشی با دقت بررسی می‌شود تا تطابق مهارت‌های فرد با نیازهای شغل مورد ارزیابی قرار گیرد.

مدیریت سرمایه انسانی توجه ویژه‌ای به جانشین‌پروری در مشاغل کلیدی دارد و همواره به‌دنبال پرورش نیروهای مناسب برای تصدی این گونه مشاغل می‌باشد.

■ آموزش و توسعه کارکنان

یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های مدیریت سرمایه انسانی، توانمندسازی کارکنان و مدیران جهت دستیابی به اهداف راهبردی بانک می‌باشد. در سال ۱۴۰۱ تلاش شده است همانند سال‌های گذشته با فراهم نمودن بسته‌های مناسب برای آموزش‌های تلفیقی حضوری-مجازی و

۲. بین الملل

در شرایط پساتحریمی ارائه بهتر خدمات ارزی به مشتریان به منظور تسهیل فرآیندهای عملیات ارزی و تسریع در واردات کالاهای بشردوستانه (غذا، دارو، و تجهیزات پزشکی) از الویت‌های اصلی بانک خاورمیانه و به تبع آن معاونت بین الملل بوده است. در این راستا این معاونت سعی نموده از طریق تجهیز منابع (چه از محل صندوق توسعه ملی و منابع بانک) به اعطای تسهیلات ارزی، و ایجاد بستری امن و سریع به پرداخت حوالجات و بروات ارزی، پشتیبانی اعتبار اسنادی و ضمانت نامه‌های ارزی در حوزه تجارت خارجی رسالت خود در ایجاد رضایتمندی مشتریان فعلی و جذب مشتریان جدید به انجام رساند. به همین منظور خلاصه اقدامات انجام شده که نتیجه هم‌اندیشی مدیران محترم و اهتمام همکاران این معاونت بوده است به شرح ذیل می‌باشد.

جدول ۲. عملکرد معاونت بین الملل - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۱	۱۴۰۰
تسهیلات از محل منابع بانک	۶۰,۶۶۳,۳۴۰/۸	۴۱,۱۹۵,۲۸۸/۴
تسهیلات از محل صندوق توسعه	۳,۵۴۵,۱۰۱/۳	۱۴,۰۰۲,۹۸۴/۶
گشایش اعتبار اسنادی ارزی	۰/۰	۶۸۸,۹۳۰/۰
صدور ضمانت نامه	۰/۰	۲۰۷,۰۵۱/۰
گشایش اعتبار اسنادی داخلی*	۰/۰	۱۰,۳۶۰,۴۶۴/۸
حوالجات ارزی صادره عادی	۲۴۵,۴۴۰,۶۷۱/۵	۱۹۵,۵۰۵,۱۹۴/۳
حوالجات ارزی تیک تعهدی	۲۳۸,۷۲۱,۸۰۰/۸	۱۳۸,۸۸۲,۰۶۱/۶
حوالجات ارزی وارده	۳۵,۴۵۴,۳۰۰/۳	۳۸,۶۷۹,۹۵۹/۲
بروات ارزی	۹,۱۹۶,۱۲۹/۰	۵,۱۸۰,۰۵۳/۳

* لازم به توضیح است که در سال ۱۴۰۱ گشایش‌های جدید اعتبار اسنادی ریالی به واحد محترم عملیات اعتباری و شعب انتقال یافت، لذا در گزارش عملکرد امور بین الملل درج نگردیده است.

و نیز رسیدگی به تعهدات ارزی مشتریان به منظور صیانت از منابع ارزی کشور، قابل دستیابی نبوده است.

شایان ذکر است که ارقام فوق در راستای تحقق اهداف سال ۱۴۰۱ جز از طریق پشتیبانی روابط بین الملل و کارگزاری، خزانه‌داری و معاملات ارزی

۱-۲. کارگزاری و روابط بین الملل

در این راستا افتتاح حساب برای فعالین اقتصادی کشور در این شعبه کمک شایانی در تسهیل تجارت خارجی نموده است. انتخاب این بانک به عنوان عاملیت بانک‌های ایرانی برای انجام عملیات ارزی مربوط به یورو، لیر ترکیه و درهم امارات از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا دلیل دیگری بر عملکرد مناسب این بانک نزد بانک مرکزی بوده است.

در شرایط تحریمی حال حاضر تسهیل مناسبات بانکی بین المللی جز با برقراری روابط کارگزاری هوشمندانه برای ارائه خدمات بهتر و ایمن‌تر به مشتریان امکان‌پذیر نخواهد بود. به این ترتیب پس از افتتاح شعبه مونیخ این بانک در آلمان در سال ۱۳۹۷، به عنوان اولین و مهم‌ترین شعبه فعال بانک‌های خصوصی ایرانی در اروپا، تراکنش‌های مالی واردکنندگان، بدون هیچ واسطه و با حداقل هزینه انجام پذیرفته است.

۲-۲. خزانه‌داری و معاملات ارزی

بانک، همواره در الویت قرار داشته است.

نگهداشت وجوه ارزی و مدیریت منابع و مصارف ارزی بانک در راستای خط‌مشی‌های تعیین شده از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا. و هیات‌مدیره محترم

۲-۳. رفع تعهدات ارزی

رفع تعهد ارزی در پرتال بانک مرکزی صورت پذیرفته است به طوری که درصد تعهدات ایفا نشده بانک در پایان سال ۱۴۰۱ در حدود ۰/۶۲ درصد بوده است.

رفع تعهدات ارزی در سریع‌ترین زمان ممکن و به حداقل رساندن تعهدات ارزی ایفا نشده مشتریان از اهم فعالیت‌های پشتیبانی مدیریت بین‌الملل است. در همین راستا در سال ۱۴۰۱ حدود ۱/۲ میلیارد یورو

۳. اعتبارات

معاونت اعتبارات بانک خاورمیانه در راستای اجرای سیاست‌ها و خط‌مشی اعتباری بانک در جهت هدایت منابع و به‌کارگیری انواع ابزارهای مالی با هدف تامین مالی کوتاه‌مدت و بلندمدت، ارائه خدمات و پیشبرد فعالیت‌های اعتباری متقاضیان واجد شرایط با عنایت به سودآوری و میزان ریسک محتمل، تشکیل شده است. این معاونت سعی نموده است از طریق ارائه خدمات متنوع ریالی و ارزی شامل اعطای انواع تسهیلات، صدور انواع ضمانت‌نامه، گشایش اعتبارات اسنادی و غیره و همچنین بازاریابی و جذب مشتریان بالقوه، به افزایش درآمدزایی و سودآوری بانک بپردازد. کلیه فعالیت‌هایی که مرجع مصوبه‌های آنها معاونت اعتبارات بانک خاورمیانه بوده است، به‌عنوان عملکرد این معاونت در جدول زیر قابل مشاهده است.

جدول ۳. خلاصه عملکرد معاونت اعتبارات در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ - ارقام به میلیارد ریال

شرح عملکرد	مانده
تسهیلات ریالی*	۳۴۰,۹۹۰
تسهیلات ارزی	۱۲۶,۵۴۴
ضمانت‌نامه‌های ریالی	۲۲۲,۱۲۳
ضمانت‌نامه‌های ارزی	۲۳,۰۴۱
اعتبارات اسنادی ریالی	۲۵,۲۸۴
اعتبارات اسنادی ارزی	۳۰۰
برگ سبز گمرکی	۷۹,۳۸۶
جمع تسهیلات (ریالی/ارزی)	۴۶۷,۵۳۴
جمع تعهدات (ریالی/ارزی)	۲۷۰,۷۴۸

* مانده تسهیلات ریالی، مانده اصل تسهیلات (بدون سود و جرائم) است.

نسبت به اخذ وثایق ارزنده اقدام می‌نماید لیکن همواره تلاش همکاران این معاونت اعطای تسهیلات بر مبنای عملکرد اعتباری و گردش وجه نقد متقاضیان و نه نوع وثایق دریافتی بوده است.

معاونت اعتبارات ضمن توجه به منافع و مصالح بانک، طی فرآیند اعتبارسنجی مشتریان، ریسک آنها را شناسایی نموده و متناسب با ظرفیت اعتباری مشتریان به هنگام اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات،

جدول ۴. ارزش وثایق بانک در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ - ارقام به میلیارد ریال

شرح وثایق	ارزش
وثایق ملکی	۱۱۰,۵۵۹
چک‌های وصولی*	۷۲,۴۳۴
سهام بورسی و اوراق بهادار	۱۰۲,۴۴۲
چک شرکت با تضمین سهام‌دار	۲,۲۴۸,۶۰۸
سفته	۱۵,۷۱۲
اموال منقول	۶,۲۳۷
کارخانه و ماشین‌آلات	۴۹,۴۹۷

* چک‌های وصولی شامل چک‌های واگذارشده یا سررسید حداکثر ۱۸۰ روز از تاریخ سررسید

۱-۳. ترکیب تسهیلات و تعهدات معاونت اعتبارات به تفکیک بنگاه

جدول زیر ترکیب تسهیلات و تعهدات معاونت اعتبارات را با توجه به اندازه بنگاه‌ها نشان می‌دهد، که بیانگر حرکت بانک در مسیر اهداف استراتژیک خود یعنی بانکداری شرکتی می‌باشد. در این میان، بنگاه‌های اقتصادی بزرگ ۶۸ درصد از سهم تسهیلات، ۶۷ درصد از سهم ضمانت‌نامه‌ها و بنگاه‌های کوچک ۶۱ درصد از سهم اعتبارات اسنادی را در اختیار دارند.

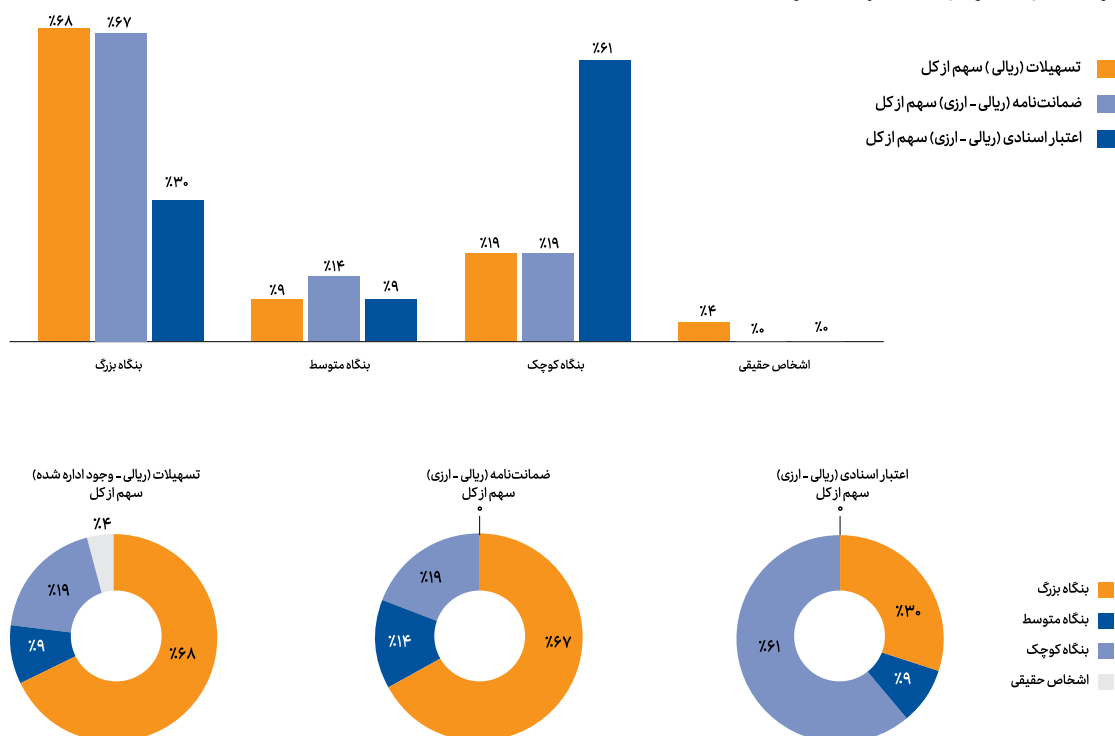
بانک خاورمیانه در راستای ایفای وظایف خویش و در جهت افزایش ثروت و ایجاد ارزش افزوده اقتصادی برای سهامداران، همراستا با ایفای مسئولیت‌های اجتماعی در برابر جامعه، همواره در تحقق منافع تمامی ذینفعان کوشا و مصمم بوده است. با توجه به تعهد هیات‌مدیره در تحقق بخشیدن به این امر مهم، توجه به استقرار صحیح و کارآمد الزامات حاکمیت شرکتی مطلوب و نظارت مستقیم بر تحقق آن دارای اهمیت ویژه‌ای است.

جدول ۵. ترکیب تسهیلات و تعهدات مدیریت اعتبارات

	تسهیلات (ریالی)				ضمانت‌نامه (ریالی-ارزی)				اعتبار اسنادی (ریالی-ارزی)			
	تعداد مشتری	مبلغ (میلیارد ریال)	سهم از کل	(درصد)	تعداد مشتری	مبلغ (میلیارد ریال)	سهم از کل	(درصد)	تعداد مشتری	مبلغ (میلیارد ریال)	سهم از کل	(درصد)
بنگاه بزرگ ^۱	۲۳۵	۲۳۰,۹۶۱	۶۸	۶۸	۱۳۰	۹۱,۹۴۵	۶۷	۶۷	۷	۷,۶۹۳	۳۰	۳۰
بنگاه متوسط ^۲	۷۷	۳۰,۶۷۳	۹	۹	۴۶	۸,۳۶۳	۱۴	۱۴	۲	۲,۲۷۴	۹	۹
بنگاه کوچک ^۳	۱۶۹	۶۶,۳۵۱	۱۹	۱۹	۱۲۵	۲۴,۰۸۸	۱۹	۱۹	۶۱	۱۵,۶۱۷	۶۱	۶۱
اشخاص حقیقی	۱۷۱۶۶	۱۳,۰۰۵	۴	۴	۲۱	۱۷۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کل مشتریان	۱۷۶۴۷	۳۴۰,۹۹۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۲۲	۱۲۴,۵۷۱	۱۰۰	۱۰۰	۲۲	۲۵,۵۸۴	۱۰۰	۱۰۰

* دسته‌بندی بنگاه‌های اقتصادی بر اساس تعداد کارکنان شرکت صورت می‌گیرد: (۱) بزرگ: بیش از ۱۰۰ نفر، (۲) متوسط: بیش از ۵۰ نفر و کمتر از ۱۰۰ نفر، (۳) کوچک: کمتر از ۵۰ نفر

نمودار ۴. ترکیب تسهیلات و تعهدات مدیریت اعتبارات

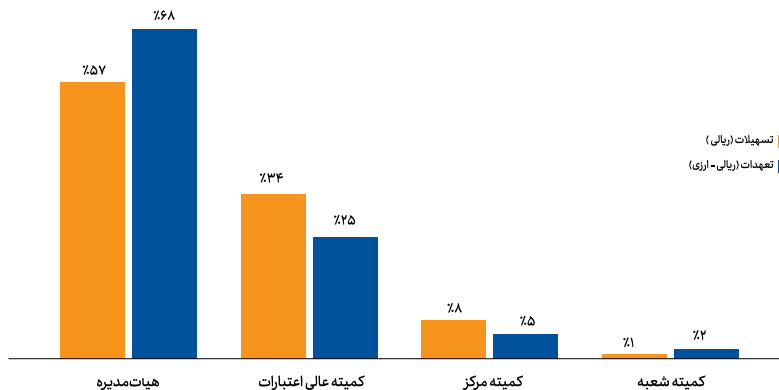

جدول ۶ تمرکز تسهیلات و تعهدات بانک بر اساس ارکان اعتباری تصویب‌کننده مصوبات نشان می‌دهد.

جدول ۶. ترکیب تسهیلات بانک بر اساس ارکان اعتباری در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ - ارقام به میلیارد ریال

مشتريان	تعهدات (ریالی-ارزی)		تسهیلات (ریالی)		هیات‌مدیره کمیته عالی اعتبارات کمیته مرکز کمیته شعبه
	تعداد	سهم مانده از کل (درصد)	جمع مانده	سهم مانده از کل (درصد)	
۱	۱۷۸	۶۸	۱۸۵,۴۲۵	۵۷	هیات‌مدیره
۲	۲۷۶	۲۵	۶۶,۳۹۴	۳۴	کمیته عالی اعتبارات
۲	۲۹۵	۵	۱۳,۴۵۷	۸	کمیته مرکز
۹۵	۱۷۱۱۹	۲	۵,۴۷۲	۱	کمیته شعبه

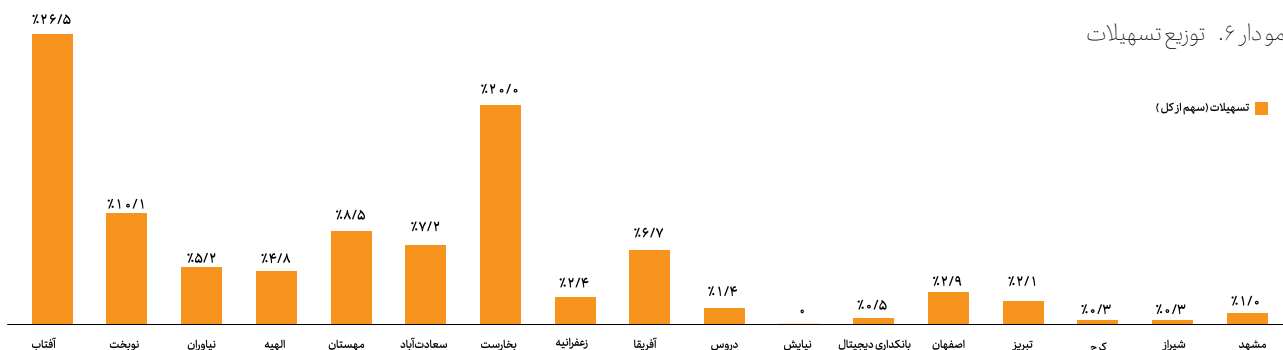
نمودار ۵. ترکیب تسهیلات بانک بر اساس ارکان اعتباری در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹

توزیع مشتریان دارای تسهیلات ریالی-وجوه اداره‌شده بانک در شعب

نمودار ۶ توزیع مشتریان دارای تسهیلات ریالی-وجوه اداره شده در شعب مختلف بانک را در پایان سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد. منظور از شعبه مشتری، شعبه تعریف‌کننده مشتری است.

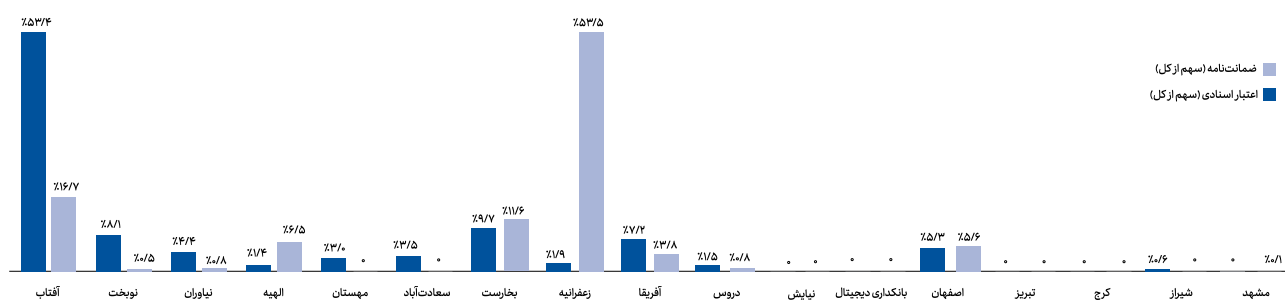
نمودار ۶. توزیع تسهیلات

توزیع مشتریان دارای تعهدات ریالی و ارزی بانک (ضمانت نامه/اعتبارات اسنادی) در شعب

نمودار زیر توزیع مشتریان دارای تعهدات (ضمانت نامه/اعتبارات اسنادی) ریالی و ارزی در شعب مختلف بانک را در پایان سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد. منظور از شعبه مشتری، شعبه تعریف کننده مشتری است.

نمودار ۷. توزیع تعهدات

۲-۳. توزیع مشتریان اعتباری بر مبنای فعالیت اقتصادی

کدهای ISIC نشان می‌دهد. زمینه فعالیت مشتریان دارای تسهیلات و تعهدات به هفت بخش تولید صنعتی، بازرگانی، خدمات، ساختمان، کشاورزی، معدن و سایر تقسیم می‌شود. طبق دسته‌بندی اشاره شده، در سال ۱۴۰۱ بخش تولید صنعتی بیش از ۵۴ درصد از کل تسهیلات اعطائی و بیش از ۴۶ درصد از کل تعهدات را به خود تخصیص داده است.

از مهم‌ترین اهداف بانک خاورمیانه پیشرو بودن در ارائه خدمات بانکداری شرکتی و پوشش کلیه بخش‌های مولد اقتصادی از طریق تعامل نزدیک با شرکت‌ها، درک ساختار مالی آنها و رفع نیازهای این مشتریان با ارائه سبدهای ابزارهای تامین مالی می‌باشد. جدول ذیل توزیع مشتریان اعتباری بر مبنای فعالیت اقتصادی آنها بر اساس

جدول ۷. توزیع مشتریان اعتباری بر مبنای فعالیت اقتصادی - ارقام به میلیارد ریال

مانده تسهیلات (ریالی)*	سهم از کل (درصد)	مانده تعهدات (ریالی-ارزی)	سهم از کل (درصد)
۱۸۴,۸۲۶	۵۴٪	۱۲۵,۲۱۴	۴۶٪
۷۷,۸۵۳	۲۳٪	۲۱,۳۸۸	۸٪
۵۰,۵۶۸	۱۵٪	۳۷,۶۷۴	۱۴٪
۷,۰۲۴	۲٪	۲۷,۵۰۸	۱۰٪
۲,۴۱۸	۱٪	-	۰٪
۵,۲۹۶	۲٪	۵۸,۶۰۲	۲۲٪
۱۳,۰۰۵	۴٪	۳۶۳	۰٪
۳۴۰,۹۹۰	۱۰۰٪	۲۷۰,۷۴۸	۱۰۰٪

* مانده تسهیلات ریالی، مانده اصل تسهیلات (بدون سود و جرائم) است.

۴. عملیات اعتباری و نظارت

این مدیریت در راستای سیاست بانکداری شرکتی بانک خاورمیانه و با هدف تمرکز بر امور اعتباری مشتریان عمده در ستاد تشکیل شده است. سازوکار طراحی شده برای این مدیریت به گونه‌ای است که ضمن افزایش دقت و سرعت در خدمت‌رسانی به مشتریان بانک، نظارت بر انجام این خدمات را تسهیل خواهد نمود. این مدیریت زیر نظر معاون مدیرعامل در امور اعتباری، فعالیت نموده که متشکل از چهار اداره عملیات اعتباری، اداره پایش و ارزیابی پروژه‌ها، اداره وثایق و تضامین و اداره پشتیبانی عملیات و آمار و گزارش‌ها است.

تسهیلات، صدور ضمانت‌نامه ریالی و غیره می‌شود. در جدول شماره ۸، بخشی از عملکرد این اداره از ابتدای فروردین سال ۱۴۰۱ تا پایان اسفند ماه همان سال بیان شده است.

اداره عملیات اعتباری وظیفه بررسی، احراز و اجرای تقریباً تمامی مصوبات ارکان اعتباری را در چارچوب شرایط این ابلاغیه‌های اعتباری، رویه‌های داخلی و دستورالعمل‌های بانک مرکزی ج.ا.ا، برعهده دارد که شامل واریز

جدول ۸. گردش تسهیلات ریالی

۱۴۰۱				وضعیت
درصد تغییرات	تعداد	درصد تغییرات	مبلغ (میلیون ریال)	
۳۹	۲,۵۵۲	۴۶	۱۹۹,۷۴۱,۱۷۰	مانده تسهیلات در ابتدای سال
۲۷	۵,۳۰۵	۹۱	۷۹۸,۰۳۸,۴۹۴	تسهیلات اعطا شده طی سال (جدول ۹)
۴۰	۴,۷۰۱	۱۰۳	۷۱۷,۸۹۹,۴۰۹	تسهیلات تسویه شده طی سال
۲۰	۳,۱۵۶	۴۰	۲۷۹,۸۸۰,۲۵۴	مانده تسهیلات در پایان سال

جدول ۹ نیز مانده تسهیلات اعطا شده در سال ۱۴۰۱ را به تفکیک عقود نشان می‌دهد.

جدول ۹. تسهیلات اعطا شده طی سال

۱۴۰۱				نوع عقد
درصد تغییرات	تعداد	درصد تغییرات	مبلغ (میلیون ریال)	
۵۰	۴,۳۲۵	۱۴۰	۶۸۰,۵۱۰,۵۱۷	مراجعه
-۴۳	۳۸۲	-۴۸	۴۲,۶۱۴,۴۵۸	فروش اقساطی
-۴۵	۲۱۸	-۳۳	۳۱,۱۹۰,۰۷۴	جعاله
-۱۰۰	-	-۱۰۰	-	مشارکت مدنی
۸۹	۳۸۰	۷۴۵	۴۳,۷۲۳,۴۴۵	خرید دین
۲۷	۵,۳۰۵	۹۱	۷۹۸,۰۳۸,۴۹۴	جمع

جدول ۱۰ گردش ضمانت‌نامه‌های ریالی و جدول ۱۱ ضمانت‌نامه‌های ریالی را به تفکیک انواع آنها نشان می‌دهد.

جدول ۱۰. گردش ضمانت نامه ریالی

۱۴۰۱				وضعیت
درصد تغییرات	تعداد	درصد تغییرات	مبلغ (میلیون ریال)	
۸	۳,۷۰۱	۳۵	۱۲۷,۰۸۹,۷۵۴	مانده ضمانت نامه‌ها در ابتدای سال
۴۹	۲,۹۰۰	۱۸۵	۱۹۵,۵۱۷,۰۹۳	ضمانت نامه‌های صادره طی سال (جدول ۱۱)
۱	۱,۵۱۴	۳۵	۴۱,۷۸۳,۲۰۵	ضمانت نامه‌های ابطال شده طی سال
۳۲	۵,۰۸۷	۱۱۴	۲۸۰,۸۲۳,۶۴۲	مانده ضمانت نامه‌ها در پایان سال

جدول ۱۱. ضمانت نامه‌های صادره طی سال

۱۴۰۱				نوع ضمانت نامه
درصد تغییرات	تعداد	درصد تغییرات	مبلغ (میلیون ریال)	
۲۳	۴۲۱	۱۰۶	۵۸,۸۸۳,۰۲۵	پیش پرداخت
۳۰	۵۰۲	۳۷۳	۴۹,۳۱۶,۱۰۶	حسن انجام کار
۱۱	۹۳۴	۴۷	۲۲,۳۰۱,۰۹۰	شرکت در مناقصه یا مزایده
۱۳۴	۶۸	۳۵۵	۴۶,۴۱۳,۲۷۶	تعهد پرداخت
-۲	۵۶	-۸	۱,۸۷۴,۶۶۱	استرداد کسور وجه الضمان
۲۱۷	۹۱۹	۶۷۸	۱۶,۷۲۸,۹۳۴	گمرکی
۴۹	۲,۹۰۰	۱۸۵	۱۹۵,۵۱۷,۰۹۳	جمع

احراز شروط ابلاغیه اعتباری این طرح‌ها، واریز تسهیلات/انعقاد قرارداد فی مابین، کنترل هزینه‌کرد طرح در چارچوب بودجه‌بندی و زمان‌بندی مصوب و نظارت بر تعهدات شرکت از ابتدای انعقاد قرارداد تا زمان تسویه کامل تسهیلات و ایفای تعهدات را برعهده دارد. در جدول ۱۲ به‌طور خلاصه عملکرد این اداره در سال ۱۴۰۱ به‌ازای منابع مختلف تامین مالی، بیان شده است.

همچنین بانک خاورمیانه بر اساس سیاست‌های اتخاذ شده خود، اقدام به تامین مالی طرح‌های بلندمدت برخی از شرکت‌ها از طریق منابعی غیر از منابع داخلی می‌نماید. در تامین‌های مالی مذکور که شامل اعطای تسهیلات از صندوق توسعه ملی و ضمانت پرداخت اوراق منتشر شده در بازار سرمایه است، بانک عمدتاً رکن ضامن را برعهده دارد و بازپرداخت اصل و فرع تسهیلات/اوراق را تضمین می‌نماید. اداره پیش و ارزیابی پروژه‌ها به‌عنوان یکی از ادارات مدیریت عملیات اعتباری، وظیفه

جدول ۱۲. عملکرد اداره پیش و ارزیابی پروژه‌ها

وضعیت/منبع تامین مالی	سپرده‌گذاری ارزی صندوق توسعه ملی (میلیون دلار)	عملیات ارزی صندوق توسعه ملی (میلیون دلار)	سپرده‌گذاری ریالی صندوق توسعه ملی (میلیارد ریال)	ضمانت اوراق منتشر شده در بازار سرمایه (میلیارد ریال)
مانده طرح‌ها در ابتدای سال	۴۵۰	۵۵	۳,۳۰۰	۲,۱۴۰
اعطا شده/منعقد شده طی سال	۰	۷	۲,۸۳۰	۷,۰۰۰
تسویه شده طی سال	۸۰	۰	۰	۰
مانده طرح‌ها در پایان سال	۳۷۰	۶۲	۶,۱۳۰	۹,۱۴۰

در نهایت، اداره پشتیبانی عملیات و آمار و گزارش‌ها وظیفه بازبینی روزانه و معایرت‌گیری خدمات ارائه شده، پیگیری مطالبات، تهیه و ارائه گزارش‌های موردی و ادواری، بررسی و بهبود روبه‌های اجرایی، شناسایی مشکلات سیستمی و ارائه راهکار به‌منظور حل آنها را در مدیریت عملیات اعتباری برعهده دارد.

همچنین باید گفت، مدیریت عملیات اعتباری بر اساس مصوبات اعتباری، وظیفه ترهین و وثایق ملکی، توثیق اوراق بهادار، اخذ و نگهداری تضامین مشتریان (شامل چک و سفته)، به‌عنوان پشتوانه کلیه بدهی‌ها و تعهدات ریالی و ارزی را از طریق اداره وثایق و تضامن برعهده دارد.

۵. تامین مالی بلندمدت

۵-۱. سابقه و اهداف

مهم‌ترین واسطه‌های مالی جهت تامین منابع مورد نیاز طرح‌ها فعالند.

به منظور تامین مالی بلندمدت طرح‌ها، استفاده از منابع خارج از بانک (صندوق توسعه ملی، خطوط اعتباری خارجی) و همچنین پوشش نیاز مشتریان بانک در خدمات بانکی مرتبط با بازار سرمایه، بانک خاورمیانه با هدف افزایش درآمدهای کارمزدی خود، اقدام به تشکیل مدیریت تامین مالی بلندمدت کرده است.

افزایش میزان درآمدهای متنوع کارمزدی با پذیرش سطح قابل قبولی از ریسک از مهم‌ترین اهداف بانک خاورمیانه در سال مورد گزارش بوده است. افزایش رقابت در میان بانک‌های کشور و کاهش چشمگیر درآمدهای مشاع، بیش از پیش توجه بانک‌ها را به لزوم کسب درآمدهای کارمزدی معطوف کرده است. امروزه شیوه تامین منابع مالی مورد نیاز فعالیت‌های اقتصادی بر مبنای نیازهای متقاضیان، از طریق بانک‌ها و بازار سرمایه صورت می‌پذیرد. در کشورهایی مانند ایران که اقتصادی بانک پایه داشته و بازار سرمایه توسعه یافته‌ای ندارند، بانک‌ها به عنوان

۵-۲. خدمات مدیریت تامین مالی بلندمدت

- اعطای تسهیلات سندیکایی؛
 - اعطای تسهیلات ارزی از محل منابع خطوط اعتباری خارجی؛
 - مشارکت در تامین مالی طرح‌های ساختمانی در قالب حساب امین؛
 - ارائه خدمات مشاوره‌ای به شرکت‌ها در حوزه‌های تامین مالی، ارزش‌گذاری، مدیریت دارایی‌وبدهی و همچنین تجدید ساختار.
- در ادامه گزارش خدمات ارائه شده در مدیریت تامین مالی بلندمدت شرح داده خواهد شد.

مجموعه خدمات بانک در مدیریت تامین مالی بلندمدت به شرح زیر است:

- اعطای تسهیلات ارزی از محل عاملیت/ سپرده‌گذاری منابع صندوق توسعه ملی نزد بانک خاورمیانه؛
- اعطای تسهیلات ربالی از محل سپرده‌گذاری منابع صندوق توسعه ملی نزد بانک خاورمیانه؛
- تامین مالی شرکت‌ها از طریق ضمانت اوراق بدهی؛

۵-۳. عملکرد اعطای تسهیلات ارزی از محل عاملیت/ سپرده‌گذاری منابع صندوق توسعه ملی نزد بانک خاورمیانه

فعال به مبلغ ۵۰۰ میلیون دلار با صندوق توسعه ملی است. همچنین این بانک در قالب انعقاد قراردادهای عاملیت با صندوق توسعه ملی طی چند سال اخیر، نسبت به تامین مالی طرح‌های ایجاد و توسعه اقدام نموده است. تسهیلات ارزی پرداخت شده از این محل در سال‌های مختلف در جدول ۱۳ قابل مشاهده است.

به منظور تامین مالی بلندمدت طرح‌های بخش خصوصی، تعاونی و موسسات عمومی غیردولتی، منابع ارزی صندوق توسعه ملی در قالب قراردادهای عاملیت و سپرده‌گذاری در اختیار بانک‌های مورد وثوق صندوق قرار می‌گیرد. این منابع پس از انجام بررسی‌های کارشناسی لازم، در چارچوب نظام نامه پرداخت تسهیلات ارزی به متقاضیان واجد شرایط تخصیص داده می‌شود. بانک خاورمیانه دارای قرارداد سپرده‌گذاری ارزی

جدول ۱۳. تسهیلات ارزی از محل منابع صندوق توسعه ملی - ارقام به میلیون دلار

سال	موضوع تامین مالی	مبلغ مصوب	مبلغ استفاده شده
۱۳۹۴	طرح تولید کنسانتره فسفات	۳/۳	۲/۳
۱۳۹۴	طرح تولید کاتالیست‌های FCC و RFCC	۲۲/۴	۲۲/۳
۱۳۹۵	گسترش میادین گازی مشترک	۳۰۰/۰	۳۰۰/۰
۱۳۹۵	گسترش میادین نفتی مشترک	۲۰۰/۰	۲۰۰/۰
۱۳۹۵	طرح تولید کود دی آمونیوم فسفات	۱۲/۰	۳/۷
۱۳۹۵	طرح تولید مبدل‌های تک لوله‌ای	۱۳/۶	۱۳/۶
۱۳۹۷	طرح احداث واحد الفین	۱۸۷/۹	۲۰/۳
۱۴۰۱	طرح تولید بریکت آهن اسفنجی	۶/۹	۶/۹
۱۴۰۱	تولید گچ برگ	۶/۱	۰/۰
	جمع	۷۵۲/۲	۵۶۹/۱

۴-۵. عملکرد اعطای تسهیلات ریالی از محل سپرده‌گذاری منابع صندوق توسعه ملی نزد بانک خاورمیانه

به متقاضیان واجد شرایط می‌نماید. تسهیلات ریالی مصوب و پرداخت شده از محل سپرده‌گذاری ریالی صندوق نزد این بانک به شرح جدول ۱۴ است.

صندوق توسعه ملی بخشی از منابع ریالی خود را نزد بانک‌های مورد اعتماد سپرده‌گذاری می‌کند. این بانک‌ها نیز در چارچوب نظامنامه پرداخت تسهیلات ریالی صندوق توسعه ملی اقدام به اعطای تسهیلات

جدول ۱۴. تسهیلات ریالی از محل سپرده‌گذاری ریالی صندوق توسعه ملی - ارقام به میلیارد ریال

سال	موضوع تامین مالی	مبلغ مصوب	مبلغ استفاده شده
۱۳۹۷	تولید شمش فولادی (بیلت)	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰
۱۳۹۷	تولید محصولات سلولزی	۶۰۰	۶۰۰
۱۳۹۷	تولید محصولات شیمیایی	۵۰۰	۵۰۰
۱۳۹۷	احداث نیروگاه خورشیدی	۲۰۰	۲۰۰
۱۳۹۹	تولید فیلم کست ریخته‌گری	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰
۱۴۰۰	تولید محصولات غذایی	۸۰۰	۵۷۸
۱۴۰۰	تولید محصولات دارویی	۲۰۰	۲۰۰
۱۴۰۰	احداث آب شیرین کن	۳,۵۲۰	۱,۵۵۰
۱۴۰۱	تولید پوکه کپسول ژلاتینی	۵۰۰	۵۰۰
	جمع	۸,۳۲۰	۶,۱۲۸

۵-۵. تامین مالی شرکت‌ها از طریق ضمانت اوراق بدهی

با هزینه کمتر از طریق انتشار مستقیم اوراق بدهی در بازار سرمایه، تجهیز کنند. مدیریت تامین مالی بلندمدت بانک خاورمیانه بررسی درخواست‌های تامین مالی شرکت‌ها براساس ابزارهای مبتنی بر بدهی

رشد بازار سرمایه در ایران، بهبود سازوکارهای این بازار و آشنایی بیشتر بنگاه‌های اقتصادی با روش‌های مختلف تامین مالی باعث شده است که بنگاه‌های دارای اعتبار و اندازه مناسب، منابع مالی موردنیاز خود را

را برعهده دارد تا در صورت تایید این درخواست‌ها توسط ارکان اعتباری، بانک رکن ضامن را برای انتشار این اوراق قبول کند. عملکرد این

مدیریت در خصوص ضمانت اوراق به شرح جدول ۱۵ است.

جدول ۱۵. ضمانت اوراق تامین مالی - ارقام به میلیارد ریال

سال	نام متقاضی	محل تامین مالی	مبلغ مصوب	مبلغ منتشرشده	توضیحات
۱۳۹۵	شرکت لیزینگ امید(سهامی عام)	اوراق مشارکت	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۱۸ درصد منتشر شد
۱۳۹۵	شرکت لیزینگ رایان سایپا(سهامی عام)	اوراق مشارکت	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۱۸ درصد منتشر شد
۱۳۹۹	شرکت داروسازی دکتر عبیدی (سهامی عام)	صکوک اجاره	۷۲۶	۶۳۹	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۱۸ درصد منتشر شد
۱۴۰۰	شرکت صنعتی آما (سهامی عام)	صکوک مرابحه	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۱۸ درصد منتشر شد
	شرکت کاشی و سرامیک حافظ (سهامی عام)	صکوک اجاره	۱,۵۰۰	۱,۵۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۱۸ درصد منتشر شد
	شرکت توسعه صنعتی مشفق(سهامی خاص)	صکوک مرابحه	۲,۰۰۰	۲,۰۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۱۸ درصد منتشر شد
	شرکت تولیدی فاران شیمی تویسرکان (تعاونی)	صکوک مرابحه	۵۰۰	۵۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۱۸ درصد منتشر شد
	شرکت فناوران ایده پرداز صبا (سهامی خاص)	صکوک مرابحه	۳,۰۰۰	۳,۰۰۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود ۱۸ درصد منتشر شد
۱۴۰۱	شرکت فعال در صنعت دارو*	صکوک مرابحه	۵,۰۰۰	۰	اوراق حداکثر ۵ ساله با نرخ سود حداکثر ۲۳ درصد
	شرکت فعال در صنعت مکمل‌های دارویی*	صکوک مرابحه	۱,۰۰۰	۰	اوراق حداکثر ۵ ساله با نرخ سود حداکثر ۲۳ درصد
	شرکت فعال در صنعت تولید مواد شیمیایی*	صکوک مرابحه	۷,۰۰۰	۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود حداکثر ۲۳ درصد
	شرکت فعال در صنعت آلومینیوم*	صکوک مرابحه	۵,۰۰۰	۰	اوراق ۴ ساله با نرخ سود حداکثر ۲۳ درصد
	جمع		۲۹,۲۲۶	۱۱,۱۳۹	

* پس از پذیره‌نویسی عمومی اوراق مذکور، امکان افشای اطلاعات بیشتر وجود خواهد داشت.

۵-۶. اعطای تسهیلات سندیکایی

در سال ۱۳۹۷ مدیریت تامین مالی بلندمدت موافقت ارکان اعتباری بانک در خصوص تامین مالی یک طرح پتروشیمی واقع در استان ایلام، از محل منابع صندوق توسعه ملی و از طریق تشکیل سندیکای بانکی شامل بانک خاورمیانه و دو بانک دیگر را اخذ نمود که تا کنون بخشی از آن اعطا شده است. همچنین در سال ۱۳۹۸ پیشنهاد تامین مالی طرح پتروشیمی دیگری واقع در استان هرمزگان، از محل خطوط اعتباری خارجی و از طریق تشکیل سندیکای بانکی شامل بانک خاورمیانه و

چهار بانک دیگر توسط مدیریت تامین مالی بلندمدت مطرح گردید و مورد تصویب ارکان اعتباری بانک قرار گرفت. در سال ۱۴۰۰ پیرو مصوبه هیات‌مدیره محترم، موافقت اصولی این بانک در خصوص مشارکت در سندیکای بانکی جهت تامین مالی یکی از طرح‌های توسعه خطوط ریلی شرق کشور صادر گردید و در سال ۱۴۰۱ بخشی از موانع اجرایی مرتفع گردیده است لیکن تا کنون به مرحله پرداخت نرسیده است.

۵-۷. اعطای تسهیلات ارزی از محل منابع خطوط اعتباری خارجی

زیادی همراه است، لیکن موضوع تامین چند طرح با استفاده از خطوط اعتباری خارجی توسط مدیریت تامین مالی بلندمدت در حال بررسی می‌باشد.

مدیریت تامین مالی بلندمدت همواره به دنبال استفاده از خطوط اعتباری بین‌المللی جهت پاسخ به نیازهای مشتریان بوده است، اگرچه در این مقطع زمانی خاص و به دلیل شرایط تحریم این موضوع با دشواری‌های

۶. امور شعب

بانک خاورمیانه با استراتژی بانکداری شرکتی، تمرکز اصلی فعالیت‌های خود را بر ارائه خدمات اختصاصی به اشخاص و کسب و کارهای موفق قرار داده است. ارائه خدمات سپرده‌ای، اعتباری و ارزی توسط شعب و در برخی از موارد با هماهنگی ستاد و همکاری معاونت اعتبارات و بین‌الملل بانک خاورمیانه انجام می‌پذیرد. مدیریت امور شعب نیز به‌عنوان هادی، پشتیبان و رابط شعب با سایر واحدهای ستادی، به اعمال استراتژی و سیاست‌ها و همچنین پایش عملکرد، بهبود کیفیت ارائه خدمات و ارتقای سطح دانش همکاران در شعب می‌پردازد.

بانکداری در سطح بین‌الملل برساند. به تبع آن مدیریت امور شعب نیز تلاش دارد حرکت شعب در راستای راهبرد تجاری بانک را تسهیل کند.

امور شعب بانک خاورمیانه در راستای مشتری‌مداری، اقداماتی از جمله بازدید دوره‌ای از شعب و کنترل کیفیت ارائه خدمات به مشتریان را در دستور کار خود قرار داده است. ارائه خدمات با کیفیت از سوی همکاران و رعایت اصول مشتری‌مداری را می‌توان از عوامل مهم رشد سپرده‌ها در سال ۱۴۰۱ دانست.

بانک خاورمیانه با اتخاذ راهبرد تجاری خود و در چارچوب قوانین و مقررات پولی و بانکی کشور، به‌ویژه قانون عملیات بانکی بدون ربا و آیین‌نامه‌های مرتبط با آن، محصولات و خدمات بانکی را بر اساس نیازمندی‌های بخش‌های مختلف اقتصادی کشور، طراحی و عرضه می‌کند. بانک خاورمیانه با شروع فعالیت خود فصل جدیدی را در حوزه خدمات بانکی کشور گشوده و در تلاش است تا سطح عملیات بانکی را که با شروع فعالیت‌های بانک‌های خصوصی ارتقای قابل توجهی یافته است، به مرزهای تخصصی بالاتر و هم‌تراز با آخرین استانداردهای

جدول ۱۶. تغییرات منابع و مشتریان

پایان سال مالی	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵
تعداد مشتریان بانک	۳۴۷,۹۷۸	۲۳۲,۷۳۱	۵۶,۱۷۰	۴۵,۴۶۷	۴۱,۴۰۳	۳۶,۴۶۶	۲۹,۶۶۲
منابع حاصل از سپرده‌های ریالی (میلیارد ریال)	۳۵۵,۹۴۸	۲۴۰,۹۸۱	۲۰۸,۲۴۴	۱۰۲,۳۳۴	۶۲,۷۰۴	۵۳,۰۸۲	۴۰,۹۰۲
نرخ سود اسمی سپرده‌های ریالی (درصد)	۱۰/۸۰	۱۲/۴۳	۱۰/۸۹	۱۰/۵۱	۱۲/۴۴	۱۴/۲۲	۱۶/۹۰

جدول ۱۷. ترکیب منابع - ارقام به میلیارد ریال

منابع	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۳۹۹/۱۲/۳۰	۱۳۹۸/۱۲/۲۹	۱۳۹۷/۱۲/۲۹
کوتاه مدت	۱۱۲,۶۲۰	۹۵,۸۶۷	۶۵,۲۸۹	۴۲,۳۶۵	۲۱,۳۲۹
بلند مدت	۱۴۹,۶۴۳	۹۷,۳۲۱	۱۰۴,۲۲۴	۴۲,۸۱۴	۲۸,۸۱۹
جاری	۹۳,۲۶۹	۴۷,۷۹۳	۳۸,۷۳۱	۱۷,۱۶۳	۱۲,۵۵۶

جدول ۱۸. میانگین مبلغ سپرده ریالی - ارقام به میلیارد ریال

میانگین مبلغ سپرده ریالی مشتریان	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷
	۳۶۰,۶۸۴	۲۳۱,۶۷۶	۱۷۳,۵۶۱	۸۰,۰۳۰	۵۶,۸۸۸

و انتقال آن به معاونت فناوری اطلاعات تاثیر بسزایی در بهبود و توسعه نرم‌افزارهایی مانند خدمات بانکداری باز، اینترنت بانک و موبایل بانک داشته است.

همچنین در سال ۱۴۰۱ شعب بانک خاورمیانه توانستند با معرفی و ارائه انواع خدمات بانکداری الکترونیک، در جذب و ترغیب مشتریان حقیقی و حقوقی برای به‌کارگیری این نوع خدمات عملکرد موفق‌تری را از خود نشان دهند. امور شعب بانک، با نیازسنجی مناسب از مشتریان

۷. فناوری اطلاعات

در راستای جهت‌گیری و رویکرد استراتژیک بانک و بر پایه اسناد بالادستی، کمیته عالی فناوری اطلاعات به‌عنوان بالاترین مقام حکمرانی فناوری اطلاعات با حضور مدیرعامل و اعضای کلیدی فناوری اطلاعات در بانک تشکیل شده و مسئولیت ایجاد هماهنگی و کنترل همراستایی بازوی فناوری اطلاعات و بازوی کسب‌وکار بانک را برعهده دارد. در همین راستا معاونت فناوری اطلاعات بانک خاورمیانه تلاش می‌کند تا با بکارگیری بهینه و عملیاتی فناوری‌های نوظهور و توسعه معماری مقیاس‌پذیر و سرویس‌گرا، در مسیر راهبردی تبیین شده از سوی هیات حکمرانی حرکت کند. بدین منظور فعالیت‌های فناوری اطلاعات بانک در سال ۱۴۰۱ در چهار محور معماری و برنامه‌ریزی، توسعه نرم‌افزارها و رابط‌های برنامه‌های کاربردی، هوش تجاری و یادگیری ماشین، عملیات، پشتیبانی و استفاده از متدهای چابک، برنامه‌ریزی شده است.

۱-۷. معماری و برنامه‌ریزی

انجام شده دور اول چرخه معماری سازمانی در سال ۱۴۰۲ پایان می‌یابد. استقرار مجموعه سیستم‌های جیرا، بیت‌باکت و کانفلوئنس برای اتوماسیون چرخه توسعه نرم‌افزار و مدیریت دانش آن و استقرار سورس کنترل گیت^۲ نیز از فعالیت‌های مهم انجام شده در اتوماسیون چرخه توسعه تا عملیات نرم‌افزاری است.

در سال ۱۴۰۱ برنامه استراتژیک و برنامه عملیاتی فناوری اطلاعات بانک تدوین و پس از تصویب در کمیته عالی برای اجرا ابلاغ شده و وضعیت استقرار راهبردها و برنامه‌های عملیاتی به‌صورت مستمر پایش و مستند می‌شود. همچنین ما توانسته‌ایم معماری سازمانی بانک را با تمرکز بر معماری سرویس‌گرا و رویکرد فناوری محور برای بهبود تجربه مشتری، سازگاری^۱ و مقیاس‌پذیری سیستم‌ها آغاز کنیم و مطابق برنامه‌ریزی

۲-۷. توسعه نرم‌افزارها و شبکه سرویس‌ها

درخواست‌های مرتبط با حوزه اعتبارات، گواهی تمکن مالی، سپرده بانکی تجاری و غیرتجاری، چک موردی، چک‌های بانکی، سیستم سمات و اطلاعات تسهیلات ارزی، سیستم پرداخت لحظه‌ای (پل) بهبود ویژگی‌های غیرکارکردی و زیرساختی سیستم و یکپارچه‌سازی لایه‌های سرویس و ارائه لایه سرویس بانکی^۳ برخی از فعالیت‌های توسعه‌ای است که در سال ۱۴۰۱ در سیستم جامع بانکداری^۴ و نرم‌افزارهای جانبی مرتبط انجام شده است. همچنین توسعه و استقرار تامین مالی زنجیره تامین ویژه داروخانه‌ها و شرکت‌های داروسازی، اعمال تغییرات در زیرساخت سوئیچ پرداخت، توسعه وب‌سرویس‌های مرتبط از فعالیت‌های توسعه‌ای انجام شده در زمینه خدمات نوین می‌باشد.

توسعه شبکه سرویس‌های مالی^۵ متنوع در قالب واسط برنامه‌نویسی کاربردی^۶ و به‌کارگیری سرویس‌ها در کانال‌های اینترنت بانک، دیجیتال بانک، موبایل بانک و بانکداری خرد، شرایط و زیرساخت لازم را برای استقرار بانکداری به مثابه سرویس^۷ و پلتفرم سرویس‌های متنوع و انطباق‌پذیر فراهم کرده و زیرساخت لازم برای ارائه خدمات بانکی در مدل کسب‌وکاری B2B2C ایجاد شده که بخشی از خدمات مذکور در سال جاری و سایر زیرساخت‌ها و خدمات حوزه اشاره شده در سال آینده به بهره‌برداری می‌رسد.

تحلیل، پیاده‌سازی، تست و استقرار مولفه‌های جدید یا اعمال تغییرات موردنیاز کسب‌وکار در زیر سیستم‌های بین‌الملل، چکاوک نسخه چهار،

1. Compatibility
2. Git
- 3 Financial Service Mesh
4. Application Programming Interface (API)
5. Banking as a Service (BAAS)
6. BAAS
7. Core banking

۳-۷. هوش تجاری و یادگیری ماشین

و هوشمند ارزش طول عمر مشتری^۱، کشف تراکنش‌های مشکوک و ذینفع واحد، و توسعه سیستم‌های مدیریت فرآیند و تصمیم‌یار مدیریت دارایی و بدهی (ALM)، مدیریت کنترل ریسک (GRC)، سیستم مدیریت خزانه (TMS)، زیر سیستم مدیریت قوانین، و سیستم‌های در حال توسعه مدیریت بازرسی و سیستم جامع خدمات بانکی (Super App) فعالیت‌های مهم انجام شده در این زمینه است.

داده‌کاوی و تصمیم‌گیری داده محور یکی از حوزه‌های راهبردی و تمرکز استراتژیک بانک خاورمیانه است و بر پایه آن معاونت فناوری اطلاعات فعالیت‌های ارتقای سیستم هوش تجاری با رویکرد رشد تدریجی از سطح توصیفی به تحلیلی را آغاز کرده و با توسعه ابزارهای تصمیم‌یار داده محور و تقویت شده با هوش مصنوعی، تصمیم‌گیری در حوزه‌های مختلف را تسهیل نموده است. توسعه و بهره‌برداری از سیستم‌های مبتنی بر داده

۴-۷. عملیات و پشتیبانی

و نرم‌افزارهای جانبی در سرورها و ایستگاه‌های کاری، و به‌کارگیری سیستم‌های پایش و ارزیابی زیرساخت و شبکه ارتباطی شرایط لازم را برای ارائه خدمات امن و بدون وقفه به مشتریان فراهم کنیم.

در راستای رویکرد راهبردی کاربرمحوری در توسعه و پشتیبانی سیستم‌های اطلاعاتی ما توانسته‌ایم از طریق پشتیبانی مداوم ۲۴*۷ کاربران و به‌روزرسانی کارکردی و امنیتی مداوم و کنترل شده سکوها

1. Customer Lifetime Value

۱. ریسک

۱-۱. کلیات مدیریت ریسک

جدول ۱۹. چکیده نسبت‌های مهم ریسک در پایان سال مالی ۱۴۰۱ - ارقام به درصد

نسبت‌های مهم	مقدار
نسبت تسهیلات مشکوک‌الوصول به کل تسهیلات*	۱/۱
نسبت سرمایه لایه ۱ (بر اساس بازل ۳)**	۱۳/۲
مجموع سرمایه لایه ۱ و ۲ (بر اساس بازل ۳)**	۱۴/۴
نسبت اهرمی بازل ۳***	۱۲/۳
نسبت تسهیلات به سپرده‌ها****	۸۹
نسبت پوشش نقدینگی (LCR)****	۳۰/۹

* یادداشت ۲-۷-۳-۵۳ صورت‌های مالی

** بر اساس گزارش افشای سرمایه نظارتی طبق رکن ۳ بازل ۱

*** یادداشت ۲-۵-۴-۵۳ صورت‌های مالی

**** بر اساس افشای نسبت پوشش نقدینگی (LCR) مطابق با پایه ۳ بازل ۲

در سال گذشته بانک در راستای استراتژی بانکداری شرکتی خود تامین مالی سرمایه در گردش و سایر نیازهای مالی بنگاه‌های اقتصادی و صاحبان مشاغل را ادامه داد. حاکمیت شرکتی قوی، ضوابط محتاطانه در اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات، هزینه‌های عملیاتی پایین، به همراه نیروی انسانی متخصص، سبب شده است تا بانک خاورمیانه جایگاه خود را به‌عنوان یک بانک پیشرو و پربازده تثبیت نماید.

مدیریت ریسک کارا بخش جدایی‌ناپذیر در مدل کسب‌وکار بانک خاورمیانه است و در درازمدت کمک شایانی به موفقیت سازمان می‌نماید. از همین رو بانک اقدام به تهیه و تدوین چارچوب سیاست‌ها و رویه‌های جامع جهت شناسایی، ارزیابی، پایش و در نهایت کنترل تمام ریسک‌های قابل توجه در سازمان نموده است. اهداف واحد مدیریت ریسک در تدوین و نظارت بر چارچوب فوق عبارتند از سودآوری درازمدت بر مبنای کسب‌وکار محتاطانه و ایجاد قابلیت کشف مداوم ریسک‌ها و کاهش زیان‌های ناشی از ریسک‌ها.

۲-۱. چارچوب حاکمیتی مدیریت ریسک

برای کنترل ریسک‌ها و توصیه به مدیرعامل و هیات‌مدیره در خصوص حدود پذیرش ریسک‌های قابل کنترل برگزار می‌شود. کمیته عالی ریسک شامل یک عضو از اعضای غیراجرایی هیات‌مدیره به‌عنوان رئیس کمیته، حداکثر یکی از اعضای اجرایی هیات‌مدیره یا مدیرعامل، و سایر اعضای مستقل و مدیر ارشد واحد ریسک به‌عنوان دبیر کمیته است. مدیر ارشد ریسک موظف است اعضا را از مسائل مربوط به انواع ریسک (عملیاتی، اعتباری، نقدینگی، بازار و غیره) آگاه نماید. همچنین مسئولیت اجرا و پیگیری مصوبات و راهکارهای ارائه شده توسط کمیته عالی ریسک برعهده مدیر ارشد ریسک است.

هیات‌مدیره بانک بر اجرای قوانین مرتبط با حاکمیت شرکتی جهت حصول اطمینان از فعالیت‌های بانک همراستا با استراتژی‌های کلان، مطابق با اشتهای ریسک‌پذیری و تحت نظارت واحد مدیریت ریسک و کنترل‌های داخلی نظارت دارد.

کمیته عالی ریسک به‌طور منظم با هدف‌های سیاست‌گذاری و توصیه برای ایجاد سازوکارهای شناسایی ریسک‌ها، روش‌های اندازه‌گیری ریسک‌های شناخته شده، ایجاد تمهیدات لازم برای کاهش ریسک‌ها، ارائه توصیه‌های لازم

1. Pillar 3 Regulatory Capital Disclosure

2. Pillar 3 Liquidity Coverage Ratio (LCR) Disclosure

بدین ترتیب کلیه واحدهای بانک خاورمیانه که در ۳ خط دفاعی مدیریت ریسک قرار دارند، موظف به اجرای رویه‌های شناسایی، اندازه‌گیری، مدیریت و پایش ریسک‌های خود (از جمله ریسک‌های اعتباری، نقدینگی، عملیاتی و بازار) بوده و موظف هستند در این راستا گزارش‌های مربوطه را تهیه نمایند.

بانک خاورمیانه استراتژی خود را در مدیریت ریسک‌های اعتباری، نقدینگی، عملیاتی و بازار بر اساس سند استراتژی مدیریت ریسک تنظیم نموده است. بر این اساس تمرکز بانک:

۱. در مدیریت ریسک اعتباری، تفکیک پرتفو دارایی‌ها بر اساس صنعت، وثایق، تنوع تسهیلات گیرندگان و رتبه ریسک اعتباری می‌باشد؛

۲. در مدیریت ریسک نقدینگی، استفاده بهینه از نقدینگی همراه با ایجاد پوشش مطلوب در بازه‌های زمانی مشخص و متعدد تمرکز اصلی بانک می‌باشد. در این راستا روش‌های سنتی نظیر میزان دارایی‌ها به بدهی‌ها، شکاف نقدینگی^۱ و نسبت میزان سپرده‌ها به تسهیلات و همچنین روش‌های نوین نظیر نسبت پوشش نقدینگی^۲ و نسبت خالص منابع پایدار^۳ به‌منظور اندازه‌گیری و مدیریت ریسک نقدینگی مورد استفاده قرار می‌گیرند.

۳. در مدیریت ریسک‌های عملیاتی، بر اساس روش^۴ RCSA، خود ارزیابی و کنترل فرآیندها را انجام می‌دهد. همچنین بانک در خصوص بررسی و تصویب محصولات و خدمات جدید، از فرآیند میان رشته‌ای^۵ NPSP استفاده می‌نماید.

۴. در مدیریت ریسک بازار اثر تغییرات انواع نرخ‌های سود بر سودآوری بانک مورد بررسی قرار می‌گیرد. بانک خاورمیانه با رصد مداوم شرایط اقتصادی، حساسیت درآمد ناشی از تغییر موازی در نرخ سود دارایی‌های بدهی‌ها بانک (IRRBB) را اندازه‌گیری و مدیریت می‌نماید. همچنین بانک حساسیت درآمد ناشی از تغییر موازی در نرخ بازده اوراق‌های بهادار سریع‌المعامله بر ارزش پورتفولیو بانک (IRRRTB) را اندازه‌گیری و مدیریت می‌نماید. همچنین بانک به‌منظور ارزیابی و مدیریت ریسک‌های ناشی از نوسانات در نرخ ارز و ارزش بازار سهام بر سودآوری خود از روش ارزش در معرض خطر (VaR) استفاده می‌نماید. اطلاعات بیشتر در بخش «ساختار و وظایف واحد مدیریت ریسک» در گزارش «افشای سرمایه نظارتی طبق رکن ۳ بازل» در دسترس می‌باشد.

از دیگر کمیته‌هایی که جهت کنترل ریسک و بهبود بازدهی در بانک تشکیل می‌شوند می‌توان به کمیته هیات‌مدیره، هیات‌عامل، کمیته مدیریت دارایی و بدهی و کمیته‌های اعتباری اشاره نمود.

بانک خاورمیانه در جهت تحکیم حاکمیت مدیریت ریسک، به‌صورت مداوم سند خط‌مشی مدیریت ریسک خود را بازنگری و به‌روزرسانی می‌کند. سیاست‌گذاری مدیریت ریسک محور بانک، بر اساس ۲۰ اصل استاندارد COSO^۱ تنظیم شده است. سیاست‌های مندرج در خط‌مشی مدیریت ریسک بر پایه پنج دسته کلی حاکمیت شرکتی، استراتژی، کارایی، بازنگری و گزارش‌دهی طبقه‌بندی شده و تمام سطوح مدیریتی و کارشناسی بانک را ملزم به رعایت موارد مندرج می‌نماید. بر این اساس مدیریت ریسک در قالب حاکمیت شرکتی بانک خاورمیانه شامل سه لایه دفاعی زیر تعریف می‌شود.

۱. لایه اول دفاعی شامل واحدهایی است که در پیشبرد کسب‌وکار بانک ریسک می‌پذیرند و یا به‌طور مستقیم با مشتریان در ارتباط هستند و عملیات اجرایی بانک را انجام می‌دهند. مسئولیت شناسایی، اندازه‌گیری و مدیریت ریسک‌ها و اجرای سیاست‌های مقابله با ریسک برعهده واحدهای تعریف شده در خط اول دفاعی است. واحدهای خط اول دفاعی وظیفه دارند ریسک واحد عملیاتی خود را همگام با سیاست ریسک تعیین شده نگاه داشته و ریسک‌های مربوطه را در محدوده‌های تعیین شده برای شاخص‌های ریسک، کنترل و مدیریت نمایند.

۲. واحد مدیریت ریسک و واحد مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی در لایه دوم دفاعی قرار می‌گیرند و وظیفه تعیین استانداردها، دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌هایی برای اجرا توسط خط اول مدیریت ریسک را برعهده دارند. خط دوم دفاعی وظیفه نظارت مستقل و مستمر بر خط اول دفاعی در راستای اجرای مراحل شناسایی، اندازه‌گیری، مدیریت و کنترل ریسک را برعهده دارد. همچنین خط دوم دفاعی وظیفه آموزش و اختیار نظارت مستقل بر خط اول دفاعی در راستای اجرای مراحل شناسایی، اندازه‌گیری، مدیریت و کنترل ریسک را برعهده دارد.

۳. واحد مدیریت حسابرسی و کنترل‌های داخلی لایه سوم دفاعی محسوب می‌شود. حسابرس داخلی بازوی اجرایی هیات‌مدیره محسوب می‌شود و بررسی و حصول اطمینان در ارتباط با اثربخشی مدیریت ریسک و کنترل را به‌صورت مستقل به هیات‌مدیره فراهم می‌نماید.

1. COSO - Enterprise Risk Management Integrating with Strategy and Performance (2017)

2. Liquidity Gap

3. Liquidity Coverage Ratio (LCR)

4. Net Stable Funding Ratio (NSFR)

5. Risks and Controls Self-Assessment

6. New Product and Services Process

۳-۸. ارزیابی داخلی بر اساس روش SREP

- ارزیابی مدل کسب و کار بانک به صورت مداوم؛
- ارزیابی حاکمیت شرکتی و مدیریت ریسک بانک؛
- ارزیابی ریسک‌های سرمایه بانک ناشی از عملیات اعتباری، عملیات بازار؛
- ریسک‌های عملیاتی و ریسک نرخ سود بردارایی‌ها و بدهی‌های بانک؛ و
- استفاده از فرآیند نظارت ICAAP به منظور تعیین میزان سرمایه پایه مورد نیاز.

ارزیابی ریسک نقدینگی بانک ناشی از ریسک نقدینگی کوتاه‌مدت و پایداری منابع، همراه با استفاده از فرآیند نظارت ILAAP به منظور تعیین سپر نقدینگی لازم از موارد ارزیابی داخلی می‌باشد.

بانک خاورمیانه خود را متعهد کرده است که علاوه بر مقررات بانک مرکزی ج.ا.ا. رهنمودهای بازل در مورد رویه‌های ارزیابی داخلی را متناسب با شرایط داخلی خود پیاده‌سازی کند. در این راستا دستورالعمل‌های جامع چهارگانه مدیریت ریسک (از جمله ریسک‌های اعتباری، نقدینگی، عملیاتی و بازار) بر اساس استاندارد^۱ SERP منتشر شده توسط نهاد قانون‌گذاری بانک‌های اروپایی^۲، تهیه و تنظیم گردیده است. تمرکز استاندارد مذکور بر بهینه‌سازی پرتفوی دارایی‌های بانک بر مبنای ریسک بوده و سیستم گزارش دهی و پایش ریسک‌ها بر اساس سطوح مختلف مدیریتی تنظیم می‌نماید. بر اساس این استاندارد رویه‌های زیر اجرا می‌شود:

۴-۸. اشتباهی ریسک

چرخه‌های اقتصادی و حفظ شهرت بانک است. سند چارچوب اشتباهی ریسک به طور سالانه توسط هیات‌مدیره و با کمک واحد مدیریت ریسک مورد بازبینی قرار می‌گیرد. حصول اطمینان از اجرایی شدن این سند برعهده هیات‌مدیره می‌باشد.

محدودیت‌های در نظر گرفته شده در سند اشتباهی ریسک بانک خاورمیانه در جدول زیر ارائه گردیده است.

اشتهای ریسک بیانگر میزان ریسکی است که بانک حاضر به قبول آن جهت نیل به اهداف کسب و کار خود است. ریسک‌های اساسی شامل ریسک‌های اعتباری، ریسک نقدینگی، ریسک‌های عملیاتی، ریسک‌های بازار و ریسک شهرت است. چارچوب اشتباهی ریسک محدودیت‌هایی را با توجه به وضعیت کفایت سرمایه، پوشش نقدینگی و ریسک‌های تمرکز، اعمال می‌کند. هدف نهایی این سند کاهش نوسانات در درآمد بانک و حصول اطمینان از داشتن ساختار سرمایه‌ای و نقدینگی قوی در

1. Supervisory Review and Evaluation Process
2. European Banking Authority (EBA)

جدول ۲۰. محدودیت‌های کلیدی ریسک - ارقام به درصد

حدود ریسک (درصد)			شاخص
محدوده بحران	محدوده احتیاطی	محدوده امن	
کفایت سرمایه			
<۸	>۸	>۹	حداقل کفایت سرمایه بر اساس مقررات بانک مرکزی ج.ا.ا.
<۱۰٫۵	>۱۰٫۵	>۱۳	حداقل کفایت سرمایه بر اساس استانداردهای بین‌المللی
<۸	>۸	>۱۰	کفایت سرمایه درجه ۱ طبق استانداردهای بین‌المللی
<۱۰۰	>۱۰۰	>۱۲۰	نسبت سرمایه نظارتی به سرمایه اقتصادی ^۱
<۶	>۶	>۱۰	نسبت حقوق صاحبان سهام به کل دارایی‌ها
ریسک اعتباری			
>۲۵	<۲۵	<۱۰	نسبت تسهیلات بزرگترین ذینفع واحد پس از کسر وثایق سپرده نقدی و یا ضمانت مستقیم دولتی به سرمایه درجه ۱*
>۱۵	<۱۵	<۸	نسبت مجموع تسهیلات اشخاص مرتبط پس از کسر وثایق سپرده نقدی و یا ضمانت مستقیم دولتی به سرمایه درجه ۱
>۴۰	<۴۰	<۲۵	نسبت مجموع تسهیلات ۲۰ ذینفع واحد پس از کسر وثایق سپرده نقدی و یا ضمانت مستقیم دولتی به کل تسهیلات*
>۵	<۵	<۲	نسبت مطالبات مشکوک‌الوصول به کل تسهیلات*
>۱۰	<۱۰	<۵	نسبت مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول به کل تسهیلات
تورم >	تورم =	تورم <	نسبت سود خالص به حقوق صاحبان سهام
ریسک نقدینگی			
>۸۵	<۸۵	<۸۰	نسبت تسهیلات ریالی به کل سپرده‌های ریالی
<۱۵	>۱۵	>۲۰	نسبت اوراق بهادار با درآمد ثابت و سپرده قانونی به کل سپرده‌های ریالی
>۵۰	<۵۰	<۴۰	نسبت مجموع سپرده‌های ۱۰۰ مشتری بزرگ سپرده‌گذار به کل سپرده‌های ریالی
<۹۰	>۹۰	>۱۰۰	نسبت پوشش نقدینگی بر اساس مقررات بانک مرکزی ج.ا.ا.
<۱۰۰	>۱۰۰	>۱۱۰	نسبت پوشش نقدینگی بر اساس استانداردهای بین‌المللی
<۱۰۰	>۱۰۰	>۱۱۰	نسبت خالص منابع پایدار بر اساس استانداردهای بین‌المللی
<۳	>۳	>۶	شکاف نقدینگی مثبت ریالی (ماه)
ریسک بازار			
>۲	<۲	<۱	سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت در سهام به کل دارایی‌ها
>۲۰	<۲۰	<۱۰	خالص بدهی ناشی از سپرده بین‌بانکی نسبت به سرمایه نظارتی
>۳	<۳	<۱	دیرش مجموع اوراق بهادار با درآمد ثابت (سال)
<۸۰	>۸۰	>۹۰	نسبت سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار دولتی به کل اوراق بهادار با درآمد ثابت
>۲۰	<۲۰	<۱۰	نسبت سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار شرکتی ^۲ به کل اوراق بهادار با درآمد ثابت
مقرره>	مقرره=	مقرره>	خالص موقعیت باز هر ارز و مجموع ارزها بر اساس مقررات بانک مرکزی ج.ا.ا.
ریسک عملیاتی			
>۲۵	<۲۵	<۲۰	تعداد ریسک‌های شناسایی شده رفع نشده در حوزه فناوری اطلاعات در مدت ۳ ماه
>۲۵	<۲۵	<۲۰	تعداد ریسک‌های شناسایی شده رفع نشده در حوزه فرآیندهای داخلی در مدت ۳ ماه
شعبه مونیخ			
<۴۰	>۴۰	>۵۰	نسبت سرمایه‌گذاری شعبه در اوراق بهادار با درآمد ثابت ناشران خارجی به سرمایه شعبه ^۳

1. Economic capital

* بدون لحاظ اصل منابع و مصارف ناشی از بند «ل» تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۴
 ۲. حداقل رتبه اعتباری اوراق بهادار شرکتی باید بیش از AA باشد.
 ۳. حداقل رتبه اعتباری اوراق بهادار ناشران خارجی باید بیش از BB+ باشد.

اطلاعات بیشتر در خصوص نسبت کفایت سرمایه و پوشش نقدینگی در بخش رکن ۳ بازل در دسترس می‌باشد.

۵-۸. ظرفیت ریسک‌پذیری

سرمایه اقتصادی سرمایه‌ای است که بانک برای پوشش زیان‌های غیرمنتظره خود در نظر می‌گیرد. بانک می‌بایست همواره به‌میزان کافی سرمایه اقتصادی جهت پوشش ریسک‌های خود داشته باشد و هدف از تعیین ظرفیت ریسک‌پذیری، کسب اطمینان از داشتن کافی سرمایه اقتصادی است. تعیین ظرفیت ریسک‌پذیری شامل سه مرحله می‌باشد:

۱. محاسبه پتانسیل ظرفیت ریسک‌پذیری،
۲. برنامه‌ریزی جهت تخصیص سرمایه با توجه به ظرفیت‌ها،
۳. نظارت بر میزان انطباق با ظرفیت ریسک‌پذیری و گزارش‌دهی آن.

۶-۸. استراتژی ریسک

استراتژی ریسک بانک خاورمیانه حول سه محور استراتژی کسب‌وکار، اشتباهات ریسک و ظرفیت ریسک‌پذیری استوار است. واحد مدیریت ریسک مسئول تهیه استراتژی ریسک، به‌روزرسانی و به تصویب هیات‌مدیره رساندن آن در آخرین فصل سال برای سال آتی می‌باشد. کلیه واحدها موظف هستند تمامی فعالیت‌های خود را در انطباق با سند استراتژی ریسک انجام دهند و وضعیت انطباق خود را گزارش دهند.

جهت عملیاتی نمودن موثر استراتژی ریسک دو مفهوم اساسی سرمایه اقتصادی و بازدهی تعدیل شده با ریسک نسبت به سرمایه (RAROC^۱) مدنظر قرار می‌گیرند. RAROC ارزش اقتصادی فعالیت‌های دارای ریسک بانک را تعیین می‌کند. به این ترتیب که هرگونه فعالیتی که بازدهی سرمایه تعدیل شده با ریسک آن بیشتر از هزینه سرمایه‌ای آن باشد ارزش اقتصادی ایجاد می‌نماید. از این رو سرمایه اقتصادی و بازدهی

تعدیل شده نسبت به سرمایه ابزارهای مفیدی جهت پایش و سنجش عملکرد بانک و بهینه نمودن ارزش اقتصادی می‌باشند. در این راستا بانک خاورمیانه به‌منظور بهینه‌سازی پرتفوی ریسک خود، از مدل بهینه‌سازی مدیریت دارایی‌ها و بدهی‌ها^۲ استفاده می‌نماید.

پس از تصویب استراتژی ریسک توسط هیات‌مدیره، واحد سازمان و روش‌ها مسئولیت تهیه رویه‌ها و بخشنامه‌های مرتبط و ابلاغ آن به واحدهای مربوطه را ابلاغ نماید. مسئولیت‌های واحدهای ریسک‌پذیر (لایه اول دفاعی) و همچنین مسئولیت‌های واحدهای مدیریت ریسک و تطبیق (لایه دوم دفاعی) در رویه‌هایی که در سند استراتژی ریسک تعریف شده است مشخص شده‌اند. سند استراتژی ریسک همچنین مسئولیت‌های مدیران ارشد و هیات‌مدیره را در زمینه‌های ریسک‌های کلیدی تعیین می‌کند.

1. Risk Adjusted Return On Capital (RAROC)

2. Asset-Liability Management

۹. تطبیق و مبارزه با پولشویی

مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی بانک خاورمیانه به منظور اجرای سیاست‌های هیات‌مدیره برای رعایت قوانین، مقررات و استانداردهای لازم‌الاجرا در حوزه عملیات و فعالیت‌های بانکی ایجاد شده و زیر نظر کمیته تطبیق (رعایت قوانین و مقررات) به ایفای وظایف خود می‌پردازد.

کنترل و کاهش ریسک تطبیق، اجتناب از عواقب قانونی احتمالی و آسیب به حسن شهرت بانک است. دستیابی به این اهداف، مستلزم برنامه‌ریزی‌هایی است که در ادامه تشریح خواهد شد.

نظارت مستمر در حوزه جرائم مالی: تا جرائمی مانند پولشویی، تامین مالی تروریسم، رشوه، فساد مالی و نیز مسائل مربوط به تحریم‌ها مدنظر قرار گیرد.

خلاصه مهم‌ترین اهدافی که این مدیریت با تاکید بر رعایت قوانین و مقررات در پی دستیابی به آنها است به شرح زیر است:

۱. حفظ حقوق مشتریان و سایر ذینفعان در چارچوب قوانین و مقررات؛
۲. جلوگیری از نقض و/یا عدم رعایت قوانین و مقررات؛
۳. افزایش شفافیت در عملیات و فعالیت‌های بانک؛
۴. کاهش زیان‌های ناشی از قصور و تقصیر در رعایت قوانین و مقررات؛
۵. ترویج فرهنگ رعایت قوانین و مقررات؛
۶. حفظ شهرت و اعتبار بانک.

انجام صحیح و دقیق مسئولیت هیات‌مدیره در نظارت بر کفایت و اثربخشی مدیریت ریسک تطبیق در چارچوب سیاست‌های کلان بانک و برنامه تطبیق، از طریق این کمیته انجام شده و مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی علاوه بر همراهی با این کمیته در سیاست‌گذاری، وظیفه پیاده‌سازی سیاست‌های مصوب و اجرای موثر الزامات حاکمیت شرکتی را برعهده دارد. این مدیریت علاوه بر اجرای وظایف خود در پایش مستمر حسن اجرای قوانین، مقررات و استانداردهای مربوطه، بر عملکرد مسئولین تطبیق و مبارزه با پولشویی در شعب، واحدهای اجرایی و شرکت‌های تابعه نیز نظارت می‌نماید.

سیاست‌های مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی به طور کلی در دو حوزه اصلی زیر قابل دسته‌بندی است:

پایش مستمر رعایت صحیح قوانین و مقررات: تا اطمینان حاصل شود که قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای ناظر بر عملیات و فعالیت‌های بانکی که با روابط بانک با مشتریان و سایر ذینفعان در ارتباط است به‌درستی رعایت شده است. هدف اصلی از این امر،

۹-۱. تاریخچه و خلاصه عملیات

برگزاری دوره‌های عمومی مبارزه با کلاهبرداری، رشوه و فساد اشاره کرد. در سال ۱۳۹۷ با توجه به تغییرات شدید نرخ ارز، سیاست‌های بانک مرکزی و تحریم‌های شدیدتر وزارت خزانه‌داری آمریکا، تغییراتی در نحوه ارائه خدمات بین‌المللی از سوی بانک صورت گرفت که از جمله مهم‌ترین آنها می‌توان به تمرکز بر چهار گروه اصلی محصولات غذایی، محصولات دارویی، نهاده‌های کشاورزی و تجهیزات پزشکی اشاره کرد. در سال ۱۳۹۸ تمرکز اصلی این مدیریت علاوه بر ایفای وظایف و تعهدات پیشین، بر استقرار و پیاده‌سازی الزامات حاکمیت شرکتی قرار گرفت به گونه‌ای که با برنامه‌ریزی دقیق و همراهی سایر مدیریت‌ها بتواند به استقرار گام به گام این الزامات دست یابد. در سال ۱۳۹۹ در کنار ایفای وظایف محوله، بر استقرار و پیاده‌سازی الزامات حاکمیت شرکتی و شناسایی دقیق‌تر و صحیح‌تر ریسک‌های ناشی از عدم رعایت قوانین و مقررات پرداخته شد تا با مستندسازی موارد شناسایی شده نسبت به اقدامات لازم برای از بین بردن و/یا کاهش اثرات

استراتژی بانک خاورمیانه علاوه بر رعایت قوانین و مقررات مرتبط با عملیات و فعالیت‌های بانک، انطباق با ضوابط و استانداردهای مرتبط در حوزه‌های داخلی و بین‌المللی است. به همین منظور و برای گسترش روابط تجاری بین‌المللی و افتتاح اولین شعبه خارج از ایران در مونیخ، در چند سال گذشته اقدامات پایه‌ای و اصلاحی گسترده‌ای به منظور شکل‌گیری صحیح فرهنگ تطبیق انجام شده است. در این راستا در سال ۱۳۹۵ از خدمات مشاوره‌ای شرکت حسابرسی KPMG (یکی از چهار شرکت بزرگ حسابرسی بین‌المللی) برای ارزیابی اقدامات اصلاحی استفاده شد. در سال ۱۳۹۶، برای بهبود و تکمیل فرآیندهای تطبیق و مبارزه با پولشویی و جرایم مالی، تمرکز این مدیریت بر اقدامات اجرایی در حوزه تطبیق قوانین و مقررات و مبارزه با پولشویی قرار گرفت و اقدامات مهمی صورت گرفت که از آن جمله می‌توان به ارتقای فرآیندها و سیستم‌ها، برگزاری دوره‌های آموزشی عمومی برای تمامی کارکنان در حوزه مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم،

به مقررات جدید ابلاغی به صورت جدی پیگیری و تغییراتی در ساختارهای موجود برای بهبود عملکرد و افزایش اثربخشی آنها ایجاد شد و گام‌های اولیه برای طراحی و ایجاد سامانه‌های موردنیاز برای احاطه کامل بر مقررات حوزه فعالیت و پایش مستمر آنها برداشته شد.

این ریسک‌ها اقدام شود. در سال ۱۴۰۰ موضوع رسیدگی به تقلب و سوءاستفاده از ابزارهای بانکی در دستور کار قرار گرفت و ضمن مدیریت پروژه کاهش ریسک‌های مزبور با همکاری مدیریت فناوری اطلاعات، سامانه کشف تقلب طراحی و راه‌اندازی شد. در سال ۱۴۰۱ بازنگری و انجام اصلاحات لازم و به‌روزرسانی مستندات تدوین شده در این حوزه با توجه

۲-۹. رعایت قوانین و مقررات (تطبيق)

■ مدیریت ریسک تطبيق

ریسک تطبيق از هرگونه عدم رعایت قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای مربوط به عملیات بانکی از جمله قوانین پایه، مقررات حوزه‌های خاص، مقررات احتیاطی، مقررات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم، برنامه‌های تحریم، بیانیه فرهنگ و ارزش‌ها و منشور اخلاق و رفتار حرفه‌ای بانک و سایر حوزه‌هایی که براساس برنامه‌های بانک مورد توجه ویژه است، ناشی می‌شود. مدیریت این ریسک به مفهوم فرآیند شناسایی، ارزیابی، اندازه‌گیری، واکنش مناسب نسبت به این ریسک و نیز پایش مستمر آن است. به همین دلیل، شناسایی ریسک‌های تطبيق و اعمال کنترل به منظور کاهش آنها از روش‌های موثر طراحی سیستم تطبيق در بانک خاورمیانه است که از آثار سوء احتمالی و عواقب ناشی از آنها می‌کاهد.

با توجه به اهمیت موضوع، فرآیند شناسایی ریسک تطبيق شامل شناسایی نقض و/یا عدم رعایت قوانین و مقررات و سنجش و اندازه‌گیری آن به صورت مستمر ادامه یافته است.

■ شناسایی ریسک تطبيق

مدیریت تطبيق و مبارزه با پولشویی در برنامه‌های مشخص، با کمک واحدهای اجرایی، به شناسایی ریسک‌های تطبيق پرداخته و آنها را به همراه مجموعه‌ای از اطلاعات ضروری به اطلاع کمیته تطبيق و هیات مدیره می‌رساند تا حسب مورد، تصمیمات لازم در خصوص هر یک از آنها اتخاذ شده و راهکارهای اجرایی کاهش ریسک توسط این مدیریت پیاده‌سازی شود. نظر به تعدد قوانین، مقررات و استانداردهای موجود، این مدیریت، قوانین و مقررات لازم‌الاجرا را براساس اهمیت و سطح ریسک عدم رعایت آنها طبقه‌بندی نموده و موارد پریسک‌ترا را با اولویت بیشتری بررسی می‌کند.

منظور از رعایت قوانین و مقررات (تطبيق)، عبارت است از بررسی سازگاری عملیات و فعالیت‌های بانک با قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای مرتبط با فعالیت‌های بانکی. بدین منظور در گام اول، لازم است تمامی قوانین، مقررات و استانداردهای کلان لازم‌الاجرا شناسایی شده و سپس گام‌های لازم برای انطباق تمامی فعالیت‌ها با آنها صورت گیرد. در این راستا، قوانین و مقررات در دو سطح داخلی و بین‌المللی مدنظر قرار گرفته است. گام دوم پس از شناسایی، ارزیابی ریسک تطبيق و ارائه سازوکارهای لازم و پیاده‌سازی راهکارهای کنترلی به منظور کاهش ریسک‌های مالی، اجتناب از عواقب قانونی احتمالی و پیشگیری از آسیب به حسن شهرت بانک است که تحت عنوان مدیریت ریسک تطبيق شناخته می‌شود.

بدیهی است برنامه تطبيق باید متناسب با سیاست‌های جدید بانک و شرایط بیرونی به‌روزرسانی شود. بنابراین یکی از مسئولیت‌های این مدیریت، بازنگری در عملکرد واحد و اعمال تغییرات و اصلاحات متناسب با تغییرات یاد شده به صورت دوره‌ای و کاملاً منظم است تا بتوان از افزایش کارایی و اثربخشی اطمینان حاصل کرد.

■ شناسایی قوانین و مقررات

یکی از مهم‌ترین اقدامات این مدیریت، شناسایی قوانین و مقررات لازم‌الاجرا و به‌روزرسانی آنها است، به‌گونه‌ای که تمامی ضوابطی که برای فعالیت در حوزه‌های مختلف برای بانک لازم‌الاجراست به دقت مشخص شود. علاوه بر این رفع ابهام کارکنان در خصوص مقررات و دستورالعمل‌های ابلاغی جدید برای اجرای دقیق و کارآمد آنها از وظایف این مدیریت است. به‌منظور حصول اطمینان از دریافت، ابلاغ به واحدهای ذیربط و اجرایی شدن تمامی مقررات و دستورالعمل‌های لازم‌الاجرا، پس از این که فرآیند داخلی شناسایی و تخصصی مقررات درباره واحدهای اجرایی تصویب شد، به پیاده‌سازی آن اقدام شده است. همچنین تهیه شناسنامه قوانین و مقررات و چک‌لیست برای مقررات و دستورالعمل‌های پریسک انجام شده و پس از تایید و تصویب در کمیته تطبيق، به مرحله اجرا درآمده و با زمان‌بندی مشخص نسبت به تهیه، تصویب و ابلاغ دستورالعمل داخلی آن اقدام شده است.

■ ارزیابی ریسک

پس از شناسایی قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای مربوط به عملیات و فعالیت‌های بانک و به دنبال آن شناسایی ریسک تطبیق، مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی، سطح مخاطره و اهمیتی را که هر ریسک برای بانک ایجاد می‌کند، تعیین و ارزیابی می‌نماید تا براساس آن بتوان اقدامات مقتضی را به انجام رساند. روشن است که هرچه درجه ریسک ارزیابی شده بالاتر باشد، کنترل‌های اعمالی نیز شدیدتر خواهد بود.

■ اعمال کنترل

منظور از اعمال کنترل، اقدامات اصلاحی مورد تایید هیات‌مدیره است که نسبت به پیاده‌سازی و اجرایی نمودن آنها اقدام می‌شود. از مهم‌ترین انواع این کنترل‌ها می‌توان به تهیه سیاست‌نامه‌ها و اعمال دستورالعمل‌ها اشاره کرد که با نظارت هیات‌مدیره، متناسب با موضوع به واحدهای مختلف بانک ابلاغ می‌شود. طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی متناسب با فعالیت‌ها، پایش اثربخشی، آزمون و نظارت و استفاده از نرم‌افزارهای مناسب نیز از دیگر کنترل‌های اعمالی است.

■ پایش

پایش، یکی از مهم‌ترین بخش‌های برنامه تطبیق است که با هدف کسب اطمینان از اثربخشی اقدامات انجام شده صورت می‌پذیرد. اثربخشی به این معناست که کنترل‌های اعمال شده تا چه میزان منجر به کاهش ریسک تطبیق در فعالیت‌های بانک شده است. این مدیریت موظف است از انطباق اقدامات اصلاحی انجام شده با قوانین، مقررات و استانداردهای لازم‌الاجرا اطمینان حاصل کند. این امر به‌ویژه در هنگام تغییر یا اصلاح قوانین و مقررات اهمیت می‌یابد؛ در جایی که لازم است رویه‌ها و فرآیندها براساس مقررات تازه تغییر یابد و این مدیریت اطمینان حاصل می‌کند که واحد مربوطه به‌درستی به این امر مبادرت ورزیده است.

امر پایش به دو شکل کلی انجام می‌شود: به صورت دوره‌ای که براساس آن، در فواصل زمانی مشخص، فعالیت‌ها و رویه‌های کنترلی هر واحد که از اهمیت و ریسک بالاتری برخوردار هستند، مورد بررسی قرار می‌گیرد؛ و به صورت موردی که براساس آن، فعالیت یک واحد به‌عنوان نمونه‌ای از مجموعه اقداماتی که باید به‌درستی انجام شود مدنظر قرار می‌گیرد.

۳-۹. پیاده‌سازی راهکارهای کاهش ریسک تطبیق

■ تهیه و به‌روزرسانی دستورالعمل‌ها

در این راستا سیاست‌های متعددی در حوزه‌های مختلف و پرسیک از جمله حوزه‌های مرتبط با مبارزه با پولشویی و مبارزه با تامین مالی تروریسم، تهیه شده و حسب مورد بازنگری و ویرایش شده است. علاوه بر این با توجه به استراتژی بهبود مستمر، ضمن بازنگری سیاست‌ها و دستورالعمل‌های موجود، مستندات مربوط به خط‌مشی رعایت قوانین و مقررات (سیاست تطبیق) مورد بازنگری قرار گرفته و نسبت به شناسایی و ارزیابی ریسک‌های تطبیق اقدام شده است.

■ آموزش

یکی از وظایف اصلی این مدیریت، آموزش مسائل و موضوعات مرتبط با مقررات و استانداردها در تمامی سطوح بانک با هدف نهادینه کردن فرهنگ تطبیق و آگاه‌سازی تمامی کارکنان از قوانین، مقررات، ضوابط و استانداردهای لازم در حوزه فعالیت آنها به‌گونه‌ای است که در هنگام ایفای وظایف خود آگاهانه به رعایت آنها بپردازند. برای دستیابی به این هدف، با توجه به موضوعات پرسیک متعددی که در مورد فعالیت‌های بانک وجود دارد دوره‌های آموزشی مشخصی در سه سطح طراحی شده است. برنامه اجرایی دقیق مربوط به محتوا و گروه‌های هدف با توجه به نیازهای سازمان به‌صورت سالانه در ابتدای هر سال به تصویب کمیته تطبیق می‌رسد.

■ گزارش‌دهی

برای افزایش شفافیت و نیز کنترل ریسک‌های شناسایی شده، مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی، ریسک‌های تطبیق و موارد نقض و/یا عدم رعایت قوانین و مقررات شناسایی شده را به‌صورت ماهانه به کمیته تطبیق و هر سه ماه یک بار به هیات‌مدیره گزارش می‌دهد. همچنین پس از ارائه گزارش و اتخاذ تصمیم درباره چگونگی رفع موارد عدم رعایت قوانین و مقررات، این مدیریت موظف به اجرای تصمیمات اخذ شده و گزارش‌دهی در خصوص چگونگی رفع موارد نقض و/یا عدم رعایت قوانین و مقررات و کاهش ریسک‌ها نیز هست.

■ بررسی محصولات و خدمات جدید

بررسی ریسک محصولات و خدمات جدید توسط مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی و نیز مدیریت ریسک، یکی از فرآیندهای مهم در بانک خاورمیانه است. بر این اساس ریسک‌های پولشویی، تخلف و عدم تطبیق هر محصول و خدمت جدید توسط این مدیریت بررسی می‌شود و در صورت عدم تایید این مدیریت، امکان ارائه خدمت یا محصول مورد نظر وجود ندارد. علاوه بر این برخی تغییرات در نحوه استفاده از محصولات و خدمات موجود نیز تنها با موافقت این مدیریت به انجام می‌رسد.

۹-۴. مبارزه با جرائم مالی

■ مبارزه با پولشویی

پولشویی یکی از جرایم مالی مهمی است که از طریق کانال‌های مختلف از جمله بانک‌ها به وقوع می‌پیوندد و تبعات زیادی در پی دارد. بدیهی است مبارزه با پولشویی برای مجموعه بانک از اهمیت بسزایی برخوردار است. براساس سیاست‌های موجود، جلب اعتماد و اطمینان مشتریان و به تبع آن حسن شهرت بانک، گسترش روابط بین‌المللی، اجتناب از طرح دعوا علیه بانک یا صدور احکام قضایی، پیشگیری از پرداخت جرمه و مجازات از اهداف اساسی بانک خاورمیانه است. به همین دلیل و براساس دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های بانک مرکزی و الزامات مرکز اطلاعات مالی، این مدیریت عملیات کنترلی مختلفی را برای دستیابی به اهداف مورد نظر انجام می‌دهد. بازنگری و به‌روزرسانی مستندات این حوزه، از جمله سیاست‌های مرتبط با مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم، در دستور کار سالانه این مدیریت قرار دارد.

■ شناسایی مشتری

مهم‌ترین اقدام در فرآیند مبارزه با پولشویی، اجرای دقیق فرآیند شناسایی مشتری در سطوح و مراحل مختلف ارائه خدمات بانکی از افتتاح حساب تا اعطای تسهیلات و نیز در ارائه سایر خدمات است.

شناسایی، براساس درجه ریسک مشتریان انجام می‌شود. مشتریانی که با توجه به شاخص‌های تعیین شده، به‌عنوان مشتریان با ریسک بالا مشخص شده‌اند، مورد شناسایی مضاعف قرار گرفته و تحت نظارت مستمر هستند. ارائه خدمات به این مشتریان منوط به تایید مدیرعامل و یا سایر اقدامات احتیاطی است. به‌منظور شناسایی مضاعف، مدارک و مستندات بیشتری جمع‌آوری شده و منشأ پول مشتری نیز به‌طور دقیق مورد شناسایی قرار می‌گیرد.

تمامی مشتریان و ذینفعان خدمات، پیش از شروع ارتباط با بانک، از نظر موضوعات مربوط به تحریم در سامانه جامع تطبیق نیز مورد بررسی قرار می‌گیرند.

■ استقرار اصول و الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی

نظر به اهمیت استقرار الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی برای ثبات و سلامت فعالیت‌ها و عملیات بانکی، و لزوم پیاده‌سازی دستورالعمل‌های مربوطه، این مدیریت در کنار سایر واحدهای حاکمیت شرکتی اقدامات ویژه‌ای را برای ایجاد ساختار مناسب به انجام رسانیده است. از جمله مستندسازی سیاست‌های مورد نیاز برای استقرار الزامات ناظر بر حاکمیت شرکتی در حوزه‌های مختلف بانک و نیز شرکت‌های تابعه در ساختارهای گروهی.

■ دسته‌بندی مشتریان و خدمات از نظر

ریسک پولشویی

فعالیت‌های بانک خاورمیانه براساس دیدگاه تطبیق مبتنی بر ریسک انجام می‌شود. در این راستا، مهم‌ترین اقدامات، تعیین، ارزیابی، نظارت و کنترل ریسک‌ها است. در خصوص مشتریان و خدمات با ریسک بالا نیز شناسایی دقیق توأم با نظارت مستمر انجام می‌شود. هدف نهایی، مدیریت ریسک‌های مربوط اعم از ریسک‌های بالا، متوسط و پایین با راهکارهای کنترلی متناسب است.

این مدیریت، با توجه به اطلاعات اخذ شده از مشتری، نسبت به ارزیابی ریسک مشتریان براساس عواملی چون سابقه ارتباط با بانک، زمینه فعالیت، شفافیت مالی و تابعیت اقدام نموده و تمامی مشتریان بانک را از نظر ریسک‌های مرتبط با پولشویی طبقه‌بندی می‌کند. این دسته‌بندی در نرم‌افزار مبارزه با پولشویی پیاده‌سازی شده است. تمامی اطلاعات لازم برای محاسبه ریسک پولشویی مشتری از سامانه جامع بانکداری دریافت می‌گردد. با توجه به دسته‌بندی انجام شده، برای مشتریانی که دارای ریسک پولشویی بالاتری هستند، شناسایی مضاعف انجام می‌شود.

■ شناسایی معاملات مشکوک

یکی از وظایف مهم تمامی کارکنان، براساس حوزه وظایف و مسئولیت‌های آنها، آگاهی از معاملات و فعالیت‌های مشکوک و گزارش موارد احتمالی به مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی است که در دوره‌های آموزشی به تفصیل مورد بررسی قرار گرفته و بر آن تأکید می‌شود. تمامی گزارش‌های مربوط به معاملات و فعالیت‌های مشکوک که از واحدهای اجرایی دریافت شده، همچنین موارد شناسایی شده از طریق سامانه‌های مبارزه با پولشویی بررسی شده و گزارش موارد مشکوک به مرکز اطلاعات مالی ارسال می‌شود.

■ نرم افزار مبارزه با پولشویی

اصول اساسی اعلام شده از سوی کمیته بال برای نظارت بانکی موثر، نظارت های حضوری و غیرحضوری را برای کنترل داخلی و نظارت موثر در بانک ضروری می داند. در همین راستا از نرم افزارهای مختلفی برای دستیابی به اهداف مورد نظر استفاده می شود. یکی از مهم ترین آنها، پیاده سازی و استفاده از نرم افزار مبارزه با پولشویی است. این نرم افزار که دارای قابلیت های روز بین المللی در زمینه مبارزه با پولشویی است، مطابق با نیازهای داخلی بومی سازی شده است.

■ سامانه جامع تطبیق

به منظور رعایت هرچه بهتر قوانین و مقررات در مورد جرایم مالی به ویژه تحریم ها و رعایت احتیاط در ارائه خدمات بانکی به اشخاص مشمول، «سامانه جامع تطبیق» با استفاده از فهرست های متعدد تکمیل شده و به اجرا درآمده است. بدین ترتیب سامانه جامع تطبیق مجموعه ای ارزنده از اطلاعات مربوط به اشخاص ممنوع است. با استفاده از این سامانه، مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی بررسی های لازم را در مسائل مربوط به اشخاص موضوع جرایم مالی انجام داده و متناسب با نوع ممنوعیت و اکشن لازم را نشان می دهد. مهم ترین این موارد به شرح زیر است:

- تحریم ها؛
- افراد مظنون به پولشویی؛
- لیست سیاه بانک مرکزی؛
- متخلفان (جاعلان و کلاه برداران)؛
- اینترپل؛
- لیست اعمال منع، محدودیت، پایش و مراقبت در ارائه خدمات به اشخاص اعلام شده توسط مراجع ذی صلاح.

■ گزارش دهی

یکی از وظایف مهم این مدیریت، ارائه گزارش های لازم و پاسخگویی به نهادهای نظارتی و قضایی است. در سال گذشته، همانند سال های قبل، در راستای ایفای وظایف، تعداد معتنا بیهی نامه مورد بررسی قرار گرفته و به استعلام های مراجع قضایی در کوتاه ترین زمان ممکن پاسخ داده شده است.

گزارش های مهم موضوع قانون مبارزه با پولشویی و پاسخگویی به مراجع ذی صلاح به شرح زیر است:

- گزارش واریز و جوه نقدی بیش از حد مقرر؛
- گزارش معاملات مشکوک؛
- گزارش ارائه اسناد مثبت جهت ترانکنش های بالای آستانه تعیین شده؛
- پاسخ به استعلام های واحد اطلاعات مالی.

■ نقل و انتقالات بین المللی

بانک خاورمیانه همواره بر ارائه خدمات بهینه بین المللی و توسعه روابط کارگزاری با بانک های خارجی به منظور تسهیل نقل و انتقال پول، تاکید

■ دستورالعمل های جدید در حوزه مبارزه با

پولشویی و تامین مالی تروریسم

مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی، در راستای ایفای وظایف خود نسبت به شناسایی و ابلاغ دستورالعمل ها و بخشنامه های بانک مرکزی به واحدهای اجرایی پرداخته و بر حسن اجرای آنها نظارت می نماید. از جمله این مقررات می توان به آیین نامه اجرایی ماده (۱۴) الحاقی قانون مبارزه با پولشویی اشاره کرد که پیرو ابلاغ آن به شبکه بانکی، طی سال ۱۴۰۱ مقررات و دستورالعمل های حایز اهمیتی مشتمل بر موارد ذیل در رابطه با موضوعات مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم به شبکه بانکی ابلاغ شده است.

• دستورالعمل نحوه تشکیل و سازماندهی واحد مبارزه با پولشویی

و تامین مالی تروریسم: این دستورالعمل مشتمل بر تکالیف مهمی است که از جمله اهم آن می توان به این موارد اشاره کرد، ۱- موسسات اعتباری مکلف اند واحدی با عنوان واحد مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم به صورت مستقل تاسیس نموده و وظایف آن را از سایر واحدها تفکیک نمایند. ۲- مسئولین پیشنهادی واحد باید علاوه بر دارا بودن شرایط عمومی و تخصصی اعلامی در دستورالعمل، برای احراز صلاحیت به مرکز اطلاعات مالی و بانک مرکزی معرفی گردد. ۳- عزل مسئولین واحد مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم صرفا در صورت تحقق شرایط مقرر در دستورالعمل میسر خواهد بود.

• دستورالعمل ضوابط اجرایی حدود و چگونگی ارائه خدمات

غیرحضوری خدمات پایه به ارباب رجوع در بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی: دستورالعمل موصوف مشتمل بر تدابیر و الزامات مهمی است که از جمله اهم آن می توان به شناسایی غیرحضوری و راستی آزمایی اطلاعات هویتی مشتریان با کمک فناوری های چون بیومتریک و هوش مصنوعی جهت ارائه خدمات غیرحضوری اشاره نمود.

• دستورالعمل الزامات اجرایی تعیین سطح فعالیت اشخاص حقیقی

فاقد شغل و اشخاص حقوقی غیرفعال: موسسات اعتباری می بایست نسبت به تعیین سطح فعالیت مورد انتظار اشخاص حقیقی فاقد شغل یا اشخاص حقوقی غیرفعال اقدام نموده و در صورتی که گردش مالی افراد مورد نظر بیش از سطح فعالیت تعیین شده ایشان باشد، نسبت به تماس با مشتری و دریافت مدارک و اسناد مثبت اقدام نموده و مراتب را به بانک مرکزی اعلام نمایند. لازم به ذکر است در مرحله بعدی الزامات مربوط به تعیین سطح فعالیت اشخاص حقیقی شاغل و اشخاص حقوقی فعال ابلاغ خواهد شد.

• ضوابط اجرایی ماده ۷۷ تبصره ۳ ماده ۸۰ آیین نامه اجرایی ماده ۱۴

الحاقی قانون مبارزه با پولشویی: شاخص ها و الگوهای ترانکنش های غیرمعمول به موسسات بانکی ابلاغ شده است که بر طبق آن موسسات مشمول مکلفند در مواردی که امکان انجام رویه های شناسایی مضاعف جهت شخص وجود ندارد از ارائه خدمت به ایشان خودداری کنند.

داشته و در راستای تسهیل این سیاست به افتتاح شعبه مونیخ اقدام کرده است.

■ بررسی پرونده‌های امور بین‌الملل

با توجه به ریسک بالای خدمات ارزی و شرایط تحریم، پرونده‌های ارزی بانک و به‌ویژه پیام‌های وارده و صادره سوئیفت بانک با تایید این مدیریت انجام می‌شود. به‌منظور جلوگیری از خطای انسانی و تسریع در امور، این مدیریت با طراحی قواعدی در حوزه تحریم‌ها درصد بالایی از پرونده‌های دارای ثبت سفارش را به‌صورت خودکار بررسی و تایید می‌نماید.

■ روابط کارگزاری

پیرو دستورالعمل نحوه مدیریت ریسک‌های مرتبط با پولشویی و تامین مالی تروریسم در روابط کارگزاری بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، یکی از وظایف مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی، بررسی ریسک پولشویی و تامین مالی تروریسم در هنگام برقراری رابطه کارگزاری با سایر بانک‌ها است. بدین منظور این مدیریت، به‌عنوان متولی اجرا دستورالعمل مذکور، ضمن پیاده‌سازی فرآیندهای لازم ریسک‌های پولشویی و تامین مالی تروریسم در روابط کارگزاری را بررسی کرده و نظر خود را اعلام می‌نماید. همچنین این مدیریت مسئولیت تکمیل و به‌روزرسانی پرسشنامه‌های مبارزه با پولشویی سایر بانک‌ها را برعهده دارد.

■ سامانه افشای محرمانه تخلفات

موضوع مفاسد سازمان‌یافته اقتصادی یکی از جدی‌ترین مسائل در هر موسسه مالی است. فساد علاوه بر آثار سوء اقتصادی، اجتماعی و سیاسی، موجب نارضایتی مشتریان و در نتیجه کاهش اعتماد آنان است. به همین دلیل روش‌ها و ابزارهای گوناگونی برای مواجهه با آن در

مؤسسات مالی بزرگ در نظر گرفته شده است. بدیهی است که وجود مقررات مناسب و اجرای کارآمد و صحیح آنها در واحدهای تخصصی مرتبط ضروری است. علاوه بر آن استفاده از توان نظارتی کارکنان برای کشف و کاهش تخلفات نیز یکی دیگر از ابزارهای قوی موجود در مبارزه با فساد است. این، شیوه‌ای معمول برای آگاهی از وجود فساد است که با تدوین دستورالعمل‌ها و راهکارهای حمایتی مناسب از افشاکندگان آن تأثیرات مثبتی در پی خواهد داشت.

به همین دلیل این مدیریت با راه‌اندازی سامانه افشای محرمانه تخلفات، این امکان را فراهم نموده است که هر یک از کارکنان در صورت مشاهده هرگونه تخلف، از نقض قوانین و مقررات شکلی گرفته تا بی‌توجهی به دستورالعمل‌های داخلی، شامل رشوه، دستور غیرقانونی مافوق، برخورد نامناسب با همکاران یا مشتریان، را با روشی امن و بدون شناسایی هویت خود و نگرانی از مقابله به‌مثل یا انتقام‌جویی شخصی فرد متخلف، به واحدهای مسئول گزارش کنند. واحدهای مسئول در این زمینه، که به تفصیل در سند سیاست و رویه اجرایی افشای محرمانه تخلفات مشخص شده است، پس از دریافت گزارش براساس دستورالعمل‌های اجرایی موجود به بررسی آن اقدام نموده و در صورت صحت گزارش، اقدامات مقتضی را به عمل خواهند آورد.

■ مدیریت مخاطرات تقلب و سوء استفاده از ابزار بانکی

با توجه به الزام بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در خصوص مدیریت مخاطرات تقلب و سوء استفاده از ابزار بانکی، این مورد در دستور کار قرار گرفته و ضمن طراحی و پیاده‌سازی قواعدی به‌منظور شناسایی تراکنش‌های مشکوک، بررسی و اتخاذ تصمیمات لازم برای هر مورد مطابق با مقررات، ارزیابی دوره‌ای ریسک در این حوزه و متعاقباً اقدامات پیشگیرانه لازم صورت می‌پذیرد.

۱۰. حسابرسی و کنترل‌های داخلی

۱۰-۱. حاکمیت شرکتی

مستقل از خطوط اول و دوم اقدام به بررسی و بهبود اثربخشی عملیات در بانک می‌کند و گزارش‌های خود را به کمیته حسابرسی و هیات‌مدیره ارائه می‌کند. براساس این مدل، واحدهای اجرایی به‌عنوان خط اول دفاعی تلقی می‌شوند و مسئولیت نهایی عملیات و ریسک‌های ناشی از آن را برعهده دارند. واحدهایی مانند مدیریت ریسک و مدیریت تطبیق به‌عنوان خطوط دوم دفاعی مسئولیت نظارت، آموزش، تسهیل عملیات و مدیریت صحیح ریسک‌ها را برعهده دارند و لازم است گزارش‌های خود را حسب مورد به هیات‌مدیره و هیات‌عامل ارائه کنند. بر همین اساس واحد حسابرسی و کنترل‌های داخلی بانک تحت نظارت هیات‌مدیره و کمیته حسابرسی به‌عنوان سومین خط دفاعی در ساختار بانک فعالیت می‌کند.

براساس آخرین رهنمودهای حاکمیت شرکتی کمیته بازل منتشر شده در سال ۲۰۱۵، واحد حسابرسی و کنترل‌های داخلی در بانک‌ها به‌عنوان یکی از ارکان اصول ۱۳ گانه حاکمیت شرکتی معرفی شده است. فعالیت‌های حسابرسی داخلی را می‌توان در حوزه‌های ارزیابی عملکرد، حصول اطمینان از کفایت و اثربخشی سیستم کنترل داخلی، بررسی فرآیند گزارشگری مالی برای حصول اطمینان از کیفیت و درستی ایجاد اطلاعات مالی قابل اتکا، مرتبط، مفید و شفاف برای تصمیم‌گیری و حصول اطمینان از مسئولیت‌پذیری در راهبری شرکتی و پیشگیری، کشف و اصلاح مواردی که بر کیفیت و درستی گزارش‌ها به‌ویژه صورت‌های مالی تأثیرگذار است، خلاصه کرد. براساس مدل سه خط دفاعی، واحد حسابرسی و کنترل‌های داخلی به‌عنوان سومین خط دفاعی به‌صورت کاملاً

۱۰-۲. کمیته حسابرسی

حسابرسی در جلسات ارائه و پس از اصلاح و تصویب در کمیته حسابرسی نسبت به طرح، اصلاح و تصویب توسط هیات‌مدیره بانک در قالب حضور در چهار جلسه هیات‌مدیره اقدام گردید.

کمیته حسابرسی بانک از سال ۱۳۹۲ در بانک تشکیل شده است و در سال ۱۴۰۱ متشکل از ۱ نفر اعضای غیراجرایی هیات‌مدیره و ۲ نفر از اعضای مستقل و حرفه‌ای، هفت جلسه برگزار نمود. گزارش‌ها توسط مدیر ارشد حسابرسی و کنترل‌های داخلی به‌عنوان دبیر کمیته

۱۰-۳. مدیریت حسابرسی و کنترل‌های داخلی

مقررات و اصول منتشره انجمن بین‌المللی حسابرسی داخلی اقدام نموده است. مدیریت حسابرسی و کنترل‌های داخلی در سال ۱۴۰۱ مطابق با برنامه تصویب شده واحد، نسبت به اجرای خدمات اطمینان‌بخشی به هیات‌مدیره اقدام نمود که با حضور مدیر ارشد حسابرسی و کنترل‌های داخلی در چهار جلسه هیات‌مدیره بانک به‌منظور تبیین نتایج یافته‌های هفت جلسه کمیته حسابرسی صورت گرفت.

حسابرسی داخلی یک فعالیت مستقل، اطمینان بخش و واقع بینانه و مشاوره‌ای است که برای ارزش افزایی و بهبود عملیات سازمان طراحی شده است. حسابرسی داخلی با فراهم ساختن رویکردی ساختاریافته و روشمند برای ارزیابی و بهبود اثربخشی فرآیندهای راهبری، مدیریت ریسک و کنترل‌های داخلی، بانک را در دستیابی به اهدافش یاری می‌کند. واحد حسابرسی و کنترل‌های داخلی در بانک خاورمیانه به‌منظور تحقق این تعریف در سال ۱۳۹۷ از واحد بازرسی منفک و نسبت به رعایت

۴-۱۰. حوزه‌های مورد تمرکز

- گزارش حسابرسی رسیدگی به پنج مقرر از ۲۶ گانه شامل تسهیلات و تعهدات کلان و اشخاص مرتبط، وضعیت سرمایه‌گذاری‌های بانک، وضعیت اضافه برداشت و NOP برای شش ماه اول سال؛
 - چک لیست تکمیل شده ارزیابی کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی برای سال ۱۴۰۰؛
 - گزارش ارزیابی نظام کنترل‌های داخلی بر مبنای چارچوب کوزو برای ده‌ماهه ۱۴۰۱؛
 - تهیه گزارش‌های خودارزیابی کمیته حسابرسی و واحد حسابرسی و کنترل‌های داخلی؛
 - بررسی پیش‌نویس گزارش حسابرس مستقل برای سال مالی ۱۴۰۰، بررسی پیش‌نویس گزارش موارد ۲۶ گانه بازرسی قانونی برای سال ۱۴۰۰، بررسی نکات و پیگیری به‌منظور برطرف نمودن یا کاهش نکات مطروحه و همچنین بررسی پیش‌نویس گزارش حسابرس مستقل برای ۶ ماهه ۱۴۰۱؛
 - گزارش پیگیری تکالیف مجمع عمومی درخصوص بندهای گزارش بازرسی قانونی برای سال ۱۴۰۰؛
 - بررسی وضعیت عملکرد تسهیلات و تعهدات کلان و اشخاص مرتبط هر شش ماه یکبار.
- حوزه‌های مورد تمرکز مدیریت حسابرسی و کنترل‌های داخلی در سال ۱۴۰۱ به شرح زیر بوده است:
 - گزارش نقاط قوت و ضعف کنترل‌های داخلی در فرآیندهای معاونت‌ها/مدیریت‌ها / واحدهای مورد رسیدگی به شرح؛
 - مدیریت تامین مالی بلندمدت؛
 - بخشی از فرآیندهای مدیریت عملیات اعتباری و نظارت؛
 - بخشی از فرآیندهای معاونت اعتبارات؛
 - بخشی از فرآیندهای معاونت امور بین‌الملل؛
 - بخشی از فرآیندهای معاونت مالی؛
 - بخشی از فرآیندهای مدیریت تدارکات و پشتیبانی؛
 - بخشی از فرآیندهای شعب و مدیریت امنیت (صندوق امانات).
 - گزارش پیگیری اقدامات اصلاحی انجام شده در راستای اجرای مصوبه‌های هیات‌مدیره پس از طرح مصوبه‌های کمیته حسابرسی درخصوص:
 - معاونت اعتبارات؛
 - مدیریت سازمان و روش‌ها؛
 - مدیریت عملیات اعتباری و نظارت؛
 - مدیریت حقوقی؛
 - مدیریت ارتباطات؛
 - مدیریت تطبیق و مبارزه با پولشویی؛
 - مدیریت گزارشات، حسابداری ارزی و امور سهام.

۱۱. عملکرد مالی

خلاصه‌ای از عملکرد مالی و عملیاتی بانک طی سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱ به شرح جداول پیوست است.

۱۱-۱. اقلام عمده ترانزنامه

اقلام عمده ترانزنامه و توضیح مختصری در خصوص برخی از اقلام مزبور به شرح زیر است.

جدول ۲۱. اقلام عمده ترانزنامه - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	درصد به کل	افزایش (کاهش) نسبت به سال قبل	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	درصد به کل	افزایش (کاهش) نسبت به سال قبل	۱۳۹۹/۱۲/۳۰	درصد به کل
الف) دارایی‌ها								
وجه نقد	۵۳,۷۰۳,۹۷۸	۸	۶۰	۳۳,۴۹۰,۴۴۳	۶	(۵)	۳۵,۳۲۷,۱۳۰	۹
مطالبات از بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری	۴۰,۷۶۳,۶۲۳	۶	۶	۳۸,۴۴۴,۷۳۳	۷	(۹)	۴۲,۲۷۹,۹۹۷	۱۱
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۷۴	۴۰	۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۶۸	۴۸	۲۳۹,۹۹۵,۹۲۴	۶۰
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۲۰,۶۴۵,۸۳۴	۳	(۵۴)	۴۵,۱۸۵,۴۲۶	۹	(۷)	۴۸,۶۸۲,۲۷۷	۱۲
خالص دارایی‌های ثابت مشهود و نامشهود	۶,۳۴۴,۸۱۸	۱	۹	۵,۸۳۶,۰۶۴	۱	۴۰	۴,۱۵۷,۶۳۲	۱
سپرده قانونی	۴۲,۷۰۲,۳۷۴	۶	۵۷	۲۷,۱۵۴,۲۲۰	۵	۲۷	۲۱,۳۴۰,۰۴۸	۵
سایر دارایی‌ها	۱۳,۲۰۲,۱۳۸	۲	(۲۸)	۱۸,۲۵۷,۱۰۳	۳	۷۰	۱۰,۷۶۳,۹۰۶	۳
جمع دارایی‌ها	۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹	۱۰۰	۲۹	۵۲۳,۸۰۵,۳۵۶	۱۰۰	۳۰	۴۰۲,۵۴۶,۹۱۴	۱۰۰
ب) بدهی‌ها								
سپرده‌های مشتریان	۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸	۷۹	۳۷	۳۸۷,۸۴۳,۸۲۲	۷۴	۱۶	۳۳۵,۷۴۲,۸۲۱	۸۳
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری	۳۴,۴۰۶,۸۷۱	۵	(۴۶)	۶۳,۸۲۰,۰۶۵	۱۲	۳۲۸	۱۴,۹۲۱,۲۸۹	۴
سایر بدهی‌ها	۲۶,۴۷۷,۷۳۴	۴	۵۳	۱۷,۲۵۹,۵۰۴	۳	۱۹	۱۴,۴۹۷,۷۹۴	۴
جمع بدهی‌ها	۵۹۳,۰۸۸,۰۹۳	۸۸	۲۶	۴۶۸,۹۲۳,۳۹۱	۹۰	۲۸	۳۶۵,۱۶۱,۹۰۴	۹۱
ج) حقوق مالکانه								
سرمایه	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	۵	۴۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۵	۶۷	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۴
تفاوت تسعیر ارز	۲,۲۶۰,۲۴۰	۰	۸	۲,۰۹۰,۵۶۴	۰	۲۸	۱,۶۳۲,۱۱۱	۰
سود انباشته و اندوخته قانونی	۴۳,۶۶۲,۶۵۴	۶	۵۲	۲۸,۷۷۵,۰۸۲	۵	۳۶	۲۱,۱۹۷,۰۰۷	۵
سهام و صرف سهام تحت تملک صندوق بازارگردان اختصاصی (سهام خزانه)	(۴۲۲,۲۴۸)	۰	(۵۷)	(۹۸۳,۶۸۱)	۰	۱۲۱	(۴۴۴,۱۰۸)	۰
جمع حقوق مالکانه	۸۰,۵۰۰,۶۴۶	۱۲	۴۷	۵۴,۸۸۱,۹۶۵	۱۰	۴۷	۳۷,۳۸۵,۰۱۰	۹
جمع بدهی‌ها و حقوق مالکانه	۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹	۱۰۰	۲۹	۵۲۳,۸۰۵,۳۵۶	۱۰۰	۳۰	۴۰۲,۵۴۶,۹۱۴	۱۰۰
د) تعهدات مشتریان								
تعهدات مشتریان بابت اعتبار اسنادی	۲۲,۷۳۸,۵۷۷	۸	۶۴۲	۳,۰۶۶,۳۳۳	۲	۱۶۸	۱,۱۴۴,۳۹۰	۱
تعهدات مشتریان بابت ضمانت‌نامه‌های صادره	۲۴۵,۱۶۳,۹۳۷	۸۵	۹۷	۱۲۴,۵۷۰,۶۵۶	۹۳	۳۴	۹۲,۷۵۳,۰۱۲	۸۶
سایر تعهدات مشتریان	۱۹,۲۶۲,۶۴۴	۷	۲۰۱	۶,۴۱۰,۰۰۵	۵	۸۵	۳,۴۵۷,۰۱۷	۳
طرف وجوه اداره شده و موارد مشابه	-	۰	۰	-	۰	(۱۰۰)	۱۰,۴۷۴,۸۴۸	۱۰

بلندمدت در شرکت‌های کارگزاری بانک خاورمیانه، داده پردازان سیمای آفتاب، خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه، بیمه زندگی خاورمیانه و سازوکار ویژه تجارت و تامین مالی ایران و اروپا می‌باشد.

■ خالص دارایی‌های ثابت

عمده مانده دارایی‌های ثابت مربوط به زمین و ساختمان شعب و ساختمان مرکزی بانک می‌باشد، همچنین سهم ۱ درصدی خالص دارایی‌های ثابت از کل دارایی‌ها بیانگر اهتمام بانک بر به‌کارگیری حداکثر منابع در دارایی‌های مولد می‌باشد. در انتهای سال ۱۴۰۱ از ۱۷ شعبه داخلی، ۱۲ شعبه متعلق به بانک و ۵ شعبه دیگر استیجاری می‌باشد.

■ سپرده‌ها

مبلغ سپرده‌های بانک با احتساب سود پرداختنی با رشد ۳۷ درصدی نسبت به پایان سال قبل بالغ بر ۵۳۲،۲۰۳ میلیارد ریال می‌باشد. سپرده‌های ریالی در پایان سال ۱۴۰۱ رشدی معادل ۱۲۲،۰۶۸ میلیارد ریال (۴۹ درصد) نسبت به پایان سال قبل را تجربه نموده است، که عمدتاً ناشی از افزایش سپرده و گواهی سپرده عام یکساله و سپرده قرض‌الحسنه جاری می‌باشد، نسبت سپرده‌ها به سرمایه بانک از ۱۵/۴۷ برابر در سال گذشته به ۱۵/۰۸ برابر در سال ۱۴۰۱ رسیده است (در صورت در نظر نگرفتن افزایش سرمایه، نسبت مزبور برای سال ۱۴۰۱ معادل ۲۱/۱۱ می‌باشد).

■ تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی

تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی شامل مبلغ ۳۴۴،۴۲۲ میلیارد ریال تسهیلات ریالی و ۱۵۱،۸۰۴ میلیارد ریال تسهیلات ارزی می‌باشد که به ترتیب شاهد افزایش ۵۰ درصدی و افزایش ۲۰ درصدی نسبت به پایان سال گذشته بوده‌اند. سهم ۷۴ درصدی تسهیلات اعطایی از کل دارایی‌ها نشان می‌دهد که ضمن اهتمام بانک در صرف منابع در فعالیت‌های اصلی یعنی نقش واسطه‌گری، منابع به‌گونه‌ای مدیریت می‌شود که منافع سهامداران نیز به بهترین شکل رعایت گردد. نسبت تسهیلات غیرجاری به کل تسهیلات با مقدار ۳/۰ درصد برای سال ۱۴۰۱ نشان از رعایت و حفظ کنترل‌های لازم در اعتبارسنجی مشتریان و عدم فدا نمودن دقت و کیفیت جهت دستیابی به رشد بیشتر توسط بانک خاورمیانه می‌باشد.

■ سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار

از مبلغ ۲۰،۶۴۶ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری‌ها در سهام و سایر اوراق بهادار، مبلغ ۱۹،۴۷۹ میلیارد ریال مربوط به سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت و اسناد خزانه اسلامی دولتی می‌باشد که بانک به منظور مدیریت نقدینگی و کاهش ریسک تامین نقدینگی، بخشی از منابع مازاد خود را با نرخ بازده مناسب در این محل سرمایه‌گذاری نموده است. همچنین مبلغ ۱،۱۶۶ میلیارد ریال مربوط به سرمایه‌گذاری‌های

۱۱-۲. ارقام عمده سود و زیان

ارقام عمده صورت سود و زیان و توضیح مختصری در خصوص برخی از ارقام مزبور به شرح جدول زیر است.

جدول ۲۲. ارقام عمده سود و زیان - ارقام به میلیون ریال

شرح	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	درصد به جمع درآمدها	درصد افزایش (کاهش) نسبت به دوره قبل	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	درصد به جمع درآمدها	درصد افزایش (کاهش) نسبت به دوره قبل	سال مالی منتهی به ۱۳۹۹/۱۲/۳۰	درصد به جمع درآمدها
الف) درآمدها								
درآمد تسهیلات اعطایی	۵۹,۵۷۲,۴۶۰	۷۱	۵۵	۳۸,۳۲۹,۱۱۴	۶۲	۵۵	۲۴,۶۹۲,۶۱۹	۵۳
درآمد سپرده گذاری در بانکها و موسسات اعتباری غیربانکی	۶,۲۷۸,۱۴۴	۸	۲۵	۵,۰۱۸,۱۲۷	۸	۷۲	۲,۹۲۲,۱۲۱	۶
درآمد سرمایه گذاری در اوراق بدهی	۵,۰۱۸,۵۴۴	۶	(۴۸)	۹,۶۸۸,۹۵۸	۱۶	۲۰	۸,۰۶۴,۵۰۱	۱۷
سود (زیان) سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۷۹۸,۰۰۰	۱	(۵۳)	۱,۶۹۳,۶۳۲	۳	۹۷	۸۶۱,۳۶۸	۲
جایزه سپرده قانونی	۳۳۵,۵۹۲	۰	۳۲	۲۵۳,۴۳۹	۰	۳۸	۱۸۲,۹۹۹	۰
درآمد کارمزد	۵,۰۷۰,۴۱۴	۶	۷۲	۲,۹۵۳,۵۵۵	۵	۶۹	۱,۷۴۸,۹۹۳	۴
خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی	۴,۱۰۴,۸۲۱	۵	۱۱۶	۱,۹۰۳,۷۹۰	۳	(۴۴)	۳,۳۷۵,۶۹۶	۷
سود (زیان) سرمایه گذاری های مرتبط با فعالیت های غیربانکی	۲۳۳,۰۶۳	۰	۶۰	۱۴۵,۴۰۷	۰	(۷۴)	۵۵۱,۳۹۹	۱
خالص سایر درآمدها و هزینه ها	۱۷۱,۰۵۵	۰	۱۴۵۳	۱۱,۰۱۸	۰	(۱۴)	۱۲,۸۷۳	۰
سایر درآمد و هزینه های عملیاتی	۱,۷۷۸,۸۱۰	۲	(۲۲)	۲,۲۷۶,۸۳۱	۴	(۴۴)	۴,۰۷۲,۲۶۱	۹
جمع درآمدها	۸۳,۳۶۰,۹۰۳	۱۰۰	۳۴	۶۲,۲۷۳,۸۷۱	۱۰۰	۳۴	۴۶,۴۸۴,۸۲۹	۱۰۰
ب) هزینه ها								
هزینه سود سپرده ها	(۴۳,۶۴۹,۹۳۴)	۵۲	۲۴	(۳۵,۲۲۶,۷۰۲)	۵۷	۵۷	(۲۲,۴۱۶,۷۹۰)	۴۸
هزینه های اداری و عمومی	(۶,۲۱۱,۱۵۸)	۷	۵۲	(۴,۰۹۳,۸۶۵)	۷	۳۵	(۳,۰۲۶,۹۸۳)	۷
هزینه مطالبات مشکوک الوصول	(۲,۳۴۱,۰۸۳)	۳	۱۴	(۲,۰۴۶,۰۸۴)	۳	۳	(۲,۱۱۵,۴۹۸)	۵
هزینه های مالی	-	۰	۰	-	۰	(۱۰۰)	(۱۹۸)	۰
هزینه کارمزد	(۴۴۶,۷۳۹)	۱	۳۶	(۳۲۹,۱۴۵)	۱	۴۰	(۲۳۴,۶۹۹)	۱
جمع هزینه ها	(۵۲,۶۴۸,۹۱۴)	۶۳	۲۶	(۴۱,۶۹۵,۷۹۶)	۶۷	۵۰	(۲۷,۷۹۴,۱۶۸)	۶۰
سود پیش از مالیات	۳۰,۷۱۱,۹۸۹	۳۷	۴۹	۲۰,۵۷۸,۰۷۵	۳۳	۱۰	۱۸,۶۹۰,۶۶۱	۴۰
مالیات بر درآمد	(۸۲۴,۴۱۷)	۱	۱۰۰	-	۰	(۱۰۰)	(۲,۰۶۳,۹۵۹)	۴
سود خالص	۲۹,۸۸۷,۵۷۲	۳۶	۴۵	۲۰,۵۷۸,۰۷۵	۳۳	۲۴	۱۶,۶۲۶,۷۰۲	۳۶

درآمد تسهیلات اعطایی

درآمد تسهیلات اعطایی به مبلغ ۵۹,۵۷۲ میلیارد ریال نسبت به سال قبل ۵۵ درصد رشد داشته است و از طرفی سهم ۷۱ درصد از کل درآمدهای بانک را به خود اختصاص داده است. از مبلغ ۵۹,۵۷۲ میلیارد ریال ۵۱,۰۹۸ میلیارد ریال آن مرتبط با درآمد تسهیلات ریالی مشتریان و مابقی عمدتاً

مرتبط با تسهیلات ارزی بوده است. همانگونه که در جدول ذیل مشخص است، افزایش حجم تسهیلات اعطایی منجر به افزایش درآمد به مبلغ ۱۹,۹۲۱ میلیارد ریال و از طرفی دیگر افزایش نرخ موثر تسهیلات اعطایی منجر به افزایش ۷۸۹ میلیارد ریالی در درآمدهای مذکور گردیده است و در نهایت شاهد افزایش ۲۰,۷۱۰ میلیارد ریالی در درآمد تسهیلات اعطایی ریالی نسبت به سال گذشته بوده ایم.

■ هزینه سود سپرده‌ها

مجموع منابع ارزی و ریالی در دسترس بانک خاورمیانه با رشد ۳۶ درصدی طی سال مالی ۱۴۰۱ از ۳۸۶,۹۵۴ میلیارد ریال در پایان اسفند ۱۴۰۰، به ۵۲۸,۰۱۶ میلیارد ریال در پایان اسفند ۱۴۰۱ بالغ گردیده است. همچنین متوسط مانده سپرده‌های ریالی بانک طی سال ۱۴۰۱ نسبت به سال پیش از آن، با رشد بالغ بر ۳۲/۵ درصدی به ۳۱۵,۴۰۹ میلیارد ریال بالغ گردیده است. لازم به ذکر است افزایش ۶,۹۸۳ میلیارد ریالی هزینه سود سپرده‌های ریالی طی سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰، در نتیجه جذب قابل توجه سپرده‌های سرمایه‌گذاری دوساله و گواهی سپرده یکساله روی داده و این در حالی است که کاهش نرخ متوسط جذب منابع از ۱۱/۳۹٪ به ۱۰/۸۱٪ متاثر از کاهش نرخ سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت و افزایش متوسط مانده سپرده‌های بدون هزینه قرض‌الحسنه جاری بوده است. مجموع موارد مذکور، همراستا با سیاست جذب سپرده‌های با پایداری و ماندگاری بالا با کمترین قیمت می‌باشد.

باتوجه به محاسبات بانکداری اسلامی در پایان سال ۱۴۰۱، بانک خاورمیانه مبلغ ۷۲,۷۸۹ میلیون ریال کسر پرداخت به صاحبان سپرده‌های سرمایه‌گذاری دارد.

■ هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول

مبلغ هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول طی سال ۱۴۰۱ معادل ۲,۳۴۱ میلیارد ریال (سال قبل ۲,۰۴۶ میلیارد ریال) می‌باشد. از این مبلغ ۳۶۲ میلیارد ریال مربوط به هزینه اختصاصی مطالبات مشکوک‌الوصول (سال قبل ۲۵۴ میلیارد ریال) و ۱,۹۷۹ میلیارد ریال مربوط به هزینه عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول (سال قبل ۱,۷۹۲ میلیارد ریال) است.

ذخیره تسهیلات اعطایی، طبق "دستورالعمل نحوه محاسبه ذخیره مطالبات موسسات اعتباری" مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه ۰۲۱/۲۳۹۰۱/۲۳، ۰۱/۰۹/۲۳، ۱۴۰۱) بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) در حساب‌ها منظور گردیده است.

۳-۱۱. نرخ بازده دارایی‌ها و بدهی‌ها و مطابقت آن با صورت سود و زیان

جدول ۲۳. نرخ بازده دارایی‌ها و بدهی‌ها و مطابقت آن با صورت سود و زیان - ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱						شرح	
درآمد (هزینه) واقعی	درآمد (هزینه) پیش‌بینی شده ماهانه	نرخ متوسط (درصد)	نرخ بازده پیش‌بینی شده (درصد)	درصد از کل	متوسط مانده (ماهانه)		
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۳۷	۲,۱۷۲,۹۷۸	موجودی نقد	
۵۴	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۶,۵۱	۳۸,۳۰۴,۳۲۲	وجه نقد	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	-	۳۸,۲۱۱,۱۵۴	سپرده‌های دیداری محدود نشده	
۴۷	۲۶	۴,۹۶	۲,۷۱	۰,۰۰	۹۵۳	سپرده‌های دیداری محدود نشده-ارز	
-	۱۴,۵۱۸	۰,۰۰	۷,۴۱	۰,۰۳	۱۹۵,۸۱۵	سپرده‌های مدت‌دار محدود نشده-ریال	
۷,۷۳۱	-	۰,۰۷	۰,۰۰	۱,۹۲	۱۱,۳۱۳,۶۱۵	سپرده‌های مدت‌دار محدود نشده-ریال	
۳۴,۸۰۰	-	۰,۹۲	۰,۰۰	۰,۶۴	۳,۷۶۳,۱۳۱	سپرده‌های بین بانکی اعطایی	
۶,۲۳۵,۵۱۲	۶,۲۰۰,۹۹۹	۲۱,۳۶	۲۱,۲۴	۴,۹۶	۲۹,۱۹۱,۷۱۲	تسهیلات اعطایی و موسسات اعتباری	
۵۱,۲۸۹,۲۱۰	۵۲,۱۰۳,۳۹۶	۱۷,۴۴	۱۷,۷۱	۵۰,۰۰	۲۹۴,۱۷۳,۷۹۴	تسهیلات ارزی	
۸,۲۸۶,۶۷۴	۸,۲۵۴,۴۲۷	۶,۷۱	۶,۶۹	۲۰,۹۹	۱۲۳,۴۷۶,۸۳۸	تسهیلات ارزی	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۰	۱,۱۶۰	سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	
۱,۰۳۱,۰۶۳	۱,۰۵۳,۴۶۶	۸۸,۳۸	۹۰,۳۰	۰,۲۰	۱,۱۶۶,۶۲۹	سرمایه‌گذاری جاری در سهام سریع‌المعامله در بازار	
۵,۰۱۷,۶۱۹	۵,۳۷۲,۸۸۶	۱۷,۸۱	۱۹,۰۷	۴,۷۹	۲۸,۱۶۷,۷۷۲	سرمایه‌گذاری بلند مدت در سایر سهام	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۱,۷۵	۱۰,۲۹۴,۷۸۳	اوراق مشارکت	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۱,۴۳	۸,۴۱۷,۱۸۶	سایر حساب‌های دریافتی	
۳۳۵,۵۹۲	۳۴۱,۳۱۸	۱,۰۰	۰,۹۹	۵,۸۸	۳۴,۵۷۸,۱۲۳	دارایی‌های ثابت	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۵۴	۳,۱۶۸,۷۹۰	سپرده قانونی	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۵۴	۳,۱۶۸,۷۹۰	سایر دارایی‌ها	
					۱۰۰	۵۸۸,۳۸۷,۶۰۱	جمع دارایی‌ها
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری							
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۴,۱۸	۲۴,۶۱۹,۴۹۷	سپرده دیداری	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۲۱,۲۵	۱۲۵,۰۴۲,۴۰۰	سپرده‌های مشتریان	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۱	۷۲,۸۹۴	سود سهام پرداختی	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۵۲	۳۰,۳۵,۷۷۵	ذخیره مالیات عملکرد	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۱,۳۰	۷,۶۵۲,۳۸۴	ذخایر و سایر بدهی‌ها	
(۲۹۰,۳۳۶)	(۲۹۰,۳۳۶)	-۲,۳۴	-۲,۳۴	۲,۱۱	۱۲,۳۹۰,۴۴۱	تسهیلات دریافتی از صندوق توسعه ملی	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۰۸	۴۷۸,۶۸۷	ذخیره مزایای پایان خدمت و تعهدات بازنشستگی کارکنان	
سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار							
(۳۴,۰۹۴,۴۹۹)	(۳۱,۵۶۷,۳۹۲)	-۱۵,۴۴	-۱۴,۳۰	۳۷,۵۳	۲۲۰,۸۲۷,۴۳۳	سپرده‌های مدت‌دار	
(۴,۰۰۴,۸۰۳)	(۴,۲۶۰,۰۸۷)	-۲۰,۱۷	-۲۱,۴۶	۳,۳۷	۱۹,۸۵۲,۶۴۰	سپرده‌های بین بانکی	
(۵,۲۳۰,۷۷۸)	(۴,۹۲۹,۵۳۸)	-۵,۲۴	-۴,۹۴	۱۶,۹۶	۹۹,۷۷۲,۹۹۰	سپرده‌های مدت‌دار ارزی	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۳۸	۲,۲۴۱,۸۹۶	سود پرداختی سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار	
					۸۷,۷۰	۵۱۵,۹۸۷,۰۳۷	جمع بدهی‌ها و حقوق صاحبان سپرده‌های سرمایه‌گذاری
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۴۰	۲,۳۷۲,۷۸۵	استهلاک انباشته	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۱,۲۴	۷,۲۸۴,۲۷۰	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	
					۱,۶۴	۹,۶۵۷,۰۵۵	جمع ذخایر
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۴,۶۷	۲۷,۵۰۰,۰۰۰	سرمایه	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۰,۸۵	۵۰,۰۰۰,۰۰۰	افزایش سرمایه در جریان	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۲,۱۷	۱۲,۷۸۶,۴۸۱	اندوخته قانونی	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	۳,۱۲	۱۸,۳۶۰,۲۵۳	سود انباشته، سایر اندوخته‌ها و تفاوت تسعیر ارز	
-	-	۰,۰۰	۰,۰۰	-۰,۱۵	(۹۰,۳۰,۲۲۵)	سهام و صرف سهام تحت تسلک صندوق بازارگردان اختصاصی (سهام خزانه)	
					۱۰,۶۶	۶۲,۷۴۳,۵۰۹	جمع حقوق صاحبان سهام
					۱۰۰,۰۰	۵۸۸,۳۸۷,۶۰۱	بدهی‌ها، حقوق صاحبان سپرده‌های سرمایه‌گذاری و حقوق صاحبان سهام
۲۸,۶۱۷,۸۸۸	۳۲,۲۹۳,۶۸۱					سود خالص قبل از درآمدهای کارمزدی، هزینه‌های اداری و عمومی، سود (زیان) حاصل از نتیجه مبادلات ارزی، هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول و سایر هزینه‌ها	
۴,۹٪	۵,۵٪					خالص نرخ بازده دارایی‌ها قبل از درآمدهای کارمزدی، هزینه‌های اداری و عمومی و هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول	
۱۳,۶۶۰,۸۴۴	۱۳,۶۶۰,۸۴۴					اضافه می‌شود: درآمدهای کارمزدی و سود (زیان) حاصل از نتیجه مبادلات ارزی	
(۱۱,۵۶۶,۷۴۳)	(۱۱,۵۶۶,۷۴۳)					کسر می‌شود: هزینه اداری و عمومی و سایر هزینه‌ها	
۳۰,۷۱۱,۹۸۹	۳۴,۳۸۷,۷۸۲					سود (زیان) قبل از مالیات بر درآمد	

به صورت روزانه و جهت کنترل عملیات بانک، اقلام عمده صورت وضعیت مالی و صورت سود و زیان برآورد و توسط مدیریت ارشد بانک نظارت می‌شود. در جدول فوق مقایسه گزارش زیان و سود با عملکرد واقعی بانک ارائه شده است.

۴-۱۱. شاخص‌های مالی و عملیاتی

خلاصه شاخص‌های مالی و عملیاتی بانک برای سال‌های ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۱ به شرح جداول پیوست است.

جدول ۲۴. خلاصه شاخص‌های مالی - ارقام به درصد

شرح	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷
نسبت کفایت سرمایه *	۱۴/۱	۱۳/۵	۱۲/۱	۱۲/۸	۸/۹
تسهیلات اعطایی به سپرده‌ها	۸۸/۷	۸۸/۳	۷۰/۷	۶۷/۹	۷۹/۹
تسهیلات اعطایی به مجموع دارایی‌ها	۷۳/۷	۶۷/۹	۵۹/۶	۵۶/۶	۶۹/۰
نسبت هزینه کل به درآمد کل	۶۴/۱	۶۷/۰	۶۴/۲	۶۰/۵	۶۲/۸
نسبت بدهی	۸۸/۰	۸۹/۵	۹۰/۷	۸۹/۶	۸۹/۷
نسبت بازده دارایی‌ها	۵/۰	۴/۴	۵/۴	۵/۰	۵/۵
نسبت بازده سرمایه	۹۹/۶	۱۰۲/۹	۱۳۳/۰	۱۰۱/۷	۹۸/۴
نسبت کل سپرده‌ها به سرمایه - مرتبه	۱۵/۰۹	۱۵/۴۸	۲۲/۰۷	۱۷/۴۲	۱۶/۵۵
هزینه سود سپرده‌ها به سود دریافتی از محل تسهیلات و سپرده‌گذاری و اوراق بدهی	۶۱/۳	۶۶/۱	۶۲/۵	۵۷/۵	۶۴/۱
هزینه سود سپرده‌های مشتریان به متوسط سپرده‌ها - ریالی	۱۰/۸	۱۱/۴	۱۰/۴	۱۰/۵	۱۲/۰
سود دریافتی به تسهیلات - ریالی	۱۸/۵	۱۸/۲	۱۸/۵	۱۸/۹	۱۹/۸
هزینه سود سپرده‌ها به کل هزینه‌ها	۸۱/۶	۸۴/۵	۷۵/۱	۷۵/۶	۸۰/۲
سود تسهیلات به کل درآمدها	۷۱/۵	۶۱/۵	۵۳/۱	۵۶/۷	۶۵/۲
نسبت تسهیلات غیرجاری (NPL)	۳/۰	۱/۶	۱/۳	۲/۷	۷/۰
هزینه استهلاک به کل هزینه‌ها	۱/۴	۱/۲	۱/۲	۰/۹	۱/۳
سهم هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول از کل هزینه‌ها	۴/۴	۴/۹	۷/۱	۲/۹	۴/۴

* محاسبات نسبت کفایت سرمایه از سال ۱۳۹۸ به بعد طبق بخشنامه شماره ۹۸/۴۳۶۷۵۸ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۷ می‌باشد.

جدول ۲۵. خلاصه شاخص‌های عملیاتی - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷
درآمد به ازای هر شعبه (بر اساس متوسط تعداد شعب)	۴,۷۶۳,۴۸۰	۳,۶۶۳,۱۶۹	۲,۸۱۷,۲۶۲	۱,۳۲۷,۲۷۴	۱,۰۴۱,۲۷۰
سود خالص به ازای هر شعبه (بر اساس متوسط تعداد شعب)	۱,۷۰۷,۸۶۱	۱,۲۱۰,۴۷۵	۱,۰۰۷,۶۷۹	۵۲۴,۱۰۱	۳۸۷,۷۱۵
نسبت سپرده به ازای هر شعبه (بر اساس متوسط تعداد شعب)	۳۰,۱۷۲,۳۵۸	۲۲,۷۶۲,۰۰۲	۲۰,۰۵۹,۹۳۶	۱۰,۵۵۹,۹۴۷	۷,۰۲۰,۶۰۴
نسبت تسهیلات به ازای هر شعبه (بر اساس متوسط تعداد شعب)	۲۶,۷۷۵,۹۷۴	۲۰,۰۸۹,۵۷۱	۱۴,۱۸۳,۶۳۹	۷,۱۶۶,۶۹۲	۵,۶۰۸,۱۳۷
نسبت درآمد کل به تعداد کارکنان (بر اساس متوسط تعداد کارکنان)	۱۳۱,۲۷۷	۱۰۶,۰۸۸	۸۶,۷۲۵	۴۸,۱۳۲	۴۴,۲۸۱
نسبت سود خالص به تعداد کارکنان (بر اساس متوسط تعداد کارکنان)	۴۷,۰۶۷	۳۵,۰۵۶	۳۱,۰۲۰	۱۹,۰۰۶	۱۶,۴۸۸
نسبت سپرده‌ها به تعداد کارکنان (بر اساس متوسط تعداد کارکنان)	۸۳۱,۵۲۲	۶۵۹,۲۰۶	۶۱۷,۵۱۷	۳۸۲,۹۴۳	۲۹۸,۵۵۷
نسبت تسهیلات به تعداد کارکنان (بر اساس متوسط تعداد کارکنان)	۷۳۷,۹۲۱	۵۸۱,۸۱۰	۴۳۶,۶۲۳	۲۵۹,۸۹۱	۲۳۸,۴۹۰

۵-۱۱. سپرده‌ها

خلاصه عملکرد بانک در حوزه جذب سپرده مشتریان در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به شرح جداول زیر است.

جدول ۲۶. گزارش تجهیز منابع ریالی و ارزی مشتریان - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
	نسبت از کل (درصد)	مبلغ سپرده	نسبت از کل (درصد)	مبلغ سپرده
سپرده‌های ریالی	۶۴	۲۴۸,۰۵۲,۴۰۵	۶۹/۵	۳۷۰,۱۲۰,۱۴۸
سپرده‌های ارزی	۳۶	۱۳۸,۹۰۱,۶۲۹	۲۹/۷	۱۵۷,۸۹۶,۱۱۴
سود پرداختی سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت دار	۰	۸۸۹,۷۸۸	۰/۸	۴,۱۸۷,۲۲۶
جمع	۱۰۰	۳۸۷,۸۴۳,۸۲۲	۱۰۰	۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸

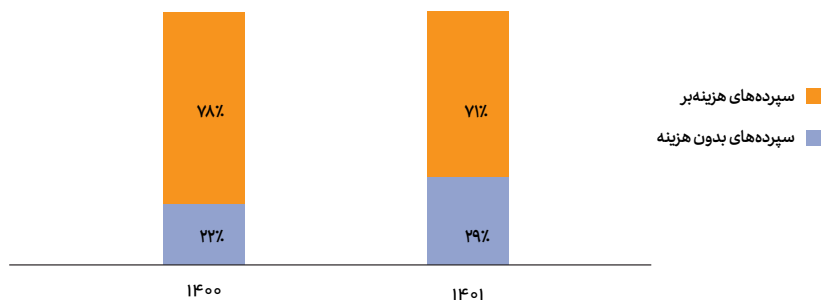
جدول ۲۷. گزارش تجهیز منابع ریالی مشتریان - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۰/۱۲/۲۹			۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
	نسبت از کل (درصد)	مبلغ سپرده	تعداد سپرده	نسبت از کل (درصد)	مبلغ سپرده	تعداد سپرده
سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه مدت عادی	۳۹	۹۵,۸۶۷,۳۶۱	۲۳۵,۵۶۵	۳۰	۱۱۲,۶۱۹,۶۱۲	۳۵۱,۸۷۹
سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه مدت ویژه	۰	۳۱۸	۲	۰	۴۵۹,۳۷۵	۱۸
سپرده و گواهی سپرده عام یک‌ساله	۷	۱۷,۹۱۴,۸۹۰	۱,۳۹۴	۱۴	۵۱,۱۵۸,۹۸۵	۱,۰۳۷
سپرده سرمایه‌گذاری بلند مدت دوساله	۳۲	۷۹,۴۰۵,۸۱۷	۳,۵۱۱	۲۶	۹۶,۴۰۲,۷۷۷	۳,۸۰۳
سپرده سرمایه‌گذاری بلند مدت سه‌ساله	۰	-	-	۱	۲,۰۸۱,۱۶۵	۱۱۵
سپرده قرض‌الحسنه جاری	۱۹	۴۷,۷۹۳,۱۷۵	۱۰,۲۶۰	۲۵	۹۳,۲۶۹,۰۹۵	۱۱,۰۹۱
سپرده نقدی ضمانت‌نامه‌ها	۲	۶,۱۷۷,۰۷۷	-	۳	۱۱,۴۲۴,۵۹۷	-
پیش دریافت اعتبار اسنادی	۰	۲۴۴,۰۳۴	-	۱	۲,۱۴۲,۷۰۰	-
سایر	۰	۶۴۹,۷۳۳	-	۰	۵۶۱,۸۴۲	-
جمع	۱۰۰	۲۴۸,۰۵۲,۴۰۵	۲۵۰,۷۳۲	۱۰۰	۳۷۰,۱۲۰,۱۴۸	۳۶۷,۹۴۳

جدول ۲۸. گزارش تجهیز منابع ارزی مشتریان - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۰/۱۲/۲۹			۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
	نسبت از کل (درصد)	مبلغ سپرده	تعداد سپرده	نسبت از کل (درصد)	مبلغ سپرده	تعداد سپرده
سپرده قرض‌الحسنه جاری و پس‌انداز ارزی	۳۱	۴۲,۵۲۲,۵۴۴	۱,۷۰۱	۴۰	۶۲,۳۵۸,۰۰۹	۱,۷۴۱
سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه مدت ویژه ارزی	۰	۸۸,۸۵۱	۴۱	۰	۸۰,۳۱۳	۲۴
سپرده سرمایه‌گذاری بلند مدت ارزی	۶۴	۸۸,۲۲۷,۵۶۴	۲۸۳	۵۹	۹۳,۰۴۰,۵۷۳	۲۲۱
پیش دریافت ارزی اعتبارات اسنادی	۰	۳۵۴,۲۶۹	-	۰	۴۳۳,۳۸۶	-
سایر	۵	۷,۷۰۸,۴۰۱	-	۱	۱,۹۸۳,۸۳۴	-
جمع	۱۰۰	۱۳۸,۹۰۱,۶۲۹	۲,۰۲۵	۱۰۰	۱۵۷,۸۹۶,۱۱۴	۱,۹۸۶

نمودار ۸. ترکیب سپرده‌های هزینه‌بر و بدون هزینه در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹

جدول ۲۹. بررسی نوسانات هزینه سود پرداختی به سپرده‌های ریالی مشتریان بر اساس حجم و نرخ - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹
متوسط مانده سپرده‌ها - روزانه	۳۱۵,۴۰۹,۲۲۰	۲۳۷,۹۸۲,۷۸۳
نرخ موزون شده سود سپرده‌ها (پیش از کسر سپرده قانونی)	۱۰/۸۱٪	۱۱/۳۹٪
سود پرداختی به سپرده‌های ریالی	۳۴,۰۹۴,۵۰۰	۲۷,۱۱۱,۳۱۹
افزایش هزینه سود پرداختی به سپرده‌ها نسبت به سال قبل	۶,۹۸۳,۱۸۱	۹,۱۱۴,۰۵۸
افزایش سود پرداختی سپرده‌ها ناشی از حجم	۸,۸۲۰,۵۲۴	۶,۶۸۰,۱۰۴
درصد افزایش (کاهش) ناشی از حجم	۱۲۶/۳٪	۷۳/۳٪
افزایش (کاهش) سود پرداختی سپرده‌ها ناشی از نرخ	(۱,۸۳۷,۳۴۳)	۲,۴۳۳,۹۵۴
درصد افزایش (کاهش) ناشی از نرخ	-۲۶/۳٪	۲۶/۷٪

۱۱-۶. تسهیلات

خلاصه عملکرد بانک در حوزه تسهیلات اعطایی به مشتریان طی دوره مورد گزارش به شرح جدول زیر است.

جدول ۳۰. بررسی نوسانات درآمد تسهیلات اعطای ریالی به مشتریان بر اساس حجم و نرخ - ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹
متوسط مانده تسهیلات اعطایی - روزانه	۲۷۹,۶۹۵,۱۴۰	۱۶۹,۳۰۲,۶۳۸
متوسط مانده تسهیلات اعطایی جاری و سررسید گذشته - روزانه	۲۷۶,۳۱۸,۶۸۷	۱۶۶,۹۰۶,۲۴۵
سود تسهیلات اعطایی به مشتریان بانک	۵۱,۰۹۸,۲۳۰	۳۰,۳۸۸,۴۶۱
متوسط نرخ سود تسهیلات اعطایی جاری و سررسید گذشته	۱۸,۴۹٪	۱۸,۲۱٪
افزایش درآمد سود تسهیلات اعطایی نسبت به سال قبل	۲۰,۷۰۹,۷۶۹	۱۰,۹۵۲,۵۰۹
افزایش (کاهش) سود تسهیلات اعطایی ناشی از حجم	۱۹,۹۲۰,۶۱۹	۱۲,۰۱۲,۸۱۵
درصد افزایش (کاهش) ناشی از حجم	۹۶٪	۱۱۰٪
افزایش (کاهش) سود تسهیلات اعطایی ناشی از نرخ	۷۸۹,۱۵۰	(۱,۰۶۰,۳۰۶)
درصد افزایش (کاهش) ناشی از نرخ	۴٪	(۱۰٪)

۱۲. سرمایه‌گذاری‌های بانک

خلاصه نتیجه سرمایه‌گذاری در سهام سریع‌المعامله در بازار و سرمایه‌گذاری‌های مستقیم در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ به شرح جدول زیر است.

۱۲-۱. سهام سریع‌المعامله در بازار

جدول ۳۱. سرمایه‌گذاری در سهام سریع‌المعامله در بازار - ارقام به میلیون ریال

شرح	قیمت تمام شده	ارزش جاری	سود تقسیم شده
شرکت سهامی بیمه زندگی خاورمیانه	۲۴۰,۰۰۰	۱,۴۷۴,۵۶۰	۶,۶۰۰

۱۲-۲. سرمایه‌گذاری مستقیم

جدول ۳۲. سرمایه‌گذاری‌های مستقیم - ارقام به میلیون ریال

شرح	تعداد کل سهام	درصد سرمایه پرداخت شده	درصد سهم بانک	قیمت تمام شده
شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۵	۱۰۰	۱۰,۵۰۰
شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه	۷۴۹,۹۹۹,۰۰۰	۱۰۰	۷۵	۶۶۵,۹۳۰
شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه	۴۹۹,۹۹۷,۵۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۲۴۷,۹۹۹
سازوکار ویژه تجارت و تامین مالی ایران و اروپا	۲۲۰,۰۰۰	۱۰۰	۱۱	۲,۲۰۰

■ شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب

شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب (سهامی خاص) با سرمایه ۳۰ میلیارد ریال در تاریخ ۱۳۹۱/۱۱/۱۷ و با هدف خریداری و پیاده‌سازی نرم‌افزار جامع بانکداری از یک شرکت خارجی شروع به فعالیت نموده است.

ارائه خدمات تخصصی و مشاوره‌ای و اجرای پروژه در زمینه‌های کامپیوتری، شبکه و الکترونیکی، مکانیزاسیون و اتوماسیون شامل تحلیل و تولید، بهینه‌سازی، پیاده‌سازی سیستم‌های عملیاتی، مدیریتی

و خدماتی، تحلیل، طراحی، منطبق‌سازی، ساخت، تامین، پیاده‌سازی و راهبری سیستم‌های نرم‌افزاری از اهم فعالیت‌های این شرکت می‌باشد.

■ شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه

این شرکت در سال ۱۳۷۴ با نام کارگزاری سهام پویا تاسیس و در سال ۱۳۹۲ به شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه تغییر نام داد. خدمات کارگزاری، معامله‌گری و بازارگردانی، خدمات مالی و مشاوره‌ای از اهم فعالیت‌های این شرکت می‌باشد.

■ شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه

شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه (سهامی خاص) در تاریخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۳ به ثبت رسید. خرید و فروش نقدی ارز، مسکوک طلای ضرب شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و انجام عملیات مربوط به حواله‌های ارزی از طریق بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی مجاز داخلی و ارائه خدمات ارزی برون‌مرزی از طریق کارگزاران در چهارچوب قوانین و مقررات ارزی از اهم فعالیت‌های تعریف شده برای این شرکت می‌باشد.

■ شرکت سهامی بیمه زندگی خاورمیانه

درخواست تاسیس شرکت بیمه زندگی خاورمیانه در شهریورماه ۱۳۹۱ به تایید شورای عالی بیمه رسیده است و پذیره‌نویسی شرکت نیز در اسفند ماه ۱۳۹۴ از طریق بازار سوم فرابورس انجام شده‌است. این شرکت در تاریخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۵ تاسیس گردید و پس از چند مرحله افزایش سرمایه با سرمایه دو هزار و چهارصد میلیارد ریالی، به ارائه کلیه خدمات بیمه‌ای در بخش بیمه‌های زندگی می‌پردازد.

بخش سوم

۳

گزارش حسابرس مستقل و صورت‌های مالی

بیات رایان

(موسسه حسابرسی)

عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

خیابان بخارست، کوچه پژوهشگاه دوم،

شماره ۲۲، طبقه دوم، تهران ۱۵۱۴۶۱۳۹۱۸

شماره ثبت: ۱۹۱۰

تلفن: ۸۸۵۰۴۵۸۶-۸

فاکس: ۸۸۱۷۰۲۷۹

پست الکترونیک: Bayatrayan@Bayatrayan.com

تاریخ: ۱۴۰۲/۰۳/۳۱

شماره: ۱۴۰۲-۰۴۷

گزارش حسابرس مستقل و بازرسی قانونی

به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام

بانک خاورمیانه (سهامی عام)

گزارش حسابرسی صورت های مالی

اظهاری نظر مشروط

۱- صورت های مالی تلفیقی و جداگانه بانک خاور میانه (سهامی عام) - ("بانک")، شامل صورت های وضعیت مالی در تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱ و صورت های سود و زیان، سود و زیان جامع، تغییرات در حقوق مالکانه و جریان های نقدی برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور، و یادداشت های توضیحی ۱ تا ۵۹، توسط این مؤسسه، حسابرسی شده است.

به نظر این مؤسسه، به استثنای آثار موارد مندرج در بند های ۲ و ۳ مبنای اظهار نظر مشروط، صورت های مالی یاد شده در بالا، وضعیت مالی گروه و بانک در تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱ و عملکرد مالی و جریان های نقدی گروه و بانک را برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور، از تمام جنبه های با اهمیت، طبق استانداردهای حسابداری، به نحو منصفانه نشان می دهد.

مبنای اظهار نظر مشروط

۲- همانطوریکه در یادداشت توضیحی ۱-۱۱-۶ صورت های مالی پیوست منعکس گردیده، در تاریخ صورت وضعیت مالی اقلام پولی ارزی بانک مطابق نرخ های ابلاغی بخشنامه ۰۱/۳۱۹۶۱۶ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۵ بانک مرکزی تسعیر شده اند. در خصوص نرخ ارز استفاده شده از بابت موارد فوق، طبق الزامات استاندارد حسابداری شماره ۱۶ با عنوان "آثار تغییر در نرخ ارز"، در صورت وجود نرخ های متعدد برای یک ارز، از نرخ برای تسعیر استفاده می شود که جریانهای نقدی آتی ناشی از معامله یا مانده حساب مربوط، بر حسب آن تسویه می شود. با توجه به شرایط نرخ ارز در تاریخ صورت وضعیت مالی که بالاتر از نرخ های مورد استفاده می باشد، آثار تفاوت تسعیر به نرخ های در دسترس بیشتر از مبالغ گزارش شده تاکنون خواهد گردید.

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی - ادامهبانک خاورمیانه (سهامی عام)

با عنایت به توضیحات فوق، تعدیل صورت‌های مالی از این بابت ضروری است، لیکن با توجه به تعدد منابع ارزی و نرخ‌های ارز مربوط و در نتیجه مشخص نبودن نرخ ارز در دسترس بصورت قابل اتکا، تعیین میزان تعدیلات لازم در حال حاضر برای این موسسه میسر نمی باشد.

۳- وضعیت مالیاتی بانک در یادداشت توضیحی ۳۷ صورت‌های مالی پیوست توضیح داده شده است. همانطور که در یادداشت مزبور درج شده، مازاد مالیات‌های مطالبه شده عمدتاً مربوط به تخصیص بخشی از هزینه سود سپرده‌های پرداختی به سپرده‌گذاران به درآمد‌های معاف، برگشت برخی از هزینه‌های جاری، عدم پذیرش سود سپرده‌های پرداختی مازاد بر نرخ‌های سود علی‌الحساب ابلاغی بانک مرکزی ج.ا.ا، تفاوت در روش محاسبه معافیت سود انباشته استفاده شده در افزایش سرمایه و همچنین محاسبه تسعیر اقلام پولی به نرخ‌های مندرج در سامانه سنا می باشد. در ارتباط با موارد فوق آرایبی توسط دیوان عدالت اداری صادر شده که وضعیت هرگونه اعتراض به آراء صادره، توسط سازمان امور مالیاتی هنوز مشخص نبوده و این سازمان بخشنامه‌ای نیز از بابت آرای مزبور صادر ننموده است. بانک نسبت به برگ‌های تشخیص صادره جهت سالهای ۱۳۹۴ تا ۱۳۹۹ اعتراض نموده و موضوع در حال حاضر در مراجع حل اختلاف مالیاتی در جریان رسیدگی می باشد. مسائل مالیاتی بانک از طریق کانون بانکها و موسسات اعتباری خصوصی نیز با مراجع مختلف قانونی از جمله بانک مرکزی ج.ا.ا در حال پیگیری می باشد. مالیات بر درآمد سال مالی قبل بر اساس سود ابرازی و پس از کسر معافیت‌های قانونی در حسابها منظور شده که تا کنون مورد رسیدگی قرار نگرفته است. همچنین مالیات بر درآمد سال مالی مورد گزارش بر اساس سود ابرازی و کسر معافیت‌های قانونی و همچنین احتساب نرخ صفر مالیاتی جهت بخشی از سود سال ۱۴۰۱ که بمنظور افزایش سرمایه در سال ۱۴۰۲ مورد استفاده قرار خواهد گرفت (موضوع بند "ه" تبصره ۲ قانون بودجه ۱۴۰۲ کل کشور)، محاسبه و در حسابها منظور شده که تا کنون مورد رسیدگی قرار نگرفته است. لازم به توضیح است که استفاده از نرخ صفر مالیاتی موضوع تبصره فوق، منوط به تصویب طرح افزایش سرمایه و ثبت آن در مرجع ثبت شرکتها تا پایان سال ۱۴۰۲ می باشد. علاوه بر موارد فوق، از بابت تبصره ۵ ماده ۴ قانون جهش تولید مسکن، برای سال اول اجرا برگ مطالبه به مبلغ ۷,۶۵۰ میلیارد ریال صادر شده که بانک به برگ مطالبه مربوطه اعتراض نموده و مراتب در حال پیگیری می باشد.

در شرایط موجود اظهار نظر نسبت به تکافوی ذخیره موجود در حسابها منوط به تکمیل رسیدگی‌ها و تعیین مبلغ قطعی بدهی‌های مالیاتی بانک از بابت سال‌های مالی مذکور توسط مراجع ذیربط می باشد.

۴- حسابرسی این مؤسسه طبق استانداردهای حسابرسی انجام شده است. مسئولیت‌های مؤسسه طبق این استانداردها در بخش مسئولیت‌های حسابرس در حسابرسی صورت‌های مالی توصیف شده است. این مؤسسه طبق الزامات آیین رفتار حرفه‌ای جامعه حسابداران رسمی ایران، مستقل از گروه است و سایر مسئولیت‌های اخلاقی را طبق الزامات مذکور انجام داده است. این مؤسسه اعتقاد دارد که شواهد حسابرسی کسب‌شده به عنوان مبنای اظهارنظر مشروط، کافی و مناسب است.

-۲-

گزارش حسابرسی مستقل و بازرسی قانونی - ادامه
بانک خاورمیانه (سهامی عام)

مسائل عمده حسابرسی

۵- منظور از مسائل عمده حسابرسی، مسائلی است که به قضاوت حرفه ای حسابرس، در حسابرسی صورت های مالی تلفیقی و جداگانه سال جاری، دارای بیشترین اهمیت بوده اند. این مسائل در چارچوب حسابرسی صورت های مالی تلفیقی و جداگانه و به منظور اظهار نظر نسبت به صورت های مالی تلفیقی و جداگانه مورد توجه قرار گرفته است. در این خصوص هیچگونه مسائل عمده حسابرسی برای درج در گزارش وجود ندارد.

سایر اطلاعات

۶- مسئولیت سایر اطلاعات با هیأت مدیره بانک است. سایر اطلاعات شامل گزارش تفسیری مدیریت است. اظهار نظر این مؤسسه نسبت به صورت های مالی، به سایر اطلاعات تسری ندارد و لذا این مؤسسه نسبت به آن هیچ نوع اطمینانی ارائه نمی کند. مسئولیت این مؤسسه، مطالعه سایر اطلاعات به منظور تشخیص مغایرت های با اهمیت بین سایر اطلاعات و صورت های مالی یا شناخت کسب شده توسط حسابرس در جریان حسابرسی، و یا مواردی است که به نظر می رسد تحریفی با اهمیتی در سایر اطلاعات وجود دارد. در صورتی که، بر اساس کار انجام شده، به این نتیجه برسد که تحریفی با اهمیت در سایر اطلاعات وجود دارد، باید آن را گزارش کند. همانطور که در مبانی اظهارنظر مشروط عنوان گردیده، این مؤسسه به این نتیجه رسیده که "سایر اطلاعات" از بابت تسعیر مانده های ارزی و مالیات بر درآمد به شرح بند های ۲ و ۳ تحریف شده است.

مسئولیت هیأت مدیره در قبال صورت های مالی

۷- مسئولیت تهیه و ارائه منصفانه صورت های مالی تلفیقی و جداگانه طبق استانداردهای حسابداری و همچنین طراحی، اعمال و حفظ کنترل های داخلی لازم برای تهیه صورت های مالی عاری از تحریف با اهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه، بر عهده هیأت مدیره است. در تهیه صورت های مالی تلفیقی و جداگانه بانک، هیأت مدیره مسئول ارزیابی توانایی بانک به ادامه فعالیت و حسب ضرورت، افشای موضوعات مرتبط با ادامه فعالیت و مناسب بودن بکارگیری مبنای حسابداری تداوم فعالیت است، مگر اینکه قصد انحلال بانک یا توقف عملیات آن وجود داشته باشد، یا هیچ راهکار واقع بینانه دیگری به جز موارد مذکور وجود نداشته باشد.

مسئولیت های حسابرس و بازرسی قانونی در حسابرسی صورت های مالی

۸- اهداف حسابرس شامل کسب اطمینان معقول از اینکه صورت های مالی تلفیقی و جداگانه، به عنوان یک مجموعه واحد، عاری از تحریف با اهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه است، و صدور گزارش حسابرس شامل اظهارنظر وی می شود. اطمینان معقول، سطح بالایی از اطمینان است، اما حتی با انجام حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی ممکن است همه تحریف های با اهمیت، در صورت وجود، کشف نشود. تحریف ها که ناشی از تقلب یا اشتباه می باشند، زمانی با اهمیت تلقی می شوند که بطور منطقی انتظار رود، به تنهایی یا در مجموع، بتوانند بر تصمیمات اقتصادی استفاده کنندگان که بر مبنای صورت های مالی تلفیقی و جداگانه بانک اتخاذ می شود، اثر بگذارند.

گزارش حسابرس مستقل و بازرسی قانونی - ادامه

بانک خاورمیانه (سهامی عام)

در چارچوب انجام حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی، بکارگیری قضاوت حرفه‌ای و حفظ نگرش تردید حرفه‌ای در سراسر کار حسابرسی ضروری است، همچنین:

- خطرهای تحریف بااهمیت صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه ناشی از تقلب یا اشتباه، مشخص و ارزیابی می‌شود. روش‌های حسابرسی در برخورد با این خطرها طراحی و اجرا، و شواهد حسابرسی کافی و مناسب به عنوان مبنای اظهارنظر کسب می‌شود. از آنجا که تقلب می‌تواند همراه با تبانی، جعل، حذف عمدی، ارائه نادرست اطلاعات، یا زیرپاگذاری کنترل‌های داخلی باشد، خطر عدم کشف تحریف بااهمیت ناشی از تقلب، بالاتر از خطر عدم کشف تحریف بااهمیت ناشی از اشتباه است.
- از کنترل‌های داخلی مرتبط با حسابرسی به منظور طراحی روش‌های حسابرسی مناسب شرایط موجود، و نه به قصد اظهارنظر نسبت به اثربخشی کنترل‌های داخلی گروه و بانک، شناخت کافی کسب می‌شود.

- مناسب بودن رویه‌های حسابداری استفاده شده و معقول بودن برآوردهای حسابداری و موارد افشای مرتبط ارزیابی می‌شود.
- بر مبنای شواهد حسابرسی کسب شده، در مورد مناسب بودن بکارگیری مبنای حسابداری تداوم فعالیت توسط بانک و وجود یا نبود ابهامی با اهمیت در ارتباط با رویدادها یا شرایطی که می‌تواند تردیدی عمده نسبت به توانایی گروه و بانک به ادامه فعالیت ایجاد کند، نتیجه‌گیری می‌شود. اگر چنین نتیجه‌گیری شود که ابهامی با اهمیت وجود دارد باید در گزارش حسابرس به اطلاعات افشا شده مرتبط با این موضوع در صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک اشاره شود یا، اگر اطلاعات افشا شده کافی نبود، اظهارنظر مؤسسه تعدیل می‌گردد. نتیجه‌گیری‌ها مبتنی بر شواهد حسابرسی کسب شده تا تاریخ گزارش حسابرس است. با این حال، رویدادها یا شرایط آتی ممکن است سبب شود گروه یا بانک، از ادامه فعالیت باز بماند.
- کلیت ارائه، ساختار و محتوای صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه، شامل موارد افشا، و اینکه آیا معاملات و رویدادهای مبنای تهیه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه، به گونه‌ای در صورت‌های مالی منعکس شده‌اند که ارائه منصفانه حاصل شده باشد، ارزیابی می‌گردد.

شواهد حسابرسی کافی و مناسب در مورد اطلاعات مالی شرکت‌های گروه یا فعالیت‌های تجاری درون گروه به منظور اظهار نظر مناسب نسبت به صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه بانک کسب می‌گردد. حسابرس مسولیت هدایت، سرپرستی و عملکرد حسابرسی گروه است. مسولیت اظهار نظر حسابرس تنها متوجه حسابرس است.

افزون بر این، زمانبندی اجرا و دامنه برنامه‌ریزی شده کار حسابرسی و یافته‌های عمده حسابرسی، شامل ضعف‌های بااهمیت کنترل‌های داخلی که در جریان حسابرسی مشخص شده است، به ارکان راهبری اطلاع‌رسانی می‌شود.

به علاوه، یادداشتی مبنی بر رعایت الزامات اخلاقی مربوط به استقلال به ارکان راهبری ارائه می‌شود، و همه روابط و سایر موضوعاتی که می‌توان انتظار معقولی داشت بر استقلال اثرگذار باشد، در موارد مقتضی، تدابیر ایمن ساز مربوط به اطلاع آنها می‌رسد.

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی - ادامه بانک خاورمیانه (سهامی عام)

از بین موضوعات اطلاع رسانی شده به ارکان راهبری، آن دسته از مسائلی که در حسابرسی صورت های مالی دوره جاری دارای بیشترین اهمیت بوده اند و بنابراین مسائل عمده حسابرسی به شمار می روند مشخص می شود. این مسائل در گزارش حسابرس توصیف می شوند، مگر اینکه طبق قوانین یا مقررات افشای آن مسائل منع شده باشد یا هنگامی که، در شرایط بسیار نادر، مؤسسه به این نتیجه برسد که مسائل مذکور نباید در گزارش حسابرس اطلاع رسانی شود زیرا بطور معقول انتظار می رود پیامدهای نامطلوب اطلاع رسانی بیش از منافع عمومی حاصل از آن باشد.

همچنین این مؤسسه به عنوان بازرس قانونی مسئولیت دارد موارد عدم رعایت الزامات قانونی مقرر در اصلاحیه قانون تجارت ("قانون تجارت") و مفاد اساسنامه بانک و نیز سایر موارد لازم را به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام گزارش کند.

گزارش در مورد سایر الزامات قانونی و مقرراتی

سایر وظایف بازرس قانونی

۹- معاملات مندرج در یادداشت توضیحی ۵۵ صورتهای مالی پیوست بعنوان کلیه معاملات مشمول ماده ۱۲۹ قانون تجارت که طی سال مالی مورد گزارش انجام شده و توسط هیئت مدیره به اطلاع این مؤسسه رسیده، مورد بررسی قرار گرفته است. در مورد معاملات مذکور، مفاد ماده فوق مبنی بر کسب مجوز از هیئت مدیره و عدم شرکت مدیر ذینفع در رأی گیری رعایت شده است. مضافاً نظر این مؤسسه به شواهدی حاکی از اینکه معاملات مزبور با شرایط مناسب تجاری و در روال عادی عملیات بانک انجام نگرفته باشد، جلب نگردیده است.

۱۰- گزارش هیئت مدیره درباره فعالیت و وضع عمومی بانک، موضوع ماده ۲۳۲ قانون تجارت، که بمنظور ارائه به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام تنظیم گردیده مورد بررسی این مؤسسه قرار گرفته است. با توجه به رسیدگیهای انجام شده و با در نظر گرفتن موارد مندرج در بند های ۲ و ۳ مبانی اظهار نظر مشروط، نظر این مؤسسه به مواردی که حاکی از مغایرت اطلاعات مندرج در گزارش مذکور با دفاتر و اسناد و مدارک ارائه شده از جانب هیئت مدیره باشد، جلب نگردید.

سایر مسئولیت های قانونی و مقرراتی حسابرس

۱۱- موارد عدم رعایت الزامات مقرر در قانون پولی و بانکی و نیز بخشنامه ها و مصوبات لازم الاجرا در نظام بانکی به صورت جداگانه به بانک مرکزی ارسال گردیده است.

۱۲- در ارتباط با مفاد "آیین نامه میزان و نحوه دریافت حق عضویت در صندوق ضمانت سپرده ها"، فرایند محاسبه حق عضویت سال ۱۴۰۰ صندوق ضمانت سپرده ها که در سال ۱۴۰۱ محاسبه و پرداخت می گردد، طبق آیین نامه مزبور توسط این مؤسسه مورد بررسی قرار گرفته است. نظر این مؤسسه به مورد با اهمیتی که حاکی از عدم رعایت مفاد آیین نامه فوق باشد جلب نگردیده است. لازم به توضیح است که اظهار نظر در این خصوص طی گزارش جداگانه ای نیز برای صندوق ضمانت سپرده ها ارسال می گردد.

-۵-

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی - ادامه

بانک خاورمیانه (سهامی عام)

۱۳- در خصوص رعایت قوانین و مقررات سازمان بورس و اوراق بهادار ("سازمان")، مفاد بند ۱۰ ماده ۷ و ماده ۱۰ "دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت های ثبت شده نزد سازمان" به ترتیب در خصوص افشای صورت‌های مالی میان‌دوره ای ۶ ماهه حسابرسی شرکت‌های فرعی (با تاخیر انجام شده) و ارائه صورتجلسات مجامع عمومی عادی سالانه صاحبان سهام و همچنین مجمع عمومی فوق العاده افزایش سرمایه مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۳۰ حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز پس از تاریخ مجمع به مرجع ثبت شرکتها با توجه به زمانبر بودن فرایند تصویب صورتجلسه مجمع توسط مراجع نظارتی رعایت نشده است.

۱۴- در ارتباط با مفاد "دستورالعمل حاکمیت شرکتی" شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، به استثنای مفاد تبصره ۲ ماده ۱۴ در خصوص عضو مستقل خارج از هیأت مدیره بودن اکثریت اعضای کمیته‌های بانک (کمیته ریسک و کمیته انتصابات و جبران خدمات) و ماده ۲۳ در خصوص تصویب ترتیب و تاریخ برگزاری جلسات هیأت مدیره در اولیة جلسه هیأت مدیره برای دوره های ۶ ماهه که با توجه به زمان ابلاغ دستورالعمل فوق (آذرماه ۱۴۰۱) توسط بانک در حال پیگیری جهت انجام میباشد، این موسسه با مورد با اهمیت دیگری دال بر عدم رعایت مفاد دستورالعمل فوق برخورد ننموده است.

۱۵- در اجرای تبصره ۴۱ دستورالعمل حاکمیت شرکتی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مفاد ماده ۴۰ در خصوص افشای کمک های عام المنفعه و هرگونه پرداخت در راستای مسئولیت های اجتماعی در گزارش تفسیری و گزارش فعالیت هیأت مدیره، رعایت شده است.

۱۶- در اجرای ابلاغیه چک لیست کنترل های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار، چک لیست مزبور مورد ارزیابی این موسسه قرار گرفته است. در این خصوص این موسسه به مورد بااهمیتی که حاکی از عدم رعایت کنترل های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی باشد برخورد نکرده است.

۱۷- در اجرای ماده ۲۳ دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی توسط حسابرسان، رعایت مفاد قانون مزبور و آیین نامه ها و دستورالعمل های اجرایی مرتبط، در چارچوب چک لیست رعایت مفاد آیین نامه اجرایی ماده ۱۴ الحاقی قانون مبارزه با پولشویی ابلاغی مرجع ذیربط و استاندارد های حسابرسی، توسط این موسسه مورد بررسی قرار گرفته است. در این خصوص، به دلیل عدم استقرار سامانه ها و بسترهای لازم از سوی سازمان های ذیربط، کنترل رعایت بخش عمده ای از مفاد آیین نامه مزبور توسط این موسسه میسر نگردید. لیکن در خصوص موارد محدود قابل کنترل، این موسسه به موارد عمده ای که حاکی از عدم رعایت قوانین و مقررات یاد شده باشد، برخورد نکرده است.

لازم به توضیح است در شرایط موجود، اجرای کامل مفاد آیین نامه اجرایی فوق منوط به استقرار سامانه ها و بستر های لازم از سوی سازمان های ذیربط می باشد.

تاریخ: ۳۱ خرداد ماه ۱۴۰۲

موسسه بیات رایان - حسابداران رسمی

عبدالحسین رهبری
کد عضویت ۸۰۰۲۵۴

محمود عبدلی
کد عضویت ۹۵۲۲۳۴

-۶-

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت سود و زیان تلفیقی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
عملیات در حال تداوم			
درآمد تسهیلات اعطایی	۸	۵۹,۵۷۲,۴۶۰	۳۸,۳۲۹,۱۱۴
درآمد سپرده گذاری در بانکها و موسسات اعتباری غیربانکی	۹	۶,۲۷۸,۵۱۹	۵,۰۱۸,۲۴۱
درآمد سرمایه گذاری در اوراق بدهی	۱۰	۵,۰۲۷,۵۹۸	۹,۶۹۰,۷۳۷
سود (زیان) سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۱۱	۶,۷۷۹	۴۱,۲۶۳
جایزه سپرده قانونی	۱۲	۳۳۵,۵۹۲	۲۵۳,۴۳۹
درآمد عملیاتی			
هزینه سود سپرده ها	۱۳	(۴۳,۸۹۴,۳۲۰)	(۳۵,۴۶۸,۵۱۲)
سود (زیان) ناخالص		۲۷,۳۲۶,۶۲۸	۱۷,۸۶۴,۲۸۲
درآمد کارمزد	۱۴	۶,۰۹۰,۰۳۰	۳,۷۳۵,۶۸۷
هزینه کارمزد	۱۵	(۴۴۶,۷۳۹)	(۳۲۹,۱۴۵)
سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی	۱۶	۶,۷۸۹,۶۹۵	۳,۷۶۰,۲۸۴
هزینه های اداری و عمومی	۱۷	(۶,۸۳۹,۸۶۹)	(۴,۷۴۰,۲۹۶)
هزینه مطالبات مشکوک الوصول	۱۸	(۲,۳۵۶,۴۴۳)	(۲,۰۳۳,۸۰۲)
سایر درآمد و هزینه های عملیاتی	۱۹	۱,۷۷۸,۸۱۰	۲,۲۷۶,۸۳۱
		۵,۰۱۵,۴۸۴	۲,۶۶۹,۵۵۹
سود (زیان) عملیاتی			
سود (زیان) سرمایه گذاری های مرتبط با فعالیت های غیربانکی	۲۰	۳۲,۳۴۲,۱۱۲	۲۰,۵۳۳,۸۴۱
سایر درآمدها و هزینه های غیرعملیاتی	۲۱	۳۸۰,۷۷۵	۱۴۵,۱۰۰
سود (زیان) قبل از مالیات		۳۲,۸۹۴,۵۰۶	۲۰,۶۸۹,۹۵۹
هزینه مالیات بر درآمد	۳۷	(۱,۴۰۰,۴۹۱)	(۴۷۹,۵۰۵)
سود (زیان) خالص در حال تداوم		۳۱,۴۹۴,۰۱۵	۲۰,۲۱۰,۴۵۴
عملیات متوقف شده			
سود (زیان) خالص عملیات متوقف شده		-	-
سود (زیان) خالص		۳۱,۴۹۴,۰۱۵	۲۰,۲۱۰,۴۵۴
سود قابل انتساب به:			
سهام داران شرکت اصلی		۳۱,۳۷۰,۵۱۹	۲۰,۱۳۲,۳۳۹
سهام داران فاقد کنترل		۱۲۳,۴۹۶	۷۸,۱۱۵
		۳۱,۴۹۴,۰۱۵	۲۰,۲۱۰,۴۵۴
سود (زیان) هر سهم:			
عملیاتی (ریال)		۸۸۱	۵۷۱
غیر عملیاتی (ریال)		۱۶	۴
ناشی از عملیات در حال تداوم (ریال)		۸۹۶	۵۷۵
ناشی از عملیات متوقف شده (ریال)		-	-
سود (زیان) هر سهم (ریال)	۲۲	۸۹۶	۵۷۵

یادداشت های توضیحی همراه، بخش جدایی ناپذیر صورت های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت سود و زیان جامع تلفیقی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
سود (زیان) خالص		۳۱,۴۹۴,۰۱۵	۲۰,۲۱۰,۴۵۴
سایر اقلام سود و زیان جامع			
مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها		-	-
تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	۴۳	۱۶۹,۶۷۶	۴۵۸,۴۵۳
مالیات مربوط به سایر اقلام سود و زیان جامع		-	-
سایر اقلام سود و زیان جامع سال پس از کسر مالیات		۱۶۹,۶۷۶	۴۵۸,۴۵۳
سود (زیان) جامع سال		۳۱,۶۶۳,۶۹۱	۲۰,۶۶۸,۹۰۷
سود جامع سال مالی قابل انتساب به:			
سهام داران شرکت اصلی		۳۱,۵۴۰,۱۹۵	۲۰,۵۹۰,۷۹۲
سهام داران فاقد کنترل		۱۲۳,۴۹۶	۷۸,۱۱۵
		۳۱,۶۶۳,۶۹۱	۲۰,۶۶۸,۹۰۷

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام) صورت وضعیت مالی تلفیقی در تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

تجزیه طبقه‌بندی شده	تجزیه طبقه‌بندی نشده	یادداشت	بدهی‌ها و حقوق مالکانه	تجزیه طبقه‌بندی شده		یادداشت	داری‌ها	
				۱۴۰۰/۱۰/۰۱	۱۴۰۰/۱۲/۲۹			
بدهی‌ها								
۳۳۳,۴۱۴,۰۵۹	۳۸۵,۲۲۵,۷۷۵	۵۲۹,۵۹۲,۶۹۹	۳۴	سپرده‌های مشتریان	۴۰,۷۸۵,۰۴۰	۵۰,۸۲۸,۲۴۸	۲۳	موجودی نقد
۱۴۱,۹۲۱,۲۸۹	۵۵,۷۷۰,۰۶۵	۳۷,۰۵۱,۳۸۶	۳۵	بدهی به بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۴۲,۲۷۹,۹۹۷	۳۸,۴۴۴,۷۳۲	۲۴	مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی
۴۷,۱۰۹	۵۴,۳۷۶	۶۱,۰۷۴	۳۶	سود سهام پرداختی	۲۳۹,۶۶۹,۸۹۰	۳۵۴,۶۹۸,۶۱۸	۲۵	تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی
۴,۵۱۷,۹۲۲	۱,۷۱۶,۳۱۳	۲,۵۱۳,۹۰۱	۳۷	مطالبات پرداختی	۱,۸۹۳	۱,۸۸۹	۲۶	مطالبات از شرکت‌های فرعی وابسته
۱۳۰,۰۴۰,۳۷۹	۲۷,۰۰۹,۲۴۷	۴۳,۳۰۶,۴۳۳	۳۸	ذخایر و سایر پرداختی‌ها	۴,۸۱۰,۳۹۳	۱۰,۹۵۱,۲۲۹	۲۷	سایر دریافتی‌ها
۲۴۷,۹۹۴	۳۶۳,۹۰۸	۶۹۱,۰۶۱	۳۹	ذخیره ارزی پایان خدمت و تعهدات بازبستگی کارکنان	۴۸,۸۳۰,۱۲۷	۴۵,۴۲۷,۱۱۹	۲۸	سروایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار
۳۶۵,۱۶۸,۷۵۲	۴۸۰,۱۳۹,۶۸۴	۶۱۳,۲۱۶,۶۶۴		جمع بدهی‌ها	۴۸۸,۰۰۰	۶۰۷,۵۵۰	۲۹	داری‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش
۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	۴۰	حقوق مالکانه	۳,۹۱۹,۷۲۷	۵,۶۴۵,۳۱۸	۳۰	داری‌های ثابت مشهود
۵,۹۶۹,۱۵۲	۹,۰۶۷,۵۸۱	۱۳,۵۹۹,۰۳۷	۴۱	سرمایه	۳,۰۴۲۰	۲۸۱,۰۴۹	۳۱	داری‌های نامشهود
۱۲۱,۳۲۳	۹,۰۵۶	۱۹۷,۴۶۱	۴۲	اندوخته قانونی	۲۱,۳۴۰,۰۴۸	۲۷,۱۵۴,۲۲۰	۳۲	سپرده قانونی
۱,۶۳۲,۱۱۱	۲,۰۹۰,۵۶۴	۲,۲۶۰,۲۴۰	۴۳	سایر اندوخته‌ها	۲,۳۷۲,۰۰۵	۲,۸۷۶,۵۵۲	۳۳	سایر داری‌ها
۱۷,۱۱۵,۴۹۸	۲۱,۲۱۴,۳۸۱	۳۲,۹۰۴,۵۳۰		تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی				
(۴۴۴,۱۰۸)	(۹۸۳,۶۸۱)	(۴۹۴,۷۲۹)	۴۴	سود (زیان) انباشته				
-	-	۷۲,۴۸۱	۴۵	سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)				
۳۹,۳۹۳,۹۷۶	۵۶,۴۷۹,۴۰۵	۸۳,۵۳۹,۰۲۰		صرف سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)				
۲۵۸,۸۱۲	۳۴۱,۴۳۵	۴۶۶,۹۴۴		جمع حقوق مالکانه				
۳۹,۶۵۲,۷۸۸	۵۶,۸۲۰,۸۴۰	۸۴,۰۰۰,۵۶۴		منافع فاقده حق کنترل				
۴,۰۴۸,۲۱۱,۵۴۰	۵۳۶,۹۶۰,۵۲۴	۶۹۷,۲۲۲,۴۲۸		جمع بدهی‌ها و حقوق مالکانه	۴,۰۴۸,۲۱۱,۵۴۰	۵۳۶,۹۶۰,۵۲۴	۶۹۷,۲۲۲,۴۲۸	
۱,۱۴۴,۳۹۰	۳,۰۶۶,۳۳۳	۲۲,۷۳۸,۵۷۷	۴۹-۱	تعهدات بانک بابت اعتبار اسنادی	۱,۱۴۴,۳۹۰	۳,۰۶۶,۳۳۳	۲۲,۷۳۸,۵۷۷	۴۹-۱
۹۲,۷۵۳,۰۱۲	۱۲۴,۵۷۰,۶۵۶	۲۴۵,۱۶۳,۹۳۷	۴۹-۲	تعهدات بانک بابت ضمانت نامه‌های صادره	۹۲,۷۵۳,۰۱۲	۱۲۴,۵۷۰,۶۵۶	۲۴۵,۱۶۳,۹۳۷	۴۹-۲
۲,۴۵۷,۰۱۷	۶,۴۱۰,۰۰۵	۱۹,۲۶۲,۶۴۴	۴۹-۳	سایر تعهدات بانک	۲,۴۵۷,۰۱۷	۶,۴۱۰,۰۰۵	۱۹,۲۶۲,۶۴۴	۴۹-۳
۱۰,۴۲۴,۸۴۸	-	-	۴۹-۴	وجود اداره شده و موارد مشابه	۱۰,۴۲۴,۸۴۸	-	-	۴۹-۴
				جمع داری‌ها				
				تعهدات مشتریان بابت اعتبار اسنادی				
				تعهدات مشتریان بابت ضمانت نامه‌های صادره				
				سایر تعهدات مشتریان				
				طرف وجود اداره شده و موارد مشابه				

یادداشت‌های توضیحی همراه بخش‌های باقیمانده صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت تغییرات در حقوق مالکانه تلفیقی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

اواخر به میلیون ریال

۱۴۰۱

یادداشت	سرمایه	افزایش سرمایه در جریان	اندوخته قانونی	سایر اندوخته‌ها	تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	سود (زیان) انباشته	سهم تحت تسلک صندوق اختصاصی (سهام خزانه)	صندوق اختصاصی (سهام خزانه)	صرف سهام تحت تسلک اختصاصی (سهام خزانه)	حقوق سهامداران	جمع کل
مانده در ۱۴۰۱/۰۱/۰۱	۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰	-	۹۰,۶۷۵,۸۱۱	۹۰,۵۶۰	۲,۰۹۰,۵۶۴	۲۱,۲۱۴,۳۸۱	(۹۸۳,۶۸۱)	۵۶,۴۷۹,۴۰۵	-	۳۴۱,۴۳۵	۵۶,۸۲۰,۸۴۰
سود (زیان) خالص سال ۱۴۰۱	-	-	۹,۰۶۷,۵۸۱	-	۱۶۹,۶۷۶	۳۱,۳۷۰,۵۱۹	-	۳۱,۳۷۰,۵۱۹	-	۱۲۳,۴۹۶	۳۱,۴۹۴,۰۱۵
سایر اقلام سود (زیان) جامع	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	-	-	-	-	۱۶۹,۶۷۶	-	-	-	-	-	۱۶۹,۶۷۶
آثار مالیاتی سایر اقلام سود (زیان) جامع	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
سود جامع سال ۱۴۰۱	-	-	۹,۰۶۷,۵۸۱	-	۱۶۹,۶۷۶	۳۱,۳۷۰,۵۱۹	-	۳۱,۵۴۰,۱۹۵	-	۱۲۳,۴۹۶	۳۱,۶۶۳,۶۹۱

افزایش/کاهش سرمایه ثبت شده	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
افزایش سرمایه در جریان	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	-	-	-	-	(۱۰,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	-	-	-
خرید سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی (سهام خزانه)	-	-	-	-	-	-	(۲۸۴,۳۹۶)	-	-	-	(۲۸۴,۳۹۶)
فروش سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی (سهام خزانه)	-	-	-	-	-	-	-	۷۷۳,۳۴۸	-	-	۷۷۳,۳۴۸
* سود حاصل از فروش سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی (سهام خزانه)	۴۱	۴۵	۴۵	۴۱	۴۲	۴۱	۴۵	۴۱	۴۵	۴۱	۴۱
تخصیص به اندوخته قانونی	-	-	۴,۵۳۱,۴۵۶	-	-	(۴,۵۳۷,۸۳۵)	-	۶,۳۷۹	-	-	۶,۳۷۹
تخصیص به سایر اندوخته‌ها	-	-	۱,۰۶۹,۰۰۱	-	-	(۱,۴۲۰,۵۳۵)	-	۳۵,۶۳۴	-	-	۳۵,۶۳۴
سود سهام مصوب	-	-	-	-	-	(۵,۰۰۰,۰۰۰)	-	(۴,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	(۵,۰۰۰,۰۰۰)
جمع تغییرات اقلام حقوق مالکانه طی سال	-	-	۴,۵۳۱,۴۵۶	-	-	۴۸۸,۹۵۲	(۱۹,۶۸۰,۳۷۰)	۲,۰۱۳	(۴,۶۸۰,۰۸۰)	-	(۴,۶۷۸,۵۶۷)
مانده در ۱۴۰۱/۰۱/۲۹	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	-	۱۳,۵۹۹,۰۳۷	۱۹۷,۴۶۱	۲,۲۶۰,۲۴۰	۳۲,۹۰۴,۵۳۰	(۴۹۴,۷۲۹)	۷۲,۴۸۱	۷۲,۴۸۱	۴۶۶,۹۴۴	۸۳,۵۳۹,۰۷۰

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش حسابی تأیید صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت تغییرات در حقوق مالکانه تلفیقی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰

ادامه

	جمع کل	حقوق سهامداران فاقد کنترل	جمع حقوق قابل انقباض به صاحبان سهام شرکت اصلی	صندوق تحت تملك صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	سهام تحت تملك صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)	سود (زیان) انباشته	تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی	سایر اندوخته‌ها	اندوخته قانونی	افزایش سرمایه در جریان	سرمایه	یادداشت
	۳۹,۶۵۲,۷۸۸	۲۵۸,۸۱۲	۳۹,۳۹۳,۹۷۶	-	(۴۴۴,۱۰۸)	۱۷,۱۱۵,۴۹۸	۱,۶۳۲,۱۱۱	۱۲۱,۳۲۳	۵۹,۶۹,۱۵۲	-	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	مانده در ۱۴۰۰/۱۰/۱۰ تغییرات حقوق مالکانه در سال ۱۴۰۰
	۲۰,۲۱۰,۴۵۴	۷۸,۱۱۵	۲۰,۱۳۲,۳۳۹	-	-	۲۰,۱۳۲,۳۳۹	-	-	-	-	-	سود (زیان) خالص گزارش شده در صورت‌های مالی سال ۱۴۰۰
	۴۵۸,۴۵۳	-	۴۵۸,۴۵۳	-	-	-	۴۵۸,۴۵۳	-	-	-	-	سایر اقلام سود (زیان) جامع تفاوت تسعیر از عملیات خارجی آثار مالی سایر اقلام سود (زیان) جامع سود جامع سال ۱۴۰۰
	۲۰,۶۶۸,۹۰۷	۷۸,۱۱۵	۲۰,۵۹۰,۷۹۲	-	-	۲۰,۱۳۲,۳۳۹	۴۵۸,۴۵۳	-	-	-	-	افزایش/کاهش سرمایه‌پذیر شده افزایش سرمایه در جریان
	۲۱۲,۵۰۰	۲۱۲,۵۰۰	-	-	(۱۰,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	-	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	-	خرید سهام تحت تملك صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)
	(۸۵۰,۹۹۵)	-	(۸۵۰,۹۹۵)	-	(۸۵۰,۹۹۵)	-	-	-	-	-	-	فروش سهام تحت تملك صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)
	۳۱۱,۴۲۲	-	۳۱۱,۴۲۲	-	۳۱۱,۴۲۲	-	-	-	-	-	-	سود حاصل از فروش سهام تحت تملك صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) ^۱
	-	-	-	-	-	(۳,۰۹۸,۴۲۹)	-	-	-	-	-	تخصیص به اندوخته قانونی
	-	-	-	-	-	۶۴,۹۷۳	-	(۳۰,۷۶۳)	-	-	-	تخصیص به سایر اندوخته‌ها
	۱,۲۱۸	(۳۲,۹۹۲)	۳۴,۲۱۰	-	(۳,۰۹۸,۴۲۹)	۶۴,۹۷۳	(۳۰,۷۶۳)	-	-	-	-	سود سهام مصوب
	(۳,۱۷۵,۰۰۰)	(۱۷۵,۰۰۰)	(۳,۰۰۰,۰۰۰)	-	(۳,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	-	-	-	-	جمع تغییرات اقلام حقوق مالکانه طی سال
	(۳,۵۰۰,۸۵۵)	۴,۵۰۸	(۳,۵۰۵,۳۴۷)	-	(۵۳۹,۵۷۳)	(۱۶,۰۳۳,۴۵۶)	-	(۳۰,۷۶۳)	۳,۰۹۸,۴۲۹	-	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	مانده تجدید ارزش شده در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
	۵۶,۸۲۰,۸۴۰	۳۴۱,۴۳۵	۵۶,۴۷۹,۴۰۵	-	(۹۸۳,۶۸۱)	۲۱,۲۱۴,۳۸۱	۲,۰۹۰,۵۶۴	۹,۰۵۶۰	۹,۰۶۷,۵۸۱	-	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	

یادداشت‌های توضیحی همراه بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت جریان‌های نقدی تلفیقی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	یادداشت	شرح
			جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی
			نقد حاصل از عملیات
۱۵,۲۲۳,۷۳۵	۳۰,۹۵۹,۴۶۱	۴۷	پرداخت‌های نقدی بابت مالیات بر درآمد
(۲,۳۵۳,۴۵۳)	(۶۰۲,۹۰۳)		جریان خالص ورود (خروج) نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی
۱۲,۸۷۰,۲۸۳	۳۰,۳۵۶,۵۵۸		جریان‌های نقد حاصل از فعالیت‌های سرمایه‌گذاری
			پرداخت‌های نقدی برای تحصیل دارایی‌های ثابت مشهود
(۲,۱۲۵,۱۵۱)	(۲,۲۴۳,۵۹۲)		دریافت‌های نقدی حاصل از فروش دارایی‌های ثابت مشهود
-	۶۶۶		پرداخت‌های نقدی برای تحصیل دارایی‌های نامشهود
(۱۶۸,۸۵۹)	(۲۵۹,۷۳۰)		دریافت‌های نقدی حاصل از فروش دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش
-	۱۹۰,۰۰۰		دریافت‌های نقدی حاصل از سود سهام مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی
۲۴,۰۶۰	۶,۶۰۰		جریان خالص ورود (خروج) نقد حاصل از فعالیت‌های سرمایه‌گذاری
(۲,۲۶۹,۹۵۰)	(۲,۳۰۶,۰۵۶)		جریان خالص ورود (خروج) نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی
۱۰,۶۰۰,۳۳۲	۲۸,۰۵۰,۵۰۲		جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های تامین مالی
			دریافت‌های نقدی حاصل از افزایش سرمایه
۴۵,۰۹۰	-		پرداخت‌های نقدی بابت سود سهام
(۲,۹۹۲,۷۳۳)	(۴,۹۹۳,۳۰۲)		دریافت‌های نقدی حاصل از فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)
۳۱۱,۴۲۲	۸۴۵,۸۲۷		پرداخت‌های نقدی برای خرید سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)
(۸۵۰,۹۹۶)	(۲۸۴,۳۹۶)		خالص جریان ورود (خروج) نقد ناشی از فعالیت‌های تامین مالی
(۳,۴۸۷,۲۱۷)	(۴,۴۳۱,۸۷۱)		خالص افزایش (کاهش) در موجودی نقد
۷,۱۱۳,۱۱۵	۲۳,۶۱۸,۶۳۱		مانده موجودی نقد در ابتدای سال
۴۰,۷۸۵,۰۴۰	۵۰,۸۲۸,۲۴۸		تأثیر تغییرات نرخ ارز موجودی نقد
۲,۹۳۰,۰۹۳	۲,۲۸۸,۲۹۶		مانده موجودی نقد در پایان سال
۵۰,۸۲۸,۲۴۸	۷۶,۷۳۵,۱۷۵		مبادلات غیرنقدی
۳۲۷,۵۴۱	۱۰۰,۵۵۶	۴۸	

اطلاعات بیشتر نسبت به جریان‌های نقدی ناشی از سود تسهیلات اعطایی، سپرده‌های سرمایه‌گذاری و سود سهام:

۳۱,۶۵۶,۵۷۴	۴۷,۸۰۰,۶۸۷	دریافت‌های نقدی حاصل از سود تسهیلات اعطایی
۵,۲۸۸,۱۹۲	۶,۵۷۳,۲۲۶	دریافت‌های نقدی حاصل از سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری
(۳۹,۲۴۱,۰۹۶)	(۴۰,۳۰۲,۴۳۶)	پرداخت‌های نقدی بابت سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری
۶,۹۳۹,۹۵۱	۷,۰۲۰,۹۴۸	دریافت‌های نقدی حاصل از سود اوراق بدهی
۲۴,۰۶۰	۶,۶۰۰	دریافت‌های نقدی حاصل از سود سهام

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت سود و زیان جداگانه
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۱	سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۰
عملیات در حال تداوم			
درآمد تسهیلات اعطایی	۸	۵۹,۵۷۲,۴۶۰	۳۸,۳۲۹,۱۱۴
درآمد سپرده گذاری در بانکها و موسسات اعتباری غیربانکی	۹	۶,۲۷۸,۱۴۴	۵,۰۱۸,۱۲۷
درآمد سرمایه گذاری در اوراق بدهی	۱۰	۵,۰۱۸,۵۴۴	۹,۶۸۸,۹۵۸
سود (زیان) سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۱۱	۷۹۸,۰۰۰	۱,۶۹۳,۶۳۲
جایزه سپرده قانونی	۱۲	۳۳۵,۵۹۲	۲۵۳,۴۳۹
درآمد عملیاتی		۷۲,۰۰۲,۷۴۰	۵۴,۹۸۳,۲۷۰
هزینه سود سپرده ها	۱۳	(۴۳,۶۴۹,۹۳۴)	(۳۵,۲۲۶,۷۰۲)
سود (زیان) ناخالص		۲۸,۳۵۲,۸۰۶	۱۹,۷۵۶,۵۶۸
درآمد کارمزد	۱۴	۵,۰۷۰,۴۱۴	۲,۹۵۳,۵۵۵
هزینه کارمزد	۱۵	(۴۴۶,۷۳۹)	(۳۲۹,۱۴۵)
سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی	۱۶	۴,۱۰۴,۸۲۱	۱,۹۰۳,۷۹۰
هزینه های اداری و عمومی	۱۷	(۶,۲۱۱,۱۵۸)	(۴,۰۹۳,۸۶۵)
هزینه مطالبات مشکوک الوصول	۱۸	(۲,۳۴۱,۰۸۳)	(۲,۰۴۶,۰۸۴)
سایر درآمدها و هزینه های عملیاتی	۱۹	۱,۷۷۸,۸۱۰	۲,۲۷۶,۸۳۱
		۱,۹۵۵,۰۶۵	۶۶۵,۰۸۲
سود (زیان) عملیاتی		۳۰,۳۰۷,۸۷۱	۲۰,۴۲۱,۶۵۰
سود (زیان) سرمایه گذاری های مرتبط با فعالیت های غیربانکی	۲۰	۲۳۳,۰۶۳	۱۴۵,۴۰۷
سایر درآمدها و هزینه های غیرعملیاتی	۲۱	۱۷۱,۰۵۵	۱۱,۰۱۸
سود (زیان) قبل از مالیات		۳۰,۷۱۱,۹۸۹	۲۰,۵۷۸,۰۷۵
هزینه مالیات بر درآمد	۳۷	(۸۲۴,۴۱۷)	-
سود (زیان) خالص عملیات در حال تداوم		۲۹,۸۸۷,۵۷۲	۲۰,۵۷۸,۰۷۵
عملیات متوقف شده		-	-
سود (زیان) خالص عملیات متوقف شده		-	-
سود (زیان) خالص		۲۹,۸۸۷,۵۷۲	۲۰,۵۷۸,۰۷۵
سود (زیان) هر سهم:			
عملیاتی (ریال)		۸۴۲	۵۸۳
غیر عملیاتی (ریال)		۱۲	۴
ناشی از عملیات در حال تداوم (ریال)		۸۵۴	۵۸۸
ناشی از عملیات متوقف شده (ریال)		-	-
سود (زیان) هر سهم (ریال)	۲۲	۸۵۴	۵۸۸

یادداشت های توضیحی همراه، بخش جدایی ناپذیر صورت های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت سود و زیان جامع جداگانه
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	یادداشت	شرح
۲۰,۵۷۸,۰۷۵	۲۹,۸۸۷,۵۷۲		سود (زیان) خالص
			سایر اقلام سود و زیان جامع
-	-		مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها
۴۵۸,۴۵۳	۱۶۹,۶۷۶	۴۳	تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی
-	-		مالیات مربوط به سایر اقلام سود و زیان جامع
۴۵۸,۴۵۳	۱۶۹,۶۷۶		سایر اقلام سود و زیان جامع سال پس از کسر مالیات
۲۱,۰۳۶,۵۲۸	۳۰,۰۵۷,۲۴۸		سود (زیان) جامع سال

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام) صورت وضعیت مالی جداگانه در تاریخ ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال		تجدید		تجدید		تجدید		تجدید	
		طبقه بندی شده		طبقه بندی نشده		طبقه بندی شده		طبقه بندی نشده	
		۱۴۰۰/۱۰/۱	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۰/۱	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۰/۱	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۰/۱	۱۴۰۰/۱۲/۲۹
۳۳۵,۲۴۲,۸۲۱	۳۸۷,۸۴۳,۸۱۲	۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸	۳۴	۳۵,۳۲۷,۱۳۰	۳۳,۴۹۰,۴۴۳	۵۳,۲۰۳,۹۷۸	۲۳	۳۳,۴۹۰,۴۴۳	۵۳,۲۰۳,۹۷۸
۱۴,۹۲۱,۲۸۹	۶۳,۸۷۰,۰۰۶۵	۳۴,۴۰۶,۵۸۷۱	۳۵	۴۲,۲۲۷,۹۹۷	۳۸,۴۴۴,۷۳۳	۴۰,۷۶۳,۶۲۳	۲۴	۳۸,۴۴۴,۷۳۳	۴۰,۷۶۳,۶۲۳
۴۲,۱۰۹	۵۴,۳۷۶	۶۱,۰۷۴	۳۶	۲۳۹,۹۹۵,۹۲۴	۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۲۵	۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴
۲,۸۳۳,۲۰۵	۱,۲۲۴,۰۴۸	۱,۸۷۵,۹۶۴	۳۷	۱,۳۸۰,۰۰۰۸	۱,۷۷۳,۲۹۹	۱,۰۰۷,۵۰۰۷	۲۶	۱,۷۷۳,۲۹۹	۱,۰۰۷,۵۰۰۷
۱۱,۳۸۰,۰۰۴۱	۱۵,۶۵۳,۴۷۳	۲۳,۹۱۱,۹۹۰	۳۸	۶,۵۷۳,۹۱۴	۱۳۰,۴۲۰,۳۶	۸۳۳,۱۰۲۰۰	۲۷	۱۳۰,۴۲۰,۳۶	۸۳۳,۱۰۲۰۰
۲۲۷,۴۳۹	۳۲۷,۶۰۷	۶۲۸,۷۰۶	۳۹	۴۸,۶۸۲,۲۷۷	۴۵,۱۸۵,۴۲۶	۲۰,۶۴۵,۸۳۴	۲۸	۴۸,۶۸۲,۲۷۷	۴۵,۱۸۵,۴۲۶
۳۶۵,۱۶۱,۹۰۴	۴۶۸,۹۲۳,۳۹۱	۵۶۳,۰۸۸,۰۹۳	۴۰	۴۸۸,۰۰۰	۶۰۷,۵۵۰	۶۸۴,۱۰۶	۲۹	۴۸۸,۰۰۰	۶۰۷,۵۵۰
۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۰	۳,۸۵۶,۹۸۰	۵,۵۵۷,۵۶۱	۶,۱۱۶,۹۶۷	۳۰	۳,۸۵۶,۹۸۰	۵,۵۵۷,۵۶۱
۵,۹۳۸,۰۴۵	۹,۰۴۴,۷۵۶	۱۳,۵۰۷,۸۹۱	۴۱	۳۰۰,۶۵۲	۲۷۸,۵۰۳	۲۲۷,۸۵۱	۳۱	۳۰۰,۶۵۲	۲۷۸,۵۰۳
۱,۶۳۲,۱۱۱	۲,۰۹۰,۵۶۴	۲,۲۶۰,۲۴۰	۴۲	۲,۱۳۴,۰۰۴۸	۲۷,۱۵۴,۲۲۰	۴۲,۲۰۲,۳۷۴	۳۲	۲,۱۳۴,۰۰۴۸	۲۷,۱۵۴,۲۲۰
۱۵,۲۵۸,۹۶۲	۱۹,۷۵۰,۳۲۶	۳۰,۱۵۴,۷۶۳	۴۳	۲,۳۲۱,۹۸۴	۲,۸۳۳,۲۱۸	۳,۱۷۷,۳۲۵	۳۳	۲,۳۲۱,۹۸۴	۲,۸۳۳,۲۱۸
(۴۴۴,۱۰۸)	(۹۸۳,۶۸۱)	(۴۹۴,۷۲۹)	۴۴	-	-	-	۴۴	-	-
-	-	۷۲,۴۸۱	۴۵	-	-	-	۴۵	-	-
۳۷,۳۸۵,۰۱۰	۵۴,۸۸۱,۹۶۵	۸۰,۵۰۰,۶۶۶	۴۵	-	-	-	۴۵	-	-
۴۰,۲۵۴,۹۱۴	۵۲۳,۸۰۵,۳۵۶	۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹	جمع حقوق مالکانه	۴۰,۲۵۴,۹۱۴	۵۲۳,۸۰۵,۳۵۶	۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹	جمع دارایی‌ها	۴۰,۲۵۴,۹۱۴	۵۲۳,۸۰۵,۳۵۶
۱,۱۴۴,۳۹۰	۳,۰۶۶,۳۳۳	۲,۲۳۸,۵۷۷	تسهيلات مشتريان	۱,۱۴۴,۳۹۰	۳,۰۶۶,۳۳۳	۲,۲۳۸,۵۷۷	تسهيلات مشتريان	۱,۱۴۴,۳۹۰	۳,۰۶۶,۳۳۳
۹۲,۷۵۳,۰۱۲	۱۲۴,۵۷۰,۶۵۶	۲۴۵,۱۶۳,۹۳۷	تسهيلات بانك بابت ضمانت نامه‌هاي صادره	۹۲,۷۵۳,۰۱۲	۱۲۴,۵۷۰,۶۵۶	۲۴۵,۱۶۳,۹۳۷	تسهيلات بانك بابت ضمانت نامه‌هاي صادره	۹۲,۷۵۳,۰۱۲	۱۲۴,۵۷۰,۶۵۶
۳,۴۵۷,۰۱۷	۶,۴۱۰,۰۰۰۵	۱۹,۲۶۲,۶۴۴	سایر تسهیلات بانک	۳,۴۵۷,۰۱۷	۶,۴۱۰,۰۰۰۵	۱۹,۲۶۲,۶۴۴	سایر تسهیلات بانک	۳,۴۵۷,۰۱۷	۶,۴۱۰,۰۰۰۵
۱۰,۴۲۴,۸۴۸	-	-	وجوه اداره شده و موارد مشابه	۱۰,۴۲۴,۸۴۸	-	-	وجوه اداره شده و موارد مشابه	۱۰,۴۲۴,۸۴۸	-

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش‌جایی نباید بر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت تغییرات در حقوق مالکانه جداگانه
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

		۱۴۰۱			
رقم به میلیون ریال	۱۴۰۱	۱۴۰۱	۱۴۰۱	۱۴۰۱	۱۴۰۱
جمع کل	۵۴,۸۸۱,۹۶۵	۲۹,۸۸۷,۵۷۲	۲۹,۸۸۷,۵۷۲	۲۹,۸۸۷,۵۷۲	۲۹,۸۸۷,۵۷۲
صوف سهام تحت					
تملك صندوق					
اختصاصی بازارگردانی					
(سهام خزانه)					
سهم تحت تملك					
صندوق اختصاصی					
بازارگردانی (سهام					
خزانه)					
سود (زیان)					
انباشته					
تفاوت تسعیر ارز					
عملیات خارجی					
اندوخته قانونی					
افزایش سرمایه در					
جریان					
سرمایه					
یادداشت					
۴۳					
مانده در ۱۴۰۱/۱۰/۱۰					
سود (زیان) خالص سال ۱۴۰۱					
سایر اقلام سود (زیان) جامع					
تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی					
آثار مالیاتی سایر اقلام سود (زیان) جامع					
سود جامع سال ۱۴۰۱					
۳۰,۰۵۷,۲۴۸					
-					
-					
-					
-					
(۷۸۴,۳۹۶)					
۷۷۳,۳۴۸					
۷۲,۴۸۱					
-					
-					
(۵,۰۰۰,۰۰۰)					
(۴,۴۳۸,۵۶۷)					
۸۰,۵۰۰,۶۴۶					

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جایی تا پذیر صورت‌های مالی است.

افزایش/کاهش سرمایه‌نیت شده					
افزایش سرمایه در جریان					
خرید سهام تحت تملك صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)					
فروش سهام تحت تملك صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)					
"سود حاصل از فروش سهام تحت تملك صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)"					
تخصیص به اندوخته قانونی					
تخصیص به سایر اندوخته‌ها					
سود سهام مصوب					
جمع تغییرات اقلام حقوق مالکانه طی سال					
مانده در ۱۴۰۱/۱۱/۲۹					

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت تغییرات در حقوق مالکانه جداگانه
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰

ادامه

	سود (زیان) انباشته	تفاوت تسعیر از عملیات خارجی	اندوخته قانونی	افزایش سرمایه در جریان	سرمایه	یادداشت
۳۷,۳۸۵,۰۱۰	۱۵,۲۵۸,۹۶۲	۱,۶۳۲,۱۱۱	۵,۹۳۸,۰۴۵	-	۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰	مانده در ۱۴۰۰/۰۱/۰۱
۲۰,۵۷۸,۰۷۵	۲۰,۵۷۸,۰۷۵	-	-	-	-	سود (زیان) خالص سال ۱۴۰۰ سایر اقلام سود (زیان) جامع تفاوت تسعیر از عملیات خارجی آثار مالی سایر اقلام سود (زیان) جامع سود جامع سال ۱۴۰۰
۴۵۸,۴۵۳	-	۴۵۸,۴۵۳	-	-	-	افزایش/کاهش سرمایه ثابت شده افزایش سرمایه در جریان خرید سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) فروش سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) سود حاصل از فروش سهام تحت تسلک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) تخصیص به اندوخته قانونی تخصیص به سایر اندوخته‌ها سود سهام مصوب
۲۱,۰۳۶,۵۷۸	۲۰,۵۷۸,۰۷۵	۴۵۸,۴۵۳	-	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	-	جمع تغییرات اقلام حقوق مالکانه طی سال مانده در ۱۴۰۰/۰۱/۲۹
-	-	-	-	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	-	
-	-	-	-	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	-	
(۸۵۰,۹۹۵)	(۸۵۰,۹۹۵)	-	-	-	-	
۳۱۱,۴۲۲	۳۱۱,۴۲۲	-	-	-	-	
-	-	-	۳,۰۸۶,۷۱۱	-	-	
-	-	-	-	-	-	
(۳۰,۰۰۰,۰۰۰)	(۳۰,۰۰۰,۰۰۰)	-	-	-	-	
(۳,۵۳۹,۵۷۳)	(۵۳۹,۵۷۳)	(۱۶,۰۸۶,۷۱۱)	۳,۰۸۶,۷۱۱	-	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	
۵۴,۸۸۱,۹۶۵	(۹۸۳,۶۸۱)	۱۹,۷۵۰,۳۲۶	۹,۰۲۴,۷۵۶	-	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش‌های ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)
صورت جریان‌های نقدی جداگانه
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	یادداشت	شرح
			جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های عملیاتی
۲,۵۳۴,۹۷۱	۲۳,۴۶۹,۱۰۶	۴۷	نقد حاصل از عملیات
(۱,۶۱۹,۱۵۸)	(۱۷۲,۵۰۱)		پرداخت‌های نقدی بابت مالیات بر درآمد
۹۱۵,۸۱۳	۲۳,۲۹۶,۶۰۵		جریان خالص ورود (خروج) نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی
			جریان‌های نقد حاصل از فعالیت‌های سرمایه‌گذاری
(۲,۱۰۸,۴۱۹)	(۱,۱۳۵,۴۸۴)		پرداخت‌های نقدی برای تحصیل دارایی‌های ثابت مشهود
(۶۵,۹۲۷)	(۱۲۰,۶۱۳)		پرداخت‌های نقدی برای تحصیل دارایی‌های نامشهود
-	۱۹۰,۰۰۰		دریافت‌های نقدی حاصل از فروش دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش
۲۴,۰۶۰	۱۲۶,۶۰۰		دریافت‌های نقدی حاصل از سود سهام مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی
(۲,۱۵۰,۲۸۶)	(۹۳۹,۴۹۷)		جریان خالص ورود (خروج) نقد حاصل از فعالیت‌های سرمایه‌گذاری
(۱,۲۳۴,۴۷۳)	۲۲,۳۵۷,۱۰۸		جریان خالص ورود (خروج) نقد قبل از فعالیت‌های تامین مالی
			جریان‌های نقدی حاصل از فعالیت‌های تامین مالی
(۲,۹۹۲,۷۳۳)	(۴,۹۹۳,۳۰۲)		پرداخت‌های نقدی بابت سود سهام
۳۱۱,۴۲۲	۸۴۵,۸۲۹		دریافت‌های نقدی حاصل از فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)
(۸۵۰,۹۹۶)	(۲۸۴,۳۹۶)		پرداخت‌های نقدی برای خرید سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)
(۳,۵۳۲,۳۰۷)	(۴,۴۳۱,۸۶۹)		خالص جریان ورود (خروج) نقد ناشی از فعالیت‌های تامین مالی
(۴,۷۶۶,۷۸۰)	۱۷,۹۲۵,۲۳۹		خالص افزایش (کاهش) در موجودی نقد
۳۵,۳۲۷,۱۳۰	۳۳,۴۹۰,۴۴۳		مانده موجودی نقد در ابتدای سال
۲,۹۳۰,۰۹۳	۲,۲۸۸,۲۹۶		تأثیر تغییرات نرخ ارز موجودی نقد
۳۳,۴۹۰,۴۴۳	۵۳,۷۰۳,۹۷۸		مانده موجودی نقد در پایان سال
۱۱۹,۵۵۰	۱۰۰,۵۵۶	۴۸	مبادلات غیرنقدی

اطلاعات بیشتر نسبت به جریان‌های نقدی ناشی از سود تسهیلات اعطایی، سپرده‌های سرمایه‌گذاری و سود سهام:

۳۱,۶۵۶,۵۷۴	۴۷,۸۰۴,۱۱۶	دریافت‌های نقدی حاصل از سود تسهیلات اعطایی
۵,۲۸۸,۰۷۸	۶,۵۷۲,۸۵۲	دریافت‌های نقدی حاصل از سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری
(۳۸,۹۹۹,۲۸۶)	(۴۰,۰۲۸,۵۳۱)	پرداخت‌های نقدی بابت سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری
۶,۸۵۷,۳۵۳	۷,۰۱۰,۹۶۹	دریافت‌های نقدی حاصل از سود اوراق بدهی
۲۴,۰۶۰	۱۲۶,۶۰۰	دریافت‌های نقدی حاصل از سود سهام

یادداشت‌های توضیحی همراه، بخش جدایی‌ناپذیر صورت‌های مالی است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱. معرفی بانک

۱-۱. تاریخچه فعالیت

بانک خاورمیانه (سهامی عام) به موجب مجوز شماره ۹۱/۱۸۴۹۰۴ مورخ ۱۳۹۱/۰۷/۱۶ صادره توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۱۳۹۱/۰۷/۳۰ تحت شماره ۴۳۰۷۹۵ و شناسه ملی ۱۰۳۲۰۸۲۶۱۹۶ نزد اداره ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری تهران ثبت و در تاریخ ۱۳۹۱/۰۸/۱۱ مجوز فعالیت بانک از سوی بانک مرکزی ج.ا.ی صادر و به صورت یک بانک تجاری به انجام کلیه عملیات بانکی مجاز گردید. سهام بانک در تاریخ ۱۳۹۱/۰۹/۱۵ در شرکت فرا بورس ثبت شد و در تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۵ به عنوان چهارصد و نود و یکمین شرکت پذیرفته شده در فهرست نمادهای بازار دوم بورس اوراق بهادار تهران درج گردید. مرکز اصلی بانک واقع در خیابان بخارست، نبش خیابان پنجم، پلاک ۲ می‌باشد.

۱-۲. فعالیت اصلی بانک

موضوع فعالیت بانک طبق ماده سه اساسنامه می‌باشد.

۱-۳. تعداد شعب

اطلاعات مربوط به تعداد شعب بانک به شرح زیر می‌باشد:

۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
میانگین	پایان سال	میانگین	پایان سال	
۱۱	۱۱	۱۲	۱۲	شعب استان تهران
۵	۵	۵	۵	شعب سایر استان‌ها
۱	۱	۱	۱	شعب خارج از کشور
۱۷	۱۷	۱۸	۱۸	

۱-۴. وضعیت اشتغال

اطلاعات مربوط به تعداد کارکنان بانک به شرح زیر می‌باشد:

۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
میانگین	پایان دوره	میانگین	پایان دوره	
۳۹۶	۴۱۶	۴۳۳	۴۵۰	دفتر مرکزی
۱۳۲	۱۳۶	۱۴۱	۱۴۶	شعب استان تهران
۵۰	۵۰	۵۲	۵۳	شعب سایر استان‌ها
۹	۸	۹	۱۰	شعب خارج از کشور
۵۸۷	۶۱۰	۶۳۵	۶۵۹	جمع کل

۲. استانداردهای حسابداری جدید و تجدید نظر شده

استانداردهای حسابداری جدید و تجدید نظر شده که در سال جاری لازم‌الاجرا هستند:

استاندارد حسابداری ۱۶، آثار تغییر در نرخ ارز: تغییرات در الزامات این استاندارد (تجدید نظر شده سال ۱۴۰۰) بر روی صورت‌های مالی فاقد اثر بااهمیت می‌باشد.

۲-۱. مبانی تهیه صورت‌های مالی

صورت‌های مالی طبق استانداردهای حسابداری و مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بر اساس آخرین نمونه ابلاغی آن بانک در فروردین ماه ۱۴۰۱ تهیه شده است. جزئیات رویه‌های حسابداری طی سال در یادداشت‌های توضیحی شماره ۴ الی ۸ ارائه گردیده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۲-۱-۱. مبانی تلفیق

صورت‌های مالی تلفیقی حاصل تجميع اقلام صورت‌های مالی بانک خاورمیانه (سهامی عام) و شرکت‌های فرعی مشمول تلفیق پس از حذف معاملات و مانده‌های درون گروهی و سود و زیان تحقق نیافته ناشی از معاملات فی‌مابین است. شرکت‌های فرعی مشمول تلفیق شرکت داده پردازان سیمای آفتاب، شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه و شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه می‌باشند.

۳. واحد پولی عملیاتی و گزارشگری

اقلام صورت‌های مالی با استفاده از واحد پول محیط اقتصادی اصلی محل فعالیت بانک که ریال می‌باشد اندازه‌گیری شده است. این اقلام به منظور قابلیت فهم بیشتر بر اساس میلیون ریال ارائه شده است مگر در مواردی که در صورت‌های مالی و یا یادداشت‌های توضیحی صریحاً ذکر گردیده باشد.

۴. قضاوت‌های مدیریت در فرآیند به‌کارگیری رویه‌های حسابداری و برآوردها

در تهیه صورت‌های مالی، مدیریت بانک، قضاوت‌ها، برآوردها و مفروضاتی را در تعیین مبالغ شناسایی شده در صورت‌های مالی به‌کار گرفته است. نتایج واقعی ممکن است متفاوت از برآوردها باشد. این برآوردها و مفروضات زیربنای آن مبتنی بر سوابق تاریخی است و مدیریت به طور مستمر آن‌ها را از طریق مقایسه با رخداد‌های واقعی بازنگری می‌نماید. اهم حوزه‌هایی که مدیریت از قضاوت‌ها و برآوردها استفاده می‌نماید به شرح زیر است:

۱- ۴-۱. کنترل بر شرکت‌های سرمایه‌پذیر شامل شرکت داده پردازان سیمای آفتاب، کارگزاری بانک خاورمیانه، خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه
۲- ۴-۲. شناسایی و اندازه‌گیری بدهی‌های احتمالی

۳- ۴-۳. سرمایه‌گذاری در انواع اوراق بدهی به‌عنوان سرمایه‌گذاری بلندمدت تلقی شده، لذا رویه حسابداری آن بهای تمام شده به کسر ذخیره کاهش ارزش دائم در نظر گرفته شده است.

۵. مبانی اندازه‌گیری استفاده شده در تهیه صورت‌های مالی

به استثنای سرمایه‌گذاری‌های جاری سریع‌المعامله که بر اساس اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش اندازه‌گیری می‌شود، صورت‌های مالی بر مبنای بهای تمام شده تاریخی تهیه گردیده است.

۶. اهم رویه‌های حسابداری

۱- ۶-۱. سرمایه‌گذاری‌ها

شرکت اصلی	تلفیقی گروه	
		اندازه‌گیری:
		سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت:
سرمایه‌گذاری در شرکت‌های فرعی	مشمول تلفیق	بهای تمام شده به کسر کاهش ارزش انباشته هر یک از سرمایه‌گذاری‌ها
سرمایه‌گذاری در شرکت‌های وابسته	روش ارزش ویژه	بهای تمام شده به کسر کاهش ارزش انباشته هر یک از سرمایه‌گذاری‌ها
سایر سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت	بهای تمام شده به کسر کاهش ارزش انباشته هر یک از سرمایه‌گذاری‌ها	بهای تمام شده به کسر کاهش ارزش انباشته دائمی هر یک از سرمایه‌گذاری‌ها
		سرمایه‌گذاری‌های جاری:
سرمایه‌گذاری سریع‌المعامله در بازار	برای سرمایه‌گذاری در سهام تجاری اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش و اوراق بهادار با درآمد ثابت ارزش بازار	برای سرمایه‌گذاری در سهام تجاری اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش و اوراق بهادار با درآمد ثابت ارزش بازار
		شناخت درآمد:
سرمایه‌گذاری در شرکت‌های فرعی	مشمول تلفیق	در زمان تصویب سود توسط مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت سرمایه‌پذیر (تا تاریخ تصویب صورت‌های مالی)
سرمایه‌گذاری در شرکت‌های وابسته	روش ارزش ویژه	در زمان تصویب سود توسط مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت سرمایه‌پذیر (تا تاریخ تصویب صورت‌های مالی)
سایر سرمایه‌گذاری‌های جاری و بلندمدت در سهام شرکت‌ها	در زمان تصویب سود توسط مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت سرمایه‌پذیر (تا تاریخ صورت وضعیت مالی)	در زمان تصویب سود توسط مجمع عمومی صاحبان سهام شرکت سرمایه‌پذیر (تا تاریخ صورت وضعیت مالی)
سرمایه‌گذاری در سایر اوراق بهادار	در زمان تحقق سود تضمین شده	در زمان تحقق سود تضمین شده

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۲-۶. دارایی‌های ثابت مشهود

۱-۲-۶. دارایی‌های ثابت مشهود بر مبنای بهای تمام شده در حساب‌ها ثبت می‌شود. مخارج بهسازی و تعمیرات اساسی که باعث افزایش قابل ملاحظه در ظرفیت یا عمر مفید دارایی‌های ثابت یا بهبود اساسی در کیفیت بازدهی آن‌ها می‌گردد، به عنوان مخارج سرمایه‌ای محسوب و طی عمر مفید باقی‌مانده دارایی‌های مربوطه مستهلک می‌شود. هزینه‌های نگهداری و تعمیرات جزئی که به منظور حفظ یا ترمیم منافع اقتصادی مورد انتظار واحد تجاری در حد استانداردهای عملکرد ارزیابی شده اولیه دارایی انجام می‌شود، هنگام وقوع به عنوان هزینه‌های جاری تلقی و به حساب سود و زیان دوره منظور می‌گردد.

۲-۲-۶. استهلاك دارایی‌های ثابت طبق جدول استهلاكات موضوع ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۴/۳۱، براساس نرخ‌ها و روش‌های زیر محاسبه و در حساب‌ها منظور می‌گردد.

نوع دارایی	نرخ استهلاك	روش استهلاك
ساختمان	۱۵ ساله	خط مستقیم
آسانسور و تجهیزات رادیویی	۱۵ درصد	نزولی
تاسیسات	۱۰ و ۶،۸ ساله	خط مستقیم
تاسیسات الکتریکال و مکانیکی	۲۰ و ۱۲ درصد	نزولی
اثاثیه و تجهیزات اداری	۱۰ و ۸،۶،۵،۳ ساله	خط مستقیم
تجهیزات رایانه‌ای	۱۰ و ۸،۶،۵،۳ ساله	خط مستقیم
وسایط نقلیه	۶ ساله	خط مستقیم
بهسازی و نوسازی املاک استیجاری	در طول مدت اجاره	خط مستقیم

۳-۲-۶. برای دارایی‌های ثابتی که طی ماه تحصیل می‌شود و مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد، استهلاك از اول ماه بعد محاسبه و در حساب‌ها منظور می‌شود. در موارد غیرفعال یا بلااستفاده ماندن موقت هر یک از دارایی‌های استهلاك پذیر (به استثنای ساختمان و تاسیسات ساختمانی) بیش از شش ماه متوالی در یک دوره مالی، میزان استهلاك آن برای مدت یادشده معادل ۳۰ درصد نرخ استهلاك منعکس در جدول بالا است. در این صورت چنانچه محاسبه استهلاك بر حسب مدت باشد، ۷۰٪ مدت زمانی که دارایی مورد استفاده قرار نگرفته است، به مدت باقی مانده تعیین شده برای استهلاك دارایی در این جدول اضافه خواهد شد.

۳-۶. دارایی‌های نامشهود

دارایی‌های نامشهود به استثنای سرقفلی محل کسب و پیشه بر مبنای بهای تمام شده در حساب‌ها ثبت می‌شود. سرقفلی محل کسب و پیشه به دلیل عمر مفید نامعین مستهلک نمی‌گردد و آزمون کاهش ارزش در پایان هر سال مالی انجام شده و در صورت نیاز ذخیره لازم در نظر گرفته می‌شود. نرم افزارهای عملیاتی و اداری به روش خط مستقیم در سه طبقه یک ساله، سه ساله و پنج ساله مستهلک می‌گردد.

۴-۶. دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش

۱-۴-۶. دارایی‌های غیرجاری (مجموعه‌های واحد) که مبلغ دفتری آن‌ها، عمدتاً از طریق فروش و نه استفاده مستمر باز یافت می‌گردد، به عنوان «دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش» طبقه بندی می‌شود. این شرایط تن‌ها زمانی احراز می‌شود که دارایی‌های غیرجاری (مجموعه‌های واحد) جهت فروش فوری در وضعیت فعلی آن، فقط برحسب شرایطی که برای فروش چنین دارایی‌های مرسوم و معمول است، آماده بوده و فروش آن بسیار محتمل باشد و سطح مناسبی از مدیریت، متعهد به اجرای طرح فروش دارایی‌ها (مجموعه‌های واحد) باشد به گونه‌ای که انتظار رود شرایط تکمیل فروش طی یک سال از تاریخ طبقه بندی، به استثنای مواردی که خارج از حیطه اختیار مدیریت شرکت است، احراز گردد.

۲-۴-۶. دارایی‌های غیرجاری (مجموعه‌های واحد) نگهداری شده برای فروش، «به اقل مبلغ دفتری و خالص ارزش فروش» اندازه‌گیری می‌گردد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۵-۶. شناسایی درآمد تسهیلات اعطایی، کارمزد و وجه التزام

نحوه شناسایی درآمدهای بانک طبق آخرین ضوابط ابلاغی بانک مرکزی در مقطع تهیه صورت‌های مالی به شرح زیر است:

نحوه شناسایی	سود و وجه التزام تسهیلات اعطایی، کارمزد
	سود تسهیلات اعطایی
تعهدی	جاری/ جاری امهالی
تعهدی	سررسید گذشته/ سررسید گذشته امهالی
نقدی	معوق/ معوق امهالی
نقدی	مشکوک الوصول/ مشکوک الوصول امهالی
	وجه التزام- سود با نرخ مصوب تسهیلات
تعهدی	جاری/ جاری امهالی
تعهدی	سررسید گذشته/ سررسید گذشته امهالی
نقدی	معوق/ معوق امهالی
نقدی	مشکوک الوصول/ مشکوک الوصول امهالی
	وجه التزام- جریمه مازاد بر نرخ سود مصوب تسهیلات
نقدی	
	کارمزد
بر اساس عامل زمان- تعهدی	کارمزد ضمانت نامه‌ها و اعتبارات اسنادی صادره
در زمان انجام خدمات- نقدی	کارمزد سایر خدمات بانکی
تعهدی/ نقدی	کارمزد تسهیلات اعطایی قرض الحسنه

۶-۶. مبنای تعیین سهم سپرده‌گذاران از درآمد مشاع

در اجرای قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب مورخ ۱۳۶۲/۰۶/۰۸ و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرائی قانون مذکور، و با توجه به آخرین ضوابط ابلاغی بانک مرکزی در مقطع تهیه صورت‌های مالی، درآمد مشاع، مصارف مربوط به منابع مشاع و سهم سپرده‌گذاران از درآمد مشاع محاسبه و در یادداشت ۱۳ افشاء می‌گردد.

۶-۷. طبقه‌بندی تسهیلات اعطایی

تسهیلات اعطایی بانک بر اساس «دستورالعمل طبقه‌بندی دارایی‌های موسسات اعتباری» مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه شماره م/۲۸۲۳ مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۰۵ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) با توجه به عوامل زمان تاخیر پرداخت به شرح زیر، وضعیت مالی مشتری و صنعت یا رشته فعالیت مربوط ارزیابی و در یکی از طبقات زیر قرار می‌گیرد. همچنین تسهیلات امهالی در طبقات متناظر امهالی طبقه‌بندی می‌شود.

۱. طبقه جاری (حداکثر تا دو ماه از تاریخ سررسید و یا تاریخ قطع پرداخت)
 ۲. طبقه سررسید گذشته (بین ۲ تا ۶ ماه از تاریخ سررسید و یا تاریخ قطع پرداخت)
 ۳. طبقه معوق (بین ۶ تا ۱۸ ماه از تاریخ سررسید و یا تاریخ قطع پرداخت)
 ۴. طبقه مشکوک الوصول (بیش از ۱۸ ماه از تاریخ سررسید و یا تاریخ قطع پرداخت)
- * مدیریت هیچگونه قضاوتی خارج از چارچوب بخشنامه فوق‌الذکر در صورت‌های مالی اعمال نمی‌نماید.

۶-۸. ذخیره مطالبات

برای تسهیلات اعطایی طبق "دستورالعمل نحوه محاسبه ذخیره مطالبات موسسات اعتباری" مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع بخشنامه شماره ۲۱/۱۲۳۹۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۳ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) ذخیره مربوطه محاسبه و در حساب‌ها منظور می‌گردد. برخی از احکام دستورالعمل یادشده به شرح زیر است:

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱. ذخیره عمومی معادل ۱/۵ درصد مانده کل تسهیلات در پایان هر سال، به استثنای مانده تسهیلاتی که جهت آن‌ها ذخیره اختصاصی منظور گردیده است، محاسبه می‌شود.

۲. ذخیره اختصاصی نسبت به مانده طبقات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول، پس از کسر نمودن ارزش روزآوری شده وثایق هر مورد با اعمال ضرایب تعیین شده به شرح زیر محاسبه می‌گردد.

طبقه	ضریب
طبقه سررسید گذشته	۱۰ درصد
طبقه معوق	۲۰ درصد
طبقه مشکوک‌الوصول	۱۰ تا ۵۰ درصد

* مدیریت هیچگونه قضاوتی خارج از چارچوب بخشنامه فوق‌الذکر در صورت‌های مالی اعمال نمی‌نماید.

۹-۶. ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان

ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان بر اساس یک ماه آخرین حقوق ثابت و مزایای مستمر برای هر سال خدمت آنان محاسبه و در حساب‌ها منظور می‌شود.

۱۰-۶. تعهدات مزایای بازنشستگی کارکنان

کارکنان بانک تحت پوشش سازمان تامین اجتماعی هستند. لذا ذخیره‌ای از بابت تعهدات مزایای بازنشستگی در حساب‌ها لحاظ نشده است.

۱۱-۶. تسعیر ارز

۱۱-۱-۶. حساب‌های داخل کشور

"اقدام پولی ارزی مرتبط با کالاهای اساسی، ضروری، دارو، ملزومات و تجهیزات پزشکی (فهرست گروه یک موضوع مصوبه ۶۳۷۹۳ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۱۶ هیات وزیران) با نرخ رسمی ارز اعلام شده توسط بانک مرکزی در تاریخ صورت وضعیت مالی و سایر اقدام پولی مطابق با نرخ ارز اعلام شده طی بخشنامه شماره ۱۳۹۶۱۶/۰۱ مورخ ۱۴/۰۱/۲۵ بانک مرکزی، مبلغ ۲۶۵,۰۰۰ ریال برای هر یورو (۲۵۰,۰۰۰ ریال هر دلار آمریکا) و سایر اسعار بر مبنای نرخ برابری آن تسعیر شده اند. اقدام غیرپولی که به بهای تمام شده تاریخی ثبت می‌شوند حسب مورد بر اساس نرخ رسمی یا سامانه ETS در تاریخ انجام معامله تسعیر می‌گردد. تفاوت‌های ناشی از تسویه یا تسعیر اقدام پولی ارزی به عنوان درآمد یا هزینه دوره وقوع شناسایی و در صورت سود و زیان گزارش می‌شود. در طی دوره و پایان دوره مورد گزارش نرخ‌های خرید و فروش ارز در سامانه‌های نیما یا ETS به مراتب بالاتر از نرخ‌های ابلغی فوق می‌باشد.

مانده‌ها و معاملات مرتبط	نوع ارز	نرخ تسعیر	دلیل استفاده از نرخ
اقدام پولی ارزی مرتبط با کالاهای اساسی، ضروری، دارو، ملزومات و تجهیزات پزشکی (فهرست گروه یک موضوع مصوبه ۶۳۷۹۳ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۱۶ هیات وزیران)	یورو	بانک مرکزی	ریال ۴۴,۹۹۵
اقدام پولی ارزی مرتبط با کالاهای اساسی، ضروری، دارو، ملزومات و تجهیزات پزشکی (فهرست گروه یک موضوع مصوبه ۶۳۷۹۳ مورخ ۱۳۹۷/۰۵/۱۶ هیات وزیران)	لیبر	بانک مرکزی	ریال ۲,۲۱۰
سایر اقدام پولی	دلار	بانک مرکزی	ریال ۲۵۰,۰۰۰
سایر اقدام پولی	یورو	بانک مرکزی	ریال ۲۶۵,۰۰۰
سایر اقدام پولی	درهم	بانک مرکزی	ریال ۶۷,۷۸۵
سایر اقدام پولی	سایر ارزها	بانک مرکزی	بر مبنای نرخ برابری با ارز یورو
اقدام غیرپولی	یورو	نرخ رسمی یا سامانه الکترونیکی ارزی (ETS) در تاریخ انجام معامله	

۱۱-۲-۶. حساب‌های ناشی از عملیات خارجی

دارایی‌ها و بدهی‌های عملیات خارجی به نرخ اعلام شده طی ۱۳۹۶۱۶/۰۱ مورخ ۱۴/۰۱/۲۵ بانک مرکزی، مبلغ ۲۶۵,۰۰۰ ریال برای هر یورو (۲۵۰,۰۰۰ ریال هر دلار آمریکا) و سایر اسعار بر مبنای نرخ برابری آن تسعیر می‌شود. درآمدها و هزینه‌ها به نرخ میانگین دوره تسعیر می‌شوند. تمام تفاوت‌های تسعیر حاصله، در صورت سود و زیان جامع شناسایی و تحت سرفصل حقوق صاحبان سهام در صورت وضعیت مالی طبقه‌بندی می‌شود. مضافاً تفاوت‌های تسعیر که ماهیتاً بخشی از خالص سرمایه‌گذاری در عملیات خارجی را تشکیل می‌دهد در صورت سود و زیان جامع شناسایی و تا زمان واگذاری سرمایه‌گذاری، تحت

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

سرفصل حقوق صاحبان سهام در صورت وضعیت مالی طبقه‌بندی می‌شود.

۶-۱۲. سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)

۶-۱۲-۱. خرید و فروش سهام بانک از طریق صندوق اختصاصی بازارگردانی بر اساس آیین‌نامه حفظ ثبات بازار سرمایه و صیانت از حقوق سرمایه‌گذاران و سهامداران مصوب شورای عالی بورس و اوراق بهادار در ۱۳۹۹/۰۶/۲۰ و به منظور افزایش نقدشوندگی برای دارندگان اوراق بهادار و تنظیم عرضه و تقاضای بازار و مدیریت دامنه نوسان قیمت به شرکت‌ها تکلیف گردیده است.

۶-۱۲-۲. سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) به روش بهای تمام شده در تاریخ تحصیل در دفاتر شناسایی و ثبت می‌شود و به عنوان یک رقم کاهنده در بخش حقوق مالکانه در صورت وضعیت مالی ارائه می‌شود. در زمان خرید، فروش، انتشار یا ابطال ابزارهای مالکانه خود شرکت هیچ سود یا زیانی در صورت سود و زیان شناسایی نمی‌شود. مابه‌ازای پرداختی یا دریافتی باید بطور مستقیم در بخش حقوق مالکانه شناسایی گردد.

۶-۱۲-۳. هنگام فروش سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)، هیچگونه مبلغی در صورت سود و زیان و صورت سود و زیان جامع شناسایی نمی‌شود و مابه‌التفاوت خالص مبلغ فروش و مبلغ دفتری در حساب صرف (کسر) سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) در بخش حقوق مالکانه شناسایی و ثبت می‌شود. در تاریخ گزارشگری، مانده بدهکار در حساب صرف (کسر) سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) به حساب سود (زیان) انباشته منتقل می‌شود. مانده بستانکار حساب مزبور تا میزان کسر سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) منظور شده قبلی به حساب سود (زیان) انباشته، به آن حساب منظور و باقی‌مانده به عنوان صرف سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) در صورت وضعیت مالی در بخش حقوق مالکانه ارائه و در زمان فروش کل سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) به حساب سود (زیان) انباشته منتقل می‌شود.

۶-۱۲-۴. هرگاه تن‌ها بخشی از مجموع سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)، واگذار شود، مبلغ دفتری هر سهم بر مبنای میانگین بهای تمام شده مجموع سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه) محاسبه می‌شود.

۶-۱۳. مالیات بر درآمد

هزینه مالیات، مجموع مالیات جاری و انتقالی است. مالیات جاری و مالیات انتقالی باید در صورت سود و زیان منعکس شوند، مگر در مواردی که به ارقام شناسایی شده در صورت سود و زیان جامع یا حقوق صاحبان سرمایه مرتبط باشند که به ترتیب باید در صورت سود و زیان جامع یا مستقیماً در حقوق مالکانه شناسایی شوند.

۶-۱۴. هزینه سود سپرده‌ها

هزینه سود سپرده‌ها بر اساس ضوابط ابلاغی از سوی شورای پول و اعتبار در رابطه با نرخ سود سپرده‌ها و نحوه محاسبه آن، شناسایی و گزارش می‌شود.

۶-۱۵. "سایر اقلام" در یادداشت‌های توضیحی

با توجه به تعدد اقلام برخی حساب‌ها، بخشی از اقلام هر یادداشت تحت عنوان "سایر" گزارش گردیده است. موارد مندرج تحت عنوان "سایر"، به لحاظ اندازه و ماهیت، شامل اقلام کم اهمیت است.

۷. تغییر در رویه‌های حسابداری

بانک رویه‌های حسابداری ذکر شده در یادداشت شماره ۶ را با رعایت ثبات رویه در تمامی دوره‌های گزارش شده در صورت‌های مالی ارائه کرده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۸. درآمد تسهیلات اعطایی

گروه و شرکت اصلی	سال مالی منتهی به ۱۳۰۱/۱/۲۹				سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱/۲۹				یادداشت	
	ریال		ریال		ریال		ریال			
	ارز (غیرمشاع)	جمع	غیرمشاع	مشاع	ارز (غیرمشاع)	جمع	غیرمشاع	مشاع		
جمع	۹,۳۲۲,۲۰۱	۶,۳۵۲,۳۸۰	۲,۹۷۱,۳۲۱	۲,۹۷۱,۳۲۱	۹,۳۸۴,۰۳۹	۶,۸۴۹,۱۷۵	۲,۵۳۴,۸۶۴	۲,۵۳۴,۸۶۴	۸-۱	
	۶,۴۲۵,۴۶۱	۲۴۲,۴۴۰	۶,۱۸۳,۰۲۱	۷,۰۴۹,۸۳۸	۲۹۰,۹۵۴	۶,۷۵۸,۸۸۴	-	۶,۷۵۸,۸۸۴	فروش اقساطی	
	۲۵۰,۶۳۴	۱۸۰,۳۱۹	۷۰,۳۱۵	۱۰,۹۶۲۷	۱۰,۹۶۲۷	-	-	-	مشارکت مدنی	
	۲۰,۴۷۲,۴۴۲	۸۲۹,۸۰۱	۱۹,۶۴۲,۶۴۱	۳۶,۴۱۴,۸۱۵	۶۹۸,۶۶۵	۳۵,۷۱۶,۱۵۰	-	۳۵,۷۱۶,۱۵۰	مراجعه	
	۲۵۷,۶۲۲	-	۲۵۷,۶۲۲	۲,۴۴۳,۷۱۰	-	۲,۴۴۳,۷۱۰	-	۲,۴۴۳,۷۱۰	خرید دین	
	۱,۵۰۴,۳۲۴	۲۷۵,۰۲۱	۱,۲۲۹,۳۰۳	۳,۷۸۸,۹۵۲	۳۳۲,۸۵۸	۳,۴۵۶,۰۹۴	-	۳,۴۵۶,۰۹۴	وجه التزام کارت اعتباری پرداخت شده	
	۲,۱۷۸	-	۲,۱۷۸	۲۷,۱۴۱	-	۲۷,۱۴۱	-	۲۷,۱۴۱	وجه التزام به‌کاران اعتبارات پرداخت شده	
	۱۱,۱۳۰	-	۱۱,۱۳۰	-	۱۲۰,۳۱۹	-	-	۱۲۰,۳۱۹	وجه التزام به‌کاران ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده	
	۱۶,۰۱۰	-	۱۶,۰۱۰	-	۱۱۴,۷۰۶	۱,۹۷۲	-	-	وجه التزام به‌کاران ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده	
	۶۵,۶۱۲	-	۶۵,۶۱۲	-	۱۱۹,۳۱۳	-	-	-	سایر	
	۳۸۳۲۹,۱۱۴	۷۸۷۹,۹۶۱	۳۰,۴۴۹,۱۵۳	۹۲,۷۵۲	۳۰,۳۵۶,۴۰۱	۵۹,۵۷۲,۲۶۰	۸۲۸۳,۲۵۱	۵۱,۲۸۹,۲۰۹	۳۵۲,۳۶۶	۵۰,۹۳۶,۸۴۳
										جمع درآمد تسهیلات اعطایی

۸-۱. از درآمد تسهیلات اعطایی ارزی، مبلغ ۶,۸۰۰,۰۰۰ میلیون ریال مربوط به درآمد تسهیلات اعطایی از محل سیرده صندوق توسعه ملی می‌باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۹. درآمد سپرده‌گذاری در بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی

رقم به میلیون ریال	گروه			
	سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۲۰۲۰		سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۲۰۲۱	
	ریال	مشاع	ریال	مشاع
جمع	از (غیرمشاع)	جمع	از (غیرمشاع)	جمع
۱۴,۸۸۲	-	۱۴,۸۸۲	-	-
۵,۰۰۱,۵۴۱	۱,۱۲۱	۵,۰۰۰,۴۲۰	۱۱۴	۶,۲۳۵,۹۳۳
۱,۸۱۸	۱,۸۱۸	-	-	۴۲,۵۸۶
۵,۰۱۸,۲۴۱	۲,۹۳۹	۵,۰۱۵,۳۰۲	۱۱۴	۶,۲۷۸,۵۱۹
				۴۲,۵۸۶
				۶,۲۳۵,۹۳۳
				۶,۲۳۵,۹۳۳

سود سپرده‌گذاری نزد بانک مرکزی
سود سپرده‌گذاری نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی
سود سپرده‌گذاری نزد بانک‌های خارجی
درآمد سپرده‌گذاری در سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی

رقم به میلیون ریال

شرکت اصلی

رقم به میلیون ریال	سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۲۰۲۰				سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۲۰۲۱			
	ریال	مشاع	ریال	مشاع	ریال	مشاع	ریال	مشاع
جمع	از (غیرمشاع)	جمع	از (غیرمشاع)	جمع	از (غیرمشاع)	جمع	از (غیرمشاع)	جمع
۱۴,۸۸۲	-	۱۴,۸۸۲	-	۱۴,۸۸۲	-	-	-	-
۵,۰۰۱,۴۲۷	۱,۱۲۱	۵,۰۰۰,۳۰۶	-	۵,۰۰۰,۳۰۶	-	۶,۲۳۵,۵۵۹	-	۶,۲۳۵,۵۵۹
۱,۸۱۸	۱,۸۱۸	-	-	۴۲,۵۸۵	۴۲,۵۸۵	-	-	-
۵,۰۱۸,۱۲۷	۲,۹۳۹	۵,۰۱۵,۱۸۸	-	۵,۰۱۵,۱۸۸	-	۶,۲۷۸,۱۴۴	۴۲,۵۸۵	۶,۲۳۵,۵۵۹

سود سپرده‌گذاری نزد بانک مرکزی
سود سپرده‌گذاری نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی
سود سپرده‌گذاری نزد بانک‌های خارجی
درآمد سپرده‌گذاری در سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توجیهی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱. درآمد سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی

ارزاق به میلیون ریال	گروه						
	سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۱			سال مالی منتهی به ۲۹/۱۱/۱۴۰۱			
	ریال		جمع	ریال		جمع	
جمع	ارز (غیرمشاع)	جمع	ارز (غیرمشاع)	جمع	ارز (غیرمشاع)		
۲,۳۱۸,۳۵۳	-	۲,۳۱۸,۳۵۳	-	۲,۳۱۸,۳۵۳	۱,۰۶۳,۸۹۶	۱,۰۶۳,۸۹۶	دولت - اسناد خزانه اسلامی
۵,۳۸۳,۲۴۳	-	۵,۳۸۳,۲۴۳	۲۹۸,۴۲۶	۵,۰۸۴,۸۱۷	۲,۷۱۹,۱۳۰	۲,۷۱۹,۱۳۰	دولت - اوراق مرابحه
۲,۲۶۹	-	۲,۲۶۹	-	۲,۲۶۹	-	-	دولت - اوراق مشارکت
۶۹۸,۰۴۲	-	۶۹۸,۰۴۲	۱۶۱,۹۵۳	۵۳۶,۰۸۹	۳۴۲,۵۰۴	۳۴۲,۵۰۴	شرکت واسط مالی - خردان با مسئولیت محدود (دولتی) - اوراق منفعت
۷۰۷,۵۷۱	-	۷۰۷,۵۷۱	۱۷۱,۶۲۴	۵۳۵,۹۴۷	۳۹۴,۴۶۳	۳۹۴,۴۶۳	شرکت واسط مالی تیر با مسئولیت محدود (دولتی) - اوراق منفعت
۴۸۷,۵۹۴	-	۴۸۷,۵۹۴	۱۳۰,۳۶۰	۳۵۷,۲۳۴	۳۵۸,۰۰۰	۳۵۸,۰۰۰	شرکت واسط مالی - آردیبهشت یکم با مسئولیت محدود (دولتی) - اوراق منفعت
۹۱,۸۸۶	-	۹۱,۸۸۶	-	۹۱,۸۸۶	-	-	شرکت واسط مالی شهرنور چهارم با مسئولیت محدود (دولتی) - اوراق منفعت
-	-	-	-	-	۱۳۳,۴۴۸	۱۳۳,۴۴۸	بانک رفاه کارگران - گواهی اعتبار مولد (گم)
-	-	-	-	-	۷,۱۰۳	۷,۱۰۳	بانک تجارت - گواهی اعتبار مولد (گم)
۱,۷۷۹	-	۱,۷۷۹	-	۱,۷۷۹	۹,۰۵۴	۹,۰۵۴	سایر
۹,۶۹۰,۷۳۷	-	۹,۶۹۰,۷۳۷	۷۶۲,۳۶۳	۸,۹۲۸,۳۷۴	۵,۰۲۷,۵۹۸	۵,۰۲۷,۵۹۸	درآمد سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال	شرکت اصلی				ناشر- نوع اوراق			
	سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۲۰۲۰		سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۲۰۲۱		سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۲۰۲۰		سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۲۰۲۱	
	ریال	ریال	ریال	ریال	ریال	ریال	ریال	ریال
	جمع	از (غیرمشاع)	جمع	مشاع	جمع	از (غیرمشاع)	جمع	مشاع
۲,۳۱۸,۳۵۱	-	۲,۳۱۸,۳۵۱	۲,۳۱۸,۳۵۱	۱,۰۶۳,۸۹۶	-	۱,۰۶۳,۸۹۶	۱,۰۶۳,۸۹۶	۱,۰۶۳,۸۹۶
۵,۳۸۳,۲۴۳	-	۵,۳۸۳,۲۴۳	۲۹۸,۴۲۶	۵,۰۸۴,۸۱۷	۲,۷۱۹,۱۲۹	-	۲,۷۱۹,۱۲۹	۲,۷۱۹,۱۲۹
۲,۲۶۹	-	۲,۲۶۹	-	۲,۲۶۹	-	-	-	-
۶۹۸,۰۴۲	-	۶۹۸,۰۴۲	۱۶۱,۹۵۳	۵۳۶,۰۸۹	-	۳۴۲,۵۰۴	-	۳۴۲,۵۰۴
۷,۰۷۵۷۱	-	۷,۰۷۵۷۱	۱۷۱,۶۲۴	۵۳۵,۹۴۷	-	۳۹۴,۴۶۳	-	۳۹۴,۴۶۳
۴۸۷,۵۹۴	-	۴۸۷,۵۹۴	۱۳۰,۳۶۰	۳۵۷,۲۳۴	-	۳۵۸,۰۰۰	-	۳۵۸,۰۰۰
۹۱,۸۸۸	-	۹۱,۸۸۸	-	۹۱,۸۸۸	-	-	-	-
-	-	-	-	۱۳۳,۴۴۸	-	۱۳۳,۴۴۸	-	۱۳۳,۴۴۸
-	-	-	-	۷,۱۰۴	-	۷,۱۰۴	-	۷,۱۰۴
۹,۶۸۸,۹۵۸	-	۹,۶۸۸,۹۵۸	۷۶۲,۳۶۳	۸,۹۲۶,۵۹۵	-	۵,۰۱۸,۵۴۴	-	۵,۰۱۸,۵۴۴

دولت - اسناد خزانه اسلامی
دولت - اوراق مزایحه
دولت - اوراق مشارکت
شرکت - واسط مالی خردانه با مسئولیت محدود (دولتی) - اوراق
منفعت
شرکت واسط مالی تیر با مسئولیت محدود (دولتی) - اوراق منفعت
شرکت واسط مالی آردبهبشت وکم با مسئولیت محدود (دولتی) -
اوراق منفعت
شرکت واسط مالی شهروز چهارم با مسئولیت محدود (دولتی) -
اوراق منفعت
بانک رفاه کارگران - گواهی اعتبار مولد (گام)
بانک تجارت - گواهی اعتبار مولد (گام)
درآمد سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت های توضیحی صورت های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱۱. سود (زیان) سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه		یادداشت
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	
(مشاع)	(مشاع)	(مشاع)	
۱,۶۸۰,۰۰۰	۷۹۸,۰۰۰	-	۱۱-۱ سود سهام شرکت ها و واحدهای صندوق های سرمایه گذاری
-	-	۲۷,۶۳۱	سود (زیان) حاصل از واگذاری سهام شرکت ها و واحدهای صندوق های سرمایه گذاری
۱۳,۶۳۲	-	۱۳,۶۳۲	خالص سود (زیان) افزایش (کاهش) ارزش سرمایه گذاری ها
۱,۶۹۳,۶۳۲	۷۹۸,۰۰۰	۴۱,۲۶۳	خالص سود (زیان) سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار

۱۱-۱. سود سهام شرکت ها و واحدهای صندوق های سرمایه گذاری به شرح زیر تفکیک می شود:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه		خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه سود سهام شرکت ها و صندوق های سرمایه گذاری
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
(مشاع)	(مشاع)	(مشاع)	
۱,۶۸۰,۰۰۰	۷۹۸,۰۰۰	-	
۱,۶۸۰,۰۰۰	۷۹۸,۰۰۰	-	

۱۲. جایزه سپرده قانونی

جایزه سپرده قانونی به شرح زیر می باشد:

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		شرح
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۲۰۳,۱۱۸	۲۷۱,۱۳۳	جایزه سپرده قانونی سپرده های سرمایه گذاری
۵۰,۳۲۱	۶۴,۴۵۹	جایزه سپرده قانونی سایر منابع
۲۵۳,۴۳۹	۳۳۵,۵۹۲	

۱۲-۱. میانگین سپرده قانونی و جایزه متعلقه به شرح زیر می باشد:

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		شرح
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۲۰,۴۷۷,۳۲۳	۲۶,۱۶۰,۹۱۵	میانگین سپرده قانونی سپرده های سرمایه گذاری
۲۰۳,۱۱۸	۲۷۱,۱۳۳	جایزه سپرده قانونی سپرده های سرمایه گذاری
۴,۹۲۸,۲۵۷	۷,۷۹۴,۰۰۱	میانگین سپرده قانونی سایر منابع
۵۰,۳۲۲	۶۴,۴۵۹	جایزه سپرده قانونی سایر منابع

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱۳. هزینه سود سپرده‌ها

ارقام به میلیون ریال

گروه		یادداشت	شرح
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
			درآمدهای مشاع
۳۰,۳۵۶,۴۰۱	۵۰,۹۳۶,۸۴۳	۸	درآمد تسهیلات اعطایی
۵,۰۱۵,۱۸۹	۶,۲۳۵,۵۵۸	۹	درآمد سپرده‌گذاری در سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی
۸,۹۲۸,۰۰۲	۵,۰۱۸,۵۴۴	۱۰	درآمد سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی
۱,۶۹۳,۶۳۲	۷۹۸,۰۰۰	۱۱	خالص سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار
۱۴۵,۴۰۷	۲۳۳,۰۶۲	۲۰	سود (زیان) سرمایه‌گذاری مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی
۴۶,۱۳۷,۲۲۴	۶۳,۲۲۲,۰۰۷		جمع درآمدهای مشاع
(۱۴,۹۷۷,۲۴۴)	(۲۳,۲۸۵,۸۵۴)	۱۳-۱	سهم بانک از درآمدهای مشاع
۳۱,۱۵۹,۹۸۰	۳۹,۹۳۶,۱۵۳		سهم سپرده‌گذاران از درآمدهای مشاع قبل از کسر حق الوکاله
(۴,۱۱۴,۷۵۳)	(۵,۴۷۸,۶۴۱)	۱۳-۲	حق الوکاله
۲۷,۰۴۵,۲۲۷	۳۴,۴۵۷,۵۱۲		سهم سپرده‌گذاران از درآمدهای مشاع
۲۰۳,۱۱۸	۲۷۱,۱۳۳	۱۲	جایزه سپرده قانونی سپرده‌های سرمایه‌گذاری
۲۷,۲۴۸,۳۴۵	۳۴,۷۲۸,۶۴۵		سود قطعی تعلق گرفته به سپرده‌های سرمایه‌گذاری
۲۷,۲۴۸,۳۴۵	۳۴,۷۲۸,۶۴۵		سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری
۵,۱۲۱,۸۶۰	۵,۵۵۰,۶۳۱		سود سپرده‌های ارزی
۲,۸۵۶,۴۹۷	۳,۳۷۰,۶۵۸		عملیات بازار باز (ریپو)
۲۴۱,۸۱۰	۲۴۴,۳۸۶		خالص هزینه سود پرداخت شده توسط شرکت‌های فرعی به خارج از گروه و هزینه سود سپرده درون گروهی
۳۵,۴۶۸,۵۱۲	۴۳,۸۹۴,۳۲۰		جمع هزینه سود سپرده‌ها
۳۸,۴۷۸	۷۲,۷۸۹	۱۳-۴	سود قابل پرداخت (مازاد سود پرداختی) به سپرده‌های سرمایه‌گذاری

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		یادداشت	شرح
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
			درآمدهای مشاع
۳۰,۳۵۶,۴۰۱	۵۰,۹۳۶,۸۴۳	۸	درآمد تسهیلات اعطایی
۵,۰۱۵,۱۸۸	۶,۲۳۵,۵۵۸	۹	درآمد سپرده‌گذاری در سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی
۸,۹۲۶,۵۹۵	۵,۰۱۸,۵۴۴	۱۰	درآمد سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی
۱,۶۹۳,۶۳۳	۷۹۸,۰۰۰	۱۱	خالص سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار
۱۴۵,۴۰۷	۲۳۳,۰۶۲	۲۰	سود (زیان) سرمایه‌گذاری مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی
۴۶,۱۳۷,۲۲۴	۶۳,۲۲۲,۰۰۷		جمع درآمدهای مشاع
(۱۴,۹۷۷,۲۴۴)	(۲۳,۲۸۵,۸۵۴)	۱۳-۱	سهم بانک از درآمدهای مشاع
۳۱,۱۵۹,۹۸۰	۳۹,۹۳۶,۱۵۳		سهم سپرده‌گذاران از درآمدهای مشاع قبل از کسر حق الوکاله
(۴,۱۱۴,۷۵۳)	(۵,۴۷۸,۶۴۱)	۱۳-۲	حق الوکاله
۲۷,۰۴۵,۲۲۷	۳۴,۴۵۷,۵۱۲		سهم سپرده‌گذاران از درآمدهای مشاع
۲۰۳,۱۱۸	۲۷۱,۱۳۳	۱۲	جایزه سپرده قانونی سپرده‌های سرمایه‌گذاری
۲۷,۲۴۸,۳۴۵	۳۴,۷۲۸,۶۴۵		سود قطعی تعلق گرفته به سپرده‌های سرمایه‌گذاری
۲۷,۲۴۸,۳۴۵	۳۴,۷۲۸,۶۴۵		سود سپرده‌های سرمایه‌گذاری
۵,۱۲۱,۸۶۰	۵,۵۵۰,۶۳۱		سود سپرده‌های ارزی
۲,۸۵۶,۴۹۷	۳,۳۷۰,۶۵۸		عملیات بازار باز (ریپو)
-	-		خالص هزینه سود پرداخت شده توسط شرکت‌های فرعی به خارج از گروه و هزینه سود سپرده درون گروهی
۳۵,۲۲۶,۷۰۲	۴۳,۶۴۹,۹۳۴		جمع هزینه سود سپرده‌ها
۳۸,۴۷۸	۷۲,۷۸۹	۱۳-۴	سود قابل پرداخت (مازاد سود پرداختی) به سپرده‌های سرمایه‌گذاری

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱۳-۱. سهم بانک از درآمدهای مشاع

سهم بانک از درآمدهای مشاع به شرح ذیل محاسبه شده است:

۱۳-۱-۱. سهم بانک از درآمدهای مشاع

سال مالی	نسبت منابع بانک به جمع مصارف (۱۳-۱-۲)	درآمدهای مشاع	سهم بانک از درآمدهای مشاع
	درصد	میلیون ریال	میلیون ریال
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۳۶٫۸	۶۳٫۲۲۲٫۰۰۷	۲۳٫۲۸۵٫۸۵۴
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۳۲٫۵	۴۶٫۱۳۷٫۲۲۴	۱۴٫۹۷۷٫۲۴۴

۱۳-۱-۲. توزیع منابع و مصارف مشاع بین سپرده‌گذاران و بانک

ارقام به میلیون ریال

توضیحات	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	شرح
میانگین مصارف مشاع (۱۳-۱-۲-۱)	۲۵۳٫۸۵۵٫۶۴۶	۳۴۶٫۹۲۴٫۴۹۰	
میانگین مانده سپرده‌های سرمایه‌گذاری (۱۳-۱-۲-۲)	۱۹۱٫۹۲۵٫۳۶۵	۲۴۵٫۳۰۶٫۵۹۳	
میانگین ۵۲ هفته‌ای	(۲۰٫۴۷۷٫۳۲۳)	(۲۶٫۱۶۰٫۹۱۵)	کسر می‌شود سپرده قانونی سپرده‌های سرمایه‌گذاری
میانگین ۵۲ هفته‌ای	۱۷۱٫۴۴۸٫۰۴۲	۲۱۹٫۱۴۵٫۶۷۸	منابع آزاد سپرده‌های سرمایه‌گذاری
	۸۲٫۴۰۷٫۶۰۴	۱۲۷٫۷۷۸٫۸۱۲	سهم بانک از مصارف مشاع (مازاد منابع آزاد سپرده‌های سرمایه‌گذاری)

* سهم منابع بانک از مصارف مشاع عبارتست از مصارف مشاع به کسر منابع آزاد سپرده‌های سرمایه‌گذاری. در صورتی که مجموع منابع آزاد سپرده‌های سرمایه‌گذاری بیش از مصارف مشاع باشد، به مازاد آن، مازاد منابع آزاد سپرده‌های سرمایه‌گذاری اطلاق می‌گردد.

۱۳-۱-۲-۱. میانگین مصارف مشاع

ارقام به میلیون ریال

اقدام مصارف مشاع	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
	مبلغ (میانگین)	مبلغ (میانگین)
خالص مصارف مربوط به تسهیلات و مطالبات	۲۸۹٫۶۶۱٫۲۰۱	۱۷۷٫۰۱۲٫۱۱۶
خالص مصارف مربوط به اوراق مشارکت	۲۵٫۶۹۱٫۷۱۱	۴۹٫۲۰۳٫۲۴۵
خالص مصارف مربوط به سپرده نزد سایر بانک‌ها	۲۹٫۴۷۳٫۹۴۲	۲۵٫۷۴۳٫۶۱۹
خالص مصارف مربوط به سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار	۲۰٫۹۷۶٫۶۳۶	۱٫۸۹۶٫۶۶۶
جمع مصارف مربوط به عملیات مشاع	۳۴۶٫۹۲۴٫۴۹۰	۲۵۳٫۸۵۵٫۶۴۶

۱۳-۱-۲-۲. میانگین مانده سپرده‌های سرمایه‌گذاری

ارقام به میلیون ریال

سپرده‌های سرمایه‌گذاری	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
	مبلغ (میانگین)	مبلغ (میانگین)
گواهی سپرده عام	۱۲٫۱۹۲٫۶۴۸	-
یک‌ساله	۱۴٫۹۲۲٫۰۰۱	۷۰٫۸۰۸٫۷۸۵
دو‌ساله	۱۰۹٫۸۷۶٫۲۶۴	۲۸٫۹۲۱٫۳۰۳
سه‌ساله	۱۵۷٫۲۵۲	-
سپرده‌های کوتاه‌مدت عادی	۱۰۵٫۰۷۶٫۶۸۰	۹۱٫۴۵۰٫۴۳۹
سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۳۰۲۵٫۸۶۵	۶۸۱٫۹۸۱
سپرده‌های کوتاه‌مدت ویژه	۵۵٫۸۸۳	۶۲٫۸۵۷
میانگین سپرده‌های سرمایه‌گذاری	۲۴۵٫۳۰۶٫۵۹۳	۱۹۱٫۹۲۵٫۳۶۵

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۲-۱۳. حق الوکاله

حق الوکاله بانک برای سال مالی ۱۴۰۱ بر اساس آگهی منتشره در روزنامه‌های کثیرالانتشار، معادل ۲/۵ درصد اعلام گردیده بود و بر همین مبنا محاسبه شده است.

میانگین منابع آزاد سپرده‌گذاران * نرخ حق الوکاله = مبلغ حق الوکاله
۵,۴۷۸,۶۴۱ = ۲/۵٪ * ۲۱۹,۱۴۵,۶۷۸

۱-۲-۱۳. حق الوکاله اعلام و اعمال شده

ارقام به میلیون ریال

حق الوکاله اعمال شده		حق الوکاله اعلام شده		
مبلغ - میلیون ریال	نرخ - درصد	مبلغ - میلیون ریال	نرخ - درصد	
۲۷۱,۷۹۳	۲,۵	۲۷۱,۷۹۳	۲,۵	گواهی سپرده عام
۳۳۲,۶۳۵	۲,۵	۳۳۲,۶۳۵	۲,۵	یک‌ساله
۲,۴۴۹,۷۷۱	۲,۵	۲,۴۴۹,۷۷۱	۲,۵	دو‌ساله
۳,۵۳۴	۲,۵	۳,۵۳۴	۲,۵	سه‌ساله
۲,۳۴۴,۰۱۷	۲,۵	۲,۳۴۴,۰۱۷	۲,۵	سپرده‌های کوتاه‌مدت عادی
۷۵,۶۴۷	۲,۵	۷۵,۶۴۷	۲,۵	سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی
۱,۲۴۴	۲,۵	۱,۲۴۴	۲,۵	سپرده‌های کوتاه‌مدت ویژه
۵,۴۷۸,۶۴۱		۵,۴۷۸,۶۴۱		جمع حق الوکاله سال ۱۴۰۱
۴,۱۱۴,۷۵۳		۴,۱۱۴,۷۵۳		جمع حق الوکاله سال ۱۴۰۰

۳-۱۳. سود علی‌الحساب پرداختی به سپرده‌های سرمایه‌گذاری

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
		سپرده‌های کوتاه‌مدت
۸,۵۱۵,۱۲۴	۷,۴۵۸,۲۸۰	سپرده‌های کوتاه‌مدت عادی
۷,۵۸۷	۸,۱۷۰	سپرده‌های کوتاه‌مدت ویژه
		سپرده‌های بلندمدت
-	۱,۹۵۱,۱۰۱	گواهی سپرده عام
۱۳,۴۷۹,۹۴۷	۲,۲۸۰,۵۰۸	یک‌ساله
۵,۰۷۰,۱۸۴	۲۲,۲۹۷,۴۴۰	دو‌ساله
-	۲۶,۲۱۲	سه‌ساله
۲۷,۰۷۲,۸۴۲	۳۴,۰۲۱,۷۱۱	جمع
۱۳۷,۰۲۵	۶۳۴,۱۴۵	سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی
۲۷,۲۰۹,۸۶۷	۳۴,۶۵۵,۸۵۶	جمع سود علی‌الحساب پرداختی به سپرده‌های سرمایه‌گذاری

۴-۱۳. سود قابل پرداخت (مازاد سود پرداختی) به سپرده‌های سرمایه‌گذاری

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		یادداشت
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۲۷,۲۴۸,۳۴۵	۳۴,۷۲۸,۶۴۵	سود قطعی تعلق گرفته به سپرده‌های سرمایه‌گذاری
(۲۷,۲۰۹,۸۶۷)	(۳۴,۶۵۵,۸۵۶)	سود علی‌الحساب پرداختی به سپرده‌های سرمایه‌گذاری
		۱۳-۳

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		یادداشت
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۳۸,۴۷۸	۷۲,۷۸۹	سود قابل پرداخت (مازاد سود پرداختی) به سپرده های سرمایه گذاری

۱۴. درآمد کارمزد

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		یادداشت
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۲۱,۵۶۸	۳۱,۹۸۷	۲۱,۵۶۸	۳۱,۹۸۷	۱۴-۱ خالص کارمزد عملیات قرض الحسنه
۲۶,۷۷۱	۱۱۹,۳۹۶	۲۶,۷۷۱	۱۱۹,۳۹۶	اعتبارات اسنادی گشایش یافته
۱,۶۲۹,۸۸۸	۲,۴۶۴,۶۴۱	۱,۶۲۹,۸۸۸	۲,۴۶۴,۶۴۱	ضمانت نامه های صادره
۲,۴۹۵	۷۳۶	۲,۴۹۵	۷۳۶	وجوه اداره شده
۱,۱۱۰,۸۷۱	۲,۱۴۴,۱۰۳	۱,۱۱۰,۸۷۱	۲,۱۴۴,۱۰۳	کارمزد اعطاء تسهیلات
۷,۷۵۶	۴۸,۹۳۸	۷,۷۵۶	۴۸,۹۳۸	تضمین اوراق مشارکت
۲۱,۰۸۰	۴۸,۰۴۹	۲۱,۰۸۰	۴۸,۰۴۹	طرح شتاب
۱۳,۷۸۲	۲۹,۷۷۸	۱۳,۷۸۲	۲۹,۷۷۸	حق کارشناسی و نظارت طرح از صندوق توسعه ملی
-	-	۷۸۲,۱۳۳	۱,۰۱۹,۶۱۷	کارمزد خرید و فروش سهام
۱۱۹,۳۴۴	۱۸۲,۷۸۶	۱۱۹,۳۴۳	۱۸۲,۷۸۵	سایر خدمات
۲,۹۵۳,۵۵۵	۵,۰۷۰,۴۱۴	۳,۷۳۵,۶۸۷	۶,۰۹۰,۰۳۰	جمع درآمد کارمزد

۱۴-۱. خالص کارمزد عملیات قرض الحسنه

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی	
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۲۱,۵۶۸	۳۱,۹۸۷
۲۱,۵۶۸	۳۱,۹۸۷

کارمزد دریافتی تسهیلات اعطایی قرض الحسنه
خالص کارمزد عملیات قرض الحسنه

۱۵. هزینه کارمزد

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی	
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۷,۴۲۸	۱۳,۸۸۶
۳۰,۳۳۸	۳۸۸,۰۱۵
۱۸,۳۲۹	۴۴,۸۳۸
۳۲۹,۱۴۵	۴۴۶,۷۳۹

کارمزد طرح شتاب
کارمزد بابت پایانه های فروشگاهی و تراکنش های شاپرکی
سایر
جمع هزینه کارمزد

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱۶. خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه		یادداشت
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	
۱,۹۰۳,۷۹۰	۴,۱۰۴,۸۲۱	۲,۳۴۰,۱۴۴	نتیجه مبادلات ارزی
-	-	۹۹,۹۴۲,۶۸۸	درآمد عملیات صرافی
-	-	(۹۸,۵۲۲,۵۴۸)	بهای تمام شده عملیات صرافی
۱,۹۰۳,۷۹۰	۴,۱۰۴,۸۲۱	۳,۷۶۰,۲۸۴	خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی

۱۶-۱. درآمد و بهای تمام شده عملیات صرافی مربوط به خرید و فروش ارز توسط شرکت صرافی بانک خاورمیانه می‌باشد. به منظور ارائه بهتر و جلوگیری از بیش نمایی عملکرد گروه و گمراه کننده بودن آن، عملیات صرافی به صورت خالص گزارش گردیده است.

۱۷. هزینه‌های اداری و عمومی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه		یادداشت
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	
۲,۶۲۰,۹۰۱	۴,۰۷۴,۰۹۶	۲,۸۸۱,۶۲۲	۱۷-۱ هزینه‌های کارکنان
۹۷۷,۰۵۱	۱,۳۸۹,۷۲۱	۱,۳۴۹,۵۵۳	۱۷-۲ هزینه‌های اداری
۴۹۵,۹۱۳	۷۴۷,۳۴۱	۵۰۹,۱۲۱	۱۷-۳ هزینه استهلاک
۴,۰۹۳,۸۶۵	۶,۲۱۱,۱۵۸	۴,۷۴۰,۲۹۶	جمع هزینه‌های اداری و عمومی

۱۷-۱. هزینه‌های کارکنان به شرح زیر تفکیک می‌شود:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه		یادداشت
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	
۲,۲۲۴,۱۴۴	۳,۲۰۶,۲۷۴	۲,۴۳۱,۷۸۴	حقوق و دستمزد و مزایا
۲۱۹,۹۳۵	۳۸۶,۸۹۶	۲۴۹,۲۷۸	بیمه سهم کارفرما
۱۶۷,۷۲۰	۴۵۶,۹۵۵	۱۹۱,۴۵۸	مزایای پایان خدمت و بازنشستگی کارکنان
۹,۱۰۲	۲۳,۹۷۱	۹,۱۰۲	سفر و فوق‌العاده ماموریت
۲,۶۲۰,۹۰۱	۴,۰۷۴,۰۹۶	۲,۸۸۱,۶۲۲	جمع هزینه‌های کارکنان

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۲-۱۷. هزینه های اداری شامل اقلام زیر است:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۵۷,۷۹۲	۸۵,۰۸۲	۶۸,۸۵۱	۱۰۲,۴۹۶	اجاره
۴,۹۷۸	۵,۶۰۹	۴,۹۷۸	۵,۶۰۹	آموزش و تحقیقات
۵۰,۱۴۴	۷۲,۶۰۰	۵۰,۱۴۴	۷۲,۶۰۰	ارتباطات و مخابرات
۸,۵۵۳	۴,۴۰۵	۱۰,۸۴۰	۲۲,۸۸۵	هزینه بیمه
۷,۴۸۸	۱۰,۴۶۴	۹,۱۸۳	۱۳,۵۳۱	حق الزحمه حسابرسی
۵۱,۰۸۲	۹۲,۹۴۳	۵۹,۹۱۹	۹۷,۰۵۲	حق مشاوره
۶,۷۷۱	۱۲,۲۲۲	۱۱,۴۵۵	۱۲,۶۰۲	حمل و نقل
۳۳,۰۴۹	۲۸,۳۶۶	۳۳,۶۶۶	۲۹,۱۲۷	انرژی و آب
۱۸۱,۶۶۵	۱۹۰,۷۹۲	۱۸۲,۰۷۷	۱۹۱,۷۴۴	تعمیر و نگهداری دارایی ها
۹۵,۹۳۹	۱۸۵,۵۰۱	۱۰۰,۱۸۷	۱۹۰,۴۵۹	ملزومات مصرفی
۳۰,۰۰۰	۲۳,۸۰۰	۳۷,۵۰۰	۳۲,۳۰۰	پاداش هیات مدیره
۳۳۱,۳۶۴	۵۱۶,۱۷۵	۳۳۸,۴۲۴	۵۲۴,۰۶۳	حق الزحمه پرداختی پیمانکاران
۴۱,۰۸۵	۵۲,۴۰۰	۴۱,۰۸۵	۵۲,۴۰۰	حق عضویت در صندوق ضمانت سپرده
۳,۷۶۵	۱,۱۱۷	۴,۷۸۷	۲,۴۱۷	حق عضویت در مجامع
۷۳,۳۷۶	۱۰۸,۲۴۵	۳۹۶,۴۵۷	۲۷۰,۱۷۵	سایر
۹۷۷,۰۵۱	۱,۳۸۹,۷۲۱	۱,۳۴۹,۵۵۳	۱,۶۱۹,۴۶۰	جمع هزینه های اداری

۳-۱۷. هزینه استهلاک

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۴۰۷,۸۳۸	۵۷۶,۰۷۶	۴۱۷,۷۷۸	۵۸۹,۳۹۵	استهلاک دارایی های ثابت مشهود
۸۸,۰۷۵	۱۷۱,۲۶۵	۹۱,۳۴۳	۱۷۴,۰۹۵	استهلاک دارایی های نامشهود
۴۹۵,۹۱۳	۷۴۷,۳۴۱	۵۰۹,۱۲۱	۷۶۳,۴۹۰	جمع هزینه استهلاک

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱۸. هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	گروه		شرکت اصلی	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
هزینه اختصاصی مطالبات مشکوک‌الوصول تسهیلات اعطایی و مطالبات	۳۶۲,۳۳۰	۲۵۴,۴۸۰	۳۶۲,۳۳۱	۲۵۴,۴۸۰
هزینه عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول تسهیلات اعطایی و مطالبات	۱,۹۹۴,۱۱۳	۱,۷۷۹,۳۲۲	۱,۹۷۸,۷۵۲	۱,۷۹۱,۶۰۴
هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول	۲,۳۵۶,۴۴۳	۲,۰۳۳,۸۰۲	۲,۳۴۱,۰۸۳	۲,۰۴۶,۰۸۴

۱۸-۱. هزینه اختصاصی مطالبات مشکوک‌الوصول تسهیلات اعطایی و مطالبات آن به شرح زیر محاسبه شده است:

ارقام به میلیون ریال

سررسید گذشته	معوق	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹			جمع
		مشکوک‌الوصول تا ۵ سال	مشکوک‌الوصول بعد از ۵ سال*	جمع	
۶,۱۳۶,۵۶۰	۳,۳۲۵,۹۳۴	۵,۱۷۱,۸۱۵	۴۹۶,۳۱۴	۱۵,۱۳۰,۶۲۳	۵,۶۹۴,۹۰۶
۱,۱۷۸	۱,۷۵۴	۲۵۴,۷۵۱	۱۸۳,۶۹۴	۴۴۱,۳۷۷	۴۲۹,۱۰۵
۶,۱۳۷,۷۳۸	۳,۳۲۷,۶۸۸	۵,۴۲۶,۵۶۶	۶۸۰,۰۰۸	۱۵,۵۷۲,۰۰۰	۶,۱۲۴,۰۱۱
-	-	(۸۰,۰۰۰)	-	(۸۰,۰۰۰)	-
(۴۷۸,۸۵۲)	-	(۱,۱۴۶,۷۸۶)	-	(۱,۶۲۵,۶۳۸)	-
(۳,۲۴۹,۸۱۳)	(۲,۸۱۵,۴۴۹)	(۲,۸۵۶,۱۰۷)	(۱۰۹,۶۰۴)	(۹,۰۳۰,۹۷۳)	(۴,۱۱۷,۲۶۶)
(۳,۷۲۸,۶۶۵)	(۲,۸۱۵,۴۴۹)	(۴,۰۸۲,۸۹۳)	(۱۰۹,۶۰۴)	(۱۰,۷۳۶,۶۱۱)	(۴,۱۱۷,۲۶۶)
۲,۴۰۹,۰۷۳	۵۱۲,۲۳۹	۱,۳۴۳,۶۷۳	۵۷۰,۴۰۴	۴,۸۳۵,۳۸۹	۲,۰۰۶,۷۴۵
۱۲۸,۲۵۵	۴۹,۰۸۵	۱۹۸,۲۴۴	-	۳۷۵,۵۸۴	-
۱۱۲,۶۵۳	۵۳,۳۶۳	۴۷۳,۵۹۳	۵۷۰,۴۰۴	۱,۲۱۰,۰۱۳	۱,۲۲۳,۲۶۷
۲۴۰,۹۰۸	۱۰۲,۴۴۸	۶۷۱,۸۳۷	۵۷۰,۴۰۴	۱,۵۸۵,۵۹۷	۱,۲۲۳,۲۶۷
(۱,۰۱۷)	(۴,۳۰۷)	(۷۵۷,۱۰۲)	(۴۶۰,۸۴۰)	(۱,۲۲۳,۲۶۶)	(۹۶۸,۷۸۷)
۲۳۹,۸۹۱	۹۸,۱۴۱	(۸۵,۲۶۵)	۱۰۹,۵۶۴	۳۶۲,۳۳۱	۲۵۴,۴۸۰

* بر اساس تبصره سه ماده دو بخشنامه شماره ۲۱-۱۳۳۹-۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۳ بانک مرکزی، برای تسهیلاتی که پس از سپری شدن ۵ سال یا بیشتر از سررسید پرداخت اصل و سود آن‌ها، موسسه اعتباری بنا به دلایل خارج از اراده خود قادر به وصول مطالبات از محل وثایق ماخوذه نمی‌باشد، مانده کل تسهیلات پس از کسر نمودن ارزش وثایق مذکور در بندهای ۲-۲-۳ الی ۲-۲-۶ بخشنامه مورد اشاره مبنای محاسبه قرار می‌گیرد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱-۱-۱۸-۱ اطلاعات مربوط به تسهیلاتی که پس از سپری شدن ۵ سال یا بیشتر از سررسید پراخت اصل و سود آن‌ها، موسسه اعتباری بنا به دلایل خارج از اراده خود قادر به وصول مطالبات از محل وثایق ماخوذه نبوده است، به شرح زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	وجه‌الائتم تاخیر تادیه دین	سود	اصل	دلایل عدم وصول	نوع وثایق	تاریخ سررسید تسهیلات	نام مشتری	رقم به میلیون ریال	
									ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	مطالبات
۲۴۸	۱۶,۵۵۳	۲۴۸	۱۶,۵۵۳	۲,۰۳۵	۱۷۶	۱۴,۳۴۲	۱۸-۱-۱-۱	املاک و مستغلات	۱۳۹۴/۱/۱/۲	تسهیلات شماره ۶۳۳* ۶۳۴* ۶۳۵* ۱۰۰۱/۵* ۱/۰۶/۰۴۴۳* شرکت پارگانی و تولیدی کوروش و بهداد در قالب عقد مضاربه
۱۸	۱,۲۰۲	۱۸	۱,۲۰۲	۱۴۶	۷۰	۹۸۶	۱۸-۱-۱-۱	املاک و مستغلات	۱۳۹۴/۸/۲۸	تسهیلات شماره ۴۵۱* ۱۰۰۱/۵* ۱/۰۶/۰۴۴۳* شرکت کاظم بی پروا در قالب عقد مضاربه
۹۱	۶,۰۹۱	۹۱	۶,۰۹۱	۳۴۹	۵,۰۰۰	۱۳۹۴/۰۹/۱۱	۱۸-۱-۱-۱	املاک و مستغلات	۱۳۹۴/۰۹/۱۱	تسهیلات شماره ۵۳۲* ۵۳۳* ۱۰۰۱/۵* ۱/۰۶/۰۴۴۳* شرکت کاظم بی پروا در قالب عقد مضاربه
۶۴	۴,۲۶۴	۶۴	۴,۲۶۴	۲۴۴	۳۵۰۰	۱۳۹۴/۰۹/۱۱	۱۸-۱-۱-۱	املاک و مستغلات	۱۳۹۴/۰۹/۱۱	تسهیلات شماره ۵۳۳* ۵۳۴* ۱۰۰۱/۵* ۱/۰۶/۰۴۴۳* شرکت کاظم بی پروا در قالب عقد مضاربه
۱۴	۹۴۸	۱۴	۹۴۸	۵۴	۷۷۸	۱۳۹۴/۱۰/۲۶	۱۸-۱-۱-۱	املاک و مستغلات	۱۳۹۴/۱۰/۲۶	تسهیلات شماره ۶۰۹* ۶۱۰* ۱۰۰۱/۵* ۱/۰۶/۰۴۴۳* شرکت کاظم بی پروا در قالب عقد مضاربه
۱۸	۱,۲۱۹	۱۸	۱,۲۱۹	۶۹	۱,۰۰۰	۱۳۹۴/۱/۱۳	۱۸-۱-۱-۱	املاک و مستغلات	۱۳۹۴/۱/۱۳	تسهیلات شماره ۶۱۴* ۶۱۵* ۱۰۰۱/۵* ۱/۰۶/۰۴۴۳* شرکت کاظم بی پروا در قالب عقد مضاربه
۱۵	۱,۰۲۵	۱۵	۱,۰۲۵	۵۹	۸۳۹	۱۳۹۴/۱/۲۱	۱۸-۱-۱-۱	املاک و مستغلات	۱۳۹۴/۱/۲۱	تسهیلات شماره ۵۵۳* ۵۵۴* ۱۰۰۱/۵* ۱/۰۶/۰۴۴۳* شرکت کاظم بی پروا در قالب عقد مضاربه
۵۹۸	۳۹,۸۶۶	۵۹۸	۳۹,۸۶۶	۴,۹۴۳	۲,۲۷۵	۳۲,۶۴۹	۱۸-۱-۱-۱	املاک و مستغلات	۱۳۹۵/۰۳/۲۷	تسهیلات شماره ۳۹۹* ۳۹۸* ۱۰۰۱/۵* ۱/۰۶/۰۴۴۳* شرکت گنجینه‌ای سعید ریگ در قالب عقد مضاربه
۱۹۹	۱۳,۲۵۱	۱۹۹	۱۳,۲۵۱	۱,۶۰۰	۱,۶۵۲	۱۰,۰۰۰	۱۸-۱-۱-۲	املاک و مستغلات	۱۳۹۴/۰۷/۲۸	تسهیلات شماره ۲۲۲* ۲۲۳* ۲۲۴* ۲۲۵* ۱۰۰۱/۵* ۱/۰۶/۰۴۴۳* شرکت سعید راه‌ده در قالب عقد مضاربه
۱۵	۱,۰۱۸	-	-	-	-	-	۱۸-۱-۱-۲	املاک و مستغلات	۱۳۹۵/۰۶/۱۷	تسهیلات شماره ۸۸۱* ۸۸۲* ۸۸۳* ۸۸۴* ۱۰۰۱/۵* ۱/۰۶/۰۴۴۳* شرکت گمنام‌زری مهداد کور در قالب عقد مضاربه
۸۳۰	۵۵,۳۴۴	-	-	-	-	-	۱۸-۱-۱-۲	املاک و مستغلات	۱۳۹۵/۰۵/۲۷	تسهیلات شماره ۵۰۱* ۵۰۲* ۵۰۳* ۵۰۴* ۱۰۰۱/۵* ۱/۰۶/۰۴۴۳* شرکت بهمن ارتباط مهر در قالب عقد مضاربه
۱۶۹	۱۱,۲۵۹	-	-	-	-	-	۱۸-۱-۱-۲	املاک و مستغلات	۱۳۹۵/۰۵/۳۰	تسهیلات شماره ۳۰۳* ۳۰۴* ۳۰۵* ۳۰۶* ۱۰۰۱/۵* ۱/۰۶/۰۴۴۳* شرکت بهمن ارتباط مهر در قالب عقد مضاربه
۷۰۳	۴۶,۸۴۳	-	-	-	-	-	۱۸-۱-۱-۲	املاک و مستغلات	۱۳۹۵/۱۰/۱۲	تسهیلات شماره ۹۴۳* ۹۴۴* ۹۴۵* ۹۴۶* ۱۰۰۱/۵* ۱/۰۶/۰۴۴۳* شرکت بهمن ارتباط مهر در قالب عقد مضاربه
۲,۹۸۲	۱۹۸,۸۸۳	۱,۳۶۶	۸۴,۴۱۹	۱۰,۳۷۹	۴,۹۴۸	۶۹,۰۹۴				جمع

* با توجه به پوشش کامل وثیقه، برای تسهیلات فوق‌ترتیب‌ها ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول عام منظور گردیده است.

۱-۱-۱۸-۱-۱ پرونده‌های اجرایی حسب دستور مرجع قضایی تا اطلاع ثانوی متوقف و قابلیت پیگیری تا صدور حکم قطعی را ندارند.
۱-۱-۱۸-۱-۲ پلاک ثبتی مورد وثیقه به دلیل عدم وجود خریدار در جلسه مزایده تا تاریخ مطالبات تا میزان مزایده به صورت مشاعی به این بانک تملیک و در شرف تنظیم سند انتقال اجرایی می‌باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱۸-۲. هزینه عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول تسهیلات اعطایی و مطالبات به شرح زیر محاسبه شده است:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۳۶۱,۷۸۱,۱۸۲	۵۰۴,۹۲۹,۰۳۳	تسهیلات اعطایی اشخاص غیردولتی (یادداشت ۱-۲۵)
۲,۱۲۶,۷۷۰	۲,۵۵۴,۸۹۲	بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی مدت‌دار پس از کسر پیش دریافت‌ها (یادداشت ۱-۳۳)
۱,۸۲۶,۸۹۶	۱,۰۴۸,۹۸۶	مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته (یادداشت ۲۶)
۵,۴۹۳,۴۷۸	۳,۳۵۶,۴۵۶	سایر حساب‌های دریافتی (یادداشت ۲۷)
		کسر می‌شود:
(۳,۹۲۰,۸۵۹)	(۱۲,۶۶۵,۱۲۴)	مانده تسهیلات اعطایی و مطالباتی که برای آن‌ها ذخیره اختصاصی منظور شده
۳۶۷,۳۰۷,۴۶۷	۴۹۹,۲۲۴,۲۴۳	مانده مینای محاسبه ذخیره عمومی
۱/۵	۱/۵	ضریب مینای احتساب ذخیره عمومی-درصد
۵,۵۰۹,۶۱۲	۷,۴۸۸,۳۶۴	ذخیره عمومی تسهیلات اعطایی و مطالبات
(۳,۷۱۸,۰۰۸)	(۵,۵۰۹,۶۱۲)	کسر می‌شود: مانده ذخیره عمومی تسهیلات اعطایی و مطالبات در پایان سال قبل
۱,۷۹۱,۶۰۴	۱,۹۷۸,۷۵۲	هزینه عمومی مطالبات مشکوک‌الوصول تسهیلات اعطایی و مطالبات

۱۹. سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۲,۵۳۱,۸۸۱	۴,۳۴۴,۸۲۰	۲,۵۳۱,۸۸۱	۴,۳۴۴,۸۲۰	سود (زیان) تسعیر ارز دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی عملیاتی
(۲۵۵,۰۵۰)	(۲,۵۶۶,۰۱۰)	(۲۵۵,۰۵۰)	(۲,۵۶۶,۰۱۰)	سود (زیان) شعبه خارج از کشور
۲,۲۷۶,۸۳۱	۱,۷۷۸,۸۱۰	۲,۲۷۶,۸۳۱	۱,۷۷۸,۸۱۰	جمع سایر درآمدها و هزینه‌های عملیاتی

۲۰. سود (زیان) سرمایه‌گذاری مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		یادداشت	
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
۱۴۵,۴۰۷	۲۳۳,۰۶۳	۸۶,۷۷۳	۳۵۴,۰۳۵	۲۰-۱	سود سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری
-	-	۵۸,۳۲۷	۲۶,۷۴۰	۲۰-۲	سود (زیان) حاصل از واگذاری سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری
۱۴۵,۴۰۷	۲۳۳,۰۶۳	۱۴۵,۱۰۰	۳۸۰,۷۷۵		

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱-۲. سود سهام شرکت ها و واحدهای صندوق های سرمایه گذاری به شرح زیر تفکیک می شود:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
(مشاع)	(مشاع)	(مشاع)	(مشاع)	
۲۴,۰۰۰	۶,۶۰۰	۵۴,۲۷۵	۱۷۶,۲۷۹	بیمه زندگی خاورمیانه
۱۲۰,۰۰۰	۲۲۴,۹۸۸	-	-	کارگزاری بانک خاورمیانه
-	-	-	۳,۹۲۴	شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی
-	-	-	۳,۴۰۰	شرکت فولاد مبارکه
-	-	-	۱,۰۰۸	شرکت بورس اوراق بهادار
-	-	-	۱,۰۰۰	شرکت سرمایه گذاری ایران خودرو
-	-	۳,۲۹۸	۵,۲۴۰	سایر
۱۴۴,۰۰۰	۲۳۱,۵۸۸	۵۷,۵۷۳	۱۹۰,۸۵۱	سود سهام شرکت ها
۱,۴۰۷	۱,۴۷۵	۲۷,۴۳۴	۷۶,۳۷۴	صندوق سرمایه گذاری مشترک افق کارگزاری
-	-	۱,۲۶۲	۸۱,۲۷۰	صندوق سرمایه گذاری افق روشن کارگزاری
-	-	۵۰۴	۵,۵۴۰	سود سایر صندوق ها
۱,۴۰۷	۱,۴۷۵	۲۹,۲۰۰	۱۶۳,۱۸۴	سود واحدهای صندوق های سرمایه گذاری
۱۴۵,۴۰۷	۲۳۳,۰۶۳	۸۶,۷۷۳	۳۵۴,۰۳۵	سود سهام شرکت ها و واحدهای صندوق های سرمایه گذاری

۲-۲. سود (زیان) حاصل از واگذاری سهام شرکت ها و واحدهای صندوق های سرمایه گذاری به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

گروه				
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹			
سود (زیان)	سود (زیان)	خالص ارزش فروش	تعداد سهام/واحد سرمایه گذاری	
-	۱,۳۷۹	۲۴,۷۶۶	۲,۰۰۰,۰۰۰	سود (زیان) حاصل از واگذاری سهام شرکت ها - ریال
-	۲,۹۲۲	۱۲,۰۶۵	۱۵۴,۰۰۰,۰۰۰	شرکت فولاد مبارکه
-	۴,۰۵۸	۶۰,۱۰۳	۲۴,۰۰۰,۰۰۰	شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی
-	۲,۲۶۰	۷,۰۹۱	۱,۵۴۰,۰۰۰	شرکت ایران خودرو دیزل
(۱,۴۱۹)	۴,۶۱۰	-	-	شرکت صنایع مس افق
(۱,۴۱۹)	۱۵,۲۲۹	۱۰۴,۰۲۵	۱۸۱,۵۴۰,۰۰۰	سایر
-	۷,۰۶۰	۱۱۴,۹۷۱	۱۰,۲۲۷,۰۰۰	جمع
-	۱,۷۰۷	۷۴,۷۸۸	۳,۸۰۰,۰۰۰	سود (زیان) حاصل از واگذاری واحدهای صندوق های سرمایه گذاری - ریال
-	۲,۷۴۴	۳۰,۷۲۲	۷۰,۲۳۳	صندوق سرمایه گذاری کاریزما-اهرمی
۶,۷۱۸	-	-	-	صندوق سرمایه گذاری افرا
۵۳,۰۲۸	-	-	-	صندوق توسعه بازار
۵۹,۷۴۶	۱۱,۵۱۱	۲۲,۰۴۸۱	۱۴,۰۹۷,۲۳۳	صندوق سرمایه گذاری اعتماد پارسپان
۵۸,۳۲۷	۲۶,۷۴۰	۳۲۴,۵۰۶	۱۹۵,۶۳۷,۲۳۳	صندوق سرمایه گذاری پارد
-	-	-	-	جمع کل

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۲۱. سایر درآمدها و هزینه‌های غیر عملیاتی

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	گروه		شرکت اصلی	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
سود (زیان) حاصل از فروش دارایی‌های ثابت مشهود و نامشهود	۵۶۴	-	-	-
سود (زیان) حاصل از فروش وثایق تملیکی	۱۶۴,۹۵۵	-	۱۶۴,۹۵۵	-
سایر	۶,۱۰۰	۱۱,۰۱۸	۶,۱۰۰	۱۱,۰۱۸
خالص سایر درآمدها و هزینه‌ها	۱۷۱,۶۱۹	۱۱,۰۱۸	۱۷۱,۰۵۵	۱۱,۰۱۸

۲۱-۱. سود (زیان) حاصل از فروش وثایق تملیکی به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

بهای تمام شده*	شرکت اصلی		گروه		جمع کل
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
ارزش دفتری	۲۵,۰۴۶	۱۹۰,۰۰۰	۲۵,۰۴۶	۱۹۰,۰۰۰	۲۱-۱-۱
سود (زیان)	-	۱۶۴,۹۵۵	-	۱۶۴,۹۵۵	

* مبلغ مزبور شامل ۲۲,۰۰۰ میلیون ریال بهای تمام شده اموال تملیکی و ۳,۰۴۵ میلیون ریال مخارج تحصیل دارایی می‌باشد.

۲۲. سود هر سهم

۲۲-۱. مبنای محاسبه سود هر سهم

ارقام به میلیون ریال

سود - عملیاتی	گروه		شرکت اصلی	
	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
سود - عملیاتی	۳۲,۳۴۲,۱۱۲	۲۰,۵۳۳,۸۴۱	۳۰,۳۰۷,۸۷۱	۲۰,۴۲۱,۶۵۰
اثر مالیاتی	(۱,۳۶۶,۱۶۷)	(۴۷۷,۳۰۱)	(۸۲۳,۴۴۱)	-
سود - غیر عملیاتی	۳۰,۹۷۵,۹۴۵	۲۰,۰۵۶,۵۴۰	۲۹,۴۸۴,۴۳۰	۲۰,۴۲۱,۶۵۰
اثر مالیاتی	۵۵۲,۳۹۴	(۲,۲۰۴)	۴۰۴,۱۱۸	۱۵۶,۴۲۵
سود خالص قبل از مالیات	۳۲,۸۹۴,۵۰۶	۲۰,۰۵۴,۳۳۶	۲۹,۸۸۸,۵۷۲	۲۰,۵۷۸,۰۷۵
اثر مالیاتی	(۱,۴۰۰,۴۹۱)	(۴۷۹,۵۰۵)	(۸۲۴,۴۱۷)	-
سود خالص	۳۱,۴۹۴,۰۱۵	۲۰,۵۷۴,۸۳۱	۲۹,۰۶۴,۱۵۵	۲۰,۵۷۸,۰۷۵

تعداد

گروه و شرکت اصلی	
سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
۳۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰
۳۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰

میانگین موزون تعداد سهام عادی

میانگین موزون تعداد سهام

۲۲-۲. باتوجه به اینکه افزایش سرمایه ثبت شده از محل سود انباشته مصوب مجمع عمومی فوق العاده مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۳۰ می‌باشد، تاریخ دسترسی به منابع مزبور در محاسبات میانگین موزون تعداد سهام عادی به عنوان مبنا در نظر گرفته شده است.

۲۲-۳. سود تقلیل یافته هر سهم

سود تقلیل یافته پایه هر سهم از تقسیم سود متعلق به سهامداران عادی به میانگین موزون تعداد سهام عادی در دست سهامداران پس از تعدیل تاثیر تقلیل دهندگی تمامی سهام عادی بالقوه به دست می‌آید. در سال‌های مالی منتهی به پایان ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ عامل تقلیل دهنده سود وجود ندارد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۲۳. موجودی نقد

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	گروه		شرکت اصلی	
	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹
موجودی صندوق - ریال	۲۰۴,۴۶۰	۱۶۸,۳۹۷	۲۰۴,۴۶۰	۱۶۸,۳۹۷
موجودی صندوق - ارز	۳,۲۷۲,۳۲۴	۱,۹۱۵,۷۵۳	۳,۲۶۴,۷۸۰	۱,۹۱۱,۰۵۹
سپرده دیداری نزد بانک مرکزی (محدود نشده)	۴۰,۷۴۷,۱۴۰	۲۸,۶۴۵,۲۹۳	۴۰,۷۴۷,۱۴۰	۲۸,۶۴۵,۲۹۳
سپرده های نزد سایر بانک ها و موسسات اعتباری (محدود نشده)	۳۲,۵۱۱,۲۵۱	۲۰,۰۹۸,۸۰۵	۹,۴۸۷,۵۹۸	۲,۷۶۵,۶۹۴
جمع موجودی نقد	۷۶,۷۳۵,۱۷۵	۵۰,۸۲۸,۲۴۸	۵۳,۷۰۳,۹۷۸	۳۳,۴۹۰,۴۴۳

۱- ۲۳. موجودی صندوق ریالی و ارزی نزد شعب بانک تا سقف ۷,۲۲۱,۴۰۰ میلیون ریال در برابر خطرات احتمالی ناشی از سرقت و آتش سوزی تحت پوشش بیمه های کافی قرار گرفته است.

۲- ۲۳. موجودی ارزی صندوق بانک شامل ۲,۸۸۲,۵۶۲ دلار آمریکا، ۹,۴۲۸,۵۳۰ یورو، ۶۶۳,۴۳۱ درهم، ۶,۵۰۰ روپیه، ۳۵,۱۰۰ لیر ترکیه، ۳,۵۴۰ یوان چین و ۴ فرانک سوییس می باشد.

۳- ۲۳. سپرده دیداری نزد بانک مرکزی (محدود نشده)

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی	
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹
۶۹,۸۹۲	۱۵,۱۲۱
۶۴,۹۸۴	۵۶,۳۱۱
۴۰,۶۱۲,۲۶۴	۲۸,۵۷۳,۸۶۱
۴۰,۷۴۷,۱۴۰	۲۸,۶۴۵,۲۹۳

سپرده دیداری نزد بانک مرکزی - ریال (محدود نشده)

سپرده دیداری نزد بانک مرکزی - ارز (محدود نشده)

سپرده دیداری نزد بانک مرکزی سایر کشورها (محدود نشده)

جمع سپرده دیداری نزد بانک مرکزی (محدود نشده)

۴- ۲۳. سپرده های نزد سایر بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی (محدود نشده)

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	گروه		شرکت اصلی	
	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹
سپرده های دیداری نزد سایر بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ریال (محدود نشده)	۸۷۴,۳۳۳	۳۱۳,۴۲۲	۸,۱۰۸	۱۳,۹۸۹
سپرده های دیداری نزد سایر بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ارز (محدود نشده)	۲۶,۵۲۵,۷۴۳	۱۸,۶۸۸,۶۸۵	۴,۳۸۱,۲۳۱	۱,۶۵۶,۰۹۱
سپرده های مدت دار نزد سایر بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ریال (محدود نشده)	۱۴,۷۰۵	۲۴,۸۱۹	۱,۷۸۹	۲۳,۷۳۵
سپرده های دیداری نزد بانک های خارجی-ارز (محدود نشده)	۵,۰۹۶,۴۷۰	۱,۰۷۱,۸۷۹	۵,۰۹۶,۴۷۰	۱,۰۷۱,۸۷۹
جمع سپرده های نزد سایر بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی (محدود نشده)	۳۲,۵۱۱,۲۵۱	۲۰,۰۹۸,۸۰۵	۹,۴۸۷,۵۹۸	۲,۷۶۵,۶۹۴

۵- ۲۳. موجودی نزد بانک ها که دارای محدودیت برداشت (محدودیت زمانی و سایر محدودیت ها) است در قسمت مطالبات از بانک ها طبقه بندی شده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۲۴. مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		یادداشت
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۸۳	۳۲,۲۶۲	۲۴-۲
۳۸,۴۴۴,۶۴۹	۴۰,۷۳۱,۳۶۱	۲۴-۳
۳۸,۴۴۴,۷۳۲	۴۰,۷۶۳,۶۲۳	

مطالبات از بانک مرکزی

مطالبات از سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی

جمع مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی

۲۴-۱. موجودی نزد بانک‌ها که دارای محدودیت برداشت نیست در قسمت نقد طبقه‌بندی شده است.

۲۴-۲. مطالبات از بانک مرکزی

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		یادداشت
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۸۳	۱,۹۶۰	سپرده دیداری نزد بانک مرکزی - ارز (محدود شده)
۱,۴۴۳,۳۸۵	۸,۱۶۴,۲۴۶	۲۴-۲-۱ سپرده دیداری نزد بانک مرکزی سایر کشورها (محدود شده)
(۱,۴۴۳,۳۸۵)	(۸,۱۶۴,۲۴۶)	۲۴-۲-۱ کسر می‌شود: موجودی امانی بانک مرکزی نزد بانک خاورمیانه (یادداشت ۳۵)
-	۳۰,۳۰۲	سایر
۸۳	۳۲,۲۶۲	جمع مطالبات از بانک مرکزی

۲۴-۲-۱. با توجه به اینکه مزایا و مخاطرات بخشی از این وجوه که از طرف بانک مرکزی تامین شده است متعلق به بانک نیست، پس از تهاثر با تعهدات مربوطه و به صورت خالص ارائه گردیده است.

۲۴-۳. مطالبات از سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		یادداشت
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۲,۳۹۲,۲۷۵	۲,۲۸۰,۹۱۳	سپرده‌های دیداری نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ارز (محدود شده)
۱۹,۴۲۵,۰۰۰	۱۴,۷۰۰,۰۰۰	۲۴-۳-۱ سپرده‌های مدت‌دار نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ریال (محدود شده)
-	۶,۵۴۷,۵۸۵	سپرده‌های مدت‌دار نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی داخلی-ارز (محدود شده)
۳۶,۷۳۹,۷۱۳	۵۴,۵۰۶,۱۳۲	۲۴-۳-۲ سپرده‌های دیداری نزد بانک‌های خارجی-ارز (محدود شده)
(۲۰,۱۳۵,۵۱۵)	(۳۷,۳۵۴,۹۲۲)	۲۴-۳-۲ کسر می‌شود: موجودی امانی بانک مرکزی نزد بانک خاورمیانه (یادداشت ۳۵)
۱۲,۵۴۵	۱۳۷	پرداخت چک‌های صادره سایر بانک‌ها
۱۰,۶۳۱	۵۱,۵۱۶	سایر
۳۸,۴۴۴,۶۴۹	۴۰,۷۳۱,۳۶۱	جمع مطالبات از سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی

۲۴-۳-۱. سپرده‌های مدت‌دار نزد سایر بانک‌ها و موسسات اعتباری داخلی مربوط به سپرده اعطایی در بازار بین بانکی بوده که سررسید آن‌ها ۱/۵٪ از ۱۴۰۲/۱۰ می‌باشد.

۲۴-۳-۲. با توجه به اینکه مزایا و مخاطرات بخشی از این وجوه که از طرف بانک مرکزی تامین شده است متعلق به بانک نیست، پس از تهاثر با تعهدات مربوطه و به صورت خالص ارائه گردیده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۲۵. تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیر دولتی

ارقام به میلیون ریال

		گروه		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۰/۱۲/۲۹				
خالص	خالص	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	جمع	سود و کاربرد و وجه التزام معوق	سودسالی‌های آتی	وجود دریافتی مضاربه و حساب مشتری مشارکت مدنی	مانده وجه التزام دریافتی	مانده سود و کاربرد دریافتی	مانده اصل و سودسالی‌های آتی و سود و کاربرد و وجه التزام معوق	فروش اقساطی جعاله مضاربه مشارکت مدنی خرید دین مراجعه
۴۹,۰۰۶,۴۱۱	۱۹,۹۶۷,۶۸۱	(۳۱,۰۹۴۰)	۲۰,۲۷۸,۶۲۱	(۳۱,۴۴۴)	(۳,۷۸۹,۲۵۲)	-	۲۰,۶۴۱	۴۲,۰۲۶۰	۲۳,۱۵۸,۴۱۶	
۲۲,۸۷۹,۷۹۳	۸,۷۴۶,۶۷۲	(۱,۳۳۲,۱۹)	۸,۸۷۹,۸۹۱	(۳۱,۰۰۵)	(۴۱۴,۴۸۶)	-	۱۰,۲۶۱	۲۴۸,۷۴۳	۹,۰۶۶,۳۷۸	
۸۵۰,۳۴۱	۲۹۱,۷۵۰	(۸۹,۰۶۷)	۳۸۰,۸۱۷	(۳۱,۰۲۹)	-	-	۳۷,۷۲۷	۳۱,۰۲۹	۳۴۳,۰۹۰	
۳۵۹,۷۰۸	۲۰۹,۲۹۰	(۳۳۱,۳۹۶)	۵۴۰,۶۸۶	(۳۴,۱۲۹)	-	-	۶۳,۱۰۰	۳۴,۱۲۹	۴۷۷,۵۸۶	
۳,۶۱۲,۱۴۷	۱۹,۲۵۴,۳۸۴	(۲۹۳,۲۱۴)	۱۹,۵۴۷,۵۵۸	-	(۲,۸۷۵,۴۵۶)	-	۲,۹۴۳	۱,۱۵۹,۹۲۴	۲۱,۲۶۰,۱۸۷	
۱۵۰,۹۳۴,۱۹۸	۲۹۲,۶۰۷,۱۵۸	(۴,۸۷۵,۲۱۲)	۲۹۷,۴۸۲,۳۷۰	(۶۵۷,۳۵۴)	(۲۴,۰۴۴,۸۵۶)	-	۳۲۲,۳۹۸	۶,۸۶۶,۹۱۹	۳۱۴,۹۹۵,۲۶۳	
۵۰۷,۲۱۳	۱,۰۲۹,۵۱۴	(۱۵,۸۸۸)	۱,۰۴۵,۴۰۲	-	(۱۵۷,۵۷۳)	-	-	۶۵۵	۱,۲۰۲,۳۲۰	قرض الحسنه
۱۲۶,۰۶۳,۵۹۴	۱۵۱,۸۰۳,۰۹۵	(۲,۶۱۲,۹۶۸)	۱۵۴,۴۱۶,۰۶۳	-	(۱۰,۹۹۷,۳۰۵)	-	۱۱۰,۳۲۳	۲۶,۹۹۷,۱۵۶	۱۳۸,۳۰۵,۸۸۹	تسهیلات اعطایی به اراز
۲۱۲,۶۲۳	۴۴۵,۸۶۳	(۸,۷۳۴)	۴۵۴,۵۹۲	-	-	-	۷,۸۷۴	-	۴۴۶,۷۲۳	بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی پرداخت شده
۵۳,۲۴۹	۳۵۴,۵۰۰	(۹,۲۲۶)	۳۴۲,۷۲۶	-	-	-	۴,۹۸۴	-	۳۵۸,۷۴۲	بدهکاران بابت ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده
۱۴۹,۳۴۱	۱,۰۲۰,۸۴۷	(۱۵,۶۵۶)	۱,۰۳۶,۵۳۳	(۵۴)	(۱۵۶,۲۷۱)	-	۳۵	۷,۶۱۹	۱,۱۸۵,۱۷۴	بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده
۳۵۴,۶۹۸,۶۱۸	۴۹۵,۷۳۰,۷۵۴	(۸,۶۹۵,۵۲۰)	۵۰۴,۴۲۶,۷۷۴	(۷۸۵,۰۱۵)	(۴۱,۹۳۵,۱۹۹)	-	۵۸۰,۲۸۶	۳۵,۷۶۶,۴۳۴	۵۱۰,۷۹۹,۷۶۸	

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

ادامه

شرکت اصلی

۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
خالص	خالص	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	جمع	سود و کاربند و وجه التزام موقوف	سود سال‌های آتی	وجود دریافتی مضاربه و حساب مشتری مشارکت مدنی	مانده وجه التزام دریافتی	مانده سود و کاربند و وجه التزام موقوف	مانده اصل و سود سال‌های آتی و سود و کاربند و وجه التزام موقوف	یادداشت	
۴۹,۰۰۶,۴۱۱	۱۹,۹۶۷,۶۸۱	(۳۱,۰۹۴۰)	۷۰,۲۷۸,۶۲۱	(۳۱,۴۴۴)	(۲,۲۸۹,۲۵۲)	-	۷۰,۶۴۱	۴۲۰,۲۶۰	۲۳,۱۵۸,۴۱۶	فروش اقساطی	
۲۳,۶۱۸,۵۴۳	۹,۲۴۱,۸۹۲	(۱۴,۰۷۶۰)	۹,۳۸۲,۶۵۲	(۳۱,۰۰۵)	(۴۱۴,۴۸۶)	-	۱۰,۲۶۱	۲۵۱,۵۰۵	۹,۵۶۶,۳۷۷	جعاله	
۸۵۰,۳۴۱	۷۹۱,۷۵۰	(۸۹,۰۶۷)	۳۸۰,۸۱۷	(۳۱,۰۲۹)	-	-	۳۷,۷۲۷	۳۱,۰۲۹	۳۴۳,۰۹۰	مضاربه	
۳۵,۹۷۰,۸	۲۰,۹۲۹۰	(۳۳۱,۳۹۶)	۵۴۰,۶۸۶	(۳۴,۱۲۹)	-	-	۶۳,۱۰۰	۳۴,۱۲۹	۴۷۷,۵۸۶	مشارکت مدنی	
۳,۶۱۲,۱۴۷	۱۹,۲۵۴,۳۸۴	(۲۹۳,۲۱۴)	۱۹,۵۶۲,۵۹۸	-	(۲,۸۷۵,۴۵۶)	-	۲,۹۴۳	۱,۱۵۹,۹۲۴	۲۱,۲۶۰,۱۸۷	خرید دین	
۱۵,۰۹۳,۱۹۸	۲۹۲,۶۰۷,۱۵۸	(۳,۸۷۵,۲۱۲)	۲۹۷,۴۸۲,۳۷۰	(۶۵۷,۳۵۴)	(۲۴,۰۴۴,۸۵۶)	-	۳۲۲,۳۹۸	۶,۸۶۶,۹۱۹	۳۱۴,۹۹۵,۲۶۳	مراجعه	
۵۰۷,۲۱۳	۱,۰۲۹,۵۱۴	(۱۵,۸۸۸)	۱,۰۴۵,۴۰۲	-	(۱۵۷,۵۷۳)	-	-	۶۵۵	۱,۲۰۲,۳۲۰	قرض‌الحسنه	
۱۲۶,۰۶۳,۵۹۴	۱۵۱,۸۰۳,۰۹۵	(۲,۶۱۲,۹۶۸)	۱۵۴,۴۱۶,۰۶۳	-	(۱۰,۹۹۷,۳۰۵)	-	۱۱۰,۳۲۳	۲۶,۹۹۷,۱۵۶	۱۳۸,۳۰۵,۸۸۹	تسهیلات اعطایی به ازر	
۲۸۲,۶۲۳	۴۴۵,۸۶۳	(۸,۷۳۴)	۴۴۴,۵۹۷	-	-	-	۷,۸۷۴	-	۴۴۶,۷۲۳	بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی پرداخت شده	
۵۳,۲۴۹	۳۵۴,۵۰۰	(۹,۲۲۶)	۳۶۷,۷۲۶	-	-	-	۴,۹۸۴	-	۳۵۸,۷۴۲	بدهکاران بابت ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده	
۱۴۹,۳۴۱	۱,۰۲۰,۸۴۷	(۱۵,۶۵۶)	۱,۰۳۶,۵۰۳	(۵۴)	(۱۵۶,۲۷۱)	-	۳۵	۷,۶۱۹	۱,۱۸۵,۱۷۴	بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده	
۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	(۸,۷۰۳,۰۶۱)	۵۰۴,۹۲۹,۰۳۵	(۷۸۵,۰۱۵)	(۴۱,۹۳۵,۱۹۹)	-	۵۸۰,۲۸۶	۳۵,۷۶۹,۱۹۶	۵۱۱,۲۹۹,۷۶۷		

عمده تسهیلات ارزی بابت مواردی است که در سنوات قبل پیرو بند (ل) تبصره (۲) قانون بودجه کشور و به مبلغ ۵۰۰ میلیون دلار از طریق صندوق توسعه ملی بابت اعطای تسهیلات به سازندگان و پیمانکاران خصوصی و تعاونی طرف قرارداد شرکت ملی نفت ایران که توسط آن شرکت معرفی می‌گردند، به بانک خاورمیانه اختصاص یافته است که این مبلغ به طور کامل و در قالب تسهیلات به شرکت‌های معرفی شده از طرف شرکت ملی نفت ایران پرداخت گردیده است. طی سال ۱۳۹۹ معادل ۵۰ میلیون دلار، سال ۱۴۰۰ معادل ۴۰ میلیون دلار و در سال ۱۴۰۱ معادل ۱۴۰ معادل ۴۰ میلیون دلار از این تسهیلات تسویه شده و در پایان سال ۱۴۰۱ مانده این تسهیلات معادل ۳۷۰ میلیون دلار است. لازم به ذکر است بر اساس قرارداد معقده میان بانک و شرکت ملی نفت، بازپرداخت دیون متعلق به موضوع قراردادهای تسهیلات ارزی بانک و تسهیلات گزینندگان (اعم از اصل، سود و وجه التزام متعلقه) در سررسیدهای مربوط طبق شرایط قراردادهای مذکور، توسط شرکت ملی نفت تضمین و تعهد گردیده است. بر اساس قانون بودجه کل کشور، دوره بازپرداخت مطالبات بانک‌ها بابت اصل و سود تسهیلات پرداختی به شرکت ملی نفت ایران، بابت تأمین مالی طرح‌های بالادستی نفت و گاز افزایش یافته است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱-۲۵. طبقه بندی تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی شرکت اصلی بر اساس دستورالعمل مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع یادداشت توضیحی ۸-۶) به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی					
۱۴۰۱/۱۲/۲۹					
جمع	مشکوک الوصول	معوق	سررسید گذشته	جاری	
۲۳,۵۹۹,۳۱۷	-	۹۳,۰۳۰	۸۹۷,۳۴۵	۲۲,۶۰۸,۹۴۲	فروش اقساطی
۹,۸۲۸,۱۴۳	-	۳۸۰,۰۰۳	۲۸۷	۹,۴۴۷,۸۵۳	جعاله
۴۱۱,۸۴۶	۴۱۱,۸۴۶	-	-	-	مضاربه
۵۷۴,۸۱۵	۵۷۴,۸۱۵	-	-	-	مشارکت مدنی
۲۲,۴۲۳,۰۵۴	-	-	-	۲۲,۴۲۳,۰۵۴	خرید دین
۳۲۲,۱۸۴,۵۸۰	۱,۰۳۲,۹۲۹	۳,۱۱۷,۵۴۸	۵,۹۰۰,۷۱۳	۳۱۲,۱۳۷,۳۹۰	مرابحه
۱,۲۰۲,۹۷۵	۲۲۰	۱۶۴	۸۲۲	۱,۲۰۱,۷۶۹	قرض الحسنه
۱۶۵,۴۱۳,۳۶۸	۴,۰۲۵,۴۲۴	-	-	۱۶۱,۳۸۷,۹۴۴	تسهیلات اعطایی به ارز
۴۵۴,۵۹۷	۱۸,۴۹۲	-	-	۴۳۶,۱۰۵	بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی پرداخت شده
۳۶۳,۷۲۶	۴۷,۳۲۲	-	-	۳۱۶,۴۰۴	بدهکاران بابت ضمانت نامه های پرداخت شده
۱,۱۹۲,۸۲۸	۱۹۶	۴۰	۱۹۸	۱,۱۹۲,۳۹۴	بدهکاران بابت کارت های اعتباری پرداخت شده
۵۴۷,۶۴۹,۲۴۹	۶,۱۱۱,۲۴۴	۳,۵۹۰,۷۸۵	۶,۷۹۹,۳۶۵	۵۳۱,۱۴۷,۸۵۵	جمع ناخالص تسهیلات و مطالبات از اشخاص غیردولتی
کسر می شود					
(۴۱,۹۳۵,۱۹۹)	(۳۳۰,۷۳۲)	(۳۱,۷۴۰)	(۲۲۳,۷۸۴)	(۴۱,۳۴۹,۴۴۳)	سود سال های آتی
(۷۸۵,۰۱۵)	(۱۱۲,۸۸۳)	(۲۳۳,۱۱۱)	(۴۳۹,۰۲۱)	-	سود و کارمزد معوق
۵۰۴,۹۲۹,۰۳۵	۵,۶۶۸,۱۲۹	۳,۳۲۵,۹۳۴	۶,۱۳۶,۵۶۰	۴۸۹,۷۹۸,۴۱۲	خالص تسهیلات اعطایی قبل از کسر ذخیره مطالبات مشکوک الوصول
(۷,۳۸۹,۷۸۱)	(۱۱,۷۶۱)	(۱۷,۰۳۹)	(۱۴,۱۸۷)	(۷,۳۴۶,۷۹۴)	ذخیره عمومی مطالبات مشکوک الوصول
(۱,۳۱۳,۲۸۰)	(۹۷۰,۳۹۳)	(۱۰۲,۰۹۷)	(۲۴۰,۷۹۰)	-	ذخیره اختصاصی مطالبات مشکوک الوصول
۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۴,۶۸۵,۹۷۵	۳,۲۰۶,۷۹۸	۵,۸۸۱,۵۸۳	۴۸۲,۴۵۱,۶۱۸	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۳,۹۸۵,۲۱۸	۲۰,۶۳۹	۶۸۶,۵۲۸	۳۵۰,۷۴۴,۹۸۲	مانده در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹

با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۸-۲۵ ارائه گردیده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

۲-۲۵. گردش ذخیره مطالبات مشکوک الوصول به شرح جدول زیر می باشد:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی					
۱۴۰۰/۱۲/۲۹			۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
جمع	ذخیره اختصاصی	ذخیره عمومی	جمع	ذخیره اختصاصی	ذخیره عمومی
۴,۳۲۰,۰۸۴	۶۶۸,۹۰۶	۳,۶۵۱,۱۷۸	۶,۳۴۳,۸۱۴	۹۶۹,۵۹۰	۵,۳۷۴,۲۲۴
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
۲,۰۲۳,۷۳۰	۳۰۰,۶۸۴	۱,۷۲۳,۰۴۶	۲,۳۵۹,۲۴۷	۳۴۳,۶۹۰	۲,۰۱۵,۵۵۷
۶,۳۴۳,۸۱۴	۹۶۹,۵۹۰	۵,۳۷۴,۲۲۴	۸,۷۰۳,۰۶۱	۱,۳۱۳,۲۸۰	۷,۳۸۹,۷۸۱

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی					
۱۴۰۰/۱۲/۲۹			۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
جمع	ذخیره اختصاصی	ذخیره عمومی	جمع	ذخیره اختصاصی	ذخیره عمومی

با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت‌های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۸-۲۵ ارائه گردیده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

۳-۲۵. تسهیلات اعطایی به ارز به تفکیک منابع پرداختی

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی						
۱۴۰۰/۱۲/۲۹			۱۴۰۱/۱۲/۲۹			
جمع	جمع	مشکوک الوصول	معوق	سررسید گذشته	جاری	
۱۹,۲۳۰,۱۶۶	۱۷,۹۳۴,۳۸۸	-	-	-	۱۷,۹۳۴,۳۸۸	منابع داخلی
۱۰۶,۸۳۳,۴۲۸	۱۳۳,۸۶۸,۷۰۵	۳,۳۹۹,۳۵۹	-	-	۱۳۰,۴۶۹,۳۴۶	صندوق توسعه ملی
۱۲۶,۰۶۳,۵۹۴	۱۵۱,۸۰۳,۰۹۵	۳,۳۹۹,۳۵۹	-	-	۱۴۸,۴۰۳,۷۳۴	جمع تسهیلات اعطایی به ارز

۴-۲۵. تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی بر حسب زمان سررسید و نرخ سود

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی								
۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹						
جمع	جمع	کمتراز ۱۲ درصد	۱۲ تا ۱۵ درصد	۱۵ تا ۱۸ درصد	۱۸ تا ۲۱ درصد	۲۱ تا ۲۴ درصد	۲۴ درصد و بیشتر	
۸,۶۹۲,۰۳۳	۲۶,۷۷۷,۲۹۶	۸,۵۰۰,۸۲۸	-	۲۹۵	۱۶,۶۵۰,۰۸۳	۱,۱۱۱,۲۳۵	۵۱۴,۸۵۵	۱۴۰۱ و قبل از آن
۱۲۸,۱۱۶,۲۳۷	۴۴۹,۵۳۵,۷۱۶	۱۳۴,۷۴۵,۴۵۶	۱,۴۶۵,۲۳۸	۱۴,۶۰۸,۱۴۲	۱۹۸,۵۸۳,۸۷۵	۱۰۰,۱۳۳,۰۰۵	-	۱۴۰۲
۲۱۰,۱۵۳,۶۸۹	۷,۳۴۳,۷۰۱	۳,۶۶۹,۶۵۸	-	۱,۱۰۶,۰۸۴	۵۵۰,۸۴۴	۲,۰۱۷,۱۱۵	-	۱۴۰۳
۱۴,۸۱۹,۲۲۲	۲۱,۲۷۲,۳۲۲	۱۶,۵۸۷,۵۵۰	۱۴۹,۸۵۵	۱,۷۹۸,۷۶۸	۲,۳۶۸,۳۵۱	۳۶۷,۷۹۸	-	۱۴۰۴ و پس از آن
۳۶۱,۷۸۱,۱۸۱	۵۰۴,۹۲۹,۰۳۵	۱۶۳,۵۰۳,۴۹۲	۱,۶۱۵,۰۹۳	۱۷,۵۱۳,۲۸۹	۲۱۸,۱۵۳,۱۵۳	۱۰۳,۶۲۹,۱۵۳	۵۱۴,۸۵۵	جمع تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی قبل از کسر ذخیره مطالبات
(۵,۳۷۴,۲۲۴)	(۷,۳۸۹,۷۸۱)	(۲,۳۹۵,۸۶۸)	(۲۴,۲۲۶)	(۲۶۲,۶۹۵)	(۳,۱۵۰,۶۳۳)	(۱,۵۵۸,۷۲۵)	۲,۳۶۶	ذخیره عمومی مطالبات مشکوک الوصول

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی							
۱۴۰۰/۱۲/۲۹				۱۴۰۱/۱۲/۲۹			
جمع	جمع	کمتراز ۱۲ درصد	۱۲ تا ۱۵ درصد	۱۵ تا ۱۸ درصد	۱۸ تا ۲۱ درصد	۲۱ تا ۲۴ درصد	۲۴ درصد و بیشتر
(۹۶۹,۵۹۰)	(۱,۳۱۳,۲۸۰)	(۳۵۶,۷۸۵)	-	(۱۰۶)	(۶۱۵,۸۳۶)	(۲,۳۹۷)	(۳۳۸,۱۵۶)
	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۱۶۰,۷۵۰,۸۳۹	۱,۵۹۰,۸۶۷	۱۷,۲۵۰,۴۸۸	۲۱۴,۳۸۶,۶۸۴	۱۰۲,۰۶۸,۰۳۱	۱۷۹,۰۶۵
۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۱۲۹,۵۹۲,۴۹۲	۱,۴۶۶,۵۹۶	۹,۱۹۵,۴۶۵	۲۱۳,۶۰۶,۴۴۷	۱,۰۳۲,۴۱۳	۵۴۳,۹۵۴

با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۸-۲۵ ارائه گردیده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

۵-۲۵. خالص مبلغ دفتری تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی به تفکیک نوع وثیقه

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی					
۱۴۰۰/۱۲/۲۹			۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
خالص	ذخیره مطالبات	مانده	خالص	ذخیره مطالبات	مانده
۶,۹۱۱,۳۶۲	(۱۳۶,۶۴۰)	۷,۰۴۸,۰۰۲	۲۱۰,۸۹۲	(۱۰,۶۷۴)	۲۲۱,۵۶۶
۱۲,۷۵۰	(۱۹۴)	۱۲,۹۴۴	۱,۶۳۱	(۲۵)	۱,۶۵۶
۲۱۷,۷۹۶	(۳,۳۱۷)	۲۲۱,۱۱۳	۱۱۰,۳۵۹	(۱,۶۸۱)	۱۱۲,۰۴۰
۱۲,۸۴۶,۹۲۲	(۱۹۵,۶۳۸)	۱۳,۰۴۲,۵۶۰	۱۶,۸۶۳,۰۱۱	(۲۵۶,۷۹۷)	۱۷,۱۱۹,۸۰۸
۲۱,۱۲۰,۲۸۲	(۵۶۲,۸۱۰)	۲۱,۶۸۳,۰۹۲	۲۷,۴۳۵,۸۷۵	(۶۸۹,۱۶۱)	۲۸,۱۲۵,۰۳۶
۱,۰۸۶,۴۹۴	(۱۶,۵۴۶)	۱,۱۰۳,۰۴۰	۱,۱۷۰,۶۶۷	(۱۷,۸۲۷)	۱,۱۸۸,۴۹۴
۳۱۳,۰۹۲,۸۰۰	(۵,۴۲۶,۲۲۵)	۳۱۸,۵۱۹,۰۲۵	۴۴۹,۷۰۸,۲۰۸	(۷,۷۱۲,۷۲۷)	۴۵۷,۴۲۰,۹۳۵
۳۵۵,۲۸۸,۴۰۶	(۶,۳۴۱,۳۷۰)	۳۶۱,۶۲۹,۷۷۶	۴۹۵,۵۰۰,۶۴۳	(۸,۶۸۸,۸۹۲)	۵۰۴,۱۸۹,۵۳۵
۱۴۸,۹۶۱	(۲,۴۴۵)	۱۵۱,۴۰۶	۷۲۵,۳۳۱	(۱۴,۱۶۹)	۷۳۹,۵۰۰
۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	(۶,۳۴۳,۸۱۵)	۳۶۱,۷۸۱,۱۸۲	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	(۸,۷۰۳,۰۶۱)	۵۰۴,۹۲۹,۰۳۵

سپرده

اوراق مشارکت و سایر اوراق بدهی با تضمین دولت و بانک مرکزی

اوراق مشارکت و سایر اوراق بدهی با تضمین سایر بانک ها

سهام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار

زمین و ساختمان

ماشین آلات

چک و سفته و چک های وصولی و قرارداد لازم الاجرا

جمع تسهیلات اعطایی و مطالبات دارای وثیقه

تسهیلات و مطالبات بدون وثیقه

جمع تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

گردش تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیر دولتی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی

جمع	بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پروازات شده	بدهکاران بابت فصلت‌نامه‌های پروازات شده	بدهکاران بابت اعتبار اسنادی پروازات شده	تسهیلات اعطایی به ارز	قرض‌الحسنه	مزرعه	خرید دین	مشارکت مدنی	مضاربه	جعاله	فروش اقساطی	اصل تسهیلات اعطایی مانده در ۱/۲/۲۹ اعطایی طی سال وصولی طی سال
۳۴۱,۶۲۷,۸۵۹	۱۵۰,۸۰۷	۵۶,۳۵۵	۲۸۴,۵۷۲	۱۱۳,۷۶۴,۶۶۹	۵۱۴,۹۳۷	۱۴۹,۴۳۰,۴۴۴	۳,۵۲۴,۷۹۲	۵۷۱,۶۲۱	۷۱۹,۹۵۷	۲۳,۶۸۴,۳۶۹	۴۸,۹۲۵,۳۸۱	۱۴۰/۱/۲۹ ۱۴۰/۱/۲۹
۱,۲۸۶,۷۷۶,۶۰۶	۱,۰۴۲,۷۹۹	۶,۴۶۳,۵۵۰	۱۰,۱۵۴,۵۷۹	۴۵,۷۳۳,۶۱۸	۶۳۳,۲۹۹	۱,۰۶۸,۲۴۲,۱۶۷	۳۷,۸۵۰,۳۲۴	-	-	۶۹,۴۲۱,۶۶۸	۴۷,۲۳۴,۶۰۲	۱۴۰/۱/۲۹ ۱۴۰/۱/۲۹
(۱,۱۸۴,۶۱۳,۳۹۸)	(۱,۶۴۷,۵۷۷)	(۶,۱۶۱,۶۵۲)	(۹,۹۹۲,۳۸۳)	(۵۶,۹۷۷,۷۰۰)	(۱۰۰,۳۰۴,۸۹)	(۹۲۷,۳۷۹,۵۵۸)	(۲۲,۹۹۰,۳۸۵)	(۱۲۸,۱۶۴)	(۴۰,۷۰۸,۹۶۶)	(۸۳,۹۸۵,۱۵۱)	(۷۶,۳۲۲,۲۶۳)	۱۴۰/۱/۲۹ ۱۴۰/۱/۲۹
۲۴۹,۱۴۴,۱۸	-	۴۸۹	-	۲۴,۹۱۳,۹۲۹	-	-	-	-	-	-	-	تاثیر تسعیر طی سال مانده در ۱/۱/۲۹
۴۶۸۷۰,۵۴۸۵	۱,۰۲۸,۸۴۹	۳۵۸,۷۴۲	۴۴۶,۷۲۳	۱۲۷,۴۳۴,۵۱۶	۱,۰۴۴,۷۴۷	۲۹۰,۲۹۳,۰۵۳	۱۸,۳۸۴,۷۳۱	۴۴۳,۴۵۷	۳۱۲,۰۶۱	۹,۱۲۰,۸۸۶	۱۹,۸۳۷,۷۲۰	۱۴۰/۱/۲۹ ۱۴۰/۱/۲۹
۲۰,۱۵۳,۳۲۱	۹۱۱	۱,۴۶۲	۲,۴۰۰	۱۴,۷۹۴,۷۸۲	-	۳,۸۰۳,۳۲۲	۱۴۲,۳۶۲	۱۲۱,۷۷۴	۱۶۵,۰۶۷	۲۹۳,۸۴۶	۸۲۷,۳۷۵	فرع تسهیلات اعطایی* مانده در ۱/۲/۲۹
۵۸,۴۴۱,۳۳۲	۱۱۶,۷۵۸	۶۷,۰۰۸	۱۲۰,۳۱۸	۸,۴۰۸,۴۱۷	۳۱,۹۸۲	۳۷,۵۶۴,۱۰۰	۲,۴۵۱,۷۵۵	-	-	۲,۶۶۶,۹۹۹	۷۰,۱۳۰,۹۵۵	افزایش طی سال وصولی طی سال
(۴۷,۸۰۴,۱۱۶)	(۱۱۰,۰۱۵)	(۶۳,۴۹۰)	(۱۱۴,۸۴۴)	(۱,۶۵۴,۶۶۱)	(۳۱,۳۲۷)	(۳۴,۱۷۸,۱۲۵)	(۱,۴۳۱,۲۵۰)	(۲۴,۵۴۵)	(۹۶,۳۱۱)	(۲,۶۹۹,۰۷۹)	(۷۴,۰۰۴,۶۹)	تاثیر تسعیر طی سال مانده در ۱/۱/۲۹
۵,۴۳۳,۰۱۳	-	۴	-	۵,۴۳۳,۰۰۹	-	-	-	-	-	-	-	
۲۶,۲۲۳,۵۵۰	۷,۶۵۴	۴,۹۸۴	۷,۸۷۴	۲۶,۹۸۱,۵۴۷	۶۵۵	۷,۱۸۹,۳۱۷	۱,۱۶۲,۸۶۷	۹۷,۲۲۹	۶۸,۷۵۶	۲۶۱,۷۶۶	۴۰,۹۰۱	
(۶,۳۳۳,۸۱۴)	(۲,۳۷۷)	(۳,۵۶۸)	(۳,۳۰۴)	(۲,۴۹۵,۸۵۸)	(۷,۷۲۴)	(۲,۲۹۹,۵۸۸)	(۵۵,۰۰۷)	(۳۳۳,۶۸۷)	(۳۴,۶۸۳)	(۳۵۹,۶۷۳)	(۷۶۶,۳۴۵)	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول مانده در ۱/۲/۲۹
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	باریافت شده
(۲,۳۵۹,۲۳۷)	(۱۳,۲۷۹)	(۳,۶۵۸)	(۳,۴۳۰)	(۱۱,۷۱۰)	(۸,۱۶۴)	(۲,۵۷۵,۶۲۴)	(۲۳۸,۲۰۷)	۲,۲۹۱	(۵۴,۳۸۴)	۲۱۸,۹۱۳	۴۳,۵۴۰	سوخت شده طی سال افزایش با کاهش طی سال جاری
(۸,۷۰۳,۰۶۱)	(۱۵,۶۵۶)	(۹,۲۲۶)	(۸,۷۳۴)	(۲,۹۱۲,۹۶۸)	(۱۵,۸۸۸)	(۴,۸۷۵,۲۱۲)	(۲,۹۲۲,۲۱۴)	(۳۳۱,۳۹۶)	(۸,۹۰۶)	(۱۴,۰۷۰)	(۳۱۰,۹۴۰)	مانده در ۱/۱/۲۹ وجود دریافتی بابت مضاربه حساب مشترک مشارکت مدنی
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۱۴۹,۳۴۱	۵۳,۲۴۹	۷۸۲,۶۲۳	۱۲۶,۰۶۳,۵۹۴	۵۰۷,۲۲۱۳	۱۵۰,۹۳۴,۱۹۸	۳,۶۱۲,۱۴۷	۳۵۹,۷۰۸	۸۵۰,۳۴۱	۲۳,۶۱۸,۵۴۲	۴۹,۰۰۶,۴۱۱	خالص تسهیلات اعطایی مانده در ۱/۲/۲۹
۴۹۶,۲۲۵,۱۲۴	۱,۰۲۰,۸۴۷	۳۵۴,۵۰۰	۴۴۵,۸۶۳	۱۵۱,۸۰۳,۰۹۵	۱,۰۲۹,۵۱۴	۲۹۲,۶۰۷,۱۵۸	۱۹,۲۵۴,۳۸۴	۲۰,۹,۲۹۰	۲۹۱,۷۵۰	۹,۲۴۱,۸۹۲	۱۹,۹۶۷,۶۸۱	مانده در ۱/۱/۲۹

* فرج تسهیلات شامل سود تسهیلات اعطایی و وجه التزام تأخیر تادیه دین می‌باشد.

لازم به توضیح است سود بعد از طبقه معوق و وجه التزام تسهیلات مطابق رویه منظور در یادداشت ۵-۶ در حساب‌ها منظور نشده است.
با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت‌های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۸-۲۵ ارائه گردیده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱-۶-۲۵ گذرش فرع تسهیلات اعلانی و مطالبات از اشخاص غیردولتی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی

جمع	بدهکاران بابت کارت‌های اعتباری پرداخت شده	بدهکاران بابت ضمانت‌نامه‌های پرداخت شده	بدهکاران بابت اعتبار استنادی پرداخت شده	تسهیلات اعلانی به از	قرض الحسنه	مربوطه	خرید دین	مشارکت مدنی	مضاربه	جعاله	فروش اقساطی	سود و کوروز در باقی تسهیلات اعلانی
۱۹,۸۹۵,۴۶۲	۸۹۲	-	-	۱۴,۷۷۲,۸۵۳	-	۳,۷۴۲,۱۲۶	۱۴۲,۳۶۲	۴۲,۰۴۱	۷۷,۰۰۴	۲۹۲,۳۷۶	۸۲۰,۸۰۸	مانده در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
۵۸,۶۵۹,۸۱۱	۱۱۶,۵۷۸	-	-	۸,۱۳۹,۴۰۴	۳۲,۶۷۱	۳۷,۵۹۰,۵۳۷	۳,۴۶۹,۹۱۳	-	-	۴,۸۲۵,۱۶۶	۶,۴۸۵,۵۴۲	افزایش طی سال
(۴,۸۳۳,۰۳۱)	(۱۰۹,۸۵۱)	-	-	(۱,۴۴۲,۰۵۵)	(۳۲,۰۱۶)	(۳۴,۴۷۰,۷۴۴)	(۲,۴۵۷,۳۵۱)	(۷,۹۱۲)	(۴۵,۹۷۵)	(۲,۸۶۶,۰۳۷)	(۶,۸۸۶,۰۹۰)	وصولی طی سال
۵,۴۰۱,۰۲۲	-	-	-	۵,۴۰۱,۰۲۲	-	-	-	-	-	-	-	تاثیر تسعیر طی سال
۳۵,۶۴۳,۲۶۴	۷,۶۱۹	-	-	۲۶,۸۷۱,۲۲۴	۶۵۵	۶,۸۶۶,۹۱۹	۱,۱۵۹,۹۲۴	۳۴,۱۲۹	۳۱,۰۲۹	۲۵۱,۵۰۵	۴۲۰,۲۶۰	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹

وجه التزام دریافتی تسهیلات اعلانی

۲۵۷,۸۵۹	۱۹	۱,۴۶۲	۲,۴۰۰	۲۱,۹۲۹	-	۵۶,۲۱۶	-	۷۹,۷۳۳	۸۸,۰۶۳	۱,۴۷۰	۶,۵۶۷	مانده در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
۲,۵۸۷,۸۷۳	۱۸۲	۶۷,۰۰۸	۶۶,۷۱۲	۲۶۹,۰۱۲	-	۱,۸۴۴,۴۳۵	۸,۰۹۳	-	-	۱۲۷,۱۴۲	۲۰۵,۲۸۹	افزایش طی سال
(۲,۲۹۷,۴۳۶)	(۱۶۶)	(۶۳,۴۹۰)	(۶۱,۲۳۸)	(۲۱۲,۶۰۴)	-	(۱,۵۷۸,۲۵۳)	(۵,۱۵۰)	(۱۶,۶۳۳)	(۵۰,۳۳۶)	(۱۱۸,۳۵۱)	(۱۹۱,۲۱۵)	وصولی طی سال
۳۱,۹۹۰	-	۴	-	۳۱,۹۸۶	-	-	-	-	-	-	-	تاثیر تسعیر طی سال
۵۸۰,۲۸۶	۳۵	۴,۹۸۴	۷,۸۷۴	۱۱۰,۳۲۳	-	۳۲,۲۹۸	۲,۹۴۳	۶۳,۱۰۰	۳۷,۷۲۷	۱۰,۲۶۱	۲۰,۶۴۱	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۲۰,۱۵۳,۳۲۱	۹۱۱	۱,۴۶۲	۲,۴۰۰	۱۴,۷۹۴,۷۸۲	-	۳,۸۰۳,۳۴۲	۱۴۲,۳۶۲	۱۲۱,۷۷۴	۱۵۵,۰۶۷	۲۹۳,۸۴۶	۸۷۷,۳۷۵	فرع تسهیلات اعلانی
۳۶,۲۳۳,۵۵۰	۷,۶۵۴	۴,۹۸۴	۷,۸۷۴	۲۶,۹۸۱,۵۴۷	۶۵۵	۷,۱۸۹,۳۱۷	۱,۱۶۲,۸۶۷	۹۷,۲۲۹	۶۸,۷۵۶	۲۶۱,۷۶۶	۴۴۰,۹۰۱	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹

با توجه به این که رقم تسهیلات اعلانی به شرکت‌های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت‌های ۸-۲۵ ارائه گردیده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۷-۲۵. تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی به تفکیک نوع مشتری

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی					
۱۴۰۰/۱۲/۲۹			۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
خالص	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	مبلغ ناخالص	خالص	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	مبلغ ناخالص
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
۱,۰۵۱,۱۷۸	(۱۶,۱۱۱)	۱,۰۶۷,۲۸۹	۲,۳۰۸,۹۷۷	(۳۵,۲۶۶)	۲,۳۴۴,۲۴۳
۶,۲۱۴,۹۳۶	(۱۰۸,۳۴۳)	۶,۳۲۳,۲۷۹	۱۱,۰۹۱,۹۸۹	(۱۸۳,۸۶۹)	۱۱,۲۷۵,۸۵۸
۳۴۸,۱۷۱,۲۵۳	(۶,۲۱۹,۳۶۱)	۳۵۴,۳۹۰,۶۱۴	۴۸۲,۸۲۵,۰۰۸	(۸,۴۸۳,۹۲۶)	۴۹۱,۳۰۸,۹۳۴
۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	(۶,۳۴۳,۸۱۵)	۳۶۱,۷۸۱,۱۸۲	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	(۸,۷۰۳,۰۶۱)	۵۰۴,۹۲۹,۰۳۵

* مبنای تعیین اشخاص وابسته، حدود تبیین شده در استانداردهای حسابداری است.
با توجه به این که رقم تسهیلات اعطایی به شرکت‌های فرعی کم اهمیت بوده و اطلاعات مربوط به آن در یادداشت ۸-۲۵ ارائه گردیده است، جدول مربوط به گروه ارائه نشده است.

۸-۲۵. تسهیلات اعطایی به شرکت‌های فرعی و وابسته به شرح زیر است:

۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹			
جمع	جمع	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	غیرجاری	جاری	متوسط موزون نرخ سود
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	درصد
۷۴۵,۴۰۵	۴۹۵,۲۲۱	(۷,۵۴۱)	-	۵۰۲,۷۶۲	۱۸

شرکت‌های فرعی (تابعه)
شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۴۰۱

۲۶. مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته

ارقام به میلیون ریال		شماره		گروه		یادداشت	
		شرکت اصلی		۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
خالص	خالص	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	ماده طلب	خالص	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	ماده طلب	
۱,۷۷۱,۹۱۰	۱,۰۰۶,۶۷۹	(۱,۵۷۲,۲)	۱,۰۲۲,۴۰۱	-	-	-	۲۶-۱
۸۷۷	۸۲۸	(۱۳)	۸۴۱	۸۷۷	۸۲۸	۸۴۱	۲۶-۱
۱,۰۱۲	-	-	-	۱,۰۱۲	-	-	۲۶-۲
۱,۷۷۳,۷۹۹	۱,۰۰۷,۵۰۷	(۱,۵۷۳,۵)	۱,۰۲۳,۲۴۲	۱,۸۸۹	۸۲۸	(۱۳) ۸۴۱	
							مطالبات از شرکت‌های فرعی - ریالی
							مطالبات از شرکت‌های وابسته - ریالی
							مطالبات از شرکت‌های وابسته - ارزی

۲۶-۱. مانده ناخالص مطالبات ریالی از شرکت‌های فرعی و وابسته بر اساس موضوع معامله فی‌مابین به شرح زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال		شرکت اصلی		شرکت اصلی		نام شرکت فرعی / وابسته	
		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
خالص	ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول	جمع	سود سهام پرداختی	سود سهام دریافتی	قرض‌الصنعه فی‌مابین	قرض‌الصنعه پرداختی	فروش خدمات
(۱,۰۹۳)	(۳۷۵)	(۷۱۸)	-	-	-	۲۴,۹۷۶	-
۸۲۸	(۱۳)	۸۴۱	-	-	-	۸۴۱	-
۷۸۶,۱۹۷	(۱۱,۹۸۲)	۷۹۸,۱۶۹	-	۷۹۸,۰۰۰	-	۱۶۹	-
۲۲۱,۵۷۵	(۳,۳۷۵)	۲۲۴,۹۵۰	-	۲۲۵,۰۰۰	-	-	(۵۰)
۱,۰۰۷,۵۰۷	(۱,۵۷۳,۵)	۱,۰۲۳,۲۴۲	-	۱,۰۲۳,۰۰۰	-	۲۵,۹۸۶	-
							(۲۵,۷۴۶)
							۲۷۱,۴۰۳
							شرکت داده پردازان سیمای آفتاب
							شرکت بیمه زندگی خاورمیانه
							شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه
							شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه
							جمع مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته
							خالص سود (زیان) معاملات

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

		شرکت اصلی		۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
خالص	ذخیره مطالبات مشکوکی‌الوصول	جمع	سود سهام پرداختی	سود سهام دریافتی	قرض‌الحسنه فی‌مابین	علی‌الحساب پرداختی	علی‌الحساب دریافتی	فروش خدمات	خرید خدمات	خرید دارایی‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها	فروش دارایی‌ها و سرمایه‌گذاری‌ها	نام شرکت فرعی / وابسته
(۱,۰۹۰)	(۳۷۵)	(۷۱۵)	-	-	-	۲۴,۹۷۹	-	-	(۲۵,۶۹۳)	-	-	شرکت داده پردازان سیمای آفتاب
۸۷۷	(۱۳)	۸۹۰	-	-	-	۸۹۰	-	-	-	-	-	شرکت بیمه زندگی خاورمیانه
۱,۶۵۳,۸۰۰	(۲۵,۲۰۰)	۱,۶۲۸,۰۰۰	-	۱,۶۲۸,۰۰۰	-	-	-	-	-	-	-	شرکت خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه
۱۱۸,۲۰۰	(۱,۸۰۰)	۱۲۰,۰۰۰	-	۱۲۰,۰۰۰	-	-	-	-	-	-	-	شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه
۱,۷۷۲,۷۸۷	(۲۷,۳۸۸)	۱,۸۰۰,۱۷۵	-	۱,۸۰۰,۰۰۰	-	۲۵,۸۶۹	-	-	(۲۵,۶۹۳)	-	-	جمع مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته
												خالص سود (زیان) معاملات
												۷۷,۲۲۹

۲-۲۶ مانده ناخالص مطالبات ریالی از شرکت‌های فرعی و وابسته بر اساس موضوع معامله فی‌مابین به شرح زیر می‌باشد:

		گروه و شرکت اصلی		۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		موضوع معامله		نوع ارز	
خالص	ذخیره مطالبات مشکوکی‌الوصول	مانده	مبلغ ارز	خالص	ذخیره مطالبات مشکوکی‌الوصول	مانده	مبلغ ارز	موضوع معامله	نوع ارز	موضوع معامله	نوع ارز
۱,۰۱۲	(۱۵)	۱,۰۲۷	۴,۶۶۹	-	-	-	-	صدور حواله	-	شرکت بیمه زندگی خاورمیانه	ریال
۱,۰۱۲	(۱۵)	۱,۰۲۷	۴,۶۶۹	-	-	-	-	موضوع معامله	-	جمع مطالبات ارزی از شرکت‌های فرعی و وابسته	ریال

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۳-۲۶. طبقه بندی مطالبات از شرکت های فرعی و وابسته بر اساس دستورالعمل مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع یادداشت توضیحی ۸-۶) به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی					
۱۴۰۱/۱۲/۲۹					
جمع	مشکوک الوصول	معوق	سررسید گذشته	جاری	
۱,۰۲۲,۴۰۲	-	-	-	۱,۰۲۲,۴۰۲	مطالبات از شرکت های فرعی-ریالی
۸۴۱	-	-	-	۸۴۱	مطالبات از شرکت های وابسته-ریالی
۱,۰۲۳,۲۴۳	-	-	-	۱,۰۲۳,۲۴۳	خالص مطالبات از شرکت های فرعی و وابسته قبل از کسر ذخیره مطالبات مشکوک الوصول
(۱۵,۷۳۶)	-	-	-	(۱۵,۷۳۶)	ذخیره عمومی مطالبات مشکوک الوصول
۱,۰۰۷,۵۰۷	-	-	-	۱,۰۰۷,۵۰۷	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۱,۷۷۳,۷۹۹	-	-	-	۱,۷۷۳,۷۹۹	مانده در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹

۲۷. سایر دریافتی ها

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی				گروه				یادداشت
۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
خالص	خالص	ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	مانده طلب	خالص	خالص	ذخیره مطالبات مشکوک الوصول	مانده طلب	
۱,۳۹۶,۰۸۸	۸۸,۴۸۲	(۱,۳۴۷)	۸۹,۸۲۹	۱,۳۹۶,۰۸۹	۸۸,۴۸۲	(۱,۳۴۷)	۸۹,۸۲۹	سود تحقق یافته اوراق مشارکت
۱۵,۸۸۷	-	-	-	۷۲,۸۲۸	۷۷,۲۳۰	-	۷۷,۲۳۰	مطالبات از کارکنان
۱۱,۶۳۰,۰۶۱	۸,۲۴۲,۷۱۸	(۳۱۵,۴۹۵)	۸,۵۵۸,۲۱۳	۹,۴۸۲,۳۱۲	۸,۷۸۹,۰۲۷	(۳۱۵,۴۹۵)	۹,۱۰۴,۵۲۲	۲۷-۱ بدهکاران موقت
-	-	-	-	-	-	-	-	سود سهام دریافتی
۱۳,۰۴۲,۰۳۶	۸,۳۳۱,۲۰۰	(۳۱۶,۸۴۲)	۸,۶۴۸,۰۴۲	۱۰,۹۵۱,۲۲۹	۸,۹۵۴,۷۳۹	(۳۱۶,۸۴۲)	۹,۲۷۱,۵۸۱	جمع سایر حساب های دریافتی

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱-۲۷. مانده بدهکاران موقت به شرح زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	گروه				شرکت اصلی			
	۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۰/۱۲/۲۹	
	مانده طلب	خالص	مانده طلب	خالص	مانده طلب	خالص	مانده طلب	خالص
اقلام مرتبط با تسهیلات								
هزینه‌های دادرسی و وصول مطالبات	۱۴۵,۷۹۹	۵۷,۲۸۶	۱۴۵,۷۹۹	۵۷,۲۸۶	۹۹,۷۸۸	۱۷,۳۸۰	۹۹,۷۸۸	۱۷,۳۸۰
جمع اقلام مرتبط با تسهیلات	۱۴۵,۷۹۹	۵۷,۲۸۶	۱۴۵,۷۹۹	۵۷,۲۸۶	۹۹,۷۸۸	۱۷,۳۸۰	۹۹,۷۸۸	۱۷,۳۸۰
اقلام غیرمرتبط با تسهیلات								
اوراق مرابحه وزارت جهاد کشاورزی	۵۶,۰۰۰	۸,۰۰۰	۵۶,۰۰۰	۸,۰۰۰	۵۶,۰۰۰	۲۸,۰۰۰	۵۶,۰۰۰	۲۸,۰۰۰
کارمزد صدور ضمانتنامه	۳۲,۱۶۹	۳۱,۶۷۴	۳۲,۱۶۹	۳۱,۶۷۴	۳۲,۲۵۳	۳۱,۷۶۳	۳۲,۲۵۳	۳۱,۷۶۳
بدهکاران کارمزد حواله‌های صادره	-	-	-	-	۱,۸۳۴	۹۱۷	-	۹۱۷
مشتریان شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه	۴,۷۰۷,۷۸۱	-	۲,۹۵۴,۱۰۳	-	۲,۹۵۴,۱۰۳	-	۴,۷۰۷,۷۸۱	-
۱-۲۷ مطالبات از اشخاص حقوقی	۳,۰۱۶,۲۱۷	۲,۹۸۰,۹۱۵	۷,۶۴۳,۱۴۰	۶,۲۵۵,۶۴۲	۶,۳۱۲,۴۸۱	۶,۲۵۵,۶۴۲	۳,۰۱۶,۲۱۷	۲,۹۸۰,۹۱۵
مطالبات از اشخاص حقیقی	۴۸۰,۹۸۶	۳۴۶,۰۹۶	۴۸۰,۹۸۶	۳۴۶,۰۹۶	۳۰۵,۷۷۳	۱۷۳,۰۸۶	۳۴۶,۰۹۶	۱۷۳,۰۸۶
سایر	۶۶۵,۵۷۰	۶۵۷,۲۷۵	۲۰۰,۱۱۹	۲۱,۴۲۱	۲۸,۳۳۷	۷,۹۴۲	۶۵۷,۲۷۵	۱۴,۸۵۸
جمع اقلام غیرمرتبط با تسهیلات	۸,۹۵۸,۷۲۳	۸,۷۳۱,۷۴۱	۸,۵۵۸,۲۱۳	۸,۴۱۲,۴۱۴	۹,۶۹۰,۷۸۱	۹,۴۶۴,۹۳۲	۸,۷۳۱,۷۴۱	۸,۴۱۲,۴۱۴
مانده بدهکاران موقت	۹,۱۰۴,۵۲۲	۸,۷۸۹,۰۲۷	۸,۵۵۸,۲۱۳	۸,۴۱۲,۴۱۴	۹,۶۹۰,۷۸۱	۹,۴۸۲,۳۱۲	۸,۷۸۹,۰۲۷	۸,۴۸۲,۳۱۲

۱-۱-۲۷. مبلغ ۴,۷۰۰,۰۱۴ میلیون ریال از مطالبات از اشخاص حقوقی شرکت اصلی مربوط به وجوه امانی نزد صرافی بانک خاورمیانه می‌باشد.

۲-۲۷. طبقه‌بندی سایر حساب‌های دریافتی بر اساس دستورالعمل مصوب شورای پول و اعتبار (موضوع یادداشت توضیحی ۸-۶) به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی				
۱۴۰۱/۱۲/۲۹				
جاری	سررسید گذشته	معوق	مشکوک‌الوصول	جمع
۸۹,۸۲۹	-	-	-	۸۹,۸۲۹
۱۰۹,۶۸۲	-	-	-	۱۰۹,۶۸۲
۸,۰۰۷,۱۵۵	۱,۱۷۸	۱,۷۵۴	۴۳۸,۴۴۴	۸,۴۴۸,۵۳۱
۸,۲۰۶,۶۶۶	۱,۱۷۸	۱,۷۵۴	۴۳۸,۴۴۴	۸,۶۴۸,۰۴۲
(۴۳,۷۲۵)	-	-	(۷۹۹)	(۴۴,۵۲۴)
(۱۱۸)	(۱۱۸)	(۳۵۱)	(۲۷۱,۸۴۹)	(۲۷۲,۳۱۸)
۸,۱۶۲,۹۴۱	۱,۰۶۰	۱,۴۰۳	۱۶۵,۷۹۶	۸,۳۳۱,۲۰۰
۱۲,۸۶۶,۷۲۵	۸,۱۵۲	۱۶,۹۸۱	۱۵۰,۱۷۸	۱۳,۰۴۲,۰۳۶

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت های توضیحی صورت های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۲۸. سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار

ارقام به میلیون ریال

گروه						یادداشت
۱۴۰۰/۱۲/۲۹			۱۴۰۱/۱۲/۲۹			
جمع	بلندمدت	جاری	جمع	بلندمدت	جاری	
۲۲۰	۲۲۰	-	۱۹۱,۸۴۷	۲۲۰	۱۹۱,۶۲۷	۲۸-۱ سرمایه گذاری جاری در سهام سریع المعامله در بازار
۵۳۳,۴۱۲	۵۳۳,۴۱۲	-	۷۰۳,۰۹۳	۷۰۳,۰۹۳	-	۲۸-۲ سرمایه گذاری بلندمدت در سایر سهام
۴۴,۹۳۷,۴۸۷	۴۴,۹۳۶,۳۲۷	۱,۱۶۰	۱۹,۹۸۰,۱۳۵	۵۸۶,۴۸۳	۱۹,۳۹۳,۶۵۲	۲۸-۳ سرمایه گذاری در سایر اوراق بهادار
۴۵,۴۷۱,۱۱۹	۴۵,۴۶۹,۹۵۹	۱,۱۶۰	۲۰,۸۷۵,۰۷۵	۱,۲۸۹,۷۹۶	۱۹,۵۸۵,۲۷۹	جمع سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی						یادداشت
۱۴۰۰/۱۲/۲۹			۱۴۰۱/۱۲/۲۹			
جمع	بلندمدت	جاری	جمع	بلندمدت	جاری	
-	-	-	-	-	-	۲۸-۱ سرمایه گذاری جاری در سهام سریع المعامله در بازار
۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	-	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	-	۲۸-۲ سرمایه گذاری بلندمدت در سایر سهام
۴۴,۰۱۸,۷۹۷	۴۴,۰۱۷,۶۳۷	۱,۱۶۰	۱۹,۴۷۹,۲۰۵	۸۵,۵۵۳	۱۹,۳۹۳,۶۵۲	۲۸-۳ سرمایه گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت
۴۵,۱۸۵,۴۲۶	۴۵,۱۸۴,۲۶۶	۱,۱۶۰	۲۰,۶۴۵,۸۳۴	۱,۲۵۲,۱۸۲	۱۹,۳۹۳,۶۵۲	جمع سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار

۲۸-۱. سرمایه گذاری در سهام سریع المعامله در بازار به شرح زیر است:

۲۸-۱-۱. سرمایه گذاری جاری در سهام سریع المعامله در بازار

گروه					
۱۴۰۱/۱۲/۲۹					
ارزش بازار	خالص ارزش فروش	بهای تمام شده	درصد سرمایه گذاری	تعداد سهام	منشاء ایجاد
					سهام شرکت های پذیرفته شده در بورس
۴,۲۵۴	۳,۹۹۳	۳,۹۹۳	۰	۱,۲۶۰,۰۰۰	خرید شرکت ایران خودرو
۱۰,۱۵۳	۸,۶۰۲	۸,۶۰۲	۰	۴,۰۷۷,۷۰۵	خرید شرکت سایپا
۱۶۰,۰۲۵	۱۳۸,۳۳۷	۱۳۸,۳۳۷	۰	۱۲۳,۶۶۷,۰۰۰	خرید شرکت سرمایه گذاری تامین اجتماعی
۱۵,۳۵۸	۱۶,۵۱۱	۱۶,۵۱۱	۰	۲,۸۶۰,۰۰۰	خرید شرکت تامین سرمایه خلیج فارس
۶,۲۸۵	۵,۶۵۵	۵,۶۵۵	۰	۱,۶۰۰,۰۰۰	خرید بانک اقتصاد نوین
۱۵	۱۳,۷۱۱	۱۳,۷۱۱	۰	۱۰,۰۰۰	خرید اختیار خرید شتران
	۴,۸۱۸	۴,۸۱۸	۰		خرید سایر
	-	-			اضافه (کسر) می شود:
					تعدیل بهای تمام شده
۱۹۶,۰۹۰	۱۹۱,۶۲۷	۱۹۱,۶۲۷			جمع سرمایه گذاری جاری در سهام سریع المعامله در بازار

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۲۸-۱-۲. سرمایه‌گذاری بلندمدت در سهام سریع‌ال معامله در بازار

گروه								
۱۴۰۰/۱۲/۲۹				۱۴۰۱/۱۲/۲۹				
ارزش بازار	خالص مبلغ دفتری	ارزش بازار	خالص مبلغ دفتری	کاهش ارزش انباشته	بهای تمام شده/ارزش ویژه	درصد سرمایه‌گذاری	تعداد سهام	منشاء ایجاد
								سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس
۹۲,۹۸۸	۱۵۰	۱۲۲,۲۳۹	۱۵۰	-	۱۵۰	۰	۱۵,۵۶۰,۹۶۹	خرید شرکت بورس اوراق بهادار تهران
۱,۷۵۰	۵۰	۱,۱۱۳	۵۰	-	۵۰	۰	۵,۲۵۰,۰۰۰	خرید شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و تسویه وجوه
۱۶,۴۶۴	۲۰	۲۳,۵۸۷	۲۰	-	۲۰	۰	۱,۶۸۰,۰۰۰	خرید شرکت فرابورس
-	-	-	-	-	-	-	-	اضافه (کسر) می‌شود:
								تعدیل بهای تمام شده
۱۱۱,۲۰۲	۲۲۰	۱۴۶,۹۳۹	۲۲۰	-	۲۲۰			جمع سرمایه‌گذاری بلندمدت در سهام سریع‌ال معامله در بازار

۲۸-۲. سرمایه‌گذاری بلندمدت در سایر سهام به شرح زیر است:

گروه								
۱۴۰۰/۱۲/۲۹				۱۴۰۱/۱۲/۲۹				
خالص مبلغ دفتری	ارزش بازار	خالص مبلغ دفتری	کاهش ارزش انباشته	بهای تمام شده/ارزش ویژه	درصد سرمایه‌گذاری	تعداد سهام	منشاء ایجاد	
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	درصد			شرکت بیمه زندگی خاورمیانه
۵۳۱,۲۱۲	۱,۴۷۴,۵۶۰	۷۰۰,۸۹۲	-	۷۰۰,۸۹۲	۲۰	۴۷۹,۹۹۹,۹۹۶	تاسیس	۲۸-۲-۱
۲,۲۰۰		۲,۲۰۰	-	۲,۲۰۰	۱۱	۲۲۰,۰۰۰	تاسیس	سازوکار ویژه تجارت و تامین مالی ایران و اروپا
۵۳۳,۴۱۲		۷۰۳,۰۹۳	-	۷۰۳,۰۹۳				جمع سرمایه‌گذاری بلندمدت در سایر سهام

۲۸-۲-۱. سهم گروه از خالص دارایی‌های شرکت وابسته

گروه		
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۵۰۰,۹۳۷	۵۳۱,۲۱۲	مانده در ابتدای سال
۵۴,۲۷۵	۱۷۶,۲۷۹	سهم از سود خالص شرکت وابسته
(۲۴,۰۰۰)	(۶,۶۰۰)	سود دریافتی/دریافتی طی سال
۵۳۱,۲۱۲	۷۰۰,۸۹۲	مانده در پایان دوره/سال

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۲-۲۸. خلاصه اطلاعات مالی شرکت وابسته:

ارقام به میلیون ریال

گروه							
۱۴۰۰/۱۲/۲۹				۱۴۰۱/۱۲/۲۹			
سود خالص	جمع درآمدها	جمع بدهی ها	جمع دارایی	سود خالص	جمع درآمدها	جمع بدهی ها	جمع دارایی ها
۲۷۱,۳۷۵	۳,۱۹۸,۳۵۴	۴,۲۴۵,۶۰۷	۶,۷۹۳,۰۶۱	۸۸۱,۳۹۷	۹,۲۴۰,۸۵۰	۸,۹۵۶,۰۵۳	۱۲,۳۵۸,۷۳۲
شرکت بیمه زندگی خاورمیانه							
شرکت اصلی							
۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		یادداشت			
خالص مبلغ دفتری	ارزش بازار	خالص مبلغ دفتری	کاهش ارزش انباشته	بهای تمام شده	درصد سرمایه گذاری	تعداد سهام	منشاء ایجاد
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	درصد		
۶۶۵,۹۳۰		۶۶۵,۹۳۰	-	۶۶۵,۹۳۰	۷۵	۷۴۹,۹۹۹,۰۰۰	خرید
۱۰,۵۰۰		۱۰,۵۰۰	-	۱۰,۵۰۰	۱۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	تاسیس
۲۴۷,۹۹۹		۲۴۷,۹۹۹	-	۲۴۷,۹۹۹	۱۰۰	۴۹۹,۹۹۷,۵۰۰	خرید و تاسیس
۲۴۰,۰۰۰	۱,۴۷۴,۵۶۰	۲۴۰,۰۰۰	-	۲۴۰,۰۰۰	۲۰	۴۷۹,۹۹۹,۹۹۶	تاسیس
۲,۲۰۰		۲,۲۰۰	-	۲,۲۰۰	۱۱	۲۲۰,۰۰۰	تاسیس
۱,۱۶۶,۶۲۹		۱,۱۶۶,۶۲۹	-	۱,۱۶۶,۶۲۹			جمع سرمایه گذاری بلندمدت در سایر سهام

* به استثناء شرکت بیمه زندگی خاورمیانه برای سرمایه گذاری های بلندمدت بانک در سهام سایر شرکت ها ارزش بازار قابل اتکایی در دسترس نیست.

۲-۲۸. در تاریخ ترازنامه معادل ۳۵ درصد سرمایه گذاری در شرکت داده پردازان سیمای آفتاب پرداخت گردیده است

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۲۸-۳. سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

ناشر	یادداشت	منشاء ایجاد	نوع اوراق	متوسط نرخ سود (درصد)	وضعیت	گروه		شرکت اصلی	
						۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
دولت و شرکت‌های دولتی وزارت امور اقتصاد و دارایی	۲۸-۳-۱	خرید	اسناد خزانه اسلامی		آزاد	۸,۶۱۸,۱۷۰	۱,۰۸۳,۰۰۲	۸,۶۱۸,۱۷۰	۱,۰۸۳,۰۰۲
	۲۸-۳-۲	خرید	اسناد خزانه اسلامی		به‌عنوان وثیقه عملیات بازار باز	۲,۵۵۶,۸۰۰	۶,۵۱۲,۴۰۲	۲,۵۵۶,۸۰۰	۶,۵۱۲,۴۰۲
		خرید	اوراق بدهی و مشارکت	۱۸	آزاد	۴,۹۴۵,۸۴۷	۲۵,۹۷۲,۶۸۶	۴,۹۴۵,۸۴۷	۲۵,۹۷۲,۶۸۵
		خرید	منفعت	۱۸	آزاد	-	۳,۰۰۰,۰۰۰	-	۳,۰۰۰,۰۰۰
		خرید	منفعت	۱۸	آزاد	-	۳,۰۰۰,۰۰۰	-	۳,۰۰۰,۰۰۰
		خرید	منفعت	۱۸	آزاد	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰
		خرید	مشارکت	۲۰	آزاد	۴۹۵	-	-	-
		خرید	مشارکت		آزاد	۴۰۸,۵۳۲	۴۰۸,۵۳۲	۴۰۸,۵۳۲	۴۰۸,۵۳۲
						(۴۰۸,۵۳۲)	-	(۴۰۸,۵۳۲)	-
بانک‌ها	۲۸-۳-۳	خرید	اوراق بدهی و مشارکت		آزاد	۱,۱۳۳,۵۲۷	-	۱,۱۳۳,۵۲۷	-
	۲۸-۳-۳	خرید	اوراق بدهی و مشارکت		آزاد	۲۱۶,۷۰۱	-	۲۱۶,۷۰۱	-
سایر شرکت‌ها و صندوق‌های سرمایه‌گذاری									
		خرید	مشارکت			۲,۰۳۴,۰۱۶	۲,۰۳۴,۰۱۶	۲,۰۳۴,۰۱۶	۲,۰۳۴,۰۱۶
						(۲,۰۳۴,۰۱۶)	-	(۲,۰۳۴,۰۱۶)	-
	۲۸-۳-۴	خرید	واحدهای سرمایه‌گذاری ممتاز	۱۸	آزاد	۱۱۱,۱۹۰	۵۳۱,۰۷۵	۷,۰۰۰	۷,۰۰۰
		خرید	واحدهای سرمایه‌گذاری ممتاز		آزاد	۲,۱۶۰	۱۴۳,۰۶۳	۱,۱۶۰	۱,۱۶۰
		خرید	واحدهای سرمایه‌گذاری عادی		آزاد	۳۹۵,۲۴۵	۲۵۲,۷۱۱	-	-
جمع سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت									
						۱۹,۹۸۰,۱۳۵	۴۴,۹۳۷,۴۸۷	۱۹,۴۷۹,۲۰۵	۴۴,۰۱۸,۷۹۷

۲۸-۳-۱. اسناد خزانه اسلامی اوراق بهاداری بدون کوپن هستند که وزارت امور اقتصادی و دارایی به نمایندگی از دولت منتشر می‌کند.

۲۸-۳-۲. اسناد خزانه اسلامی با وضعیت "به‌عنوان وثیقه عملیات بازار باز" به‌عنوان وثیقه عملیات بازار باز شماره ۵۳ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۲ به تاریخ سررسید ۱۴۰۲/۰۱/۱۶ می‌باشد.

۲۸-۳-۳. اوراق منتشره توسط بانک رفاه کارگران با نام -گواهی اعتبار مولد رفاه ۲۰۱- و بانک تجارت با نام -گام بانک تجارت ۲۰۴- اوراق بهادار بدون کوپن هستند.

۲۸-۳-۴. نرخ سود مندرج در جدول فوق نرخ بازده پیش بینی شده سالانه صندوق می‌باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۴-۲۸. سرمایه‌گذاری به تفکیک فعالیت‌های بانکی و غیربانکی به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی			
۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
مازاد بر حدود مقرر	ارزش دفتری	مازاد بر حدود مقرر	ارزش دفتری
سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های بانکی و سایر فعالیت‌های مجاز			
-	۲۴۷,۹۹۹	-	۲۴۷,۹۹۹
-	۱۰,۵۰۰	-	۱۰,۵۰۰
-	۲,۲۰۰	-	۲,۲۰۰
-	۳۳,۵۶۸,۰۸۹	-	۱۶,۱۲۰,۸۱۶
-	۲,۰۰۰,۰۰۰	-	۲,۰۰۰,۰۰۰
-	-	-	۱,۱۳۳,۵۲۷
-	-	-	۲۱۶,۷۰۲
-	۳,۰۰۰,۰۰۰	-	-
-	۳,۰۰۰,۰۰۰	-	-
-	۲,۴۴۲,۵۴۸	-	۲,۴۴۲,۵۴۸
-	-	-	(۲,۴۴۲,۵۴۸)
-	۴۴,۲۷۱,۳۳۶	-	۱۹,۷۳۱,۷۴۴
جمع			
سرمایه‌گذاری مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی			
-	۶۶۵,۹۳۰	-	۶۶۵,۹۳۰
-	۲۴۰,۰۰۰	-	۲۴۰,۰۰۰
-	۷,۰۰۰	-	۷,۰۰۰
-	۱,۱۶۰	-	۱,۱۶۰
-	۹۱۴,۰۹۰	-	۹۱۴,۰۹۰
-	۴۵,۱۸۵,۴۲۶	-	۲۰,۶۴۵,۸۳۴

* به موجب ماده ۱۰ دستورالعمل سرمایه‌گذاری‌ها (بخشنامه شماره ۱۷/۲۳۹۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۳)، سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار (به استثنای سهام) منتشره و یا تضمین شده توسط دولت یا بانک مرکزی از شمول حدود این دستورالعمل مستثنی می‌باشد.

۵-۲۸. بر اساس مقررات ابلاغی بانک مرکزی ناظر بر سرمایه‌گذاری‌های بانکی و موسسات اعتباری غیربانکی (دستورالعمل سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار) در تاریخ صورت وضعیت مالی، این بانک دارای ۹۱۴,۰۹۰ میلیون ریال سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی می‌باشد. بدیهی است هرگونه سرمایه‌گذاری مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی مشمول مجازات‌های موضوع ماده ۱۷ قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و سایر قوانین و مقررات مرتبط، خواهد شد. پیرو مذاکرات صورت پذیرفته با بانک مرکزی واگذاری شرکت‌های کارگزاری بانک خاورمیانه و بیمه زندگی خاورمیانه به گروه مالی خاورمیانه در جریان است.

۶-۲۸. حدود مجاز سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های بانکی و سایر فعالیت‌های مجاز موضوع دستورالعمل سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

سرمایه نظارتی بانک	۵۲,۸۵۵,۰۰۳
حد مجاز سرمایه‌گذاری هر شخص حقوقی (۵ درصد سرمایه نظارتی)	۲,۶۴۲,۷۵۰
حد مجاز مجموع سرمایه‌گذاری‌ها (۲۰ درصد سرمایه نظارتی)	۱۰,۵۷۱,۰۰۱

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۲۹. دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش و بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۶۰۷,۵۵۰	۶۸۶,۱۰۶	۲۹-۱ وثایق تملیکی
۶۰۷,۵۵۰	۶۸۶,۱۰۶	دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش

۲۹-۱. وثایق تملیکی

ترکیب مانده وثایق تملیکی به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی						
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	فروش/ واگذاری طی دوره	تملیک شده طی دوره	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	فروش/ واگذاری طی دوره	تملیک شده طی دوره	۱۴۰۰/۰۱/۰۱
۶۸۶,۱۰۶	(۲۲,۰۰۰)	۱۰۰,۵۵۶	۶۰۷,۵۵۰	-	۱۱۹,۵۵۰	۴۸۸,۰۰۰
۶۸۶,۱۰۶	(۲۲,۰۰۰)	۱۰۰,۵۵۶	۶۰۷,۵۵۰	-	۱۱۹,۵۵۰	۴۸۸,۰۰۰
-	-	-	-	-	-	-
۶۸۶,۱۰۶	-	-	۶۰۷,۵۵۰	-	-	۴۸۸,۰۰۰

غیرمنقول
مسکونی
جمع
کاهش ارزش انباشته
خالص وثایق تملیکی

۲۹-۱-۱. تجزیه سنی مانده وثایق تملیکی غیرمنقول به شرح زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۱۱۹,۵۵۰	۱۰۰,۵۵۶	کمتر از یک سال از تاریخ تملیک
-	۱۱۹,۵۵۰	یک سال تا دو سال از تاریخ تملیک
۴۸۸,۰۰۰	۴۶۶,۰۰۰	بیش از دو سال از تاریخ تملیک
۶۰۷,۵۵۰	۶۸۶,۱۰۶	مانده وثایق تملیکی غیرمنقول

۲۹-۱-۲. سود (زیان) ناشی از فروش وثایق تملیکی در صورت سود و زیان منظور و در یادداشت شماره ۱-۲۱ افشا شده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت های توضیحی صورت های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۳۰. دارایی های ثابت مشهود

ارقام به میلیون ریال

گروه									
جمع	سفرشات و پیش پرداخت های سرمایه ای	دارایی های در دست تکمیل	بهسازی و نوسازی املاک استیجاری	اثاثه و منصوبات	وسایل نقلیه	تاسیسات و تجهیزات	ساختمان	زمین	
بهای تمام شده									
۴,۸۰۱,۵۳۷	۳۳۹,۴۱۸	۳۳۱,۲۹۶	۷۷,۸۳۴	۲۲۵,۲۱۹	۴۳,۱۰۳	۹۵۹,۳۸۳	۱,۲۳۷,۲۷۴	۱,۵۸۸,۰۱۰	مانده در ۱/۱۰/۱۴۰۰
۲,۱۲۳,۸۰۵	۱,۲۹۶,۱۹۸	۲۸۷,۳۱۸	-	۵۰,۳۵۳	-	۴۸۹,۹۳۶	-	-	افزایش طی دوره
۱,۳۴۷	-	-	-	۱,۳۴۷	-	-	-	-	آثار تفاوت های تسعیر ارز
-	(۶۴۲,۴۳۴)	-	-	۱۰,۹۸۳	-	۲۱,۸۴۶	۲۵,۵۰۰	۵۸۴,۱۰۵	سایر نقل و انتقالات و تغییرات
۶,۹۲۶,۶۸۹	۹۹۳,۱۸۲	۶۱۸,۶۱۴	۷۷,۸۳۴	۲۸۷,۹۰۲	۴۳,۱۰۳	۱,۴۷۱,۱۶۵	۱,۲۶۲,۷۷۴	۲,۱۷۲,۱۱۵	مانده در ۱۲/۲۹/۱۴۰۰
۲,۲۴۳,۶۷۸	۱۴۱,۵۴۲	۶۷۱,۱۴۱	۵,۶۴۵	۶۴,۳۷۴	۱۴,۰۰۰	۲۵۹,۸۶۰	۱,۰۸۷,۱۱۶	-	افزایش طی دوره
(۲,۸۲۹)	-	-	-	(۲۲۴)	-	(۲,۶۰۵)	-	-	فروش رفته
-	-	(۲۳,۳۶۰)	-	-	-	۷,۹۵۲	۱۵,۴۰۸	-	سایر نقل و انتقالات و تغییرات
۲,۰۷۸	-	-	-	۲,۰۷۸	-	-	-	-	آثار تفاوت های تسعیر ارز
۹,۱۶۹,۶۱۶	۱,۱۳۴,۷۲۴	۱,۲۶۶,۳۹۵	۸۳,۴۷۹	۳۵۴,۱۳۰	۵۷,۱۰۳	۱,۷۳۶,۳۷۲	۲,۳۶۵,۲۹۸	۲,۱۷۲,۱۱۵	مانده در ۱۲/۲۹/۱۴۰۰
استهلاک انباشته و کاهش ارزش انباشته									
۸۶۱,۸۱۰			۶۷,۱۴۵	۱۱۷,۴۴۳	۱۳,۲۹۷	۳۷۷,۶۶۸	۲۸۶,۲۵۷		مانده در ۱/۱۰/۱۴۰۰
۴۱۸,۹۹۱			۵,۸۲۵	۳۲,۲۲۰	۵,۹۳۶	۲۷۵,۳۶۷	۹۹,۶۴۳		استهلاک دوره
۵۷۰			-	۵۷۰	-	-	-		آثار تفاوت های تسعیر ارز
۱,۲۸۱,۳۷۱	-	-	۷۲,۹۷۰	۱۵۰,۲۳۳	۱۹,۲۳۳	۶۵۳,۰۳۵	۳۸۵,۹۰۰	-	مانده در ۱۲/۲۹/۱۴۰۰
۵۸۹,۴۳۲			۷,۳۵۵	۳۲,۳۹۹	۶,۶۰۷	۴۴۰,۴۴۲	۱۰۲,۶۲۹		استهلاک دوره
(۲,۷۲۷)			-	(۲۰۲)	-	(۲,۵۲۵)	-		فروش رفته
۱,۰۲۹			-	۱,۰۲۹	-	-	-		آثار تفاوت های تسعیر ارز
۱,۸۶۹,۱۰۵			۸۰,۳۲۵	۱۸۳,۴۵۹	۲۵,۸۴۰	۱,۰۹۰,۹۵۲	۴۸۸,۵۲۹		مانده در ۱۲/۲۹/۱۴۰۰
ارزش دفتری									
۳,۹۳۹,۷۲۷	۳۳۹,۴۱۸	۳۳۱,۲۹۶	۱۰,۶۸۹	۱۰۷,۷۷۶	۲۹,۸۰۶	۵۸۱,۷۱۵	۹۵۱,۰۱۷	۱,۵۸۸,۰۱۰	در ۱/۱۰/۱۴۰۰
۵,۶۴۵,۳۱۸	۹۹۳,۱۸۲	۶۱۸,۶۱۴	۴,۸۴۴	۱۳۷,۶۶۹	۲۳,۸۷۰	۸۱۸,۱۳۰	۸۷۶,۸۷۴	۲,۱۷۲,۱۱۵	در ۱۲/۲۹/۱۴۰۰
۷,۳۰۰,۵۱۱	۱,۱۳۴,۷۲۴	۱,۲۶۶,۳۹۵	۳,۱۵۴	۱۷۰,۶۷۱	۳۱,۲۶۳	۶۴۵,۴۲۰	۱,۸۷۶,۷۶۹	۲,۱۷۲,۱۱۵	در ۱۲/۲۹/۱۴۰۰

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

ادامه

شرکت اصلی								
جمع	سفرشات و پیش‌پرداخت‌های سرمایه‌ای	دارایی‌های در دست تکمیل	بهسازی و نوسازی املاک استیجاری	اثاثه و منصوبات	وسایل نقلیه	تاسیسات و تجهیزات رایانه‌ای	ساختمان	زمین
بهای تمام شده								
۴,۶۸۳,۵۲۳	۳۳۹,۴۱۸	۳۳۱,۲۹۶	۷۷,۸۳۵	۲۰۳,۵۲۰	۳۹,۸۸۱	۹۴۵,۸۳۱	۱,۱۸۹,۰۷۳	۱,۵۵۶,۶۶۹
۲,۱۰۸,۸۵۲	۱,۲۹۶,۱۹۸	۲۸۷,۳۱۸	-	۴۳,۶۲۸	-	۴۸۱,۷۰۸	-	-
۱,۳۴۷	-	-	-	۱,۳۴۷	-	-	-	-
-	(۶۴۲,۴۳۴)	-	-	۱۰,۹۸۳	-	۲۱,۸۴۶	۲۵,۵۰۰	۵۸۴,۱۰۵
۶,۷۹۳,۷۲۲	۹۹۳,۱۸۲	۶۱۸,۶۱۴	۷۷,۸۳۵	۲۵۹,۴۷۸	۳۹,۸۸۱	۱,۴۴۹,۳۸۵	۱,۲۱۴,۵۷۳	۲,۱۴۰,۷۷۴
۱,۱۳۴,۴۷۰	۱۴۱,۵۴۲	۶۷۱,۱۴۱	۵,۶۴۵	۶۲,۱۶۴	-	۲۵۳,۲۰۶	۷۷۲	-
-	-	(۲۳,۳۶۰)	-	-	-	۷,۹۵۲	۱۵,۴۰۸	-
۲,۰۷۸	-	-	-	۲,۰۷۸	-	-	-	-
۷,۹۳۰,۲۷۰	۱,۱۳۴,۷۲۴	۱,۲۶۶,۳۹۵	۸۳,۴۸۰	۳۲۳,۷۲۰	۳۹,۸۸۱	۱,۷۱۰,۵۴۳	۱,۲۳۰,۷۵۳	۲,۱۴۰,۷۷۴
استهلاک انباشته و کاهش ارزش انباشته								
۸۲۶,۵۴۳			۶۷,۱۴۵	۱۰۶,۱۵۱	۱۱,۳۷۳	۳۷۱,۰۶۱	۲۷۰,۸۱۳	
۴۰۹,۰۴۸			۵,۸۲۴	۲۸,۷۶۴	۵,۵۷۶	۲۷۱,۱۹۵	۹۷,۶۸۹	
۵۷۰			-	۵۷۰	-	-	-	
۱,۲۳۶,۱۶۱			۷۲,۹۶۹	۱۳۵,۴۸۵	۱۶,۹۴۹	۶۴۲,۲۵۶	۳۶۸,۵۰۲	
۵۷۶,۱۱۳			۷,۳۵۵	۲۸,۷۰۰	۵,۱۲۱	۴۳۴,۲۳۶	۱۰۰,۷۰۱	
۱,۰۲۹			-	۱,۰۲۹	-	-	-	
۱,۸۱۳,۳۰۳			۸۰,۳۲۴	۱۶۵,۲۱۴	۲۲,۰۷۰	۱,۰۷۶,۴۹۲	۴۶۹,۲۰۳	
ارزش دفتری								
۳,۸۵۶,۹۸۰	۳۳۹,۴۱۸	۳۳۱,۲۹۶	۱۰,۶۹۰	۹۷,۳۶۹	۲۸,۵۰۸	۵۷۴,۷۷۰	۹۱۸,۲۶۰	۱,۵۵۶,۶۶۹
۵,۵۵۷,۵۶۱	۹۹۳,۱۸۲	۶۱۸,۶۱۴	۴,۸۶۶	۱۲۳,۹۹۳	۲۲,۹۳۲	۸۰۷,۱۲۹	۸۴۶,۰۷۱	۲,۱۴۰,۷۷۴
۶,۱۱۶,۹۶۷	۱,۱۳۴,۷۲۴	۱,۲۶۶,۳۹۵	۳,۱۵۶	۱۵۸,۵۰۶	۱۷,۸۱۱	۶۳۴,۰۵۱	۷۶۱,۵۵۰	۲,۱۴۰,۷۷۴

۱- ۳. بر اساس مقررات ابلاغی بانک مرکزی ناظر بر نصاب و نگهداری اموال مازاد (نسبت خالص دارایی‌های ثابت)، در تاریخ گزارشگری مالی این موسسه اعتباری فاقد اموال مازاد بر حدود مقرر می‌باشد. بدیهی است، هرگونه اموال مازاد مشمول مجازات‌های موضوع ماده ۱۷ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و سایر قوانین و مقررات مرتبط خواهد شد.

۲- ۳. دارایی ثابت مشهود بانک تا ارزش ۱۲,۱۹۸,۳۷۶ میلیون ریال در مقابل خطرات احتمالی ناشی از حریق، سیل و زلزله از پوشش بیمه‌ای برخوردار است.

۳- ۳. اقدامات لازم جهت اخذ اسناد مالکیت ساختمان دفتر مرکزی در حال پیگیری است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۳۱. دارایی‌های نامشهود

ارقام به میلیون ریال

گروه				
نرم‌افزار	توسعه نرم‌افزار	حق امتیاز استفاده از خدمات عمومی	جمع	
				بهای تمام شده
۵۲۷,۹۱۹	۲۷۶,۸۸۳	۸,۷۵۹	۸۱۳,۵۶۱	مانده در ۱/۱۰/۱۴۰۰
۱۱۹,۲۸۸	۵,۸۴۳	۳۴	۱۲۵,۱۶۵	افزایش طی سال مالی
-	۴۳,۶۹۶	-	۴۳,۶۹۶	آثار تفاوت‌های تسعیر ارز
۵,۵۳۹	(۵,۵۳۹)	-	-	سایر نقل و انتقالات و تغییرات
۶۵۲,۷۴۶	۳۲۰,۸۸۳	۸,۷۹۳	۹۸۲,۴۲۲	مانده در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
۱۸۳,۵۲۱	۱۰,۴۹۴	۱۷۱	۱۹۴,۱۸۶	افزایش طی دوره
۱۰,۹۴۰	(۱۰,۹۴۰)	-	-	سایر نقل و انتقالات و تغییرات
-	۶۵,۵۴۴	-	۶۵,۵۴۴	آثار تفاوت‌های تسعیر ارز
۸۴۷,۲۰۷	۳۸۵,۹۸۱	۸,۹۶۴	۱,۲۴۲,۱۵۲	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
				استهلاک انباشته و کاهش ارزش انباشته
۳۶۴,۹۴۴	۱۴۴,۱۹۷		۵۰۹,۱۴۱	مانده در ۱/۱۰/۱۴۰۰
۸۹,۳۳۲	۷۰,۱۱۴		۱۵۹,۴۴۶	استهلاک سال
-	۳۲,۷۸۶		۳۲,۷۸۶	آثار تفاوت‌های تسعیر ارز
۴۵۴,۲۷۶	۲۴۷,۰۹۷	-	۷۰۱,۳۷۳	مانده در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
۱۷۲,۰۸۵	۷۳,۳۴۰		۲۴۵,۴۲۵	استهلاک دوره
-	۶۵,۵۴۴		۶۵,۵۴۴	آثار تفاوت‌های تسعیر ارز
۶۲۶,۳۶۱	۳۸۵,۹۸۱	-	۱,۰۱۲,۳۴۲	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
				ارزش دفتری
۱۶۲,۹۷۵	۱۳۲,۶۸۶	۸,۷۵۹	۳۰۴,۴۲۰	در ۱/۱۰/۱۴۰۰
۱۹۸,۴۷۰	۷۳,۷۸۶	۸,۷۹۳	۲۸۱,۰۴۹	در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
۲۲۰,۸۴۶	-	۸,۹۶۴	۲۲۹,۸۱۰	در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ادامه

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی				
جمع	حق امتیاز استفاده از خدمات عمومی	توسعه نرم‌افزار	نرم‌افزار	
				بهای تمام شده
۸۰۶,۲۵۸	۸,۶۲۰	۲۷۶,۸۸۵	۵۲۰,۷۵۳	مانده در ۱/۱۰/۱۴۰۰
۱۲۵,۱۳۱	-	۵,۸۴۲	۱۱۹,۲۸۹	افزایش طی سال مالی
۴۳,۶۹۶	-	۴۳,۶۹۶	-	آثار تفاوت‌های تسعیر ارز
-	-	(۵,۵۳۹)	۵,۵۳۹	سایر نقل و انتقالات و تغییرات
۹۷۵,۰۸۵	۸,۶۲۰	۳۲۰,۸۸۴	۶۴۵,۵۸۱	مانده در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
۱۹۳,۹۵۴	۱۶۴	۱۰,۴۹۴	۱۸۳,۲۹۶	افزایش طی دوره
-	-	(۱۰,۹۴۰)	۱۰,۹۴۰	سایر نقل و انتقالات و تغییرات
۶۵,۵۴۴	-	۶۵,۵۴۴	-	آثار تفاوت‌های تسعیر ارز
۱,۲۳۴,۵۸۳	۸,۷۸۴	۳۸۵,۹۸۲	۸۳۹,۸۱۷	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
				استهلاک انباشته و کاهش ارزش انباشته
۵۰۵,۶۰۶		۱۴۴,۱۹۷	۳۶۱,۴۰۹	مانده در ۱/۱۰/۱۴۰۰
۱۵۸,۱۸۹		۷۰,۱۱۴	۸۸,۰۷۵	استهلاک سال
۳۲,۷۸۷		۳۲,۷۸۷	-	آثار تفاوت‌های تسعیر ارز
۶۹۶,۵۸۲		۲۴۷,۰۹۸	۴۴۹,۴۸۴	مانده در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
۲۴۴,۶۰۶		۷۳,۳۴۰	۱۷۱,۲۶۶	استهلاک دوره
۶۵,۵۴۴		۶۵,۵۴۴	-	آثار تفاوت‌های تسعیر ارز
۱,۰۰۶,۷۳۲		۳۸۵,۹۸۲	۶۲۰,۷۵۰	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
				ارزش دفتری
۳۰۰,۶۵۲	۸,۶۲۰	۱۳۲,۶۸۸	۱۵۹,۳۴۴	در ۱/۱۰/۱۴۰۰
۲۷۸,۵۰۳	۸,۶۲۰	۷۳,۷۸۶	۱۹۶,۰۹۷	در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
۲۲۷,۸۵۱	۸,۷۸۴	-	۲۱۹,۰۶۷	در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹

۳۲. سپرده قانونی

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۲۷,۱۵۴,۲۲۰	۴۲,۷۰۲,۳۷۴	سپرده قانونی - سپرده‌های شعب سرزمین اصلی

۱- ۳۲- سپرده قانونی تودیع شده نزد بانک مرکزی در اجرای بند ۳ ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی و براساس نرخ‌های تعیین شده توسط شورای پول و اعتبار، محاسبه گردیده و مورد تایید بانک مرکزی قرار گرفته است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۳۳. سایر دارایی ها

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه				یادداشت
	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۲,۰۹۴,۸۶۸	۲,۵۱۶,۵۶۹	۲,۰۹۴,۸۶۸	۲,۵۱۶,۵۶۹	۳۳-۱	خالص بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی
۳۵۳,۶۴۸	۱۷۶,۵۷۶	۳۵۳,۶۴۹	۱۷۶,۵۷۶		ودیعہ ساختمان های استیجاری
۵۰,۹۴۶	۸۸,۹۹۶	۵۰,۹۴۶	۸۸,۹۹۶		موجودی ملزومات
۶۳۹	۲۴۱	۶۳۹	۲۴۱		تمبر مالیاتی
-	-	۳۲,۸۸۳	۳۰,۸۷۲		سرقفلی تلفیق-خالص
۳۳۳,۶۱۷	۳۹۴,۹۴۳	۳۴۳,۵۶۷	۴۳۰,۱۷۹		سایر
۲,۸۳۳,۷۱۸	۳,۱۷۷,۳۲۵	۲,۸۷۶,۵۵۲	۳,۲۴۳,۴۳۳		جمع سایر دارایی ها

۳۳-۱. خالص بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی و بروات

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		یادداشت
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۲,۱۵۵,۶۵۹	۲,۸۶۶,۲۵۸	بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی مدت دار (ریال)
۹,۴۳۷	-	بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی مدت دار (ارز)
-	۹,۱۵۴	بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی دیداری (ارز)
-	۲۰,۹۸۸	بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی دیداری (ریال)
۲,۱۶۵,۰۹۶	۲,۸۹۶,۴۰۰	جمع بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی
		کسر می شود:
(۳۸,۳۲۶)	(۳۳۹,۴۰۹)	پیش دریافت و میان دریافت اعتبارات اسنادی مدت دار (ریال)
-	(۲,۰۹۹)	پیش دریافت اعتبارات اسنادی دیداری (ریال)
(۳۱,۹۰۲)	(۳۸,۳۲۳)	ذخیره عمومی مطالبات مشکوک الوصول
۲,۰۹۴,۸۶۸	۲,۵۱۶,۵۶۹	خالص بدهی مشتریان بابت اعتبارات اسنادی

۳۳-۱-۱. سررسید اعتبارات اسنادی حداکثر شش ماهه می باشد که بر اساس مفاد بخشنامه ها و قوانین بانک مرکزی تسویه می شود.

۳۳-۱-۲. گردش ذخیره عمومی مطالبات مشکوک الوصول به شرح جدول زیر می باشد:

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۲۵,۲۶۹	۳۱,۹۰۲	مانده ابتدای سال
(۲۵,۲۶۹)	(۳۱,۹۰۲)	بازیافت شده
۳۱,۹۰۲	۳۸,۳۲۳	افزایش یا کاهش طی سال
۳۱,۹۰۲	۳۸,۳۲۳	مانده پایان دوره

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۳۴. سپرده‌های مشتریان

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه				یادداشت
	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
					مشتریان حقیقی
	۲۰,۴۳۶,۰۷۹	۲۳,۳۰۹,۳۲۸	۲۰,۴۳۶,۰۷۹	۲۳,۳۰۹,۳۲۸	۳۴-۱ سپرده‌های دیداری و مشابه
	۳۵۰,۰۷۳	۴۱۵,۳۱۰	۳۵۰,۰۷۳	۴۱۵,۳۱۰	۳۴-۲ سپرده‌های پس‌انداز و مشابه
	۲۰,۰۶۱	۴۰,۳۶۵	۲۰,۰۶۱	۴۰,۳۶۵	۳۴-۳ سایر سپرده‌ها
	۲۰,۸۰۶,۲۱۳	۲۳,۷۶۵,۰۰۳	۲۰,۸۰۶,۲۱۳	۲۳,۷۶۵,۰۰۳	جمع سپرده مشتریان حقیقی
					مشتریان حقوقی
	۵۷,۷۰۸,۰۵۶	۱۰۲,۳۰۵,۲۵۵	۵۷,۳۷۳,۶۰۶	۱۰۲,۱۰۳,۵۱۰	۳۴-۱ سپرده‌های دیداری و مشابه
	۲۰,۱۷۹,۶۴۴	۳۲,۱۴۲,۸۸۷	۱۹,۵۴۳,۳۲۷	۲۹,۸۲۰,۱۴۶	۳۴-۲ سپرده‌های پس‌انداز و مشابه
	۶,۷۵۵,۳۱۹	۱۳,۹۶۰,۳۱۸	۶,۷۵۳,۱۸۸	۱۳,۹۵۸,۱۸۷	۳۴-۳ سایر سپرده‌ها
	۸۴,۶۴۳,۰۱۹	۱۴۸,۴۰۸,۴۶۰	۸۳,۶۷۰,۱۲۱	۱۴۵,۸۸۱,۸۴۳	جمع سپرده‌های مشتریان حقوقی
	۲۸۲,۳۹۴,۵۹۰	۳۶۰,۰۳۰,۰۲۵	۲۸۰,۷۴۹,۴۴۱	۳۵۹,۹۴۵,۸۵۳	۳۴-۴ سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار مشتریان
	۳۸۷,۸۴۳,۸۲۲	۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸	۳۸۵,۲۲۵,۷۷۵	۵۲۹,۵۹۲,۶۹۹	جمع سپرده‌های مشتریان

۱- ۳۴. سپرده‌های دیداری و مشابه مشتریان حقیقی و حقوقی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه				یادداشت
	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
	۴۷,۷۹۳,۱۷۵	۹۳,۲۶۹,۰۹۵	۴۷,۴۵۸,۷۶۴	۹۳,۰۸۲,۳۴۶	سپرده‌های قرض‌الحسنه جاری - ریال
	۲۱,۹۹۲,۸۲۶	۲۹,۷۹۹,۸۱۲	۲۱,۹۹۲,۸۲۶	۲۹,۷۹۹,۸۱۲	سپرده‌های قرض‌الحسنه جاری - ارزی
	۴۷۳,۱۵۷	۳۸۸,۶۵۵	۴۷۳,۱۵۷	۳۸۸,۶۵۵	انواع چک‌های بانکی فروخته شده
	۷,۷۰۶,۸۲۸	۱,۹۶۵,۳۷۲	۷,۷۰۶,۸۲۸	۱,۹۵۰,۳۷۶	حواله‌های عهده بانک - ارز
	۱,۵۷۳	۱۸,۴۶۲	۱,۵۷۳	۱۸,۴۶۲	بستانکاران موقت - ارز
	۱۷۶,۵۷۶	۱۷۳,۱۸۷	۱۷۶,۵۳۷	۱۷۳,۱۸۷	بستانکاران موقت - ریال
	۷۸,۱۴۴,۱۳۵	۱۲۵,۶۱۴,۵۸۳	۷۷,۸۰۹,۶۸۵	۱۲۵,۴۱۲,۸۳۸	جمع سپرده‌های دیداری و مشابه مشتریان

۲- ۳۴. سپرده‌های پس‌انداز و مشابه مشتریان حقیقی و حقوقی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه				یادداشت
	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
	۲۰,۵۲۹,۷۱۷	۳۲,۵۵۸,۱۹۷	۱۹,۸۹۳,۴۰۰	۳۰,۲۳۵,۴۵۶	سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز - ارز

۳- ۳۴. سایر سپرده‌ها و پیش دریافت‌ها

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه				یادداشت
	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
	۶,۱۷۷,۰۷۷	۱۱,۴۲۴,۵۹۷	۶,۱۷۴,۹۴۶	۱۱,۴۲۲,۴۶۶	سپرده نقدی ضمانت‌نامه‌ها - ریال
	۳۵۴,۲۶۹	۴۳۳,۳۸۶	۳۵۴,۲۶۹	۴۳۳,۳۸۶	سپرده نقدی ضمانت‌نامه‌ها - ارز
	۲۴۴,۰۳۴	۲,۱۴۲,۷۰۰	۲۴۴,۰۳۴	۲,۱۴۲,۷۰۰	پیش دریافت اعتبارات اسنادی - ریال
	۶,۷۷۵,۳۸۰	۱۴,۰۰۰,۶۸۳	۶,۷۷۳,۲۴۹	۱۳,۹۹۸,۵۵۲	جمع سایر سپرده‌ها

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۴-۳۴. سپرده های سرمایه گذاری مدت دار

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	گروه			
	شرکت اصلی	گروه		
	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
سپرده های سرمایه گذاری مدت دار				
سپرده های سرمایه گذاری بلندمدت	۱۸۵,۵۴۸,۲۷۱	۲۴۲,۶۸۳,۵۰۰	۱۸۵,۵۴۸,۲۷۱	۲۴۲,۶۸۳,۵۰۰
سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت عادی	۹۵,۸۶۷,۳۶۱	۱۱۲,۶۱۹,۶۱۲	۹۴,۲۲۲,۲۱۲	۱۱۲,۵۳۵,۴۴۰
سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت ویژه	۸۹,۱۶۹	۵۳۹,۶۸۸	۸۹,۱۶۹	۵۳۹,۶۸۸
سپرده های سرمایه گذاری دریافتی از بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۱۳,۲۰۰,۰۰۰	۱۹,۷۹۷,۵۸۵	۱۵,۱۵۰,۰۰۰	۲۲,۴۴۲,۱۰۰
جمع سپرده های سرمایه گذاری مدت دار	۲۹۴,۷۰۴,۸۰۱	۳۷۵,۶۴۰,۳۸۵	۲۹۵,۰۰۹,۶۵۲	۳۷۸,۲۰۰,۷۲۸
سود پرداختی سپرده های سرمایه گذاری مدت دار				
سپرده های سرمایه گذاری بلندمدت	۸۶۹,۸۸۷	۴,۱۰۸,۴۶۰	۸۶۹,۸۸۷	۴,۱۰۸,۴۶۰
سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت عادی	۱۹,۸۴۲	۷۷,۲۹۶	۱۹,۸۴۲	۷۷,۲۹۶
سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت ویژه	۶۰	۱,۴۶۹	۶۰	۱,۴۶۹
سپرده های سرمایه گذاری دریافتی از بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۹۱,۵۰۲	۳۸۵,۹۵۰	۹۱,۵۰۲	۳۸۵,۹۵۰
جمع سود پرداختی سپرده های سرمایه گذاری مدت دار	۹۸۱,۲۹۱	۴,۵۷۳,۱۷۵	۹۸۱,۲۹۱	۴,۵۷۳,۱۷۵
جمع سپرده های سرمایه گذاری مدت دار	۲۹۵,۶۸۶,۰۹۲	۳۸۰,۲۱۳,۵۶۰	۲۹۵,۹۹۰,۹۴۳	۳۸۲,۷۷۳,۹۰۳
کسر می شود: اصل و سود سپرده های سرمایه گذاری دریافتی از بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی (انتقال به "بدهی به بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی" یادداشت شماره ۳۵)	(۱۳,۲۹۱,۵۰۲)	(۲۰,۱۸۳,۵۳۵)	(۱۵,۲۴۱,۵۰۲)	(۲۲,۸۲۸,۰۵۰)
سپرده های سرمایه گذاری مدت دار مشتریان	۲۸۲,۳۹۴,۵۹۰	۳۶۰,۰۳۰,۰۲۵	۲۸۰,۷۴۹,۴۴۱	۳۵۹,۹۴۵,۸۵۳

۱-۴-۳۴. سپرده های سرمایه گذاری مدت دار به تفکیک ریال و ارز

ارقام به میلیون ریال

	گروه					
	۱۴۰۰/۱۲/۲۹			۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
	جمع	ارز	ریال	جمع	ارز	ریال
سپرده های سرمایه گذاری دریافتی از بانک ها و موسسات اعتباری غیربانکی	۱۵,۱۵۰,۰۰۰	۱۳,۲۰۰,۰۰۰	۱,۹۵۰,۰۰۰	۲۲,۴۴۲,۱۰۰	۱۹,۷۹۷,۵۸۵	۲,۶۴۴,۵۱۵
سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت عادی	۹۴,۲۲۲,۲۱۲	-	۹۴,۲۲۲,۲۱۲	۱۱۲,۵۳۵,۴۴۰	-	۱۱۲,۵۳۵,۴۴۰
سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت ویژه	۶۵,۲۰۳	۶۵,۲۰۳	-	۵۵,۹۶۴	۵۴,۳۱۴	۱,۶۵۰
تا سه ماهه	۲۳,۹۶۶	۲۳,۶۴۸	۳۱۸	۴۸۳,۷۲۴	۲۵,۹۹۹	۴۵۷,۷۲۵
بیش از سه تا شش ماهه	۸۹,۱۶۹	۸۸,۸۵۱	۳۱۸	۵۳۹,۶۸۸	۸۰,۳۱۳	۴۵۹,۳۷۵
جمع سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت ویژه	۶۵,۲۰۳	۶۵,۲۰۳	-	۵۵,۹۶۴	۵۴,۳۱۴	۱,۶۵۰
سپرده های سرمایه گذاری بلندمدت	-	-	-	۳۴,۷۰۱,۹۳۵	-	۳۴,۷۰۱,۹۳۵
گواهی سپرده عام	-	-	-	۳۴,۷۰۱,۹۳۵	-	۳۴,۷۰۱,۹۳۵
یک ساله	۲۴,۱۴۲,۴۵۴	۶,۲۲۷,۵۶۴	۱۷,۹۱۴,۸۹۰	۱۶,۹۹۷,۶۲۳	۵۴۰,۵۷۳	۱۶,۴۵۷,۰۵۰
دو ساله	۷۹,۴۰۵,۸۱۷	-	۷۹,۴۰۵,۸۱۷	۹۶,۴۰۲,۷۷۷	-	۹۶,۴۰۲,۷۷۷
سه ساله	۸۲,۰۰۰,۰۰۰	۸۲,۰۰۰,۰۰۰	-	۹۴,۵۸۱,۱۶۵	۹۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۰۸۱,۱۶۵
جمع سپرده های سرمایه گذاری بلندمدت	۱۸۵,۵۴۸,۲۷۱	۸۸,۲۲۷,۵۶۴	۹۷,۳۲۰,۷۰۷	۲۴۲,۶۸۳,۵۰۰	۹۳,۰۴۰,۵۷۳	۱۴۹,۶۴۲,۹۲۷
جمع سپرده های سرمایه گذاری مدت دار	۲۹۵,۰۰۹,۶۵۲	۱۰۱,۵۱۶,۴۱۵	۱۹۳,۴۹۳,۲۳۷	۳۷۸,۲۰۰,۷۲۸	۱۱۲,۹۱۸,۴۷۱	۲۶۵,۲۸۲,۲۵۷

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی						
۱۴۰۰/۱۲/۲۹			۱۴۰۱/۱۲/۲۹			
جمع	ارز	ریال	جمع	ارز	ریال	
۱۳,۲۰۰,۰۰۰	۱۳,۲۰۰,۰۰۰	-	۱۹,۷۹۷,۵۸۵	۱۹,۷۹۷,۵۸۵	-	سپرده‌های سرمایه‌گذاری دریافتی از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی
۹۵,۸۶۷,۳۶۱	-	۹۵,۸۶۷,۳۶۱	۱۱۲,۶۱۹,۶۱۲	-	۱۱۲,۶۱۹,۶۱۲	سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت عادی
						سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت ویژه
۶۵,۲۰۳	۶۵,۲۰۳	-	۵۵,۹۶۴	۵۴,۳۱۴	۱,۶۵۰	تا سه ماهه
۲۳,۹۶۶	۲۳,۶۴۸	۳۱۸	۴۸۳,۷۲۴	۲۵,۹۹۹	۴۵۷,۷۲۵	بیش از سه تا شش ماهه
۸۹,۱۶۹	۸۸,۸۵۱	۳۱۸	۵۳۹,۶۸۸	۸۰,۳۱۳	۴۵۹,۳۷۵	جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت ویژه
						سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت
-	-	-	۳۴,۷۰۱,۹۳۵	-	۳۴,۷۰۱,۹۳۵	گواهی سپرده عام
۲۴,۱۴۲,۴۵۴	۶,۲۲۷,۵۶۴	۱۷,۹۱۴,۸۹۰	۱۶,۹۹۷,۶۲۳	۵۴۰,۵۷۳	۱۶,۴۵۷,۰۵۰	یک‌ساله
۷۹,۴۰۵,۸۱۷	-	۷۹,۴۰۵,۸۱۷	۹۶,۴۰۲,۷۷۷	-	۹۶,۴۰۲,۷۷۷	دوساله
۸۲,۰۰۰,۰۰۰	۸۲,۰۰۰,۰۰۰	-	۹۴,۵۸۱,۱۶۵	۹۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۰۸۱,۱۶۵	سه‌ساله
۱۸۵,۵۴۸,۲۷۱	۸۸,۲۲۷,۵۶۴	۹۷,۳۲۰,۷۰۷	۲۴۲,۶۸۳,۵۰۰	۹۳,۰۴۰,۵۷۳	۱۴۹,۶۴۲,۹۲۷	جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت
۲۹۴,۷۰۴,۸۰۱	۱۰۱,۵۱۶,۴۱۵	۱۹۳,۱۸۸,۳۸۶	۳۷۵,۶۴۰,۳۸۵	۱۱۲,۹۱۸,۴۷۱	۲۶۲,۷۲۱,۹۱۴	جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار

۱-۱-۴. سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار برحسب زمان سررسید و نرخ سود

ارقام به میلیون ریال

گروه								
۱۴۰۰/۱۲/۲۹			۱۴۰۱/۱۲/۲۹					
جمع	جمع	۱۰ درصد و کمتر	۱۳ تا ۱۰ درصد	۱۶ تا ۱۳ درصد	۱۶ تا ۱۹ درصد	۱۹ تا ۲۰ درصد	بیش از ۲۰ درصد	
۲۰۷,۰۴۷,۴۰۰	۱۱۲,۶۱۹,۶۱۴	۱۱۲,۶۱۹,۶۱۲	-	-	۲	-	-	بدون سررسید
۸۱,۱۶۲,۲۵۲	۱۷۵,۵۱۷,۰۷۵	۱۱۳,۸۳۴,۲۹۷	۱,۶۵۰	۲,۴۲۰,۹۰۷	۴۸,۱۹۱,۶۶۵	۵,۰۲۱,۳۷۵	۶,۰۴۷,۱۸۱	۱۴۰۲
۶۰۰,۰۰۰	۸۱,۴۲۵,۲۲۴	-	-	۱,۶۰۰,۰۰۰	۷,۴۴۴,۹۸۹	۸,۱۵۱,۹۲۴	۶۴,۲۲۸,۳۱۱	۱۴۰۳
۱,۷۰۰,۰۰۰	۳,۷۸۸,۸۱۵	۲۰۰,۰۰۰	-	۱,۵۰۰,۰۰۰	۷,۶۵۰	-	۲,۰۸۱,۱۶۵	۱۴۰۴
۴,۵۰۰,۰۰۰	۴,۸۵۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۸۵۰,۰۰۰	-	-	۱۴۰۵ و پس از آن
۲۹۵,۰۰۹,۶۵۲	۳۷۸,۲۰۰,۷۲۸	۲۲۷,۶۵۳,۹۰۹	۱,۰۰۱,۶۵۰	۷,۵۲۰,۹۰۷	۵۶,۴۹۴,۳۰۶	۱۳,۱۷۳,۲۹۹	۷۲,۳۵۶,۶۵۷	جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت
	۲۹۵,۰۰۹,۶۵۲	۱۵۴,۲۳۴,۳۹۴	۱,۹۲۵,۳۴۰	۲۰,۵۰۷,۵۷۸	۸۲,۴۲۶,۸۹۱	۳۵,۹۱۵,۴۴۹	-	۱۴۰۰/۱۲/۲۹

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی								
۱۴۰۰/۱۲/۲۹			۱۴۰۱/۱۲/۲۹					
جمع	جمع	۱۰ درصد و کمتر	۱۳ تا ۱۰ درصد	۱۶ تا ۱۳ درصد	۱۶ تا ۱۹ درصد	۱۹ تا ۲۰ درصد	بیش از ۲۰ درصد	
۲۰۶,۷۴۲,۵۴۹	۱۱۲,۶۱۹,۶۱۴	۱۱۲,۶۱۹,۶۱۲	-	-	۲	-	-	بدون سررسید
۸۱,۱۶۲,۲۵۲	۱۷۵,۶۰۱,۲۴۷	۱۱۳,۹۱۸,۴۶۹	۱,۶۵۰	۲,۴۲۰,۹۰۷	۴۸,۱۹۱,۶۶۵	۵,۰۲۱,۳۷۵	۶,۰۴۷,۱۸۱	۱۴۰۲
۶۰۰,۰۰۰	۷۸,۷۸۰,۷۰۹	-	-	۱,۶۰۰,۰۰۰	۴,۸۰۰,۴۷۴	۸,۱۵۱,۹۲۴	۶۴,۲۲۸,۳۱۱	۱۴۰۳
۱,۷۰۰,۰۰۰	۳,۷۸۸,۸۱۵	۲۰۰,۰۰۰	-	۱,۵۰۰,۰۰۰	۷,۶۵۰	-	۲,۰۸۱,۱۶۵	۱۴۰۴
۴,۵۰۰,۰۰۰	۴,۸۵۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۸۵۰,۰۰۰	-	-	۱۴۰۵ و پس از آن
۲۹۴,۷۰۴,۸۰۱	۳۷۵,۶۴۰,۳۸۵	۲۲۷,۷۳۸,۰۸۱	۱,۰۰۱,۶۵۰	۷,۵۲۰,۹۰۷	۵۳,۸۴۹,۷۹۱	۱۳,۱۷۳,۲۹۹	۷۲,۳۵۶,۶۵۷	جمع سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت
	۲۹۴,۷۰۴,۸۰۱	۱۵۲,۲۸۴,۳۹۳	۱,۹۲۵,۳۴۰	۲۰,۵۰۷,۵۷۸	۸۴,۰۷۲,۰۴۱	۳۵,۹۱۵,۴۴۹	-	۱۴۰۰/۱۲/۲۹

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱-۲-۳۴. گردش سپرده های سرمایه گذاری ریالی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی			گروه						
مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	بازپرداخت سپرده های طی دوره	سپرده های جذب شده طی دوره	مانده در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	بازپرداخت سپرده های طی دوره	سپرده های جذب شده طی دوره	مانده در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	مانده در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	
۳۴,۷۰۱,۹۳۵	۱۸,۳۶۰,۵۲۹	۵۳,۰۶۲,۴۶۴	-	۳۴,۷۰۱,۹۳۵	۱۸,۳۶۰,۵۲۹	۵۳,۰۶۲,۴۶۴	-	-	گواهی سپرده عام
۱۶,۴۵۷,۰۵۰	۶,۶۷۶,۸۵۴	۵,۲۱۹,۰۱۴	۱۷,۹۱۴,۸۹۰	۱۶,۴۵۷,۰۵۰	۶,۶۷۶,۸۵۴	۵,۲۱۹,۰۱۴	۱۷,۹۱۴,۸۹۰	۱۷,۹۱۴,۸۹۰	یک ساله
۹۶,۴۲,۷۷۷	۲۰,۷۵۶,۲۰۱	۲۳۷,۷۵۳,۱۶۱	۷۹,۴۰۵,۸۱۷	۹۶,۴۲,۷۷۷	۲۰,۷۵۶,۲۰۱	۲۳۷,۷۵۳,۱۶۱	۷۹,۴۰۵,۸۱۷	۷۹,۴۰۵,۸۱۷	دو ساله
۲,۰۸۱,۱۶۵	۶۵,۰۷۱	۲,۱۴۶,۲۳۶	-	۲,۰۸۱,۱۶۵	۶۵,۰۷۱	۲,۱۴۶,۲۳۶	-	-	سه ساله
۱۱۲,۶۱۹,۶۱۲	۴,۱۶۳,۰۶۰,۴۴۰	۴,۱۷۹,۸۱۲,۶۹۱	۹۵,۸۶۷,۳۶۱	۱۱۲,۵۳۵,۴۴۰	۴,۱۶۳,۰۶۰,۴۴۰	۴,۱۸۱,۳۷۳,۶۶۸	۹۴,۲۲۲,۲۱۲	۹۴,۲۲۲,۲۱۲	سپرده های کوتاه مدت عادی
۴۵۹,۳۷۵	۱,۵۰۰	۴۶۰,۵۵۷	۳۱۸	۴۵۹,۳۷۵	۱,۵۰۰	۴۶۰,۵۵۷	۳۱۸	۳۱۸	سپرده های کوتاه مدت ویژه
-	۱۱۷,۰۹۵,۰۰۰	۱۱۷,۰۹۵,۰۰۰	-	۲,۶۴۴,۵۱۵	۱۱۷,۰۹۵,۰۰۰	۱۱۷,۷۸۹,۵۱۵	۱,۹۵۰,۰۰۰	۱,۹۵۰,۰۰۰	سپرده های سرمایه گذاری دریافتی از بانک ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی
۲۶۲,۷۲۱,۹۱۴	۴,۵۲۶,۰۱۵,۵۹۵	۴,۵۹۵,۵۴۹,۱۲۳	۱۹۳,۱۸۸,۳۸۶	۲۶۵,۲۸۲,۲۵۷	۴,۵۲۶,۰۱۵,۵۹۵	۴,۵۹۷,۸۰۴,۶۱۵	۱۹۳,۴۹۳,۲۳۷	۱۹۳,۴۹۳,۲۳۷	مانده سپرده های سرمایه گذاری ریالی

۱-۳-۳۴. گردش سپرده های سرمایه گذاری ارزی

گروه و شرکت اصلی						
مانده در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	بازپرداخت سپرده ها	سپرده های جذب شده طی دوره	مانده در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	
معادل ریالی	معادل ریالی	مبلغ ارزی	مبلغ ارزی	مبلغ ارزی	مبلغ ارزی	
میلیون ریال	میلیون ریال					سپرده های بلندمدت
۸۲,۳۷۲,۲۶۱	۹۲,۸۲۲,۳۷۳	۳۷۱,۲۸۹,۴۸۴	۴۰,۶۴۵,۰۹۵	۷۳,۲۷۵	۴۱۱,۸۶۱,۳۰۴	دلار
۱۹۲,۰۰۲	۲۰۳,۴۵۱	۷۶۷,۷۳۸	۱۳۷,۰۰۰	۳۲,۰۰۰	۸۷۲,۷۳۸	یورو
۵,۶۶۳,۳۰۱	۱۴,۷۵۲	۲۱۷,۶۲۴	۱۰۴,۱۹۱,۱۷۸	۷۶۶	۱۰۴,۴۰۸,۰۳۶	درهم
						سپرده های کوتاه مدت عادی و ویژه
۲۳,۴۸۹	۱۸,۹۱۳	۷۵,۶۵۰	۸۰,۲۹۷	۳۸,۵۰۰	۱۱۷,۴۴۷	دلار
۶۵,۳۶۲	۶۱,۴۰۰	۲۳۱,۷۰۰	۳۰,۰۶۵,۴۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۹۷,۱۰۰	یورو
						سپرده های سرمایه گذاری دریافتی از بانک ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی
۱۳,۲۰۰,۰۰۰	۱۹,۷۹۷,۵۸۲	۷۴,۷۰۷,۸۶۹	۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۳۴,۷۰۷,۸۶۹	۶۰,۰۰۰,۰۰۰	یورو
۱۰,۱۵۱,۴۱۵	۱۱۲,۹۱۸,۴۷۱					جمع سپرده های سرمایه گذاری ارزی

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱-۴-۳۴. ترکیب سپرده‌گذاران سپرده‌های سرمایه‌گذاری به شرح زیر می‌باشد:

شرکت اصلی			
۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
مبلغ	تعداد سپرده‌گذار	مبلغ	تعداد سپرده‌گذار
میلیون ریال		میلیون ریال	
۱۲۸,۸۲۷,۵۳۵	۳,۳۱۰	۱۷۷,۸۱۷,۳۰۵	۳,۷۶۲
۶۴,۳۶۰,۸۵۱	۲۲۸,۲۸۰	۸۴,۹۰۴,۶۰۹	۳۴۲,۹۹۹
-	-	-	-
۱۹۳,۱۸۸,۳۸۶	۲۳۱,۵۹۰	۲۶۲,۷۲۱,۹۱۴	۳۴۶,۷۶۱
۸۷,۷۱۲,۰۳۵	۱۰	۹۲,۵۴۵,۸۳۴	۴
۶۰۴,۳۸۰	۱۷۳	۵۷۵,۰۵۴	۱۳۶
۱۳,۲۰۰,۰۰۰	۳	۱۹,۷۹۷,۵۸۳	۵
۱۰۱,۵۱۶,۴۱۵	۱۸۶	۱۱۲,۹۱۸,۴۷۱	۱۴۵
۲۹۴,۷۰۴,۸۰۱	۲۳۱,۷۷۶	۳۷۵,۶۴۰,۳۸۵	۳۴۶,۹۰۶

۱-۴-۳۴. سود پرداختی سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار به شرح ذیل می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی				
مانده در	سود پرداختی طی	تفاوت سود قطعی و	سود علی‌الحساب	مانده در
۱۴۰۱/۱۲/۲۹	دوره	علی‌الحساب	طی دوره	۱۴۰۰/۱۲/۲۹
۷۷,۲۹۶	(۷,۴۳۳,۸۹۶)	۳۳,۰۶۷	۷,۴۵۸,۲۸۰	۱۹,۸۴۵
۱,۴۶۹	(۶,۷۳۲)	۱۵	۸,۱۷۰	۱۶
۳۴۹,۹۲۹	(۱,۶۰۴,۸۵۱)	۳,۶۷۲	۱,۹۵۱,۱۰۱	۷
۱۳۲,۶۲۰	(۲,۲۶۰,۷۳۷)	۱,۲۴۰	۲,۲۸۰,۵۰۸	۱۱۱,۶۰۹
۳۵۷,۱۷۰	(۲۲,۲۵۱,۶۵۱)	۳۴,۷۵۵	۲۲,۲۹۷,۴۴۰	۲۷۶,۶۲۶
۶,۹۹۷	(۱۹,۲۵۵)	۴۰	۲۶,۲۱۲	-
۸	-	-	-	۸
-	(۶۳۴,۱۴۵)	-	۶۳۴,۱۴۵	-
۳,۶۴۷,۶۸۶	(۲,۴۷۶,۱۲۵)	-	۵,۵۵۰,۶۳۱	۵۷۳,۱۸۰
۴,۵۷۳,۱۷۵	(۳۶,۶۸۷,۳۹۲)	۷۲,۷۸۹	۴۰,۲۰۶,۴۸۷	۹۸۱,۲۹۱

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۲-۴-۳۴. با توجه به بخشنامه شماره ۹۴/۶۹۳۸۳ مورخ ۱۳۹۴/۰۳/۲۰ رویه تعیین سهم هر یک از انواع سپرده های سرمایه گذاری از مابه التفاوت سود قطعی و علی الحساب در جلسه شماره ۴۱۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۳/۰۸ هیات مدیره مصوب گردید. اعمال رویه مزبور به شرح زیر بوده و در جدول فوق اعمال گردیده است.

درصد

نسبت تسهیم مابه التفاوت سود قطعی و علی الحساب	متوسط نرخ سود علی الحساب طی سال*	مابه التفاوت نرخ قطعی تخصیص داده شده	نرخ قطعی
سپرده های کوتاه مدت	۷/۱۰	۰/۰۳	۷/۱۳
سپرده های کوتاه مدت ویژه	۱۴/۶۲	۰/۰۳	۱۴/۶۵
گواهی سپرده عام	۱۶/۰۰	۰/۰۳	۱۶/۰۳
سپرده های یک ساله	۱۷/۳۶	۰/۰۳	۱۷/۳۹
سپرده های دو ساله	۲۰/۲۹	۰/۰۳	۲۰/۳۳
سپرده های سه ساله	۱۶/۷	۰/۰۳	۱۶/۷
جمع	۱۰۰		

* براساس میانگین ۵۲ هفته مانده سپرده های سرمایه گذاری

۳۵. بدهی به بانک ها و سایر موسسات اعتباری غیر بانکی

ارقام به میلیون ریال

یادداشت	گروه			
	شرکت اصلی	۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
بانک مرکزی				
سپرده دیداری - ارز	۱۷,۷۲۲,۱۱۳	۴۰,۶۶۹,۷۵۷	۱۷,۷۲۲,۱۱۳	۴۰,۶۶۹,۷۵۷
سپرده مدت دار - ارز	۳,۸۵۶,۷۸۷	۴,۸۴۹,۴۱۰	۳,۸۵۶,۷۸۷	۴,۸۴۹,۴۱۰
بدهی بابت خرید ارز	-	۱۶۳,۹۲۸	-	۱۶۳,۹۲۸
بدهی بابت عملیات بازار باز ریپو	۴۰,۲۱۷,۰۹۲	۲,۵۱۲,۶۰۲	۴۰,۲۱۷,۰۹۲	۲,۵۱۲,۶۰۲
کسر می شود موجودی امانی بانک مرکزی نزد بانک خاورمیانه (یادداشت ۲۴)	(۲۱,۵۷۸,۹۰۰)	(۴۵,۵۱۹,۱۶۸)	(۲۱,۵۷۸,۹۰۰)	(۴۵,۵۱۹,۱۶۸)
جمع بدهی به بانک مرکزی	۴۰,۲۱۷,۰۹۲	۲,۶۷۶,۵۲۹	۴۰,۲۱۷,۰۹۲	۲,۶۷۶,۵۲۹
بانک ها و موسسات اعتباری غیر بانکی داخلی				
سپرده های دیداری - ریال				
سپرده های دیداری - ارز	۱۰,۲۴۴,۷۱۸	۱۱,۳۶۷,۶۱۵	۱۰,۲۴۴,۷۱۸	۱۱,۳۶۷,۶۱۵
بدهی به سایر بانک ها بابت دستورپرداخت های پایا	۴,۳۵۲	۲۱,۶۷۸	۴,۳۵۲	۲۱,۶۷۸
بدهی به بانک ها بابت مبادلات شتابی	۶۲,۴۰۱	۱۵۷,۵۱۴	۶۲,۴۰۱	۱۵۷,۵۱۴
سپرده های سرمایه گذاری دریافتی از بانک ها و موسسات اعتباری (انتقالی از "سپرده سرمایه گذاری مدت دار")	۱۳,۲۰۰,۰۰۰	۱۹,۷۹۷,۵۸۵	۱۵,۱۵۰,۰۰۰	۲۲,۴۴۲,۱۰۰
سود پرداختی سپرده های سرمایه گذاری دریافتی از بانک ها و موسسات اعتباری (انتقالی از "سپرده سرمایه گذاری مدت دار")	۹۱,۵۰۲	۳۸۵,۹۵۰	۹۱,۵۰۲	۳۸۵,۹۵۰
جمع بدهی به بانک ها و موسسات اعتباری غیر بانکی داخلی	۲۳,۶۰۲,۹۷۳	۳۱,۷۳۰,۳۴۲	۲۵,۵۵۲,۹۷۳	۳۴,۳۷۴,۸۵۷
جمع بدهی به بانک ها و سایر موسسات اعتباری غیر بانکی	۶۳,۸۲۰,۰۶۵	۳۴,۴۰۶,۸۷۱	۶۵,۷۷۰,۰۶۵	۳۷,۰۵۱,۳۸۶

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۳۶. سود سهام پرداختنی

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی						
مانده در ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	تفاوت با تسهیلات کارکنان	سود سهام پرداختنی طی سال	مانده در ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سود سهام مصوب	سود نقدی هر سهام (ریال)	
۲,۷۰۸	-	(۷۹۲)	۳,۵۰۰	۳,۰۸۰,۰۰۰		سنوات قبل
۱,۷۹۷	-	(۶۱۸)	۲,۴۱۵	۹۰۰,۰۰۰	۱۵۰	سال منتهی به ۱۳۹۶/۱۲/۲۹
۸,۱۱۵	-	(۱,۹۴۶)	۱۰,۰۶۱	۱,۴۰۰,۰۰۰	۲۰۰	سال منتهی به ۱۳۹۷/۱۲/۲۹
۶,۹۴۵	-	(۴,۶۱۱)	۱۱,۵۵۶	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۰	سال منتهی به ۱۳۹۸/۱۲/۲۹
۱۱,۲۳۴	-	(۱۵,۶۱۰)	۲۶,۸۴۴	۳,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۰	سال منتهی به ۱۳۹۹/۱۲/۳۰
۳۰,۲۷۵	(۲۰,۵۰۴)	(۴,۹۴۹,۲۲۱)	-	۵,۰۰۰,۰۰۰	۲۰۰	سال منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
۶۱,۰۷۴	(۲۰,۵۰۴)	(۴,۹۷۲,۷۹۸)	۵۴,۳۷۶			جمع

۳۷. مالیات پرداختنی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی				گروه				
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۲,۸۴۳,۲۰۵	۱,۲۲۴,۰۴۸	۳,۵۱۷,۹۲۲	۱,۶۵۴,۴۵۱					مانده در ابتدای سال
-	۸۲۴,۴۱۷	۴۲۹,۷۱۴	۱,۳۹۴,۴۲۳					هزینه مالیات بر درآمد سال جاری
-	-	۶۱,۸۶۲	۶۷,۹۳۰					ذخیره احتیاطی مازاد
(۱,۶۱۹,۱۵۷)	(۱۷۲,۵۰۱)	(۲,۲۹۳,۱۸۵)	(۶۰۲,۹۰۳)					تادیه شده طی سال
۱,۲۲۴,۰۴۸	۱,۸۷۵,۹۶۴	۱,۷۱۶,۳۱۳	۲,۵۱۳,۹۰۱					ذخیره مالیات عملکرد متعلقه
-	-	-	-					پیش پرداخت‌های مالیاتی
۱,۲۲۴,۰۴۸	۱,۸۷۵,۹۶۴	۱,۷۱۶,۳۱۳	۲,۵۱۳,۹۰۱					مانده در پایان سال

۳۷-۱. خلاصه وضعیت مالیات پرداختنی برای سال‌های ۱۳۹۴ الی ۱۴۰۱ به شرح زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

نحوه تشخیص	۱۴۰۱/۱۲/۲۹						سال مالی
	مانده پرداختنی	مانده پرداختنی	پرداختی	قطعی	تشخیصی	ابرازی	
رسیدگی به دفاتر	-	-	۱۳۹,۷۱۸	-	۳۵۰,۲۸۹	۱۳۹,۷۱۸	۱۳۹۴
رسیدگی به دفاتر	-	-	۱۷۳,۲۷۹	-	۸۰۷,۳۴۶	۱۷۳,۲۷۹	۱۳۹۵
رسیدگی به دفاتر	-	-	۲۷۵,۷۱۸	۶۳۴,۵۰۹	۶۷۶,۸۳۶	۲۷۵,۷۱۸	۱۳۹۶
رسیدگی به دفاتر	-	-	۵۷۳,۴۵۴	-	۱,۳۲۶,۱۳۳	۴۰۰,۹۵۲	۱۳۹۷
رسیدگی به دفاتر	-	-	۱,۰۳۲,۴۹۱	-	۲,۵۶۸,۱۹۰	۱,۰۳۲,۴۹۱	۱۳۹۸
رسیدگی به دفاتر	-	-	۱,۶۱۹,۱۵۷	-	۴,۰۱۶,۰۵۱	۱,۶۱۹,۱۵۸	۱۳۹۹
-	-	-	-	-	-	-	۱۴۰۰
-	-	-	-	-	-	۹,۰۵۰,۰۷۸	۱۴۰۰
-	۸۲۴,۴۱۶	-	-	-	-	۲۰,۱۵۲,۶۰۹	۱۴۰۱
	۱,۲۲۴,۰۴۸	۱,۰۵۱,۵۴۸					ذخیره احتیاطی مازاد
	۱,۲۲۴,۰۴۸	۱,۸۷۵,۹۶۴					ذخیره مالیات قبل از پیش پرداخت
	-	-					پیش پرداخت‌های مالیاتی
	۱,۲۲۴,۰۴۸	۱,۸۷۵,۹۶۴					

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۲-۳۷. در محاسبه مالیات سال ۱۴۰۱ بانک از معافیت مالیاتی موضوع بند ۵ تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ مبنی بر احتساب نرخ صفر مالیاتی برای آن بخش از سود تقسیم نشده شرکت‌ها که به حساب سرمایه انتقال یابد و همچنین معافیت تبصره ۷ ماده ۵۱۰ قانون مالیات‌های مستقیم استفاده نموده است.

۳-۳۷. مالیات بر درآمد بانک تا پایان سال ۱۳۹۳ قطعی و تسویه شده است. جمع مبالغ پرداختی و پرداختی در پایان سال مورد گزارش بابت سال‌های ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۹، بالغ بر ۵,۸۸۸,۷۰۰ میلیون ریال کمتر از مجموع برگ‌های تشخیص مالیاتی صادره توسط اداره امور مالیاتی به شرح زیر است که در نتیجه گزارش اجرای قرار سال‌های مزبور این اختلاف به مبلغ ۵,۲۷۲,۱۹۶ میلیون ریال تعدیل شده است. بانک نسبت به نحوه صدور برگ تشخیص سال‌های مزبور اعتراض نموده است و پرونده در هیات‌های مربوطه در حال رسیدگی است. لذا بدهی بابت آن‌ها در حساب‌ها منظور نشده است.

ارقام به میلیون ریال

مالیات پرداختی	مالیات تشخیصی/قطعی	مزاد مورد مطالبه اداره امور مالیاتی
۳,۸۱۳,۸۱۷	۹,۷۰۲,۵۱۷	۵,۸۸۸,۷۰۰

۱-۳-۳۷. دلایل اصلی اختلاف مالیات پرداختی و پرداختی با مالیات تشخیصی/قطعی به شرح زیر است:

عمده اختلاف فی مابین مالیات ابرازی و تشخیصی سال‌های ۱۳۹۴ الی ۱۳۹۹ مربوط به مواردی از قبیل غیرقابل قبول دانستن بخشی از هزینه سود پرداختی به سپرده‌گذاران، تخصیص بخشی از سود سپرده‌های پرداختی به سپرده‌گذاران به درآمدهای معاف از مالیات، عدم اعمال بخشودگی مالیاتی موضوع تبصره ۷ ماده ۱۰۵ قانون مالیات‌های مستقیم، عدم اعمال تخفیفات ماده ۱۴۳ قانون مالیات‌های مستقیم در سال ۱۳۹۵ و محاسبه تسعیر اقلام پولی به نرخ مندرج در سامانه نیما در مقاطع گزارشگری بدون توجه به نامه ابلاغی بانک مرکزی به منظور تعیین نرخ ارز قابل تسعیر برای بانک‌ها می‌باشد. در خصوص هزینه سود پرداختی به سپرده‌گذاران، طبق رای مورخ ۱/۰۶/۱۴۰۱ هیات عمومی مبنی بر پذیرش تمامی سود پرداختی، موضوع به نفع بانک‌ها تعیین تکلیف شده است. همچنین به استناد مصوبه جلسه چهارم و دوم ستاد هماهنگی اقتصادی دولت مورخ ۱/۰۵/۱۴۰۰ محاسبه و اخذ سود ناشی از تسعیر دارایی‌های ارزی بر مبنای نرخ اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به سازمان امور مالیاتی تکلیف گردیده است. سایر موارد فوق از طریق نامه قانون بانک‌ها و موسسات اعتباری خصوصی به مقامات مالیاتی و وزارت امور اقتصادی و دارایی در حال پیگیری است.

۴-۳۷. اجزای اصلی هزینه مالیات بر درآمد به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	مالیات مربوط به صورت سود و زیان:
		عملیات در حال تداوم:
-	۸۲۴,۴۱۷	مالیات جاری
-	۸۲۴,۴۱۷	هزینه مالیات بر درآمد سال جاری
-	-	هزینه مالیات بر درآمد سال‌های قبل
-	۸۲۴,۴۱۷	هزینه مالیات بر درآمد عملیات در حال تداوم

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	عملیات متوقف شده:
-	-	مالیات جاری
-	-	هزینه مالیات بر درآمد سال جاری
-	-	هزینه مالیات بر درآمد سال‌های قبل
-	-	هزینه مالیات بر درآمد/اثر مالیاتی عملیات متوقف شده

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	مالیات مربوط به سایر اقلام سود و زیان جامع:
-	-	مالیات جاری
-	-	مالیات انتقالی مربوط به سایر اقلام سود و زیان جامع

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۳۷-۵. صورت تطبیق هزینه مالیات بر درآمد و حاصل ضرب سود حسابداری در نرخ (های) مالیات قابل اعمال به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	یادداشت
۲۰,۵۷۸,۰۷۵	۳۰,۷۱۱,۹۸۹	سود عملیات در حال تداوم قبل از مالیات
-	-	سود (زیان) عملیات متوقف شده قبل از مالیات
۲۰,۵۷۸,۰۷۵	۳۰,۷۱۱,۹۸۹	سود حسابداری قبل از مالیات
۴,۱۱۵,۶۱۵	۴,۹۱۳,۹۲۰	هزینه مالیات بر درآمد عملیات در حال تداوم و عملیات متوقف شده محاسبه شده با نرخ مالیات قابل اعمال ۱۶ درصد (سال ۱۴۰۰ با نرخ مالیات قابل اعمال ۲۰ درصد)
(۱,۸۱۰,۰۱۶)	(۲,۴۰۰,۰۰۰)	اثر درآمدهای معاف از مالیات (یادداشت ۲-۳۷):
	(۲۶,۳۹۳)	افزایش سرمایه موضوع بند ۵ تبصره ۲ قانون بودجه
(۲,۳۰۵,۵۹۹)	(۱,۶۶۳,۱۱۰)	درآمد حاصل از فروش اموال غیرمنقول
		سایر درآمدهای معاف
-	۸۲۴,۴۱۷	هزینه مالیات بر درآمد محاسبه شده با نرخ موثر مالیات ۲,۷ درصد (سال ۱۴۰۰ با نرخ موثر مالیات صفر درصد)
-	۸۲۴,۴۱۷	هزینه مالیات بر درآمد عملیات در حال تداوم
		هزینه مالیات بر درآمد/اثر مالیاتی عملیات متوقف شده

۳۷-۵-۱. به موجب بند ۵ تبصره ۲ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ به منظور تشویق سرمایه‌گذاری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بازار بورس و فرابورس و ترغیب آن‌ها به عدم تقسیم بخش بیشتری از سود اکتسابی و استفاده از منابع حاصل برای افزایش سرمایه و در نتیجه توسعه بخش‌های تولیدی و ایجاد فرصت‌های جدید شغلی در سال ۱۴۰۲ مالیات درآمد آن بخش از سود تقسیم نشده شرکت‌های مذکور که به حساب سرمایه انتقال می‌یابد مشمول نرخ صفر مالیاتی است.

۳۷-۶. اداره کل امور مالیاتی مودیان بزرگ اقدام به مطالبه ۷,۶۵۰ میلیارد ریال بابت مالیات موضوع تبصره ۵ ماده ۴ قانون جهش تولید مسکن برای سال اول اجرا قانون نموده است. به دلیل عدم تحقق فرآیند اجرایی دستورالعمل اعطای تسهیلات احداث و نوسازی مسکن، ابلاغی بانک مرکزی به شماره ۲۷۱۴۹۶/۲۷۰ مورخ ۱۷/۹/۱۴۰۰ امکان پرداخت تسهیلات برای این بانک فراهم نبوده است لذا مطالبه این مبلغ فاقد وجاهت قانونی می‌باشد و سازمان امور مالیاتی بدون توجه به ضوابط قانونی و بدون در نظر گرفتن اینکه درخواست ثبت شده‌ای جهت پرداخت تسهیلات در سامانه وزارت راه و شهرسازی برای بانک خاورمیانه وجود نداشته است، صرفاً به استناد مبلغ سهمیه تعیین شده توسط بانک مرکزی ج.ا.ا اقدام به محاسبه و مطالبه ۲۰ درصد مالیات نسبت به کل سهمیه مذکور نموده است. در این ارتباط مراتب اعتراض به هیات حل اختلاف بدوی تسلیم گردیده است.

۳۸. ذخایر و سایر پرداختی‌ها

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		یادداشت
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۱۱,۲۶۴,۴۳۱	۱۵,۶۱۲,۸۵۲	۱۱,۲۶۴,۴۳۱	۱۵,۶۱۲,۸۵۲	۳۸-۱ تسهیلات دریافتی از صندوق توسعه ملی
۲,۴۹۱,۳۸۳	۲,۸۶۶,۲۵۸	۲,۴۹۱,۳۸۳	۲,۸۶۶,۲۵۸	۳۸-۲ بدهی بانک بابت اعتبارات اسنادی مدت‌دار - ریال
۹,۴۳۷	۹,۱۵۴	۹,۴۳۷	۹,۱۵۴	بدهی بانک بابت اعتبارات اسنادی دیداری - ارز
-	۲۰,۹۸۸	-	۲۰,۹۸۸	بدهی بانک بابت اعتبارات اسنادی دیداری - ریال
۹۰,۱,۲۶۱	۱,۶۹۷,۳۴۷	۹۰,۱,۲۶۱	۱,۶۹۷,۳۴۷	حصة تحقق نیافته کارمزد و درآمد دریافتی (کارمزد و درآمد سال‌های آینده)
۳۴,۳۳۲	۶۲,۶۴۱	۳۴,۳۳۲	۶۲,۶۴۱	سپرده حسن انجام بیمانکاران
۹۰,۰۶۲	۱۷۶,۹۴۰	۹۹,۹۷۲	۱۹۰,۵۱۲	حق بیمه پرداختی
۴۱,۰۸۵	۵۲,۴۰۰	۴۱,۰۸۵	۵۲,۴۰۰	حق عضویت پرداختی صندوق ضمانت سپرده‌ها
۱۹,۱۰۰	۴۲,۲۸۷	۲۷۴,۴۶۴	۳۵۵,۳۶۵	مالیات‌های تکلیفی پرداختی
۱۰۶,۰۹۴	۱۷۲,۴۱۹	۱۱۱,۸۷۱	۱۸۳,۲۴۶	ذخیره بازخرید مرخصی
-	-	۴۲۲,۷۰۸	۲,۱۰۸,۶۲۰	جاری مشتریان کارگزاری
-	-	۱۰,۷۱۳,۴۶۴	۱۵,۱۴۴,۸۴۶	جاری مشتریان صرافی
۶۹۶,۲۸۸	۳,۱۹۸,۷۰۴	۶۴۴,۸۳۸	۵,۰۰۲,۱۱۴	سایر
۱۵,۶۵۳,۴۷۳	۲۳,۹۱۱,۹۹۰	۲۷,۰۰۹,۲۴۷	۴۳,۳۰۶,۳۴۳	جمع ذخایر و سایر بدهی‌ها

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۳۸-۱. تسهیلات دریافتی از صندوق توسعه ملی در تاریخ ترازنامه به شرح زیر است:

گروه و شرکت اصلی									
۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹						مبلغ دریافتی	
مانده تسهیلات	مانده تسهیلات به ارزش	مانده تسهیلات	مانده تسهیلات به ارزش	نرخ سود درصد	تعداد اقساط	سررسید نهایی	تاریخ دریافت	نوع ارز	
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال						میلیون ریال
۴۱۲,۶۲۱	۲,۰۶۳,۱۰۴	۴۱۴,۹۹۵	۱,۶۵۹,۹۷۹	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۰۸/۱۲	دلار	۲,۰۶۳,۱۰۴
۴۱۵,۷۷۵	۲,۰۷۸,۸۷۴	۵۱۹,۷۱۹	۲,۰۷۸,۸۷۴	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۰۸/۲۶	دلار	۲,۰۷۸,۸۷۴
۹۶,۰۷۷	۴۸۰,۳۸۳	۱۲۰,۰۹۶	۴۸۰,۳۸۳	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۰۹/۰۸	دلار	۴۸۰,۳۸۳
۲۱۳,۵۳۴	۱,۰۶۷,۶۷۲	۲۶۶,۹۱۸	۱,۰۶۷,۶۷۲	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۰۹/۱۷	دلار	۱,۰۶۷,۶۷۲
۱۱۲,۲۶۲	۵۶۱,۳۱۰	۱۴۰,۳۲۷	۵۶۱,۳۱۰	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۱۱/۱۳	دلار	۵۶۱,۳۱۰
۷۹۷,۷۹۸	۳,۹۸۸,۹۸۹	۹۹۷,۲۴۷	۳,۹۸۸,۹۸۹	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۱۲/۰۳	دلار	۳,۹۸۸,۹۸۹
۳۹۹,۴۴۹	۱,۹۹۷,۲۴۷	۴۹۹,۳۱۲	۱,۹۹۷,۲۴۷	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۱۲/۱۸	دلار	۱,۹۹۷,۲۴۷
۳۶۰,۶۱۰	۱,۸۰۳,۰۵۱	۴۵۰,۷۶۳	۱,۸۰۳,۰۵۱	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۷/۰۲/۰۷	دلار	۱,۸۰۳,۰۵۱
۹۵,۱۸۴	۴۷۵,۹۲۲	۱۱۸,۹۸۱	۴۷۵,۹۲۲	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۷/۰۲/۲۸	دلار	۴۷۵,۹۲۲
۱۸۹,۰۱۴	۹۴۵,۰۷۰	۲۳۶,۲۶۷	۹۴۵,۰۷۰	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۷/۰۳/۰۴	دلار	۹۴۵,۰۷۰
۳۳۶,۱۱۴	۱,۶۸۰,۵۶۸	۴۲۰,۱۴۲	۱,۶۸۰,۵۶۸	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۷/۰۶/۱۶	دلار	۱,۶۸۰,۵۶۸
۱۱۵,۶۲۸	۵۷۸,۱۴۰	۱۴۴,۵۳۵	۵۷۸,۱۴۰	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۷/۰۷/۰۶	دلار	۵۷۸,۱۴۰
۱۲۱,۵۲۷	۶۰۷,۶۳۴	۱۵۱,۹۰۹	۶۰۷,۶۳۴	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۷/۰۸/۰۷	دلار	۶۰۷,۶۳۴
۶۸۷,۶۲۴	۳,۴۳۸,۱۱۸	۹۵۶,۵۲۳	۳,۸۲۶,۰۹۰	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۴۰۰/۰۷/۱۹	دلار	۳,۸۲۶,۰۹۰
۱,۹۴۶,۸۳۳	۹,۷۳۴,۱۶۴	۲,۴۳۳,۵۴۱	۹,۷۳۴,۱۶۴	۲	۷	۱۴۰۳/۰۹/۲۷	۱۳۹۶/۱۰/۰۱	دلار	۱۳,۷۲۹,۴۴۱
۱۱۰,۸۷۸	۵۵۴,۳۸۰	۱۳۸,۵۹۸	۵۵۴,۳۸۰	۲	۷	۱۴۰۳/۰۹/۲۷	۱۳۹۸/۰۹/۲۷	دلار	۵۵۴,۳۸۰
۳,۲۴۸	۱۶,۲۴۰	۴,۰۶۰	۱۶,۲۴۰	۳,۵	۱۲	۱۴۰۸/۰۶/۲۷	۱۳۹۹/۱۲/۰۶	دلار	۱۶,۲۴۰
۳۱,۶۶۳	۱۵۸,۳۱۷	۳۹,۵۷۹	۱۵۸,۳۱۷	۳,۵	۱۲	۱۴۰۸/۰۶/۲۷	۱۳۹۹/۱۲/۰۶	دلار	۱۵۸,۳۱۷
۸,۳۰۷	۴۱,۵۳۷	۱۰,۳۸۴	۴۱,۵۳۷	۳,۵	۱۲	۱۴۰۸/۰۶/۲۷	۱۳۹۹/۱۲/۲۴	دلار	۴۱,۵۳۷
۹۳,۴۴۴	۴۶۷,۲۲۱	۱۱۶,۸۰۵	۴۶۷,۲۲۱	۳,۵	۱۲	۱۴۰۸/۰۶/۲۷	۱۳۹۹/۱۲/۲۴	دلار	۴۶۷,۲۲۱
۳,۹۲۹,۹۸۴	۱۹,۶۴۹,۹۲۲	۴,۹۱۲,۴۸۰	۱۹,۶۴۹,۹۲۲	۳,۵	۱۲	۱۴۰۸/۰۶/۲۷	۱۴۰۰/۰۱/۲۸	دلار	۱۹,۶۴۹,۹۲۲
-	-	۱,۲۵۹,۸۳۳	۳,۴۷۳,۴۲۸	۵,۵	۱۰	۱۴۰۶/۱۰/۱۷	۱۴۰۱/۱۰/۱۷	دلار	۳,۴۷۳,۴۲۸
-	-	۱,۲۵۹,۸۳۸	۳,۴۷۳,۴۴۱	۵,۵	۱۰	۱۴۰۶/۱۰/۱۷	۱۴۰۱/۱۱/۱۰	دلار	۳,۴۷۳,۴۴۱
۲۴۳,۶۷۴	۱,۲۱۸,۳۶۸	-	-	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۵/۱۲/۲۴	دلار	۱,۲۱۸,۳۶۸
۲۴۶,۶۰۷	۱,۲۳۳,۰۳۶	-	-	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۰۶/۲۴	دلار	۱,۲۳۳,۰۳۶
۲۱۴,۳۹۵	۱,۰۷۱,۹۷۴	-	-	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۰۶/۳۱	دلار	۱,۰۷۱,۹۷۴
۸۲,۱۸۱	۴۱۰,۹۰۴	-	-	۴	۴۸	۱۴۰۵/۰۶/۱۹	۱۳۹۶/۰۸/۰۵	دلار	۴۱۰,۹۰۴
جمع تسهیلات دریافتی از صندوق توسعه ملی									
۱۱,۲۶۴,۴۳۱	۵۶,۳۲۲,۱۴۵	۱۵,۶۱۲,۸۵۲	۵۹,۳۱۹,۵۹۰						

۳۸-۲. بدهی بانک بابت اعتبارات اسنادی مدت دار به مبلغ ۲,۸۶۶ میلیارد ریال مربوط به اعتبارات اسنادی مدت داری است که اسناد آن تحویل خریدار گردیده و بانک پرداخت آن را در سررسید تعهد کرده است. به طور معمول، بانک در سررسید نسبت به تامین وجه از خریدار و پرداخت آن اقدام می کند.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۳۹. ذخیره مزایای پایان خدمت و تعهدات بازنشستگی کارکنان

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی	گروه				
	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۲۲۷,۴۳۹	۳۲۷,۶۰۷	۲۴۷,۹۹۴	۳۶۳,۹۰۸	مانده در ابتدای سال	
(۶۵,۱۰۴)	(۴۸,۳۴۳)	(۶۸,۰۵۸)	(۵۳,۶۹۹)	پرداخت شده طی سال	
۱۶۵,۲۷۲	۳۴۹,۴۴۲	۱۸۳,۹۷۲	۳۸۰,۸۵۲	ذخیره تامین شده طی سال	
۳۲۷,۶۰۷	۶۲۸,۷۰۶	۳۶۳,۹۰۸	۶۹۱,۰۶۱	مانده در پایان سال	

۴۰. سرمایه

سرمایه بانک در بدو تاسیس مبلغ ۴,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (شامل تعداد ۴,۰۰۰ میلیون سهم به ارزش اسمی هر سهم ۱,۰۰۰ ریال) بوده است که طی چند مرحله به شرح زیر به مبلغ ۳۵,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (شامل تعداد ۳۵,۰۰۰ میلیون سهم به ارزش اسمی هر سهم ۱,۰۰۰ ریال) در پایان سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ افزایش یافته است.

محل افزایش سرمایه	مبلغ سرمایه جدید		درصد افزایش سرمایه	تاریخ ثبت افزایش سرمایه
	میلیون ریال	میلیون ریال		
		۴,۰۰۰,۰۰۰		سرمایه بانک بدو تاسیس
مطالبات حال شده و آورده نقدی	۵,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲۵	افزایش سرمایه در تاریخ ۱۳۹۶/۰۴/۲۱
سود انباشته	۶,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲۰	افزایش سرمایه در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۰۶
سود انباشته	۷,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۶٫۶	افزایش سرمایه در تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۰۶
سود انباشته و سایر اندوخته‌ها	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	۴۲٫۸	افزایش سرمایه در تاریخ ۱۳۹۸/۰۸/۰۱
سود انباشته	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	۵۰	افزایش سرمایه در تاریخ ۱۳۹۹/۰۶/۱۹
سود انباشته	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۶۶٫۶۶	افزایش سرمایه در تاریخ ۱۴۰۰/۰۹/۰۸
سود انباشته	۳۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۰	افزایش سرمایه در تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۱

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱-۴. ترکیب سهامداران در تاریخ صورت وضعیت مالی به شرح زیر است:

۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
درصد مالکیت	تعداد سهام	درصد مالکیت	تعداد سهام
درصد		درصد	
۴/۷	۱,۱۷۹,۶۱۴,۸۸۲	۵,۰	۱,۷۴۶,۳۵۲,۷۴۴
۳/۶	۸۹۵,۱۱۳,۶۶۲	۴,۸	۱,۶۹۱,۷۸۶,۹۰۱
۲/۵	۶۲۴,۹۹۹,۹۹۲	۲,۵	۸۷۴,۹۹۹,۹۸۸
۲/۲	۵۴۷,۷۹۷,۷۲۶	۱,۸	۶۲۸,۵۹۲,۷۷۹
۱/۵	۳۷۷,۴۵۱,۵۲۳	۱,۶	۵۶۳,۹۸۲,۵۰۳
۱/۴	۳۵۹,۹۹۹,۹۹۸	۱,۵	۵۲۸,۴۳۲,۱۳۲
۱/۳	۳۲۸,۸۹۲,۹۰۷	۱,۴	۴۷۶,۲۴۶,۵۶۸
۱/۳	۳۲۱,۹۴۹,۹۹۵	۱,۳	۴۶۰,۴۹۷,۳۸۴
۱/۲	۳۰۳,۹۶۲,۴۹۵	۱,۳	۴۵۰,۷۲۹,۹۹۳
۱/۲	۲۹۸,۹۹۹,۹۹۸	۱,۳	۴۴۰,۷۷۱,۱۴۵
۱/۱	۲۷۵,۵۷۱,۹۳۸	۱,۲	۴۲۵,۵۴۷,۴۹۳
۱/۱	۲۶۸,۷۴۹,۹۹۵	۱,۲	۴۱۸,۷۲۷,۱۳۱
۱/۱	۲۶۳,۴۸۹,۵۷۳	۱,۱	۳۷۶,۲۴۹,۹۹۳
۱/۰	۲۶۰,۴۱۵,۸۳۶	۱,۰	۳۶۱,۶۷۶,۰۰۰
۱/۰	۲۵۸,۳۳۹,۹۹۸	۱,۰	۳۶۱,۰۴۹,۷۶۱
۱/۰	۲۵۲,۴۷۵,۷۹۲	۱,۰	۳۵۸,۰۳۴,۰۶۹
۱/۰	۲۵۰,۹۹۹,۹۹۸	۱,۰	۳۵۳,۷۰۶,۱۰۸
	سایرین (کمتر از یک درصد)		سایرین (کمتر از یک درصد)
۲۲/۰	۵,۵۰۳,۳۷۴,۸۵۰	۲۰,۳	۷,۱۱۷,۸۵۴,۴۵۷
۴۹/۷	۱۲,۴۲۷,۷۹۸,۸۴۲	۴۹,۶	۱۷,۳۶۴,۷۶۲,۸۵۱
۱۰۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰

۲-۴. تصور تطبیق تعداد سهام اول سال و پایان سال:

طی سال مورد گزارش سرمایه بانک از مبلغ ۲۵,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال به ۳۵,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (معادل ۴۰ درصد) از محل سود انباشته، افزایش یافته که در تاریخ ۱۴۰۱/۱/۱ به ثبت رسیده است.

تعداد سهام

شرکت اصلی		
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۱۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	مانده ابتدای سال
۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	افزایش سرمایه از محل سود انباشته
۲۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	مانده پایان سال

۳-۴. سهام شرکت در مالکیت واحدهای فرعی و وابسته

۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
درصد مالکیت	تعداد سهام	درصد مالکیت	تعداد سهام	
۰/۱	۳۱,۲۷۱,۲۴۴	۰/۱	۳۳,۹۲۹,۲۱۵	شرکت بیمه زندگی خاورمیانه
۰/۱	۳۱,۲۷۱,۲۴۴	۰/۱	۳۳,۹۲۹,۲۱۵	جمع

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۴-۴. نسبت کفایت سرمایه بانک در تاریخ صورت وضعیت مالی معادل ۱۴٫۱ درصد می‌باشد که این نسبت بر مبنای الزامات ابلاغی بانک مرکزی ج.ا.ا. حداقل معادل ۸ درصد تعیین گردیده است. بنابراین این بانک در تاریخ صورت وضعیت مالی حداقل نسبت کفایت سرمایه را احراز نموده است. اطلاعات تفصیلی در این خصوص به شرح یادداشت شماره ۷-۵۳ (مدیریت سرمایه) افشاء گردیده است.

۴۱. اندوخته قانونی

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۵,۹۳۸,۰۴۵	۹,۰۲۴,۷۵۶	۵,۹۶۹,۱۵۲	۹,۰۶۷,۵۸۱	مانده در ابتدای سال
۳,۰۸۶,۷۱۱	۴,۴۸۳,۱۳۵	۳,۰۹۸,۴۲۹	۴,۵۳۱,۴۵۶	انتقال از سود قابل تخصیص
۹,۰۲۴,۷۵۶	۱۳,۵۰۷,۸۹۱	۹,۰۶۷,۵۸۱	۱۳,۵۹۹,۰۳۷	مانده در پایان سال

۴۱-۱. طبق مفاد بند الف ماده ۳۳ قانون پولی و بانکی و ماده ۸-۱۰ اساسنامه بانک، معادل ۱۵ درصد سود خالص هر سال پس از کسر زیان‌های وارده در سال‌های قبل به عنوان اندوخته قانونی در نظر گرفته می‌شود. منظور نمودن اندوخته قانونی تا زمانی که معادل سرمایه بانک شود، الزامی بوده و پس از آن اختیاری می‌باشد.

۴۲. سایر اندوخته‌ها

سایر اندوخته‌ها در صورت وضعیت مالی تلفیقی، مربوط به شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه می‌باشد که به موجب ابلاغیه شماره ۲۷۳/۲۰۰۲۰ مورخ ۱۳۹۹/۰۴/۱۸ سازمان بورس اوراق بهادار از سود انباشته به این سرفصل منتقل شده و تا زمان ادامه فعالیت شرکت غیرقابل تقسیم است و با رعایت ضوابط و مقررات سازمان بورس اوراق بهادار و اخذ مجوز از سازمان بورس قابل انتقال به سرمایه می‌باشد.

۴۳. تفاوت تسعیر ارز

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۲,۰۹۰,۵۶۴	۲,۲۶۰,۲۴۰	تفاوت تسعیر ارز عملیات خارجی در کشور آلمان
۲,۰۹۰,۵۶۴	۲,۲۶۰,۲۴۰	جمع
-	-	نتیجه تغییرات قانونی نرخ ارز
۲,۰۹۰,۵۶۴	۲,۲۶۰,۲۴۰	تفاوت تسعیر ارز

۴۴. سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)

خرید و فروش سهام بانک از طریق صندوق بازارگردان اختصاصی بر اساس آیین‌نامه حفظ ثبات بازار سرمایه و سیانت از حقوق سرمایه‌گذاران و سهامداران مصوب شورای عالی بورس و اوراق بهادار در ۱۳۹۹/۰۶/۲۰ و به منظور افزایش نقدشوندگی برای دارندگان اوراق بهادار و تنظیم عرضه و تقاضای بازار و مدیریت دامنه نوسان قیمت به شرکت‌ها تکلیف گردیده است. ماحصل صرف سهام ناشی از فروش سهام مزبور معادل مبلغ ۷۲,۴۸۱ میلیون ریال صرف سهام بوده است که در حقوق صاحبان سهام طبقه‌بندی گردیده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰		۱۴۰۱				
مبلغ	تعداد	کسر ناشی از فروش	صرف ناشی از فروش	مبلغ	تعداد	
۸۵۰,۹۹۵	۱۶۱,۸۷۸,۷۳۵	-	-	۲۸۴,۳۹۶	۱۱۹,۰۶۹,۴۲۰	خرید طی سال
(۳۱۱,۴۲۲)	(۳۶,۷۳۳,۴۶۶)	-	۷۲,۴۸۱	(۷۷۳,۳۴۸)	(۱۸۳,۰۵۳,۳۳۶)	فروش طی سال
۵۳۹,۵۷۳	۱۲۵,۱۴۵,۲۶۹	-	۷۲,۴۸۱	(۴۸۸,۹۵۲)	(۶۳,۹۸۳,۹۱۶)	خالص خرید (فروش) طی سال
۴۴۴,۱۰۸	۴۵,۹۷۷,۴۰۸			۹۸۳,۶۸۱	۱۷۱,۱۲۲,۶۷۷	مانده در ابتدای سال
۹۸۳,۶۸۱	۱۷۱,۱۲۲,۶۷۷			۴۹۴,۷۲۹	۱۰۷,۱۳۸,۷۶۱	مانده در پایان سال

۴۵. صرف سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱		
مبلغ	تعداد	
-	-	مانده در ابتدای سال
۷۲,۴۸۱	۱۸۳,۰۵۳,۳۳۶	سود حاصل از فروش
۷۲,۴۸۱	۱۸۳,۰۵۳,۳۳۶	مانده در پایان سال

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۴۶. تجدید طبقه‌بندی

طبق ویرایش ششم صورت‌های مالی نمونه بانک مرکزی، ابلاغی فروردین ۱۴۰۱، تغییراتی در برخی از صورت‌های مالی ایجاد گردیده است که به شرح یادداشت ۱-۴۶ می‌باشد.

۱-۴۶. به منظور ارائه تصویری مناسب از وضعیت مالی و نتایج عملیات، کلیه اطلاعات مقایسه‌ای مربوط در صورت‌های مالی مقایسه‌ای اصلاح و ارائه مجدد شده است و به همین دلیل اقلام مقایسه‌ای بعضاً با صورت‌های مالی ارائه شده در سال مالی قبل مطابقت ندارد.

۱-۴۶. اصلاح و ارائه مجدد صورت‌های مالی ۱۴۰۰/۱۲/۲۹

ارقام به میلیون ریال

گروه				
تجدید ارائه شده		تعدیلات		طبق صورت‌های مالی
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	جمع تعدیلات	تجدید طبقه‌بندی	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	
صورت وضعیت مالی:				
۵۰,۸۲۸,۲۴۸	۱۰,۶۴۸,۸۶۳	۱۰,۶۴۸,۸۶۳	۴۰,۱۷۹,۳۸۵	موجودی نقد
۴۵,۴۷۱,۱۱۹	(۱,۰۴۳,۱۴۱)	(۱,۰۴۳,۱۴۱)	۴۶,۵۱۴,۲۶۰	سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار
۶۰۷,۵۵۰	۶۰۷,۵۵۰	۶۰۷,۵۵۰	-	دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش
۲,۸۷۶,۵۵۲	(۵۴۸,۰۹۰)	(۵۴۸,۰۹۰)	۳,۴۲۴,۶۴۲	سایر دارایی‌ها
۶۵,۷۷۰,۰۶۵	۱۵,۲۴۱,۵۰۲	۱۵,۲۴۱,۵۰۲	۵۰,۵۲۸,۵۶۳	بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری
۳۸۵,۲۲۵,۷۷۵	۲۸۰,۷۴۹,۴۴۱	۲۸۰,۷۴۹,۴۴۱	۱,۰۴,۴۷۶,۳۳۴	سپرده‌های مشتریان
۱,۷۱۶,۳۱۳	۶۱,۸۶۰	۶۱,۸۶۰	۱,۶۵۴,۴۵۳	ذخیره مالیات عملکرد
۲۷,۰۰۹,۲۴۷	۱۰,۵۸۷,۰۰۳	۱۰,۵۸۷,۰۰۳	۱۶,۴۲۲,۲۴۴	ذخایر و سایر بدهی‌ها
-	(۲۹۵,۹۹۰,۹۴۳)	(۲۹۵,۹۹۰,۹۴۳)	۲۹۵,۹۹۰,۹۴۳	حقوق صاحبان سپرده‌های سرمایه‌گذاری
(۹۸۳,۶۸۱)	(۹۸۳,۶۸۱)	(۹۸۳,۶۸۱)	-	سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)
صورت سود و زیان:				
-	(۵۳,۳۷۳,۷۵۷)	(۵۳,۳۷۳,۷۵۷)	۵۳,۳۷۳,۷۵۷	درآمد تسهیلات اعطایی، سپرده‌گذاری و اوراق بدهی
۳۸,۳۲۹,۱۱۴	۳۸,۳۲۹,۱۱۴	۳۸,۳۲۹,۱۱۴	-	درآمد تسهیلات اعطایی
۵,۰۱۸,۲۴۱	۵,۰۱۸,۲۴۱	۵,۰۱۸,۲۴۱	-	درآمد سپرده‌گذاری در بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی
۹,۶۹۰,۷۳۷	۹,۶۹۰,۷۳۷	۹,۶۹۰,۷۳۷	-	درآمد سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی
۴۱,۲۶۳	۴۱,۲۶۳	۴۱,۲۶۳	-	سود (زیان) سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار
۲۵۳,۴۳۹	۲۵۳,۴۳۹	۲۵۳,۴۳۹	-	جایزه سپرده قانونی
(۳۲۹,۱۴۵)	۴۵,۱۷۵	۴۵,۱۷۵	(۳۷۴,۳۲۰)	هزینه کارمزد
-	(۱۰۴,۱۳۷)	(۱۰۴,۱۳۷)	۱۰۴,۱۳۷	خالص سود (زیان) سرمایه‌گذاری‌ها
۳,۷۶۰,۲۸۴	(۲,۵۷۷,۰۵۶)	(۲,۵۷۷,۰۵۶)	۶,۳۳۷,۳۴۰	سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی
(۴,۷۴۰,۲۹۶)	(۵۰۹,۱۲۱)	(۵۰۹,۱۲۱)	(۴,۲۳۱,۱۷۵)	هزینه‌های اداری و عمومی
-	۵۰۹,۱۲۱	۵۰۹,۱۲۱	(۵۰۹,۱۲۱)	هزینه استهلاک
۲,۲۷۶,۸۳۱	۲,۵۳۱,۸۸۱	۲,۵۳۱,۸۸۱	(۲۵۵,۰۵۰)	سایر درآمد و هزینه‌های عملیاتی
۱۴۵,۱۰۰	۱۴۵,۱۰۰	۱۴۵,۱۰۰	-	سود (زیان) سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی			
(تجدید ارائه شده)	تعدیلات		طبق صورت های مالی
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	جمع تعدیلات	تجدید طبقه بندی	۱۴۰۰/۱۲/۲۹
صورت وضعیت مالی:			
۴۵,۱۸۵,۴۲۶	(۱,۰۴۳,۱۴۱)	(۱,۰۴۳,۱۴۱)	۴۶,۲۲۸,۵۶۷
۶۰۷,۵۵۰	۶۰۷,۵۵۰	۶۰۷,۵۵۰	-
۲,۸۳۳,۷۱۸	(۵۴۸,۰۹۰)	(۵۴۸,۰۹۰)	۳,۳۸۱,۸۰۸
۶۳,۸۲۰,۰۶۵	۱۳,۲۹۱,۵۰۲	۱۳,۲۹۱,۵۰۲	۵۰,۵۲۸,۵۶۳
۳۸۷,۸۴۳,۸۲۲	۲۸۲,۳۹۴,۵۹۰	۲۸۲,۳۹۴,۵۹۰	۱۰۵,۴۴۹,۲۳۲
-	(۲۹۵,۶۸۶,۰۹۲)	(۲۹۵,۶۸۶,۰۹۲)	۲۹۵,۶۸۶,۰۹۲
(۹۸۳,۶۸۱)	(۹۸۳,۶۸۱)	(۹۸۳,۶۸۱)	-
سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار دارایی های غیر جاری نگهداری شده برای فروش سایر دارایی ها بدهی به بانک ها و سایر موسسات اعتباری سپرده های مشتریان حقوق صاحبان سپرده های سرمایه گذاری سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)			
صورت سود و زیان:			
-	(۵۳,۲۹۱,۰۴۵)	(۵۳,۲۹۱,۰۴۵)	۵۳,۲۹۱,۰۴۵
۳۸,۳۲۹,۱۱۴	۳۸,۳۲۹,۱۱۴	۳۸,۳۲۹,۱۱۴	-
۵,۰۱۸,۱۲۷	۵,۰۱۸,۱۲۷	۵,۰۱۸,۱۲۷	-
۹,۶۸۸,۹۵۸	۹,۶۸۸,۹۵۸	۹,۶۸۸,۹۵۸	-
۱,۶۹۳,۶۳۲	۱,۶۹۳,۶۳۲	۱,۶۹۳,۶۳۲	-
۲۵۳,۴۳۹	۲۵۳,۴۳۹	۲۵۳,۴۳۹	-
(۳۲۹,۱۴۵)	۴۵,۱۷۵	۴۵,۱۷۵	(۳۷۴,۳۲۰)
-	(۱,۸۳۷,۶۳۲)	(۱,۸۳۷,۶۳۲)	۱,۸۳۷,۶۳۲
۱,۹۰۳,۷۹۰	(۲,۵۷۷,۰۵۶)	(۲,۵۷۷,۰۵۶)	۴,۴۸۰,۸۴۶
(۴,۰۹۳,۸۶۵)	(۴۹۵,۹۱۳)	(۴۹۵,۹۱۳)	(۳,۵۹۷,۹۵۲)
-	۴۹۵,۹۱۳	۴۹۵,۹۱۳	(۴۹۵,۹۱۳)
۲,۲۷۶,۸۳۱	۲,۵۳۱,۸۸۱	۲,۵۳۱,۸۸۱	(۲۵۵,۰۵۰)
۱۴۵,۴۰۷	۱۴۵,۴۰۷	۱۴۵,۴۰۷	-
درآمد تسهیلات اعطایی، سپرده گذاری و اوراق بدهی درآمد تسهیلات اعطایی درآمد سپرده گذاری در بانک ها و موسسات اعتباری غیر بانکی درآمد سرمایه گذاری در اوراق بدهی سود (زیان) سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار جایزه سپرده قانونی هزینه کارمزد خالص سود (زیان) سرمایه گذاری ها سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی هزینه های اداری و عمومی هزینه استهلاك سایر درآمد و هزینه های عملیاتی سود (زیان) سرمایه گذاری های مرتبط با فعالیت های غیر بانکی			

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱-۴۶. اصلاح و ارائه مجدد صورت‌های مالی ۱۳۹۹/۱۲/۳۰

ارقام به میلیون ریال

گروه				
تجدید ارائه شده		تعدیلات		طبق صورت‌های مالی
۱۳۹۹/۱۲/۳۰	جمع تعدیلات	تجدید طبقه‌بندی	۱۳۹۹/۱۲/۳۰	
صورت وضعیت مالی:				
۴۸,۸۳۰,۱۲۷	(۵۲۹,۵۰۸)	(۵۲۹,۵۰۸)	۴۹,۳۵۹,۶۳۵	سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار
۴۸۸,۰۰۰	۴۸۸,۰۰۰	۴۸۸,۰۰۰	-	دارایی‌های غیرجاری نگهداری شده برای فروش
۲,۳۷۲,۰۰۵	(۴۰۲,۶۰۰)	(۴۰۲,۶۰۰)	۲,۷۷۴,۶۰۵	سایر دارایی‌ها
۱۴,۹۲۱,۲۸۹	۱,۹۰۰,۷۹۲	۱,۹۰۰,۷۹۲	۱۳,۰۲۰,۴۹۷	بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری
۳۳۳,۴۱۴,۰۵۹	۲۵۰,۵۶۸,۸۳۶	۲۵۰,۵۶۸,۸۳۶	۸۲,۸۴۵,۲۲۳	سپرده‌های مشتریان
-	(۲۵۲,۴۶۹,۶۲۸)	(۲۵۲,۴۶۹,۶۲۸)	۲۵۲,۴۶۹,۶۲۸	حقوق صاحبان سپرده‌های سرمایه‌گذاری
(۴۴۴,۱۰۸)	(۴۴۴,۱۰۸)	(۴۴۴,۱۰۸)	-	سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)
۲۵۸,۸۱۲	-	-	۲۵۸,۸۱۲	منافع فاقد حق کنترل
صورت سود و زیان:				
-	(۳۵,۸۶۲,۳۲۴)	(۳۵,۸۶۲,۳۲۴)	۳۵,۸۶۲,۳۲۴	درآمد تسهیلات اعطایی، سپرده‌گذاری و اوراق بدهی
۲۴,۶۹۲,۶۱۸	۲۴,۶۹۲,۶۱۸	۲۴,۶۹۲,۶۱۸	-	درآمد تسهیلات اعطایی
۲,۹۲۲,۲۰۶	۲,۹۲۲,۲۰۶	۲,۹۲۲,۲۰۶	-	درآمد سپرده‌گذاری در بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی
۸,۰۶۲,۶۰۶	۸,۰۶۲,۶۰۶	۸,۰۶۲,۶۰۶	-	درآمد سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی
۱۸۲,۹۹۹	۱۸۲,۹۹۹	۱۸۲,۹۹۹	-	جایزه سپرده قانونی
(۲۳۴,۷۰۰)	۳۷,۹۸۶	۳۷,۹۸۶	(۲۷۲,۶۸۶)	هزینه کارمزد
-	(۳۴۰,۶۶۳)	(۳۴۰,۶۶۳)	۳۴۰,۶۶۳	خالص سود (زیان) سرمایه‌گذاری‌ها
۶,۳۳۸,۱۲۶	(۴,۳۰۶,۲۲۹)	(۴,۳۰۶,۲۲۹)	۱۰,۶۴۴,۳۵۵	سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی
(۲,۹۴۶,۳۷۳)	۳۶۴,۰۳۳	۳۶۴,۰۳۳	(۳,۳۱۰,۴۰۶)	هزینه‌های اداری و عمومی
(۷۲۸,۰۶۶)	(۳۶۴,۰۳۳)	(۳۶۴,۰۳۳)	(۳۶۴,۰۳۳)	هزینه استهلاک
۴,۰۷۲,۲۶۱	۴,۲۶۸,۲۴۳	۴,۲۶۸,۲۴۳	(۱۹۵,۹۸۲)	سایر درآمد و هزینه‌های عملیاتی
۳۴۲,۵۵۸	۳۴۲,۵۵۸	۳۴۲,۵۵۸	-	سود (زیان) سرمایه‌گذاری‌های مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی				
تجدید ارائه (شده)	تعدیلات		طبق صورت های مالی	
۱۳۹۹/۱۲/۳۰	جمع تعدیلات	تجدید طبقه بندی	۱۳۹۹/۱۲/۳۰	
۴۸,۶۸۲,۲۷۷	(۵۲۹,۵۰۸)	(۵۲۹,۵۰۸)	۴۹,۲۱۱,۷۸۵	سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار
۴۸۸,۰۰۰	۴۸۸,۰۰۰	۴۸۸,۰۰۰	-	دارایی های غیر جاری نگهداری شده برای فروش
۲,۳۲۱,۹۸۴	(۴۰۲,۵۹۹)	(۴۰۲,۵۹۹)	۲,۷۲۴,۵۸۳	سایر دارایی ها
۱۴,۹۲۱,۲۸۹	۱,۹۰۰,۷۹۲	۱,۹۰۰,۷۹۲	۱۳,۰۲۰,۴۹۷	بدهی به بانک ها و سایر موسسات اعتباری
۳۳۵,۷۴۲,۸۲۱	۲۵۱,۷۰۹,۰۷۷	۲۵۱,۷۰۹,۰۷۷	۸۴,۰۳۳,۷۴۴	سپرده های مشتریان
-	(۲۵۳,۶۰۹,۸۶۹)	(۲۵۳,۶۰۹,۸۶۹)	۲۵۳,۶۰۹,۸۶۹	حقوق صاحبان سپرده های سرمایه گذاری
(۴۴۴,۱۰۸)	(۴۴۴,۱۰۸)	(۴۴۴,۱۰۸)	-	سهام تحت تملک صندوق اختصاصی بازارگردانی (سهام خزانه)
صورت سود و زیان:				
-	(۳۵,۸۶۲,۲۴۰)	(۳۵,۸۶۲,۲۴۰)	۳۵,۸۶۲,۲۴۰	درآمد تسهیلات اعطایی، سپرده گذاری و اوراق بدهی
۲۴,۶۹۲,۶۱۹	۲۴,۶۹۲,۶۱۹	۲۴,۶۹۲,۶۱۹	-	درآمد تسهیلات اعطایی
۲,۹۲۲,۱۲۱	۲,۹۲۲,۱۲۱	۲,۹۲۲,۱۲۱	-	درآمد سپرده گذاری در بانک ها و موسسات اعتباری غیر بانکی
۸,۰۶۴,۵۰۱	۸,۰۶۴,۵۰۱	۸,۰۶۴,۵۰۱	-	درآمد سرمایه گذاری در اوراق بدهی
۸۷۵,۰۰۰	۸۷۵,۰۰۰	۸۷۵,۰۰۰	-	سود (زیان) سرمایه گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار
۱۸۲,۹۹۹	۱۸۲,۹۹۹	۱۸۲,۹۹۹	-	جایزه سپرده قانونی
(۲۳۴,۷۰۰)	۳۷,۹۸۶	۳۷,۹۸۶	(۲۷۲,۶۸۶)	هزینه کارمزد
-	(۱,۴۱۲,۷۶۷)	(۱,۴۱۲,۷۶۷)	۱,۴۱۲,۷۶۷	خالص سود (زیان) سرمایه گذاری ها
۳,۳۷۵,۶۹۶	(۴,۳۰۶,۲۲۹)	(۴,۳۰۶,۲۲۹)	۷,۶۸۱,۹۲۵	سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی
(۳,۰۲۶,۹۸۳)	(۳۵۳,۱۲۵)	(۳۵۳,۱۲۵)	(۲,۶۷۳,۸۵۸)	هزینه های اداری و عمومی
-	۳۵۳,۱۲۵	۳۵۳,۱۲۵	(۳۵۳,۱۲۵)	هزینه استهلاك
۴,۰۷۲,۲۶۱	۴,۲۶۸,۲۴۳	۴,۲۶۸,۲۴۳	(۱۹۵,۹۸۲)	سایر درآمد و هزینه های عملیاتی
۵۳۷,۷۶۷	۵۳۷,۷۶۷	۵۳۷,۷۶۷	-	سود (زیان) سرمایه گذاری های مرتبط با فعالیت های غیر بانکی

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۴۷. نقد حاصل از عملیات

صورت تطبیق سود خالص با جریان خالص ورود وجه نقد ناشی از فعالیت‌های عملیاتی به شرح زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۲۰,۵۷۸,۰۷۵	۲۹,۸۸۷,۵۷۲	۲۰,۲۱۰,۴۵۴	۳۱,۴۹۴,۰۱۵	سود (زیان) خالص
تعدیلات				
۴۹۵,۹۱۳	۷۴۷,۳۴۱	۵۰۹,۱۲۲	۷۶۳,۴۹۰	هزینه استهلاک
-	۸۲۴,۴۱۷	۴۷۹,۵۰۵	۱,۴۰۰,۴۹۱	هزینه مالیات بر درآمد
۱۰۰,۱۶۸	۳۰۱,۰۹۹	۱۱۵,۹۱۴	۳۲۷,۱۵۳	خالص افزایش (کاهش) ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان
(۱۱,۰۱۸)	(۱۷۱,۰۵۵)	(۱۱,۰۱۸)	(۱۷۱,۶۱۹)	خالص سایر (درآمدها) و هزینه‌های غیرعملیاتی
(۱۳,۶۳۲)	-	(۱۳,۶۳۲)	-	خالص زیان (سود) کاهش (افزایش) ارزش سرمایه‌گذاری‌ها
(۱۴۵,۴۰۷)	(۲۳۳,۰۶۳)	(۱۴۵,۱۰۰)	(۳۸۰,۷۷۵)	(سود) سهام شرکت‌ها و واحدهای صندوق‌های سرمایه‌گذاری (مرتبط با فعالیت‌های غیربانکی)
(۲,۹۳۰,۰۹۳)	(۲,۲۸۸,۲۹۶)	(۲,۹۳۰,۰۹۳)	(۲,۲۸۸,۲۹۶)	زیان (سود) تسعیر ارز موجودی نقد
۱۸,۰۷۴,۰۰۶	۲۹,۰۶۸,۰۱۵	۱۸,۱۲۶,۳۸۴	۳۱,۱۴۴,۴۵۹	جمع
تغییرات در دارایی‌ها و بدهی‌های عملیاتی				
۴۸,۸۹۸,۷۷۹	(۲۹,۴۱۳,۱۹۱)	۳۷,۵۰۸,۰۶۶	(۲۸,۷۱۸,۶۷۹)	افزایش (کاهش) بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری به استثنای تسهیلات دریافتی
۵۲,۱۰۱,۰۰۱	۱۴۴,۳۵۹,۶۶۶	۶۵,۱۵۲,۴۲۶	۱۴۴,۳۶۶,۹۲۴	افزایش (کاهش) سپرده‌های مشتریان
۴,۲۷۳,۴۳۲	۸,۲۵۸,۵۱۷	۱۴,۰۶۱,۲۰۷	۱۶,۲۹۷,۰۹۶	افزایش (کاهش) حصة عملیاتی ذخایر و سایر بدهی‌ها
۳,۸۳۵,۲۶۴	(۲,۳۱۸,۸۹۰)	۳,۸۳۵,۲۶۵	(۲,۳۱۸,۸۹۱)	کاهش (افزایش) مطالبات از بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی
(۱۱۵,۴۴۱,۴۴۳)	(۱۴۰,۷۸۸,۶۰۷)	(۱۱۵,۰۱۲,۳۷۱)	(۱۴۱,۰۳۲,۱۳۶)	کاهش (افزایش) تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی
۳,۵۱۰,۴۸۳	۲۴,۵۳۹,۵۹۲	۳,۴۶۱,۴۰۸	۲۴,۵۹۶,۰۴۴	کاهش (افزایش) سرمایه‌گذاری در سهام
(۲۷۲,۴۴۴)	۸۷۲,۷۵۵	۱۲۱,۹۶۸	۳۷۵,۲۳۶	کاهش (افزایش) مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته
(۱۱۹,۵۵۰)	(۷۸,۵۵۶)	(۱۱۹,۵۵۰)	(۷۸,۵۵۶)	دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش
(۶,۴۶۸,۱۲۲)	۴,۷۱۰,۸۳۶	(۶,۱۵۱,۴۸۷)	۱,۹۹۶,۴۹۰	کاهش (افزایش) حصة عملیاتی سایر حساب‌های دریافتی
(۵,۸۱۴,۱۷۲)	(۱۵,۵۴۸,۱۵۴)	(۵,۸۱۴,۱۷۲)	(۱۵,۵۴۸,۱۵۴)	کاهش (افزایش) سپرده قانونی
(۴۲,۲۶۳)	(۱۹۲,۸۷۷)	۵۴,۵۹۲	(۱۲۰,۳۷۲)	کاهش (افزایش) حصة عملیاتی سایر دارایی‌ها
(۱۵,۵۳۹,۰۳۵)	(۵,۵۹۸,۹۰۹)	(۲,۹۰۲,۶۴۹)	(۱۸۴,۹۹۸)	جمع
۲,۵۳۴,۹۷۱	۲۳,۴۶۹,۱۰۶	۱۵,۲۲۳,۷۳۵	۳۰,۹۵۹,۴۶۱	نقد حاصل از عملیات

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت های توضیحی صورت های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۴۸. معاملات غیرنقدی

معاملات غیرنقدی عمده طی سال به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

شرکت اصلی		گروه		یادداشت
سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سال مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۱۱۹,۵۵۰	۱۰۰,۵۵۶	۱۱۹,۵۵۰	۱۰۰,۵۵۶	۴۸-۱
-	-	۲۰۷,۹۹۱	-	تملیک دارایی در قبال تسهیلات اعطایی افزایش سرمایه از محل مطالبات حال شده سهامداران
۱۱۹,۵۵۰	۱۰۰,۵۵۶	۳۲۷,۵۴۱	۱۰۰,۵۵۶	جمع مبادلات غیرنقدی

۴۸-۱. در سال مالی مورد گزارش دارایی های زیر به تملیک بانک درآمده است.

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی						
مانده (بدهی) پس از تملیک	پرداختی بابت مازاد ارزش کارشناسی دارایی تملیک شده"	پرداختی توسط مشتری/ بخشودگی توسط بانک	"ارزش کارشناسی دارایی تملیک شده"	مبلغ طلب در زمان تملیک	نوع رابطه مشتری	نوع دارایی تملیکی
(۱۶,۸۴۴)	۳۶۰	(۷,۷۸۲)	(۱۰۰,۵۵۶)	۹۱,۱۳۵	مشتری غیرمرتبط	ملک مسکونی
(۱۶,۸۴۴)	۳۶۰	(۷,۷۸۲)	(۱۰۰,۵۵۶)	۹۱,۱۳۵		جمع

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۴۹. اقلام زیر خط

۴۹-۱. تعهدات بابت اعتبار اسنادی ارزی و ریالی

۴۹-۱-۱. تعهدات بانک بابت اعتبار اسنادی ریالی به شرح زیر می‌باشد:

گروه و شرکت اصلی								
مانده در پایان سال		واریز (ابطال) شده طی سال		گشایش شده طی سال		مانده در ابتدای سال		نوع اعتبار
میلیون ریال	تعداد	میلیون ریال	تعداد	میلیون ریال	تعداد	میلیون ریال	تعداد	
۱,۴۶۱,۱۳۳	۵	(۴,۳۵۴,۸۴۵)	(۱۲)	۵,۶۷۲,۰۴۱	۱۵	۱۴۳,۹۳۷	۲	دیداری
۲۱,۲۷۷,۴۴۴	۴۹	(۲۰,۱۰۳,۴۲۷)	(۹۱)	۳۸,۴۵۸,۴۷۵	۱۲۱	۲,۹۲۲,۳۹۶	۱۹	مدت‌دار
۲۲,۷۳۸,۵۷۷		(۲۴,۴۵۸,۲۷۲)		۴۴,۱۳۰,۵۱۶		۳,۰۶۶,۳۳۳		جمع

۴۹-۲. تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های صادره

۴۹-۲-۱. صورت وضعیت تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های ارزی به شرح زیر می‌باشد:

گروه و شرکت اصلی				
۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
معادل ریالی	مبلغ ارزی	معادل ریالی	مبلغ ارزی	
میلیون ریال		میلیون ریال		
۱۷,۹۶۴,۱۹۵	۸۱,۶۵۵,۴۳۳	۱۹,۳۰۳,۴۸۹	۷۲,۸۴۳,۳۵۳	یورو
۷۸,۳۸۹	۱,۴۴۵,۱۶۹	-	-	درهم امارات
۳,۰۴۱,۱۲۱	۱۵,۲۰۵,۶۰۳	۳,۷۳۷,۵۲۶	۱۴,۹۵۰,۱۰۳	دلار آمریکا
۹۷,۰۵۱	۳۷,۰۰۰,۰۰۰	-	-	روپیه هند
۲۱,۱۸۰,۷۵۶		۲۳,۰۴۱,۰۱۵		جمع تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های ارزی

۴۹-۲-۲. تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های صادره ریالی به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی	
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۱۰۳,۳۸۹,۹۰۰	۲۲۲,۱۲۲,۹۲۲

تعهدات بابت ضمانت‌نامه‌های صادره ریالی

۴۹-۳. سایر تعهدات بانک به شرح زیر می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی		
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۴,۵۶۴,۹۱۳	۱۴,۹۷۵,۶۸۴	تعهدات بابت تضمین اوراق مشارکت
۱,۸۳۲,۸۱۹	۴,۲۷۲,۲۴۷	تعهدات بابت کارت‌های اعتباری
۱۲,۲۷۳	۱۴,۷۱۳	سایر

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

گروه و شرکت اصلی	
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۶,۴۱۰,۰۰۵	۱۹,۲۶۲,۶۴۴
جمع سایر تعهدات	

۴-۴۹. تعهدات ایجاد شده بابت اعتبارات اسنادی و ضمانت نامه ها به تفکیک نوع وثیقه

ارقام به میلیون ریال

انواع اصلی وثایق		
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۱,۹۱۶,۶۵۷	۲۲,۰۴۴,۱۳۱	سپرده
۷۴,۲۴۹	۴,۴۲۰	اوراق مشارکت و سایر اوراق بدهی با تضمین سایر بانک ها
۴۸۵,۱۸۶	-	سهام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار
۳,۶۲۵,۴۱۴	-	زمین و ساختمان
۱۱۷,۳۴۶,۳۳۹	۲۳۲,۸۰۱,۴۱۷	چک و سفته و قرارداد لازم الاجرا
۱۲۳,۴۴۷,۸۴۵	۲۵۴,۸۴۹,۹۶۸	جمع تعهدات دارای وثیقه
۴,۱۸۹,۱۴۴	۱۳,۰۵۲,۵۴۶	تعهدات ایجاد شده بدون وثیقه
۱۲۷,۶۳۶,۹۸۹	۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴	جمع تعهدات ایجاد شده بابت اعتبارات اسنادی و ضمانت نامه ها

۵. تعهدات سرمایه ای و بدهی های احتمالی و دارایی های احتمالی

۵-۱. تعهدات سرمایه ای ناشی از قراردادهای منعقد و مصوب در تاریخ صورت وضعیت مالی به شرح زیر است:
همانطور که در یادداشت ۱-۲-۲۸ اشاره شده است، در تاریخ صورت وضعیت مالی مبلغ تعهد شده سرمایه گذاری شرکت داده پردازان سیمای آفتاب مبلغ ۱۹,۵۰۰ میلیون ریال می باشد.

ارقام به میلیون ریال

شرح	
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۱۹,۵۰۰	۱۹,۵۰۰
مبلغ تعهد شده سرمایه گذاری در شرکت ها	

۵-۲. بدهی های احتمالی

در تاریخ صورت وضعیت مالی بانک فاقد بدهی احتمالی می باشد. لازم به ذکر است دفاتر بانک بابت رعایت قوانین و مقررات مالیات بر ارزش افزوده و همچنین حسابرسی تأمین اجتماعی برای دوره سال مالی ۱۴۰۱ و ۱۴۰۰ رسیدگی نشده است.

۵-۱. رویدادهای بعد از صورت وضعیت مالی

از تاریخ صورت وضعیت مالی تا تاریخ تایید صورت های مالی، رویداد با اهمیتی که مستلزم افشا در صورت های مالی باشد (طبق بخش پنجم ضوابط ناظر بر حداقل استانداردهای شفافیت و انتشار عمومی اطلاعات توسط موسسات اعتباری)، رخ نداده است.

۵-۲. سود سهام پیشنهادی

۵-۲-۱. پیشنهاد هیات مدیره برای تقسیم سود، مبلغ ۷,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (مبلغ ۲۰۰ ریال برای هر سهم) است.

۵-۲-۲. هیات مدیره با توجه به افزایش سرمایه پیشنهاد شده و مبلغ قابل انتقال به سرمایه از محل سود انباشته و همچنین میزان سود در دسترس برای تقسیم سود، این پیشنهاد را ارائه نموده است.

۵-۲-۳. منابع مالی لازم برای پرداخت سود از محل نقدینگی بانک تأمین خواهد شد.

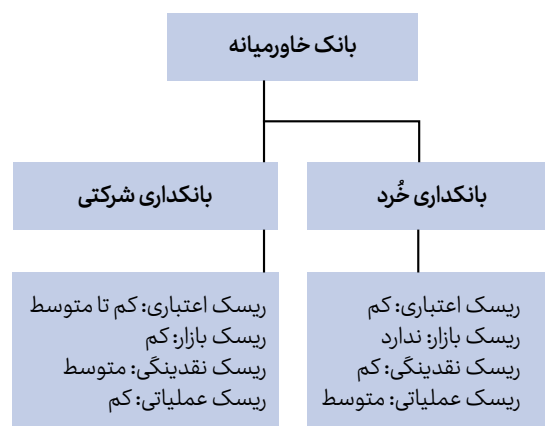
بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۵۳. تشریح ریسک‌های بانک

بانک در معرض ریسک‌های زیر قرار دارد:

- ریسک اعتباری
- ریسک نقدینگی
- ریسک بازار
- ریسک عملیاتی

میزان تاثیرپذیری بخش‌های مختلف کسب‌وکار بانک از ریسک‌های مالی تاثیرگذار به شرح نمودار ذیل می‌باشد.
۱- ۵۳. نمودار رابطه بین بخش‌های مختلف کسب‌وکار و ریسک‌های اصلی که هر واحد با آن‌ها مواجه است.

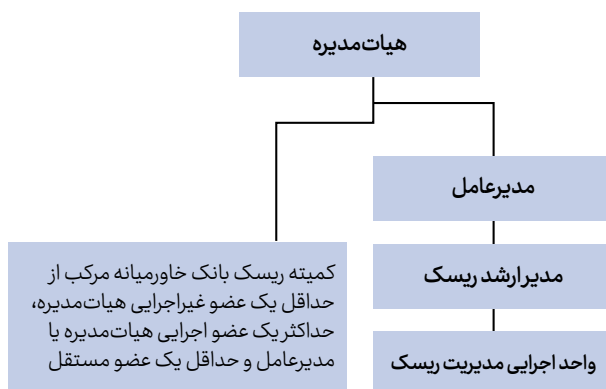
۲- ۵۳. چارچوب و نمودار ساختار مدیریت ریسک

مدیریت ریسک در بانک خاورمیانه شامل "کمیته ریسک" و واحد اجرایی "مدیریت ریسک" می‌باشد. کمیته ریسک وضعیت ریسک کسب‌وکار بانک را به هیات‌مدیره گزارش می‌دهد و از اعضای منتخب هیات‌مدیره و مدیریت ریسک تشکیل می‌شود. کمیته ریسک مسئول سیاست‌گذاری جهت ایجاد سازوکارهای شناسایی ریسک‌های کسب‌وکار بانک، اندازه‌گیری ریسک‌های شناخته شده، ایجاد تمهیدات لازم برای کاهش ریسک‌ها، ارائه توصیه‌های لازم برای کنترل ریسک‌ها و توصیه به مدیرعامل و هیات‌مدیره در مورد حدود پذیرش ریسک‌های قابل کنترل است. ساختار کمیته ریسک به طوری طراحی شده که استقلال مدیریت ریسک از سایر واحدهای بانک را تضمین می‌کند.

واحد اجرایی مدیریت ریسک با سرپرستی مدیر ارشد ریسک و تحت نظر مدیرعامل، مسئول اجرای سیاست‌های کمیته ریسک می‌باشد و در تصمیم‌گیری‌ها، سیاست‌گذاری‌ها و تهیه گزارش‌ها به هیات‌مدیره کمک می‌نماید و مستقیماً به مدیرعامل پاسخگو می‌باشد. ساختار کمیته ریسک و واحد اجرایی مدیریت ریسک طبق رهنمودهای بانک مرکزی ج.ا.ا. و منطبق با اصول ۱۳ گانه حاکمیت شرکتی بازل ۳ سال ۲۰۱۴ میلادی پایه‌گذاری شده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

نمودار ساختار مدیریت ریسک

۳-۵۳. ریسک اعتباری

۱-۳-۵۳. تعریف ریسک اعتباری

هرگونه عدم توانایی یا تمایل مشتریان اعتباری در باز پرداخت اصل و سود تسهیلات یا ایفای تعهدات به نحوی که منجر به تحمیل هزینه و کاهش درآمد بانک گردد، به عنوان ریسک اعتباری شناخته می شود.

۲-۳-۵۳. سیاست ها و خط مشی های اعتباری

بانک خاورمیانه سیاست های اعتباری خود را در چارچوب قوانین و مقررات مصوب بانک مرکزی ج.ا.ا. ایران تعریف می کند. رویکرد عمده بانک خاورمیانه ارائه خدمات و تسهیلات بانکی به شرکت های حقوقی خصوصا جهت برآورد نیازهای سرمایه در گردش و خدمات بانکی بین المللی می باشد. به همین ترتیب تسهیلات به اشخاص حقیقی عمدتا در قالب کسب و کار و در جهت برآورد نیازهای سرمایه در گردش و خدمات بانکی بین المللی اعطا می شوند. فعالیت های بین المللی بانک نیز در قالب تسهیلات مربوط به سرمایه در گردش شرکت های واردکننده و یا صادر کننده مواد اولیه و محصولات تمام شده صورت می گیرد. در شرایط خاص بانک خاورمیانه ممکن است برای تضمین پروژه های ملی به صورت سندیکایی ورود پیدا کند. اشخاص حقیقی می توانند برای کسب و کار خود و عمدتا در جهت برآورد نیازهای سرمایه در گردش و خدمات بانکی بین المللی درخواست ارائه بدهند.

سیاست های کمی بانک در اعطای اعتبار در زیر فهرست شده اند:

اصول کلی اعتبارسنجی مشتریان:

۱. شناسایی مشتری، اهلیت سنجی و اعتبارسنجی دقیق به نحوی که اعتبارسنجی بعمل آمده مبین میزان توان و ظرفیت اعتباری مشتری باشد و تسهیلات و تعهدات اعطایی بیش از ظرفیت اعتباری مشتری نبوده و محل مصرف تسهیلات و محل بازپرداخت تسهیلات صریحا مشخص و توسط بانک پایش گردد.
۲. مصوبات اعتباری صادره دارای مدت اعتبار حداکثر یک ساله بوده و شعبه مکلف است به صورت ادواری و با اخذ مستندات مالی و عملیاتی لازم، نسبت به تجدید و یا عنداللزوم تغییر شرایط یا لغو مصوبات اعتباری صادره اقدام نماید.
۳. نرخ تسهیلات، نوع و میزان وثایق به سابقه اعتباری مشتری بستگی دارد. همچنین مشتریان خوش حساب و دارای سپرده در بانک خاورمیانه و یا مشتریان با حساب های جاری فعال ممکن است از تخفیف های ویژه ای بهره مند شوند.
۴. حصول اطمینان از اعتبار، سهل البیع بودن، قابلیت نقل و انتقال، بالا بودن درجه نقدشوندگی و بلا معارض بودن کلیه وثایق ارائه شده توسط مشتری جهت استیفای حقوق بانک در صورت عدم ایفای تعهدات از سوی مشتری.
۵. اخذ چک های وصولی ناشی از معاملات تجاری به عنوان یکی از پوشش های مناسب جهت حصول اطمینان از انتقال وجوه درآمدی کسب و کار به حساب مشتری در بانک و همچنین اطلاع از کیفیت طرف های تجاری مشتری اعتباری بانک. در این راستا کمیته اعتباری می بایست نسبت به شناسایی طرف های تجاری مشتری اعتباری بانک اقدام نموده و با ذکر نام ایشان در مصوبه و ابلاغیه اعتباری قبول چک های وصولی پشتیبان را محدود به طرف های تجاری خوشنام و متعهد نموده و بطور مستمر پایش نماید تا مبالغ و سررسید چک های وصولی در چارچوب قابل قبول باشد.
۶. نظر به اهمیت کارکرد مشتریان با بانک خاورمیانه، بانک بطور ادواری نسبت به بررسی مطلوب بودن وضعیت فعالیت حساب های مشتری اطمینان حاصل می نماید.
۷. پایش عملکرد مشتری و بررسی ادواری نسبت به سنجش وضعیت اعتباری، و حصول اطمینان از مطلوبیت وضعیت مشتری در طول دوره همکاری با بانک.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۸. مشتریان متقاضی تسهیلات از نظر ریسک اعتباری ارزیابی می‌شوند و با توجه به درجه اعتباری مشتری، میزان و شرایط تسهیلات توسط کمیته‌های اعتباری تعیین می‌گردند.

۹. رتبه‌بندی مشتریان بخش مهمی از سیاست‌های اعتباری بانک خاورمیانه را تشکیل می‌دهد. وضعیت مالی (حسابرسی شده) و شفافیت عملکرد مالی مشتری، سهم به سزایی در بهبود رتبه اعتباری مشتری دارند.

۱۰. میزان و کیفیت وثایق و تضامین دریافتی از مشتریان مطابق با رتبه اعتباری مشتری تعیین می‌شود؛ به طوری که مشتریان با رتبه اعتباری پایین ملزم به ارائه میزان وثایق بیشتری در مقایسه با مشتریان با رتبه اعتباری بالا می‌باشند.

۱۱. انتظار می‌رود متوسط درجه اعتباری مشتریان بالاتر از B- قرار بگیرد.

۱۲. به طور کلی صدور مصوبات اعتباری بانک خاورمیانه به طور متمرکز در ستاد صورت می‌گیرد.

۱۳. طبق سیاست بانک، علاوه بر اعتبارسنجی که توسط مدیریت اعتبارات بانک صورت می‌پذیرد، تمام درخواست‌های اعتباری مشتریان باید توسط مدیریت ریسک اعتبارسنجی شده و به اطلاع مدیریت اعتبارات برسد تا در قالب رتبه اعتباری اولیه و تفصیلی در تصمیمات اعتباردهی و اخذ تضامین مورد توجه قرار بگیرد.

۱۴. مدیریت ریسک به صورت ادواری وضعیت تمرکز تسهیلات و تضامین اخذ شده را رصد نموده و به مدیرعامل و کمیته ریسک گزارش می‌دهد. همچنین مدیریت ریسک گزارش‌های متنوعی از تمرکز تسهیلات بر اساس صنایع مختلف و یا دسته‌بندی بر اساس ماهیت حقیقی و حقوقی مشتری و یا در دیگر قالب‌ها به فراخور نیاز به کمیته ریسک ارائه می‌نماید.

۳-۳-۵. واحدهای اجرایی مدیریت ریسک اعتباری

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه دارای یک واحد اجرایی است و واحد جداگانه‌ای برای هر یک از ریسک‌های بانک ندارد. کارشناسان واحد ریسک با گردش در مسئولیت‌های تعیین شده توسط مدیر واحد، علاوه بر ریسک‌های اعتباری، سایر ریسک‌های بانک را هم پوشش می‌دهند.

۳-۳-۴. حدود اختیارات سطوح مختلف سازمانی برای تصویب تسهیلات و تعهدات

به طور کلی صدور مصوبات اعتباری بانک خاورمیانه به طور متمرکز در ستاد صورت می‌گیرد. با توجه به میزان اعتبار درخواستی، مصوبات می‌توانند در سطوح ذیل صورت بگیرند:

۱- شعب: براساس وثایق نوع اول ملکی، تسهیلات تا سقف ۴ میلیارد ریال و بر اساس وثایق نوع اول در قالب سپرده‌های سرمایه‌گذاری ویژه/ بلندمدت یا اوراق صندوق سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت افق کارگزاری بانک خاورمیانه تا سقف ۵۰ میلیارد ریال و برای تعهدات براساس هر دو گروه وثایق نوع اول تا سقف ۸ میلیارد ریال. براساس وثایق نوع دوم تسهیلات تا سقف ۲ میلیارد ریال و تعهدات تا سقف ۴ میلیارد ریال.

۲- کمیته مرکز اعتبارات: بر اساس وثایق نوع اول و دوم، برای تسهیلات تا ۱٪ سرمایه نظارتی و برای تعهدات (بدون اعمال ضریب) تا ۲٪ سرمایه نظارتی.

۳- کمیته عالی اعتبارات: بر اساس وثایق نوع اول و دوم، برای تسهیلات تا ۱۰٪ سرمایه نظارتی و برای تعهدات (بدون اعمال ضریب) تا ۲٪ سرمایه (مجموع تسهیلات و تعهدات اعطایی با اعمال ضرایب نمی‌بایست از ۱۰٪ سرمایه نظارتی تجاوز نماید).

۴- هیات‌مدیره: حدود اختیارات هیات‌مدیره در اعطای تسهیلات/تعهدات افزون بر مجموع تسهیلات و تعهدات کمیته عالی اعتباری تسهیلات و تعهدات کلان، اشخاص مرتبط، سندیکائی و کنسرسیومی می‌باشد.

۳-۳-۵. روش‌های کاهش ریسک اعتباری

در حال حاضر با توجه به عدم وجود ابزار مالی مناسب، تن‌ها روش کاهش ریسک اعتباری اخذ تضامین و وثایق می‌باشد که با صلاحدید نهاد تصمیم‌گیرنده و با توجه به بررسی‌های واحد ریسک از صورت‌های مالی مشتریان و تعیین رتبه اعتباری توسط واحد ریسک، سابقه رفتاری مشتری، عدم سابقه بدحسابی در بانک‌های دیگر، بازدید کارشناسان اعتباری از محل کسب‌وکار و نظارت بر مصرف وام از ابزارهای مهم بانک برای کاهش ریسک اعتباری هستند. همچنین حضور وکلای خبره در بانک برای بررسی و تنظیم قراردادهای و پیگیری‌های لازم توسط وکلای بانک به کاهش ریسک اعتباری بانک کمک شایانی می‌کند.

۳-۳-۶. فرآیند اعتبار سنجی مشتریان

بیش از ۹۰٪ مشتریان تسهیلات بانک خاورمیانه را اشخاص حقوقی تشکیل می‌دهند و اعطای تسهیلات به اشخاص حقیقی اکثراً در قالب یک فعالیت اقتصادی درآمدزا مربوط به کسب‌وکار مشتری صورت می‌گیرد.

علاوه بر رعایت مقررات بانک مرکزی، باید کلیه متقاضیان تسهیلات توسط مدیریت ریسک اعتبارسنجی شوند و این کار باید به طور مستقل از بخش اعتبارات صورت گیرد. رتبه‌بندی ریسک اعتباری مشتریان بر اساس چهار مورد عمده زیر صورت می‌گیرد: ۱- سه سال صورت‌های مالی حسابرسی شده، ۲- برآورد مدیریت ریسک از جریان وجوه نقد شرکت برای پرداخت اصل و سود وام‌های کوتاه‌مدت از محل درآمدهای عادی شرکت و ۳- موارد کیفی از قبیل برآورد توان رقابتی و قابلیت مدیریتی، ۴- سابقه خوش حسابی

خلاصه فرآیند اعطای تسهیلات به شرکت‌ها و یا اشخاص حقیقی دارای کسب‌وکار به ترتیب زیر است:

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

- ۱- ارائه درخواست، اطلاعات، مدارک و مستندات مورد نیاز بانک توسط مشتری از طریق سامانه یکپارچه مدیریت اعتبارات (CARM) که در وب سایت بانک قرار دارد (<http://carm.middleeastbank.ir>). این موارد شامل اطلاعات ثبتی شرکت و مدیران، مجوزهای فعالیت، سوابق فعالیت، اطلاعات مالی می باشد.
- ۲- پس از تکمیل اطلاعات توسط مشتری، کارشناس اعتباری اطلاعات را بررسی کرده و در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر و یا جهت رفع ابهامات با مشتری تماس برقرار می کند.
- ۳- پس از تکمیل گزارش کارشناسی، رتبه اعتباری اولیه در سامانه یکپارچه مدیریت اعتبارات (CARM) محاسبه می شود. سپس کارشناس اعتباری اقدام به پاسخگویی یک سری پرسش های از پیش تعریف شده می نماید که منجر به تعدیل رتبه اعتباری (رتبه اعتباری تعدیل شده) می شود.
- ۴- همزمان رتبه بازپرداخت مشتری نزد بانک در سامانه مذکور محاسبه می گردد.
- ۵- در نهایت از ترکیب رتبه اعتباری پس از تعدیل و رتبه بازپرداخت، رتبه اعتباری نهایی مشتری محاسبه می گردد.
- ۶- رتبه اعلام شده توسط مدیریت ریسک به عنوان یکی از شاخص های مورد نیاز جهت تصمیم گیری برای اعطای اعتبار و اخذ وثایق قرار می گیرد.
- ۷- اعطای تسهیلات به اشخاص حقیقی به ندرت صورت می پذیرد و در برخی موارد که شخص دارای یک فعالیت اقتصادی مشخص و قابل رصد است، اظهارنامه مالیاتی و رتبه بازپرداخت نزد بانک مبنای تصمیم گیری جهت اعطای اعتبار قرار می گیرد.
- ۸- نسبت مالکانه برای مشتریان شرکتی بایستی حداقل منطبق با مقررات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران باشد.

۵۳-۳-۷ تحلیل کیفیت اعتباری

کیفیت دارایی های بانک شامل تسهیلات و تعهدات و سرمایه گذاری ها، نوع و مبلغ وثایق اخذ شده و کفایت وثایق اخذ شده (نسبت مانده تسهیلات اعطایی به ارزش روزآوری شده وثایق-LTV) از منظر ریسک اعتباری در جداول ۱-۷-۳-۵ الی ۵-۳-۳-۵ نمایش داده شده است.

۱-۷-۳-۵ جدول تحلیل کیفیت اعتباری تسهیلات و تعهدات اعطایی و سرمایه گذاری ها بر اساس رتبه بندی اعتباری داخلی بانک

جدول تحلیل کیفیت اعتباری بدون در نظر گرفتن ارزش وثایق و بر مبنای بررسی صورت های مالی، توان پرداخت اصل و سود وام و نحوه پرداخت مشتریان در گذشته تهیه شده است. وام های «درجه ۱- ریسک کم» تسهیلاتی هستند که مشتریان در گذشته بدهی خود را به موقع در سررسید پرداخت نموده اند و در مجموع از رتبه اعتباری B تا AAA برخوردار هستند. همچنین تسهیلات ارزی از منابع صندوق توسعه ملی در این طبقه لحاظ شده است. وام های «درجه ۲- ریسک متوسط» وام هایی هستند که مشتریان بدهی خود را به موقع در سررسید پرداخت نموده اند و در مجموع از رتبه اعتباری CCC- تا B- برخوردار هستند. وام های «درجه ۳- ریسک زیاد» عبارتند از وام هایی که مشتریان بدهی خود را به موقع در سررسید پرداخت نموده اند و در مجموع از رتبه اعتباری C تا CC برخوردار هستند به همراه کلیه تسهیلات سررسید گذشته و معوق. وام های «درجه ۴- در آستانه سوخت شدن» وام هایی هستند که در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ در موقعیت مشکوک الوصول قرار گرفته اند.

در مورد درجه ریسک تعهدات برای هر مشتری، همان درجه ریسک تخصیصی به وام آن مشتری منظور گردیده است. در مورد سرمایه گذاری ها، سرمایه گذاری های بلندمدت به عنوان درجه ریسک کم و سرمایه گذاری های کوتاه مدت (شامل شرکت های بورسی و فرابورسی) به عنوان درجه ریسک متوسط لحاظ شده است.

ارقام به میلیون ریال

تحلیل کیفیت اعتباری

تعهدات بابت ضمانت ها و اعتبار اسنادی		سرمایه گذاری ها		تسهیلات اعطایی به مشتریان		
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۹۶,۰۴۹,۱۹۷	۱۲۴,۶۹۰,۶۵۱	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	۳۰۹,۵۰۸,۴۲۰	۳۷۱,۵۰۳,۴۳۴	درجه ۱- ریسک کم
۳۰,۳۷۳,۹۳۳	۱۴۲,۵۶۳,۳۴۷	-	-	۴۵,۰۴۵,۱۰۷	۱۱۳,۴۲۸,۴۵۹	درجه ۲- ریسک متوسط
۱,۲۱۳,۸۵۹	۶۴۸,۵۱۶	-	-	۲,۲۶۸,۸۷۰	۱۴,۴۰۲,۵۸۵	درجه ۳- ریسک زیاد
-	-	-	-	۴,۹۵۸,۷۸۴	۵,۵۹۴,۵۵۷	درجه ۴- در آستانه سوخت شدن
۱۲۷,۶۳۶,۹۸۹	۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	۳۶۱,۷۸۱,۱۸۱	۵۰۴,۹۲۹,۰۳۵	جمع مبلغ ناخالص
		-	-	(۶,۳۴۳,۸۱۴)	(۸,۷۰۳,۰۶۱)	ذخیره کاهش ارزش
		۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	خالص مبلغ دفتری

* سرمایه گذاری ها شامل هر نوع اوراق بهادار با ویژگی حقوق مالکیت نظیر انواع سهام می باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۵۳-۳-۷-۲. جدول تحلیل کیفیت اعتباری تسهیلات اعطایی به مشتریان بر اساس طبقات دارایی‌ها

ارقام به میلیون ریال

تعهدات بابت ضمانت‌ها و اعتبار اسنادی		تسهیلات اعطایی به مشتریان		
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۱۲۷,۶۳۶,۹۸۹	۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴	۳۵۶,۰۸۶,۲۷۵	۴۸۹,۷۹۸,۴۱۲	جاری
-	-	۶۹۷,۰۷۹	۶,۱۳۶,۵۶۰	سررسید گذشته
-	-	۲۱,۰۱۱	۳,۲۲۵,۹۳۴	معوق
-	-	۴,۹۷۶,۸۱۶	۵,۶۶۸,۱۲۹	مشکوک
۱۲۷,۶۳۶,۹۸۹	۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴	۳۶۱,۷۸۱,۱۸۱	۵۰۴,۹۲۹,۰۳۵	جمع مبلغ ناخالص
-	-	(۶,۳۴۳,۸۱۴)	(۸,۷۰۳,۰۶۱)	ذخیره کاهش ارزش
۱۲۷,۶۳۶,۹۸۹	۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴	۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	خالص مبلغ دفتری

۵۳-۳-۷-۳. کیفیت اعتباری اوراق مشارکت و نظایر آن

ارقام به میلیون ریال

تحلیل کیفیت اعتباری		
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
		منتشره توسط دولت و بانک مرکزی
		وزارت امور اقتصادی و دارایی
۳۳,۵۶۸,۰۸۹	۱۶,۱۲۰,۸۱۶	واسط مالی اردیبهشت یکم (با مسئولیت محدود)
۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	واسط مالی خرداد (با مسئولیت محدود)
۳,۰۰۰,۰۰۰	-	واسط مالی تیر (با مسئولیت محدود)
۳,۰۰۰,۰۰۰	-	سرمایه‌گذاری شعبه مونیخ در اوراق دولتی سایر کشورها
۴۰۸,۵۳۲	۴۰۸,۵۳۲	کسر می‌شود: ذخیره کاهش ارزش انباشته
-	(۴۰۸,۵۳۲)	جمع
۴۱,۹۷۶,۶۲۱	۱۸,۱۲۰,۸۱۶	
		منتشره توسط بخش غیردولتی
		صندوق سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار با درآمد ثابت-افق خاورمیانه
۷,۰۰۰	۷,۰۰۰	بانک رفاه کارگران
-	۱,۱۳۳,۵۲۷	بانک تجارت
-	۲۱۶,۷۰۲	صندوق سرمایه‌گذاری مشترک افق روشن خاورمیانه
۱,۱۶۰	۱,۱۶۰	سرمایه‌گذاری شعبه مونیخ در اوراق بهادار سایر شرکت‌ها
۲,۰۳۴,۰۱۶	۲,۰۳۴,۰۱۶	کسر می‌شود: ذخیره کاهش ارزش انباشته
-	(۲,۰۳۴,۰۱۶)	جمع
۲,۰۴۲,۱۷۶	۱,۳۵۸,۳۸۹	جمع کل
۴۴,۰۱۸,۷۹۷	۱۹,۴۷۹,۲۰۵	

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۴-۷-۳-۵۳. نوع و مبلغ وثایق اخذ شده از مشتریان اعتباری

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	انواع اصلی وثایق
			تسهیلات اعطایی به مشتریان حقیقی
	۱۹,۴۵۳	۳۷,۱۲۳	اوراق مشارکت/صکوک
	۳۵۶,۱۸۰	۸۸۶,۲۲۰	اوراق سهام سریع المعامله
	-	-	اوراق سهام غیربورسی
	۱۳۳,۰۷۷	۱۹۲,۳۲۷	سپرده
	۷,۱۶۴,۸۸۶	۱۰,۲۴۸,۰۶۲	املاک و مستغلات
	۱۴,۱۷۴,۶۴۹	۱۷,۲۹۶,۲۲۴	چک
	۹۶۸,۷۸۸	۲,۱۴۱,۱۰۱	سفته
	۱۲,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	ماشین الات
	۷,۴۸۷,۷۶۱	۱۴,۲۴۷,۹۶۱	قرارداد لازم الاجرا
	<u>۳۰,۳۱۶,۷۹۴</u>	<u>۴۵,۰۶۱,۰۱۸</u>	جمع وثایق مشتریان حقیقی
			تسهیلات اعطایی به مشتریان حقوقی
	۱,۶۷۵,۹۸۲	۷۱۰,۴۷۶	اوراق مشارکت/صکوک
	۱۰۷,۳۰۷,۲۲۲	۹۸,۵۷۷,۶۵۱	اوراق سهام سریع المعامله
	-	-	اوراق سهام غیربورسی
	۱۵,۶۷۹,۰۹۱	۶,۹۶۴,۵۲۱	سپرده
	۱۰۰,۶۷۹,۵۷۲	۱۳۵,۹۴۶,۴۰۰	املاک و مستغلات
	۱,۲۵۵,۱۰۳,۹۵۹	۲,۱۰۱,۶۳۶,۶۶۷	چک
	۱۷,۴۹۷,۰۸۱	۱۳,۶۵۲,۶۵۳	سفته
	۳۰۶,۲۰۷,۳۲۲	۴۶۸,۸۲۲,۳۲۳	قرارداد لازم الاجرا
	۱۱,۲۶۹,۹۹۰	۱۲,۲۲۹,۹۹۰	ماشین آلات
	<u>۱,۸۱۵,۴۲۰,۲۱۹</u>	<u>۲,۸۳۸,۵۴۰,۶۸۱</u>	جمع وثایق مشتریان حقوقی
	<u>۱,۸۴۵,۷۳۷,۰۱۳</u>	<u>۲,۸۸۳,۶۰۱,۶۹۹</u>	جمع وثایق اخذ شده از مشتریان اعتباری

* مبلغ ذکر شده، ارزش تریهینی وثایق بر اساس گزارش کتبی کارشناس بانک می باشد.

۵-۷-۳-۵۳. مانده تسهیلات بر اساس نسبت مانده تسهیلات (به کسر ذخایر) به ارزش نقد روزآوری شده وثایق

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	شرح
			تسهیلات اعطایی به مشتریان حقیقی
	۶,۳۴۷,۵۵۱	۱۲,۰۵۰,۵۱۵	کمتر از ۵۰ درصد
	۳۰,۹۴۹	۶۸,۸۷۸	۷۰ تا ۷۱
	۳۱,۱۸۷	۵۹,۳۱۹	۹۰ تا ۷۱
	۱,۷۰۵	۳۳,۵۳۴	۱۰۰ تا ۹۱
	۸۵۴,۷۲۲	۱,۱۸۸,۷۲۰	بالاتر از ۱۰۰ درصد
	<u>۷,۲۶۶,۱۱۴</u>	<u>۱۳,۴۰۰,۹۶۶</u>	جمع
			تسهیلات اعطایی به مشتریان حقوقی
	۲۳۶,۳۰۸,۱۰۸	۳۶۰,۲۰۷,۶۶۰	کمتر از ۵۰ درصد
	۱,۶۵۶,۵۶۲	۱,۳۸۱,۲۵۲	۷۰ تا ۵۱
	۷,۴۴۲,۵۲۴	۷۶۰,۹۶۴	۹۰ تا ۷۱
	-	۳,۵۴۳,۸۹۶	۱۰۰ تا ۹۱
	۱۰۲,۷۶۴,۰۵۹	۱۱۶,۹۳۱,۲۳۶	بالاتر از ۱۰۰ درصد
	<u>۳۴۸,۱۷۱,۲۵۳</u>	<u>۴۸۲,۸۲۵,۰۰۸</u>	جمع
	<u>۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷</u>	<u>۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴</u>	جمع کل

* مبلغ مورد نظر در محاسبات، ارزش تریهینی روزآوری شده وثایق و با در نظر گرفتن ضرایب نقدشوندگی ذکر شده در بخشنامه طبقه بندی دارایی ها و ذخیره گیری می باشد. در این جدول افشای پوشش وثایق در اختیار بانک برای مانده بدهی مشتریان مد نظر می باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۸-۳-۵۳. تمرکز ریسک اعتباری

بیشترین تمرکز ریسک اعتباری در بانک خاورمیانه به اعطای تسهیلات کوتاه‌مدت تامین سرمایه در گردش شرکت‌های تولیدی، بازرگانی، پیمانکاری و یا صاحبان کسب‌وکار می‌باشد. شرکت‌های کارگزاری و سرمایه‌گذاری هم بخشی از مشتریان تسهیلات بانک را تشکیل می‌دهند که به شرط تمرکز عملیات خود در بانک، برای سهولت فعالیت مشتریان خود اقدام به اخذ تسهیلات از بانک خاورمیانه می‌کنند. به طور کلی پیش بینی جریان وجه نقد عملیاتی شرکت باید موید امکان بازپرداخت اصل و سود تسهیلات دریافتی از محل وجوه نقد عملیاتی شرکت باشد. بنابراین تمرکز ریسک اعتباری در مورد تسهیلات شخصی، تسهیلات مسکن، تسهیلات مصرفی و یا پروژه‌های دراز مدت در سطح حداقلی است. هرچند ممکن است برای پروژه‌های ملی، بانک خاورمیانه برای تضمین سودآوری پروژه به طور سندی‌کابی با همکاری سایر بانک‌ها اقدام کند.

مدیریت ریسک در حال حاضر شرکت‌های کارگزاری و اشخاص حقیقی را بر مبنای صورت‌های مالی رتبه‌بندی نمی‌نمایند ولی پوشش ریسک از طرق دیگر مانند شناخت مشتری، سابقه فعالیت و خوش حسابی با بانک خاورمیانه و سایر بانک‌ها و اخذ تضامین صورت می‌گیرد. مدیریت ریسک در حال گسترش مدل‌های داخلی برای پوشش لیزینگ‌ها، شرکت‌های سرمایه‌گذاری، صرافی‌ها و اشخاص حقیقی نیز می‌باشد.

متقاضیان تسهیلات باید به طور متوسط دارای رتبه اعتباری B و بالاتر باشند. طبق تعریف، مشتری با رتبه B قابلیت بازپرداخت تسهیلات دریافتی را در حال حاضر دارد هر چند شرایط بد اقتصادی کشور ممکن است باعث شود حتی این مشتریان با مشکلاتی روبرو شوند. گستره اعتبارسنجی مشتریان بانک خاورمیانه از AA تا C می‌باشد. متوسط اعتبار مشتریان بدون توجه به میزان وثایق در حدود B تا BB می‌باشد.

وثایق اخذ شده از متقاضیان با درجه اعتباری کمتر از متوسط بسیار بیشتر از وثایق اخذ شده از متقاضیان با درجه اعتباری بالای متوسط (B تا AA) می‌باشد. وثایق اخذ شده با توجه به رتبه متقاضی، اطمینان لازم را در مدیریت ریسک بانک ایجاد می‌کند که زیان مورد انتظار کمتر از یک درصد باشد.

در صورت افزایش قابل توجه تمرکز تسهیلات و یا تعهدات در یک بخش خاص، بانک سعی در کنترل و یا کاهش تسهیلات و تعهدات در آن بخش می‌کند. مدیریت ریسک در دوره‌های متناوب گزارش‌هایی در زمینه تمرکز تسهیلات در بخش‌های مختلف را به کمیته ریسک/ هیات مدیره ارائه می‌نماید.

میزان پذیرش ریسک اعتباری در بانک خاورمیانه با توجه به مانده تسهیلات، سپرده‌ها و با توجه به دیگر ریسک‌های موجود تغییر می‌کند. مثلاً در صورتی که نسبت تسهیلات به سپرده‌ها از حدود تقریبی ۸۵٪ تجاوز کند، بانک سعی می‌کند با انتخاب دقیق‌تر مشتریان این نسبت را کاهش دهد و موقعیت نقدینگی خود را در شرایط مطلوب نگاه دارد. همچنین اگر بانک مشاهده کند که ضریب ریسک متوسط تسهیلات (با توجه به محاسبات کفایت سرمایه بازل ۳) از حد معمول تجاوز کرده است، به مشتریان با کیفیت اعتباری بالاتر ارجحیت لازم داده می‌شود.

اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات با در نظر گرفتن روابط بین اشخاص که به نحوی از انحا با یکدیگر دارای وابستگی می‌باشند و با رعایت آیین‌نامه تسهیلات و تعهدات کلان مصوب شورای پول و اعتبار انجام می‌گیرد.

۸-۳-۵۳-۱. جدول توزیع بخش اقتصادی تسهیلات و سرمایه‌گذاری در سهام و تمرکز درون یا برون مرزی آن

ارقام به میلیون ریال

شرح	یادداشت	تسهیلات اعطایی		سرمایه‌گذاری در سهام		تعهدات بابت ضمانت‌ها و اعتبار اسنادی	
		۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
میلغ دفتری		۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴	۱۲۷,۶۳۶,۹۸۹
میزان تسهیلات بر اساس بخش‌های اقتصادی							
صنعت	۵۳-۳-۸-۱-۱	۳۲۹,۲۵۵,۱۱۲	۲۵۳,۰۸۶,۰۴۳	-	-	۱۲۰,۸۱۲,۲۴۵	۲۳,۶۶۸,۴۳۶
مسکن		۱۵,۳۱۵,۶۲۵	۵,۰۵۹,۷۱۳	-	-	۲۹,۷۸۹,۲۹۶	۲۰,۶۶۰,۹۵۷
بازرگانی		۸۹,۶۶۶,۷۴۱	۵۷,۲۱۵,۶۳۲	-	-	۳۷,۱۴۹,۰۹۵	۱۶,۴۶۹,۲۰۰
خدمات		۵۱,۱۴۴,۵۰۰	۳۳,۸۹۸,۹۵۶	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	۳۷,۸۳۶,۳۴۰	۲۲,۶۰۹,۸۷۹
کشاورزی		۲,۵۱۹,۷۲۱	۱,۲۱۰,۹۹۶	-	-	-	۶۲۵
معدن		۵,۴۸۴,۰۵۳	۳,۸۰۳,۱۲۱	-	-	۴۱,۹۴۱,۴۸۷	۱,۷۴۶,۳۳۰
بانک‌ها		-	-	-	-	-	-
سایر		۲,۸۴۰,۲۲۲	۱,۱۶۲,۹۰۶	-	-	۳۷۴,۰۵۱	۴۲,۴۸۱,۵۶۲
جمع		۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴	۱۲۷,۶۳۶,۹۸۹
میزان تسهیلات/تعهدات بر اساس داخل و خارج از کشور							
داخل کشور		۴۹۶,۲۲۵,۰۰۰	۳۵۵,۴۳۵,۰۰۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴	۱۲۷,۶۳۶,۹۸۹
خارج کشور		۹۷۴	۱,۷۵۸	-	-	-	-
جمع		۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۱,۱۶۶,۶۲۹	۱,۱۶۶,۶۲۹	۲۶۷,۹۰۲,۵۱۴	۱۲۷,۶۳۶,۹۸۹

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱-۱-۳-۵۳. توزیع تسهیلات، تعهدات و سرمایه گذاری ها بر اساس نوع صنعت به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال		شرح
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
تسهیلات		
۱۳,۶۷۱,۸۵۴	۱۹,۹۵۹,۹۱۷	خودرو و قطعات
۱۶,۸۲۶,۵۱۲	۲۶,۳۲۳,۴۵۸	صنایع معدنی و فلزی
۱۱۹,۰۲۸,۴۴۲	۲۲,۸۲۱,۱۵۴	صنایع پتروشیمی، شیمیایی و فرآورده های نفتی
۶۵,۱۰۰,۸۷۱	۸۹,۸۳۲,۱۸۷	غذایی و دارویی
۴۴۹,۵۷۴	۱۲۷,۰۱۷,۶۷۶	انرژی
۴۴۹,۸۸۹	۲,۲۳۶,۷۳۰	پیمانکاری
۱,۵۶۳,۹۹۸	۳,۹۰۲,۱۶۸	مخابرات، رایانه و صنایع وابسته
۳۵,۹۹۴,۹۰۳	۳۷,۱۶۱,۸۲۲	سایر
۲۵۳,۰۸۶,۰۴۳	۳۲۹,۲۵۵,۱۱۲	جمع
تعهدات		
۱,۱۷۶,۴۳۵	۲۸,۰۰۴,۹۵۰	خودرو و قطعات
۶,۸۴۸,۲۴۹	۳۸,۷۱۵,۰۸۶	صنایع معدنی و فلزی
۸,۲۷۷,۷۴۴	۱,۸۹۸,۵۱۸	صنایع پتروشیمی، شیمیایی و فرآورده های نفتی
۳۹۴,۱۷۸	۹,۰۱۷,۶۳۸	غذایی و دارویی
۴,۳۸۸,۴۹۷	۲۵,۴۴۱,۰۷۰	انرژی
۱,۲۴۴,۷۰۱	۵۷۳,۷۸۱	پیمانکاری
۳۳۱,۳۰۴	۳۳۰,۹۳۳	مخابرات، رایانه و صنایع وابسته
۱,۰۰۷,۳۲۸	۱۶,۸۳۰,۲۶۹	سایر
۲۳,۶۶۸,۴۳۶	۱۲۰,۸۱۲,۲۴۵	جمع
۲۷۶,۷۵۴,۴۷۹	۴۵۰,۰۶۷,۳۵۷	جمع کل

۱-۱-۳-۵۳. جدول توزیع تسهیلات بر اساس عقود مشارکتی و مبادله ای و نوع مشتری

۱۴۰۱/۱۲/۲۹		۱۴۰۰/۱۲/۲۹		شرح
مانده تسهیلات در پایان دوره		تسهیلات اعطایی طی دوره		
نسبت به کل درصد	مبلغ میلیون ریال	نسبت به کل درصد	مبلغ میلیون ریال	
۳	۱۳,۳۵۹,۰۸۰	۴	۴۷,۹۴۰,۴۲۳	مشتریان حقیقی
۹۷	۴۷۴,۰۵۷,۴۶۰	۹۶	۱,۲۳۶,۸۷۴,۱۷۳	مشتریان حقوقی
۹۸	۴۸۷,۴۱۶,۵۴۰	۱۰۰	۱,۲۸۴,۸۱۴,۵۹۶	جمع
۰	۴۱,۸۸۶	۰	-	مشتریان حقیقی
۱۰۰	۸,۷۶۷,۵۴۸	۱۰۰	۱,۹۶۲,۰۱۰	مشتریان حقوقی
۲	۸,۸۰۹,۴۳۴	۰	۱,۹۶۲,۰۱۰	جمع
۱۰۰	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۱۰۰	۱,۲۸۶,۷۷۶,۶۰۶	جمع کل
۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۰/۱۲/۲۹		شرح
مانده تسهیلات در پایان دوره		تسهیلات اعطایی طی دوره		
نسبت به کل درصد	مبلغ میلیون ریال	نسبت به کل درصد	مبلغ میلیون ریال	
۲	۷,۲۲۶,۰۴۶	۳	۲۲,۸۲۶,۷۴۳	مشتریان حقیقی
۹۸	۳۴۲,۷۱۸,۹۶۱	۹۷	۷۲۹,۸۸۴,۶۱۴	مشتریان حقوقی
۹۸	۳۴۹,۹۴۵,۰۰۷	۹۹	۷۵۲,۷۱۱,۳۵۷	جمع
۱	۴۰,۰۶۸	۱	۱۲۰,۲۸۷	مشتریان حقیقی
۹۹	۵,۴۵۲,۲۹۲	۹۹	۱۰,۴۴۴,۸۸۰	مشتریان حقوقی
۲	۵,۴۹۲,۳۶۰	۱	۱۰,۵۶۵,۱۶۷	جمع
۱۰۰	۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۱۰۰	۷۶۳,۲۷۶,۵۲۴	جمع کل

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۹-۳-۵۳. نحوه مدیریت تسهیلات و مطالبات غیرجاری

نظر به اهمیت نظارت و پیگیری بهنگام مطالبات بانک، کمیته‌ای تحت عنوان "کمیته وصول مطالبات بانک خاورمیانه" در مرداد ماه ۱۳۹۳ به ریاست مدیرعامل بانک و با حضور قائم مقام بانک، مشاور امورحقوقی مدیرعامل، معاون مدیرعامل در اعتبارات، مدیران اعتبارات، مدیر امور مالی، مدیر امور حقوقی و رئیس عملیات اعتباری تشکیل گردید. جلسات این کمیته به صورت هفتگی برگزار می‌گردد.

تصمیمات کمیته وصول مطالبات بانک در قالب صورت جلسات هفتگی ضبط و نگهداری گردیده و جهت پیگیری بعدی در دستور کار واحدهای ذیربط قرار می‌گیرد. لازم به ذکر است مطالبات بانک از تاریخ سررسید (دو ماه پیش از ورود به طبقه مطالبات سررسید گذشته) در دستور کار کمیته وصول مطالبات قرار داده می‌شود تا با توجه به اهمیت و حساسیت امر، نسبت به استعلام وضعیت مشتری و اتخاذ تصمیم لازم اقدام گردد.

در صورت عدم نتیجه‌گیری از پیگیری‌های انجام شده با مشتری، پرونده به امور حقوقی بانک ارجاع می‌گردد و پس از ارجاع پرونده به مدیریت حقوقی، اقدامات اجرایی و قضایی برطبق قوانین و مقررات انجام و پیگیری می‌گردد و بر حسب مورد منجر به تملیک و یا نقد نمودن مطالبات می‌گردد. در صورتی که در جلسه مزایده ثبتی و قضایی خریداری جهت شرکت ننماید بانک بر اساس مصلحت، شش‌دانگ اموال وثیقه یا بازداشتی را تملیک و یا بر اساس میزان مطالبات خود با مالک، شریک می‌گیرد. پس از تملیک وثیقه و یا مورد بازداشت توسط بانک خاورمیانه، اموال تملیک شده منطبق با قوانین بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از طریق مزایده عمومی به فروش رسیده و نقد می‌گردد.

۹-۳-۵۳. جدول گردش تسهیلات و مطالبات غیرجاری

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۱/۱۲/۲۹			۱۴۰۰/۱۲/۲۹			جمع
	اصل	سود	وجه التزام	اصل	سود	وجه التزام	
مانده تسهیلات غیرجاری در ابتدای سال	۵,۲۸۴,۷۲۱	۲۲۵,۰۹۷	۱۸۵,۰۸۸	۲,۷۰۸,۲۴۹	۲۴۳,۷۴۵	۲۵۷,۳۲۷	۳,۲۰۹,۳۲۱
انتقال یافته به غیرجاری در طی سال	۲۶,۱۷۱,۸۶۸	۷۷۰,۳۲۳	۷۵۲,۷۲۵	۱۵,۱۹۳,۲۲۹	۱,۰۱۹,۶۵۲	۲,۸۳۷,۳۳۴	۱۹,۰۵۰,۲۱۵
تسهیلات غیرجاری تسویه شده طی سال	(۱۰,۳۳۸,۳۴۱)	(۵۰۹,۵۸۸)	(۴۶۸,۸۶۱)	(۱۱,۳۱۶,۷۹۰)	(۱۱,۹۴۹,۹۴۵)	(۲,۸۵۵,۰۷۵)	(۱۵,۸۳۰,۹۰۱)
وصول نقدی	(۱,۰۳۳,۸۸۱)	-	-	(۱,۰۳۳,۸۸۱)	-	-	(۱,۰۳۳,۸۸۱)
وصول شده با تملیک دارایی	(۳۳,۴۲۴)	(۱,۷۹۶)	(۳,۸۹۸)	(۸۴,۰۵۷)	(۱۲,۴۱۹)	(۹,۲۷۳)	(۱۰۵,۷۴۹)
استمهال	(۶,۵۱۴,۰۰۸)	(۲۹۲,۴۰۶)	-	(۵۸۲,۷۵۵)	-	-	(۵۸۲,۷۵۵)
بخشش جرانش	-	-	(۹۶,۸۷۷)	-	-	(۴۵,۲۲۵)	(۴۵,۲۲۵)
مانده تسهیلات و مطالبات غیرجاری در پایان سال	۱۴,۵۷۰,۸۱۶	۱۹۱,۶۳۰	۳۶۸,۱۷۷	۵,۲۸۴,۷۲۱	۲۲۵,۰۹۷	۱۸۵,۰۸۸	۵,۶۹۴,۹۰۶

۹-۳-۵۳. توزیع تسهیلات و مطالبات غیرجاری بر اساس بخش‌های اقتصادی

ارقام به میلیون ریال

توزیع بخشی تسهیلات و مطالبات غیرجاری	مانده غیرجاری تسهیلات اعطایی		ذخیره خاص مطالبات مشکوک‌الوصول		خالص تسهیلات و مطالبات غیرجاری	
	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹
صنعت	۹,۸۴۲,۹۴۳	۳,۳۸۰,۶۱۵	(۶۶۵,۹۴۱)	(۶۱۹,۳۶۹)	۹,۱۷۷,۰۰۲	۲,۷۶۱,۲۴۶
مسکن	۱,۷۹۵,۲۰۴	۵۲۶,۷۰۹	(۲۰۴,۸۸۰)	-	۱,۵۹۰,۳۲۴	۵۲۶,۷۰۹
بازرگانی	۱,۵۷۰,۸۹۷	۱,۳۳۶,۴۹۹	(۴۱۰,۳۱۲)	(۳۳۶,۳۸۴)	۱,۱۶۰,۵۸۵	۱,۰۰۰,۱۱۵
خدمات	۳۹,۸۶۶	۳۹,۸۶۶	-	-	۳۹,۸۶۶	۳۹,۸۶۶
کشاورزی	۵۳۸,۴۸۳	۱,۰۱۸	-	-	۵۳۸,۴۸۳	۱,۰۱۸
سایر	۱,۳۴۳,۲۳۰	۴۱۰,۱۹۹	(۳۲,۱۴۷)	(۱۳,۸۳۷)	۱,۳۱۱,۰۸۳	۳۹۶,۳۶۲
جمع	۱۵,۱۳۰,۶۲۳	۵,۶۹۴,۹۰۶	(۱,۳۱۳,۲۸۰)	(۹۶۹,۵۹۰)	۱۳,۸۱۷,۳۴۳	۴,۷۲۵,۳۱۶

۹-۳-۵۳. مانده دارایی‌های تملیکی

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹
املاک و مستغلات مسکونی	۶۸۶,۱۰۶	۶۰۷,۵۵۰

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱۰-۳-۵۳. میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک اعتباری

میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک اعتباری دارایی‌های بانک مبلغ ۴۰,۹۴۵,۲۴۱ میلیون ریال می‌باشد. محاسبات این میزان سرمایه در جدول ۱۰-۳-۱ ارائه شده است. بانک نسبت به سرمایه پایه تاریخ صورت وضعیت مالی طبق یادداشت شماره ۱-۷-۵۳، مبلغ ۴۴,۸۱۱,۱۵۸ میلیون ریال مازاد، جهت پوشش ریسک اعتباری دارد.

۱۰-۳-۵۳. جدول محاسبه میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک اعتباری

ارقام به میلیون ریال	
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹
۳۴۱,۲۰۷,۲۰۵	۵۱۱,۸۱۵,۵۱۲
۸	۸
۲۷,۲۹۶,۵۷۶	۴۰,۹۴۵,۲۴۱

جمع دارایی‌های موزون به ریسک اعتباری

ضریب (درصد)

سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک اعتباری

۴-۳-۵۳. ریسک نقدینگی

۱-۴-۵۳. تعریف ریسک نقدینگی

ریسک نقدینگی از عدم توانایی بانک در انجام تعهدات کوتاه‌مدت خود ناشی می‌شود. ریسک نقدینگی معمولاً به علت نداشتن دارایی‌های کافی با درجه نقدشوندگی بالا و عدم توانایی بانک در نقد کردن سایر دارایی‌ها در زمان کم برای انجام تعهدات کوتاه‌مدت تشدید می‌شود.

۲-۴-۵۳. سیاست‌ها و خط‌مشی‌های مدیریت ریسک نقدینگی

برای کنترل ریسک نقدینگی و یا اطمینان از قابلیت انجام تعهدات کوتاه‌مدت بانک لازم است که سیاست‌های مدیریت دارایی‌ها و تامین منابع بانک ترسیم شود.

سیاست مدیریت دارایی‌های بانک خاورمیانه مانند سال‌های قبل بر مبنای وام دادن کوتاه‌مدت به شرکت‌ها و برقراری رابطه بلندمدت با مشتریان شرکتی استوار است. در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ پورتنفوی تسهیلات بانک (قبل از اعمال ذخیره کاهش ارزش) نزدیک به ۷۵٪ کل دارایی‌های بانک را تشکیل می‌دهد. بخش مهم پورتنفوی تسهیلات بانک شامل وام‌های کوتاه‌مدت برای تامین مالی سرمایه در گردش شرکت‌ها و اشخاص حقیقی دارای کسب‌وکار برای خرید مواد اولیه، فروش اقساطی تخصیص یافته است که ۵۰٪ کل دارایی بانک را تشکیل می‌دهد. همچنین تسهیلات بانک شامل وام‌های بلندمدت (تسهیلات صندوق توسعه ملی) ۲۵٪ کل دارایی‌های بانک را تشکیل می‌دهد. مشتریان شرکتی بر مبنای صورت‌های مالی، بررسی جریان و جوه نقد و قابلیت مشتری برای پرداخت اصل و سود تسهیلات از محل درآمدهای شرکت از نظر ریسک اعتباری رتبه‌بندی می‌شوند. بانک خاورمیانه دارای سیاست حداقلی در زمینه سرمایه‌گذاری در شرکت‌های بورسی و فرابورسی است لذا در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ مقدار پورتنفوی بانک در سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت بانک کمتر از ۵,۰٪ دارایی‌های بانک را تشکیل می‌دهند که شامل شرکت‌های بیمه عمر و زندگی خاورمیانه، کارگزاری بانک خاورمیانه و صرافی و خدمات ارزی خاورمیانه جهت تسهیل انجام نیازهای مالی غیربانکی مشتریان، بعلاوه یک شرکت تکنولوژی اطلاعات برای توسعه سیستم‌های بانکی و شرکت سازوکار ویژه تجارت می‌شود. با توجه به شرایط اقتصادی، در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ بانک خاورمیانه همانند سال‌های گذشته به سیاست محافظه‌کارانه خود در مدیریت نقدینگی ادامه داده و ۱۰٪ از کل دارایی‌های خود را با قابلیت نقدشوندگی بالا (شامل: دارایی‌های نقد و معادل نقد، اوراق مشارکت و مشابه آن دارای بازار معامله نقدی فعال) نگه داشته است. حدود ۱٪ از دارایی‌های بانک شامل دارایی‌های ثابت، دارایی‌های نامشهود و سایر دارایی‌ها بوده است که برای فعالیت‌های اصلی بانک به کار رفته‌اند.

تامین منابع بانک خاورمیانه از سه طریق صورت می‌گیرد: ۱- جریان وجوه نقد مشتریان شرکتی و افراد وابسته شرکت‌های مشتری ۲- افرادی که برای مدیریت دارایی‌هایشان با بانک خاورمیانه دارای روابط نزدیک و بلندمدت هستند، ۳- سایر افراد دارای سپرده‌های خرد.

۳-۴-۵۳. واحدهای اجرایی مدیریت ریسک نقدینگی

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه دارای یک واحد اجرایی است و واحد جداگانه‌ای برای هر یک از ریسک‌های بانک ندارد. کارشناسان واحد ریسک با گردش در مسئولیت‌های تعیین شده توسط مدیر واحد علاوه بر ریسک نقدینگی، سایر ریسک‌های بانک را هم پوشش می‌دهند.

۴-۴-۵۳. روش سنجش ریسک نقدینگی (شامل مبانی و مفروضات)

سنجش ریسک نقدینگی بر مبنای چند مدل سنتی و مدل‌های بازل ۳ صورت می‌گیرد. مدل‌های سنتی شامل نسبت‌های سپرده‌ها به تسهیلات، نسبت دارایی‌های نقد شونده بالا به کل دارایی‌ها، و شکاف نقدینگی می‌شوند. مدل‌های بازل ۳ شامل نسبت پوشش نقدینگی و نسبت منابع پایدار می‌شوند. نسبت پوشش نقدینگی قابلیت بانک برای پوشش خروج سپرده‌ها در شرایط بحرانی برای مدت ۳۰ روز را نشان می‌دهد. طبق دستورالعمل "حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی موسسات اعتباری" بانک مرکزی، این نسبت باید حداقل ۱۰۰٪ باشد که در اسفند ۱۴۰۱ این نسبت ۲۸٪ بوده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۵-۴-۵۳. سازوکارهای کنترل و پایش ریسک نقدینگی

برای اطمینان از حرکت بانک در جهت سیاست‌های ترسیم شده در بند ۲-۴-۶۴ و کنترل ریسک نقدینگی و مدیریت منابع و مصارف، مدیریت مالی هر روز یک گزارش از وضعیت سپرده‌ها، وام‌های اعطایی، انواع دارایی‌ها و بدهی‌های بانک، سودآوری دارایی‌ها و هزینه‌های منابع در اختیار مدیران ارشد بانک قرار می‌دهد. هر هفته وضعیت منابع و مصارف با حضور مدیران ارشد بانک مطالعه و تصمیم‌گیری‌های لازم برای پیشرفت امور گرفته می‌شوند. مدیریت ریسک در زمان‌های مقتضی گزارش‌هایی در زمینه محاسبات شکاف نقدینگی، نسبت پوشش نقدینگی و نسبت منابع پایدار بانک به مدیران ارشد بانک و هیات‌مدیره ارائه می‌دهد. با توجه به حدود تعیین شده برای انواع نسبت‌های مالی از جمله نسبت‌های نقدینگی، تصمیم‌های لازم برای مدیریت نقدینگی گرفته می‌شوند. در مورد ریسک نقدینگی این تصمیم‌ها می‌تواند شامل کاهش و یا افزایش حجم تسهیلات و در مقابل افزایش یا کاهش دارایی‌های نقدشونده بانک شود. بانک خاورمیانه تلاش دارد نسبت تسهیلات به منابع بانک بیش از ۸۵٪ نباشد. در مورد شکاف نقدینگی بانک پیوسته توازن مثبت قابل‌توجهی در دوره کمتر از سه ماه نگه می‌دارد.

۱-۵-۴-۵۳. ذخایر نقدینگی

جدول زیر ترکیب ذخایر نقدینگی بانک را نشان می‌دهد:

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹
مانده نزد بانک مرکزی	۴۰,۷۴۷,۱۴۰	۲۸,۶۴۵,۲۹۳
نقد و مانده نزد سایر بانک‌ها	۱۲,۹۵۶,۸۳۸	۴,۸۴۵,۱۵۰
اوراق منتشر شده دولتی	۱۸,۱۲۰,۸۱۷	۴۱,۵۶۸,۰۸۹
اوراق منتشر شده غیردولتی	۱,۳۵۸,۳۸۸	۲,۰۴۲,۱۷۶
جمع	۷۳,۱۸۳,۱۸۳	۷۷,۱۰۰,۷۰۸

۲-۵-۴-۵۳. جدول نسبت‌های نقدینگی

ارقام به درصد

ابتدای سال	میانگین دوره	حداکثر طی دوره	حداقل طی دوره	پایان دوره
۱۵	۱۳	۱۸	۹	۱۱
۲۰	۱۷	۲۲	۱۱	۱۳
۷	۱۴	۱۸	۸	۱۱
۸۹	۸۲	۹۵	۷۷	۹۱
۱۹۲	۱۷۶	۲۱۱	۱۶۳	۲۰۴
۴۷	۴۶	۵۰	۴۲	۴۹

- نقد و معادل نقد عبارتست از موجودی نقد، اوراق مشارکت و مشابه آن که دارای بازار معامله نقدی فعال می‌باشد.
* خالص دارایی‌های نقدی عبارتست از نقد و معادل نقد، اوراق سرمایه‌گذاری که دارای بازار فعال معامله نقدی هستند منهای سپرده بانک‌ها، اوراق بدهی انتشار یافته، سایر استقراض‌ها و تعهداتی که تا یک ماه بعد سررسید می‌شوند.
** سپرده‌های فرار شامل سپرده‌هایی می‌باشد که سررسید قراردادی ندارند نظیر سپرده قرض‌الحسنه جاری، پس‌انداز و کوتاه‌مدت می‌باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۵-۴-۵۳. تحلیل سررسید دارایی ها و بدهی ها

جدول زیر سررسید دارایی ها و بدهی های مالی بانک را بر اساس تاریخی که احتمال می رود مطالبه و یا تسویه شوند نشان می دهد.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹							
مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	بدون سررسید مشخص	مانده قبل از کسر ذخایر
دارایی ها							
۵۳,۷۰۳,۹۷۸	۵۳,۷۰۳,۹۷۸	-	-	-	-	-	۵۳,۷۰۳,۹۷۸
۴۰,۷۶۳,۶۲۳	۴۰,۷۶۳,۶۲۳	-	-	-	-	-	۴۰,۷۶۳,۶۲۳
۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۵۹,۳۲۹,۶۸۱	۲۲۷,۰۵۱,۷۶۴	۱۵۸,۲۸۸,۱۷۰	۱۵,۲۲۸,۴۵۸	۵,۳۹۶,۱۴۸	۳۰,۹۳۱,۷۵۳	۵۰۴,۹۲۹,۰۳۳
۲۰,۶۴۵,۸۳۴	۱,۱۳۴,۶۸۷	۱,۸۵۸,۵۹۰	۱۶,۳۹۳,۳۷۵	۸۵,۵۵۳	۱,۱۶۶,۶۲۹	۷,۰۰۰	۲۰,۶۴۵,۸۳۴
۱,۰۰۷,۵۰۷	-	-	۱,۰۰۷,۵۰۷	-	-	-	۱,۰۰۷,۵۰۷
۸,۳۳۱,۲۰۰	۶,۶۱۷,۶۱۰	-	۱۹۳,۵۰۰	۱,۴۹۴,۴۱۱	-	۲۵,۶۷۹	۸,۶۴۸,۰۴۲
۶۸۶,۱۰۶	-	-	-	۶۸۶,۱۰۶	-	-	۶۸۶,۱۰۶
۶,۱۱۶,۹۶۷	-	-	-	-	-	۶,۱۱۶,۹۶۷	۶,۱۱۶,۹۶۷
۲۲۷,۸۵۱	-	-	-	-	-	۲۲۷,۸۵۱	۲۲۷,۸۵۱
۴۲,۷۰۲,۳۷۴	۱,۱۲۵,۵۸۲	۱,۹۳۹,۳۸۸	۱۲,۸۵۹,۶۳۷	۱۵,۹۹۸,۴۲۷	۱۰,۷۷۱,۹۰۲	۷,۴۳۸	۴۲,۷۰۲,۳۷۴
۳,۱۷۷,۳۲۵	۱,۹۸۲,۹۰۱	۵۴۵,۲۴۷	۸۹,۵۷۷	۱۷۷,۰۹۲	-	۳۸۲,۵۰۸	۳,۲۱۵,۶۴۸
۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹	۱۶۴,۶۵۸,۰۶۲	۲۳۱,۳۹۴,۹۸۹	۱۸۸,۸۳۱,۷۶۶	۳۳,۶۷۰,۰۴۷	۱۷,۳۳۴,۶۷۹	۳۷,۶۹۹,۱۹۶	۶۸۲,۶۶۲,۶۹۸
بدهی ها							
۳۴,۴۰۶,۸۷۱	۱۴,۲۲۳,۳۳۶	۱۳,۶۰۴,۵۱۱	۲,۹۶۹,۷۵۴	۳,۶۰۹,۲۷۰	-	-	۱۴,۲۲۳,۳۳۶
۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸	۶۰,۱۳۶,۱۹۱	۱۲۷,۵۸۵,۴۸۰	۱۱۲,۰۲۶,۸۱۵	۱۳۸,۶۸۹,۴۶۹	۹۳,۵۸۷,۸۲۷	۱۷۷,۷۰۶	۵۵۲,۳۸۷,۰۲۴
۶۱,۰۷۴	۶۱,۰۷۴	-	-	-	-	-	۶۱,۰۷۴
۱,۸۷۵,۹۶۴	-	-	۸۲۴,۴۱۷	-	-	۱,۰۵۱,۵۴۷	۱,۸۷۵,۹۶۵
۲۳,۹۱۱,۹۹۰	۵,۳۱۳,۲۰۰	۸۴۵,۱۹۲	۱,۲۰۱,۷۹۶	۶,۷۰۵,۵۹۳	۵,۰۸۳,۴۴۹	۴,۷۶۲,۷۶۰	۲۳,۹۱۱,۹۸۸
۶۲۸,۷۰۶	-	-	-	-	-	۶۲۸,۷۰۶	۶۲۸,۷۰۶
۵۹۳,۰۸۸,۰۹۳	۷۹,۷۳۳,۸۰۱	۱۴۲,۰۳۵,۱۸۳	۱۱۷,۰۲۲,۷۸۲	۱۴۹,۰۰۴,۳۳۲	۹۸,۶۷۱,۲۷۶	۶,۶۲۰,۷۱۹	۵۹۳,۰۸۸,۰۹۳
۸۰,۵۰۰,۶۴۶	-	-	-	-	-	۸۰,۵۰۰,۶۴۶	۸۰,۵۰۰,۶۴۶
۱۴,۳۵۸,۲۵۸	۶۳۸,۶۶۷	۳,۶۹۶,۳۹۵	۹,۰۶۹,۶۷۹	۶۰,۱۰۲	-	۲۶۳,۴۱۵	۱۴,۳۵۸,۲۵۸
۶۸۷,۹۴۶,۹۹۷	۸۰,۳۷۲,۴۶۸	۱۴۵,۷۳۱,۵۷۸	۱۲۶,۰۹۲,۴۶۱	۱۴۹,۶۹۴,۴۳۴	۹۸,۶۷۱,۲۷۶	۸۷,۳۸۴,۷۸۰	۶۹۷,۰۷۰,۹۵۶
۸۴,۲۸۵,۵۹۴	۸۴,۲۸۵,۵۹۴	۸۵,۶۶۳,۴۱۱	۶۲,۷۳۹,۳۰۵	۱۱۶,۰۲۴,۳۸۷	۸۱,۳۳۶,۵۹۷	۴۹,۶۸۵,۵۸۴	۸۴,۲۸۵,۵۹۴
۸۴,۲۸۵,۵۹۴	۸۴,۲۸۵,۵۹۴	۱۶۹,۹۴۹,۰۰۵	۲۳۲,۶۸۸,۳۱۰	۱۱۶,۶۶۳,۹۲۳	۳۵,۳۲۷,۳۲۶	۱۴,۳۵۸,۲۵۸	۸۴,۲۸۵,۵۹۴
۹۸	۹۸	۱۰۰	۷۳	-۱۳۵	-۹۵	-۵۸	۹۸
۹۸	۹۸	۱۹۸	۲۷۱	۱۳۶	۴۱	-۱۷	۹۸
۱۵۹	۱۶۲	۱۱۹	-	-۲۲۰	-۱۵۴	-۹۴	۱۵۹
۱۵۹	۳۲۲	۴۴۰	۲۲۱	۶۷	-۲۷	-	۱۵۹

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰/۱۲/۲۹

مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	بدون سررسید مشخص	مانده قبل از کسر ذخایر
دارایی‌ها							
۳۳,۴۹۰,۴۴۳	۳۳,۴۹۰,۴۴۳	-	-	-	-	-	۳۳,۴۹۰,۴۴۳
۳۸,۴۴۴,۷۳۳	۳۸,۴۴۴,۷۳۳	-	-	-	-	-	۳۸,۴۴۴,۷۳۳
۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۳۹,۴۶۰,۱۶۴	۱۷۹,۹۴۵,۸۵۶	۱۱۱,۵۶۹,۳۸۸	۱۱,۹۹۵,۴۶۷	-	۱۲,۴۶۶,۴۹۳	۳۶۱,۷۸۱,۱۸۲
۴۵,۱۸۵,۴۲۶	۱,۱۶۰	۲,۳۸۵,۵۲۸	۳۳,۵۶۲,۰۹۳	۸,۰۶۳,۰۱۶	۱,۱۶۶,۶۲۹	۷,۰۰۰	۴۵,۱۸۵,۴۲۶
۱,۷۷۳,۷۹۹	-	-	۱,۷۷۳,۷۹۹	-	-	-	۱,۸۰۱,۲۰۳
۱۳,۰۴۲,۰۳۶	۱۰,۹۱۴,۱۳۷	۱,۰۱۱,۹۰۱	۳۸۸,۰۰۹	۷۱۰,۲۵۰	-	۱۷,۷۳۹	۱۳,۳۷۱,۷۹۵
۶۰۷,۵۵۰	۶۰۷,۵۵۰	-	-	-	-	۶۰۷,۵۵۰	۶۰۷,۵۵۰
۵,۵۵۷,۵۶۱	-	-	-	-	-	۵,۵۵۷,۵۶۱	۵,۵۵۷,۵۶۱
۲۷۸,۵۰۳	-	-	-	-	-	۲۷۸,۵۰۳	۲۷۸,۵۰۳
۲۷,۱۵۴,۲۲۰	۸۴۲,۶۵۰	۱,۳۷۰,۴۳۹	۴,۳۷۹,۰۰۴	۱۳,۲۶۳,۷۵۳	۷,۲۹۲,۱۳۴	۶,۲۴۰	۲۷,۱۵۴,۲۲۰
۲,۸۳۳,۷۱۸	۲,۱۳۱,۴۹۱	۲۳,۲۱۸	۵۱,۴۴۵	۹۶۱,۷۱۵	-	(۳۳۴,۱۵۱)	۲,۸۶۵,۶۲۰
۵۲۳,۸۰۵,۳۵۶	۱۲۵,۲۸۴,۷۷۸	۱۸۴,۷۳۶,۹۴۲	۱۵۱,۷۲۳,۷۳۸	۳۴,۹۹۴,۲۰۱	۸,۴۵۸,۷۶۳	۱۸,۶۰۶,۹۳۵	۵۳۰,۵۳۸,۲۳۶
جمع دارایی‌ها							
بدهی‌ها							
(۶۳,۸۲۰,۰۶۵)	(۵۰,۵۲۸,۵۶۳)	(۸,۸۵۴,۵۴۲)	(۴,۴۳۶,۹۶۰)	-	-	-	(۶۳,۸۲۰,۰۶۵)
(۳۸۷,۸۴۳,۸۲۲)	(۴۱,۳۵۶,۷۰۴)	(۱۱۴,۶۶۰,۲۹۹)	(۴۳,۳۷۳,۲۸۸)	(۱۲۱,۷۸۳,۱۶۳)	(۶۶,۶۱۳,۲۷۰)	(۵۶,۹۹۸)	(۳۸۷,۸۴۳,۸۲۲)
(۵۴,۳۷۶)	(۵۴,۳۷۶)	-	-	-	-	-	(۵۴,۳۷۶)
(۱,۲۲۴,۰۴۸)	-	-	-	-	-	(۱,۲۲۴,۰۴۸)	(۱,۲۲۴,۰۴۸)
(۱۵,۶۵۳,۴۷۳)	(۵,۲۰۳,۰۵۷)	(۵۲,۳۹۲)	(۸۰,۱۹۹۴)	(۱۲۴,۹۹۲)	(۸,۱۸۸,۵۶۷)	(۱,۲۸۲,۴۷۱)	(۱۵,۶۵۳,۴۷۳)
(۳۲۷,۶۰۷)	-	-	-	-	-	(۳۲۷,۶۰۷)	(۳۲۷,۶۰۷)
(۴۶۸,۹۲۳,۳۹۱)	(۹۷,۱۴۲,۷۰۰)	(۱۲۳,۵۶۷,۲۳۳)	(۴۸,۶۱۲,۳۴۲)	(۱۲۱,۹۰۸,۱۵۵)	(۷۴,۸۰۱,۸۳۷)	(۲,۸۹۱,۱۲۴)	(۴۶۸,۹۲۳,۳۹۱)
(۵۴,۸۸۱,۹۶۵)	-	-	-	-	-	(۵۴,۸۸۱,۹۶۵)	(۵۴,۸۸۱,۹۶۵)
(۶,۷۰۱,۷۳۶)	(۴۳۷,۰۷۱,۵۰)	(۱,۸۴۹,۵۴۰,۱۸)	(۴,۱۴۳,۰۰۸,۶۶۶)	(۱۶۱,۵۸۳,۴۸)	(۱۰,۰۰۰)	(۱۱۰,۵۲۲)	(۶,۷۰۱,۷۳۶)
(۵۳۰,۵۰۷,۰۹۲)	(۹۷,۵۷۹,۷۷۲)	(۱۲۵,۴۱۶,۷۷۳)	(۵۲,۷۵۵,۳۵۱)	(۱۲۲,۰۶۹,۷۳۸)	(۷۴,۸۰۱,۸۴۷)	(۵۷,۸۸۳,۶۱۱)	(۵۳۷,۲۳۹,۹۷۲)
جمع بدهی‌ها، حقوق صاحبان سهام و اقلام زیر خط							
۲۷,۷۰۵,۰۰۶	۲۷,۷۰۵,۰۰۶	۵۹,۳۲۰,۱۶۹	۹۸,۹۶۸,۳۸۷	(۸۷,۰۷۵,۵۳۸)	(۶۶,۳۴۳,۰۸۴)	(۳۹,۲۷۶,۶۷۶)	۳۹,۲۷۶,۶۷۶
۲۷,۷۰۵,۰۰۶	۲۷,۷۰۵,۰۰۶	۸۷,۰۲۵,۱۷۵	۱۸۵,۹۹۳,۵۶۲	۹۸,۹۱۸,۰۲۵	۳۲,۵۷۴,۹۴۱	(۶,۷۰۱,۷۳۶)	(۶,۷۰۱,۷۳۶)
۴۸	۱۰۲	۱۷۱	۱۷۱	-۱۵۰	-۱۱۵	-۶۸	۴۸
۴۸	۱۵۰	۳۲۱	۱۷۱	۵۶	-۱۲	-	۴۸
۷۵	۱۶۱	۲۶۹	۲۶۹	-۲۳۷	-۱۸۰	-۱۰۷	۷۵
۷۵	۲۳۷	۵۰۵	۲۶۹	۸۹	-۱۸	-	۷۵
نسبت شکاف به سرمایه نظارتی (درصد)							
نسبت شکاف انباشته به سرمایه نظارتی (درصد)							
نسبت شکاف به سرمایه نظارتی مبنای محاسبه نسبت‌های احتیاطی (درصد)							
نسبت شکاف انباشته به سرمایه نظارتی مبنای محاسبه نسبت‌های احتیاطی (درصد)							

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۵۳-۴-۵-۴. تحلیل سررسید قراردادی بدهی های مالی

جدول زیر سررسید بدهی های مالی را بر اساس سررسید قید شده در قرارداد نشان می دهد.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹						
بدون سررسید مشخص	بالاتر از ۵ سال	۱ الی ۵ سال	بین ۳ ماه الی ۱ سال	بین ۱ الی ۳ ماه	کمتر از یک ماه	مبلغ دفتری
بدهی ها						
-	-	(۳,۶۰۹,۲۷۰)	(۲,۹۶۹,۷۵۴)	(۱۳,۶۰۴,۵۱۱)	(۱۴,۲۲۳,۳۳۶)	(۳۴,۴۰۶,۸۷۱)
(۱۷۷,۷۰۶)	(۹۳,۵۸۷,۸۲۸)	(۱۳۸,۶۸۹,۴۶۹)	(۱۱۲,۰۲۶,۸۱۵)	(۱۲۷,۵۸۵,۴۸۰)	(۶۰,۱۳۶,۱۹۰)	(۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸)
(۲,۷۹۵,۲۷۸)	(۵,۰۸۳,۳۰۹)	(۶,۳۴۹,۷۶۰)	(۱,۰۴۵,۷۷۹)	(۲۲۶,۳۵۵)	(۱۱۲,۳۷۱)	(۱۵,۶۱۲,۸۵۲)
(۲,۹۷۲,۹۸۴)	(۹۸,۶۷۱,۱۳۷)	(۱۴۸,۶۴۸,۴۹۹)	(۱۱۶,۰۴۲,۳۴۸)	(۱۴۱,۴۱۶,۳۴۶)	(۷۴,۴۷۱,۸۹۷)	(۵۸۲,۲۲۳,۲۱۱)
جمع						

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰/۱۲/۲۹						
بدون سررسید مشخص	بالاتر از ۵ سال	۱ الی ۵ سال	بین ۳ ماه الی ۱ سال	بین ۱ الی ۳ ماه	کمتر از یک ماه	مبلغ دفتری
بدهی ها						
-	-	-	(۴,۴۳۶,۹۶۰)	(۸,۸۵۴,۵۴۲)	(۵,۰۵۲۸,۵۶۳)	(۶۳,۸۲۰,۰۶۵)
(۵۶,۹۹۸)	(۶۶,۶۱۳,۲۷۰)	(۱۲۱,۷۸۳,۱۶۳)	(۴۳,۳۷۳,۳۸۸)	(۱۱۴,۶۶۰,۲۹۹)	(۴۱,۳۵۶,۷۰۴)	(۳۸۷,۸۴۳,۸۲۲)
-	(۸,۱۷۴,۹۷۹)	-	(۵۲۳,۱۵۳)	-	(۲,۵۶۶,۲۹۹)	(۱۱,۲۶۴,۴۳۱)
(۵۶,۹۹۸)	(۷۴,۷۸۸,۲۴۹)	(۱۲۱,۷۸۳,۱۶۳)	(۴۸,۳۳۳,۵۰۱)	(۱۲۳,۵۱۴,۸۴۱)	(۹۴,۴۵۱,۵۶۶)	(۴۶۲,۹۲۸,۳۱۸)
جمع						

جدول زیر سررسید بدهی های مالی ارزی را بر اساس سررسید قید شده در قرارداد نشان می دهد.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰/۱۲/۲۹						
بدون سررسید مشخص	بالاتر از ۵ سال	۱ الی ۵ سال	بین ۳ ماه الی ۱ سال	بین ۱ الی ۳ ماه	کمتر از یک ماه	مبلغ دفتری
بدهی ها						
-	-	(۳,۶۰۹,۲۷۰)	(۲,۹۶۹,۷۵۴)	(۱۳,۶۰۴,۵۱۱)	(۱۱,۳۶۷,۶۱۴)	(۳۱,۵۵۱,۱۴۹)
(۱۱۳,۲۳۶)	(۲۲۲,۵۴۴)	(۲۳,۳۵۰)	(۴۹۳,۶۴۲)	(۱۱۰,۷۷۵,۸۶۳)	(۴۹,۵۲۹,۲۱۶)	(۱۶۱,۱۵۷,۸۵۱)
(۲,۷۹۵,۲۷۸)	(۵,۰۸۳,۳۰۹)	(۶,۳۴۹,۷۶۰)	(۱,۰۴۵,۷۷۹)	(۲۲۶,۳۵۵)	(۱۱۲,۳۷۱)	(۱۵,۶۱۲,۸۵۲)
(۲,۹۰۸,۵۱۴)	(۵,۳۰۵,۸۵۳)	(۹,۹۸۲,۳۸۰)	(۴,۵۰۹,۱۷۵)	(۱۲۴,۶۰۶,۷۲۹)	(۶۱,۰۰۹,۲۰۱)	(۲۰۸,۳۲۱,۸۵۲)
جمع						

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰/۱۲/۲۹						
بدون سررسید مشخص	بالاتر از ۵ سال	۱ الی ۵ سال	بین ۳ ماه الی ۱ سال	بین ۱ الی ۳ ماه	کمتر از یک ماه	مبلغ دفتری
بدهی ها						
-	-	-	(۴,۴۳۶,۹۶۰)	(۸,۸۵۴,۵۴۲)	(۱۰,۲۴۴,۷۱۸)	(۲۳,۵۳۶,۲۲۰)
(۲۸,۲۳۶,۵۴۵)	-	(۱۳۲,۳۱۰)	(۴۶,۱۱۳)	(۸۸,۷۴۱,۳۷۴)	(۲۲,۲۲۶,۹۶۴)	(۱۳۹,۳۸۳,۳۰۶)
-	(۸,۱۷۴,۹۷۹)	-	(۵۲۳,۱۵۳)	-	(۲,۵۶۶,۲۹۹)	(۱۱,۲۶۴,۴۳۱)
(۲۸,۲۳۶,۵۴۵)	(۸,۱۷۴,۹۷۹)	(۱۳۲,۳۱۰)	(۵,۰۰۶,۲۲۶)	(۹۷,۵۹۵,۹۱۶)	(۳۵,۰۳۷,۹۸۱)	(۱۷۴,۱۸۳,۹۵۷)
جمع						

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۵۳-۴-۶. برنامه مقابله با بحران (آزمون تنش کفایت نقدینگی)

به خاطر شرایط خاص اقتصادی کشور در سال ۱۴۰۱ و چند سال گذشته که بانک خاورمیانه تاسیس شده است، بانک اصولاً سیاست بسیار محافظه‌کارانه‌ای با دید وضعیت بحرانی در مدیریت نقدینگی و حفظ سرمایه در پیش گرفته است. برای اطلاع از این سیاست‌ها می‌توان به بندهای ۲-۴-۵۳ و ۴-۴-۵۳ مراجعه کرد.

شکاف انباشته در کمتر از ۳ ماه برابر ۱۶۹,۹۶۸,۳۴۸ میلیون ریال است که ۱۹۸٪ سرمایه پایه بانک است و این نشان می‌دهد که بانک از نظر نقدینگی در کمتر از سه ماه در شرایط خوبی قرار دارد.

۵۳-۵. ریسک بازار

۱-۵-۳. تعریف ریسک بازار

ریسک بازار ناشی از سه عامل زیر می‌باشد:

۱- تغییر ارزش سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت بانک در سهام شرکت‌های بورسی و فرا بورسی، ۲- تغییر نرخ سود سپرده‌ها و تسهیلات، ۳- تغییر قیمت ارزها. بانک در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ مبلغ قابل توجهی سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت در سهام شرکت‌های بورسی و فرا بورسی نداشته است.

ریسک تغییر نرخ بهره بخش کوچکی از ریسک‌های بانک را تشکیل می‌دهد و علت آن دستوری بودن نرخ سود سپرده‌ها و نرخ سود تسهیلات برای همه بانک‌های فعال در ایران است و با توجه به اینکه بانک سرمایه‌گذاری قابل توجهی در سهام ندارد مهمترین مولفه ریسک بازار برای بانک خاورمیانه ۱۴۰۱ ریسک نرخ ارز می‌باشد.

ریسک تغییر نرخ ارز بانک خاورمیانه ناشی از تعهدات مربوط به اسناد اعتباری و یا حواله‌های مشتریان وارد کننده است. بانک خاورمیانه هدفمندانه موقعیت بازاری ننگه نمی‌دارد و بلافاصله از مورد نیاز برای انجام تعهدات مربوط به مشتریان خود را تهیه می‌کند هر چند ممکن است در فاصله زمانی کوتاه برای تهیه ارز، موقعیت بازاری ایجاد شود. بانک خاورمیانه به معاملات ارزی برای بهره برداری از تغییرات احتمالی قیمت ارز ورود پیدا نمی‌کند.

۲-۵-۳. واحدهای اجرایی مدیریت ریسک بازار

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه دارای یک واحد اجرایی است و واحد جداگانه‌ای برای هر یک از ریسک‌های بانک ندارد. کارشناسان واحد ریسک با گردش در مسئولیت‌های تعیین شده توسط مدیر واحد علاوه بر ریسک بازار، سایر ریسک‌های بانک را هم پوشش می‌دهند.

۳-۵-۳. روش سنجش ریسک بازار

برای سنجش ریسک بازار ناشی از سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت در سهام شرکت‌ها، از مدل بازل ۳ و مدل شارپ استفاده می‌شود. طبق مدل بازل ۳ در صورت استفاده از مدل داخلی باید از روش "ارزش در خطر" استفاده کرد. مقدار ارزش در معرض خطر باید برای افق ۱۰ روزه و درجه اعتماد ۹۹٪ محاسبه شود. همچنین باید به طور روزانه محاسبه ارزش در خطر صورت بگیرد و متوسط ۶۰ روز گذشته به دست آید. سپس ارزش در معرض خطر متوسط ۶۰ روز قبل از روز مربوط به گزارش و ارزش در خطر در روز گزارش مقایسه و بزرگتر این دو عدد انتخاب شوند. سپس عدد ارزش در معرض خطر در $x+3$ ضرب شود که x می‌تواند بین ۰ تا ۱ قرار بگیرد. با توجه به شرایط پورتنفوی مقدار $x=1$ فرض می‌شود. با توجه به این روش محاسبه، ضریب ریسک برای پورتنفوی سهام به دست می‌آید.

طبق نسبت شارپ، مزاد بازده پورتنفوی در مقایسه با نرخ سود بدون ریسک با انحراف معیار سالانه پورتنفوی مقایسه و نسبت حاصل از تقسیم این دو معیار نشان دهنده تناسب بازدهی پورتنفوی با ریسک پورتنفوی است. از آنجا که ارزش پورتنفوی سهام بانک مبلغ قابل توجهی نمی‌باشد و این مبلغ صرفاً جهت انجام امور بازرگردانی بوده، در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ این نسبت محاسبه نشده است.

۴-۵-۳. تحلیل ارزش در معرض خطر سرمایه‌گذاری در سهام و سایر سرمایه‌گذاری‌های دارای بازار

میزان ارزش در معرض خطر برای سرمایه‌گذاری در سهام و سایر سرمایه‌گذاری‌های دارای قیمت بازار با زیان مورد انتظار ظرف مدت ۱۰ روز با احتمال ۱٪ طبق روش تک دارایی ارائه می‌شود.

محاسبه ارزش در معرض خطر طبق متد واریانس - کوواریانس (ظرف مدت ۱۰ روز و احتمال ۱٪)

ارقام به میلیون ریال

	۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹		
	تغییر احتمالی در قیمت بازار (درصد)	تأثیر در سود و زیان	تغییر احتمالی در قیمت بازار (درصد)	تأثیر در سود و زیان
سرمایه‌گذاری در سهام سریع‌المعامله	۰	-	۰	-
سرمایه‌گذاری در سایر اوراق بهادار	۰	-	۰	-

* در خصوص اوراق بهادار نوسانات قیمتی بسیار محدود است و صرفاً زمانی که انتظارات نرخ بهره به شکل محسوسی تغییر نماید ارزش آن‌ها ممکن است با کاهش روبرو شود. لذا تنها می‌توان در سناریوهای مختلف کاهش/افزایش نرخ بهره زیان پرتفو اوراق را محاسبه نمود. شایان ذکر است بخش قابل توجهی از اوراق تا سررسید نگهداری می‌شود و اساساً برای آن‌ها نمی‌توان زیان/سود متصور بود.

در خصوص بیمه خاورمیانه نیز قیمت ثبت شده در دفاتر به مراتب پایین تر از قیمت بازار است (کمتر از ۲۵٪ قیمت بازار) و در کوتاه‌مدت نمی‌توان از این بابت زیانی برای بانک متصور بود.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۵-۵۳. تحلیل ارزش در معرض خطر نرخ ارز
وضعیت ارزی بانک در پایان سال ۱۴۰۱ به شرح زیر است:

۱۴۰۱/۱۲/۲۹						
دلار آمریکا	یورو	درهم	پوند انگلیس	فرانک سوئیس	بین ژاپن	سایر ارزها
۵,۶۹۹,۱۹۳	۲۹,۱۶۴,۱۲۹	۱۴,۰۳۶,۳۷۶	-	۳۵,۸۵۱	۴۶۰,۶۵۳	-
-	۱۲۳,۴۷۸,۸۰۱	۴,۳۶۳,۵۰۵	-	۱۶,۲۲۹	-	-
-	-	-	-	-	-	-
۵۴۱,۶۸۵,۵۴۰	۶۵,۷۸۲,۴۶۲	۱۱,۴۳۱,۶۰۹	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
۳,۱۵۴,۷۴۶	۱۱,۴۳۵,۱۶۶	۲۴,۳۸۱,۳۷۱	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	۲۰۸,۶۱۰	-	-	-	-	-
۵۵۰,۵۳۹,۴۷۹	۲۳۰,۰۶۹,۱۶۸	۵۴,۲۱۲,۸۶۱	-	۵۲,۰۸۰	۴۶۰,۶۵۳	-
-	-	-	-	-	-	-
۱۴,۹۵۰,۱۰۳	۷۱,۱۴۲,۲۸۵	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
۱۴,۹۵۰,۱۰۴	۷۱,۱۴۲,۲۸۵	-	-	-	-	-
۵۶۵,۴۸۹,۵۸۳	۳۰۱,۲۱۱,۴۵۲	۵۴,۲۱۲,۸۶۱	-	۵۲,۰۸۰	۴۶۰,۶۵۳	-
۱۴۲,۳۶۸,۲۶۲	۷۹,۸۹۲,۲۴۳	۳,۷۲۷,۶۲۳	-	۱۳,۹۶۲	۸۶۸	۶,۶۲۶,۸۰۵
-	(۳۳,۴۰۳,۲۲۵)	(۳,۴۲۹)	-	-	-	-
(۴۴۵,۰۸۸,۱۵۴)	(۱۴۲,۹۰۵,۷۷۵)	(۱۷,۸۸۹,۵۵۷)	-	(۱۶,۲۲۹)	-	-
-	-	-	-	-	-	-
(۵۹,۳۱۹,۵۹۱)	(۱۰,۷۱۳,۸۸۳)	(۵,۷۰۹)	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
(۵۰۴,۴۰۷,۷۴۵)	(۱۸۷,۰۲۲,۸۸۳)	(۱۷,۸۹۸,۶۹۶)	-	(۱۶,۲۲۹)	-	-
-	-	-	-	-	-	-
(۱۴,۹۵۰,۱۰۳)	(۷۲,۸۴۳,۳۵۳)	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
(۱)	-	-	-	-	-	-
(۱۴,۹۵۰,۱۰۴)	(۷۲,۸۴۳,۳۵۳)	-	-	-	-	-
(۵۱۹,۳۵۷,۸۴۹)	(۲۵۹,۸۶۶,۲۳۶)	(۱۷,۸۹۸,۶۹۶)	-	(۱۶,۲۲۹)	-	-
(۱۳۰,۶۲۵,۳۱۸)	(۶۸,۸۱۹,۷۹۲)	(۱,۲۱۳,۲۶۳)	-	(۴,۳۵۱)	-	(۳,۸۰۲,۷۲۳)
۴۶,۱۳۱,۷۳۴	۴۱,۳۴۵,۲۱۶	۳۶,۳۱۴,۱۶۶	-	۳۵,۸۵۱	۴۶۰,۶۵۳	-
۱۱,۷۴۲,۹۴۴	۱۱,۰۷۲,۴۵۱	۲,۵۱۴,۳۶۰	-	۹,۶۱۱	۸۶۸	۲,۸۲۴,۰۸۲
۱۴	۱۳	۳	۰	۰	۰	۳
۲۲	۲۱	۵	۰	۰	۰	۵

خالص وضعیت باز ارزی مثبت (منفی) هر ارز در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
معادل ریالی خالص وضعیت باز هر ارز در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ -
میلیون ریالی
وضعیت باز هر ارز نسبت به سرمایه نظارتی در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ -
درصد
وضعیت باز هر ارز نسبت به سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت های
احتیاطی در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ - درصد

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ادامه

۱۴۰۰/۱۲/۲۹							
سایر ارزها	یونان چین	ین ژاپن	فرانک سوئیس	پوند انگلیس	درهم	یورو	دلار آمریکا
-	-	۵۸۰,۶۵۳	۳۵,۸۵۱	-	۲۵,۳۶۶,۵۳۸	۱۵,۷۴۹,۵۹۴	۲,۷۶۸,۹۶۴
-	-	-	۱۶,۲۲۹	-	۶,۸۳۸,۸۸۷	۸۹,۳۴۰,۹۷۴	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	۱۰۴,۶۵۹,۹۸۷	۶۲,۹۲۸,۴۴۵	۵۴۴,۸۶۵,۸۴۳
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	۴,۶۶۹	-	-
-	-	-	-	-	۱۰۲,۱۴۷,۳۲۵	۲۴,۲۹۶,۸۲۰	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	۲۰۸,۶۱۰	-
-	-	۵۸۰,۶۵۳	۵۲,۰۸۰	-	۲۳۹,۰۱۷,۴۰۶	۱۹۲,۵۲۴,۴۴۲	۵۴۷,۶۳۴,۸۰۷
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	۱,۴۴۵,۱۶۹	۸۰,۳۶۰,۲۲۰	۱۵,۲۰۵,۶۰۳
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	۱,۴۴۵,۱۶۹	۸۰,۳۶۰,۲۲۰	۱۵,۲۰۵,۶۰۳
-	-	۵۸۰,۶۵۳	۵۲,۰۸۰	-	۲۴۰,۴۶۲,۵۷۴	۲۷۲,۸۸۴,۶۶۲	۵۶۲,۸۴۰,۴۰۹
۴,۰۹۰,۰۹۲	-	۹۷۰	۱۱,۱۰۴	-	۱۳,۰۶۲,۵۷۹	۵۹,۸۳۸,۹۹۶	۱۱۲,۶۳۱,۳۵۴
-	-	-	(۰)	-	(۷۲۷,۵۳۴)	(۳۵,۰۷۴,۹۹۰)	-
-	-	-	(۱۶,۲۲۹)	-	(۱۸۳,۹۶۶,۸۲۸)	(۱۲۵,۷۹۸,۲۸۴)	(۴۶۲,۶۵۸,۱۷۹)
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	(۲۷۵,۷۶۰)	(۷۹۵,۶۵۶)	(۵۶,۳۲۲,۱۵۵)
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	(۱۶,۲۲۹)	-	(۱۸۴,۹۷۰,۱۲۲)	(۱۶۱,۶۶۸,۹۳۱)	(۵۱۸,۹۸۰,۳۳۵)
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	(۱,۴۴۵,۱۶۹)	(۸۱,۶۵۵,۴۳۳)	(۱۵,۲۰۵,۶۰۳)
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	(۱,۴۴۵,۱۶۹)	(۸۱,۶۵۵,۴۳۳)	(۱۵,۲۰۵,۶۰۳)
-	-	-	(۱۶,۲۲۹)	-	(۱۸۶,۴۱۵,۲۹۰)	(۲۴۳,۳۲۴,۳۶۴)	(۵۳۴,۱۸۵,۹۳۷)
(۳,۰۷۸,۳۴۳)	-	-	(۳,۴۶۰)	-	(۱۰,۱۱۱,۵۳۸)	(۵۳,۴۹۶,۰۳۸)	(۱۰۶,۸۳۷,۱۸۷)
-	-	۵۸۰,۶۵۳	۳۵,۸۵۱	-	۵۴,۰۴۷,۲۸۴	۲۹,۵۶۰,۲۹۸	۲۸,۶۵۴,۴۷۲
۱,۰۱۱,۷۴۹	-	۹۷۰	۷,۶۴۴	-	۲,۹۵۱,۰۴۱	۶,۳۴۲,۶۵۸	۵,۷۹۴,۱۶۷
۲	۰	۰	۰	۰	۵	۱۱	۱۰
۳	۰	۰	۰	۰	۸	۱۷	۱۶

موجودی نقد
مطالبات از بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی
مطالبات از دولت
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص دولتی
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته
سایر دریافتی‌ها
دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش
دارایی‌های ثابت مشهود
دارایی‌های نامشهود
سپرده قانونی
سایر دارایی‌ها
جمع دارایی‌های ارزی
تعهدات مشتریان بابت اعتبار اسنادی
تعهدات مشتریان بابت ضمانت‌نامه‌های صادره
سایر تعهدات مشتریان
جمع تعهدات ارزی مشتریان
معادل ریالی جمع دارایی‌های ارزی و تعهدات ارزی مشتریان-میلیون ریال
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی
سپرده‌های مشتریان
سود سهام پرداختنی
مالیات عملکرد پرداختنی
ذخایر و سایر پرداختنی‌ها
بدهی‌های مرتبط با دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش
ذخیره مزابای پایان خدمت و تعهدات بازنشستگی کارکنان
جمع بدهی‌های ارزی
تعهدات بانک بابت اعتبار اسنادی
تعهدات بانک بابت ضمانت‌نامه‌های صادره
سایر تعهدات بانک
جمع تعهدات ارزی بانک
جمع بدهی‌های ارزی و تعهدات ارزی بانک
معادل ریالی جمع بدهی‌های ارزی و تعهدات ارزی بانک-میلیون ریال
خالص وضعیت باز ارزی مثبت (منفی) هر ارز در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۹
معادل ریالی خالص وضعیت باز هر ارز در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ - میلیون ریال
وضعیت باز هر ارز نسبت به سرمایه نظارتی در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ - درصد
وضعیت باز هر ارز نسبت به سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت‌های احتیاطی در تاریخ ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ - درصد

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱-۵-۵۳. خلاصه وضعیت باز ارزی

۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۱۶,۱۰۸,۲۲۹	۲۸,۱۶۴,۳۱۶	وضعیت باز مثبت تمامی ارزها - میلیون ریال
۱۶,۱۰۸,۲۲۹	۲۸,۱۶۴,۳۱۶	وضعیت باز ارزی - میلیون ریال
۲۸	۳۳	وضعیت باز مثبت تمامی ارزها نسبت به سرمایه نظارتی - درصد
۴۴	۵۳	وضعیت باز مثبت تمامی ارزها نسبت به سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت‌های احتیاطی نافذ - درصد

۲-۵-۵۳. تحلیل تاثیر ریسک نرخ ارز بر سود و زیان

روش ۱ (ارزش در خطر استفاده از مدل تک دارایی)

با توجه به روش‌های ارزش در خطر (VaR) با استفاده از مدل‌های «تک دارایی» و «واریانس-کوواریانس» سنجش ریسک بازار منتخب بانک و درصد تغییر احتمالی حاصل از آن در نرخ ارز، میزان ارزش در معرض خطر برای خالص دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی در جدول زیر ارائه شده است:
در هرکدام از سناریوها ارزش در معرض خطر برای مدت ۱۰ روز و با سطح اطمینان ۹۹ درصد محاسبه شده است.

۱۴۰۰/۱۲/۲۹		نوع ارز	۱۴۰۱/۱۲/۲۹		نوع ارز
تاثیر در سود و زیان	تغییر احتمالی در قیمت بازار		تاثیر در سود و زیان	تغییر احتمالی در قیمت بازار	
میلیون ریال	درصد		میلیون ریال	درصد	
۳۸۱,۵۴۲	(-۳,۳)	دلار آمریکا	۱,۵۳۴,۵۴۸	(-۳,۳)	دلار آمریکا
۱,۸۳۸	(-۱۰,۱۰)	فرانک سوئیس	۲,۸۱۶	(-۱۰,۱۰)	فرانک سوئیس
۱,۲۶۳,۷۶۷	(-۹,۹)	یورو	۱,۳۳۶,۰۳۰	(-۹,۹)	یورو
۱۹۲	(-۹,۹)	ین ژاپن	۸۸	(-۹,۹)	ین ژاپن
۲۹۸,۱۸۳	(-۴,۴)	درهم	۴۷۸,۰۰۶	(-۴,۴)	درهم
-	(-۹,۹)	یوان چین	۶۳۸,۶۵۲	(-۹,۹)	یوان چین
۱۳۵,۰۴۶	(-۶,۶)	سایر ارزها	۸۸,۸۳۴	(-۶,۶)	سایر ارزها
۲,۰۸۰,۵۶۸			۴,۰۷۸,۹۷۴		جمع

روش ۲ (ارزش در معرض خطر با استفاده از مدل واریانس-کوواریانس)

با توجه به روش‌های ارزش در خطر (VaR) با استفاده از مدل‌های «تک دارایی» و «واریانس-کوواریانس» سنجش ریسک بازار منتخب بانک و درصد تغییر احتمالی حاصل از آن در نرخ ارز، میزان ارزش در معرض خطر برای خالص دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی در جدول زیر ارائه شده است:
در هرکدام از سناریوها ارزش در معرض خطر برای مدت ۱۰ روز و با سطح اطمینان ۹۹ درصد محاسبه شده است.

۱۴۰۰/۱۲/۲۹		نوع ارز	۱۴۰۱/۱۲/۲۹		نوع ارز
تاثیر در سود و زیان	تغییر احتمالی در قیمت بازار		تاثیر در سود و زیان	تغییر احتمالی در قیمت بازار	
میلیون ریال	درصد		میلیون ریال	درصد	
۳۸۱,۵۴۲	(-۳,۳)	دلار آمریکا	۱,۵۳۴,۵۴۸	(-۳,۳)	دلار آمریکا
۱,۸۳۸	(-۱۰,۱۰)	فرانک سوئیس	۲,۸۱۶	(-۱۰,۱۰)	فرانک سوئیس
۱,۲۶۳,۷۶۷	(-۹,۹)	یورو	۱,۳۳۶,۰۳۰	(-۹,۹)	یورو
۱۹۲	(-۹,۹)	ین ژاپن	۸۸	(-۹,۹)	ین ژاپن
۲۹۸,۱۸۳	(-۴,۴)	درهم	۴۷۸,۰۰۶	(-۴,۴)	درهم
-	(-۹,۹)	یوان چین	۶۳۸,۶۵۲	(-۹,۹)	یوان چین
۱۳۵,۰۴۶	(-۶,۶)	سایر ارزها	۸۸,۸۳۴	(-۶,۶)	سایر ارزها
۲,۰۸۰,۵۶۸		جمع	۴,۰۷۸,۹۷۴		جمع
(۶۰۳,۱۰۷)		تاثیر تنوع‌پذیری	(۱,۵۶۴,۳۰۵)		تاثیر تنوع‌پذیری
۱,۴۷۷,۴۶۱			۲,۵۱۴,۶۶۹		

مقادیر ارائه شده در این یادداشت براساس میانگین انحراف معیار روزانه نرخ اعلامی بانک مرکزی و نرخ ارز سنا در ۲۴ ماه گذشته محاسبه گردیده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۵۳-۵-۶. میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار

۵۳-۵-۶-۱. میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار با استفاده از روش تک دارایی

ارقام به میلیون ریال

مجموع سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار	ریسک ارز		ریسک سهام		روش اندازه‌گیری
	سرمایه مورد نیاز	ارزش در معرض خطر (۱۰ روزه)	سرمایه مورد نیاز	ارزش در معرض خطر (۱۰ روزه)	
۱۱,۶۶۱,۷۳۲	۱۱,۶۶۱,۷۳۲	۲,۹۱۵,۴۳۳	**	-	مدل نرمال VaR

۵۳-۵-۶-۲. میزان سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار با استفاده از روش واریانس-کوواریانس

ارقام به میلیون ریال

مجموع سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار	ریسک ارز		ریسک سهام		روش اندازه‌گیری
	سرمایه مورد نیاز	ارزش در معرض خطر (۱۰ روزه)	سرمایه مورد نیاز	ارزش در معرض خطر (۱۰ روزه)	
۸,۹۱۰,۱۲۶	۸,۹۱۰,۱۲۶	۲,۲۲۷,۵۳۱	**	-	مدل نرمال VaR

* این مقدار سرمایه طبق دستورالعمل بازل جهت محاسبه سرمایه مورد نیاز ریسک نوسانات نرخ ارز و معادل ۴ برابر ارزش در معرض خطر ۱۰ روزه سبد دارایی‌های ارزی محاسبه شده است.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۷-۵-۳. تحلیل شکاف بین دارایی ها و بدهی های حساس به نرخ سود

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹						
مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	غیر حساس به نرخ
دارایی ها						
۵۳,۷۰۳,۹۷۸	-	-	-	-	-	۵۳,۷۰۳,۹۷۸
۴۰,۷۶۳,۶۲۳	۴۰,۷۶۳,۶۲۳	-	-	-	-	-
۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴	۵۹,۳۲۹,۶۸۱	۲۲۷,۰۵۱,۷۶۴	۱۵۸,۲۸۸,۱۷۰	۱۵,۲۲۸,۴۵۸	۵,۳۹۶,۱۴۸	۳۰,۹۳۱,۷۵۳
۲۰,۶۴۵,۸۳۴	۱,۱۳۴,۶۸۷	۱,۸۵۸,۵۹۰	۱۶,۳۹۳,۳۷۵	۸۵,۵۵۳	۱,۱۶۶,۶۲۹	۷,۰۰۰
۱,۰۰۷,۵۰۷	-	-	-	-	-	۱,۰۰۷,۵۰۷
۸,۳۳۱,۲۰۰	-	-	-	-	-	۸,۳۳۱,۲۰۰
۶۸۶,۱۰۶	-	-	-	-	-	۶۸۶,۱۰۶
۶,۱۱۶,۹۶۷	-	-	-	-	-	۶,۱۱۶,۹۶۷
۲۲۷,۸۵۱	-	-	-	-	-	۲۲۷,۸۵۱
۴۲,۷۰۲,۳۷۴	۱,۰۳۴,۷۶۰	۱,۶۳۲,۳۶۲	۱۱,۹۴۴,۸۸۲	۱۶,۲۶۴,۶۸۱	۱۰,۹۵۳,۰۹۱	۸۷۳,۵۹۸
۳,۱۷۷,۳۲۵	-	-	-	-	-	۳,۱۷۷,۳۲۵
۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹	۱۰۲,۲۶۱,۷۵۱	۲۳۰,۵۴۲,۷۱۶	۱۸۶,۶۲۶,۴۲۷	۳۱,۵۷۸,۶۹۲	۱۷,۵۱۵,۸۶۸	۱۰۵,۰۶۳,۲۸۵
بدهی ها						
(۳۴,۴۰۶,۸۷۱)	(۱۴,۲۲۳,۳۳۶)	(۱۳,۶۰۴,۵۱۱)	(۲,۹۶۹,۷۵۴)	(۳,۶۰۹,۲۷۰)	-	-
(۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸)	(۶۰,۱۳۶,۱۹۱)	(۱۲۷,۵۸۵,۴۸۰)	(۱۱۲,۰۲۶,۸۱۵)	(۱۳۸,۶۸۹,۴۶۸)	(۹۳,۵۸۷,۸۲۸)	(۱۷۷,۷۰۶)
(۶۱,۰۷۴)	-	-	-	-	-	(۶۱,۰۷۴)
(۱,۸۷۵,۹۶۴)	-	-	-	-	-	(۱,۸۷۵,۹۶۴)
(۲۳,۹۱۱,۹۹۰)	(۱۱۲,۳۷۱)	(۲۲۶,۳۵۵)	(۱,۰۲۰,۰۱۷)	(۶,۳۴۹,۹۲۶)	(۵,۰۸۳,۳۱۰)	(۱۱,۱۲۰,۰۱۱)
(۶۲۸,۷۰۶)	-	-	-	-	-	(۶۲۸,۷۰۶)
(۵۹۳,۰۸۸,۰۹۳)	(۷۴,۴۷۱,۸۹۸)	(۱۴۱,۴۱۶,۳۴۶)	(۱۱۶,۰۱۶,۵۸۶)	(۱۴۸,۶۴۸,۶۶۴)	(۹۸,۶۷۱,۱۳۸)	(۱۳,۸۶۳,۴۶۱)
(۸۰,۵۰۰,۶۴۶)	-	-	-	-	-	(۸۰,۵۰۰,۶۴۶)
(۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹)	(۷۴,۴۷۱,۸۹۸)	(۱۴۱,۴۱۶,۳۴۶)	(۱۱۶,۰۱۶,۵۸۶)	(۱۴۸,۶۴۸,۶۶۴)	(۹۸,۶۷۱,۱۳۸)	(۹۴,۳۶۴,۱۰۷)
۲۷,۷۸۹,۸۵۳	۸۹,۱۲۶,۳۷۰	۷۰,۶۰۹,۸۴۱	۷۰,۶۰۹,۸۴۱	(۱۱۷,۰۶۹,۹۷۲)	(۸۱,۱۵۵,۲۷۰)	۱۰,۶۹۹,۱۷۸
۲۷,۷۸۹,۸۵۳	۱۱۶,۹۱۶,۲۲۳	۱۸۷,۵۲۶,۰۶۴	۱۸۷,۵۲۶,۰۶۴	۷۰,۴۵۶,۰۹۲	(۱۰,۶۹۹,۱۷۸)	-

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

ادامه

۱۴۰۱/۱۲/۲۹						
مبلغ دفتری	کمتر از یک ماه	بین ۱ الی ۳ ماه	بین ۳ ماه الی ۱ سال	۱ الی ۵ سال	بالاتر از ۵ سال	غیر حساس به نرخ
دارایی‌ها						
۳۳,۴۹۰,۴۴۳	-	-	-	-	-	۳۳,۴۹۰,۴۴۳
موجودی نقد						
۳۸,۴۴۴,۷۳۳	۳۸,۴۴۴,۷۳۳	-	-	-	-	-
مطالبات از بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی						
۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	۳۹,۴۶۰,۱۶۳	۱۷۹,۹۴۵,۸۵۶	۱۱۱,۵۶۹,۳۸۸	۱۱,۹۹۵,۴۶۷	-	۱۲,۴۶۶,۴۹۳
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی						
۴۵,۱۸۵,۴۲۶	۱,۱۶۰	۲,۳۸۵,۵۲۸	۳۳,۵۶۲,۰۹۳	۸,۰۶۳,۰۱۶	۱,۱۶۶,۶۲۹	۷,۰۰۰
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار						
۱,۷۷۳,۷۹۹	-	-	-	-	-	۱,۷۷۳,۷۹۹
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته						
۱۳,۰۴۲,۰۳۶	-	-	-	-	-	۱۳,۰۴۲,۰۳۶
سایر دریافتی‌ها						
۶۰۷,۵۵۰	-	-	-	-	-	۶۰۷,۵۵۰
دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش						
۵,۵۵۷,۵۶۱	-	-	-	-	-	۵,۵۵۷,۵۶۱
دارایی‌های ثابت مشهود						
۲۷۸,۵۰۳	-	-	-	-	-	۲۷۸,۵۰۳
دارایی‌های نامشهود						
۲۷,۱۵۴,۲۲۰	۷۷۹,۱۶۶	۱,۲۱۳,۲۲۶	۳,۹۰۶,۱۷۲	۱۳,۲۷۱,۷۶۷	۷,۲۹۶,۵۶۰	۶۸۷,۳۲۹
سپرده قانونی						
۲,۸۳۳,۷۱۸	-	-	-	-	-	۲,۸۳۳,۷۱۸
سایر دارایی‌ها						
جمع دارایی‌ها	۷۸,۶۸۵,۲۲۲	۱۸۳,۵۴۴,۶۱۰	۱۴۹,۰۳۷,۶۵۳	۳۳,۳۳۰,۲۵۰	۸,۴۶۳,۱۸۹	۷۰,۷۴۴,۴۳۲
بدهی‌ها						
(۶۳,۸۲۰,۰۶۵)	(۵۰,۵۲۸,۵۶۳)	(۸,۸۵۴,۵۴۲)	(۴,۴۳۶,۹۶۰)	-	-	-
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی						
(۳۸۷,۸۴۳,۸۲۲)	(۴۱,۳۵۶,۷۰۴)	(۱۱۴,۶۶۰,۲۹۹)	(۴۳,۳۷۳,۳۸۸)	(۱۲۱,۷۸۳,۱۶۳)	(۶۶,۶۱۳,۲۷۰)	(۵۶,۹۹۸)
سپرده‌های مشتریان						
(۵۴,۳۷۶)	-	-	-	-	-	(۵۴,۳۷۶)
سود سهام پرداختی						
(۱,۲۲۴,۰۴۸)	-	-	-	-	-	(۱,۲۲۴,۰۴۸)
مالیات عملکرد پرداختی						
(۱۵,۶۵۳,۴۷۳)	-	-	-	(۱۱,۲۶۴,۴۳۱)	-	(۴,۳۸۹,۰۴۲)
ذخایر و سایر پرداختی‌ها						
(۳۲۷,۶۰۷)	-	-	-	-	-	(۳۲۷,۶۰۷)
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان و تعهدات بازنشستگی کارکنان						
جمع بدهی‌ها	(۴۶۸,۹۲۳,۳۹۱)	(۹۱,۸۸۵,۲۶۷)	(۱۲۳,۵۱۴,۸۴۱)	(۴۷,۸۱۰,۳۴۸)	(۱۳۳,۰۴۷,۵۹۴)	(۶,۰۵۲,۰۷۱)
جمع حقوق مالکانه						
(۵۴,۸۸۱,۹۶۵)	-	-	-	-	-	(۵۴,۸۸۱,۹۶۵)
جمع بدهی‌ها و حقوق مالکانه						
(۵۲۳,۸۰۵,۳۵۶)	(۹۱,۸۸۵,۲۶۷)	(۱۲۳,۵۱۴,۸۴۱)	(۴۷,۸۱۰,۳۴۸)	(۱۳۳,۰۴۷,۵۹۴)	(۶۶,۶۱۳,۲۷۰)	(۶,۰۹۳۴,۰۳۶)
شکاف						
(۱۳,۲۰۰,۰۴۵)	۶۰,۰۲۹,۷۶۹	۱۰۱,۲۲۷,۳۰۵	۱۴۸,۰۵۷,۰۲۹	۴۸,۳۳۹,۶۸۵	(۹,۸۱۰,۳۹۶)	۹,۸۱۰,۳۹۶
شکاف انباشته						

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۵۳-۶. ریسک عملیاتی

۵۳-۶-۱. تعریف ریسک عملیاتی

زیان‌های احتمالی ناشی از تعریف ناکامل فرآیندهای داخلی بانک و یا عدم انجام صحیح این فرآیندها به طور عمدی و یا غیرعمدی؛ زیان‌های ناشی از کارافتادن، بدکار کردن، و یا از بین رفتن سامانه نرم‌افزاری بانکی، زیان‌های ناشی از وقایع خارج از بانک؛ و یا زیان‌های ناشی از مسائل حقوقی به عنوان ریسک‌های عملیاتی بانک شناخته می‌شوند. لازم به ذکر است زیان‌های ناشی از تصمیمات استراتژیک و یا صدمه دیدن حسن شهرت بانک به عنوان ریسک عملیاتی شناخته نمی‌شوند.

۵۳-۶-۲. واحدهای اجرایی مدیریت ریسک عملیاتی

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه دارای یک واحد اجرایی است و واحد جداگانه‌ای برای هر یک از ریسک‌های بانک ندارد. کارشناسان واحد ریسک با گردش در مسئولیت‌های تعیین شده توسط مدیر واحد علاوه بر ریسک‌های عملیاتی، سایر ریسک‌های بانک را هم پوشش می‌دهند. به علاوه بانک اقدام به استخدام مشاورین مجرب در زمینه بررسی‌های ریسک‌های عملیاتی می‌نماید که با همکاری سایر کارشناسان ریسک، بخش‌های مختلف بانک را از نظر عملیاتی بررسی و گزارش تهیه می‌نمایند.

۵۳-۶-۳. تدابیر پیش‌گیرانه از وقوع خطاهای عمدی و سهوی انسانی

مدیریت بازرسی داخلی بانک، مدیریت تطبیق و مدیریت ریسک هر یک به طور جداگانه یا با همکاری یکدیگر در اجرای درست آیین‌نامه‌های داخلی بانک نظارت خاص خود را دارند و گزارش‌های مربوط به مشکلات پیش آمده و یا روش‌های بهبود فرآیندها را در کمیته‌های مربوط به خود در هیات مدیره مطرح می‌کنند. مدیریت سرمایه انسانی دوره‌های آموزشی برای آشنایی کارمندان با مقررات و آیین‌نامه‌های بانک برگزار می‌کند و به متناوبا اقدام به امتحان میزان آشنایی کارمندان با آیین‌نامه‌ها می‌کند. همچنین کارمندان موظف به امضاء تعهدنامه برای انجام وظایف به طور صحیح از نظر اخلاقی و منطبق با قوانین و مقررات هستند. همچنین مدیران مسئول خطاهای احتمالی کارمندان واحد خود می‌باشند و اثر بخشی مدیران از نظر کم بودن خطاهای انسانی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۵۳-۶-۴. تمهیدات مقابله با بحران

بحران‌های ناشی از عملیات بانکی را می‌توان به گروه‌های زیر تقسیم‌بندی کرد: بحران ناشی از اختلال در سیستم‌های امنیت اطلاعاتی، بحران ناشی از اختلال در خطوط ارتباطات اطلاعاتی، بحران ناشی از صدمه دیدن فیزیکی سیستم‌های اطلاعاتی بانک، بحران ناشی از عدم دسترسی فیزیکی کارمندان بانک به محل فعالیت خود برای راه اندازی سیستم‌های بانکی. برای مقابله با این مشکلات بانک خاورمیانه اقدام به ایجاد چند سیستم اطلاعاتی مشابه در تهران کرده که از نظر فیزیکی به طور جداگانه در ساختمان‌های متفاوت قرار دارند و به طور همزمان اطلاعات بانک را به صورت کپی مشابه نگه می‌دارند. همچنین بانک در حال ایجاد یک سایت برای وقایع فاجعه‌آمیز در خارج از تهران است که اطلاعات با چند ساعت تاخیر کپی می‌شود. سایت فاجعه سرویس‌های حداقلی برای حل مشکلات بحرانی مشتریان را ارائه می‌دهد. همچنین بانک خاورمیانه متناوبا دوره‌های آموزشی و مانورهای عملیاتی برای وقایع بحرانی فیزیکی برقرار می‌کند.

۵۳-۶-۵. روش سنجش ریسک عملیاتی

در خصوص سنجش ریسک‌های عملیاتی، برای محاسبه سرمایه لازم برای پوشش ریسک‌های عملیاتی از مدل شاخص پایه‌ای که طی بخشنامه بانک مرکزی ۹۸/۴۳۶۷۵۸ مورخ ۹۸/۱۲/۱۷ ابلاغ شده، استفاده شده است. بدین ترتیب ۱۵٪ متوسط درآمدهای عملیاتی سه سال اخیر بانک به عنوان سرمایه موردنیاز یک ساله جهت پوشش ریسک عملیاتی بانک در نظر گرفته می‌شود. جهت برآورد کل دارایی‌های موزون شده، عدد مذکور را در عدد ۱۲/۵ (معکوس ۸ درصد به عنوان حداقل نسبت کفایت سرمایه قابل قبول) ضرب نموده و عدد حاصله به عنوان ریسک موزون شده عملیاتی بانک در نظر گرفته و به دارایی‌های موزون شده بانک اضافه می‌گردد.

۵۳-۶-۶. سازوکارهای کنترل و پایش ریسک عملیاتی

واحد مدیریت ریسک گزارش‌هایی ارائه می‌کند که در کمیته ریسک و هیات مدیره بررسی می‌شوند و طبق توصیه‌های گزارش شده، دستورات لازم برای ایجاد کنترل‌های بهتر از طریق کمیته ریسک و مدیرعامل بانک صادر می‌شوند. همچنین مدیریت‌های بازرسی داخلی، تطبیق و حقوقی نظارت خاص خود را بر عملیات بانکی اعمال می‌کنند و مدیریت ریسک را از مشکلات احتمالی در عملیات بانکی مطلع می‌کنند، و مدیریت ریسک از طریق گزارش‌های ارائه شده به کمیته ریسک تمهیدات لازم برای رفع مشکلات را به اجرا درمی‌آورد. گزارش‌های دوره‌ای از نتیجه اعمال کنترل‌های جدید به اطلاع کمیته ریسک می‌رسد و کمیته ریسک دستورات لازم برای کم کردن ریسک‌های عملیاتی را صادر می‌کند.

۵۳-۶-۷. میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی

با توجه به روش مورد عمل بانک در سنجش ریسک عملیاتی سرمایه در معرض خطر این ریسک به شرح جدول ذیل می‌باشد.

ارقام به میلیون ریال

روش اندازه‌گیری	سرمایه در معرض ریسک عملیاتی
روش شاخص پایه	۴,۴۹۰,۷۸۰

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۵۳-۷. مدیریت سرمایه

۱-۵۳-۷. سرمایه نظارتی

سرمایه پایه بانک در پایان سال مالی منتهی به ۲۹/۱۲/۱۴۰۱ معادل ۸۵,۷۵۶,۳۹۹ میلیون ریال می‌باشد.

ارقام به میلیون ریال

شرح	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	۱۴۰۰/۱۲/۲۹
سرمایه لایه یک		
سرمایه پرداخت شده (منابع تامین شده توسط سهامداران)	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۳۵,۰۰۰,۰۰۰
صرف سهام	-	-
سود (زیان) انباشته	۱۹,۷۵۰,۳۲۶	۳۰,۱۵۴,۷۶۳
اندوخته قانونی	۹,۰۲۴,۷۵۶	۱۳,۵۰۷,۸۹۱
سایر اندوخته‌ها	۲,۰۹۰,۵۶۴	۲,۳۳۲,۷۲۱
جمع سرمایه لایه یک قبل از اعمال تعدیلات نظارتی	۵۵,۸۶۵,۶۴۶	۸۰,۹۹۵,۳۷۵
کسر می‌شود: تعدیلات نظارتی		
بهای تمام شده سهام تحت تملک صندوق بازرگدان اختصاصی	(۱,۰۴۳,۱۴۱)	(۴۹۴,۷۲۹)
دارایی‌های نامشهود به استثنای سرقفلی محل کسب و پیشه (حق کسب و پیشه)	(۲۷۸,۵۰۳)	(۲۲۷,۸۵۱)
حداقل بهای تمام شده سرمایه‌گذاری متقابل در سهام موسسات اعتباری و یا نهادهای مالی غیرتابعه	(۲۰۱,۴۴۷)	(۱۵۶,۱۶۲)
۵۰٪ خالص ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌های خارج از حدود مقرر	(۳۵۶,۳۲۱)	(۳۷۸,۹۶۴)
جمع تعدیلات نظارتی	(۱,۸۷۹,۴۱۲)	(۱,۲۵۷,۷۰۶)
سرمایه لایه یک پس از اعمال تعدیلات نظارتی	۵۳,۹۸۶,۲۳۴	۷۹,۷۳۷,۶۶۹
سرمایه لایه دو		
ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول عام تا سقف ۲۵/۱ درصد دارایی‌های موزون شده به ریسک	۴,۲۶۵,۰۹۰	۶,۳۹۷,۶۹۴
جمع سرمایه لایه دو	۴,۲۶۵,۰۹۰	۶,۳۹۷,۶۹۴
کسر می‌شود: تعدیلات نظارتی		
۵۰٪ ارزش دفتری سرمایه‌گذاری‌های خارج از حدود مقرر	(۳۵۶,۳۲۱)	(۳۷۸,۹۶۴)
سرمایه لایه دو پس از اعمال تعدیلات نظارتی	۳,۹۰۸,۷۶۹	۶,۰۱۸,۷۳۰
کسر می‌شود: فزونی سرمایه لایه دو نسبت به سرمایه لایه یک	-	-
سرمایه نظارتی	۵۷,۸۹۵,۰۰۳	۸۵,۷۵۶,۳۹۹
سرمایه نظارتی نافذ	۳۶,۷۹۵,۲۶۲	۵۲,۸۵۵,۰۰۳

* محاسبات سرمایه نظارتی و دارایی‌های موزون شده به ریسک بانک طبق بخشنامه شماره ۹۸/۴۳۶۷۵۸ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۷ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

سرمایه نظارتی نافذ بانک برای محاسبه نسبت‌های احتیاطی تا تاریخ تصویب صورت‌های مالی بر اساس صورت‌های مالی حسابرسی شده سال ۱۴۰۰، معادل ۵۲,۸۵۵,۰۰۳ مبلغ میلیون ریال می‌باشد.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

تخصیص سرمایه

۱-۲-۷۳-۵۳ جمع دارایی‌های موزون شده به ریسک اعتباری در پایان دوره مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱/۲۲۹ معادل ۱۲۱,۸۱۵,۵۱۲ میلیون ریال می‌باشد.

۱۴۰۰/۱/۲۲۹		۱۴۰۱/۱/۲۲۹		شرح	
سرمایه مورد نیاز	میلیون ریال	سرمایه مورد نیاز	میلیون ریال	ضریب ریسک	میلیون ریال
-	-	-	-	-	۳,۴۶۹,۲۴۰
-	-	-	-	-	۴,۲۷۰,۲۳۷۴
-	-	-	-	-	۱۶۷,۱۳۸
۹۳۵,۹۷۸	۱۱,۶۹۹,۷۲۰	۱,۱۱۲,۱۱۴	۱۳,۹۰۱,۴۲۳	۵۰	۲۷,۸۰۲,۸۴۶
۳,۸۴۱,۳۶۳	۴۸,۰۱۷,۰۳۹	۴,۷۴۱,۷۰۸	۵۹,۲۷۱,۳۵۳	۵۰	۱۱۸,۵۴۲,۷۰۵
۹۲۶,۵۲۲	۱۱,۵۸۱,۵۳۰	۳۸۶,۱۲۷	۴,۸۲۶,۵۹۴	۱۵۰	۳,۲۱۷,۷۲۹
۴۱,۷۱۲	۵۲۱,۳۹۸	۴۱,۷۱۲	۵۲۱,۳۹۸	۲۰۰	۲۶,۰۶۹۹
۷,۱۵۵	۸۹,۴۳۴	۱۰,۳۴۹۵	۱,۲۹۳,۶۹۳	۵۰	۲,۵۸۷,۲۸۶
۸۰,۳۵۹	۱,۰۰۴,۴۸۲	۱۵۶,۸۱۵	۱,۹۶۰,۱۸۷	۷۵	۲,۰۶۱۳,۵۸۲
۱۲,۹۱۰,۷۹۸	۱۶۱,۳۸۴,۹۷۲	۱۸,۷۲۲,۵۰۴	۲۳۴,۲۸۱,۲۹۸	۱۰۰	۳۴۸,۹۲۹,۲۰۳
۵۶۶,۴۲۲	۷,۰۸۰,۴۷۲	۱,۵۷۳,۸۵۵	۱۹,۶۷۳,۱۸۳	۱۵۰	۱۳,۱۱۵,۴۵۵
۲۲	۲۷۸	۵۶,۷۱۸	۷۰,۸۹۷۶	۱۰۰	۷۰,۸۰۹۷۶
۱۹۴	۲,۴۲۹	۱۹۹	۲,۴۸۴	۵۰	۴,۹۶۸
۱۴۴,۰۹۶	۱,۸۰۱,۲۰۲	۸۱,۸۵۹	۱,۰۲۳,۲۴۲	۱۰۰	۱,۰۲۳,۲۴۲
۱,۰۳۵,۴۱۵	۱۲,۹۴۲,۶۹۰	۶۵۶,۵۳۳	۸,۲۰۶,۶۶۶	۱۰۰	۸,۲۰۶,۶۶۶
۴۴۴,۶۰۵	۵,۵۵۷,۵۶۱	۴۸۹,۳۵۷	۶,۱۱۶,۹۶۷	۱۰۰	۶,۱۱۶,۹۶۷

موجودی نقد (صندوق و وجوه در راه ارزی و ریالی)

سپرده قانونی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مطالبات از بانک مرکزی

مطالبات از بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی (در قالب تسهیلات، سپرده‌گذاری و خرید اوراق بهادار)

مطالبات از موسسات و شرکت‌های دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی (در قالب تسهیلات و خرید اوراق بهادار) و با مطالبات به تضمین نهادهای مذکور

اصل تسهیلات عقود مشارکتی (مشارکت مدنی، مضاربه، مسابقات، مزارعه) سایر اشخاص حقیقی و حقوقی

مشارکت حقوقی (سرمایه‌گذاری در سهام غیرتجاری در سایر شرکت‌ها بعد از کسر ذخیره کاهش ارزش سهام) و متوسط و اشخاص حقوقی (اداری حاکمیت، ۱۰ نفر نیروی کار) که اصل تسهیلات اعطایی حاکمیت

مانده اصل و سود تسهیلات اعطایی در قالب عقود غیرمشارکتی بابت املاک مسکونی که ملک مسکونی در رهن موسسه اعتباری باشد

مانده اصل و سود بابت تسهیلات اعطایی در قالب عقود غیرمشارکتی به اشخاص حقیقی، بنگاه‌های کوچک و متوسط و اشخاص حقوقی (اداری حاکمیت، ۱۰ نفر نیروی کار) که اصل تسهیلات اعطایی حاکمیت

۲۰ میلیارد ریال باشد

مانده اصل و سود بابت تسهیلات اعطایی در قالب عقود غیرمشارکتی به هر شخص، اعم از حقیقی و حقوقی که در پیندهای فوق قرار نمی‌گیرد

خالص مطالبات غیرتجاری (اصل و سود و وجه التزام به کسر ذخیره اختصاصی مربوطه) - مبلغ ذخیره اختصاصی کمتر از ۲٪ تا ۵٪ مانده مطالبات غیرتجاری

خالص مطالبات غیرتجاری (اصل و سود و وجه التزام به کسر ذخیره اختصاصی مربوطه) - مبلغ ذخیره اختصاصی کمتر از ۲٪ تا ۵٪ مانده مطالبات غیرتجاری

خالص مطالبات غیرتجاری (اصل و سود و وجه التزام به کسر ذخیره اختصاصی مربوطه) - مبلغ ذخیره اختصاصی کمتر از ۲٪ تا ۵٪ مانده مطالبات غیرتجاری

مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته (جاری و فاقده مهیت تسهیلاتی باشد)

سایر حساب‌های دریافتی (جاری باشد)

خالص دارایی‌های ثابت

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		شرح
سرمایه مورد نیاز	دارایی‌ها و تعهدات موزون به ریسک	سرمایه مورد نیاز	دارایی‌ها و تعهدات موزون به ریسک	
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	
۲۳۳,۴۹۵	۴,۱۶۸,۶۸۶	۸۰۶,۱۰۵	۱۰,۰۷۶,۳۰۹	۱۰۰
-	-	-	۴۰,۶۱۲,۲۶۴	۰
-	-	-	۱۰,۳۹۶	۰
۱۵۰	۱,۸۶۹	۱۲,۹۴۴	۱۶۱,۸۰۶	۲۰
۳,۸۹۶	۴,۸۷۰۶	۴,۶۹۹	۵۸,۷۳۳	۵۰
۷۵۱,۷۰۴	۹,۳۹۶,۲۹۴	۶۵۹,۶۵۵	۸,۲۴۵,۶۹۱	۱۰۰
-	-	-	-	۱۵۰
۶۶۳,۹۵۶	۸,۲۹۹,۴۵۶	۱,۰۵۸,۶۸۳	۱۳,۲۳۳,۵۳۵	۱۰۰
۶۴,۸۱۶	۸۱۰,۱۹۷	۸۲۳,۸۳۵	۱۰,۲۹۷,۹۳۹	۱۰۰
۴,۲۱۳,۷۱۵	۵۲,۶۷۱,۴۴۳	۸,۴۹۴,۳۳۹	۱۰,۶۱۷۹,۲۳۷	۱۰۰
۱۸۲,۵۹۷	۲,۲۸۲,۴۵۷	۵۹۹,۰۲۷	۷,۴۸۷,۸۴۲	۱۰۰
۱۴۷,۶۰۷	۱,۸۴۵,۰۹۲	۳۴۲,۹۵۷	۴,۷۸۶,۹۵۹	۱۰۰
۲۷,۲۹۶,۵۷۶	۳۳۱,۲۰۷,۲۰۵	۴۰,۹۴۵,۲۴۱	۵۱۱,۸۱۵,۵۱۲	

ادامه

سایر اقلام بالای خط صورت وضعیت مالی
مطالبات تسهیلاتی یا خرید اوراق بهادار از سایر دولت‌ها، بانک‌های مرکزی و نهادهای عمومی غیردولتی
در سایر کشورهای زینه اعتباری AA- تا AAA+
مطالبات ناشی از سپرده‌گذاری و تسهیلات یا خرید اوراق بهادار از گروه بانک توسعه اسلامی و نهادهای زیرمجموعه آن از جمله شرکت نیمه سرمایه‌گذاری و شرکت نیمه صادراتی و گروه بانک جهانی شامل بانک بین‌المللی توسعه و ترمیم و شرکت تأمین مالی بین‌المللی، بانک توسعه آسیا و بانک توسعه آفریقا
مطالبات تسهیلاتی یا خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری و نهادهای مالی سایر کشورهای زینه اعتباری AA- تا AAA+
مطالبات تسهیلاتی یا خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری و نهادهای مالی سایر کشورهای زینه اعتباری A- تا A+
مطالبات تسهیلاتی یا خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری و نهادهای مالی سایر کشورهای زینه اعتباری B- تا BB+
مطالبات تسهیلاتی یا خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری و نهادهای مالی سایر کشورهای زینه اعتباری پایین B-
مطالبات تسهیلاتی یا خرید اوراق بهادار از موسسات اعتباری و نهادهای مالی سایر کشورهای بدون زینه اعتباری
تسهیلات بابت اعتبارات اسنادی صادر یا تأیید شده‌ای که کالای موضوع آن وثیقه اعتبار نیست پس از کسر پیش دریافت
تسهیلات بابت ضمانت‌نامه‌های صادر شده پس از کسر سپرده نقدی
تسهیلات بابت انواع صکوک از جمله اوراق مشارکت
سایر تسهیلات

* محاسبات سرمایه پایه و دارایی‌های موزون شده به ریسک بانک طبق بخشنامه شماره ۹۸/۴۲۶۷۵۸ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۷ و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.
اقلام بالای خط ابتدا حسب نوع وثایق دریافتی بر اساس ماده ۱۲ بخشنامه ۹۸/۳۲۶۷۵۸ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۷ تعدیل می‌گردند و سپس در ضرایب ریسک ضرب می‌شوند.
اقلام زیر خط ابتدا بر اساس ضرایب تبدیل با اقلام بالای خط هم‌ریف شده سپس حسب نوع وثایق دریافتی بر اساس ماده ۱۲ بخشنامه ۹۸/۳۲۶۷۵۸ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۱۷ تعدیل می‌گردند و در نهایت با ضرایب ریسک مربوطه موزون می‌شوند.

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۲-۷-۵۳. جمع دارایی‌های موزون شده به ریسک بازار در پایان دوره مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ مبلغ ۴۱,۶۴۳,۱۵۳ میلیون ریال می‌باشد.

۱۴۰۱/۱۲/۲۹			شرح
میزان سرمایه لازم	ضریب ریسک	مبلغ	
میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	
-	۸	-	سهام تجاری
۹۷۳,۵۵۲	۵	۱۹,۴۷۱,۰۴۶	مجموع بهای تمام شده اوراق بهادار تجاری- ریسک خاص
-	-	۱,۱۳۳,۵۲۷	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید یک ماه و کمتر از آن
۳,۷۱۷	۰,۲	۱,۸۵۸,۵۹۰	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۱ تا ۳ ماه
۱۹,۷۱۴	۰,۴	۴,۹۲۸,۵۱۷	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۳ تا ۶ ماه
۸۰,۲۵۴	۰,۷	۱۱,۴۶۴,۸۵۸	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۶ تا ۱۲ ماه
۱,۰۶۹	۱,۲۵	۸۵,۵۵۳	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۱ تا ۲ سال
-	۱,۷۵	-	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۲ تا ۳ سال
-	۲,۲۵	-	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۳ تا ۴ سال
-	۲,۷۵	-	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۴ تا ۵ سال
-	۳,۲۵	-	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۵ تا ۷ سال
۲,۲۵۳,۱۴۵	۸	۲۸,۱۶۴,۳۱۶	وضعیت باز مثبت تمامی ارزشها یا قدر مطلق وضعیت باز منفی تمامی ارزشها هرکدام که بیشتر است
۳,۳۳۱,۴۵۲			جمع سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار
۱۲,۵			ضریب
۴۱,۶۴۳,۱۵۳			دارایی موزون شده به ریسک بازار

۱۴۰۰/۱۲/۲۹			شرح
میزان سرمایه لازم	ضریب ریسک	مبلغ	
میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	
-	۸	-	سهام تجاری
۲,۲۰۰,۵۳۲	۵	۴۴,۰۱۰,۶۳۷	مجموع بهای تمام شده اوراق بهادار تجاری- ریسک خاص
-	-	-	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید یک ماه و کمتر از آن
۴,۷۷۱	۰,۲	۲,۳۸۵,۵۲۸	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۱ تا ۳ ماه
۴۶,۰۱۷	۰,۴	۱۱,۵۰۴,۱۵۴	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۳ تا ۶ ماه
۱۵۴,۴۰۶	۰,۷	۲۲,۰۵۷,۹۳۹	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۶ تا ۱۲ ماه
۸۱,۶۷۱	۱,۲۵	۶,۵۳۳,۶۴۳	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۱ تا ۲ سال
۴,۲۱۰	۱,۷۵	۲۴۰,۵۸۵	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۲ تا ۳ سال
۱۰,۷۴۵,۲۶	۲,۲۵	۴۷۷,۵۶۷	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۳ تا ۴ سال
۲۲,۳۰۹	۲,۷۵	۸۱۱,۲۲۲	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۴ تا ۵ سال
-	۳,۲۵	-	اوراق بهادار تجاری- ریسک عام -مدت زمان باقی مانده تا سررسید ۵ تا ۷ سال
۱,۲۸۸,۶۵۸	۸	۱۶,۱۰۸,۲۲۹	وضعیت باز مثبت تمامی ارزشها یا قدر مطلق وضعیت باز منفی تمامی ارزشها هرکدام که بیشتر است
۳,۸۱۳,۳۱۸			جمع سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک بازار
۱۲,۵			ضریب
۴۷,۶۶۶,۴۷۶			دارایی موزون شده به ریسک بازار

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۳-۷-۵۳. جمع دارایی‌های موزون شده به ریسک عملیاتی در پایان دوره مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ مبلغ ۵۶,۱۳۴,۷۴۶ میلیون ریال می‌باشد.

۱۴۰۱/۱۲/۲۹			شرح
میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی	ضریب ریسک	مبلغ	
میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	
۴,۴۹۰,۷۸۰	۱۵	۲۹,۹۳۸,۵۳۱	میانگین مجموع درآمدهای سه سال اخیر بانک
۱۲,۵			ضریب
۵۶,۱۳۴,۷۴۶			دارایی موزون شده به ریسک عملیاتی

۱۴۰۰/۱۲/۲۹			شرح
میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی	ضریب ریسک	مبلغ	
میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	
۳,۱۶۹,۷۹۱	۱۵	۲۱,۱۳۱,۹۴۲	میانگین مجموع درآمدهای سه سال اخیر بانک
۱۲,۵			ضریب
۳۹,۶۲۲,۳۹۱			دارایی موزون شده به ریسک عملیاتی

۳-۷-۵۳. نسبت کفایت سرمایه

نسبت کفایت سرمایه بانک در پایان دوره مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹، ۱۴/۱ درصد می‌باشد.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		شرح
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	
۵۷,۸۹۵,۰۰۳	۸۵,۷۵۶,۳۹۹			سرمایه نظارتی
۳۴۱,۲۰۷,۲۰۵	۵۱۱,۸۱۵,۵۱۲			دارایی موزون شده به ریسک اعتباری
۴۷,۶۶۶,۴۷۶	۴۱,۶۴۳,۱۵۳			دارایی موزون به ریسک بازار
۳۹,۶۲۲,۳۹۱	۵۶,۱۳۴,۷۴۶			دارایی موزون به ریسک عملیاتی
۴۲۸,۴۹۶,۰۷۱	۶۰۹,۵۹۳,۴۱۱			جمع دارایی‌ها و تعهدات موزون شده برحسب ریسک
۱۲,۶	۱۳,۱			نسبت سرمایه لایه یک به دارایی موزون به ریسک - درصد
۱۳,۵	۱۴,۱			نسبت کفایت سرمایه - درصد

۴-۷-۵۳. درجه اهرمی

درجه اهرمی عبارتست از جمع حقوق مالکانه به دارایی‌های بانک. درجه اهرمی بانک در دوره مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹، ۱۲ درصد می‌باشد.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰/۱۲/۲۹		۱۴۰۱/۱۲/۲۹		شرح
۵۴,۸۸۱,۹۶۵	۸۰,۵۰۰,۶۴۶			
۵۲۳,۸۰۵,۳۵۶	۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹			جمع دارایی‌ها
۱۰,۵	۱۲,۰			درجه اهرمی - درصد

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت های توضیحی صورت های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۵۴. بخش های عملیاتی

۵۴-۱. مبنای تقسیم بندی بخش ها

۵۴-۲. اطلاعات درباره بخش های عملیاتی قابل گزارش

اطلاعات مرتبط با هر یک از بخش های قابل گزارش در جدول زیر ارائه گردیده است. سود قبل از مالیات بخش به عنوان معیار عملکرد بخش مورد استفاده قرار گرفته است.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹			شرح
جمع	بانکداری بین الملل	خزانه داری و عملیات بانکداری ریالی	
			درآمدهای کسب شده از خارج بانک
۷۱,۲۰۴,۷۴۰	۸,۴۴۶,۱۵۵	۶۲,۷۵۸,۵۸۵	درآمد تسهیلات اعطایی و سپرده گذاری
(۴۳,۶۴۹,۹۳۴)	(۵,۵۵۰,۶۳۲)	(۳۸,۰۹۹,۳۰۲)	هزینه سود سپرده ها
۲۷,۵۵۴,۸۰۶	۲,۸۹۵,۵۲۳	۲۴,۶۵۹,۲۸۳	خالص درآمد تسهیلات و سپرده گذاری
			درآمد کارمزد
۵,۰۷۰,۴۱۴	۴۲۶,۷۳۴	۴,۶۴۳,۶۸۰	هزینه کارمزد
(۴۴۶,۷۳۹)	-	(۴۴۶,۷۳۹)	خالص درآمد کارمزد
۴,۶۲۳,۶۷۵	۴۲۶,۷۳۴	۴,۱۹۶,۹۴۱	
			خالص سود (زیان) سرمایه گذاری ها
۱,۰۳۱,۰۶۳	-	۱,۰۳۱,۰۶۳	خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی
۴,۱۰۴,۸۲۱	۴,۱۰۴,۸۲۱	-	سایر درآمدهای عملیاتی
۱,۷۷۸,۸۱۱	۱,۷۷۸,۸۱۱	-	جمع درآمد سپرده گذاری، ارزی و سایر درآمدهای عملیاتی
۶,۹۱۴,۶۹۵	۵,۸۸۳,۶۳۲	۱,۰۳۱,۰۶۳	خالص درآمدهای کسب شده از خارج بانک
۳۹,۰۹۳,۱۷۶	۹,۲۰۵,۸۸۹	۲۹,۸۸۷,۲۸۷	خالص درآمدهای بین بخش های بانک
-	(۳۴۰,۸۵۷)	۳۴۰,۸۵۷	جمع درآمدهای بخش های عملیاتی بانک
۳۹,۰۹۳,۱۷۶	۸,۸۶۵,۰۳۲	۳۰,۲۲۸,۱۴۴	هزینه های مطالبات مشکوک الوصول بخش عملیاتی
(۲,۳۴۱,۰۸۳)	(۱۱۹,۳۱۸)	(۲,۲۲۱,۷۶۵)	سایر هزینه های مستقیم قابل انتساب به بخش عملیاتی
(۴,۹۴۵,۸۶۴)	(۷۸۶,۱۷۵)	(۴,۱۵۹,۶۸۹)	سود (زیان) هر بخش قبل از هزینه های عمومی غیرقابل انتساب
۳۱,۸۰۶,۲۲۹	۷,۹۵۹,۵۳۹	۲۳,۸۴۶,۶۹۰	هزینه های عمومی غیرقابل انتساب به بخش ها
(۱,۰۹۴,۲۳۹)			سود (زیان) قبل از مالیات
۳۰,۷۱۱,۹۹۰			

۲-۵۴. اطلاعات درباره بخش‌های عملیاتی قابل گزارش (ادامه)

اطلاعات مرتبط با هر یک از بخش‌های قابل گزارش در جدول زیر ارائه گردیده است. سود قبل از مالیات بخش به عنوان معیار عملکرد بخش مورد استفاده قرار گرفته است.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰/۱۲/۲۹			شرح
جمع	بانکداری بین‌الملل	خزانه داری و عملیات بانکداری ریالی	
			درآمدهای کسب شده از خارج بانک
۵۳,۲۸۹,۶۳۸	۷,۸۹۴,۰۳۱	۴۵,۳۹۵,۶۰۷	درآمد تسهیلات اعطایی و سپرده‌گذاری
(۳۵,۲۲۶,۷۰۲)	(۵,۱۲۱,۸۶۰)	(۳۰,۱۰۴,۸۴۲)	هزینه سود سپرده‌ها
۱۸,۰۶۲,۹۳۶	۲,۷۷۲,۱۷۱	۱۵,۲۹۰,۷۶۵	خالص درآمد تسهیلات و سپرده‌گذاری
			درآمد کارمزد
۲,۹۵۳,۵۵۵	۳۳۲,۷۵۹	۲,۶۲۰,۷۹۶	درآمد کارمزد
(۳۲۹,۱۴۵)	-	(۳۲۹,۱۴۵)	هزینه کارمزد
۲,۶۲۴,۴۱۰	۳۳۲,۷۵۹	۲,۲۹۵,۶۵۱	خالص درآمد کارمزد
			خالص سود (زیان) سرمایه‌گذاری‌ها
۱,۸۳۹,۰۳۹	-	۱,۸۳۹,۰۳۹	خالص سود (زیان) مبادلات و معاملات ارزی
۱,۹۰۳,۷۹۰	۱,۹۰۳,۷۹۰	-	سایر درآمدهای عملیاتی
۲,۲۷۶,۸۳۱	۲,۲۷۶,۸۳۱	-	جمع درآمد سپرده‌گذاری، ارزی و سایر درآمدهای عملیاتی
۶,۰۱۹,۶۶۰	۴,۱۸۰,۶۲۱	۱,۸۳۹,۰۳۹	خالص درآمدهای کسب شده از خارج بانک
۲۶,۷۰۷,۰۰۶	۷,۲۸۵,۵۵۱	۱۹,۴۲۱,۴۵۵	خالص درآمدهای بین بخش‌های بانک
-	(۵,۷۱۴)	۵,۷۱۴	جمع درآمدهای بخش‌های عملیاتی بانک
۲۶,۷۰۷,۰۰۶	۷,۲۷۹,۸۳۷	۱۹,۴۲۷,۱۶۹	هزینه‌های مطالبات مشکوک‌الوصول بخش عملیاتی
(۲,۰۴۶,۰۸۴)	(۱,۰۶۱,۹۱۷)	(۹۸۴,۱۶۷)	سایر هزینه‌های مستقیم قابل انتساب به بخش عملیاتی
(۲,۲۵۴,۸۲۳)	(۴۶,۵۶۴)	(۲,۲۰۸,۲۵۹)	سود (زیان) هر بخش قبل از هزینه‌های عمومی غیرقابل انتساب
۲۲,۴۰۶,۰۹۹	۶,۱۷۱,۳۵۶	۱۶,۲۳۴,۷۴۳	
			هزینه‌های عمومی غیرقابل انتساب به بخش‌ها
(۱,۸۲۸,۰۲۴)			سود (زیان) قبل از مالیات
۲۰,۵۷۸,۰۷۵			

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت های توضیحی صورت های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۳-۵۴. تمرکز جغرافیایی اقلام عمده دارایی ها و بدهی ها و درآمدها

در ارائه اطلاعات جغرافیایی، اقلام دارایی ها بر مبنای محل استقرار، درآمدها و بدهی ها بر مبنای محل اقامت طرف حساب بانک در نواحی جغرافیایی گزارش می شود.

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹							
ایران	آلمان	چین	سوئیس	عمان	ترکیه	سایر	جمع
دارایی ها							
۸,۱۷۵,۳۵۸	۴۴,۲۳۶,۲۶۲	۹,۸۰۱	۹,۵۹۸	۴,۸۵۳	۶۰۷,۹۳۶	۶۶۰,۱۷۰	۵۳,۷۰۳,۹۷۸
۲۳,۰۲۱,۷۶۷	۹,۱۴۵,۱۴۴	۱,۳۸۸,۹۰۸	۱,۳۹۴,۸۸۵	-	۴,۹۹۰,۸۴۳	۸۲۲,۰۷۶	۴۰,۷۶۳,۶۲۳
۴۹۶,۲۲۴,۹۸۵	۹۸۹	-	-	-	-	-	۴۹۶,۲۲۵,۹۷۴
۲۰,۶۴۵,۸۳۴	-	-	-	-	-	-	۲۰,۶۴۵,۸۳۴
۱,۰۰۷,۵۰۷	-	-	-	-	-	-	۱,۰۰۷,۵۰۷
۷,۷۴۰,۲۲۸	-	-	-	۴۰۲,۵۳۳	۱۸۸,۴۳۹	-	۸,۳۳۱,۲۰۰
۶۸۶,۱۰۶	-	-	-	-	-	-	۶۸۶,۱۰۶
۶,۱۱۰,۸۶۶	۶,۱۰۱	-	-	-	-	-	۶,۱۱۶,۹۶۷
۲۲۷,۸۵۱	-	-	-	-	-	-	۲۲۷,۸۵۱
۴۲,۷۰۲,۳۷۴	-	-	-	-	-	-	۴۲,۷۰۲,۳۷۴
۲,۸۰۰,۵۸۸	۳۷۶,۷۳۷	-	-	-	-	-	۳,۱۷۷,۳۲۵
۶۰۹,۳۴۳,۴۶۴	۵۳,۷۶۵,۲۳۳	۱,۳۹۸,۷۰۹	۱,۴۰۴,۴۸۳	۴۰۷,۳۸۶	۵,۷۸۷,۲۱۸	۱,۴۸۲,۲۴۶	۶۷۳,۵۸۸,۷۳۹
بدهی ها							
(۳۴,۴۰۶,۸۷۱)	-	-	-	-	-	-	(۳۴,۴۰۶,۸۷۱)
(۵۰۲,۵۱۱,۲۶۳)	(۲۹,۶۹۲,۲۲۵)	-	-	-	-	-	(۵۳۲,۲۰۳,۴۸۸)
(۶۱,۰۷۴)	-	-	-	-	-	-	(۶۱,۰۷۴)
(۱,۸۷۵,۹۶۴)	-	-	-	-	-	-	(۱,۸۷۵,۹۶۴)
(۲۳,۸۱۴,۵۸۵)	(۹۷,۴۰۵)	-	-	-	-	-	(۲۳,۹۱۱,۹۹۰)
(۶۲۸,۷۰۶)	-	-	-	-	-	-	(۶۲۸,۷۰۶)
(۵۶۳,۲۹۸,۴۶۳)	(۲۹,۷۸۹,۶۳۰)	-	-	-	-	-	(۵۹۳,۰۸۸,۰۹۳)
۳۲,۰۴۹,۴۶۴	(۲,۵۶۶,۰۱۰)	-	-	-	-	-	۲۹,۴۸۳,۴۵۴
۴۰۴,۱۱۸	-	-	-	-	-	-	۴۰۴,۱۱۸
خالص سایر درآمدها و هزینه ها							

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۰/۱۲/۲۹							
جمع	سایر	ترکیه	عمان	اسپانیا	چین	آلمان	ایران
دارایی‌ها							
۳۳,۴۹۰,۴۴۳	۲۶۵,۰۰۹	۵۸۵,۳۸۳	۱۴۸,۵۷۴	۵۴,۸۴۷	۸,۷۲۰	۲۸,۵۸۳,۲۰۶	۳,۸۴۴,۷۰۴
موجودی نقد							
۳۸,۴۴۴,۷۳۳	۶۰۱,۷۳۷	۶,۷۱۷,۲۲۸	-	۱,۲۶۰,۷۶۶	۱,۲۰۱,۵۴۶	۷,۰۹۴,۷۲۱	۲۱,۵۶۸,۷۳۵
مطالبات از بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی							
۳۵۵,۴۳۷,۳۶۷	-	-	-	-	-	۱,۷۸۵	۳۵۵,۴۳۵,۵۸۲
تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی							
۴۵,۱۸۵,۴۲۶	-	-	-	-	-	۲,۴۴۲,۵۴۸	۴۲,۷۴۲,۸۷۸
سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار							
۱,۷۷۳,۷۹۹	-	-	-	-	-	-	۱,۷۷۳,۷۹۹
مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته							
۱۳,۰۴۲,۰۳۶	۴۶۱,۰۶۱	۲,۰۹۷,۸۳۴	۳۱۰,۸۴۷	-	-	-	۱۰,۱۷۲,۲۹۴
سایر دریافتی‌ها							
۶۰۷,۵۵۰	-	-	-	-	-	-	۶۰۷,۵۵۰
دارایی غیرجاری نگهداری شده برای فروش							
۵,۵۵۷,۵۶۱	-	-	-	-	-	۵,۶۰۹	۵,۵۵۱,۹۵۲
دارایی‌های ثابت مشهود							
۲۷۸,۵۰۳	-	-	-	-	-	۷۳,۳۴۰	۲۰۵,۱۶۳
دارایی‌های نامشهود							
۲۷,۱۵۴,۲۲۰	-	-	-	-	-	-	۲۷,۱۵۴,۲۲۰
سپرده قانونی							
۲,۸۳۳,۷۱۸	-	-	-	-	-	۲۶۶,۶۰۹	۲,۵۶۷,۱۰۹
سایر دارایی‌ها							
۵۲۳,۸۰۵,۳۵۶	۱,۳۲۷,۸۰۷	۹,۴۰۰,۴۴۵	۴۵۹,۴۲۱	۱,۳۱۵,۶۱۳	۱,۲۱۰,۲۶۶	۳۸,۴۶۷,۸۱۸	۴۷۱,۶۲۳,۹۸۶
جمع دارایی‌ها							
بدهی‌ها							
(۶۳,۸۲۰,۰۶۵)	-	-	-	-	-	-	(۶۳,۸۲۰,۰۶۵)
بدهی به بانک‌ها و سایر موسسات اعتباری غیربانکی							
(۳۸۷,۸۴۳,۸۲۲)	-	-	-	-	-	(۲۱,۹۹۲,۸۲۶)	(۳۶۵,۸۵۰,۹۹۶)
سپرده‌های مشتریان							
(۵۴,۳۷۶)	-	-	-	-	-	-	(۵۴,۳۷۶)
سود سهام پرداختنی							
(۱,۲۲۴,۰۴۸)	-	-	-	-	-	-	(۱,۲۲۴,۰۴۸)
مالیات عملکرد پرداختنی							
(۱۵,۶۵۳,۴۷۳)	-	-	-	-	-	(۲۵۹,۷۷۲)	(۱۵,۳۹۳,۷۰۱)
ذخایر و سایر پرداختنی‌ها							
(۳۲۷,۶۰۷)	-	-	-	-	-	-	(۳۲۷,۶۰۷)
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان و تعهدات بازنشستگی کارکنان							
(۴۶۸,۹۲۳,۳۹۱)	-	-	-	-	-	(۲۲,۲۵۲,۵۹۸)	(۴۴۶,۶۷۰,۷۹۳)
جمع بدهی‌ها							
۲۰,۴۲۱,۶۵۰	-	-	-	-	-	(۲۵۵,۰۵۰)	۲۰,۶۷۶,۷۰۰
جمع درآمد‌های عملیاتی							
۱۵۶,۴۲۵	-	-	-	-	-	-	۱۵۶,۴۲۵
خالص سایر درآمد‌ها و هزینه‌ها							

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت های توضیحی صورت های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۵۵. معاملات با اشخاص مرتبط

۵۵-۱. تغییرات سهامداران عمده (بالای یک درصد)

طی دوره مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ تغییراتی در ترکیب سهامداران عمده بالای یک درصد وجود نداشته است.

۵۵-۲. معاملات با مدیران

ارقام به میلیون ریال

نام شرکت طرف معامله	نوع معامله	آیا مشمول مفاد ماده ۱۲۹ ق.ت می باشد؟	*مبلغ معامله در سال	حداکثر مانده طی دوره	مانده در پایان دوره	نوع وثیقه	مبلغ وثیقه	درآمد (هزینه)
اعضای هیات مدیره موظف	بانک	✓	۳,۷۰۱	(۳۰۲,۵۱۵)	(۱۶,۲۴۶)	-	-	(۵۲۰)
اعضای هیات مدیره غیرموظف	بانک	✓	۱,۳۷۹	(۲۶,۸۱۱)	(۲,۲۳۵)	قرارداد لازم الاجرا	۲,۰۰۰	۳۱۹
			۱۸,۳۰۹	(۲۶,۸۱۱)	(۲,۲۳۵)	-	-	(۴۴۳)
	تسهیلات مسکن		-	۳,۴۹۶	۲,۸۷۰	وثیقه ملکی / قرارداد لازم الاجرا / سهام	۶,۴۷۳	۱۹۳
	تسهیلات خودرو		-	۴۶۵	۳۸۷	چک	۷۱۴	۵۹
معاونین مدیرعامل (غیر از اعضای هیات مدیره)	بانک	✗	۴,۴۲۱	۳,۵۹۵	۱,۸۶۴	قرارداد لازم الاجرا / چک	۸,۴۰۰	۲۲۲
			(۱۱,۸۴۰)	(۱۵۶,۵۱۳)	(۲۲,۱۷۲)	-	-	(۲,۹۱۸)
	سایر تسهیلات		۳۰,۰۰۰	۳۰,۲۶۵	-	وثیقه ملکی / چک	۶۶,۰۰۰	۱,۷۲۵
	تسهیلات مسکن		-	۷,۵۱۱	۷,۰۸۶	وثیقه ملکی	۹,۰۸۷	۴۳۱
	تسهیلات خودرو		-	۳۴۷	۲۵۴	چک	۷۱۴	۴۲
اعضای کمیته های مرتبط با هیات مدیره (غیر از اعضای هیات مدیره)	بانک	✗	۵,۹۹۳	۳,۷۵۷	۳,۷۰۰	چک / سفته / قرارداد لازم الاجرا	۱۰,۸۴۰	۱۴۹
			۵۳۶	(۹۳,۱۶۵)	(۱۲,۵۰۳)	-	-	(۱,۰۲۷)
	سپرده گذاری		۵۲,۵۰۰	(۵۲۷,۵۲۴)	(۳۵,۴۸۷)	-	-	(۱,۷۶۹)
	خالص						۱۰۴,۲۲۷	

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۳-۵۵. معاملات با اشخاص وابسته در طی دوره، به شرح ذیل است:

ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹								
گروه	نام شخص وابسته	نوع وابستگی	موضوع معامله	آیا مشمول مفاد ماده ۱۲۹ ق.ت می‌باشد؟	نحوه تعیین قیمت	مبلغ معامله	سود(زیان) ناخالص معامله	مانده طلب (بدهی) ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
واحدهای تجاری فرعی	شرکت داده پردازان سیمای آفتاب	شرکت فرعی	پرداختی بابت توسعه پروژه اتوماسیون بانک سپرده‌گذاری	×	هیات‌مدیره بانک طبق قرارداد	-	-	(۷۱۸)
			تسهیلات اعطایی مرابحه/جعاله	×	هیات‌مدیره بانک	۹۳,۳۵۸,۰۰۰	۱۰۱,۷۰۶	۵۰۲,۷۶۲
	شرکت کارگزاری بانک خاورمیانه	شرکت فرعی	صدور ضمانت‌نامه کارمزد خرید و فروش سپرده‌گذاری	×	طبق قرارداد	۱,۸۱۴	۳۴۰	۱۶,۱۱۴
			مبالغ پرداختی بابت معاملات ارز*** سایر سپرده‌گذاری	×	هیات‌مدیره بانک طبق قرارداد	۹۳,۵۵۱,۴۰۲	۱۸۹,۹۳۵	-
واحد تجاری وابسته	بیمه زندگی خاورمیانه	شرکت وابسته	پرداختی بابت بیمه‌های پرسنلی بانک سپرده‌گذاری	×	طبق قرارداد	۳,۶۳۴	-	۸۴۱
			تسهیلات اعطایی مرابحه/جعاله	×	طبق قرارداد	۷۵۵,۷۵۰	۳۳,۳۸۶	۱۴۱,۳۴۰
سایر	شرکت سرمایه‌گذاری صنایع ایران	وابسته به سهامدار بالای ۵ درصد	صدور ضمانت‌نامه سپرده‌گذاری	×	طبق قرارداد	-	۱۵۰	۷,۲۹۶
			سپرده‌گذاری	×	طبق قرارداد	(۱۲۶)	(۱۶۲)	(۲۸,۱۴۸)
	شرکت سرمایه‌گذاری ارزش پژوه	هیات‌مدیره مشترک	سپرده‌گذاری	✓	طبق قرارداد	(۱۵۷)	(۲۱۱)	(۱,۷۵۴)
			*شرکت سیدگردان آسمان	هیات‌مدیره مشترک	✓	طبق قرارداد	(۲۴۵)	(۲۵)
	شرکت قندمرو دشت	وابسته به سهامدار بالای ۵ درصد	صدور ضمانت‌نامه تسهیلات اعطایی مرابحه سپرده‌گذاری	×	هیات‌مدیره بانک طبق قرارداد	۱۰۰,۰۰۰	۱,۶۴۳	۱۰۱,۶۴۳
			تسهیلات اعطایی مرابحه	×	طبق قرارداد	۱۵,۷۰۷	(۵,۹۵۳)	(۱,۸۸۱)
لامیران	وابسته به سهامدار بالای ۵ درصد	صدور ضمانت‌نامه سپرده‌گذاری	×	هیات‌مدیره بانک طبق قرارداد	۶۰,۰۰۰	۴,۲۴۳	۴۷,۵۱۸	
		تسهیلات اعطایی مرابحه/جعاله	×	طبق قرارداد	۲۲,۲۸۹	۱۳۱	۷,۵۱۲	
کارگزاری بورس ایران	وابسته به سهامدار بالای ۵ درصد	صدور ضمانت‌نامه سپرده‌گذاری	×	هیات‌مدیره بانک طبق قرارداد	-	۶,۷۵۰	۴۵۰,۰۰۰	
		تسهیلات اعطایی مرابحه/جعاله	×	طبق قرارداد	(۱۹۸,۵۷۳)	-	(۳۳۳,۱۸۷)	
شخص حقیقی	وابسته به سهامدار بالای ۵ درصد	صدور ضمانت‌نامه سپرده‌گذاری	×	هیات‌مدیره بانک طبق قرارداد	(۵۶۴,۵۹۸)	۱۷	۳,۳۸۰	
		تسهیلات اعطایی مرابحه/جعاله	×	طبق قرارداد	(۵۶۴,۵۹۸)	(۱۰۵,۶۷۳)	(۶۹۳,۴۶۷)	
شیمی صنعت فرزنان	وابسته به سهامدار بالای ۵ درصد	وابسته به سهامدار	صدور ضمانت‌نامه سپرده‌گذاری	×	هیات‌مدیره بانک طبق قرارداد	۱,۵۰۰	۸	(۱۱,۷۶۵)

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۵۶. سود انباشته در پایان سال

تخصیص سود انباشته پایان سال در موارد زیر موکول به تصویب مجمع عمومی عادی صاحبان سهام می‌باشد:

ارقام به میلیون ریال	
مبلغ	تکالیف قانونی
۲,۹۸۸,۷۵۷	تقسیم حداقل ۱۰ درصد سود خالص سال ۱۴۰۱ طبق ماده ۹۰ اصلاحیه قانون تجارت
۲۵,۸۰۹,۹۴۳	حداکثر سود قابل تقسیم

پیرو بخشنامه شماره ۱۳۱۹۶۱۶/۰ مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۵ بانک مرکزی سود تسعیر ناشی از تسعیر ارز اقلام پولی با نرخ ۲۶۵,۰۰۰ ریال برای هر یورو و ۲۵۰,۰۰۰ ریال برای هر دلار آمریکا (سال قبل ۲۲۰,۰۰۰ ریال برای هر یورو و ۲۰۰,۰۰۰ ریال برای هر دلار آمریکا) به عنوان سود قابل تقسیم محسوب نمی‌شود و تنها می‌تواند صرف افزایش سرمایه بانک گردد. این مبلغ برای سال ۱۴۰۱ معادل ۴,۳۴۴,۸۲۰ میلیون ریال می‌باشد که در محاسبه حداکثر سود قابل تقسیم از سود انباشته کسر گردیده است.

مبلغ	پیشنهاد هیات‌مدیره
۲۰۰	سود سهام پیشنهادی هیات‌مدیره

۵۷. صورت عملکرد عملیات قرض‌الحسنه پس‌انداز ریالی

۵۷-۱. وضعیت مانده منابع و مصارف قرض‌الحسنه

ارقام به میلیون ریال		منابع قرض‌الحسنه
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
-	-	سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز - ریال
۴۷,۷۹۳,۱۷۵	۹۳,۲۶۹,۰۹۵	سپرده‌های قرض‌الحسنه جاری - ریال
۴۷,۷۹۳,۱۷۵	۹۳,۲۶۹,۰۹۵	جمع منابع قرض‌الحسنه
مصارف قرض‌الحسنه:		
(۵۱۴,۹۳۷)	(۱,۰۴۵,۴۰۲)	تسهیلات اعطایی ریالی و مطالبات از اشخاص غیردولتی (قبل از ذخیره)
(۵۱۴,۹۳۷)	(۱,۰۴۵,۴۰۲)	جمع مصارف قرض‌الحسنه
(۵,۰۳۸,۰۹۳)	(۹,۷۹۸,۶۳۲)	سپرده قانونی منابع قرض‌الحسنه جاری
(۱۹,۱۱۷,۲۷۰)	(۳۷,۳۰۷,۶۳۸)	ذخیره نقدینگی سپرده‌های قرض‌الحسنه جاری (۴۰ درصد)
۲۳,۱۲۲,۸۷۵	۴۵,۱۱۷,۴۲۳	مازاد (کسری) منابع به مصارف قرض‌الحسنه

۵۷-۲. خالص کارمزد عملیات قرض‌الحسنه

ارقام به میلیون ریال		
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۲۱,۵۶۸	۳۱,۹۸۷	کارمزد دریافتی تسهیلات اعطایی قرض‌الحسنه
۲۱,۵۶۸	۳۱,۹۸۷	خالص کارمزد عملیات قرض‌الحسنه

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۳-۵۷. طبقه‌بندی تسهیلات قرض‌الحسنه اعطایی بر اساس موضوع تسهیلات

ارقام به میلیون ریال		
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۵۱۴,۹۳۷	(۱,۰۴۵,۴۰۲)	ازدواج
<u>۵۱۴,۹۳۷</u>	<u>(۱,۰۴۵,۴۰۲)</u>	

۴-۵۷. طبقه‌بندی تسهیلات قرض‌الحسنه اعطایی بر اساس نوع مشتری

ارقام به میلیون ریال		
۱۴۰۰/۱۲/۲۹	۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۵۱۴,۹۳۷	(۱,۰۴۵,۴۰۲)	اشخاص حقیقی
<u>۵۱۴,۹۳۷</u>	<u>(۱,۰۴۵,۴۰۲)</u>	

بانک خاورمیانه (سهامی عام) یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۱.۵.۸. اطلاعات تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط

مانده خالص تسهیلات و تعهدات اشخاص مرتبط (موضوع بخشنامه شماره ۱۷۴۲/۲۴/۹۴ مورخ ۲۵/۴/۱۳۹۴) در مقطع اسفند ماه سال ۱۴۰۱ (مبالغ به میلیون ریال)

ردیف	نوع شخص	مصادیق اشخاص مرتبط بر اساس فصل دوم آیین‌نامه						اصل مبلغ پرداختی	مبلغ نمانده (برسازگرم و وجه دریافتی مطابقت و حساب مشترک مشارکت مدنی)	نوع قرارداد یا نوع بدهی	مدت قرارداد (روز)	دوره تنفس (ماه)	نرخ سود / کارمزد	تسهیلات ناخالص	پیش دریافتی نقدی اخطاشده	جمع مانده خالص تسهیلات و تعهدات و قیمت تمام شده سهام		وضعیت و وثیقه	جمع ارزش و وثایق
		۱-۲	۳-۲	۴-۲	۵-۲	۶-۲	۷-۲									۸-۲	۹-۲		
۱	شخص حقوقی							۱۶۹	۷۹۸,۰۰۰	سود سهام دریافتی	-	-	-	-	-	۷۹۸,۰۰۰	۱۶۹	-	
۲	شخص حقوقی							۸۴۱	۸۴۱	بدهکاران موقت	-	-	-	-	-	۸۴۱	۲۴,۹۷۶	-	
۳	شخص حقوقی							۲۴,۹۷۶	۲۴,۹۷۶	بدهکاران موقت	-	-	-	-	-	۲۴,۹۷۶	۲۴,۹۷۶	-	
۴	شخص حقوقی							۳۱,۳۲۰	۱۶,۱۹۸	تسهیلات اعطایی مرحله - بخش صنعت	۱۲	-	۱۸	-	-	۳۱,۳۲۰	۱۶,۱۹۸	چک	
								۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	تسهیلات اعطایی مرحله - بخش صنعت	۱۲	-	۱۸	-	-	۳۰,۰۰۰	۱۶,۱۹۸	چک	
								-	-						-	-	-	-	
								۶۷,۵۱۸	۶۷,۵۱۸	تسهیلات اعطایی مرحله - بخش خدمات	۲۴	-	۲۶	-	-	۶۷,۵۱۸	۵۱,۲۷۴	چک	
								۵۰,۹۱۶	۵۰,۹۱۶						۵۰,۹۱۶	۵۰,۹۱۶	چک		
۵	شخص حقوقی							۵۰,۹۱۶	۵۰,۹۱۶						۵۰,۹۱۶	۵۰,۹۱۶	چک		
								۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰						۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	چک		
								۲۹,۲۰۰	۲۹,۲۰۰	تسهیلات اعطایی مرحله - بخش خدمات	۳	-	۲۳	-	-	۲۹,۲۰۰	۲۹,۲۰۰	چک/سهام	
								۲۳,۱۱۶	۲۳,۱۱۶	تسهیلات اعطایی مرحله - بخش خدمات	۳	-	۲۳	-	-	۲۳,۱۱۶	۲۳,۱۱۶	چک/سهام	
								۳۳,۴۳۲	۳۳,۴۳۲	تسهیلات اعطایی مرحله - بخش خدمات	۳	-	۱۸	-	-	۳۳,۴۳۲	۳۳,۴۳۲	چک/سهام	
								۲۶,۱۱۹	۲۶,۱۱۹	تسهیلات اعطایی مرحله - بخش خدمات	۳	-	۲۳	-	-	۲۶,۱۱۹	۲۶,۱۱۹	چک/سهام	
								۲۹,۴۶۲	۲۹,۴۶۲	تسهیلات اعطایی مرحله - بخش خدمات	۳	-	۲۳	-	-	۲۹,۴۶۲	۲۹,۴۶۲	چک/سهام	
								۷۸,۸۰۰	۷۸,۸۰۰						۷۸,۸۰۰	۷۸,۸۰۰	چک/سهام		
								۳۳,۰۰۰	۳۳,۰۰۰						۳۳,۰۰۰	۳۳,۰۰۰	چک/سهام		
								۸۴,۶۶۸	۸۴,۶۶۸						۸۴,۶۶۸	۸۴,۶۶۸	چک/سهام		
								۱۷,۰۳۳	۱۷,۰۳۳						۱۷,۰۳۳	۱۷,۰۳۳	چک/سهام		
								۱۲۸,۹۰۰	۱۲۸,۹۰۰						۱۲۸,۹۰۰	۱۲۸,۹۰۰	چک/سهام		
								۱۶۱,۳۲۶	۱۶۱,۳۲۶						۱۶۱,۳۲۶	۱۶۱,۳۲۶	چک/سهام		
								۱۶۱,۳۲۶	۱۶۱,۳۲۶						۱۶۱,۳۲۶	۱۶۱,۳۲۶	چک/سهام		
								۲۶,۶۲۸	۲۶,۶۲۸						۲۶,۶۲۸	۲۶,۶۲۸	چک/سهام		
								۷,۲۹۶	۷,۲۹۶						۷,۲۹۶	۷,۲۹۶	چک/سهام		
								۱۴۲,۹۸۸	۱۴۲,۹۸۸						۱۴۲,۹۸۸	۱۴۲,۹۸۸	چک/سهام		

بانک خاورمیانه (سهامی عام)
یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی
سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ماه ۱۴۰۱

۵.۹. اطلاعات تسهیلات و تعهدات کلان

اطلاعات تسهیلات و تعهدات کلان مطابق مصوبه ۱۶۶ جلسه مورخ ۱۳۹۲/۰۸/۰۷ شورای پول و اعتبار (بخشنامه شماره ۹۲/۲۴۲۵۵۳ مورخ ۱۳۹۲/۰۸/۱۶ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) به شرح زیر است:

ارقام به میلیون ریال

ردیف	نوع دینفع واحد	مانده تسهیلات و تعهدات کلان پس از کسر استثنائات اعمال ضرایب		وضعیت وثیقه	ارزش
		خالص تسهیلات- میلیون ریال	تعهدات- میلیون ریال		
		خالص جاری	ناخالص	قیمت تمام شده سهام	مجموع تسهیلات، تعهدات بعلاوه قیمت تمام شده سهام (گروه دینفع واحد)
۱	حقوقی	۵,۷۸۲,۳۳۹	۷,۷۴۰	-	۱۲,۷۱۶,۴۳۶
۲	حقوقی	۵,۹۳۹,۰۱۸	-	-	۱۳,۳۶۲,۰۵۲
۳	حقوقی	۳,۹۴۶,۵۰۸	۴,۰۹۴,۵۹۶	-	۱۳,۷۸۶,۵۶۵
۴	حقوقی	۵,۷۵۶,۴۱۹	۷۳۳,۷۲۸	-	۶,۶۶۱,۷۲۸
۵	حقوقی	۶,۱۰۵,۸۶۹	-	-	۱۳,۴۱۷,۷۳۳
۶	حقوقی	۲,۳۶۸,۶۹۲	۸,۲۳۷,۰۷۱	-	۹,۰۶۵,۲۸۷
۷	حقوقی	۵,۳۱۶,۸۰۳	۲,۳۰۷,۵۸۵	-	۹,۵۴۰,۵۵۶
۸	حقوقی	۲,۶۴۷,۶۸۱	۸,۲۲۸,۵۸۶	-	۲۰,۰۴۸,۰۵۲
۹	حقوقی	۶,۵۲۹,۸۷۸	۵۰,۰۰۰	-	۱۶,۵۶۹,۷۷۷
۱۰	حقوقی	۶,۵۷۵,۹۱۹	۱۶۵,۷۱۸	-	۱۵,۰۵۰,۲۴۶
۱۱	حقوقی	۶,۹۸۸,۴۵۴	-	-	۱۴,۳۳۸,۲۱۱
۱۲	حقوقی	۶,۹۲۴,۴۸۲	۱۴۹,۷۶۱	-	۱۴,۲۱۳,۸۵۷
۱۳	حقوقی	۶۱۳,۲۸۰	۱۳,۱۸۰,۸۴۰	-	۱۷,۰۱۲,۱۰۵
۱۴	حقوقی	۷,۰۴۲,۸۶۸	۱۵۷,۸۳۸	-	۱۴,۸۹۰,۶۸۳
۱۵	حقوقی	۶,۹۸۴,۲۴۲	۷۵۰,۲۶۴	-	۱۵,۴۶۶,۱۸۳
۱۶	حقوقی	-	۱۵,۱۵۴,۹۹۴	-	۹,۴۶۶,۲۲۶
۱۷	حقوقی	۷,۵۱۷,۴۶۵	-	-	۸,۴۴۰,۰۸۱
۱۸	حقوقی	۱,۹۹۲,۲۸۷	۲۱۶,۶۱۴	-	۹,۹۷۹,۶۰۰
۱۹	حقوقی	۷,۹۶۰,۳۳۴	-	-	۱۸,۴۸۸,۱۸۶
۲۰	حقوقی	۷,۸۹۱,۹۴۶	۸۶۹,۷۹۳	-	۱۷,۰۴۷,۱۳۳
۲۱	حقوقی	۹,۰۹۷,۱۲۱	۱۲۲,۰۵۰	-	۲۱,۰۱۵,۲۴۰
۲۲	حقوقی	۱,۱۳۵,۶۴۳	۱۶,۶۷۰,۴۰۷	-	۱۲,۲۲۴,۸۵۳
۲۳	حقوقی	۲,۰۲۴,۸۳۳	۱۵,۲۶۰,۲۱۲	۲۹۷	۲۶,۷۹۴,۵۱۳
۲۴	حقوقی	۹,۲۸۰,۵۴۳	۲۶۱,۹۸۰	-	۱۷,۵۹۳,۴۸۷
۲۵	حقوقی	۶,۱۲۰,۳۴۵	۱۰,۱۸۵,۰۵۹	-	۲۸,۸۰۰,۱۴۷
۲۶	حقوقی	۲۰۵,۷۸۸	۲۲,۶۳۱,۰۴۳	-	۲۵,۴۰۶,۳۹۵
۲۷	حقوقی	۲,۸۹۴,۹۳۴	۱۸,۲۰۹,۰۱۳	-	۶,۴۲۶,۳۲۱
۲۸	حقوقی	۹,۲۸۳,۰۲۴	۹,۹۰۹,۴۱۰	-	۳۴,۲۴۹,۷۳۲
۲۹	حقوقی	۷,۷۶۰,۳۱۷	۱۳,۴۸۹,۴۶۵	-	۲۹,۸۰۷,۴۳۴
۳۰	حقوقی	-	-	-	۱۳۶,۱۸۳,۲۸۰
	مجموع دینفع	۱۵۲,۶۸۷,۰۲۹	۱۶۰,۸۸۵,۹۲۹	۱۵۸,۱۳۴	۶۰۸,۰۶۲,۰۹۹

۵۲,۸۵۵,۰۰۳	سرمایه نظارتی مبنای سایر نسبت‌های احتیاطی بانک در مقطع مورد گزارش
۱۰,۵۷۱,۰۰۱	حد مجاز فردی تسهیلات و تعهدات کلان (۲۰ درصد سرمایه نظارتی)
۴۲۲,۸۴۰,۰۲۵	حد مجاز جمعی تسهیلات و تعهدات کلان (۸ برابر سرمایه نظارتی)*
-	حد مجاز جمعی تسهیلات و تعهدات کلان شعب بانک‌های خارجی (۵ درصد مجموع دارایی‌های شعبه)
-	واحد سازمانی مرتبط با آیین‌نامه

مانده تسهیلات و تعهدات از محل صندوق توسعه ملی در تاریخ تهیه صورت‌های مالی مجموعاً به مبلغ ۱۳۰,۵۷۰ میلیارد ریال، مطابق با نامه شماره ۹۵۶۷۸۲ مورخ ۱۳۹۵/۰۱/۱۶ بانک مرکزی در جدول فوق مستثنی شده‌اند.

بخش چهارم

۴

افشای ریسک (افشای سرمایه نظارتی طبق رکن ۳ بازل)

۱. افشای سرمایه نظارتی

(طبق رکن ۳ بازل)

۱-۱. اصول گزارش

■ درباره بانک

بانک خاورمیانه در سال ۱۳۹۲ در شهر تهران با شماره ثبت ۴۳۰۷۹۵ تاسیس و در سامانه بورس اوراق بهادار تهران (TSE^۱) با نماد "خاور" ثبت شده است. استراتژی کسب و کار این بانک به عنوان یک بانک شرکتی بر پایه تامین مالی و سرمایه گذاری بر مشتریان حقوقی و اشخاص حقیقی دارای درآمد بالا می باشد و با تعداد شعب کم، در تلاش است تا با بکارگیری تکنولوژی، بانکداری از راه دور و استفاده از اینترنت بانک و موبایل بانک به مشتریان خود در سراسر کشور خدمات ارائه نماید. این بانک با تیم مدیریتی قوی به همراه سرمایه انسانی ماهر و با انگیزه، در یک بازه زمانی نسبتاً کوتاه توانسته است خود را به عنوان یکی از سودآورترین بانک های ایران معرفی کند.

■ اصول تلفیق

صورت های مالی تلفیقی بانک شامل حساب های بانک و شرکت های تابعه آن، از جمله شرکت هایی که بانک در آن دارای حق رای بوده و نفوذ قابل توجهی بر تصمیمات عملیاتی و تامین مالی شرکت دارد، می باشد. بنابراین، در صورت های مالی تلفیقی، حساب ها و معاملات بین شرکت ها حذف شده اند. نتایج عملیات شرکت های وابسته از تاریخی که با بانک ذینفع واحد شده اند، در صورت های مالی درج شده است. دارایی هایی که توسط بانک مدیریت ولی در مالکیت بانک نیستند ("custodianship") در صورت های مالی تلفیقی اعمال نمی شوند. تهیه صورت های مالی تلفیقی مطابق با اصول استانداردهای حسابداری ایران است و توسط حسابرسان مستقل و بازرسی قانونی کنترل می شود و

اطلاعات آن در بخش گزارش حسابرس و صورت های مالی حسابرسی شده ارائه گردیده است.

■ افشای ریسک و استانداردهای سرمایه نظارتی بازل ۳

بانک خاورمیانه علاوه بر رعایت الزامات سرمایه نظارتی ابلاغ شده توسط بانک مرکزی ایران (CBI)، به طور داوطلبانه کفایت سرمایه خود را مطابق رهنمودهای بازل ۳ ارائه می دهد. بازل ۳ یک چارچوب نظارتی متشکل از سه رکن به شرح زیر می باشد:

- **رکن اول:** کفایت سرمایه و حداقل سرمایه مورد نیاز
- **رکن دوم:** بررسی نظارت بر ارزیابی کفایت سرمایه و راهبردهای بانک ها و موسسات مالی
- **رکن سوم:** ترویج انضباط در بازار از طریق شفافیت و افشای عمومی کفایت سرمایه و نقدینگی

محاسبه کفایت سرمایه مطابق با رهنمودهای بازل ۳ با دو رویکرد استاندارد (Standardized Approach) و رتبه بندی داخلی (IRB^۲) ارائه می شود. همچنین رویکرد رتبه بندی داخلی به رویکرد بنیادی (FIRB^۳) و پیشرفته (AIRB^۴) تقسیم شده است. در حال حاضر بانک خاورمیانه کفایت سرمایه خود را بر اساس رویکردهای Standardized و F-IRB به صورت جزئی برای زیرمجموعه از طبقه های دارایی از جمله تسهیلات شرکتی، تامین مالی پروژه ها از طریق صندوق توسعه ملی^۵ و اقلام زیر خطی ترانزنامه ارائه می کند.

1. Tehran Stock Exchange

2. Internal Rating Based approach

3. Fundamental Internal Rating Based approach

4. Advanced Internal Rating Based approach

5. Specialized lending exposures

۱-۲. ساختار سرمایه

جدول ۱ ترکیب سرمایه بانک را مطابق رویکرد Standardized بازل ۳ در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ نمایش می‌دهد. از آنجا که سرمایه‌گذاری در موسسات مالی کمتر از ۱۰ درصد سرمایه لایه ۱ بوده است، لزومی بر کسر مبلغ مازاد آن از سرمایه لایه مذکور نیست.

بازل ۳ سرمایه را به دو دسته سرمایه لایه ۱ و سرمایه لایه ۲ طبقه‌بندی می‌کند. سرمایه لایه ۱ از سرمایه عادی لایه ۱ (CET1) و سرمایه اضافی لایه ۱ (AT1^۲) تشکیل شده است که در حال حاضر بانک خاورمیانه از ابزارهای سرمایه‌ای که مشمول شرایط AT1 هستند، استفاده نمی‌نماید. بنابراین، سرمایه لایه ۱ بانک خاورمیانه کاملاً از سرمایه CET1 تشکیل شده است. کل سرمایه این بانک، طبق بازل ۳ معادل مبلغ سرمایه لایه ۱ و لایه ۲ است.

جدول ۱. ترکیب سرمایه بانک خاورمیانه در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ - ارقام به میلیون ریال

۱۴۰۱/۱۲/۲۹	
۳۵,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه
۳۲,۹۳۳,۷۵۱	سود انباشته
۱۳,۶۰۴,۱۹۴	اندوخته قانونی
۲,۹۲۴,۶۴۵	سایر اندوخته‌ها
(۲۲۷,۸۵۱)	دارایی‌های نامشهود
-	سرمایه‌گذاری در نهادهای مالی که بیش از ۱۰ درصد سرمایه لایه یک است
(۴۲۲,۲۴۸)	سایر تعدیلات نظارتی
۸۳,۸۱۲,۴۹۱	سرمایه لایه ۱
-	مازاد تجدید ارزیابی دارایی‌ها
۷,۳۹۴,۷۷۹	ذخایر عمومی تا نهایتاً ۱/۲۵ درصد دارایی‌های موزون شده
-	سایر تعدیلات نظارتی
۷,۳۹۴,۷۷۹	سرمایه لایه ۲
۹۱,۲۰۷,۲۷۰	کل سرمایه طبق رویکرد استاندارد

۱-۳. کفایت سرمایه

هیات‌مدیره بانک همواره بر اجرای ICAAP نظارت دارند. لذا، دپارتمان مدیریت ریسک مرتباً هیات‌مدیره را از میزان سرمایه اقتصادی، کفایت نقدینگی و کفایت سرمایه مطلع نموده و در جهت تقویت روند نظارت ICAAP به آن‌ها کمک می‌کند.

بانک خاورمیانه وضعیت سرمایه را مطابق با میزان ریسک‌پذیری خود (سند اشتباهی ریسک) مدیریت کرده و اطمینان دارد که در هر زمان برای حمایت از فعالیت‌های تجاری در راستای استراتژی کلی کسب‌وکار خود، سرمایه کافی در اختیار دارد. حاکمیت شرکتی بانک، فرآیند مدیریت سرمایه را به‌عنوان یک عامل مهم در تدوین استراتژی کسب‌وکار، اشتباهی ریسک و تعیین محدوده قابل قبول ریسک مدنظر قرار می‌دهد.

■ نسبت‌های سرمایه نظارتی

بانک خاورمیانه در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ دارای سرمایه مناسب و بیش از نیاز سرمایه نظارتی بوده است. نسبت کفایت سرمایه (CAR^۴) مطابق با سه مدل جداگانه اندازه‌گیری و گزارش شده است:

مدیریت ریسک بانک، به‌صورت ادواری ارزیابی کفایت سرمایه داخلی (ICAAP^۳) را بر اساس ریسک اکسپوزر فعلی انجام می‌دهد. فرآیند ارزیابی داخلی کفایت سرمایه، یک ارزیابی موثر از منابع و نیازهای سرمایه‌ای بانک، تحت شرایط عادی و بحرانی اقتصادی می‌باشد.

1. Common Equity Tier 1 Capital
2. Additional Tier 1 Capital
3. Internal Capital Adequacy Assessment Process
4. Capital Adequacy Ratio

طبق دستورالعمل بانک مرکزی، به یادداشت ۳-۷-۵۳ صورت مالی مراجعه شود. جدول ۲ نسبت‌های سرمایه‌ای بانک را مطابق با رویکرد F-IRB و Standardized بازل نشان می‌دهد.

- دستورالعمل بانک مرکزی
- رویکرد Standardised بازل ۳
- رویکرد F-IRB بازل ۳
- جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص محاسبه کفایت سرمایه بانک

جدول ۲. خلاصه‌ای از نسبت‌های سرمایه‌ای نظارتی بازل ۳ در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ - ارقام به میلیون ریال

بازل ۳		
رویکرد F-IRB	رویکرد Standardized	
۸۳,۸۱۲,۴۹۱	۸۳,۸۱۲,۴۹۱	سرمایه نظارتی
۸۷,۵۸۰,۰۹۶	۹۱,۲۰۷,۲۷۰	سرمایه لایه ۱
		کل سرمایه
۶۲۷,۹۳۴,۱۴۵	۶۳۵,۲۷۴,۸۱۸	دارایی‌ها
		دارایی‌های موزون شده به ریسک
۱۳/۳٪	۱۳/۲٪	نسبت‌های سرمایه‌ای
۱۳/۹٪	۱۴/۴٪	کفایت سرمایه: حقوق صاحبان سهام / سرمایه لایه ۱
۱۲/۳٪	۱۲/۳٪	کفایت سرمایه: حقوق صاحبان سهام / کل سرمایه
		نسبت اهرمی طبق بازل ۳ ^۱

۱ - سرمایه لایه ۱ تقسیم بر مجموع دارایی‌های بالای خط و دارایی‌های زیر خط پس از اعمال ضریب تبدیل.

(FX) و دارایی‌های در معرض ریسک از نوع کالا می‌باشد. سرمایه مورد نیاز برای ریسک بازار بر اساس دستورالعمل بانک مرکزی (یادداشت ۲-۷-۵۳ صورت‌های مالی) محاسبه شده است. محاسبه دارایی‌های موزون شده به ریسک بازار نسبتاً نزدیک به دستورالعمل‌های تعیین شده در رویکرد استاندارد بازل ۳ (منتشر شده در ژانویه ۲۰۱۹) که با توجه به اقتصاد ایران تعدیل شده است، می‌باشد.

سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک عملیاتی بانک، با بکارگیری روش استاندارد به روز شده بازل ۳ (دسامبر ۲۰۱۷)^۲ اندازه‌گیری شده است.

جدول ۳ میزان دارایی‌های موزون شده به ریسک (RWA) را طبق رویکرد Standardized بازل ۳ در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ نشان می‌دهد.

■ دارایی‌های موزون شده به ریسک

رویکردهای Standardised و F-IRB بازل ۳ شامل برآورد ریسک‌های اعتباری، ریسک بازار و ریسک‌های عملیاتی است.

■ رویکرد استاندارد

جهت تخمین ریسک اعتباری طبق رویکرد استاندارد، دارایی‌های در معرض ریسک اعتباری^۱ با در نظر گرفتن وزن ریسک اعلام شده، در دسته‌ها و زیرمجموعه‌های از پیش تعریف شده بازل ۳ طبقه‌بندی شده‌اند.

ریسک بازار شامل ریسک ناشی از معاملات اوراق بهادار، ارزهای خارجی

1. Credit Exposure

2. Basel 3 - Updated Standardized Measurement Approach (USMA)

جدول ۳. دارایی‌های موزون شده به ریسک طبق رویکرد استاندارد بازل ۳ در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ - ارقام به میلیون ریال

گروه ریسک	مقدار قبل از CCF و CRM	مقدار پس از CCF و CRM	دارایی موزون شده به ریسک
سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار دولتی با درآمد ثابت	۱۸,۱۲۱,۳۱۲	۱۸,۱۲۱,۳۱۲	-
بانک‌های توسعه چندجانبه	-	-	-
بانک‌ها	۷۳,۲۴۲,۶۱۲	۷۳,۲۴۲,۶۱۲	۵۸,۵۹۴,۰۹۰
تسهیلات مشتریان حقوقی	۲۲۷,۴۷۷,۰۵۷	۱۹۷,۸۷۹,۵۸۳	۱۹۴,۰۸۰,۲۸۱
تامین مالی پروژه‌ها از طریق صندوق توسعه ملی	۱۳۲,۴۵۶,۱۸۸	۱۲۴,۴۳۴,۱۰۲	۱۶۱,۷۶۴,۳۳۳
اکسپوزها با پشتوانه وثیقه ملکی	۹۰۶,۹۲۵	۹۰۶,۹۲۵	۹۰۶,۹۲۵
تسهیلات مشتریان حقیقی	۱,۳۱۲,۷۲۷	۱,۲۶۳,۴۷۰	۶۵۹,۷۳۹
سرمایه‌گذاری بلندمدت در سایر سهام	۸۹۲,۷۳۹	۸۹۲,۷۳۹	۲,۲۳۱,۸۴۸
سایر دارایی‌ها	۲۰,۴۱۵,۴۲۷	۲۰,۴۱۴,۵۹۹	۱۳,۰۲۰,۹۹۸
تسهیلات غیرجاری	۸,۵۵۱,۹۲۶	۸,۵۵۰,۱۷۷	۱۲,۵۷۰,۷۶۹
مجموع اقلام بالا خط			۴۴۳,۸۲۸,۹۸۱
تعهدات بابت ضمانت‌نامه‌های صادر شده	۲۱۰,۷۱۵,۷۲۱	۹۵,۵۰۰,۲۲۵	۹۵,۵۰۰,۲۲۵
تعهدات بابت اعتبار اسنادی (دیداری)	۲۰,۵۹۵,۸۷۸	۱,۶۵۴,۰۰۰	۱,۶۵۴,۰۰۰
تعهدات بابت اعتبار اسنادی (یوزانسی)	-	-	۰
سایر تعهدات	۱۹,۲۶۲,۶۴۴	۱۹,۲۶۲,۶۴۴	۷,۷۰۵,۰۵۸
مجموع اقلام زیر خط			۱۰۴,۸۵۹,۲۸۲
ریسک بازار	۳,۳۳۱,۴۵۲	-	۴۱,۶۴۳,۱۵۰
ریسک عملیاتی	۳,۴۳۲,۰۱۸	-	۴۲,۹۰۰,۲۲۵
مجموع دارایی‌های موزون شده به ریسک	-	-	۶۳۳,۲۳۱,۶۳۸

مدل رتبه‌بندی بانک طبق رویکرد F-IRB محدود به اکسپوزر شرکت‌های تسهیلات‌گیرنده شامل انواع تسهیلات و تسهیلات از محل صندوق توسعه ملی، ضمانت‌نامه و اعتبارات اسنادی است. جدول ۴ احتمال نکول تاریخی و مقدار اکسپوزر هر دسته از گروه‌های ریسک را به‌عنوان درصدی از پرتفوی تسهیلات به اشخاص حقوقی بانک نشان می‌دهد.

▪ **رویکرد رتبه‌بندی داخلی بنیادی (F-IRB)**
 علاوه بر رویکرد Standardized بازل ۳، بانک به صورت داوطلبانه وضعیت سرمایه خود را بر اساس رویکرد F-IRB بازل از اطلاعات تاریخی جهت برآورد احتمال نکول (PD) برای تسهیلات‌گیرندگان حقوقی شامل تسهیلات از محل صندوق توسعه ملی، گزارش می‌دهد.

جدول ۴. داده‌های تاریخی احتمال نکول و درصد اکسپوزر شرکت‌های تسهیلات‌گیرنده بر اساس رتبه ریسک - ارقام به درصد

رتبه ریسک	احتمال نکول تاریخی	درصد از کل اکسپوزر پرتفوی تسهیلات شرکتی
AAA	۰/۵	۰/۲٪
AA	۰/۵	۰/۳٪
A	۰/۵	۰/۳٪
BBB	۰/۸	۱/۹٪
BB	۲/۰	۱۶/۷٪
B	۶/۲	۶۵/۱٪
CCC	۱۵/۶	۱۴/۳٪
C/CC	۲۶/۵	۰/۳٪
شرکت‌های رتبه‌بندی نشده	۱۵/۰	۱/۰٪
مجموع		۱۰۰٪

۱۳/۹ درصد است که قبلاً در جدول ۲ نمایش داده شده است.

در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ میانگین موزون رتبه تسهیلات شرکتی بانک که رتبه‌بندی شده‌اند (B) است و کفایت سرمایه بانک طبق رویکرد F-IRB،

۴-۱. ساختار و وظایف مدیریت ریسک

و سایر اعضای مستقل است. مدیر ارشد ریسک به عنوان دبیر کمیته مسئول اجرای سیاست‌های کمیته عالی ریسک و گزارش ریسک‌های مهم به اعضای کمیته می‌باشد.

واحد ریسک تحت ضوابط و رهنمودهای کمیته ریسک بانک فعالیت می‌نماید و مسئول اجرای سیاست‌های ابلاغی کمیته ریسک می‌باشد. واحد ریسک دارای ۶ کارشناس می‌باشد و این افراد زیر نظر مدیر ارشد ریسک فعالیت می‌کنند.

حسابرس داخلی بانک مستقلاً به هیات‌مدیره گزارش می‌دهد و با انجام آزمایش‌های دوره‌ای به ارزیابی مستقل و کیفیت‌سنجی فرآیندها و انجام کنترل‌های کلیدی در سراسر بانک و همچنین بررسی پورتهوی اعتباری می‌پردازد.

بانک خاورمیانه برای مدیریت ریسک دارای یک رویکرد سیستماتیک می‌باشد که در چارچوب سند استراتژی ریسک تعریف شده است. جلسه کمیته ریسک بانک (RC) به صورت هفتگی برگزار و در آن گزارشات مربوط به ریسک‌های مهم، حدود ریسک و بازبینی استراتژی ریسک صورت می‌پذیرد. استراتژی ریسک نقش‌ها و مسئولیت‌های مشخصی را برای مدیریت ریسک بیان می‌کند که زمینه را برای تفویض اختیارات به کمیته‌های مختلف و کارمندان اجرایی و همچنین تعیین محدودیت‌های قابل قبول ریسک در رابطه با فعالیت‌های بانک فراهم می‌نماید.

سند بازل با عنوان «رهنمودهای اصول حاکمیت شرکتی برای بانک‌ها»، که در اکتبر ۲۰۱۴ منتشر شده است، پایه و اساس وظایف و مسئولیت‌های کمیته ریسک را تعیین می‌کند. کمیته عالی ریسک بانک خاورمیانه شامل یک عضو از اعضای غیر اجرایی هیات‌مدیره به عنوان رئیس کمیته، حداکثر یکی از اعضای اجرایی هیات‌مدیره یا مدیرعامل،

۵-۱. ریسک اعتباری

ریسک، وثیقه، تمرکز در حوزه صنعت، میزان کل خط اعتباری تخصیص داده شده به شرکت‌های وابسته (گروه) و همچنین رابطه بلندمدت مشتری با بانک نیز در نظر گرفته می‌شود.

■ سیاست‌های ریسک اعتباری

سیاست اعتباری بانک خاورمیانه از مقررات بانک مرکزی و همچنین دستورالعمل کمیته نظارت بانکی بازل پیروی می‌کند. ظرفیت ریسک‌پذیری اعتباری بانک به نسبت پورتهوی اعتباری به سپرده‌ها، معیارهای اندازه‌گیری کفایت سرمایه، معیارهای اندازه‌گیری نقدینگی و مقررات بانک مرکزی وابسته است که این موارد در سند اشتباهی ریسک و استراتژی مدیریت ریسک نیز ذکر شده است.

مشتریان حقوقی هسته اصلی مشتریان اعتباری بانک خاورمیانه را تشکیل می‌دهند. همچنین، بانک از صاحبان مشاغل انفرادی که دارای کارت بازرگانی هستند، جهت ارائه تسهیلات استقبال نموده و در تلاش است که روابط بانکی بلندمدت خود را با همه مشتریان اعتباری حفظ کرده و یا توسعه دهد.

رویکرد اساسی بانک خاورمیانه ارائه خدمات و تسهیلات بانکی به مشتریان به منظور برآورد نیازهای سرمایه در گردش است. حوزه فعالیت‌های بین‌المللی بانک، عمدتاً مربوط به ارائه تسهیلات سرمایه در گردش و اعتبارات اسنادی به شرکت‌های فعال در بخش مواد غذایی و دارویی جهت واردات مواد اولیه و قطعات مورد نیازشان می‌باشد. در موارد خاص، این

زیان ناشی از نکول مشتریان اعتباری بانک در بازپرداخت به موقع تعهداتشان ریسک اعتباری تعریف شده است. از جمله محصولات بانک که در معرض ریسک اعتباری قرار می‌گیرند عبارتند از: وام‌ها، ضمانت‌نامه‌های بانکی، اعتبارات اسنادی، اوراق بهادار و دارایی‌های قابل دادوستد. رویدادهای نامطلوب کلان اقتصادی اخیر در ایران که بر اثر تحریم‌های یکجانبه آمریکا و ادامه همه‌گیری ویروس کرونا نیز شدت گرفته‌اند، پورتهوی اعتباری بانک را تحت تاثیر قرار داده است و از اثرات این رویدادها می‌توان به کاهش تولید ناخالص داخلی و مصرف سرانه کشور، همراه با تورم بالا در بازار ناپایدار ارز و همچنین عدم اطمینان در مورد نرخ سود اشاره کرد. افزایش نرخ نکول در بین مشتریان اعتباری بانک منجر به افزایش هزینه‌های پرداختی و ذخیره برای پوشش زیان اعتباری می‌شود.

در بانک خاورمیانه، بررسی ریسک اعتباری برای هر مشتری با ارزیابی اولیه مشخصات مالی، تاریخچه اعتباری، چشم‌انداز کسب‌وکار و ساختار مدیریت و مالکیت مشتری آغاز می‌گردد. با استفاده از مدل‌های رتبه‌بندی تجربی مخصوص هر صنعت و بر اساس داده‌های موجود، به هر مشتری اعتباری رتبه ریسک در محدوده AAA تا C / CC اختصاص داده می‌شود، که این رتبه نشانگر احتمال نکول (PD*) مشتری در طول سال مالی آینده است. مدیریت ریسک بانک رتبه‌بندی اعتباری مشتریان را به صورت مداوم مورد بررسی قرار می‌دهد تا بر تغییرات وضعیت ریسک مشتریان نظارت داشته باشد.

در ارائه نظرات در خصوص ریسک اعتباری مشتریان، علاوه بر رتبه

1. Risk Committee
2. Probability of Default

دارایی‌های در معرض ریسک اعتباری

کل موجودی دارایی

بر اساس صورت‌های مالی منتهی به ۱۴۰۱/۱۲/۲۹، کل دارایی‌های تلفیقی بانک تقریباً ۶۹۷ هزار میلیارد ریال بوده است که در مقایسه با سال قبل، ۱۶۰ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است. عامل اصلی افزایش در کل مانده دارایی‌ها مربوط به افزایش تسهیلات اعطائی ناشی از درخواست‌های اعتباری شرکت‌ها می‌باشد.

موجودی نقد و شبه نقد

موجودی نقد، مطالبات از بانک‌ها و اوراق جزو ابراهای نقدینگی بانک هستند و بانک جهت مدیریت امور نقدینگی خود ترکیب این سه مورد را تعیین می‌نماید.

تسهیلات اعطایی

با توجه به ترانزنامه، تسهیلات اعطایی به مشتریان تقریباً ۱۴۱ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است که این افزایش ناشی از تقاضای شدید تسهیلات شرکتی می‌باشد.

جدول ۵ تسهیلات را بر اساس وضعیت پرداخت به تفکیک نشان می‌دهد. برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد کیفیت، تمرکز، وثیقه، توزیع صنعت و مدیریت تسهیلات، به یادداشت ۳-۵۳ ("ریسک اعتباری") صورت‌های مالی مراجعه کنید.

بانک در زمینه تامین مالی همگانی نظیر تامین منابع مالی از طریق بازار سرمایه یا صندوق توسعه ملی (NDF) فعالیت می‌نماید.

واحد اعتبارات قبل از ارسال اطلاعات به واحد ریسک ارزیابی اعتباری خود از مشتریان را انجام می‌دهد. بخشی از سیاست ریسک اعتباری، حفظ میانگین رتبه ریسک اعتباری کل پورتنفوی بانک بوده که طبق رتبه‌بندی موسسه Moody's، این رتبه بالاتر از «B۲» (مشابه رتبه «B» در S&P) است. مشتریانی که دارای رتبه اعتباری کمتری هستند، برای پوشش احتمال نکول خود، می‌بایست وثایق کافی ارائه دهند. بانک به‌طور مداوم تمرکز تسهیلات کلان را در جهت کاهش ریسک خود بررسی می‌نماید تا نسبت به رعایت محدودیت‌های بانک مرکزی برای «تسهیلات مهم» اطمینان حاصل کند.

حدود اختیارات سطوح مختلف سازمانی

برای تصویب تسهیلات و تعهدات

تصمیم‌گیری مصوبات اعتباری در بانک خاورمیانه براساس حدود مقرر، در شعب، کمیته اعتباری مرکز، کمیته عالی و هیات‌مدیره انجام می‌شود. یادداشت ۴-۳-۵۳ صورت‌های مالی جزئیات حدود اختیارات برای تصویب اعتبار را بیان می‌کند. برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد مراحل تصویب اعتبار به یادداشت ۲-۳-۵۳ صورت مالی مراجعه شود.

جدول ۵. رفتار بازپرداخت تسهیلات‌گیرندگان بر حسب سرفصل‌های جاری و غیرجاری (تسهیلات ریالی) - ارقام به درصد

وضعیت سرفصل	توضیح	درصد از کل مقدار اکسپوزر
جاری	کمتر از دو ماه	۹۷٪
سررسید گذشته	بین ۲ ماه تا ۶ ماه	۱٪
معوق	بین ۶ ماه تا ۱۸ ماه	۰٫۷٪
مشکوک‌الوصول	بیش از ۱۸ ماه	۱٫۱٪
کل مشتریان جاری		۱۰۰٪

اوراق بهادار

در ترانزنامه تلفیقی منتهی به پایان سال مالی ۱۴۰۱، سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار خزانه اسلامی، اوراق قرضه دولتی و اوراق بهادار شرکت‌ها در مجموع ۲۰ هزار میلیارد ریال است. بانک از پورتنفوی اوراق بهادار در درجه اول جهت مدیریت ریسک بازر و نقدینگی استفاده می‌کند و همچنین با توجه به شرایط بازار به دنبال اخذ بازده مناسب اقتصادی از این سرمایه‌گذاری‌ها می‌باشد. برای اطلاعات بیشتر در مورد اوراق بهادار بدهی، به یادداشت ۳-۲۸ صورت‌های مالی مراجعه کنید.

سهام

بانک به دلیل ملاحظات مقرراتی و مرتبط با کفایت سرمایه تصمیم بر خروج از پورتنفوی خرید و فروش سهام گرفته است لیکن با توجه به

اقتضای بازار نسبت به معامله و بازرگردانی سهام خود اقدام کرده است. میزان سرمایه‌گذاری‌ها در سهام در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹، ۸۹۵، ۱۴۰ میلیارد ریال بوده است (این مبلغ در سال پیشین به حدود ۲،۲۱۰ میلیارد ریال رسیده بود). برای اطلاعات بیشتر در مورد سرمایه‌گذاری در سهام به یادداشت ۱-۲۸ و ۲-۲۸ صورت‌های مالی مراجعه کنید.

دارایی‌های زیر خطی

میزان تعهدات زیر خطی ترانزنامه بانک در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹، از حدود ۱۳۴ هزار میلیارد ریال در سال قبل، به ۲۸۷ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است. برای اطلاعات بیشتر در مورد اقلام زیر خطی به یادداشت ۴۹ صورت‌های مالی مراجعه کنید.

■ کاهش ریسک اعتباری

بانک اندازه و ریسک پورتنوی تسهیلات خود را با متنوع‌سازی پورتنوی از منظر اندازه تسهیلات و تمرکز اعتباری در صنایع مختلف، مدیریت می‌کند. بانک جهت همگام‌سازی کسب‌وکار خود با تغییرات وضعیت اقتصادی داخل و خارج کشور، شیوه‌ها و استانداردهای مدیریت اعتباری خود را به‌صورت پویا مدیریت می‌کند.

بانک بر اساس اعتبار تسهیلات گیرندگان و توانایی آن‌ها در بازپرداخت تعهداتشان، محصولات اعتباری اعطا می‌کند (نه بر اساس صرفاً وثایق و ضمانت‌های ارائه شده). با این وجود، در مواقع لزوم از تضمین اشخاص ثالث و وثیقه برای کاهش ریسک اعتباری استفاده می‌کند و به‌طور منظم بر ارزش وثایق نظارت دارد.

انواع اصلی وثیقه‌های اخذ شده توسط بانک شامل پول نقد، اوراق بهادار قابل فروش، املاک و مستغلات، تجهیزات و چک‌های وصولی تجاری است. استفاده از چک‌های وصولی تجاری به‌عنوان وثیقه، به بانک این امکان را می‌دهد که به‌طور مداوم بر جریان نقدی و عملکرد تجاری تسهیلات گیرنده نظارت داشته باشد. همچنین بانک جهت اطمینان از تحقق به موقع تعهدات اعتباری تسهیلات گیرنده در مقابل بانک، به‌عنوان حمایت اخلاقی، از سهامداران و مدیران اصلی شرکت‌ها ضمانت‌های شخصی وثیقه می‌گیرد (به‌عنوان مثال اقامتگاه‌های اصلی).

طبق بازل ۳، بانک در محاسبه سرمایه نظارتی از تاثیر وثایق در کاهش ریسک اعتباری استفاده کرده است. وثایق واجد شرایط جهت کاهش ریسک اعتباری در درجه اول شامل سپرده‌های نقدی و اوراق بهادار قابل فروش می‌باشد که توسط تسهیلات گیرندگان ارائه می‌شود. همانطور که در جدول ۳ نشان داده شده است (دارایی‌های موزون شده به ریسک طبق رویکرد استاندارد بازل ۳ در تاریخ ۱۲/۲۹/۱۴۰۰)، کاهش اصلی در مقدار اکسپوزر در معرض ریسک، پس از اجرای تکنیک CRM^۲ مربوط به تسهیلات با اشخاص حقیقی، حقوقی و تسهیلات غیرجاری می‌باشد.

■ آزمون بحران

در جدول زیر تاثیر سناریوهای مختلف آزمون بحران بر روی نسبت کفایت سرمایه بانک (CAR) قابل مشاهده است. اکسپوزر اعتباری در آزمون بحران شامل تسهیلات به شرکت‌های حقوقی، تامین مالی پروژه‌ها از طریق صندوق توسعه ملی و تعهدات زیر خطی ترازنامه می‌باشد که تمامی این‌ها حدود ۸۰٪ دارایی‌های موزون شده به ریسک^۳ بانک را تشکیل می‌دهد. تسهیلات به بانک‌ها ۱۰٪ به اشخاص حقیقی کمتر از ۲٪ دارایی‌های موزون شده به ریسک بانک را تشکیل می‌دهد و مابقی این دارایی‌ها موزون به ریسک شامل اکسپوزر تسهیلات غیرجاری، دارایی‌های غیر اعتباری و به مقدار محدود سرمایه‌گذاری در سهام است. در زیر مفروضات در نظر گرفته شده جهت آزمون بحران به جزئیات تشریح شده است.

■ توزیع دارایی‌های اعتباری بر اساس نوع صنعت و منطقه جغرافیایی

برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد توزیع جغرافیایی و صنعت دارایی‌های در معرض ریسک اعتباری، به یادداشت‌های ۱-۸-۳-۵۳ "توزیع بخش اقتصادی تسهیلات و سرمایه‌گذاری در سهام و تمرکز درون یا بیرون مرزی آن" و ۳-۵۴ "تمرکز جغرافیایی اقلام عمده دارایی‌ها و بدهی‌ها و درآمد‌ها" مراجعه کنید.

■ سیستم رتبه‌دهی اعتباری

سیستم رتبه‌دهی اولیه ریسک، شامل تعداد زیادی از مدل‌های رتبه‌بندی تجربی و داخلی است که مبتنی بر صنایع مختلف می‌باشد. چنین مدل‌هایی معمولاً براساس ترکیبی از اطلاعات موجود در صورت‌های مالی همراه با اطلاعات خاص مشتریان و بر اساس داده‌های تاریخی نکول آن‌ها می‌باشد. تیم ریسک اعتباری به‌صورت دوره‌ای مدل‌ها را براساس تجربه تاریخی نکول مشتریان به‌گونه‌ای می‌سنجد که رتبه‌های ریسک و احتمال نکول مشتریان سازگاری لازم را با دسته‌های مختلف صنعت داشته باشد.

■ تعیین پارامترهای ریسک اعتباری

میزان عملکرد و مناسب بودن پارامترهای ریسک سرمایه بانک به‌طور منظم مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. کیفیت صحت هر پارامتر با مقایسه مقادیر پیش‌بینی شده و نتایج تحقق یافته سنجیده می‌شود. همچنین با سنجش هر پارامتر با استانداردهای خارجی و یا روش‌های اندازه‌گیری جایگزین می‌توان کیفیت صحت پارامترها را تایید نمود.

■ احتمال نکول

احتمال نکول (PD) یک تخمین تجربی از میانگین نرخ نکول یک ساله مشتری در شرایط اقتصادی مختلف است. روش تخمین PDها برای مشتریان اعتباری با رتبه ریسک آن‌ها و تعریف نکول طبق بازل ۳، یکسان است. "نکول" به معنی عدم پرداخت و یا تاخیر بیش از ۹۰ روز مشتریان در بازپرداخت تعهداتشان است.

■ میزان اکسپوزر در معرض نکول

اکسپوزر در معرض نکول (EAD^۱)، میزان مورد انتظار از زیان در صورت نکول مشتری اعتباری می‌باشد. درصد EAD مشتریان اعتباری بر اساس تجربه تاریخی بانک و بررسی‌های آماری محاسبه می‌گردد.

■ زیان در صورت نکول

زیان در صورت نکول یا "LGD" زیان تخمین زده شده‌ای (بر حسب درصدی از EAD) است که بانک در هنگام نکول مشتری اعتباری در افق زمانی یک ساله متحمل آن می‌شود. طبق رویکرد F-IRB بازل، زیان در صورت نکول ۴۵٪ فرض می‌شود اگرچه LGD تجربی بانک به مراتب کمتر می‌باشد.

1 Exposure-at-Default

2 Credit Risk Mitigation

۳. به جز ریسک بازار و ریسک عملیاتی

جدول ۶. آزمون بحران طبق رویکرد F-IRB - ارقام به درصد

کفایت سرمایه طبق رویکرد F-IRB بازل	وزن ریسک پورتنفوی تسهیلات حقوقی	پورتنفوی تسهیلات حقوقی				سناریو بحران اقتصادی
		C/CC بدون رتبه	CCC	B/BB	BBB و بالاتر	
۱۳/۹	۹۸/۷	۱/۴	۱۴/۲	۸۱/۸	۲/۷	شرایط عادی ^۱
۱۲/۶	۱۱۱/۲	۱۵/۶	۶۵/۲	۱۹/۳	۰/۰	آزمون بحران ۱ (شرایط بحرانی ملایم) ^۲
۱۰/۲	۱۴۲/۷	۷۸/۱	۱۹/۳	۲/۷	۰/۰	آزمون بحران ۲ (شرایط بحرانی متوسط) ^۳
۹/۷	۱۵۲/۲	۹۷/۴	۲/۷	۰/۰	۰/۰	آزمون بحران ۳ (شرایط بحرانی خیلی شدید) ^۴

۱ - شرایط عادی:

الف. فرض کنید ترکیب دارایی‌ها و وزن ریسک معادل داده‌های صورت‌های مالی منتهی به تاریخ ۲۹/۱۲/۱۴۰۰ باشد.

۲ - آزمون بحران ۱ (شرایط بحرانی ملایم)

الف. رتبه تسهیلات اعطانی به شرکت‌ها یک رتبه تنزل پیدا کنند. (معادل سه درجه)

ب. همه تسهیلات دارای رتبه +CCC و کمتر، به رتبه C/CC تنزل پیدا کنند.

۳ - آزمون بحران ۲ (شرایط بحرانی متوسط)

الف. رتبه تسهیلات اعطانی به شرکت‌ها دو رتبه تنزل پیدا کنند. (شش درجه)

ب. همه تسهیلات دارای رتبه +B و کمتر به رتبه C/CC تنزل پیدا کنند.

پ. اکسپوزر تسهیلات از محل صندوق توسعه ملی یک کاردینال تنزل پیدا کنند. (مطابق با 'Basel's supervisory slotting criteria for specialized lending')

۴ - آزمون بحران ۳ (شرایط بحرانی شدید)

الف. رتبه تسهیلات اعطانی به شرکت‌ها سه رتبه تنزل پیدا کنند. (نه درجه)

ب. همه تسهیلات دارای رتبه +BB و کمتر به رتبه C/CC تنزل پیدا کنند.

پ. اکسپوزر تسهیلات از محل صندوق توسعه ملی دو کاردینال تنزل پیدا کنند. (مطابق با 'Basel's supervisory slotting criteria for specialized lending')

۱-۶. ریسک بازار

ایران تعدیل شده است، اتخاذ کرده است. برای اطلاعات بیشتر به یادداشت ۲-۲-۷-۵۳ صورت‌های مالی مراجعه شود.

■ اندازه‌گیری ریسک بازار

علاوه بر گزارش‌های نظارتی، بانک برای اندازه‌گیری و کنترل ریسک بازار از چندین مدل داخلی استفاده می‌کند، از جمله مدل‌هایی بر اساس روش VaR^۳ و تاثیر تغییرات نرخ سود یکسان در تمامی سرسیدها بر روی دارایی‌های نگهداری شده در دفاتر معاملاتی^۴ و غیرمعاملاتی^۵ می‌باشد. میزان اکسپوزر در معرض ریسک بازار که ناشی از ریسک نرخ سود، ارز خارجی و سهام است با استفاده از مدل‌های داخلی اندازه‌گیری و کنترل می‌شوند.

در روش VaR فرض می‌شود که باتوجه به تغییرات تاریخی مشاهده‌شده، حرکت‌های آتی در نرخ بازار قابل پیش‌بینی است. با تخمین VaR و انجام آزمون بحران تحت سناریوهای مختلف کلان اقتصادی میزان آسیب‌پذیری بانک در برابر ریسک مشخص خواهد شد. هدف از

در این بخش، به ریسک ناشی از تغییر در شرایط بازار و تاثیر منفی بر ارزش دارایی‌ها، بدهی‌ها و سودآوری بانک، اشاره خواهد شد. دارایی‌های قابل دادوستد، اوراق بهادار و سهام و همچنین دارایی‌های در معرض ریسک نرخ ارز (خارجی) در معرض ریسک بازار هستند.

کمیته دارایی‌ها/ بدهی‌ها (ALCO) وظیف مدیریت ریسک بازار را برعهده دارد. در جلسات هفتگی کمیته دارایی‌ها و بدهی‌های بانک، مسائل مربوط به ریسک بازار، به مدیریت ارشد ارائه می‌شود و توصیه‌های لازم در خصوص کنترل این ریسک مطرح می‌گردد. چارچوب ریسک بازار بانک شامل سیاست‌ها، روش‌های اعتبار سنجی و مدل‌های ارزیابی است. واحد مدیریت ریسک به‌طور مداوم با استفاده از رویه‌ها و مدل‌های متنوع ریسک بازار را بررسی و ارزیابی می‌نماید.

■ گزارش‌دهی از ریسک بازار

در حال حاضر بانک برای محاسبه ریسک بازار، رویکردی را شبیه به روش ساده شده بازل^۳ (منتشر شده در ژانویه ۲۰۱۹) که با توجه به اقتصاد

۱. طبق سند بازل تسهیلات اعطایی جهت ایجاد پروژه‌ها به ۵ طبقه دسته‌بندی می‌شوند. وزن‌های دسته‌های ۱ تا ۴ به ترتیب ۷۰ درصد، ۹۰ درصد، ۱۱۵ درصد و ۲۵۰ درصد می‌باشد و اگر پروژه‌ای در دسته ۵ (نکول) قرار بگیرد می‌باید ذخیره‌ای برابر با کل مبلغ اکسپوزر در نظر گرفته شود و از این رو مبلغ اکسپوزر از سرمایه بانک کاسته می‌شود.

2. Basel 3 Simplified Standardised Approach

3. Value at Risk

4. Interest Rate Risk on Trading Book (IRRTRB)

5. Interest Rate Risk on Banking Book (IRRB)

■ ریسک نرخ سود روی ارقام معاملاتی (IRRBTB)

تنها دارایی قابل دادوستد بانک در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹، با رشد بازار ثانویه اوراق قرضه در ایران، شاهد دولتی و غیر دولتی است. با رشد بازار ثانویه اوراق قرضه در ایران، شاهد افزایش قابل توجهی در حجم این اوراق بوده ایم و انتظار می رود IRRBTB بخش بزرگی از ریسک بازار بانک را تشکیل دهد. با توجه به ماهیت این دارایی ها، ممکن است ارزش آنها به دلیل طیف وسیعی از عوامل از جمله بازده، نقدینگی بازار، همبستگی بین بازار و نوسانات بازار تغییر کند. جدول زیر تاثیر تغییر موازی نرخ سود دارایی های قابل دادوستد را نشان می دهد.

این آزمون ها ارائه مکانیسم هشدار زود هنگام در مورد شوک های سیستمیک است. محاسبه VaR با استفاده از انحراف معیار روزانه برای افق ۱۰ روزه و با احتمال یک درصد زیان انجام می شود.

■ ریسک نرخ سود

به دلیل تحولات اخیر بازار بدهی در ایران، بانک با افزایش سطح ریسک نرخ سود مواجه است و ممکن است با رعایت محدودیت های نظارتی در نرخ سود، بخشی از منایع خود را از دست دهد.

جدول ۷. آزمون بحران IRRBTB: حساسیت ارزش بازار به دلیل تغییر موازی در منحنی بازده - ارقام به میلیون ریال

گروه				اقدام
۴ درصد کاهش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۲ درصد کاهش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۲ درصد افزایش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۴ درصد افزایش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	
۴۱۳,۹۲۶	۲۰۴,۶۹۴	(۲۰۰,۰۲۳)	(۳۹۵,۸۰۹)	۱۴۰۱/۱۲/۲۹ اوراق بهادار با درآمد ثابت
۹۴۸,۶۳۳	۴۶۵,۸۶۹	(۴۶۳,۰۲۰)	(۹۱۰,۱۱۰)	۱۴۰۰/۱۲/۲۹ اوراق بهادار با درآمد ثابت

■ ریسک نرخ سود دارایی ها و بدهی های غیر معاملاتی (IRRBB)

بانک از نرخ شناور یا از اختیار قابل توجهی در ارائه نرخ سود (به عنوان مثال بازپرداخت زود هنگام) در پورتفوی تسهیلات خود استفاده نمی کند.

در اثر افزایش در نرخ سود در کوتاه مدت سودآوری بانک ممکن است کاهش یابد. جدول ۹ تاثیر تغییر موازی نرخ سود در ارقام غیر معاملاتی را نشان می دهد.

جدول ۸. آزمون بحران IRRBB: حساسیت درآمد به دلیل تغییر موازی در نرخ سود - ارقام به میلیون ریال

گروه				اقدام
۴ درصد کاهش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۲ درصد کاهش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۲ درصد افزایش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	۴ درصد افزایش در نرخ بهره در تمامی سررسیدها	
(۷,۱۱۹,۷۴۷)	(۳,۵۵۹,۸۷۳)	(۳,۵۵۹,۸۷۳)	(۷,۱۱۹,۷۴۷)	۱۴۰۱/۱۲/۲۹ تسهیلات*
۴۱۳,۹۲۶	۲۰۴,۶۹۴	۲۰۴,۶۹۴	(۳۹۵,۸۰۹)	اوراق بهادار با درآمد ثابت
۷۷۳,۵۵۸	۳۸۶,۷۷۹	(۳,۰۰۲,۰۴۶)	(۶,۰۰۴,۰۹۲)	سپرده ها
(۵,۹۳۲,۲۶۲)	(۲,۹۶۸,۴۰۰)	۳۵۷,۸۰۴	۷۱۹,۸۴۶	مجموع
(۵,۸۵۶,۲۰۷)	(۲,۹۲۸,۱۰۴)	(۲,۹۲۸,۱۰۴)	(۵,۸۵۶,۲۰۷)	۱۴۰۰/۱۲/۲۹ تسهیلات
۹۴۸,۶۳۳	۴۶۵,۸۶۹	۴۶۵,۸۶۹	(۹۱۰,۱۱۰)	اوراق بهادار با درآمد ثابت
۳,۵۵۴,۶۷۷	۱,۷۷۷,۳۳۹	(۴,۸۲۳,۷۵۷)	(۹,۶۴۷,۵۱۵)	سپرده ها
(۱,۳۵۲,۸۹۷)	(۶۸۴,۸۹۶)	(۲,۳۵۸,۶۷۳)	(۴,۷۰۱,۴۱۸)	مجموع

* اثر رفتار مشتریان بر ورود و خروج منابع به صورت تقریبی لحاظ شده است.

1. Interest Rate Risk on Trading Book
2. Interest Rate Risk on Banking Book

■ ریسک نرخ ارز

ریسک نرخ ارز بانک عمدتاً ناشی از تعهدات خارج از ترازنامه مانند اعتبارات اسنادی جهت واردات کالا است. بانک خاورمیانه برای بهره‌برداری از تغییرات احتمالی قیمت ارز وارد معاملات ارزی نمی‌شود اما گاهی اوقات در فاصله زمانی کوتاه، عمدتاً به دلیل انجام تعهدات مربوط به مشتریان خود، موقعیت باز ارزی ایجاد می‌کند. جداول مندرج در یادداشت ۲-۵-۵۳- صورت‌های مالی، اثرات احتمالی بر درآمد بانک را با توجه به ریسک نرخ ارز تحت مدل‌های تک دارایی و واریانس- کواریانس ارزش در معرض خطر (VaR) را نشان می‌دهد. جداول در یادداشت ۶-۵-۵۳ صورت‌های مالی

مقدار سرمایه مورد نیاز برای پوشش ریسک نرخ ارز را تحت مدل‌های تک دارایی و واریانس- کواریانس ارزش در معرض خطر (VaR) را نشان می‌دهد.

■ ریسک سهام

پورتنوی سرمایه‌گذاری بانک در تاریخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۹ برابر با ۸۹۵ میلیارد ریال شامل سرمایه‌گذاری استراتژیک در شرکت بیمه عمر خاورمیانه (در حدود ۷۰۰ میلیارد ریال) بوده است. اطلاعات تکمیلی در یادداشت ۲۸-۲ و ۲۸-۲ صورت‌های مالی در دسترس می‌باشد.

۱-۷. ریسک عملیاتی

هفت نوع ریسک عملیاتی طبق کمیته بازل عبارتند از:

- تخلف داخلی
- سو استفاده خارجی
- ایمنی محیط کاری و فعالیت‌های استخدامی
- مشتریان، محصولات و فعالیت‌های تجاری بانک
- خسارات فیزیکی
- اختلال در سیستم‌ها و امکانات بانک
- شکست در اجرای فرآیندها و خدمات بانکی.

باقی‌مانده را به‌عنوان ریسک‌های بااهمیت لحاظ می‌کند و در فهرست انبار ریسک^۲ قرار می‌دهد.

با استفاده از RCSA، تا به امروز ریسک‌های عملیاتی متعددی در بخش‌های مختلف بانک و شعب شناسایی شده است.

■ سامانه شناسایی ریسک‌های عملیاتی

سامانه شناسایی ریسک‌های عملیاتی یک سامانه آنلاین است و تمامی پرسنل بانک (کارمندان و مدیران) به آن دسترسی دارند. این سامانه با هدف شناسایی ریسک‌های فرآیندهای بانک جهت پیشگیری از سوء استفاده‌های داخلی و خارجی و همچنین اعمال کنترل‌های مناسب پیاده‌سازی شده است. تا به امروز ریسک‌های متعددی در این سامانه گزارش و مرتفع شده‌اند.

بخش مدیریت ریسک از این دسته‌ها برای شناسایی و ارزیابی ریسک‌های عملیاتی به‌عنوان بخشی از چارچوب «خودارزیابی ریسک و کنترل (RCSA)»^۱ استفاده می‌کند.

■ روش خود ارزیابی ریسک و کنترل (RCSA)

فرایند ارزیابی ریسک عملیاتی از روش خود ارزیابی ریسک و کنترل (RCSA) پیروی می‌نماید، که براساس آن:

- هر یک از شعب و واحدهای ریسک‌پذیر بانک دارای یک نماینده مشخص RCSA هستند که مسئول انجام فرایند ارزیابی درخصوص ریسک‌های واحد خود با همکاری یک کارشناس ریسک می‌باشد.
- نمایندگان تعیین شده RCSA، فراوانی و شدت ریسک‌های عملیاتی شناسایی شده را تعیین کرده و آن‌ها را به دو دسته «ریسک‌های بااهمیت» و «ریسک‌های کم‌اهمیت» طبقه‌بندی می‌نمایند.
- روسای کلیه واحدهای ریسک‌پذیر (به کمک کارشناس ریسک مربوطه) موظف‌اند کلیه «ریسک‌های بااهمیت» شناسایی شده در واحد خود را بررسی کرده و جهت کاهش ریسک‌ها روش‌های کنترلی پیشنهاد دهند.
- واحد ریسک، پس از بکارگیری روش‌های کنترلی، تمام ریسک‌های

■ فرآیند خدمات و محصولات جدید (NPSP)^۳

ریسک عملیاتی ناشی از محصولات و خدمات جدید درون بانک و شعب، در یک چارچوب منظم و به کمک دستورالعمل فرآیند خدمات و محصولات جدید بانک (NPSP)، به درستی شناسایی و کاهش می‌یابد.

■ انبار ریسک

در انبار ریسک‌ها بر اساس ماهیتشان دسته‌بندی، جمع‌آوری و ارزیابی می‌گردند. انبار ریسک بانک خاورمیانه شامل ریسک اعتباری، ریسک بازار، ریسک عملیاتی، ریسک نقدینگی، ریسک تمرکز، ریسک تطبیق با

1. Risks and Controls Self-Assessment
2. Risk Inventory
3. New Product and Services Process

قوانین و شهرت می‌باشد. در انبار پس از دسته‌بندی بر اساس ماهیت جزئیات ریسک تشریح و اقدامات لازم جهت مواجهه و کاهش آن بیان می‌گردد.

رویکرد اندازه‌گیری استاندارد به‌روزشده

در حال حاضر سرمایه لازم برای پوشش ریسک‌های عملیاتی با استفاده از مدل استاندارد بازل ۳ (USMA)^۱ به‌روزشده با محاسبه شاخص کسب‌وکار بر پایه درآمدها و هزینه‌های بهره‌ای، خدماتی و کارمزدی، و مالی به‌دست می‌آید. مطابق این رویکرد، ابتدا شاخص کسب‌وکار (BI)^۲ بر اساس درآمدها و هزینه‌های بهره‌ای، کارمزدهای دارایی‌های بهره‌زا و سود و زیان حاصل از سرمایه‌گذاری‌های بانک محاسبه شده و سپس مبلغ BI به مولفه تجاری (BIC)^۳ تبدیل می‌شود و مطابق دستورالعمل‌های بازل ۳، سرمایه مورد نیاز ریسک عملیاتی اندازه‌گیری می‌شود. از آنجا که BIC بانک کمتر از ۱ میلیارد یورو است، نیازی به تعدیل سرمایه ریسک

عملیاتی بانک با استفاده از مولفه ضرر داخلی (ILM)^۴ نیست.

در مدل USMA، میانگین سه ساله هر یک از اجزای زیر استفاده می‌شود:

- درآمد تسهیلات اعطایی، درآمد بهره ناشی از دارایی‌های قابل نگاه‌داشت تا سررسید، درآمد بهره ناشی از دارایی‌های قابل دادوستد و سایر درآمدهای ناشی از بهره
- هزینه سود سپرده‌ها
- دارایی‌های بهره‌زای ترانزانه شامل کل تسهیلات اعطایی، اوراق و سایر دارایی‌های بهره‌زا
- کارمزدها و حق‌العمل
- خالص سود (زیان) از دارایی‌های قابل دادوستد.

جدول زیر محاسبه سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی با استفاده از روش USMA را نشان می‌دهد.

جدول ۹. محاسبه سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی بر اساس روش USMA - ارقام به میلیون ریال

فاکتورها	زیر فاکتورها	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	میانگین
درآمد تسهیلات اعطایی	درآمد تسهیلات اعطایی	۲۴,۶۹۲,۷۵۶	۳۸,۳۲۹,۱۱۴	۵۹,۵۷۲,۴۶۰	
درآمد بهره ناشی از دارایی‌های قابل نگاه‌داشت تا سررسید	درآمد بهره ناشی از دارایی‌های قابل نگاه‌داشت تا سررسید	۲,۹۲۲,۲۰۶	۵,۰۱۸,۲۴۱	۶,۲۷۸,۵۱۹	
درآمدهای ناشی از بهره، به جز برای عملیاتی و لیزینگ	درآمد بهره ناشی از دارایی‌های قابل دادوستد	۸,۰۶۰,۴۴۴	۹,۶۹۰,۷۳۷	۵,۰۲۷,۵۹۸	
سایر درآمدهای ناشی از بهره	سایر درآمدهای ناشی از بهره	۱۸۴,۸۹۴	۲۵۳,۴۳۹	۳۳۵,۵۹۲	
حاصل جمع	حاصل جمع	۳۵,۸۶۰,۳۰۰	۵۳,۲۹۱,۵۳۱	۷۱,۲۱۴,۱۶۹	۵۳,۴۵۵,۳۳۳
هزینه‌های ناشی از بهره، به جز برای عملیاتی و لیزینگ	هزینه سود سپرده‌ها	۲۲,۳۸۲,۸۹۰	۳۵,۴۶۸,۵۱۲	۴۳,۸۹۴,۳۲۰	۳۳,۹۱۵,۲۴۱
دارایی‌های بهره‌زای ترانزانه	تسهیلات اعطایی، اوراق و سایر دارایی‌های بهره‌زا	۳۰۴,۱۷۷,۰۶۵	۴۱۸,۸۰۸,۳۹۴	۵۱۵,۷۵۱,۸۱۵	۴۱۲,۹۱۲,۴۲۵
درآمد سودهای تقسیمی سرمایه‌گذاری‌ها	درآمد سود سهام و واحدهای صندوق سرمایه‌گذاری	۶۹,۷۰۹	۱,۷۶۶,۷۷۳	۱,۱۵۲,۰۳۵	۹۹۶,۱۷۲
درآمد کارمزدها و حق‌العمل	شامل حق‌الوکاله، گشایش‌های اعتبارات اسنادی و صدور ضمانت‌نامه‌ها	۹,۸۴۳,۵۵۶	۸,۱۵۹,۷۰۹	۶,۰۹۰,۰۳۰	۸,۰۳۱,۰۹۹
هزینه کارمزدها و حق‌العمل	هزینه کارمزد و هزینه مالی	۲۷۵,۲۸۱	۳۷۴,۳۲۰	۴۴۶,۷۳۹	۳۶۵,۴۴۷
سایر درآمدهای عملیاتی	سایر درآمدها از دارایی‌های غیرجاری	-	-	-	-
سایر هزینه‌های عملیاتی	سایر هزینه‌های عملیاتی	-	۲۵۵,۰۵۰	۲,۵۶۶,۰۱۰	۹۴۰,۳۵۳
خالص سود (زیان) از دارایی	جمع سود (زیان) تحقق یافته سرمایه‌گذاری‌ها + سود (زیان) خرید و فروش ارز	۲۲۸,۱۴۹	۳,۷۶۰,۲۸۴	۶,۷۸۹,۶۹۵	-
	خالص سود (زیان) افزایش (کاهش) ارزش سرمایه	-	-	-	-
	سود (زیان) تسعیر ارز	۶,۹۱۲,۳۹۶	۲,۵۳۱,۸۸۱	۴,۳۷۱,۵۶۰	-
	حاصل جمع	۷,۱۴۰,۵۴۵	۶,۲۹۲,۱۶۵	۱۱,۱۶۱,۲۵۵	۸,۱۹۷,۹۸۸
شاخص کسب‌وکار		۲۷,۴۵۶,۱۴۲			
مولفه شاخص کسب‌وکار		۳,۴۳۲,۰۱۸			
سرمایه لازم برای پوشش ریسک عملیاتی		۳,۴۳۲,۰۱۸			

1. Updated Standardized Measurement Approach
 2. Business Indicator
 3. business indicator component
 4. Internal Loss Multiplier

۲. افشای نسبت پوشش نقدینگی (LCR)

بر اساس دستورالعمل حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی بانک مرکزی ج.ا.ا.

۲-۱. اصول افشای نسبت پوشش نقدینگی (LCR)^۱

نمایند تا در زمان بحران‌های مالی، بانک مرکزی به‌عنوان نهاد ناظر زمان کافی داشته باشد تا بتواند اقدامات اصلاحی و موثر در بازار ایجاد نماید. نسبت LCR که به‌صورت درصد بیان می‌شود از تقسیم دارایی HQLA بر میزان برآوردی خالص خروج وجه نقد در یک بازه ۳۰ روز تحت شرایط بحرانی بدست می‌آید.

جهت کسب اطلاعات بیشتر در خصوص مدیریت و تحلیل نقدینگی می‌توان به‌صورت‌های مالی بانک مراجعه نمود:

- جدول نسبت نقدینگی (یادداشت ۲-۵-۴-۵۳)
- تحلیل سررسید دارایی‌ها و بدهی‌ها (یادداشت ۳-۵-۴-۵۳)
- تحلیل سررسید قراردادهای بدهی‌های مالی (یادداشت ۴-۵-۴-۵۳)
- صورت ریز سررسیدهای بدهی‌های مالی ارزی (یادداشت ۲-۵-۴-۵۳)
- برنامه مقابله با بحران (یادداشت ۶-۴-۵۳)

کمیت بازل با هدف ارتقا توانمندی بانک‌ها در تامین نقدینگی خود در شرایط بحرانی موقت در سال ۲۰۱۰، اقدام به انتشار رهنمودهایی تحت عنوان نسبت پوشش نقدینگی ("LCR") نمود. در همین راستا، بانک مرکزی ج.ا.ا. نیز به تدوین و ابلاغ دستورالعمل "حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی موسسات اعتباری" در تاریخ ۱۳۹۶/۰۷/۲۵ اقدام نمود. مطابق دستورالعمل مذکور، حداقل LCR بانک معادل ۸۰ درصد تعیین گردید و بانک‌ها ملزم شدند تا LCR خود را از سال ابلاغ (۱۳۹۶ ه. ش) و لازم الاجرا شدن شش ماه پس از تاریخ ابلاغ این الزامات، حداقل معادل ۶۰ درصد رعایت نموده و در طی مدت ۴ سال و هر سال معادل ۱۰ درصد این نسبت را افزایش داده تا سال ۱۴۰۱ به نسبت حداقل ۱۰۰ درصد دست یابند. رهنمود LCR، بانک‌ها را موظف می‌نماید میزان لازمی از دارایی‌ها با کیفیت نقدشوندگی بالا ("HQLA")^۲ شامل وجه نقد و سایر دارایی‌های سریع معامله نگهداری نمایند به نحوی که در شرایط بحرانی پاسخگوی نیازهای نقدینگی حداقل ۳۰ روز آن‌ها باشد. پیاده‌سازی رهنمودهای LCR سبب می‌شود که بانک‌ها میزان لازم HQLA ذخیره

۲-۲. اجزای کلیدی LCR

بر مبنای رهنمودهای بازل وجود دارد. به‌عنوان مثال، در رهنمودهای بازل، سپرده‌های بین‌بانکی با ضریب ۱۰۰ درصد در ورودی و خروجی محاسبات LCR لحاظ می‌گردد در صورتی که بر مبنای دستورالعمل حداقل الزامات ریسک نقدینگی ابلاغی از سوی بانک مرکزی، سپرده‌های بین‌بانکی با ضریب صفر درصد در ورودی محاسبات LCR در نظر گرفته می‌شود و همین امر سبب کاهش قابل توجه LCR نظارتی بانک نسبت به محاسبه بر مبنای رهنمودهای بازل گردیده است.

اجزای اصلی تشکیل‌دهنده نسبت LCR شامل مقدار و ترکیب دارایی‌های مربوط به HQLA و جریان‌ات ورودی و خروجی وجه نقد (عمدتاً به‌صورت تغییرات در حجم سپرده‌ها، میزان تسهیلات اعطایی و پرتفوی اوراق بانک مشاهده می‌شود) می‌باشد.

LCR بانک خاورمیانه در پایان اسفند ۱۴۰۱ برابر ۴۲/۷٪ بوده است. شایان ذکر است، اختلاف قابل توجهی بین محاسبه LCR بر مبنای حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی بانک مرکزی و محاسبه LCR

1 LCR (Liquidity Coverage Ratio)

2 HQLA (High Quality Liquid Assets)

جدول ۱۰. محاسبه نسبت پوشش نقدینگی - ارقام به میلیون ریال

مبلغ موزون شده	سال مالی ۱۴۰۱
	دارایی‌های با کیفیت نقدشوندگی بالا (HQLA)
۲۵,۰۸۷,۴۱۷	۱ دارایی‌های نقد با کیفیت سطح ۱
۰	۲ دارایی‌های نقد با کیفیت سطح ۲ گروه الف
۰	۳ دارایی‌های نقد با کیفیت سطح ۲ گروه ب
۲۵,۰۸۷,۴۱۷	۴ جمع کل دارایی‌های نقد با کیفیت
	جریان‌های نقد خروجی
۵۰,۸۸۰,۰۶۶	۵ سپرده‌های خرد
۵۲,۲۴۱,۹۷۰	۶ سپرده‌های عمده
۲۱,۸۸۶,۵۸۵	۷ هرگونه دیون دیگر نزد بانک که باید ظرف ۳۰ روز آینده پرداخت شوند
۲۳,۳۰۸,۱۹۲	۸ سایر منابع و تعهدات
۱۴۸,۳۱۶,۸۱۳	۹ جمع کل خروجی‌ها
	ورودی‌ها
۲۸,۴۲۶,۰۳۷	۱۰ ورودی ناشی از تسهیلات حقیقی و حقوقی
۳۸,۷۸۸,۷۹۹	۱۲ جریان‌ات نقدی ورودی مورد انتظار از موسسات اعتباری ^۱
۰	۱۳ سایر ورودی‌ها
۶۷,۲۱۴,۸۳۶	۱۴ مجموع ورودی‌ها
۲۵,۰۸۷,۴۱۷	۱۵ دارایی‌های با کیفیت نقدشوندگی بالا
۸۱,۱۰۱,۹۷۷	۱۶ خالص جریان‌ات نقدی (با لحاظ سقف ورودی ۷۵ درصد خروجی)
۳۰/۹٪	۱۷ نسبت پوشش نقدینگی (LCR)

۱. طبق دستورالعمل بانک مرکزی، ردیف مذکور شامل سپرده‌های بانکی شبانه بین‌بانکی است و در خصوص سپرده‌های شبانه بین‌بانکی، مطابق دستورالعمل بانک مرکزی، ضرایب ورود صفر لحاظ گردیده است.

۳-۲. اجزای دارایی‌های با نقدشوندگی بالا

مقررات کفایت سرمایه که دارای بازار ثانویه قوی هستند و با ضریب ۱۰۰ درصد موزون می‌گردند.

۲. سطح دو به دو دسته تقسیم می‌گردد:

الف. این سطح، دارایی‌هایی را در برمی‌گیرد که کاهش قیمت آن‌ها در ۳۰ روز گذشته کمتر از ۱۰ درصد باشد و شامل اوراق بهادار سریع‌المعامله (به استثنای سهام عادی) منتشره توسط ۵۰ شرکت فعال تر بورس و اوراق بهادار به استثنای موسسات اعتباری و نهادهای مالی، اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره نهادها و موسسات عمومی غیردولتی و اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین‌شده توسط دولت‌ها، بانک‌های مرکزی و نهادهای عمومی غیردولتی سایر کشورها و بانک‌های توسعه‌ای چند جانبه

رویه شناسایی دارایی‌های با نقدشوندگی بالا در بانک خاورمیانه منطبق با رهنمود حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی ابلاغی از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا صورت می‌پذیرد و دارایی‌ها را به سه گروه به شرح زیر تقسیم می‌نماید:

۱. سطح یک شامل اسکناس و نقود، سپرده‌های قابل برداشت نزد بانک مرکزی، اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین‌شده توسط دولت و یا بانک مرکزی، اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین‌شده توسط بانک تسویه بین‌المللی، صندوق بین‌المللی پول و بانک مرکزی اروپا و اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین‌شده توسط دولت‌ها، بانک‌های مرکزی، نهادها و موسسات عمومی غیردولتی سایر کشورها و بانک‌های توسعه‌ای چند جانبه مشمول ضریب ریسک اعتباری صفر درصد مطابق ضوابط ناظر بر

- جهت کسب اطلاع از وضعیت سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت دار ارزی به یادداشت ۱-۴-۳۴ صورت‌های مالی مراجعه نمایید.
- جهت کسب اطلاع از گردش سپرده‌های سرمایه‌گذاری ارزی به یادداشت ۱-۴-۳۴ صورت‌های مالی را مطالعه نمایید.
- جهت کسب اطلاع از سررسید بدهی‌های مالی ارزی یادداشت ۲-۴-۵۳ صورت‌های مالی را مطالعه نمایید.
- همچنین یادداشت ۵-۵-۵۳ صورت‌های مالی وضعیت دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک را نشان می‌دهد.

■ مدیریت ریسک نقدینگی

مدیریت ریسک بانک خاورمیانه دارای یک واحد اجرایی است که ریسک‌های ۴ گانه بانک را بررسی و کنترل می‌نماید و از مهم‌ترین فعالیت‌های آن بررسی و کنترل ریسک نقدینگی می‌باشد. واحد مالی بانک، مسئولیت نظارت بر وضعیت روزانه نقدینگی بانک را برعهده دارد و مدیریت روزانه وجه نقد، اوراق بدهی، سپرده‌های بین‌بانکی بانک را برعهده دارد. کمیته دارایی‌ها و بدهی‌های بانک (ALCO)^۱ به همراه کمیته ریسک نقدینگی، سیاست‌ها و مدیریت کلان ریسک نقدینگی را به عهده داشته و به صورت هفتگی برگزار می‌شوند. این کمیته‌ها مدیران ارشد بانک را از آخرین وضعیت نقدینگی بانک و نسبت LCR با خبر نموده و پیشنهادها را ارائه می‌نمایند. مأموریت کمیته ریسک نقدینگی عبارت است از: حصول اطمینان از اعمال موثر مدیریت ریسک نقدینگی، حصول اطمینان از ساختار سازمانی کارا و اثربخش متناسب با اندازه، نوع و پیچیدگی فعالیت‌های بانک در حوزه ریسک نقدینگی، حصول اطمینان از تفکیک وظایف سیاست‌گذاری، اجرایی و نظارتی به‌طور کامل از یکدیگر در حوزه ریسک نقدینگی.

کمیته ریسک نقدینگی به‌صورت هفتگی وضعیت ترازنامه بانک را مورد بررسی قرار داده و بهترین ترکیب دارایی‌ها را با توجه به شرایط فعلی، پیش‌بینی آینده و حدود مقرر ریسک از جمله نقدینگی، کفایت سرمایه، بازار و عملیاتی انتخاب می‌نماید. شاخص‌هایی که بر پایه سودآوری و ریسک بانک محاسبه می‌شوند به‌عنوان ابزار تصمیم‌گیری در این کمیته مورد استفاده قرار می‌گیرند. کمیته ریسک نقدینگی علاوه بر LCR، شاخص‌های کمی زیر را به‌منظور تصمیم‌گیری در خصوص تعیین ساختار بهینه دارایی‌ها، مورد استفاده قرار می‌دهد:

۱. محاسبه ورودی‌ها، خروجی‌ها و تغییر شکاف نقدینگی،
۲. نسبت سپرده‌ها به تسهیلات،
۳. بررسی دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی،
۴. بررسی حدود مقرر برای ارزش‌های مهم،
۵. بررسی فهرست منابع تامین مالی،
۶. بررسی نقدشوندگی دارایی‌های سریع‌المعامله،
۷. بررسی صد سپرده‌گذار برتر.

ساختار مدیریت ریسک نقدینگی بانک خاورمیانه به‌منظور مدیریت ریسک نقدینگی به شرح نمودار ۱ است.

جهت اطلاع از نسبت‌های نقدینگی (بجز LCR) به یادداشت ۲-۴-۵۳ صورت‌های مالی "جدول نسبت‌های نقدینگی" مراجعه نمایید.

مشمول ضریب ریسک اعتباری ۲۰ درصد مطابق ضوابط ناظر بر مقررات کفایت سرمایه در دسته الف از سطح دوم و با ضریب ۸۵ درصد موزون می‌گردد.

ب. اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره سایر موسسات اعتباری با پشتوانه کالا و دارایی‌های فیزیکی از جمله صکوک رهنی مسکن با ضریب نقدشوندگی ۷۵ درصد مشروط به آن که حداکثر کاهش قیمت آن در مقطع محاسبه، نسبت به قیمت سی روز گذشته بیش از ۲۰ درصد نباشد، سهام عادی ۵۰ شرکت فعال‌تر بورس اوراق بهادار به استثنای سهام موسسات اعتباری و نهادهای مالی با ضریب نقدشوندگی ۵۰ درصد، مشروط به آن که حداکثر کاهش قیمت آن در مقطع محاسبه، نسبت به قیمت سی روز گذشته بیش از ۴۰ درصد نباشد، اوراق بهادار سریع‌المعامله (به استثنای سهام عادی) منتشره سایر شرکت‌های پذیرفته‌شده در سازمان بورس و اوراق بهادار به استثنای موسسات اعتباری و نهادهای مالی با ضریب نقدشوندگی ۵۰ درصد، مشروط به آن که حداکثر کاهش قیمت آن در مقطع محاسبه، نسبت به قیمت سی روز گذشته بیش از ۲۰ درصد نباشد و اوراق بهادار سریع‌المعامله منتشره یا تضمین‌شده توسط دولت‌ها، بانک‌های مرکزی، نهادها و موسسات عمومی غیردولتی سایر کشورهای و بانک‌های توسعه‌ای چند جانبه مشمول ضریب ریسک اعتباری بیش از ۲۰ درصد و حداکثر ۱۰۰ درصد مطابق ضوابط ناظر بر مقررات کفایت سرمایه با ضریب نقدشوندگی ۵۰ درصد در دسته ب از سطح دوم و به ترتیب با ضرایب ۷۵ درصد و مابقی ۵۰ درصد موزون می‌گردند.

جهت کسب اطلاعات بیشتر می‌توانید به یادداشت ۴-۵۳ صورت‌های مالی "مدیریت ریسک نقدینگی" مراجعه نمایید.

■ منابع تامین مالی

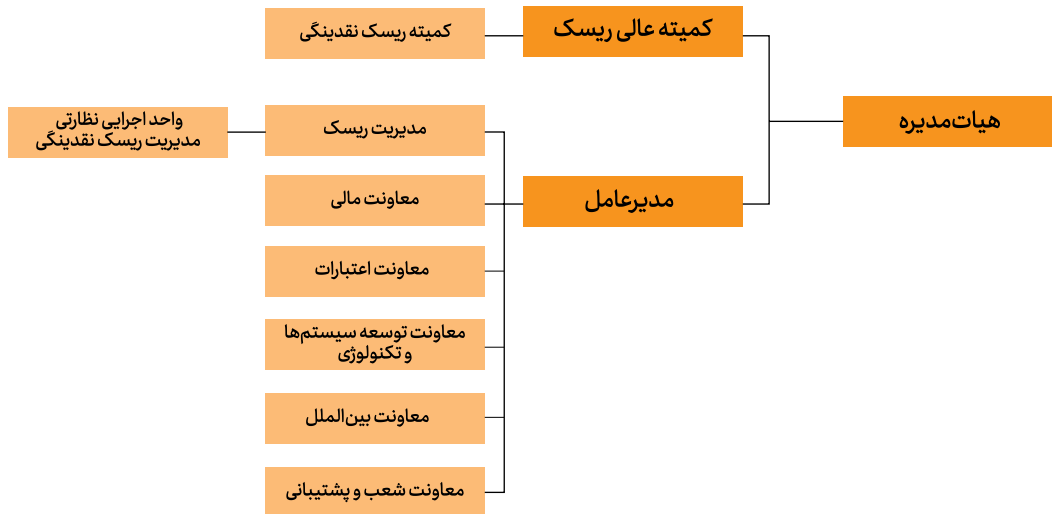
تامین منابع مالی بانک خاورمیانه عمدتاً از طریق سپرده‌های مشتریان حقیقی و حقوقی می‌باشد. بر اساس تحلیل و تجربه بانک، بخش قابل توجهی از سپرده‌ها را منابع پایدار تشکیل می‌دهند. واحد مالی مسئول مدیریت نیازهای نقدینگی روزانه بانک می‌باشد. برای مقابله با شرایط بحرانی احتمالی و عبور از آن، بانک خاورمیانه برای حفظ نقدینگی بالا بخشی از منابع خود را به‌صورت تسهیلات روزانه در بازار بین‌بانکی مصرف می‌کند و همچنین این قابلیت را دارد که اوراق بدهی خریداری شده را در بازار ثانویه به فروش برساند.

(جهت کسب اطلاعات بیشتر درباره منابع تامین مالی به یادداشت ۱-۴-۵۳ صورت‌های مالی مراجعه نمایید).

■ مدیریت منابع ارزی

با توجه به شرایط حاکم کنونی بر اقتصاد ایران عمده دارایی‌ها شامل HQLA و جریان‌ات وجوه نقد به‌صورت ریالی می‌باشند.

1. Asset Liability Committee

■ برنامه‌های مقابله با بحران

واحد مدیریت ریسک جهت پیش‌بینی و برنامه‌ریزی در خصوص مدیریت نقدینگی در شرایط بحران اقدام به ارزیابی سناریوهای بحرانی با تدوین مفروضات مختلف می‌نماید.

بانک خاورمیانه راهکارهای مناسب جهت اندازه‌گیری و مدیریت ریسک نقدینگی خود را برای هر یک از سناریوها، همراه با حدود وظایف و مسئولیت‌های هر واحد عملیاتی، مدیران ارشد و کمیته‌های بانک تعریف نموده است. واحد مدیریت ریسک مسئول طراحی روش‌شناسی کلی سناریوهای ریسک نقدینگی که شامل پارامترها، مفروضات اصلی و راه‌حل‌های احتمالی به‌منظور تبدیل داده‌های ورودی به نتایج مدل‌سازی می‌باشد.

سناریوهای اصلی و بحرانی بانک خاورمیانه به‌منظور مدیریت ریسک نقدینگی به شرح زیر تعریف شده است:

■ سناریو اصلی:

- سناریوی اصلی برای دوره ۳۰ روزه، مطابق ضرایب تعیین شده از ماده ۳۵ تا ماده ۴۱ "دستورالعمل" تهیه می‌گردد ("سناریوی اصلی").
- در این سناریو انتظار می‌رود LCR برای سال ۱۴۰۱ حداقل ۹۰ درصد باشد.

■ سناریو جایگزین ۴۵ روزه استاتیک:

- در بررسی سناریو ۴۵ روزه استاتیک، دوره مورد بررسی ۴۵ روز در نظر گرفته می‌شود و همچنین ضرایب ورودی‌ها و خروجی‌ها مطابق ماده ۴۰ و ماده ۴۱ "دستورالعمل" پنجاه درصد در مقایسه با سناریوی اصلی افزایش یافته‌اند تا میزان حداکثر ۱۰۰ درصد.
- در این سناریو فرض می‌گردد که بانک فعالیت‌های تسهیلات و سرمایه‌گذاری خود را متوقف نموده است به این صورت که منابع مسدود شده قانونی بانک که توسط خروج سپرده‌ها مطابق بند ۱-۴۰ الی ۸-۴۰ "دستورالعمل"

(معادل ۱۱ درصد از مجموع سپرده‌های خروجی) در مجموع جریان نقد ورودی ماده ۱-۴۱ توزیع می‌گردد.

■ سناریو جایگزین ۴۵ روزه داینامیک:

- در بررسی سناریو ۴۵ روزه داینامیک، دوره مورد بررسی ۴۵ روز در نظر گرفته می‌شود و همچنین ضرایب ورودی‌ها و خروجی‌ها مطابق ماده ۴۰ و ماده ۴۱ "دستورالعمل" پنجاه درصد در مقایسه با سناریوی اصلی افزایش یافته‌اند تا میزان حداکثر ۱۰۰ درصد.
- منابع مسدود شده قانونی بانک که توسط خروج سپرده‌ها مطابق بند ۱-۴۰ الی ۸-۴۰ "دستورالعمل" (معادل ۱۱ درصد از مجموع سپرده‌های خروجی) از مجموع جریان نقد ورودی ماده ۱-۴۱ کسر و به‌صورت میانگین موزون در سرفصل ماده ۲-۴۱ الی ۷-۴۱ توزیع می‌گردد. این بدین معنی است که بانک با آزاد شدن منابع مسدود شده (سپرده‌های خروجی) نزد بانک مرکزی فعالیت خود را در خصوص سرمایه‌گذاری و اعطای تسهیلات به‌صورت عادی در این سناریو ادامه خواهد داد.

■ سناریو جایگزین ۳۰ روزه:

- در بررسی سناریو جایگزین ۳۰ روزه در شرایط بحران، جریان‌های نقد خروجی معادل ۱۲۵ درصد از جریان وجوه نقد تعریف شده در "سناریو اصلی" (بند ۱-۴۰ الی بند ۲۳-۴۰) لحاظ می‌گردد.
- ضریب جریان نقد ورودی ناشی از بند ۷-۴۱ (که عمدتاً شامل سپرده‌های شبانه‌روزی بین‌بانکی می‌باشد) طبق انتظارات بانک در شرایط بحرانی برابر با ۴۰ درصد در نظر گرفته شده است.
- سایر ضرایب وجوه نقد ورودی شامل ماده ۴۱ در مقایسه با "سناریو اصلی" ۷۵ درصد کاهش یافته است.
- وجه نقد و سپرده قانونی نزد بانک مرکزی در حد ارزش اسمی باقی می‌ماند و همچنین ارزش اوراق‌ها به میزان ۱۵ درصد سناریو اصلی تغییر می‌یابد.
- در سناریو فوق با لحاظ مفروضات اشاره شده، انتظار می‌رود تسهیلات غیرجاری در مقایسه با "سناریو اصلی" حدود ۲۵ درصد افزایش یابد.

بخش پنجم

گزارش اقتصاد ایران

خلاصه مدیریتی

در سال ۱۴۰۱ اگرچه مشکلات ساختاری اقتصادی کشور همچون سال‌های گذشته ادامه داشتند، اما داده‌های رسمی از رشدهای مثبت اقتصادی حدوداً ۴ درصدی در سه سال اخیر حکایت دارند. این در حالی است که مشکلات ناشی از تحریم‌های آمریکا کماکان ادامه داشتند و کسری بودجه فزاینده، نوسان‌های گسترده در بازار ارز، فضای نااطمینانی در حوزه‌های مختلف، روند کاهشی سرمایه‌گذاری در دهه ۹۰، معضلات نظام بانکی، قوانین غیرشفاف و کم‌ثبات پیش روی فعالان اقتصادی و دخالت‌های بیش از حد دولت در امور مختلف بنگاه‌ها از جمله قیمت‌گذاری دستوری، در این سال‌ها اقتصاد ایران را آزار دادند. با این حال و به لطف رشدهای اقتصادی مثبت شده در سه سال اخیر، کاهش تولید رخ داده در طول دهه ۹۰ تا حدی جبران شد، به نحوی که تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در سال ۱۴۰۱ حدود ۱۳/۱ درصد بیشتر از سال ۱۳۹۰ بود. به عبارت دیگر، با لحاظ داده‌های تولید ناخالص داخلی سال‌های ابتدایی و انتهایی این دوره یازده ساله، رشد سالانه در این دوره حدود ۱/۱ درصد به دست خواهد آمد. البته باید توجه داشت که بر جمعیت ایران در این بازه ۱۱ ساله حدود ۱۰ میلیون نفر افزوده شده و به این ترتیب درآمد سرانه ایرانیان در این سال‌ها بهبود نیافته و در سال ۱۴۰۱ صرفاً به سطح سال ۱۳۹۰ بازگشته است.

نوسان بود، از نیمه دوم این سال و در پی اعمال تحریم‌های آمریکا به سرعت روندی نزولی به خود گرفت، به نحوی که در نیمه دوم سال ۲۰۲۰ به حدود ۱/۹ میلیون بشکه در روز فرو افتاد. به این ترتیب میزان کل تولید نفت ایران پس از اعمال تحریم‌های آمریکا حتی از میزان صادرات نفتی کشور در دوره برقرار بودن برجام کمتر شد. با این حال به مرور و به ویژه پس از انتخابات آمریکا و روی کار آمدن دولت جدید در این کشور، تولید نفت ایران نیز روندی صعودی در پیش گرفت، به نحوی که در ماه مارس ۲۰۲۳ (تقریباً مطابق با اسفند ۱۴۰۱) به سطح ۲/۶ میلیون بشکه در روز افزایش یافت. قیمت نفت خام سنگین ایران نیز به دنبال شیوع گسترده ویروس کرونا در سطح جهان، در فروردین ۱۳۹۹ به حدود ۱۷ دلار تنزل یافت. با این حال پس از آن قیمت نفت ایران به تدریج رو به افزایش گذاشت و پس از حمله نظامی روسیه به اوکراین در اواخر سال ۱۴۰۰، این افزایش قیمت شدت بیشتری گرفت. در اسفندماه سال ۱۴۰۱ قیمت هر بشکه نفت خام سنگین ایران معادل ۷۸/۸ دلار بود.

نرخ بیکاری در سال ۱۴۰۱ با کاهش ۰/۲ واحد درصدی نسبت به سال ۱۴۰۰ مواجه شد و به ۹/۰ درصد رسید. در عین حال برآوردهای مرکز آمار از شاخص‌های بازار کار کشور در سال ۱۴۰۱ از تثبیت نرخ مشارکت در سطح ۴۰/۹ درصد حکایت دارد، اگرچه به علت تداوم وضعیت رکود تورمی، توان ایجاد فرصت‌های شغلی در ایران محدود شده است.

بودجه عمومی دولت در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ معادل ۱۵،۲۷۳ هزار میلیارد ریال تصویب شد که از رشد ۱۱/۲ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ حکایت داشت. همچنین، بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و موسسات انتفاعی وابسته به دولت با رشد ۴۲/۰ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ معادل ۲۲،۳۱۴ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد. عملکرد منابع و مصارف عمومی دولت حدود ۱۵،۳۹۰

برآوردهای مقدماتی بانک مرکزی نشان می‌دهد که در سال ۱۴۰۱، کل ارزش افزوده ایجاد شده در اقتصاد کشور حدود ۱۰،۸۲۳ هزار میلیارد ریال بوده که به قیمت‌های ثابت از رشد اقتصادی مثبت ۴/۰ درصدی حکایت دارد. گروه صنایع و معادن و گروه خدمات، به ترتیب با سهم از رشدهای ۱/۶ واحد درصدی و ۱/۵ واحد درصدی، موتورهای اصلی این رشد اقتصادی بودند. در بین گروه‌های عمده اقتصادی، بخش نفت و گاز بیشترین رشد مثبت را در این سال به خود اختصاص داد و با افزایش ۱۰/۰ درصدی ارزش افزوده به قیمت‌های ثابت مواجه شد. این بخش در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ نیز رشدهایی در همین حدود را تجربه کرده بود. اطلاعات رسمی از تسهیل تحریم‌های آمریکا علیه ایران وجود ندارد، اما اطلاعات غیررسمی نشان می‌دهد که از نیمه دوم سال ۱۳۹۹ و به موازات تغییر دولت در آمریکا، صادرات نفتی ایران افزایش نسبی را تجربه کرده است. در مقابل، گروه کشاورزی رشد اندک ۱/۱ درصدی در سال ۱۴۰۱ داشت که عمدتاً تحت تأثیر خشکسالی بود.

در سمت تقاضای اقتصاد، روند نزولی هزینه‌های مصرفی بخش خصوصی (به قیمت‌های ثابت) از سال ۱۴۰۰ به این سو متوقف شد و رشد ۸/۷ درصدی را در سال ۱۴۰۱ به ثبت رساند. در مقابل، هزینه‌های مصرفی بخش دولتی به قیمت‌های ثابت با کاهش ۳/۶ درصدی در سال ۱۴۰۱ مواجه شد. پس از تجربه کاهش سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران در سال‌های اخیر، سرانجام در سال ۱۴۰۱ تشکیل سرمایه ثابت ناخالص رشد مثبتی را تجربه کرد تا به بالاترین رقم از سال ۱۳۹۷ به این سو برسد. با این حال همچنان میزان سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۱ به قیمت‌های ثابت بسیار کمتر از سطح اوایل دهه ۱۳۹۰ بوده است.

بر اساس گزارش‌های اوپک از منابع ثانویه، تولید نفت خام کشور که در نیمه نخست سال ۲۰۱۸ در محدوده ۳/۸ میلیون بشکه در روز در

۱۴۰۱، به دلیل رشد ۲۲/۹ درصدی صادرات کشور (عمدتاً ناشی از رشد صادرات نفتی) در مقابل رشد ۱۸/۲ درصدی واردات کشور، ذخایر خارجی کشور در این مدت افزایش ۴/۰ میلیارد دلاری را تجربه کرد.

قیمت دلار آمریکا در برابر ریال ایران در بازار آزاد که در ابتدای سال ۱۴۰۱ معادل ۲۶۲/۳ هزار ریال بود، تا نیمه دوم خردادماه ۱۴۰۱ با روند صعودی مستمر به سطح ۳۳۰/۰ هزار ریال رسید. پس از این تاریخ، این نرخ اندکی کاهش یافت تا در ۳ شهریورماه به ۲۹۶/۱ هزار ریال برسد و سپس دوباره در مدار صعود قرار گیرد. قیمت دلار آمریکا در برابر ریال ایران در فصل پاییز و زمستان نیز به دنبال توقف مذاکره با کشورهای اروپایی، تشدید جنگ روسیه و اوکراین و بروز برخی ناآرامی‌های اجتماعی در کشور، به پیشروی خود ادامه داد و این نرخ تا ۸ دی‌ماه به حدود ۴۲۰ هزار ریال رسید. در این تاریخ رئیس کل بانک مرکزی تغییر کرد و متعاقباً سیاست‌های ارزی بانک مرکزی نیز تغییر کرد. رئیس کل بانک مرکزی، تثبیت حداقل یک ساله نرخ حواله دلار آمریکا برابر با ۲۸۵ هزار ریال را در سامانه نیما اعلام کرد و از محدودیت تامین ارز در سامانه نیما صرفاً برای واردات کالاهای اساسی، مواد اولیه و ماشین‌آلات خبر داد و وعده داد که بازار مبادله ارز و طلا برای سایر نیازهای ارزی راه‌اندازی خواهد شد. به این ترتیب، در عمل نرخ جدید ۲۸۵ هزار ریال به ازای هر دلار جایگزین نرخ رسمی ۴۲۰ هزار ریال به ازای هر دلار شد. در زمستان سال ۱۴۰۱، قیمت دلار آمریکا در برابر ریال ایران در بازار آزاد به طور متوسط رشد ۶/۱ درصدی را نسبت به فصل مشابه سال قبل از آن تجربه کرد و حتی برخی از داده‌های غیررسمی این رشد را بیشتر از این نشان دادند. این نرخ نسبت به فصل پاییز سال ۱۴۰۱ نیز رشد فصلی قابل توجه ۲۴/۶ درصدی را تجربه کرد. در نهایت همزمان با اعلام خبر توافق سیاسی ایران و عربستان در روزهای پایانی سال ۱۴۰۱، بازار آزاد ارز اندکی آرام گرفت تا نرخ هر دلار آمریکا در روز پایانی سال معادل ۴۷۲/۱ هزار ریال باشد. در نتیجه این تحولات، متوسط نرخ اسکناس دلار آمریکا در برابر ریال ایران (میانگین ساده) در مجموع سال ۱۴۰۱ معادل ۳۲/۲ درصد بیشتر از متوسط سال ۱۴۰۰ بود. امید است با تداوم مذاکرات منطقه‌ای و اروپایی، شرایط و محیط اقتصاد کلان بهبود یافته و در سال ۱۴۰۲ شرایط بهتری را داشته باشیم.

بازار پول کشور در پایان سال ۱۴۰۱ با رشد سالانه ۴۲/۴ درصدی پایه پولی و ۳۱/۱ درصدی نقدینگی همراه بود. رشد بیشتر پایه پولی نسبت به نقدینگی می‌تواند نشانه‌ای از بروز پدیده پول داغ در اقتصاد ایران باشد. به عبارت دیگر با کاهش اعتماد به ثبات ارزش پول ملی، سرعت گردش پول در اقتصاد افزایش می‌یابد و متعاقباً بانک‌ها برای تسویه تراکنش‌های بین خود، به ذخایر بیشتری نزد بانک مرکزی احتیاج خواهند داشت. افزایش ذخایر بانک‌ها نزد بانک مرکزی به معنی افزایش پایه پولی است. داده‌های رسمی منتشرشده از متغیرهای دو طرف رابطه مقداری پول (رشد پول، رشد تولید ناخالص داخلی و نرخ تورم) نیز از افزایش سرعت گردش پول حکایت دارند. در پایان سال ۱۴۰۱، مانده نقدینگی در اقتصاد ایران به ۶۳۰۳۷۶/۸ هزار میلیارد ریال رسید. در این میان، حجم پول با رشد قابل توجه ۶۵/۲ درصدی نسبت به انتهای سال ۱۴۰۰ به ۱۶،۲۹۶/۹ هزار میلیارد ریال رسید تا سهم آن از نقدینگی به سطح کم‌سابقه ۲۵/۲ درصد افزایش یابد. نرخ بهره واقعی بانکی در سال‌های اخیر به شدت منفی بوده و در نتیجه افراد انگیزه

هزار میلیارد ریال ثبت شد که نسبت به رقم مصوب قانون بودجه سال ۱۴۰۱ درصد تحقق ۱۱۰/۴ درصدی را نشان می‌دهد. در این مدت، درآمدهای عمومی (درآمدهای مالیاتی و گمرکی و سایر درآمدهای جاری دولت) حدود ۶،۹۵۳/۶ هزار میلیارد ریال بود که نشان‌دهنده تحقق ۹۹/۴ درصدی نسبت به مصوب قانون بودجه ۱۴۰۱ است. از طرفی هزینه‌های جاری دولت با تحقق ۱۱۱/۵ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ به حدود ۱۱،۱۴۱/۳ هزار میلیارد ریال رسید. بنابراین در مجموع کسری تراز عملیاتی به ۴،۱۸۷/۸ هزار میلیارد ریال بالغ شد. در عین حال، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای با رشد ۱۰۵/۱ درصدی، از ۲،۰۴۴/۳ هزار میلیارد ریال در سال ۱۴۰۰ به ۴،۱۹۳/۷ هزار میلیارد ریال در سال ۱۴۰۱ رسید و عملکرد ۸۱/۰ درصدی نسبت به رقم مصوب قانون بودجه در سال ۱۴۰۱ داشت. این در حالی است تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (هزینه‌های عمرانی) با عملکرد ۲،۶۹۴/۴ هزار میلیارد ریالی، تحقق ۱۰۳/۶ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ ثبت کرد. بدین ترتیب، تراز سرمایه‌ای (خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای) مازاد ۱،۴۹۹/۵ هزار میلیارد ریالی را تجربه کرد. علاوه بر این، عملکرد واگذاری دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۱ معادل ۴،۲۵۰/۰ هزار میلیارد ریال عنوان شد که تحقق ۲۴۰/۴ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد. سهم انتشار اوراق بدهی دولتی از کل واگذاری دارایی‌های مالی در این سال حدود ۴۶/۸ درصد محاسبه شده است. از طرفی کل تملک دارایی‌های مالی در این مدت حدود ۱/۷،۵۶ هزار میلیارد ریال برآورد شده که حدود ۸۲/۹ درصد از آن مربوط به بازپرداخت اصل اوراق بدهی دولتی سررسیدشده است. بدین ترتیب، خالص واگذاری دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۱ به ۲،۶۸۸/۳ هزار میلیارد ریال بالغ شد که معادل ۱۷/۵ درصد از عملکرد منابع و مصارف عمومی است. در سال ۱۴۰۱، درآمدهای مالیاتی تحقق ۹۴/۶ درصدی نسبت به رقم مصوب داشتند. در این مدت مالیات‌های مستقیم نسبت عملکرد به مصوب ۱۱۹/۹ درصدی را ثبت کردند و به حدود ۲،۹۴۱/۰ هزار میلیارد ریال بالغ شدند. با این حال مالیات‌های غیرمستقیم در سال ۱۴۰۱ حدود ۷۵/۰ درصد تحقق یافتند و با رشد ۶۶/۹ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۰، به ۲،۳۷۲/۶ هزار میلیارد ریال رسیدند. در این سال، بانک مرکزی در راستای تامین مالی کسری بودجه، با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی در ۴۳ مرحله اوراق بدهی دولتی را حراج کرد. در این فرآیند، حدود ۳،۶۲۶/۴ هزار میلیارد ریال اوراق مابجه دولتی با نماد «اراد» عرضه شد که با تقاضای ۳۳۷/۷ هزار میلیارد ریالی بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی در این مکانیزم مواجه شد و نهایتاً وزارت امور اقتصادی و دارایی به عنوان عامل اصلی تصمیم‌گیرنده، با ۲۵۵/۳ هزار میلیارد ریال آن موافقت کرد. همچنین ۹۴۰/۴ هزار میلیارد ریال از اوراق بدهی دولتی در بازار سرمایه به فروش رسید. بر این اساس، در سال ۱۴۰۱، کل اوراق بدهی دولتی معامله‌شده در بازار اولیه حدود ۱،۱۹۵/۶ هزار میلیارد ریال برآورد شده است که از رشد ۳۲/۰ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۰ حکایت دارد.

در خصوص آمارهای مربوط به بخش خارجی و موازنه پرداخت‌های کشور، از یک سو حساب جاری از ۱۱/۱ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۰ به ۲۹/۵ درصد افزایش به ۱۴/۴ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ رسید و از سوی دیگر کسری خالص حساب سرمایه با افزایش ۵۶/۵ درصدی به ۱۴/۶ میلیارد دلار بالغ شد. با وجود افزایش چشمگیر خالص خروج سرمایه در سال

«خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها»، «بهداشت و درمان» و «حمل و نقل» با افزایش ۱/۹ واحد درصدی، از ۷۸/۷ درصد به ۸۰/۵ درصد رسیده است. این مهم از بیشتر شدن وزن کالاهای اساسی در سبد مصرفی خانوار یا به عبارت دیگر کاهش رفاه ایرانیان حکایت دارد.

شاخص کل بورس اوراق بهادار با افزایش ۴۳/۳ درصدی از ۱,۳۶۷/۲ هزار واحد در انتهای سال ۱۴۰۰ به ۱,۹۶۰/۴ هزار واحد در انتهای سال ۱۴۰۱ بالغ شد. شاخص هم‌وزن بورس اوراق بهادار نیز از ۳۴۸/۳ هزار واحد در پایان سال ۱۴۰۰ به ۶۸۱/۰ درصد افزایش به ۵۸۵/۲ هزار واحد در پایان سال ۱۴۰۱ رسید. ارزش بازار بورس اوراق بهادار تهران در انتهای سال ۱۴۰۱ با ۳۵/۳ درصد افزایش نسبت به انتهای سال ۱۴۰۰ به ۷۲,۵۶۱/۵ هزار میلیارد ریال بالغ شد. همچنین ارزش کل معاملات در سال ۱۴۰۱ به ۱۵,۷۱۱/۵ هزار میلیارد ریال رسید که ۶۲/۷٪، ۱۰,۰۶۲/۷ هزار میلیارد ریال آن مربوط به معاملات سهام شرکت‌ها بود. در سال ۱۴۰۱، ارزش کل معاملات و ارزش معاملات سهام به ترتیب ۲۶/۶ درصد و ۱۳/۷ درصد افزایش نسبت به سال ۱۴۰۰ داشتند. ارزش معاملات صندوق‌های قابل معامله، ارزش معاملات بازار اوراق بدهی و ارزش معاملات بازار مشتقه به ترتیب رده‌های ۴۶/۶ درصدی، ۱۲۹/۵ درصدی و ۴۴/۵ درصدی را در این سال تجربه کردند که بیشتر از رشد ارزش معاملات سهام شرکت‌ها محسوب می‌شود. تامین مالی شرکت‌های بورسی در سال ۱۴۰۱ معادل ۲,۷۳۲/۴ هزار میلیارد ریال بود که نسبت به سال ۱۴۰۰ از رشد ۹۳/۲ درصدی حکایت دارد. عمده این تامین مالی با سهم ۸۵/۳ درصدی به افزایش سرمایه (به جز تجدید ارزیابی دارایی) مربوط می‌شود و کمترین سهم آن متعلق به تامین مالی از طریق عرضه اولیه با ۱/۰ درصد بود. تامین مالی در فرابورس نیز در سال ۱۴۰۱ با رشد ۳۱/۲ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۰ به ۲,۴۹۷/۶ هزار میلیارد ریال رسید که عمده آن با سهم ۶۴/۲ درصدی و ۲۰/۴ درصدی مربوط به پذیره‌نویسی و اسناد خزانه اسلامی بود. برخلاف شرکت‌های بورسی، افزایش سرمایه (به جز تجدید ارزیابی دارایی) با سهم ۱۳/۹ درصدی پس از عرضه اولیه (با سهم ۱/۵ درصدی از کل) کمترین سهم را از تامین مالی شرکت‌های فرابورسی در سال ۱۴۰۱ داشت. در سال ۱۴۰۱، چهار نماد در بورس و ۲۲ نماد در فرابورس عرضه اولیه شدند.

رتبه‌بندی‌های جهانی مربوط به محیط کسب و کار، تغییر خاصی را در مقایسه وضعیت ایران با سایر کشورهای جهان در یک سال اخیر نشان نمی‌دهند. اما پایش محیط کسب و کار ایران از سوی اتاق‌های اصناف، تعاون و بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران از بدتر شدن نسبی وضعیت محیط کسب و کار کشور در سال ۱۴۰۱ حکایت دارد. ارزیابی موسسه فریزر از شاخص آزادی اقتصادی، از نزول رتبه یک پله‌ای ایران در سال ۲۰۲۲ نسبت به سال ۲۰۲۱ و کسب رتبه ۱۵۹ در میان ۱۶۵ کشور مورد بررسی خبر می‌دهد. رتبه‌بندی شاخص آزادی اقتصادی موسسه هریتج برای سال ۲۰۲۲ ایران را بدون تغییر نسبت به سال قبل از آن در جایگاه ۱۷۰ در بین ۱۷۷ کشور مورد مطالعه قرار می‌دهد. در شاخص ادراک فساد نیز رتبه ایران در سال ۲۰۲۲ نسبت به سال قبل از آن بدون تغییر بوده، اگرچه در شاخص حقوق مالکیت یک پله بهبود برای ایران در همین مدت ثبت شده است.

کمتری برای نگهداری سپرده‌های بلندمدت بانکی (شبه پول) دارند. با تبدیل نقدینگی از شبه پول به پول، قدرت تورم‌زایی نقدینگی نیز بیشتر می‌شود و انفعال سیاست‌گذار پولی در مواجهه با پدیده پول داغ و عدم افزایش متناسب نرخ اسمی بهره، این چرخه را تشدید خواهد کرد. در سمت منابع پایه پولی، مهمترین عامل رشد مربوط به افزایش مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها بوده که سهم ۴۰/۵ واحد درصدی از رشد پایه پولی داشته است. جدای از شرایط کلان اقتصادی (پول داغ)، بحران بانک‌های ناسالم و همچنین فشار دولت به ترانزنامه بانک‌ها (از جمله تسهیلات تکلیفی)، یکی از دلایل رشد بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی می‌تواند به سیاست کنترل رشد ترانزنامه بانک‌ها مربوط باشد. در سال ۱۴۰۱، ضریب فزاینده پولی به ۷/۳۷ واحد فروافتاد، در حالی که این ضریب در سال ۱۴۰۰ معادل ۸/۰۰ واحد بود.

بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، با وجود روند نزولی نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه (بر اساس سال پایه ۱۴۰۰) در سال ۱۴۰۰، این نرخ در ماه‌های ابتدایی سال ۱۴۰۱ روند صعودی فزاینده به خود گرفت، به طوری که در تیرماه سال ۱۴۰۱ با افزایش ۱۴/۸ واحد درصدی نسبت به انتهای سال ۱۴۰۰ به ۴۹/۱ درصد بالغ شد. این رشد قابل توجه قیمتی متأثر از اجرای سیاست حذف تخصیص ارز با نرخ ترجیحی برای واردات کالاهای اساسی بود که منجر به نرخ تورم ماهانه ۱۰/۶ درصدی در خردادماه ۱۴۰۱ شد. با این حال پس از فروکش کردن تبعات اولیه اجرای سیاست حذف تخصیص ارز با نرخ ترجیحی، نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه به تدریج روند نزولی به خود گرفت و با کاهش ۴/۲ واحد درصدی نسبت به تیرماه به ۴۴/۹ درصد در آبان‌ماه رسید. با این حال در ماه‌های انتهایی سال ۱۴۰۱، نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه مجدداً پا در مسیر افزایش گذاشت تا در اسفندماه ۱۴۰۱ با افزایش ۹/۱ واحد درصدی نسبت به آبان‌ماه به حدود ۵۴/۰ درصد بالغ شود. شایان ذکر است که بر اساس گزارش بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه (بر مبنای سال پایه ۱۳۹۵) در سال ۱۴۰۱ روند صعودی فزاینده داشته، به طوری که در اسفندماه سال ۱۴۰۱ با افزایش ۳۴/۴ واحد درصدی نسبت به انتهای سال ۱۴۰۰، به سطح کم‌سابقه ۶۳/۹ درصد رسیده است. نرخ‌های تورم اعلام‌شده توسط بانک مرکزی و مرکز آمار ایران تفاوت معناداری دارند، اما در هر دو گزارش نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه به عنوان معیار قابل اتکای رشد سطح عمومی قیمت‌ها، در سال ۱۴۰۱ روند صعودی شدیدی داشته است. بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، نرخ تورم سالانه در سال ۱۴۰۰ معادل ۴۰/۲ درصد بود که در سال ۱۴۰۱ همراه با تشدید انتظارات تورمی، به ۴۵/۸ درصد رسید. در میان ۱۲ بخش اصلی سبد مصرفی خانوار نمونه کشور در محاسبات مرکز آمار ایران برای آخرین ماه سال ۱۴۰۱، بیشترین نرخ تورم سالانه و نقطه‌به‌نقطه، به ترتیب با ۸۲/۷ درصد و ۸۶/۰ درصد مربوط به گروه هتل و رستوران و کمترین آن به ترتیب با ۱۱/۷ درصد و ۲۰/۸ درصد متعلق به گروه ارتباطات بوده است. گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها نیز نرخ تورم سالانه ۷۱/۲ درصدی و نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه ۷۷/۷ درصدی در اسفندماه ۱۴۰۱ داشته است. شایان ذکر است که مرکز آمار ایران، سال پایه محاسبه شاخص قیمت مصرف‌کننده را از سال ۱۳۹۵ به سال ۱۴۰۰ تغییر داده و در این فرآیند وزن چهار گروه کلیدی از قبیل «مسکن»، «آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها»،

۱. بخش واقعی

در سال ۱۴۰۱، کشور همچنان با مشکلات ساختاری اقتصادی دست و پنجه نرم می‌کرد. مشکلات ناشی از تحریم‌های آمریکا کماکان ادامه داشتند و کسری بودجه فزاینده، نوسان‌های گسترده در بازار ارز، فضای نااطمینانی در حوزه‌های مختلف، معضلات نظام بانکی، قوانین غیرشفاف و کم‌ثبات پیش روی فعالان اقتصادی و دخالت‌های بیش از حد دولت در امور مختلف بنگاه‌ها از جمله قیمت‌گذاری دستوری، همچنان در این سال اقتصاد ایران را آزار دادند. با این حال، از سال ۱۳۹۹ به این سو، رشد اقتصادی مثبت در حساب‌های ملی ایران ثبت شده است. به این ترتیب و به لطف رشد اقتصادی مثبت شده در سه سال اخیر، کاهش تولید رخ داده در طول دهه ۹۰ تا حدی جبران شد، به نحوی که تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ در سال ۱۴۰۱ حدود ۱۳/۱ درصد بیشتر از سال ۱۳۹۰ بود. به عبارت دیگر، با لحاظ داده‌های تولید ناخالص داخلی سال‌های ابتدایی و انتهایی این دوره یازده ساله، رشد سالانه در این دوره حدود ۱/۱ درصد به دست خواهد آمد. البته باید توجه داشت که بر جمعیت ایران در این بازه ۱۱ ساله حدود ۱۰ میلیون نفر افزوده شده و به این ترتیب درآمد سرانه ایرانیان در این سال‌ها بهبود نیافته و در سال ۱۴۰۱ صرفاً به سطح سال ۱۳۹۰ بازگشته است.

واحد درصد از رشد اقتصادی سال ۱۴۰۱ نیز مرهون رشد ۱۰ درصدی بخش نفت بوده است. اطلاعات رسمی از تسهیل تحریم‌های آمریکا علیه ایران وجود ندارد، اما اطلاعات غیررسمی نشان می‌دهد که از نیمه دوم سال ۱۳۹۹ به این سو و به موازات تغییر دولت در آمریکا، صادرات نفتی ایران افزایش قابل توجهی را تجربه کرده است. جدول ۱ جزئیات نرخ رشد اقتصادی سال‌های اخیر را برای گروه‌های اصلی اقتصاد کشور نشان می‌دهد.

برآوردهای مقدماتی بانک مرکزی نشان می‌دهد که در سال ۱۴۰۱، کل ارزش افزوده ایجادشده در اقتصاد کشور حدود ۱۰۱،۸۲۳ هزار میلیارد ریال بوده که به قیمت‌های ثابت از رشد اقتصادی مثبت ۴/۰ درصدی حکایت دارد. در واقع پس از تجربه رشدهای اقتصادی منفی ۵/۴ درصدی و منفی ۶/۵ درصدی به ترتیب در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸، سرانجام این روند از سال ۱۳۹۹ به این سو معکوس شد. البته باید توجه داشت که بدون در نظر گرفتن بخش نفت، رشد اقتصادی به ۳/۵ درصد در سال ۱۴۰۱ تنزل می‌یابد. به عبارت دیگر همچون سال ۱۴۰۰، ۱/۸

جدول ۱. نرخ رشد اجزای تولید ناخالص داخلی و سهم از رشد آنها به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ و سهم آنها از کل تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری - درصد

سهم از کل در سال ۱۴۰۱	سهم از رشد در سال ۱۴۰۱	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	
۱۳/۱	۰/۱	۳/۴	-۲/۳	۹/۱	۳/۲	-۲/۶	۱/۱	گروه کشاورزی
۱۱/۸	۰/۸	-۱/۱	-۱۸/۴	-۳۶/۲	۹/۶	۱۰/۱	۱۰/۰	گروه نفت
۲۹/۰	۱/۶	۴/۳	-۱/۸	۱/۰	۷/۳	۱/۱	۶/۵	گروه صنایع و معادن
۴۶/۱	۱/۵	۲/۱	۰/۱	-۰/۳	۲/۲	۶/۵	۲/۷	گروه خدمات
۸۸/۲	-	۲/۸	-۰/۷	۱/۱	۳/۶	۳/۹	۳/۵	تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه (بدون نفت)
۱۰۰/۰	۴/۰	۲/۳	-۳/۰	-۲/۹	۴/۱	۴/۴	۴/۰	تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه

ماخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران سال ۱۴۰۱ و سری زمانی حساب‌های ملی

سو برسد. با این حال همچنان میزان سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۱ به قیمت‌های ثابت بسیار کمتر از سطح اوایل دهه ۱۳۹۰ بوده است. عمده رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در سال ۱۴۰۱ ناشی از رشد ۱۵/۴ درصدی تشکیل سرمایه به شکل ماشین‌آلات بوده و تشکیل سرمایه به شکل ساختمان تنها ۱/۲ درصد رشد داشته است. جدول ۲ نرخ رشد هزینه ناخالص داخلی را به تفکیک اجزای آن نشان می‌دهد.

در سمت تقاضای اقتصاد، روند نزولی هزینه‌های مصرفی بخش خصوصی (به قیمت‌های ثابت) از سال ۱۴۰۰ به این سو متوقف شده و رشد ۸/۷ درصدی را در سال ۱۴۰۱ به ثبت رسانده است. در مقابل، هزینه‌های مصرفی بخش دولتی به قیمت‌های ثابت با کاهش ۳/۶ درصدی در سال ۱۴۰۱ مواجه بوده است. پس از تجربه کاهش سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران در سال‌های اخیر، سرانجام در سال ۱۴۰۱ تشکیل سرمایه ثابت ناخالص رشد مثبتی را تجربه کرد تا به بالاترین رقم از سال ۱۳۹۷ به این

جدول ۲. نرخ رشد هزینه ناخالص داخلی و اجزای آن به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ و سهم آنها از کل هزینه ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری - درصد

سهم از کل در ۱۴۰۱	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	
۴۵/۳	۱/۶	-۱/۸	-۴/۷	۰/۵	۳/۹	۸/۷	مصرف خصوصی
۱۲/۷	-۰/۸	-۲/۰	-۵/۶	-۰/۹	۸/۳	-۳/۶	مصرف دولتی
۲۴/۷	-۰/۵	-۱۵/۸	-۶/۵	۳/۲	۰/۰	۶/۷	تشکیل سرمایه ثابت ناخالص
۱۰/۷	۲/۳	-۲۱/۲	-۱۳/۲	۳/۵	۱۲/۵	۱۵/۴	ماشین‌آلات
۱۳/۶	-۲/۶	-۱۱/۴	-۲/۱	۳/۸	-۷/۱	۱/۲	ساختمان
۰/۵	۳/۳	-۲۵/۱	-۱۴/۵	-۹/۶	۵/۴	-۰/۴	سایر
۲۶/۸	۰/۵	-۰/۴	-۲۰/۶	-۱۲/۸	۵/۲	۸/۲	صادرات کالاها و خدمات
۲۴/۸	۶/۸	-۲۷/۲	-۳۱/۶	-۲۹/۷	۲۴/۱	۷/۵	واردات کالاها و خدمات
۱۰۰/۰	۲/۸	-۱/۸	-۳/۱	۳/۳	۴/۷	۳/۸	تولید ناخالص داخلی به قیمت بازار

ماخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران سال ۱۴۰۱ و سری زمانی حساب‌های ملی

۱-۱. گروه کشاورزی

بخش‌های حساب‌های ملی ندارد، در سال ۱۴۰۱ به قیمت‌های ثابت معادل ۳/۷ درصد منقبض شده است، اما از آنجا که این زیربخش کمتر از ۵ درصد کل گروه کشاورزی را به خود اختصاص داده، تأثیر چندانی روی رشد کل گروه نداشته است. بنابراین انقباض ۴/۴ درصدی زیرگروه کشاورزی، شکار و جنگلداری به قیمت‌های ثابت، منجر به رشد منفی ۴/۴ درصدی کل گروه کشاورزی شده است. در گزارش مرکز آمار، رشد اقتصادی گروه کشاورزی در تمام فصول سال ۱۴۰۱ منفی بوده، در حالی که گزارش بانک مرکزی از رشد مثبت این گروه در تمامی فصول این سال حکایت دارد. طبق آمار گمرک ایران، صادرات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی در سال ۱۴۰۱ معادل ۵/۱ میلیارد دلار بوده که در مقایسه با سال ۱۴۰۰ کاهش حدوداً ۲ درصدی دارد. در نقطه مقابل، ارزش واردات این محصولات در سال ۱۴۰۱ معادل ۱۷/۸ میلیارد دلار بوده است. پنج محصول عمده صادراتی کشاورزی ایران در سال ۱۴۰۱ شامل پسته، گوجه فرنگی، هندوانه، کیوی و خرما بوده‌اند.

طبق گزارش بانک مرکزی، گروه کشاورزی سهم ۱۳/۱ درصدی از تولید ناخالص داخلی در سال ۱۴۰۱ داشته است. در آمار حساب‌های ملی ایران، گروه کشاورزی علاوه بر کشاورزی شامل زراعت، باغداری، جنگلداری، شکار، دامداری، مرغ‌داری و ماهیگیری می‌شود. این در حالی است که در گزارش مقدماتی بانک مرکزی از تحولات بخش واقعی در سال ۱۴۰۱، به جزئیات زیرمجموعه‌های گروه کشاورزی اشاره‌ای نشده و صرفاً به طور خلاصه عنوان شده است که رشد تولید محصولات زراعی، باغی و محصولات اصلی دامی در این سال نسبت به سال ۱۴۰۰ به ترتیب معادل ۳/۴ درصد، منفی ۰/۲ درصد و ۲/۷ درصد بوده است. در گزارش حساب‌های ملی مرکز آمار ایران نیز گروه کشاورزی صرفاً به دو زیرمجموعه با عناوین «کشاورزی، شکار و جنگلداری» و «ماهیگیری» دسته‌بندی می‌شود. زیرگروه ماهیگیری که سهم بسیار ناچیزی در تولید ناخالص داخلی دارد و ارزش افزوده آن معمولاً با نوسان زیاد همراه بوده و تغییرات آن وابستگی چندانی به تغییرات سایر

۱-۲. گروه صنایع و معادن

مشابه دیگر) نیز رشد منفی ۶/۹ درصدی در سال ۱۴۰۰ به رشد مثبت ۱/۲ درصدی در سال ۱۴۰۱ تبدیل شده است. سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در این بخش به قیمت‌های جاری ۳۴/۰ درصد افزایش داشته که رشد ۰/۹ درصدی به قیمت‌های ثابت را در پی داشته است. زیرگروه تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا حداقل در دو دهه گذشته جزو معدود بخش‌های حساب‌های ملی بوده که حتی در دوره‌های رکودی نیز معمولاً به رشد خود ادامه داده است و دلیل این امر را می‌توان در رشد نسبتاً یکنواخت جمعیت و نیازهای مصرفی برق و گاز جست و جو کرد. استدلال مشابهی را می‌توان در مورد رشد نسبتاً یکنواخت زیرگروه آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه به کار برد. رشد این زیرگروه در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به ترتیب معادل ۵/۲ درصد و ۳/۳ درصد بوده است. در نتیجه این تغییر و تحولات، گروه صنایع و معادن با رشد قابل توجه ۶/۵ درصدی در سال ۱۴۰۱ (۵/۴ واحد درصد بیشتر از سال ۱۴۰۰)، سهم قابل قبول ۱/۶ واحد درصدی از رشد اقتصادی ۴/۰ درصدی این سال داشته است. جدول ۳ جزئیات آمار رشد زیرمجموعه‌های گروه صنایع و معادن را نشان می‌دهد.

طبق گزارش بانک مرکزی، گروه صنایع و معادن ۲۹/۰ درصد از تولید ناخالص داخلی را در سال ۱۴۰۱ تشکیل داده است که ۲/۹ واحد درصد کمتر از سال ۱۴۰۰ و ۴/۳ واحد درصد کمتر از سال ۱۳۹۹ محسوب می‌شود. این گروه به پنج زیرمجموعه «صنعت»، «استخراج معدن»، «تامین برق، گاز، بخار و تهویه هوا»، «آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه» و «ساختمان» تقسیم می‌شود که به ترتیب رشد‌های ۹/۵ درصدی، ۲/۸ درصدی، ۲/۴ درصدی، ۳/۳ درصدی و ۱/۲ درصدی را در سال ۱۴۰۱ تجربه کردند. زیرگروه صنعت در حالی رشد ۹/۵ درصدی را در سال ۱۴۰۱ تجربه کرده که در سال ۱۴۰۰ رشد ۳/۳ درصدی را به ثبت رسانده بود و حتی در فصل دوم این سال با رشد منفی مواجه شده بود. در گزارش مرکز آمار نیز رشد زیربخش صنعت در سال ۱۴۰۱ معادل ۴/۶ واحد درصد بیشتر از سال ۱۴۰۰ برآورد شده است.

در زیرگروه استخراج معدن و طبق گزارش بانک مرکزی، رشد ۲/۸ درصدی در سال ۱۴۰۱ رقم خورده است. این در حالی است که رشد این زیربخش در سال ۱۴۰۰ منفی بود. در زیرگروه ساختمان (شامل ساختمان‌های مسکونی و غیرمسکونی، جاده‌سازی، سدسازی و موارد

جدول ۳. نرخ رشد زیرمجموعه‌های گروه صنایع و معادن به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ - درصد

	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
گروه صنایع و معادن	۴/۳	-۱/۸	۱/۰	۷/۳	۱/۱	۶/۵
استخراج معدن	۹/۱	-۵/۶	۸/۱	۱۴/۴	-۰/۴	۲/۸
صنعت	۵/۱	-۳/۲	۰/۴	۷/۲	۳/۳	۹/۵
برق، گاز، بخار و تهویه هوا	۴/۹	۲/۷	۳/۵	۵/۹	۳/۱	۲/۴
آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه	۳/۶	۰/۴	۳/۹	۲/۶	۵/۲	۳/۳
ساختمان	۰/۸	-۰/۲	-۰/۶	۷/۲	-۶/۹	۱/۲

ماخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران سال ۱۴۰۱ و سری زمانی حساب‌های ملی

به عنوان یکی از بزرگترین صنایع کشور در چهار ماهه نخست سال ۱۴۰۱ با رشد ۹/۰ درصدی نسبت به دوره مشابه سال قبل از آن به ۲۳/۰ میلیون تن رسید. متأسفانه این آمار تا زمان تهیه این گزارش برای کل سال ۱۴۰۱ به روز نشده است. فروش محصولات پتروشیمی (پلیمری و شیمیایی) در بورس کالا از ۵/۴ میلیون تن در سال ۱۴۰۰ به ۶/۳ میلیون تن در سال ۱۴۰۱ افزایش یافت که از رشد ۱۸ درصدی حکایت دارد. ارزش محصولات معامله شده در این سال اگرچه رشد بیشتری داشت (۲۷ درصد)، اما به دلیل قیمت‌گذاری دستوری، این اختلاف بسیار کمتر از رشد نرخ ارز و نرخ تورم در سال ۱۴۰۱ بود.

تولید فولاد نیز به عنوان یکی از مهمترین صنایع عمده کشور در چهار ماهه نخست سال ۱۴۰۱ نسبت به مدت مشابه سال قبل از آن رشد ۵/۱ درصدی داشت. در این مدت ۱۰/۰ میلیون تن فولاد خام و ۸/۷ میلیون تن محصولات فولادی تولید شدند.

طبق گزارش بانک مرکزی، شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۱ رشد ۸/۳ درصدی را نسبت به دوره مشابه سال ۱۴۰۰ تجربه کرد که ۳/۹ واحد درصد بیشتر از رشد دوره مشابه سال قبل از آن است. در بین شش صنعت عمده تولید مواد غذایی، تولید مواد و محصولات شیمیایی، تولید داروها و فرآورده‌های دارویی، تولید محصولات کانی غیرفلزی (شامل سیمان، کاشی و موارد مشابه)، تولید فلزات اساسی و تولید وسایل نقلیه موتوری، تنها شاخص صنعت تولید دارو و فرآورده‌های دارویی رشد منفی داشته و انقباض ۸/۲ درصدی را در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۱ تجربه کرده است. بیشترین رشد شاخص نیز با ۳۲/۶ درصد مربوط به تولید وسایل نقلیه موتوری بوده است. شایان ذکر است که این شش صنعت عمده حدود ۸۰ درصد از ارزش افزوده کارگاه‌های بزرگ صنعتی را به خود اختصاص می‌دهند.

طبق گزارش وزارت صنعت، معدن و تجارت، تولید محصولات پتروشیمی

کشور، تولید نفت ایران نیز روندی نسبتاً صعودی در پیش گرفت، به نحوی که در ماه مارس ۲۰۲۳ (تقریباً مطابق با اسفند ۱۴۰۱) به سطح ۲/۶ میلیون بشکه در روز افزایش یافت. تولید نفت ایران در سال ۲۰۲۲ به طور متوسط معادل ۲/۶ میلیون بشکه در روز و ۶/۸ درصد بیشتر از سال میلادی قبل از آن بود.

آمار صادرات نفت ایران به طور کلی در چند سال اخیر محرمانه تلقی شده است. با این حال با توجه به مصرف داخلی نفت (نزدیک به ۲ میلیون بشکه در روز) و همچنین طبق برآوردهای برخی نهادهای بین‌المللی از قبیل صندوق بین‌المللی پول، متوسط صادرات نفتی ایران در سال ۲۰۲۲ در بازه‌ای بین ۷۵۰ هزار بشکه تا ۹۵۰ هزار بشکه در روز برآورد می‌شود. به این ترتیب صادرات نفتی ایران در سال ۲۰۲۲ افزایشی حدوداً ۱۵ درصدی را در مقایسه با سال ۲۰۲۱ تجربه کرده، اگرچه همچنان فاصله قابل توجهی با میزان صادرات قبل از سال ۲۰۱۸ دارد. خبرگزاری رویترز به نقل از برخی منابع از جمله شرکت بین‌المللی انرژی اس‌وی‌بی و با استفاده از منابع غیررسمی مانند داده‌های شرکت اطلاعات انرژی و ردیابی کیپلر (Kpler) معمولاً تخمینی از صادرات نفتی ایران اعلام می‌کند. بر این اساس، صادرات نفت خام ایران در ماه فوریه ۲۰۲۰ (تقریباً مطابق با بهمن ۱۳۹۸) به حدود ۱۴۰ هزار بشکه در روز فرو افتاده بود که این سطح نازل حتی در زمان جنگ ایران و عراق هم تجربه نشده بود. این وضعیت تا چند ماه به ویژه به دلیل همه‌گیری جهانی ویروس کرونا و کاهش تقاضای جهانی نفت ادامه داشت، اما پس از آن به مرور صادرات نفت ایران افزایش یافت و در دسامبر ۲۰۲۲ به حدود ۱/۱ میلیون بشکه در روز رسید. پس از آن صادرات نفتی ایران افزایش بیشتری یافت تا در می ۲۰۲۳ (تقریباً مطابق با اردیبهشت ۱۴۰۲) به سطح حدودی ۱/۵ میلیون بشکه در روز برسد که بیشترین رقم از سال ۲۰۱۸ به این سو محسوب می‌شود. مشتری عمده نفت ایران چین است، اگرچه در یک سال اخیر بخش کوچکی از نفت ایران (نفت سبک)، راهی ونزوئلا نیز شده است.

قیمت نفت خام سنگین ایران که در فروردین ۱۳۹۸ به ۶۸/۵ دلار به ازای هر بشکه رسیده بود و از خرداد تا دی این سال در محدوده ۶۱ تا ۶۴ دلار در نوسان بود، از بهمن‌ماه این سال کاهش شدیدی را تجربه کرد و در آخرین ماه سال ۱۳۹۸ به حدود ۲۹ دلار رسید. در هفته دوم ماه مارس (مطابق با نیمه دوم اسفندماه ۱۳۹۸) و در پی شیوع گسترده ویروس کرونا در سطح جهان، تقاضای نفت به شدت کاهش یافت و تصمیم اوپک‌پلاس در راستای عدم کاهش عرضه، افت شدید قیمت را حتی تا سطوح نزدیک به ۱۰ دلار در هر بشکه به دنبال داشت. در نتیجه، متوسط قیمت نفت سنگین ایران در فروردین ۱۳۹۹ به حدود بشکه‌ای ۱۷ دلار هم رسید. با این حال در ماه‌های بعدی قیمت نفت به تدریج رو به افزایش گذاشت و سپس با شروع جنگ روسیه و اوکراین، به رکوردهای جدیدی دست یافت. طبق گزارش اوپک قیمت نفت سنگین ایران در سال ۲۰۲۲ به طور متوسط معادل ۹۹/۹ دلار به ازای هر بشکه بوده که ۴۳/۲ درصد بیش از سال میلادی قبل از آن است. با این حال در اسفندماه ۱۴۰۱ (تقریباً مطابق با مارس ۲۰۲۳)، قیمت نفت سنگین ایران به حدود ۷۸/۸ دلار در هر بشکه فروافتاد. نمودار ۱ قیمت و تولید نفت خام ایران را در دو سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

در مورد خودروسازی، در سال ۱۴۰۱ معادل یک میلیون و ۳۸۴ هزار دستگاه انواع مختلف خودرو تولید شد که حدود ۳۸/۸ درصد بیشتر از سال قبل از آن بود. این رشد در حالی اتفاق افتاده است که قیمت‌گذاری دستوری خودرو و اختلاف قیمت قابل توجه کارخانه و بازار این محصول، منجر به توزیع رانتهای گسترده بین گروه‌های مختلف در این سال شد. در این بین بیشترین رشد تولید با ۲۶۷ درصد مربوط به خودروی ون بود و پس از آن کامیون، کامیونت و کشنده رشد تولید ۱۵۰ درصدی را تجربه کردند. تولید اتوبوس و وانت رندهای به ترتیب ۸۸ درصدی و ۵۶ درصدی داشت. با این حال به دلیل سهم بالای تولید خودروی سواری، رشد ۳۶ درصدی تولید انواع خودروی سواری عامل اصلی رشد حدوداً ۳۹ درصدی تولید انواع خودروها در سال ۱۴۰۱ بود.

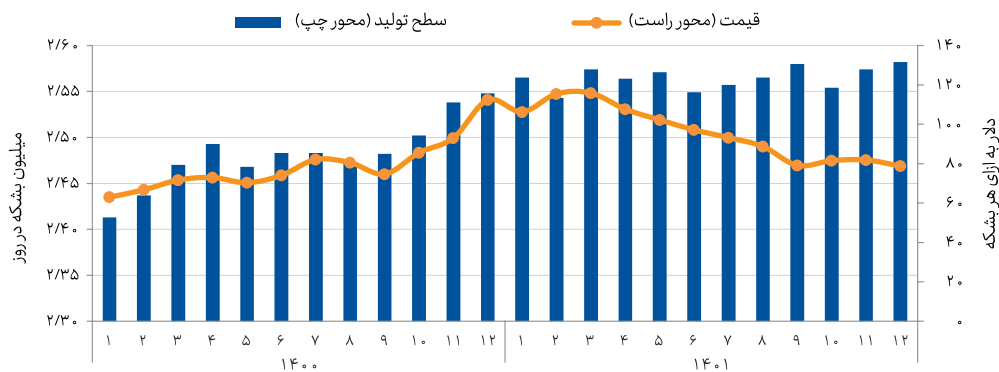
بخش نفت

صنعت نفت که در نیم قرن اخیر همواره از ارکان اصلی اقتصاد کشور بود، در چند سال اخیر با فراز و فرودهای متعددی روبه‌رو شده است. آخرین شوک شدید به بخش نفت کشور در اوایل سال ۱۳۹۷ و در پی اجرایی شدن دور جدید تحریم‌های ایالات متحده اتفاق افتاد که در اثر آن، صادرات نفت ایران بسیار محدود شد. این محدودیت‌ها به نحوی اجرا شد که کشورهای مختلف قادر باشند به مرور نیاز خود به نفت ایران را کاهش دهند و به همین علت ایالات متحده در ابتدا برخی کشورها را به طور موقت از این تحریم معاف کرد. در نتیجه صادرات و البته تولید نفت ایران هم به مرور روند کاهشی به خود گرفت و ارزش افزوده آن در اقتصاد افت کرد. پس از انتخابات اخیر ریاست جمهوری آمریکا و روی کار آمدن حزب دموکرات، تولید و صادرات نفت ایران نیز به موازات امیدواری به از سرگیری توافق هسته‌ای، به مرور افزایش یافت.

طبق گزارش بانک مرکزی، ارزش افزوده بخش نفت به قیمت‌های جاری در سال ۱۴۰۱ معادل ۱۱/۸ درصد از کل ارزش افزوده ایجادشده در اقتصاد کشور بوده است که بالاترین رقم پس از تحریم‌های جدید آمریکا محسوب می‌شود. این سهم که در سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ به ترتیب ۱۳/۵ درصد و ۱۳/۰ درصد بود، در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ به ترتیب به ۷/۴ درصد و ۳/۷ درصد فرو افتاد. با این حال از سال ۱۴۰۰ به این سو مجدداً سهم نفت از کل ارزش افزوده اقتصاد ایران روندی صعودی به خود گرفته است.

در پی شرایط خاص بخش نفت کشور در چند سال اخیر، آمار مربوط به تولید و صادرات این بخش به طور رسمی منتشر نشده است. در ارتباط با تولید نفت، بهترین آمار در دسترس مربوط به گزارش‌های اوپک و از منابع ثانویه است. بر اساس این آمار، تولید نفت خام کشور که در نیمه نخست سال ۲۰۱۸ در محدوده ۳/۸ میلیون بشکه در روز در نوسان بود، از نیمه دوم این سال و در پی اعمال تحریم‌های آمریکا به سرعت روندی نزولی به خود گرفت، به نحوی که در نیمه دوم سال ۲۰۲۰ به حدود ۱/۹ میلیون بشکه در روز فروافتاد. به این ترتیب میزان کل تولید نفت ایران پس از اعمال تحریم‌های آمریکا حتی از میزان صادرات نفتی کشور در دوره برقرار بودن برجام کمتر شد. صادرات نفتی کشور در سال ۱۳۹۶ به طور متوسط معادل ۲/۳ میلیون بشکه در روز بود. با این حال به مرور و به ویژه پس از انتخابات اخیر آمریکا و روی کار آمدن دولت جدید در این

نمودار ۱. متوسط تولید روزانه نفت خام و متوسط قیمت نفت سنگین ایران

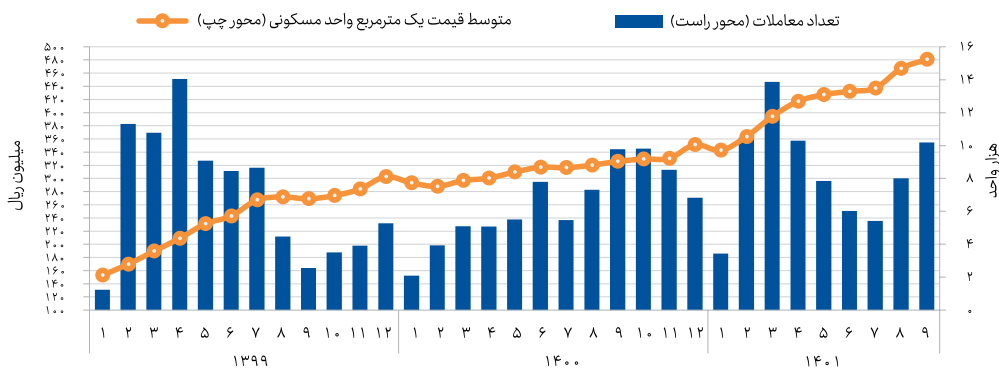
ماخذ: گزارش‌های ماهانه اوپک از بازار نفت، آمار تولید بر اساس منابع ثانویه یادداشت: داده‌های موجود در گزارش اوپک بر اساس ماه‌های میلادی بوده که در اینجا به طور تقریبی با ماه‌های شمسی جایگزین شده است.

بخش مسکن

شهرداری تهران، بیشترین متوسط قیمت یک متر مربع زیربنای مسکونی معامله شده با ۹۴۴/۱ میلیون ریال به منطقه ۱ و کمترین آن با ۲۴۴/۹ میلیون ریال به منطقه ۱۸ تعلق داشت. متوسط ماهانه حجم معاملات ملکی شهر تهران از ۵ هزار و ۷۸۲ واحد مسکونی معامله شده در نه ماهه ابتدای سال ۱۴۰۰، با ۴۵/۲ درصد افزایش به ۸ هزار و ۳۹۴ واحد مسکونی معامله شده در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۱ رسید. نمودار ۲ روند تغییرات قیمت و تعداد معاملات در سال‌های ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱ را نشان می‌دهد.

طبق آخرین آمار منتشر شده توسط بانک مرکزی، متوسط قیمت یک متر مربع زیربنای واحد مسکونی معامله شده^۱ از طریق بنگاه‌های معاملات ملکی شهر تهران از ۳۲۵/۹ میلیون ریال در آذرماه سال ۱۴۰۰ با ۴۷/۵ درصد افزایش به ۴۸۰/۷ میلیون ریال در آذرماه سال ۱۴۰۱ رسید. این در حالی است که متوسط قیمت یک متر مربع واحد مسکونی در آذرماه ۱۴۰۰ نسبت به آذرماه ۱۳۹۹ تنها حدود ۲۱/۱ درصد افزایش یافته بود. در آذرماه سال ۱۴۰۱، در بین مناطق ۲۲ گانه

نمودار ۲. تعداد معاملات واحدهای مسکونی و متوسط ماهانه قیمت این واحدها در شهر تهران

ماخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش بازار مسکن شهر تهران، شماره‌های مختلف

۱. متوسط قیمت معاملاتی برآورد شده، صرفاً تصویر کلی از تحولات قیمتی در شهر تهران را ارائه می‌کند که با توجه به ناهمگن بودن واحدهای مسکونی معامله شده (به لحاظ ناحیه، محله، طبقه، وضعیت مشاعات همچون پارکینگ، انباری، آسانسور، کیفیت ساخت و سایر عوامل)، لازم است موارد مذکور در مقایسه قیمت‌های محاسبه شده در ماه‌های مختلف به ویژه در سطح مناطق مدنظر قرار گیرد.

درصد افزایش به ۱۵ هزار و ۶۵۹ واحد مسکونی معامله شده در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۱ افزایش یافت. این مهم صرفاً معطوف به ساختمان‌هایی با عمر بیش از ۲۰ سال نبود، بلکه به طور کلی در این دوره سهم معاملات واحدهای مسکونی با عمر بنای بالا نسبت به مدت مشابه سال قبل از آن افزایش یافت. جدول ۴ توزیع تعداد آپارتمان‌های مسکونی معامله شده در شهر تهران را بر حسب عمر بنا در نه ماهه ابتدای سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

بررسی توزیع تعداد واحدهای مسکونی معامله شده در شهر تهران به تفکیک عمر بنا در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۱ حاکی از آن است که از مجموع ۷۵ هزار و ۵۴۸ واحد مسکونی معامله شده، واحدهای تا ۵ سال ساخت با سهم ۲۹/۳ درصد، بیشترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند. نکته حایز اهمیت افزایش قابل توجه معاملات واحدهای مسکونی بیش از ۲۰ سال ساخت در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۱ است. معاملات واحدهای بیش از ۲۰ سال ساخت از ۶ هزار و ۷۱۵ واحد مسکونی معامله شده در نه ماهه نخست سال ۱۴۰۰ با ۱۳۳/۲

جدول ۴. توزیع تعداد آپارتمان‌های مسکونی معامله شده در شهر تهران بر حسب عمر بنا

عمر بنا (سال)	مجموع معاملات ۹ ماهه نخست (واحد مسکونی)		درصد تغییر	سهم از مجموع معاملات ۹ ماهه نخست (درصد)	
	۱۴۰۰	۱۴۰۱		۱۴۰۰	۱۴۰۱
تا ۵ سال	۲۲,۱۰۳	۱۷,۴۵۰	۲۶/۷	۲۹/۳	۳۰/۲
۶ تا ۱۰ سال	۱۳,۲۰۷	۱۱,۳۱۵	۱۶/۷	۱۷/۵	۱۹/۶
۱۱ تا ۱۵ سال	۱۲,۲۰۴	۷,۳۳۸	۶۶/۳	۱۶/۲	۱۲/۷
۱۶ تا ۲۰ سال	۱۲,۳۷۵	۹,۲۲۲	۳۴/۲	۱۶/۴	۱۵/۹
بیش از ۲۰ سال	۱۵,۶۵۹	۶,۷۱۵	۱۳۳/۲	۲۰/۷	۱۱/۶
جمع	۷۵,۵۴۸	۵۲,۰۴۰	۳۰/۶	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

ماخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش بازار مسکن شهر تهران، شماره‌های مختلف

۳-۱. گروه خدمات

پشتیبانی» و «هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی» رشد‌های منفی به ترتیب ۱/۶ درصدی، ۱/۱ درصدی، ۱۰/۷ درصدی و ۱/۸ درصدی را در سال ۱۴۰۱ تجربه کردند. زیرمجموعه «فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی» در شش سال اخیر همواره با رشد منفی و انقباض مواجه بوده است. سایر زیرمجموعه‌های این بخش همگی رشد‌های مثبت را در سال ۱۴۰۱ تجربه کردند که بیشترین آن با ۲۲/۸ درصد به زیرمجموعه «فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا» تعلق داشته است. این زیرمجموعه در سال ۱۴۰۰ نیز رشد قابل توجه ۲۸/۲ درصدی را تجربه کرده بود. جدول ۵ رشد زیرمجموعه‌های گروه خدمات را نشان می‌دهد.

گروه خدمات به عنوان بزرگترین بخش اقتصاد کشور که حدود نیمی (۴۶/۱ درصد) از ارزش افزوده اقتصاد در آن ایجاد می‌شود، در سال ۱۴۰۱ از نظر ارزش افزوده ایجاد شده به قیمت‌های ثابت ۲/۷ درصد نسبت به سال قبل از آن رشد کرد. این در حالی است که این بخش در سال قبل از آن ۶/۵ درصد رشد را تجربه کرده بود. ارزش افزوده این بخش به قیمت‌های ثابت در سال ۱۴۰۱ حدود ۱۱/۵ درصد بیشتر از سال ۱۳۹۶ بوده و از رشد متوسط سالانه حدوداً ۲/۲ درصدی در طول این دوره پنج ساله حکایت دارد. باید توجه داشت که در این برهه زمانی بحران شیوع کرونا نیز رخ داده که بیشترین تأثیر را بر بخش خدمات اقتصاد داشته است. در بین زیرمجموعه‌های این گروه، بخش‌های «آموزش»، «اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی»، «فعالیت‌های اداری و خدمات

جدول ۵. نرخ رشد زیرمجموعه‌های گروه خدمات به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ - درصد

۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	
۲/۱	۰/۱	-۰/۳	۲/۲	۶/۵	۲/۷	گروه خدمات
۳/۳	-۵/۰	-۳/۲	۴/۳	۳/۷	۷/۳	عمده‌فروشی، خرده‌فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری
۶/۱	-۱/۴	۳/۱	-۱/۷	۶/۹	۹/۹	حمل‌ونقل و انبارداری
-۹/۱	-۱/۳	-۱۸/۴	-۴۰/۵	۲۸/۲	۲۲/۸	فعالیت‌های مربوط به تامین جا و غذا
۳۴/۰	۳۵/۲	۱۹/۱	۳۴/۱	۱۳/۱	۱۰/۱	اطلاعات و ارتباطات
۱۳/۰	۲/۲	۷/۸	۸/۳	-۲/۴	۵/۹	فعالیت‌های مالی و بیمه
-۰/۴	۴/۰	۱/۲	۳/۲	۱/۱	۲/۲	فعالیت‌های املاک و مستغلات
۴/۰	-۱/۴	-۱۷/۹	-۱۵/۷	۱۵/۸	۸/۴	فعالیت‌های حرفه‌ای، علمی و فنی
-۰/۱	-۱۱/۹	-۱۳/۹	-۳/۵	-۲/۰	-۱۰/۷	فعالیت‌های اداری و خدمات پشتیبانی
۳/۴	-۱۰/۰	-۴/۰	-۲/۰	۱۰/۷	-۱۱/۱	اداره عمومی، دفاع و تامین اجتماعی
-۱۰/۸	۱۱/۳	۵/۸	-۶/۳	۱۴/۲	-۱۱/۶	آموزش
-۸/۷	-۱/۲	-۷/۱	-۰/۲	۱۵/۴	۰/۵	بهداشت و مددکاری اجتماعی
-۵/۹	۱۷/۸	-۱۵/۵	۰/۴	۱۴/۶	-۱/۸	هنر، سرگرمی، تفریح، ورزش و سایر فعالیت‌های خدماتی

ماخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران سال ۱۴۰۱ و سری زمانی حساب‌های ملی

۲. بازار نیروی کار

از گزارش تابستان ۱۳۹۸ به این سو، جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر مبنای اصلی محاسبات مرکز آمار برای بازار کار قرار گرفت، در حالی که پیش از این مبنای آمارگیری و گزارش شاخص‌های اصلی نیروی کار کشور جمعیت بالای ۱۰ سال بود. آمار منتشر شده از وضعیت بازار کار کشور در سال ۱۴۰۱ از نرخ مشارکت ۴۰/۹ درصدی و نرخ بیکاری ۹/۰ درصدی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر در این سال حکایت دارد. نرخ مشارکت نسبت به سال قبل از آن تغییری نداشته، اما نرخ بیکاری ۰/۲ واحد درصد کاهش را نشان می‌دهد.

نگران‌کننده است. در سال ۱۴۰۱ حدود ۱/۶ میلیون نفر از جمعیت ۱۸ تا ۳۵ ساله کشور موفق به یافتن شغل مورد نظر خود نشدند که گویای نرخ بیکاری ۱۶/۳ درصدی برای این گروه سنی است. این نرخ برای زنان در این گروه سنی به ۲۷/۸ درصد می‌رسد. همچنین نرخ بیکاری در بین فارغ‌التحصیلان آموزش عالی ۱۲/۹ درصد بوده که در بین زنان این گروه به ۲۱/۹ درصد می‌رسد. حدود ۴۰/۰ درصد از کل جمعیت بیکار کشور در سال ۱۴۰۱ دارای تحصیلات عالی بوده‌اند. بالاتر بودن آمار بیکاری در بین جمعیت فارغ‌التحصیل دانشگاهی در مقایسه با متوسط کل جمعیت نشان می‌دهد که ادامه تحصیل در مقاطع تکمیلی نه تنها ورود به بازار کار را تسهیل نکرده، بلکه متناسب و سازگار با ظرفیت بازار کار نبوده و حتی احتمالاً جذب فارغ‌التحصیلان را سخت‌تر کرده است. بنابراین دوره‌های تحصیلات تکمیلی که یک سرمایه‌گذاری نسبتاً بزرگ هم برای دولت و هم خانوارها تلقی می‌شود، برای تعداد قابل توجهی از افراد و حداقل از جنبه ورود به بازار کار و کسب درآمد، عایدی مثبتی نداشته است. البته نباید از پدیده مهاجرت نیروی انسانی جوان و تحصیل‌کرده در سال‌های اخیر غافل بود.

در سال ۱۴۰۱ نزدیک به ۲۳/۷ میلیون نفر از جمعیت بالای ۱۵ سال در کشور شاغل بوده‌اند که افزایش حدود ۲۶۸ هزار نفری را در مقایسه با سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد. از این جمعیت حدود ۱۴/۸ درصد در بخش کشاورزی، ۳۳/۶ درصد در بخش صنعت و ۵۱/۶ درصد در بخش خدمات اشتغال داشته‌اند. اشتغال بخشی از این جمعیت به اصطلاح ناقص بوده است، به این معنی که به دلایل اقتصادی نظیر افت تولید یا ماندن آن، کمتر از ۴۴ ساعت در هفته کار کرده‌اند، در حالی که خواهان و آماده انجام کار بیشتر بوده‌اند. در سال ۱۴۰۱ حدود ۲/۲ میلیون نفر معادل ۹/۵ درصد از جمعیت شاغل، دارای اشتغال ناقص بوده‌اند که ۰/۷ واحد درصد نسبت به سال ۱۴۰۰ کاهش یافته است. جدول ۶ برخی شاخص‌های مهم بازار کار کشور را در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

نرخ مشارکت که در روندی اکیدا نزولی، با کاهش ۳/۲ واحد درصدی از ۴۴/۱ درصد در سال ۱۳۹۸ به ۴۰/۹ درصد در سال ۱۴۰۰ رسیده بود، سرانجام در سال ۱۴۰۱ در همان سطح سال قبل از آن تثبیت شد. با این وجود نرخ بیکاری در سال ۱۴۰۱ همچون سال‌های اخیر روند نزولی را تجربه کرد. کاهش نرخ بیکاری در این سال‌ها در حالی رخ داده است که وضعیت کلان اقتصادی کشور به نسبت سال‌های قبل‌تر به مراتب نامناسب‌تر بوده است. در سال ۱۴۰۱ با وجود افزایش بیش از ۷۲۸ هزار نفری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر، تنها حدود ۲۴۲ هزار نفر به جمعیت فعال افزوده شد. البته نرخ پایین مشارکت در مقایسه با سایر کشورها یکی از شاخصه‌های همیشگی اقتصاد ایران حداقل در چهار دهه اخیر بوده، اما این مهم در سال‌های اخیر تشدید شده است. این نرخ پایین عمدتاً از جانب جمعیت بانوان کشور ایجاد می‌شود، به طوری که از جمعیت ۳۱/۹ میلیون نفری زنان ۱۵ ساله و بیشتر در ایران، تنها ۴/۳ میلیون نفر قابلیت و تمایل انجام کار را در سال ۱۴۰۱ داشته و به عبارت دیگر مشارکت اقتصادی داشته‌اند. از همین جمعیت اندک نیز ۱۵/۸ درصد بیکار بوده‌اند، در حالی که نرخ بیکاری برای مردان در سال ۱۴۰۱ معادل ۷/۷ درصد رقم خورده است. این مهم نشان می‌دهد که فارغ از ضعف‌های ساختاری مهارت‌پروری در سیستم آموزشی کشور، فرهنگ، زیرساخت‌ها و موقعیت‌های موجود در بازار کار مناسب و پذیرای ورود زنان نبوده است. این تفاوت در نرخ بیکاری تقریباً در همه سال‌های چهار دهه اخیر تکرار شده و بالا بودن جمعیت غیرفعال بانوان از جمله مهمترین چالش‌های بازار کار کشور بوده است.

به طور کلی توجه به نرخ مشارکت در کنار نرخ بیکاری، واقعیت‌های اقتصادی کشور را بهتر بازتاب می‌دهد. به بیان دیگر، کاهش نرخ بیکاری تا حدی متأثر از این واقعیت است که عده زیادی از مردم (به ویژه بانوان) از یافتن کار مناسب ناامید شده و از بازار کار خارج شده‌اند.

علاوه بر این، بیکاری جوانان و قشر تحصیل‌کرده دانشگاهی کشور نیز

جدول ۶. شاخص‌های اصلی بازار کار ایران به تفکیک جنسیت برای جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱

۱۴۰۰		۱۴۰۱					
زن	مرد	کل	زن	مرد	کل		
۱۳/۳	۶۸/۷	۴۰/۹	۱۳/۶	۶۸/۲	۴۰/۹	نرخ (درصد)	مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر
۴/۲	۲۱/۶	۲۵/۸	۴/۳	۲۱/۷	۲۶/۱	تعداد (میلیون نفر)	
۱۱/۱	۶۳/۳	۳۷/۲	۱۱/۴	۶۳/۰	۳۷/۲	نسبت (درصد)	اشتغال جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر
۳/۵	۱۹/۹	۲۳/۴	۳/۷	۲۰/۱	۲۳/۷	تعداد (میلیون نفر)	
۱۶/۰	۷/۹	۹/۲	۱۵/۸	۷/۷	۹/۰	نرخ (درصد)	بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر
۰/۷	۱/۷	۲/۴	۰/۷	۱/۷	۲/۳	تعداد (میلیون نفر)	
۲۸/۳	۱۳/۸	۱۶/۵	۲۷/۸	۱۳/۵	۱۶/۳	نرخ (درصد)	بیکاری جوانان ۱۸ تا ۳۵ ساله
۰/۵	۱/۱	۱/۷	۰/۵	۱/۱	۱/۶	تعداد (میلیون نفر)	
۲۲/۸	۹/۷	۱۳/۶	۲۱/۹	۸/۹	۱۲/۹	نرخ (درصد)	بیکاری فارغ‌التحصیلان آموزش عالی
۰/۵	۰/۵	۱/۰	۰/۵	۰/۵	۰/۹	تعداد (میلیون نفر)	
۴/۳	۱۱/۲	۱۰/۲	۴/۵	۱۰/۴	۹/۵		سهم جمعیت دارای اشتغال ناقص زمانی (درصد)
۳۱/۵	۳۱/۵	۶۳/۰	۳۱/۹	۳۱/۹	۶۳/۸		جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر (میلیون نفر)

ماخذ: مرکز آمار ایران، چکیده نتایج طرح آمارگیری نیروی کار در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱

۳. وضعیت مالی و بودجه دولت

در دنیای امروز بودجه یکی از مهم‌ترین ابزارهای سیاست‌گذاری و جامع‌ترین بیان اولویت‌های عمومی است. قانون بودجه به دلیل نقش پررنگ دولت در اقتصاد ایران اهمیت مضاعفی دارد. فارغ از نقش منابع درآمدی (از قبیل مالیات) و مصارف جاری و عمرانی دولت بر سایر متغیرهای کلان اقتصادی، الگوی تامین مالی ناترازی بودجه در مواجهه با شوک‌های خارجی همچون تحریم‌های اقتصادی و محدود شدن روابط تجاری با سایر کشورها اهمیت بسزایی دارد.

۱-۳. کلیات لایحه و قانون بودجه ۱۴۰۱

در نظر گرفته شد. به این ترتیب بودجه کل کشور در سال ۱۴۰۱ به ۳۶,۵۳۲ هزار میلیارد ریال بالغ شد که از رشد ۲۶/۷ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ حکایت داشت. صورت وضعیت ارقام کلان قانون بودجه سال ۱۴۰۱ در جدول ۷ نمایش داده شده است.

بودجه عمومی دولت در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ معادل ۱۵,۲۷۳ هزار میلیارد ریال تصویب شد که از رشد ۱۱/۲ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ حکایت داشت. همچنین، بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و موسسات انتفاعی وابسته به دولت با رشد ۴۲/۰ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ معادل ۲۲,۳۱۴ هزار میلیارد ریال

جدول ۷. زیربخش‌های اصلی قانون بودجه سال ۱۴۰۱ - هزار میلیارد ریال-درصد

شرح	قانون بودجه ۱۴۰۱	لایحه بودجه ۱۴۰۱	قانون بودجه ۱۴۰۰	رشد قانون ۱۴۰۱ نسبت به قانون ۱۴۰۰	رشد قانون ۱۴۰۱ نسبت به لایحه ۱۴۰۱
بودجه کل کشور	۳۶,۵۳۲/۰	۳۶,۳۱۰/۷	۲۸,۸۲۳/۴	۰/۶	۲۶/۷
بودجه عمومی	۱۵,۲۷۳/۷	۱۵,۰۵۲/۴	۱۳,۷۳۷/۷	۱/۵	۱۱/۲
منابع عمومی	۱۳,۹۴۱/۳	۱۳,۷۲۰/۰	۱۲,۷۷۹/۲	۱/۶	۹/۱
درآمدهای اختصاصی	۱,۳۳۲/۴	۱,۳۳۲/۴	۹۵۸/۵	۰/۰	۳۹/۰
بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و موسسات انتفاعی وابسته به دولت	۲۲,۳۱۴/۱	۲۲,۳۱۴/۱	۱۵,۷۱۳/۲	۰/۰	۴۲/۰

ماخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ و قوانین بودجه سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱

■ بودجه عمومی دولت

واگذاری دارایی‌های مالی (عمدتا فروش اوراق بدهی، واگذاری شرکت‌های دولتی و برداشت از صندوق توسعه ملی) تشکیل شده است. خزانه‌داری این منابع را در سه دسته اعتبارات هزینه‌ای (عمدتا جبران خدمات کارکنان و پرداخت‌های مربوط به صندوق‌های بازنشستگی)، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی) و تملک دارایی‌های مالی (بازپرداخت بدهی‌های قبلی) به مصرف می‌رساند. در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ و در نتیجه خوش‌بینی به رشد درآمدهای نفتی در پی افزایش قیمت جهانی نفت، سهم درآمدهای نفتی از منابع عمومی معادل ۳۵/۲ درصد لحاظ شد. در واقع تنها در سال ۱۳۹۹ بود که سهم درآمدهای نفتی از منابع عمومی افنت قابل توجهی داشت و به حدود ۱۰ درصد رسید. پس از آن، در سال ۱۴۰۰ این سهم حدود ۲۷/۳ درصد در نظر گرفته شد و در سال

بودجه عمومی دولت از دو بخش منابع (یا مصارف) عمومی و درآمدهای اختصاصی (یا مصارف از محل درآمدهای اختصاصی) تشکیل می‌شود. درآمدهای اختصاصی توسط دستگاه‌های دولتی ایجاد شده و در همان دستگاه دولتی ایجادکننده هزینه می‌شوند. به عبارت دیگر این درآمدها وارد منابع متمرکز خزانه‌داری نمی‌شوند و خزانه‌داری نمی‌تواند به توزیع مجدد آنها در سایر بخش‌ها بپردازد. آنچه به طور متمرکز در اختیار دولت و خزانه‌داری قرار می‌گیرد، منابع عمومی است که از سه بخش درآمدهای عمومی (مالیات، حقوق ورودی و درآمد حاصل از مالکیت دولت)، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای (عمدتا صادرات نفت و واگذاری اموال دولتی) و

۱۴۰۱ نیز افزایش ۷/۹ واحد درصدی را نسبت به سال قبل از آن تجربه کرد. جدول ۸ جزئیات منابع و مصارف عمومی را در لایحه و قانون بودجه

جدول ۸. زیربخش‌های منابع و مصارف عمومی در لایحه و قانون بودجه سال ۱۴۰۱ - هزار میلیارد ریال - درصد

سهم اجزای از مصارف عمومی در قانون ۱۴۰۱	رشد قانون ۱۴۰۱ نسبت به قانون ۱۴۰۰	بودجه سال ۱۴۰۱		مصارف	سهم اجزای از منابع عمومی در قانون ۱۴۰۱	رشد قانون ۱۴۰۱ نسبت به قانون ۱۴۰۰	بودجه سال ۱۴۰۱		منابع
		قانون ۱۴۰۰	لایحه				قانون ۱۴۰۰	لایحه	
۷۱/۷	۸/۷	۹,۱۸۹/۲	۹,۹۹۰/۱	هزینه‌ها (جاری)	۵۰/۲	۵۳/۸	۴,۵۴۹/۰	۶,۹۹۶/۰	درآمدها (عمومی)
۲۱/۵	۴۷/۴	۲,۰۳۵/۱	۲,۹۹۹/۴	جبران خدمات کارکنان	۴۰/۳	۷۲/۷	۳,۲۵۲/۴	۵,۶۱۷/۰	مالیاتی
۴/۷	-۱۱/۰	۷۳۸/۲	۶۵۷/۳	استفاده از کالاها و خدمات	۶/۳	۸۰/۳	۴۸۵/۰	۸۷۴/۷	حاصل از مالکیت دولت
۳/۱	-	۰/۱	۴۳۴/۶	هزینه اموال و دارایی	۱/۳	۲۵/۷	۱۴۸/۱	۱۸۶/۱	حاصل از فروش کالاها و خدمات
۰/۶	-۷۳/۶	۳۰۷/۶	۸۱/۱	پارانه	-/۶	-۲۰/۱	۱۰۸/۲	۸۶/۵	حاصل از جرایم و خسارات
۲/۷	۹۹/۲	۱۹۱/۹	۳۸۲/۲	کمک‌های بلاعوض	۱/۷	-۵۸/۳	۵۵۵/۳	۲۳۱/۷	متفرقه
۲۳/۳	-۱/۳	۳,۲۹۱/۹	۳,۲۴۹/۱	رفاه اجتماعی					
۱۵/۷	-۱۶/۷	۲,۶۲۴/۵	۲,۱۸۶/۴	سایر هزینه‌ها					
۲۱/۵	-۳۵/۵	-۴,۶۴۰/۲	-۲,۹۹۴/۱						تراز عملیاتی
۱۸/۷	۴۷/۶	۱,۷۶۲/۶	۲,۶۰۱/۲	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای (هزینه‌های عمرانی)	۳۷/۱	۳۰/۹	۳,۹۵۵/۵	۵,۱۷۷/۵	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
-	-	۱,۲۹۷/۲	-	ساختمان و سایر مستحقات	۳۵/۲	۴۰/۶	۳,۴۹۲/۷	۴,۹۱۱/۵	حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی
-	-	۳۶۹/۶	-	ماشین‌آلات و تجهیزات	۱/۹	-۴۲/۴	۴۵۲/۸	۲۶۱/۰	حاصل از فروش و واگذاری اموال
-	-	۲/۷	-	سایر دارایی‌های ثابت	۰/۰	-۵۰/۰	۱۰/۰	۵/۰	حاصل از واگذاری طرح‌های عمرانی
-	-	۰/۰	-	استفاده از موجودی انبار					
-	-	۰/۰	-	اقلام گرانبها					
-	-	۵/۷	-	زمین					
-	-	۸۷/۵	-	سایر دارایی‌های تولید نشده					
۱۸/۵	۱۷/۵	۲,۱۹۲/۸	۲,۵۷۶/۳						خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۹/۷	-۲۶/۱	۱,۸۲۷/۴	۱,۳۵۰/۱	تملك دارایی‌های مالی	۱۲/۷	-۵۸/۷	۴,۲۷۵/۷	۱,۷۶۷/۹	واگذاری دارایی‌های مالی
-	-	۳۵/۸	-	اعتبارات موضوع واگذاری سهام	۷/۴	-۲۲/۳	۱,۳۲۵/۰	۱,۰۳۰/۰	فروش اوراق مالی اسلامی
-	-	۷۰/۱/۵	-	بازپرداخت اصل اوراق مالی اسلامی	۰/۰	۰/۰	۰/۵	۰/۵	استفاده از تسهیلات خارجی
-	-	۳۳/۵	-	بازپرداخت اصل تسهیلات بانکی	۰/۱	۲۷/۵	۱۲/۲	۱۵/۶	دریافت اصل وام‌ها
--	-	۹۰۵/۱	-	تعهدات پرداخت نشده سال‌های قبل	۵/۱	-۷۲/۳	۲,۵۵۹/۰	۷۱۰/۰	واگذاری شرکت‌های دولتی
-	-	۱۵۱/۵	-	بازپرداخت اصل وام‌های خارجی	۰/۱	-۳۲/۶	۱۶/۰	۱۰/۸	برگشتی پرداخت‌های سال قبل
					۰/۰	-۱۰۰/۰	۳۶۲/۰	۰/۰	منابع حاصل از استفاده از صندوق توسعه ملی
					۰/۰	۰/۰	۱/۰	۱/۰	سایر واگذاری‌ها
۳/۰	-۸۲/۹	۲,۴۴۸/۳	۴۱۷/۸						خالص واگذاری دارایی‌های مالی
۱۰۰/۰	۹/۱	۱۲,۷۷۹/۲	۱۳,۹۴۱/۳	جمع مصارف عمومی	۱۰۰/۰	۹/۱	۱۲,۷۷۹/۲	۱۳,۹۴۱/۳	جمع منابع عمومی

ماخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، قانون بودجه سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ و مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

کسری تراز عملیاتی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ به ۳,۰۰۷/۸ هزار میلیارد ریال بالغ شد. این مهم نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از اعتبارات هزینه‌ای به وسیله درآمدهای عمومی پوشش داده نمی‌شود. شایان ذکر است ردیف‌های متفرقه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ برابر با ۲,۸۵۹/۰ هزار میلیارد ریال برآورد شد که اعتبارات هزینه‌ای سهم ۱/۲ درصدی را از کل این اعتبارات داشتند. از میان زیرمجموعه‌های اعتبارات متفرقه، اعتبارات ردیف‌های موردی (موقت) سهم حدود ۶۶ درصدی (برابر با ۱,۸۸۶/۲ هزار میلیارد ریال) داشتند که ۹۹۱/۳ هزار میلیارد ریال آن را اعتبارات جاری و مابقی را اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تشکیل می‌دادند. حدود ۸۹/۴ درصد از اعتبارات جاری ردیف‌های موردی (موقت) به ردیف‌هایی از جمله صندوق بازنشستگی فولاد جهت کمک به پرداخت مستمری بازنشستگان (۶۰/۵ هزار میلیارد ریال)، صندوق تثبیت بورس (۶۰ هزار میلیارد ریال)، اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت (۱۲۰ هزار میلیارد ریال)، اجرای طرح رتبه‌بندی معلمان (۲۵۰ هزار میلیارد ریال)، پاداش پایان خدمت بازنشستگان (۲۲۶ هزار میلیارد ریال) و تامین الزامات تحقق رشد شاخص‌های اقتصادی (۱۷۰ هزار میلیارد ریال) اختصاص یافت. همچنین در ردیف‌های متفرقه، سود و کارمزد اوراق بهادار داخلی و وام‌های خارجی (شامل تامین هزینه‌های انتشار و حق عاملیت و واگذاری اوراق بهادار) مبلغ ۴۹۳ هزار میلیارد ریال برآورد شد که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ رشد ۱/۶ درصدی را تجربه کرد. انتشار اوراق بدهی در سال‌های اخیر در پی بازگشت تحریم‌های ایالات متحده آمریکا رشد قابل توجهی داشته و منجر به افزایش این ردیف متفرقه شده است. این ردیف در قانون بودجه سال ۱۳۹۹ حدود ۱۳۰ هزار میلیارد ریال برآورد شده بود.

از طرف دیگر، درآمد حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز طبیعی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ افزایش ۶/۵ درصدی را تجربه کرد. شایان ذکر است قانون بودجه سال ۱۴۰۰ به صورت دو سقفی تنظیم شده بود، به این مفهوم که از مجموع ۱۲,۷۷۹/۲ هزار میلیارد ریال اعتبار مصوب برای منابع عمومی، اجازه تخصیص ۹,۳۷۹ هزار میلیارد ریال به دولت داده شد و تخصیص ۳,۴۰۰ هزار میلیارد ریال باقی‌مانده، از شش ماهه دوم آن سال و صرفاً پس از اطمینان از تحقق منابع و متناسب با روند واریزی به خزانه در نیمه نخست سال امکان‌پذیر گشت. در این میان، در سقف دوم قانون بودجه و در زیرمجموعه واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای، منابعی معادل ۶۰٪ هزار میلیارد ریال به عنوان مازاد منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز طبیعی و منابعی معادل ۹۰٪ هزار میلیارد ریال به عنوان تحویل نفت خام و میعانات گازی به طلبکاران دولت در قالب ردیون در نظر گرفته شد تا درآمدهای نفتی در سقف دوم قانون بودجه سال ۱۴۰۰ رشد ۷۵/۳ درصدی را نسبت به لایحه و سقف اول قانون بودجه سال ۱۴۰۰ تجربه کند. بر این اساس رشد درآمدهای نفتی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ نسبت به سقف اول قانون بودجه سال ۱۴۰۰ حدود ۸۶/۶ درصد در نظر گرفته شد. همچنین مقرر شد کل درآمدهای نفتی دولت با نرخ ETS (۲۳۰ هزار ریال به ازای هر دلار) تسعیر شود و اختصاص درآمدهای ارزی نفتی به واردات کالاهای اساسی با نرخ رسمی (۴۲ هزار ریال به ازای هر دلار) در لایحه پیشنهادی دولت حذف شد. علاوه بر این، منابع حاصل از فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی داخلی که در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰

در لایحه پیشنهادی دولت سهم درآمدهای مالیاتی از کل منابع عمومی برابر ۳۸/۴ درصد لحاظ شد که افزایش به ترتیب ۸/۹ واحد درصدی و ۱۲/۹ واحد درصدی در مقایسه با لایحه و قانون بودجه سال ۱۴۰۰ داشت. افزون بر این، این درآمدها در لایحه بودجه ۱۴۰۱ رشد ۶۲/۰ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ داشتند. در میان اجزای مالیات اشخاص حقوقی در لایحه بودجه ۱۴۰۱، مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی با سهم ۸۳/۹ درصدی از کل مالیات اشخاص حقوقی، رشد ۱۴۵/۸ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ تجربه کرد. با این وجود نسبت عملکرد به مصوب این ردیف درآمدی در سال ۱۴۰۰ حدود ۲۴۵/۸ درصد ثبت شده است. بنابراین رشد مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ نسبت به عملکرد سال ۱۴۰۰ تنها معادل ۱۰/۰ درصد بوده است. همچنین مالیات عملکرد شرکت‌های دولتی در لایحه مزبور نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ با افزایش ۸۵/۵ درصدی روبه‌رو شد، اگرچه نسبت به عملکرد سال ۱۴۰۰ رشد ۲۲/۸ درصد داشت. علاوه بر این، در لایحه بودجه ۱۴۰۱ و در بخش مالیات بر درآمد، مالیات مشاغل با سهم ۳۹/۸ درصدی از کل مالیات بر درآمد، افزایش ۹۶/۳ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ داشت. همچنین مالیات بر حقوق کارکنان بخش عمومی و خصوصی به ترتیب با سهم ۲۸/۹ درصدی و ۲۷/۸ درصدی از مالیات بر درآمد، رشدهای ۱۹/۸ درصدی و ۳۹/۳ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ تجربه کردند. در این میان ردیف مالیات بر ثروت در میان اجزای عمده درآمدهای مالیاتی با کاهش ۱۹/۶ درصدی روبه‌رو شد. این کاهش عمدتاً به افت ۳۹/۱ درصدی مالیات بر نقل و انتقال سهام مربوط می‌شود که بیانگر برآورد دولت از عدم رونق بازار سرمایه در سال ۱۴۰۱ بود. در میان اجزای مالیات بر ثروت، مالیات بر مستغلات کاهش ۳۹/۱ درصدی داشت و مالیات بر نقل و انتقال املاک با رشد ۷۳/۲ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ مواجه شد. همچنین مالیات بر واردات (حقوق ورودی) با رشد ۴۲/۴ درصدی نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۰ همراه بود و ردیف حقوق ورودی سایر کالاها رشد ۹۱/۰ درصدی را نسبت به قانون ۱۴۰۰ تجربه کرد. نرخ ارز محاسبه ارزش گمرکی کالاهای وارداتی در همه موارد از جمله حقوق ورودی، مطابق با نرخ ETS^۱ عنوان شد. همچنین، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، نرخ ۴ درصدی حقوق گمرکی برای کالاهای اساسی، دارو، تجهیزات و ملزومات مصرفی پزشکی و همچنین نهاده‌های کشاورزی و دامی به یک درصد تقلیل یافت. با این وجود، به نظر می‌رسد که افزایش قابل توجه حقوق ورودی ناشی از تغییر نرخ ارز محاسباتی بوده است، چرا که در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰، نرخ رسمی (۴۲ هزار ریال به ازای هر دلار) مبنای محاسبات قرار می‌گرفت.

در بخش اعتبارات هزینه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، فصل جبران خدمات کارکنان با رشد ۳۷/۳ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ به ۲,۷۹۴/۵ هزار میلیارد ریال رسید که سهم ۲۹/۰ درصدی از اعتبارات هزینه‌ای داشت. افزون بر این، فصل رفاه اجتماعی که شامل انواع بیمه‌های اجتماعی کارکنان دولت، کمک‌های رفاهی کارمندان دولت و انواع کمک هزینه‌ها است، ۳۴/۱ درصد از اعتبارات هزینه‌ای را در بر گرفت که در میان هفت فصل زیرمجموعه اعتبارات هزینه‌ای، بالاترین سهم را به خود اختصاص داد. در مجموع، اعتبارات هزینه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ با سهم ۷۰/۴ درصدی از مصارف عمومی، رشد ۵/۰ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ تجربه کرد. بر این اساس

۱. متوسط نرخ سامانه‌های سنا و نیما. سامانه سنا مربوط به معاملات ارز به صورت اسکناس در صرافی‌های مجاز و سامانه نیما مربوط به حواله‌های ارزی بود.

به تبصره ۱۴ منتقل شده و از سرجمع درآمدهای نفتی در منابع عمومی خارج شده بود، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ مجدداً به صورت ضمنی به منابع عمومی و درآمدهای نفتی اضافه شد. در واقع منابع ناشی از فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی داخلی با فرض فروش ۱۴۵ هزار بشکه در روز به قیمت ۵۷ دلار (۹۵ درصد فوب)، حدود ۳ میلیارد دلار برآورد می‌شود که پس از تسعیر با نرخ ۲۳۰ هزار ریال به ازای هر دلار، معادل ۶۹۳/۶ هزار میلیارد ریال خواهد بود. اما اشتباه محاسبات لایحه

بودجه سال ۱۴۰۱ این بود که همه فروش خوراک (میعانات گازی و گاز طبیعی) به پتروشیمی‌های داخلی سهم دولت نیست و باید ۱۴/۵ درصد آن بابت سهم شرکت‌های ملی نفت و گاز کسر شود. به این ترتیب سهم ۸۵/۵ درصدی دولت معادل ۵۹۳/۲ هزار میلیارد ریال برآورد می‌شود که مغایرتی حدود ۱۰۰/۴ هزار میلیارد ریالی با سرجمع ارقام کلان درآمدهای نفتی در لایحه دارد. فروض ضمنی جهت محاسبات دلاری-ریالی منابع حاصل از این ردیف به شرح جدول ۹ قابل ارائه است.

جدول ۹. منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی

عنوان	قانون ۱۴۰۱	لایحه ۱۴۰۱	قانون ۱۴۰۰	لایحه ۱۴۰۰	درصد تغییر قانون به قانون ۱۴۰۰	درصد تغییر قانون به لایحه ۱۴۰۱
میزان صادرات نفت و میعانات گازی (هزار بشکه در روز)	۱,۴۰۰/۰	۱,۲۰۰/۰	۲,۳۰۰/۰	۲,۳۰۰/۰	-۳۹/۱	۱۶/۷
فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی (هزار بشکه در روز)	۱۴۵/۰	۱۴۵/۰	۰/۰	۰/۰	-	۰/۰
قیمت هر بشکه نفت خام (دلار)	۷۰/۰	۶۰/۰	۴۰/۰	۴۰/۰	۷۵/۰	۱۶/۷
قیمت فروش هر بشکه میعانات گازی به واحدهای پتروشیمی (دلار)	۶۶/۵	۵۷/۰	۳۸/۰	۳۸/۰	۷۵/۰	۱۶/۷
سهم شرکت ملی نفت از صادرات نفت و میعانات گازی (درصد)	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۰/۰	۰/۰
سهم شرکت ملی گاز از درآمدهای ارزی (درصد)	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۰/۰	۰/۰
سهم صندوق توسعه ملی از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز (درصد)	۴۰/۰	۴۰/۰	۳۸/۰	۳۸/۰	۵/۳	۰/۰
سهم دولت از صادرات نفت و میعانات گازی (درصد)	۴۵/۵	۴۵/۵	۴۷/۵	۴۷/۵	-۴/۲	۰/۰
سهم دولت از فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی (درصد)	۸۵/۵	۸۵/۵	۸۵/۵	۸۵/۵	۰/۰	۰/۰
سهم دولت از خالص صادرات گاز طبیعی (درصد)	۴۵/۵	۴۵/۵	۴۷/۵	۴۷/۵	-۴/۲	۰/۰
سهم شرکت ملی نفت از فروش میعانات گازی به واحدهای پتروشیمی (درصد)	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۱۴/۵	۰/۰	۰/۰
نرخ تسعیر درآمدهای ارزی در بودجه (هزار ریال به ازای هر دلار)	۲۳۰/۰	۲۳۰/۰	۱۱۵/۰	۱۱۵/۰	۱۰۰/۰	۰/۰
خالص صادرات گاز طبیعی (میلیارد دلار)	۳/۶	۳/۶	۲/۹	۲/۹	۲۳/۴	۰/۰
کل درآمد ارزی حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی (میلیارد دلار)	۳۵/۸	۲۶/۳	۳۳/۶	۳۳/۶	۶/۵	۳۶/۱
کل درآمد حاصل از فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی (میلیارد دلار)	۳/۵۲	۳/۰۲	۰/۰	۰/۰	-	۱۶/۷
سهم صندوق توسعه ملی از کل درآمدهای ارزی (میلیارد دلار)	۱۵/۷	۱۱/۹	۱۳/۹	۱۳/۹	۱۳/۵	۳۱/۸
سهم شرکت ملی نفت از کل درآمدهای ارزی حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی و فروش خوراک (میلیارد دلار)	۵/۷	۴/۲	۴/۹	۴/۹	۱۷/۰	۳۴/۱
سهم شرکت ملی گاز از درآمدهای ارزی خالص صادرات گاز (میلیارد دلار)	۰/۵	۰/۵	۰/۴	۰/۴	۲۳/۴	۰/۰
سهم دولت از کل درآمدهای ارزی صادرات نفت خام و میعانات گازی (میلیارد دلار)	۱۶/۳	۱۲/۰	۱۶/۰	۱۶/۰	۲/۰	۳۶/۱
سهم دولت از کل درآمدهای ارزی خالص صادرات گاز (میلیارد دلار)	۱/۶	۱/۶	۱/۴	۱/۴	۱۸/۳	۰/۰
سهم دولت از کل درآمدهای ارزی فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی (میلیارد دلار)	۳/۰	۲/۶	۰/۰	۰/۰	-	۱۶/۷
منابع حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی (هزار میلیارد ریال)- دولت	۳,۷۴۳/۳	۲,۷۵۰/۲	۱,۸۳۴/۳	۱,۸۳۴/۳	۱۰۴/۱	۳۶/۱
منابع حاصل از خالص صادرات گاز طبیعی (هزار میلیارد ریال)- دولت	۳۷۴/۶	۳۷۴/۶	۱۵۸/۴	۱۵۸/۴	۱۳۶/۵	۰/۰
منابع حاصل از فروش میعانات گازی به واحدهای پتروشیمی (هزار میلیارد ریال)- دولت	۶۹۲/۱	۵۹۳/۲	۰/۰	۰/۰	-	۱۶/۷
مازاد منابع حاصل از صادرات نفتی نسبت به منابع پیش‌بینی شده (هزار میلیارد ریال)	۰/۰	۰/۰	۶۰۰/۰	۰/۰	-	-
تحويل نفت خام به طلبکاران (هزار میلیارد ریال)	۰/۰	۰/۰	۹۰۰/۰	۰/۰	-	-
کل درآمد نفتی دولت (هزار میلیارد ریال)	۴,۸۱۰/۱	۳,۷۱۸/۱	۳,۴۹۲/۷	۳,۴۹۲/۷	۳۷/۷	۲۹/۴

ماخذ: لایحه و قانون بودجه ۱۴۰۰، لایحه و قانون بودجه ۱۴۰۱ و فروض ضمنی آن طبق گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی و اظهارات نمایندگان مجلس.

ملی از صادرات نفتی به ۲۰ درصد کاهش یافت که مشابه لایحه بودجه سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ است. بدین ترتیب، با توجه به فروض برآورد درآمدهای دلاری و سهم صندوق توسعه ملی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، این ردیف بودجه‌ای (استقراض از صندوق توسعه ملی) رشد ۲۷۹/۴ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ تجربه کرد. با توجه به فروض ضمنی لایحه بودجه ۱۴۰۱، سهم ۴۰ درصدی صندوق

علاوه بر این، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ سهم صندوق توسعه ملی از درآمدهای حاصل از صادرات نفتی باید مطابق با قانون برنامه ششم توسعه معادل ۴۰ درصد در نظر گرفته می‌شد، اما دولت این مجوز را برای خود در نظر گرفت که ۲۰ واحد درصد از این سهم را تحت عنوان استقراض از صندوق توسعه ملی در زیرمجموعه واگذاری دارایی‌های مالی جزو منابع خود لحاظ کند. به این ترتیب سهم صندوق توسعه

در این سند بودجه برابر با ۳۶۰ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کاهش ۲۸/۰ درصدی داشت. البته در سال ۱۴۰۰، در عمل حدود ۸۷۰/۰ هزار میلیارد ریال اسناد خزانه اسلامی منتشر و در فرآیند تخصیص به پیمانکاران قرار گرفت که حدود ۷۴/۰ درصد از سقف قانونی بودجه ۱۴۰۰ بیشتر بود. همچنین ردیف انتشار سایر اوراق مالی اسلامی نیز در لایحه بودجه ۱۴۰۱ با کاهش ۲۳/۷ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰، برابر با ۵۰۰ هزار میلیارد ریال برآورد شد. علاوه بر این، اجازه انتشار اوراق مالی اسلامی به مبلغ ۲۰ هزار میلیارد ریال بابت احداث، تکمیل و تجهیز فضاهای آموزشی کشور به دولت داده شد که تفاوتی با قانون بودجه سال ۱۴۰۰ نداشت. از طرفی، همچون لوایح و قوانین بودجه سال‌های گذشته، انتشار ۱۰ هزار میلیارد ریال اوراق مالی اسلامی جهت بازپرداخت اصل و سود اوراق سررسید شده در نظر گرفته شد، اگرچه برخلاف سال‌های گذشته، در لایحه بودجه ۱۴۰۱، این منابع خارج از سقف انتشار اوراق مالی دولت در زیرمجموعه واگذاری دارایی‌های مالی قرار گرفت. با وجود تعیین سقف برای انتشار اوراق بدهی دولتی در لایحه بودجه ۱۴۰۱، این اجازه به دولت داده شد که در صورت عدم تحقق درآمدهای نفتی، کسری ایجاد شده را از محل انتشار اوراق (فراتر از سقف قید شده در زیرمجموعه واگذاری دارایی‌های مالی) جبران کند. بنابراین سقف انتشار اوراق بدهی وابسته به تحقق درآمدهای نفتی شد و انتشار اوراق بدهی بدون توجه به شاخص‌های پایداری بدهی، نقش پسماند منابع عمومی را داشت. افزون بر این، واگذاری شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه ۱۴۰۱ رشد منفی ۷۲/۳ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ تجربه کرد. یکی از عوامل اصلی رشد سقف دوم قانون بودجه سال ۱۴۰۰ نسبت به سقف اول آن، افزایش ۱,۶۰۰/۰ هزار میلیارد ریالی (معادل ۱۶۶/۸ درصد) ردیف واگذاری شرکت‌های دولتی بود. از این مبلغ معادل ۱,۳۰۰/۰ هزار میلیارد ریال مربوط به فروش سهام متعلق به دولت و شرکت‌های دولتی جهت تقویت تامین اجتماعی افراد تحت پوشش صندوق‌های بازنشستگی کشوری، لشکری، فولاد و همچنین تادیه بخشی از دیون و ایفای تعهدات قانونی سازمان تامین اجتماعی و معادل ۳۰۰/۰ هزار میلیارد ریال مربوط به فروش بنگاه‌ها، سهام، سهم‌النشراکه، اموال و دارایی‌های متعلق به دولت و موسسات و شرکت‌های دولتی برای اجرا و تکمیل طرح‌های عمرانی بود که هر دو در سقف دوم لحاظ شدند. بر این اساس و بدون لحاظ کردن ارقام اضافه شده به سقف دوم قانون بودجه سال ۱۴۰۰، واگذاری شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ نسبت به سقف اول قانون بودجه سال ۱۴۰۰ حدود ۲۶/۰ درصد کاهش یافت. با لحاظ ۱,۳۷۳/۶ هزار میلیارد ریال استقراض دولت از صندوق توسعه ملی، در مجموع واگذاری دارایی‌های مالی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ با رشد منفی ۳۰/۰ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ به ۲,۹۹۱/۵۰ هزار میلیارد ریال رسید و سهم ۲۱/۸ درصدی از منابع عمومی داشت که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ با کاهش ۱۱/۷ واحد درصدی مواجه بود.

در بخش تملک دارایی‌های مالی، با توجه به انتشار روزافزون اوراق بدهی دولتی از سال ۱۳۹۳ به این سو، بازپرداخت اصل اوراق مالی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ رشد ۸۲/۹ درصدی را تجربه کرد، اگرچه کل تملک دارایی‌های مالی با رشد منفی ۱۵/۲ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰، از حدود ۱,۸۲۷/۴

توسعه ملی از صادرات نفت، میعانات گازی و خالص صادرات گاز طبیعی برابر با ۱۱/۹ میلیارد دلار محاسبه می‌شود که بر اساس نرخ تسعیر پیش‌بینی شده در بودجه (۲۳۰ هزار ریال به ازای هر دلار) معادل ۲,۷۴۷/۱ هزار میلیارد ریال خواهد بود که نیمی از آن (معادل ۱,۳۷۳/۶ هزار میلیارد ریال) در زیرمجموعه واگذاری دارایی‌های مالی به عنوان استقراض از صندوق توسعه ملی ثبت شد. به هر حال سهم دولت از درآمدهای نفتی (صادرات نفت، میعانات گازی، خالص صادرات گاز و سهم ۸۵/۵ درصدی فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی) با فروض مورد توجه این سند، به ۳,۷۱۸/۱ هزار میلیارد ریال بالغ شد که ۸۶/۶ درصد بیشتر از لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ است. با اضافه شدن برداشت دولت به میزان ۲۰ واحد درصد از سهم صندوق توسعه ملی (معادل ۱,۳۷۳/۶ هزار میلیارد ریال تسعیر شده با نرخ ۲۳۰ هزار ریال به ازای هر دلار)، درآمدهای نفتی دولت به ۵,۰۹۱/۷ هزار میلیارد ریال خواهد رسید که ۳۷/۱ واحد درصد از منابع عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۱ را تشکیل می‌دهد. علاوه بر این، در لایحه بودجه ۱۴۰۱، دولت مکلف به تخصیص ارز تا سقف ۴/۵ میلیارد یورو با هدف تقویت بنیه دفاعی، تحقیقات راهبردی دفاعی و پرداخت تعهدات مربوط به طرح‌های دفاعی و پیشرفت و آبادانی و محرومیت‌زدایی از محل تحویل نفت خام و میعانات گازی صادراتی (بر اساس قیمت روز صادراتی) شد. در صورت لحاظ ارقام مزبور در سقف مصارف و منابع عمومی، وابستگی بودجه عمومی به منابع نفتی افزایش قابل توجهی را در این سند تجربه خواهد کرد. علاوه بر این، در بخش واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای، وجود انباره‌ای از دارایی‌های دولت سبب شد تا با کاهش درآمدهای نفتی، فروش اموال منقول و غیرمنقول دولت گزینه‌ای مناسب برای پوشش مصارف بودجه به حساب آید و در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ برای واگذاری اموال منقول و غیرمنقول دولتی معادل ۲۶۰ هزار میلیارد ریال منابع در نظر گرفته شد که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کاهش ۴۲/۴ درصدی را تجربه کرد. اگرچه این ردیف بودجه‌ای در لایحه بودجه ۱۴۰۱ کمتر از قوانین بودجه سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ لحاظ شد، اما با توجه به عملکرد واقعی این ردیف در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰، همچنان رقم در نظر گرفته شده در لایحه بودجه ۱۴۰۱ دچار بیش‌برآورد بود. در مجموع، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به ترتیب با افزایش ۳/۳ درصدی و ۸۱/۳ درصدی نسبت به قانون و لایحه بودجه ۱۴۰۰، به ۴,۰۸۴/۵ هزار میلیارد ریال در لایحه بودجه ۱۴۰۱ رسید.

از طرفی اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ رشد ۴۲/۹ درصدی را تجربه کرد. همچنین سهم این اعتبارات از مصارف عمومی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ معادل ۱۸/۴ درصد ثبت شد. به این ترتیب، تراز سرمایه‌ای در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ به ۱,۵۶۶/۳ هزار میلیارد ریال رسید. به بیان دیگر بخشی از هزینه‌های جاری از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای پوشش داده شد.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، مطابق معمول نظام بودجه‌ریزی در ایران، تلاش شد تا بخشی از ناترازی بودجه از طریق واگذاری دارایی‌های مالی جبران شود. در این میان، انتشار اوراق بدهی دولت برابر با ۸۸۰/۰ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ رشد منفی ۳۳/۶ درصدی داشت. انتشار اسناد خزانه اسلامی

هزار میلیارد ریال به ۱,۵۵۰٪ هزار میلیارد ریال کاهش یافت و عمده این کاهش به ردیف تعهدات پرداخت نشده سال‌های قبل برمی‌گردد که در سقف دوم قانون بودجه سال ۱۴۰۰ حدود ۹۰۰٪ هزار میلیارد ریال به آن اضافه شده بود. بر این اساس، تراز مالی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ برابر با ۱,۴۴۱/۵ هزار میلیارد ریال برآورد شد.

در ادامه فرآیند بودجه‌نویسی، لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ به عنوان اولین لایحه بودجه دولت سیزدهم در موعد قانونی تقدیم مجلس شد و پس از بررسی لایحه تقدیمی توسط مجلس شورای اسلامی و اعمال ملاحظات شورای نگهبان توسط مجلس، در واپسین روز کاری سال ۱۴۰۰، قانون بودجه سال ۱۴۰۱ به تصویب رسید و برای اجرا ابلاغ شد. منابع و مصارف بودجه کل کشور در قانون مصوب رشد اندک ۰/۶ درصدی را نسبت به لایحه تقدیمی دولت داشت. بدین ترتیب، منابع و مصارف عمومی دولت از ۱۳,۷۲۰/۰ هزار میلیارد ریال در لایحه بودجه ۱۴۰۱ به ۱۳,۹۴۱/۳ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ افزایش یافت که حکایت از رشد ۱/۶ درصدی نسبت به لایحه تقدیمی دولت در سال ۱۴۰۱ داشت. در این میان، درآمدهای عمومی با افزایش ۵/۳ درصدی به ۶,۹۹۶/۰ هزار میلیارد ریال رسید. از جمله عوامل این رشد می‌توان به افزایش ۳۴۹/۳ هزار میلیارد ریالی درآمدهای مالیاتی اشاره کرد که نسبت به لایحه بودجه ۱۴۰۱ رشد ۶/۶ درصدی را تجربه کرد. شایان ذکر است مالیات‌های مستقیم نسبت به لایحه بودجه ۱۴۰۱ تغییری نداشت. آنچه موجب تغییر در ارقام درآمدهای مالیاتی شد، به زیرمجموعه مالیات‌های غیرمستقیم برمی‌گشت. در قسمت مالیات بر کالاها و خدمات، ۲۷٪ درصد از ۴ واحد درصد مالیات بر ارزش افزوده سهم شهرداری‌ها که در لایحه تقدیمی دولت حذف شد، به منابع مالیات‌های غیرمستقیم مجدداً اضافه شد و برابر ۴۴/۸ هزار میلیارد ریال ثبت شد. همچنین ردیفی تحت عنوان «مالیات موضوع درآمد حاصل از صادرات مواد خام و محصولات معدنی» با مبلغ ۱۰ هزار میلیارد ریال به این بخش مالیاتی اضافه شد. بدین ترتیب، در قانون بودجه ۱۴۰۱، مالیات بر کالاها و خدمات با رشد ۲/۷ درصدی نسبت به لایحه ۱۴۰۱، ۲,۰۹۱/۴ هزار میلیارد ریال رسید. همچنین مالیات بر واردات (حقوق ورودی) رشد ۳۷/۹ درصدی را نسبت به لایحه بودجه ۱۴۰۱ تجربه کرد و ردیف حقوق ورودی سایر کالاها با رشد ۱۴/۷ درصدی نسبت به لایحه مذکور همراه شد. علاوه بر این، ردیف حقوق ورودی خودرو که در لایحه پیشنهادی دولت حذف شده بود، دوباره اضافه و منابع برآورد شده از این ردیف درآمدی در قانون برابر با ۱۸۸/۵ هزار میلیارد ریال لحاظ شد. علاوه بر این، ردیفی تحت عنوان «حقوق ورودی گوشی‌های موبایل بیشتر از ۶۰۰ دلار» در نظر گرفته شد. در بخش مصارف نیز اعتبارات هزینه‌ای با افزایشی ۳۳۸/۲ هزار میلیارد ریالی نسبت به لایحه بودجه، به رقم ۹,۹۹۰/۱ هزار میلیارد ریال رسید و رشد ۳/۵ درصدی را نسبت به لایحه ثبت کرد تا سهم ۷/۷ درصدی از مصارف عمومی در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ داشته باشد. بدین ترتیب، کسری تراز عملیاتی با کاهش ۰/۵ درصدی از ۳,۰۰۷/۸ هزار میلیارد ریال در لایحه تقدیمی به ۲,۹۹۴/۱ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه ۱۴۰۱ رسید.

علاوه بر این، در زیرمجموعه واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای، با تغییر فروش ضمنی برآورد درآمدهای نفتی همچون حجم صادرات نفت و قیمت جهانی نفت خام، منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات

گازی، خالص صادرات گاز طبیعی و فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی با رشد ۲۸/۶ درصدی، از ۳,۸۱۸/۵ هزار میلیارد ریال در لایحه به ۴,۹۱۱/۵ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ افزایش یافت تا سهم درآمدهای نفتی از منابع عمومی به ۳۵/۲ درصد بالغ شود. شایان ذکر است در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ همچون لایحه تقدیمی دولت در آن سال، فرض شد که کل درآمد نفتی دولت با نرخ ETS (۲۳۰ هزار ریال به ازای هر دلار) تسعیر شود. با این حال، اختصاص درآمدهای ارزی به واردات کالاهای اساسی با نرخ رسمی (۴۲ هزار ریال به ازای هر دلار) که در لایحه تقدیمی دولت حذف شده بود، با الحاق یک بند مجدداً به قانون بودجه ۱۴۰۱ بازگشت. بر این اساس به دولت اجازه داده شد تا معادل سقف ردیف ۱۸ جدول مصارف هدفمندی یارانه‌ها (مربوط به جبران حذف نرخ ارز ترجیحی)، ارز با نرخ رسمی تخصیص دهد. بر این اساس، تخصیص یا عدم تخصیص ارز با نرخ ترجیحی به منابع تبصره ۱۴ (هدفمندی یارانه‌ها) مربوط شد و از بودجه عمومی دولت منابعی برای آن در نظر گرفته نشد. در قانون بودجه ۱۴۰۱ نیز مانند لایحه بودجه این سال، منابع حاصل از فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی داخلی از تبصره ۱۴ خارج شد و به صورت ضمنی به منابع عمومی و درآمدهای نفتی اضافه شد. در واقع با تغییر قیمت نفت مبنای محاسبه درآمدهای نفتی در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ نسبت به لایحه بودجه این سال، منابع ناشی از فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی داخلی (با فرض فروش ۱۴۵ هزار بشکه در روز به قیمت ۶۶/۵ دلار) حدود ۳/۵ میلیارد دلار در قانون بودجه برآورد شد که پس از تسعیر با نرخ ۲۳۰ هزار ریال به ازای هر دلار، حدود ۸۰۰ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد تا رشد حدود ۱۶/۷ درصدی را نسبت به لایحه داشته باشد. اما اشتباه محاسبات قانون بودجه همانند لایحه بودجه این است که همه فروش خوراک (میعانات گازی و گاز طبیعی) به پتروشیمی‌های داخلی سهم دولت نیست و باید ۱۴/۵ درصد آن بابت سهم شرکت‌های ملی نفت و گاز کسر شود. به این ترتیب سهم ۸۵/۵ درصدی دولت معادل ۶۹۲/۱ هزار میلیارد ریال برآورد می‌شود که مغایرتی حدود ۱۱۷ هزار میلیارد ریالی با سرجمع ارقام کلان درآمدهای نفتی در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ دارد. به هر حال سهم دولت از درآمدهای نفتی (صادرات نفت، میعانات گازی، خالص صادرات گاز و سهم ۸۵/۵ درصدی فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی) با فروض مورد توجه این سند، به ۴,۸۱۰/۱ هزار میلیارد ریال می‌رسد که ۲۹/۴ درصد بیشتر از لایحه بودجه ۱۴۰۱ است. در مقابل، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با رشد ۳/۳ درصدی از ۲,۵۱۸/۲ هزار میلیارد ریال در لایحه به ۲,۶۰۱/۲ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه رسید. بدین ترتیب، خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای با رشد ۶۴/۵ درصدی نسبت به لایحه به ۲,۵۷۶/۳ هزار میلیارد ریال بالغ شد.

از طرفی واگذاری دارایی‌های مالی با کاهش ۴۰/۹ درصدی نسبت به لایحه به ۱,۷۶۷/۹ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ رسید تا سهم ۱۲/۷ درصدی از منابع عمومی داشته باشد که نسبت به لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ کاهش ۹/۱ واحد درصدی را نشان می‌دهد. در این میان، انتشار اوراق بدهی دولت برابر با ۱,۰۳۰/۰ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد که نسبت به لایحه بودجه ۱۴۰۱ رشد ۱۷/۰ درصدی داشت. در این زمینه انتشار اوراق مالی اسلامی جهت تجهیز فضاهای آموزشی با رشد ۱۵۰ درصدی نسبت به لایحه، به ۵۰ هزار میلیارد ریال رسید. همچنین جهت تکمیل طرح‌های آبرسانی، راه روستایی، طرح‌های

تملك دارایی‌های مالی، در فرآیند تبدیل لایحه به قانون کاهش ۱۲/۹ درصدی تجربه شد تا از حدود ۱,۵۵۰/۰ هزار میلیارد ریال به ۱,۳۵۰/۰ هزار میلیارد ریال برسد. بر این اساس، تراز مالی در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ برابر با ۴۱۷/۸ هزار میلیارد ریال برآورد شد که کاهش ۷۱/۰ درصدی را نسبت به لایحه آن سال ثبت کرد.

هادی روستایی و تکمیل طرح‌های مهار آب‌های مرزی ۱۲۰ هزار میلیارد ریال اوراق مالی اسلامی به انتشار اوراق بدهی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ اضافه شد. علاوه بر این، عدم اخذ مجوز رهبری جهت استقراض ۲۰ واحد درصدی از صندوق توسعه ملی موجب حذف این ردیف در زیرمجموعه واگذاری دارایی‌های مالی در قانون مزبور شد. در بخش

۲-۳. عملکرد مالی دولت

(خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای) مازاد ۱,۴۹۹/۵ هزار میلیارد ریالی را تجربه کرده تا بخشی از هزینه‌های جاری دولت را پوشش دهد.

علاوه بر این، همچون سال‌های اخیر خالص واگذاری دارایی‌های مالی نقش کلیدی در تامین بخشی از ناترازی بودجه داشته است، به گونه‌ای که عملکرد واگذاری دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۱ معادل ۴,۲۵۰/۰ هزار میلیارد ریال عنوان شده است که تحقق ۲۴۰/۴ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد. در این میان تامین مالی مصارف عمومی از کانال انتشار اوراق بدهی دولتی اعم از اسناد خزانه و سایر اوراق نقدی حدود ۱,۹۸۸/۶ هزار میلیارد ریال ثبت شده است که بیانگر درصد تحقق ۱۹۳/۱ درصدی است. همچنین، بنا بر گزارش سازمان خصوصی‌سازی، واگذاری شرکت‌های دولتی در سال ۱۴۰۱ حدود ۳۲۹/۹ هزار میلیارد ریال بوده است. تحقق نسبتاً قابل قبول واگذاری شرکت‌های دولتی در این مدت به فروش بلوکی ۱۲ درصد سهام شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس برمی‌گردد که بنا به اظهارات مدیر کل خزانه وزارت امور اقتصادی و دارایی، فروش به صورت اقساطی انجام پذیرفته و ۳۲۵/۰ هزار میلیارد ریال به خزانه بابت قسط اول از سوی خریدار واریز شده است. از آنجایی که صرفاً داده‌های عملکرد مجموع واگذاری دارایی‌های مالی و دو زیرمجموعه انتشار اوراق بدهی دولتی و واگذاری شرکت‌های دولتی برای سال ۱۴۰۱ در دسترس‌اند، عملکرد استفاده از منابعی همچون صندوق توسعه ملی، درآمدهای حاصل از دریافت اصل وام‌ها، استفاده از تسهیلات خارجی و برگشتی پرداخت‌های سال قبل مجموعاً حدود ۱,۹۳۱ هزار میلیارد ریال برآورد می‌شوند. البته با توجه به کوچک بودن ارقام مصوب درآمدهای حاصل از دریافت اصل وام‌ها، استفاده از تسهیلات خارجی و برگشتی پرداخت‌های سال قبل، احتمالاً عمده این منابع از محل برداشت از صندوق توسعه ملی حاصل شده باشد. در واقع به نظر می‌رسد به منظور ترمیم حقوق کارکنان و بازنشستگان کشوری و لشکری بر اساس «قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور و ترمیم حقوق کارکنان و بازنشستگان کشوری و لشکری» که در مجلس شورای اسلامی تصویب و از ابتدای نیمه دوم سال ۱۴۰۱ اجرایی شده بود، درخواست برداشت از منابع صندوق توسعه ملی (از سهم ۴۰ درصدی صندوق توسعه ملی از صادرات نفت و میعانات و خالص صادرات گاز) از سوی دولت مورد تایید رهبری قرار گرفته است. از طرف دیگر، بر اساس گزارش مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت، بازپرداخت اصل اوراق بدهی دولتی در زیرمجموعه تملک

در هنگام تهیه این گزارش هیچ اطلاعات رسمی از صورت وضعیت عملکرد منابع و مصارف عمومی بودجه در سال ۱۴۰۱ منتشر نشده و آمار و اطلاعات استفاده‌شده به استناد انعکاس آمار در برخی از منابع غیررسمی است. البته درآمدهای مالیاتی (به غیر از مالیات بر واردات) توسط سازمان امور مالیاتی و انتشار اوراق بدهی دولت توسط مرکز بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (گزارش حراج هفتگی اوراق بدهی دولت) منتشر شده است. بر این اساس، کل منابع و مصارف عمومی دولت، براساس اطلاعات منتشره و نیز اظهارات مقامات مالی کشور، حدود ۱۵,۳۹۰ هزار میلیارد ریال ثبت شده است. نسبت عملکرد منابع و مصارف عمومی به رقم مصوب قانون بودجه در سال ۱۴۰۱ معادل ۱۱۰/۴ درصد محاسبه شده است.

در سال ۱۴۰۱، درآمدهای عمومی (درآمدهای مالیاتی و گمرکی و سایر درآمدهای دولت) حدود ۶,۹۵۳/۶ هزار میلیارد ریال بوده که نشان‌دهنده تحقق ۹۹/۴ درصدی نسبت به مصوب قانون بودجه ۱۴۰۱ است. با توجه به هزینه‌های جاری ۱۱,۱۴۱/۳ هزار میلیارد ریالی دولت در همین مدت (تحقق ۱۱۱/۵ درصدی نسبت به مصوب قانون بودجه ۱۴۰۱)، کسری تراز عملیاتی در این دوره به ۴,۱۸۷/۸ هزار میلیارد ریال بالغ شده است.

در عین حال، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای با رشد ۱۰۵/۱ درصدی، از ۲,۰۴۴/۳ هزار میلیارد ریال در سال ۱۴۰۰ به ۴,۱۹۳/۷ هزار میلیارد ریال در سال ۱۴۰۱ رسیده و عملکرد ۸۱/۰ درصدی نسبت به رقم مصوب قانون بودجه در سال ۱۴۰۱ داشته است. کاهش قابل توجه تخصیص ارز با نرخ رسمی و محاسبه درآمدهای نفتی دولت با نرخ سامانه معاملات الکترونیکی ارز در کنار افزایش صادرات نفت و رشد قیمت‌های جهانی نفت موجب افزایش درآمدهای نفتی در بودجه شده و به تبع آن، رشد واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۴۰۱ محسوس بوده است. علاوه بر این، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (هزینه‌های عمرانی) با عملکرد ۲,۶۹۴/۴ هزار میلیارد ریالی، تحقق ۱۰۳/۶ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۱ داشته است. با این وجود سهم آن از کل مصارف عمومی سال ۱۴۰۱ حدود ۱۷/۵ درصد برآورد شده است. شایان ذکر است با توجه به تفاوت در ارقام عنوان شده از عملکرد اعتبارات عمرانی در آمارهای غیررسمی انتشار یافته، این ردیف با کسر سایر مخارج دولت از مصارف عمومی برآورد شده است. در نهایت، تراز سرمایه‌ای

دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۱ معادل ۱,۲۹۴/۷ هزار میلیارد ریال بوده است. اگر تحقق سایر زیرمجموعه‌های تملک دارایی‌های مالی معادل رقم مصوب در نظر گرفته شود، کل تملک دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۱ حدود ۱,۵۶۱/۷ هزار میلیارد ریال برآورد خواهد شد که حدود ۸۲/۹ درصد از آن مربوط به بازپرداخت اصل اوراق بدهی دولتی سررسید

شده است. بدین ترتیب، خالص واگذاری دارایی‌های مالی در سال ۱۴۰۱ به ۲,۶۸۸/۳ هزار میلیارد ریال بالغ شده که معادل ۱۷/۵ درصد از عملکرد منابع و مصارف عمومی است. جدول ۱۰ وضعیت عملکرد مالی دولت در سال ۱۴۰۱ را به تصویر می‌کشد.

جدول ۱۰. عملکرد مالی دولت در سال ۱۴۰۱ - هزار میلیارد ریال - درصد

عنوان	عملکرد سال ۱۴۰۱	قانون بودجه سال ۱۴۰۱	لایحه بودجه سال ۱۴۰۱	نسبت عملکرد به مصوب سال ۱۴۰۱	سهم اجزا از عملکرد منابع و مصارف عمومی در سال ۱۴۰۱
درآمدهای عمومی	۶,۹۵۳/۶	۶,۹۹۶/۰	۶,۶۴۴/۱	۹۹/۴	۴۵/۲
مالیاتی و گمرکی	۵,۳۱۳/۶	۵,۶۱۷/۰	۵,۲۶۷/۷	۹۴/۶	۳۴/۵
سایر درآمدها	۱,۶۴۰/۰	۱,۳۷۹/۰	۱,۳۷۶/۴	۱۱۸/۹	۱۰/۷
اعتبارات هزینه‌ای	۱۱,۱۴۱/۳	۹,۹۹۰/۱	۹,۶۵۱/۹	۱۱۱/۵	۷۲/۴
تراز عملیاتی	-۴,۱۸۷/۸	-۲,۹۹۴/۱	-۳,۰۰۷/۸	۱۳۹/۹	-
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۴,۱۹۳/۷	۵,۱۷۷/۵	۴,۰۸۴/۵	۸۱/۰	۲۷/۲
نفت و فرآورده‌های نفتی	۴,۱۷۴/۷	۴,۹۱۱/۵	۳,۸۱۸/۵	۸۵/۰	۲۷/۱
فروش و واگذاری اموال منقول و غیرمنقول و طرح‌های عمرانی	۱۹/۰	۲۶۶/۰	۲۶۶/۰	۷/۱	۰/۱
تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۲,۶۹۴/۳	۲,۶۰۱/۲	۲,۵۱۸/۲	۱۰۳/۶	۱۷/۵
خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۱,۴۹۹/۵	۲,۵۷۶/۳	۱,۵۶۶/۳	۵۸/۲	-
واگذاری دارایی‌های مالی	۴,۲۵۰/۰	۱,۷۶۷/۹	۲,۹۹۱/۵	۲۴۰/۴	۲۷/۶
فروش و واگذاری اوراق مالی اسلامی	۱,۹۸۸/۶	۱,۰۳۰/۰	۸۸۰/۰	۱۹۳/۱	۱۲/۹
واگذاری شرکت‌های دولتی	۳۲۹/۹	۷۱۰/۰	۷۱۰/۰	۴۶/۵	۲/۱
سایر (دریافت اصل وام‌ها، استفاده از تسهیلات خارجی، برگشتی‌های سال‌های قبل و استفاده از صندوق توسعه ملی)	۱,۹۳۱/۴	۲۷/۹	۱,۴۰۱/۵	-	۱۲/۵
تملك دارایی مالی	۱,۵۶۱/۷	۱,۳۵۰/۱	۱,۵۵۰/۰	۱۱۵/۷	۱۰/۱
خالص واگذاری دارایی‌های مالی	۲,۶۸۸/۳	۴۱۷/۸	۱,۴۴۱/۵	۶۴۳/۴	-
کل منابع و مصارف	۱۵,۳۹۷/۳	۱۳,۹۴۱/۳	۱۳,۷۲۰/۰	۱۱۰/۴	۱۰۰/۰

مأخذ: لایحه و قانون بودجه سال ۱۴۰۱؛ روزنامه اطلاعات، اظهارات رئیس سابق سازمان برنامه و بودجه کشور؛ خبرگزاری فارس، تحقق ۱۱۰ درصدی درآمد بودجه سال ۱۴۰۱؛ مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت؛ سازمان امور مالیاتی.

از طرف دیگر، مالیات نهادها و بنیادهای انقلاب اسلامی در زیرمجموعه مالیات بر اشخاص حقوقی در این مدت کمترین درصد تحقق (۳۸/۰ درصد) را نسبت به مصوب قانون بودجه سال ۱۴۰۱ ثبت کرده است. علاوه بر این، مالیات بر ثروت با نسبت عملکرد به مصوب ۷۰/۱ درصدی، پایین‌ترین عملکرد را در میان اجزای اصلی مالیات مستقیم داشته است. این نسبت پایین عمدتاً ناشی از عملکرد ضعیف بازار سرمایه در سال ۱۴۰۱ است، به گونه‌ای که در این مدت مالیات بر نقل و انتقال سهام با درصد تحقق ۵۹/۸ درصدی نسبت به مصوب سال ۱۴۰۱، حدود ۶۱/۷ هزار میلیارد ریال عملکرد داشته است. افزون بر این، مالیات‌های غیرمستقیم در سال ۱۴۰۱ حدود ۷۵/۰ درصد محقق شده و با رشد ۶۶/۹ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۰، به ۲,۳۷۲/۶ هزار میلیارد ریال رسیده است. معادل ۷۴/۹ درصد این رقم را مالیات بر کالاها و خدمات و ۲۵/۱ درصد آن را مالیات بر واردات تشکیل می‌دهد.

در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل درآمدهای مالیاتی برابر با ۵,۶۱۷/۰ هزار میلیارد ریال برآورد شد که ۵۶/۳ درصد آن را مالیات غیرمستقیم (مالیات بر کالاها و خدمات و مالیات بر واردات) و ۴۳/۷ درصد آن را مالیات مستقیم (مالیات بر اشخاص حقوقی، مالیات بر درآمدها و مالیات بر ثروت) تشکیل می‌دهد. اطلاعات منتشر شده از سوی سازمان امور مالیاتی و برخی منابع غیررسمی، حکایت از تحقق ۹۴/۶ درصدی کل درآمدهای مالیاتی نسبت به رقم مصوب قانون بودجه ۱۴۰۱ دارد. در این سال مالیات‌های مستقیم نسبت عملکرد به مصوب ۱۱۹/۹ درصدی را ثبت کرده است. در زیرمجموعه مالیات‌های مستقیم، مالیات بر اشخاص حقوقی بالاترین نسبت عملکرد به مصوب (۱۴۲/۱ درصد) را تجربه کرده است. در این میان، مالیات بر اشخاص حقوقی غیردولتی که سهم ۸۷/۶ درصدی از عملکرد کل درآمد مالیات بر اشخاص حقوقی در سال ۱۴۰۱ داشته، ۴۸/۳ درصد بیش از رقم مصوب محقق شده است.

سال ۱۴۰۱ ثبت کرده است. از سوی دیگر، اگر چه مالیات بر واردات در سال ۱۴۰۱ به لطف افزایش نرخ ارز مبنای محاسبه حقوق ورودی، رشد ۱۳۸/۱ درصدی را نسبت به سال گذشته داشته، نسبت عملکرد به مصوب ۵۵/۶ درصدی را ثبت کرده که در میان اقلام اصلی درآمدهای مالیاتی، کمترین نسبت تحقق محسوب می‌شود. جدول ۱۱ عملکرد درآمدهای مالیاتی را به تصویر می‌کشد.

مالیات بر کالاها و خدمات در سال ۱۴۰۱ با رشد ۵۱/۷ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۰ و سهم قابل توجه ۳۳/۴ درصدی از کل درآمدهای مالیاتی در سال ۱۴۰۱، به ۱,۷۷۶/۶ هزار میلیارد ریال بالغ شده که تحقق ۸۴/۹ درصدی را در این سال نشان می‌دهد. در این میان مالیات بر ارزش افزوده که سهم ۶۸/۶ درصدی از عملکرد مالیات بر کالاها و خدمات در سال ۱۴۰۱ دارد، تحقق ۸۶/۱ درصدی را نسبت به مصوب قانون بودجه

جدول ۱۱. عملکرد درآمدهای مالیاتی در سال ۱۴۰۱ - هزار میلیارد ریال - درصد

عنوان	عملکرد ۱۴۰۱	قانون بودجه ۱۴۰۱	عملکرد ۱۴۰۰	رشد عملکرد ۱۴۰۱ به ۱۴۰۰	نسبت عملکرد به مصوب ۱۴۰۱	سهم اجزا از عملکرد کل درآمدهای مالیاتی در ۱۴۰۱
درآمدهای مالیاتی	۵,۳۱۳/۶	۵,۶۱۷/۰	۳,۳۰۹/۵	۶۰/۶	۹۴/۶	۱۰۰/۰
مالیات مستقیم	۲,۹۴۱/۰	۲,۴۵۳/۵	۱,۸۸۸/۰	۵۵/۸	۱۱۹/۹	۵۵/۳
مالیات اشخاص حقوقی	۱,۸۹۸/۴	۱,۳۳۶/۳	۱,۱۷۲/۲	۶۱/۹	۱۴۲/۱	۳۵/۷
مالیات بر درآمد	۸۴۹/۷	۸۴۲/۱	۵۷۳/۹	۴۸/۱	۱۰۰/۹	۱۶/۰
مالیات بر ثروت	۱۹۲/۹	۲۷۵/۲	۱۴۱/۹	۳۶/۰	۷۰/۱	۳/۶
مالیات غیرمستقیم	۲,۳۷۲/۶	۳,۱۶۳/۴	۱,۴۲۱/۵	۶۶/۹	۷۵/۰	۴۴/۷
مالیات بر کالاها و خدمات	۱,۷۷۶/۶	۲,۰۹۱/۴	۱,۱۷۱/۱	۵۱/۷	۸۴/۹	۳۳/۴
مالیات بر واردات	۵۹۶/۰	۱,۰۷۲/۰	۲۵۰/۴	۱۳۸/۱	۵۵/۶	۱۱/۲

ماخذ: قانون بودجه سال ۱۴۰۱؛ سازمان امور مالیاتی؛ خبرگزاری فارس، تحقق ۱۱۰ درصدی درآمد بودجه سال ۱۴۰۱.

تصمیم‌گیرنده، با ۲۵۵/۳ هزار میلیارد ریال آن موافقت کرد. علاوه بر این، ۷۷۵/۴ هزار میلیارد ریال از اوراق بدهی دولتی موضوع حراج، نهایتاً در بازار سرمایه (سامانه مظنه‌گیری سازمان بورس و اوراق بهادار و فرآیند پذیره‌نویسی بدون متعهد پذیره‌نویسی) به فروش رسید. بر این اساس، در سال ۱۴۰۱، کل اوراق بدهی دولتی معامله شده در فرآیند حراج معادل ۱,۰۳۰/۷ هزار میلیارد ریال بود که از رشد ۲۷/۹ درصدی نسبت به سال قبل از آن حکایت دارد. جدول ۱۲ وضعیت عرضه، تقاضا و معاملات ثبت شده اوراق بدهی دولتی را در فرآیند حراج در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

انتشار اوراق بدهی دولتی در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ با کاهش ۲۲/۳ درصدی نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰، در سطح ۱,۰۳۰/۰ هزار میلیارد ریال تصویب شد. بر این اساس، بانک مرکزی با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی همچون سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ از خردادماه سال ۱۴۰۱ شروع به برگزاری حراج هفتگی اوراق بدهی دولتی در بازار بین بانکی (بازار پول) و بازار سرمایه کرد. این بانک تا انتهای اسفندماه سال ۱۴۰۱ در ۴۳ مرحله حراج، حدود ۳,۶۲۶/۴ هزار میلیارد ریال اوراق مرابحه بدهی دولتی با نماد «اراد» عرضه کرد که با تقاضای ۳۳۷/۷ هزار میلیارد ریالی بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی در این مکانیزم مواجه شد و نهایتاً وزارت امور اقتصادی و دارایی به عنوان عامل اصلی

جدول ۱۲. صورت وضعیت انتشار اوراق بدهی نقدی دولت در حراج بازار پول و سرمایه در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ - هزار میلیارد ریال - درصد

ماه	۱۴۰۱			۱۴۰۰			میزان عرضه اولیه	میزان تقاضای بانک‌ها در حراج	میزان عرضه اولیه	کل معاملات حراج در بازار پول و سرمایه	فروش اوراق حراج در بازار سرمایه	میزان تقاضای بانک‌ها در حراج پول	میزان عرضه اولیه
	میزان عرضه اولیه	میزان تقاضای بانک‌ها در حراج	میزان عرضه اولیه	میزان عرضه اولیه	میزان عرضه اولیه	میزان عرضه اولیه							
خرداد	۵۹۲/۸	۱۲۱/۱	۵۴/۰	۷۷/۲	۱۳۱/۲	۹۳۶/۵	۱۷/۵	۱۷/۵	۱۳۱/۲	۷۷/۲	۱۳۱/۲	۱۳۱/۲	۱۳۱/۲
تیر	۴۹۶/۲	۱۹/۵	۱۹/۵	۵۴/۸	۷۴/۳	۸۴۴/۱	۲۱/۵	۲۱/۵	۷۴/۳	۵۴/۸	۷۴/۳	۷۴/۳	۷۴/۳
مرداد	۳۳۷/۳	۴۰/۷	۴۰/۷	۳۳/۹	۷۴/۶	۷۲۲/۱	۳۶/۳	۳۶/۳	۳۳/۹	۳۳/۹	۳۳/۹	۳۳/۹	۳۳/۹
شهریور	۳۱۴/۸	۶۳/۵	۶۳/۵	۶۱/۱	۱۲۰/۷	۶۲۱/۹	۶۳/۱	۶۳/۱	۶۱/۱	۶۱/۱	۶۱/۱	۶۱/۱	۶۱/۱
مهر	۲۶۳/۴	۰/۰	۰/۰	۴/۶	۴/۶	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۴/۶	۴/۶	۴/۶	۴/۶	۴/۶
آبان	۲۵۸/۹	۰/۵	۰/۵	۸۶/۵	۸۷/۰	۱۰۰/۰	۹/۲	۹/۲	۸۶/۵	۸۶/۵	۸۶/۵	۸۶/۵	۸۶/۵
آذر	۳۲۲/۴	۴۳/۵	۴۳/۵	۰/۰	۳۷/۸	۳۲۴/۵	۲۵/۶	۲۵/۶	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
دی	۲۵۱/۶	۱۵/۷	۱۵/۷	۱۵/۷	۱۵/۷	۲۷۸/۴	۱۹/۶	۱۹/۶	۱۵/۷	۱۵/۷	۱۵/۷	۱۵/۷	۱۵/۷
بهمن	۱۹۸/۰	۳/۸	۳/۸	۰/۰	۳/۸	۲۴۹/۸	۵/۷	۵/۷	۳/۸	۳/۸	۳/۸	۳/۸	۳/۸
اسفند	۵۹۷/۰	۲۹/۴	۲۹/۴	۴۵۷/۳	۴۸۱/۰	۳۰/۱۶	۳۶/۲	۳۶/۲	۴۸۱/۰	۴۵۷/۳	۴۵۷/۳	۴۵۷/۳	۴۵۷/۳
جمع	۳,۶۲۶/۴	۳۳۷/۷	۲۵۵/۳	۷۵۵/۴	۱,۰۳۰/۷	۴,۳۷۸/۹	۲۳۵/۶	۲۳۳/۲	۳۳۷/۷	۳۳۷/۷	۳۳۷/۷	۳۳۷/۷	۳۳۷/۷

ماخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزارش هفتگی حراج اوراق بدهی دولت.

اسفندماه ۱۴۰۱، انباشت خالص خرید اوراق بدهی دولتی از سوی بانک مرکزی و صندوق‌های سرمایه‌گذاری به ترتیب حدود ۹۲۰/۴ هزار میلیارد ریال و ۱،۲۴۱/۲ هزار میلیارد ریال گزارش شده است. باید توجه داشت که خرید اوراق بدهی دولتی از سوی بانک مرکزی در عرضه اولیه ممنوع است و رقم ذکر شده برای خالص خرید بانک مرکزی صرفاً مربوط به بازار ثانویه است. بانک‌ها نیز که از نیمه دوم مردادماه ۱۴۰۰ تا انتهای اسفندماه ۱۴۰۰ بیشتر به عنوان فروشنده اوراق بدهی در بازار ثانویه فعالیت داشتند (با انباشت خالص خرید منفی ۵۵۶/۳ هزار میلیارد ریالی در بازارهای اولیه و ثانویه در این مدت)، در سال ۱۴۰۱ عمدتاً در نقش خریدار ظاهر شده و حدود ۱،۲۱۳/۶ هزار میلیارد ریال اوراق بدهی دولتی به صورت خالص از بازارهای اولیه و ثانویه خریداری کردند. بر این اساس، انباشت خالص خرید اوراق بدهی دولتی توسط بانک‌ها از نیمه دوم مردادماه ۱۴۰۰ تا انتهای اسفندماه ۱۴۰۱ حدود ۶۵۷/۴ هزار میلیارد ریال بوده است.

در مجموع باید گفت که مشکلات ساختاری بودجه‌ریزی در ایران منجر به تداوم کسری بودجه شده و بار بخشی از تامین مالی این کسری بودجه بر دوش صندوق توسعه ملی و نظام بانکی افتاده است. در واقع عدم رعایت انضباط مالی موجب شده است که از یک سو منابع صندوق توسعه ملی به جای اختصاص به سرمایه‌گذاری، صرف پرداخت هزینه‌های جاری دولت شود و از سوی دیگر، با تشدید ناترازی بانک‌ها، رشد نقدینگی و تورم را به دنبال داشته باشد.

جدای از فرآیند حراج، دولت به دو شیوه دیگر دست به انتشار اوراق بدهی می‌زند: یکی پذیره‌نویسی اوراق مرابحه همراه با متعهد پذیره‌نویسی در بازار سرمایه (اینجا هم نماد اوراق مربوطه اراد است) و دیگری ارائه اسناد خزانه اسلامی به پیمانکاران طلبکار از دولت با نماد «اخزا».

در سال ۱۴۰۱ و طی فرآیند پذیره‌نویسی همراه با متعهد، ۱۶۵/۰ هزار میلیارد ریال اوراق مرابحه به فروش رسید تا به همراه فرآیند حراج، کل اوراق مرابحه به فروش رسیده دولت در سال ۱۴۰۱ به ۱،۹۵۶/۶ هزار میلیارد ریال (۳۲/۰ درصد بیشتر از سال قبل) بالغ شود.

افزون بر این، حدود ۹۱۰/۰ هزار میلیارد ریال اسناد خزانه اسلامی در سال ۱۴۰۱ منتشر شد که نسبت به سال ۱۴۰۰ افزایش ۴/۵ درصدی را نشان می‌دهد.

به این ترتیب مجموع اوراق بدهی دولتی منتشرشده در سال ۱۴۰۱ معادل ۲،۱۰۵/۷ هزار میلیارد ریال بوده است و از آنجا که این اوراق با کسر از قیمت اسمی به فروش می‌رسد، تامین مالی کسری بودجه به این شیوه حدود ۱،۹۸۸/۶ هزار میلیارد ریال بوده است.

از نیمه دوم مردادماه سال ۱۴۰۰ به این سو، معاملات بازار اوراق بدهی (مجموع بازار اولیه و ثانویه) به تفکیک فعالان اصلی این بازار (دولت، بانک مرکزی، بانک‌ها، صندوق‌ها و سایر) توسط شرکت فرابورس منتشر می‌شود. بر این اساس، از نیمه دوم مردادماه ۱۴۰۰ تا انتهای

۳-۳. خصوصی سازی

در بازه سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۴۰۱ به قیمت‌های جاری نشان می‌دهد. از سال ۱۳۹۶ تا ۱۳۹۸، واگذاری بنگاه‌های دولتی به شیوه نامناسب انتقال مستقیم بابت رد دیون و بابت سهام عدالت متوقف شده بود و واگذاری‌ها به عموم متقاضیان صورت می‌گرفت. این در حالی است که از سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱ دوباره انتقال مستقیم بابت رد دیون احیا و در دستور کار قرار گرفته است که حدود ۶۱/۵ درصد در سال ۱۳۹۹، ۱۰۰/۰ درصد در سال ۱۴۰۰ و ۵۰/۹ درصد در سال ۱۴۰۱ از مجموع کل واگذاری‌ها سهم داشته است.

سازمان خصوصی سازی که از سال ۱۳۸۰ واگذاری‌های شرکت‌های دولتی را آغاز کرده بود، از ابتدای واگذاری‌ها تا پایان سال ۱۴۰۱ نزدیک به ۴۷/۷ درصد از کل واگذاری‌ها را از طریق بورس، ۵/۲ درصد را از طریق فرابورس، ۴۷/۱ درصد را از طریق مزایده و ۰/۳ درصد را از طریق مذاکره به انجام رساند. همچنین ۵۲/۷ درصد از کل واگذاری‌ها بابت رد دیون دولت و تسویه بدهی دولت به طلبکاران اختصاص یافت و به این ترتیب این حجم از واگذاری‌ها از طریق سازوکار بازار صورت نگرفت. سهام عدالت نیز در این مدت ۴/۲ درصد از کل واگذاری‌ها را به خود اختصاص داد. جدول ۱۳ عملکرد سازمان خصوصی سازی را به تفکیک انواع روش‌های واگذاری

جدول ۱۳. عملکرد سازمان خصوصی سازی در انواع روش‌های واگذاری سهام بنگاه‌های دولتی به قیمت‌های جاری - هزار میلیارد ریال

عنوان / سال	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۸۰-۱۳۹۳
فروش سهام یا دارایی به عموم	۱،۴۲۶/۳	۰/۰	۴۷۱/۸	۳۲/۲	۳/۷	۱۰/۷	۲۹/۹	۲۶/۲	۷۵۷/۷
انتقال مستقیم بابت رد دیون	۱،۴۸۰/۵	۸۲۳/۹	۷۵۳/۶	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۹/۰	۱/۲	۲۸۹/۲
انتقال مستقیم بابت سهام عدالت	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۲۶۶/۴
مجموع ارزش فروش	۲،۹۰۶/۸	۸۲۳/۹	۱،۲۲۵/۳	۳۲/۲	۳/۷	۱۰/۷	۴۸/۹	۲۷/۳	۱،۳۱۳/۳
درصد از کل واگذاری‌ها	۴۵/۵	۱۲/۹	۱۹/۲	۰/۵	۰/۱	۰/۲	۰/۸	۰/۴	۲۰/۵

مآخذ: سازمان خصوصی سازی، آمار عملکرد سالانه ارزش واگذاری سهام و دارایی بنگاه‌های مشمول واگذاری.

نیز در این مدت ۲۱/۲ درصد از کل واگذاری‌ها را به خود اختصاص داد. جدول ۱۴ برآورد عملکرد سازمان خصوصی‌سازی را به تفکیک انواع روش‌های واگذاری در بازه سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۴۰۱ به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ بر مبنای شاخص قیمت مصرف‌کننده نشان می‌دهد. باید توجه داشت که لحاظ شاخص قیمت مصرف‌کننده برای محاسبه عملکرد واگذاری‌ها به قیمت‌های ثابت دقیق نبوده و صرفاً با هدف ارائه تصویری کلی در اینجا مطرح شده است.

متأسفانه در سال ۱۴۰۱ گزارش عملکرد واگذاری سهام و دارایی‌های بنگاه‌های مشمول واگذاری به قیمت‌های ثابت منتشر نشده، اما می‌توان برآورد کرد که به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ حدود ۹/۶ درصد از کل واگذاری‌ها در سال ۱۴۰۱ انجام پذیرفته است. افزون بر این و به قیمت‌های ثابت، از ابتدای واگذاری‌ها تا پایان سال ۱۴۰۱ نزدیک به ۵۰/۲ درصد از کل واگذاری‌ها به عموم متقاضیان و ۲۸/۵ درصد بابت رد دیون و تسویه بدهی دولت به طلبکاران اختصاص یافت. سهام عدالت

جدول ۱۴. عملکرد سازمان خصوصی‌سازی در انواع روش‌های واگذاری سهام بنگاه‌های دولتی به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ - هزار میلیارد ریال

عنوان / سال	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۸۰-۱۳۹۳
فروش سهام یا دارایی به عموم	۲۲۲/۸	۰/۰	۱۵۷/۸	۱۵/۹	۲/۶	۹/۸	۲۹/۹	۲۸/۵	۱,۹۱۹/۱
انتقال مستقیم بابت رد دیون	۲۳۱/۲	۱۸۸/۵	۲۵۲/۱	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۹/۰	۱/۳	۶۶۲/۷
انتقال مستقیم بابت سهام عدالت	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱,۰۰۷/۸
مجموع ارزش فروش	۴۵۴/۰	۱۸۸/۵	۴۰۹/۹	۱۵/۹	۲/۶	۹/۸	۴۸/۹	۲۹/۸	۳,۵۸۹/۶
درصد از کل واگذاری‌ها	۹/۶	۴/۰	۸/۶	۰/۳	۰/۱	۰/۲	۱/۰	۰/۶	۷۵/۶

ماخذ: سازمان خصوصی‌سازی، آمار عملکرد سالانه ارزش واگذاری سهام و دارایی بنگاه‌های مشمول واگذاری؛ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، شاخص قیمت مصرف‌کننده؛ محاسبات تحقیق

خصوصی‌سازی را به تفکیک بازارهای عرضه به قیمت‌های جاری و جدول ۱۶ همین اطلاعات را به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ نشان می‌دهد.

در سال ۱۴۰۱، حدود ۴۹/۱ درصد از واگذاری‌ها از طریق بورس و ۵۰/۹ درصد از طریق مزایده صورت گرفت. فرابورس و مذاکره هیچ نقشی در واگذاری‌ها در این سال نداشتند. جدول ۱۵ عملکرد سازمان

جدول ۱۵. عملکرد سازمان خصوصی‌سازی به تفکیک بازارهای عرضه به قیمت‌های جاری - هزار میلیارد ریال - درصد

عنوان/سال	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۸۰-۱۳۹۳	سهام از واگذاری در سال ۱۴۰۱
بورس	۱,۴۲۶/۳	۹/۵	۷۶۰/۲	۲/۳	۰/۱	۱/۱	۱۲/۷	۲۱/۷	۸۱۲/۸	۴۹/۱
فرابورس	۰/۰	۰/۰	۱۲۹/۳	۲۹/۹	۰/۲	۰/۰	۰/۵	۳/۰	۱۷۱/۲	۰/۰
مذاکره	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۲	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱/۴	۰/۰
مزایده	۱,۴۸۰/۵۰	۸۱۴/۴	۳۳۵/۸	۰/۰	۳/۲	۹/۶	۳۵/۷	۲/۶	۳۲۷/۸	۵۰/۹
مجموع ارزش فروش	۲,۹۰۶/۸	۸۲۳/۹	۱,۲۲۵/۳	۳۲/۲	۳/۷	۱۰/۷	۴۸/۹	۲۷/۳	۱,۳۱۳/۲	۱۰۰/۰

ماخذ: سازمان خصوصی‌سازی، آمار تفکیکی واگذاری

جدول ۱۶. عملکرد سازمان خصوصی‌سازی به تفکیک بازارهای عرضه به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵ - هزار میلیارد ریال

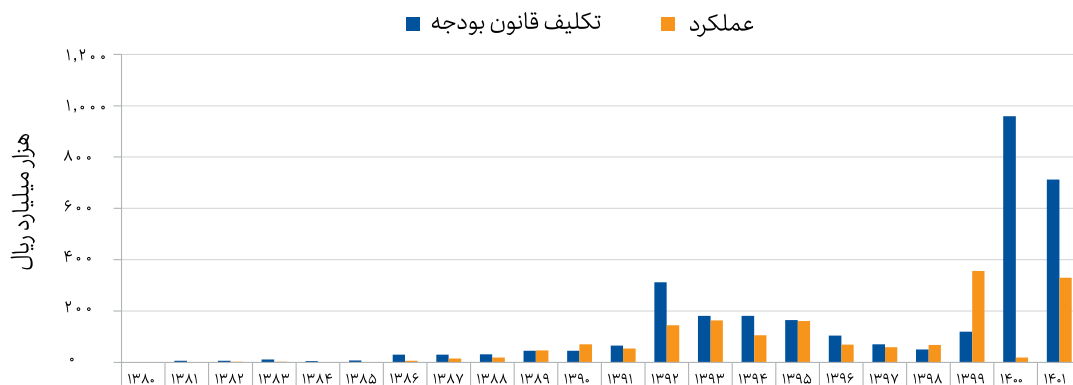
عنوان/سال	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۸۰-۱۳۹۳
بورس	۲۲۲/۸	۲/۲	۲۵۴/۳	۱/۱	۰/۱	۱/۰	۱۲/۷	۲۳/۶	۲,۴۳۹/۶
فرابورس	۰/۰	۰/۰	۴۳/۳	۱۴/۷	۰/۱	۰/۰	۰/۵	۳/۲	۴۰۱/۴
مذاکره	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۲	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۴/۵
مزایده	۲۳۱/۲	۱۸۶/۴	۱۱۲/۳	۰/۰	۲/۲	۸/۸	۳۵/۷	۲/۹	۷۴۴/۱
مجموع ارزش فروش	۴۵۴/۰	۱۸۸/۵	۴۰۹/۹	۱۵/۹	۲/۶	۹/۸	۴۸/۹	۲۹/۸	۳,۵۸۹/۶

ماخذ: سازمان خصوصی‌سازی، آمار تفکیکی واگذاری؛ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، شاخص قیمت مصرف‌کننده؛ محاسبات تحقیق

به حساب‌های خاص خزانه تعلق داشته است. قابل بیان است که در این مدت، واگذاری به صورت تهاثر با اشخاص صورت نگرفته است. نمودار ۳ صورت وضعیت تکلیف قانون بودجه و عملکرد واگذاری سهام و بنگاه‌های مشمول واگذاری را به تصویر می‌کشد.

طبق گزارش سازمان خصوصی‌سازی، در سال ۱۴۰۱ مجموعاً ۳۲۹/۹ هزار میلیارد ریال بابت واگذاری شرکت‌های دولتی به خزانه واریز شد که اگرچه افزایش حدوداً ۱۸ برابری نسبت به سال ۱۴۰۰ دارد، اما از مبلغ واریزی به خزانه در سال ۱۳۹۹ کمتر است. حدود ۳۲۹/۷ هزار میلیارد ریال از این رقم به حساب درآمد عمومی خزانه واریز شده و مابقی آن

نمودار ۳. تحقق اهداف بودجه‌ای واگذاری سهام و دارایی بنگاه‌های مشمول واگذاری

ماخذ: سازمان خصوصی‌سازی، آمار تحقق اهداف بودجه‌ای واگذاری سهام و بنگاه‌ها توسط سازمان خصوصی‌سازی

۳-۴. صندوق توسعه ملی

از عواید نفتی و گازی بر اساس قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ۴۰ درصد لحاظ شد، اما دولت این مجوز را برای خود در نظر گرفت که ۲۰ واحد درصد از این سهم را تحت عنوان استقراض از صندوق توسعه ملی در زیرمجموعه واگذاری دارایی‌های مالی جزو منابع خود لحاظ کند تا سهم صندوق توسعه ملی در عمل به ۲۰ درصد تنزل یابد. بدین ترتیب، با توجه به فروض ضمنی لایحه بودجه ۱۴۰۱، سهم ۴۰ درصدی صندوق توسعه ملی از صادرات نفت، میعانات گازی و خالص صادرات گاز طبیعی برابر با ۱/۹ میلیارد دلار محاسبه می‌شود که بر اساس نرخ تسعیر پیش‌بینی شده در بودجه سال ۱۴۰۱ (۲۳۰ هزار ریال به ازای هر دلار) معادل ۲,۷۴۷/۱ هزار میلیارد ریال برآورد می‌شود که نیمی از آن (معادل ۱,۳۷۳/۶ هزار میلیارد ریال) در زیرمجموعه واگذاری دارایی‌های مالی به عنوان استقراض از صندوق توسعه ملی ثبت شد. اما در فرآیند تبدیل لایحه به قانون بودجه سال ۱۴۰۱، عدم اخذ مجوز رهبری جهت استقراض از صندوق موجب حذف این ردیف در قانون

در اواخر سال ۱۳۸۷ و پس از قریب به یک دهه تجربه حساب ذخیره ارزی، ایجاد صندوق توسعه ملی با هدف تبدیل بخشی از عواید ناشی از فروش نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی به ثروت‌های ماندگار، مولد و سرمایه‌های زاینده اقتصادی و همچنین حفظ سهم نسل‌های آینده از منابع نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی از طریق اعطای تسهیلات ارزی به طرح‌های دارای بازده بخش‌های خصوصی و تعاونی و بنگاه‌های بخش عمومی غیردولتی مطرح شد. بر این اساس، در قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور، ۲۰ درصد از صادرات نفت خام و میعانات گازی به عنوان منابع ورودی صندوق توسعه ملی لحاظ شد. در اساسنامه صندوق توسعه ملی، مصارف این صندوق به صورت شفاف شرح داده شده و در هیچ کدام از آنها اجازه استفاده از این منابع برای مصارف دولتی داده نشده است. با وجود این، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ نیز همچون سنوات گذشته، دولت دریافت منابع از این صندوق را برای خود در نظر گرفت. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ اگرچه سهم صندوق توسعه ملی

کالاهای اساسی» تخصیص یافته است. در راستای ثبات بخشی به بازار سرمایه ۲۰۰ میلیون دلار نیز به صندوق تثبیت بازار سرمایه واریز شده است. با این حال، در این فاصله، صندوق توسعه ملی توانسته است ۲ میلیارد دلار از مطالبات معوق خود را وصول کند.

از مجموع منابع تخصیص یافته صندوق توسعه ملی که با هدف رونق تولید در این یک سال انجام پذیرفته است، حدود ۶۳/۴ درصد آن معادل ۷۸ هزار میلیارد ریال به بخش صنعت و معدن اختصاص یافته است. بخش آب و کشاورزی با سهم ۲۴/۴ درصدی (معادل ۳۰ هزار میلیارد ریال) جایگاه دوم را به خود اختصاص داده است. در نهایت به بخش‌های گردشگری و صنایع تبدیلی و تکمیلی به ترتیب ۹ هزار میلیارد ریال و ۶ هزار میلیارد ریال اعتبار روانه شده است که این دو در مجموع سهم ۱۲/۲ درصدی از کل منابع تخصیص یافته به این چهار بخش را دارند.

طبق آخرین رتبه‌بندی موسسه صندوق ثروت ملی ۱ در سال ۲۰۲۳، صندوق توسعه ملی ایران با دارایی ۱۵۰ میلیارد دلاری در میان ۱۰۰ صندوق ثروت ملی جهان رتبه ۱۷ را دارد که نسبت به رتبه‌بندی سال گذشته این نهاد تغییری نداشته است. البته میزان دارایی تحت مدیریت صندوق توسعه ملی برای سال گذشته ۱۳۹ میلیارد دلار عنوان شده بود که دارایی اعلام شده در رتبه‌بندی جدید از رشد ۷/۹ درصدی حکایت دارد. با این حال، بنا به اظهارات رئیس هیات عامل صندوق توسعه ملی، از ۱۵۰ میلیارد دلار دارایی صندوق توسعه ملی، ۱۰۰ میلیارد دلار آن به دولت‌ها در سال‌های مختلف به عنوان تسهیلات پرداخت شده که البته بازپرداخت نشده است. همچنین ۴۰ میلیارد دلار آن به بخش خصوصی و نهادهای عمومی غیردولتی اختصاص یافته است. این مهم از انحراف منابع صندوق توسعه ملی از اهداف خود حکایت دارد.

بودجه این سال شد. با این حال در میانه سال ۱۴۰۱ بر اساس «قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور و ترمیم حقوق کارکنان و بازنشستگان کشوری و لشکری» که در مجلس شورای اسلامی تصویب و از ابتدای نیمه دوم سال ۱۴۰۱ اجرایی شده بود، درخواست برداشت از منابع صندوق توسعه ملی (از سهم ۴۰ درصدی صندوق توسعه ملی از صادرات نفت و میعانات گازی و خالص صادرات گاز) از سوی دولت مورد تایید رهبری قرار گرفت.

طبق گزارش عملکرد تسهیلات ارزی و ریالی از محل منابع صندوق توسعه ملی در یک سال منتهی به مردادماه سال ۱۴۰۱ (از ابتدای مردادماه ۱۴۰۰ تا ابتدای مردادماه ۱۴۰۱) مبلغ ۳/۱ میلیارد دلار سهمیه برای بانک‌های عامل تصویب و قراردادهای عاملیت به نه بانک ارسال شده است. همچنین ۵۰۰ میلیون دلار از منابع ارزی صندوق توسعه ملی در این مدت تحت عنوان «اعطای تسهیلات اعتبار خرید» تخصیص یافته است. علاوه بر این، صندوق توسعه ملی طبق قوانین بودجه سالانه، «قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۲» و همچنین «قانون حمایت از توسعه و اشتغال پایدار در مناطق روستایی و عشایری با استفاده از منابع صندوق توسعه ملی»، تسهیلات ریالی نیز پرداخت کرده است، به گونه‌ای که در یک سال منتهی به مردادماه سال ۱۴۰۱، حدود ۱۲۱ هزار میلیارد ریال سپرده‌گذاری از طریق انعقاد ۱۶۹ فقره قرارداد با ۲۰ بانک عامل صورت پذیرفته است. از طرفی، صندوق توسعه ملی در این یک سال ۴۰ هزار میلیارد ریال تفاهم‌نامه با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و وزارت میراث فرهنگی و گردشگری امضا کرده است.

علاوه بر این، در این مدت ۵ میلیارد دلار از منابع صندوق توسعه ملی به منظور تامین کالاهای اساسی تحت عنوان «کمک به دولت در تامین

۵-۳. طرح هدفمندی یارانه‌ها

فروش حامل‌های انرژی و واردات فرآورده‌های نفتی و برق کسر می‌شود و سازمان هدفمندی‌سازی یارانه‌ها منابع باقی‌مانده را به مصارفی از قبیل پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی به خانوارها، کاهش فقر مطلق، کمک به بخش سلامت و یارانه نان و خرید تضمینی گندم اختصاص می‌دهد. جدول ۱۷ منابع و مصارف هدفمندی یارانه‌ها در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ و رشد آن نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۰ را به تصویر می‌کشد.

در قانون بودجه سال ۱۴۰۱، برای پنجمین سال پیاپی کل منابع و مصارف طرح هدفمندی یارانه‌ها در قالب یک جدول منعکس شد، در حالی که در قوانین بودجه سال‌های قبل از آن تنها به منابع و مصارف سازمان هدفمندی یارانه‌ها اشاره می‌شد. در واقع از محل فروش فرآورده‌های نفتی، گاز طبیعی، برق و آب، مصارفی از قبیل سهم شرکت ملی نفت از فروش و صادرات فرآورده‌های نفتی، هزینه‌های توزیع و

جدول ۱۷. منابع و مصارف هدفمندی یارانه‌ها در قوانین بودجه ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ - هزار میلیارد ریال - درصد

رشد قانون ۱۴۰۱ به قانون ۱۴۰۰	قانون بودجه ۱۴۰۰	قانون بودجه ۱۴۰۱	پرداختی‌ها (مصارف)		رشد قانون ۱۴۰۱ به قانون ۱۴۰۰	قانون بودجه ۱۴۰۰	قانون بودجه ۱۴۰۱	دریافتی‌ها (منابع)
			عنوان	بخش مربوطه				
۷/۶	۹۱/۶	۹۸/۶	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فروش داخلی فرآورده‌های نفتی	خزانه‌داری کل کشور	۰/۵	۷۷۰/۰	۷۷۴/۰	دریافتی حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی
۶۷۳/۷	۲۸/۰	۲۱۶/۶	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده گاز طبیعی		۸۵/۵	۱,۴۰۲/۴	۲,۶۰۲/۰	دریافتی حاصل از فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی
۱۶۳/۵	۱۱۹/۶	۳۱۵/۲	جمع خزانه‌داری کل کشور		۱۱۲/۲	۴۰۱/۰	۸۵۱/۰	دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی
۳۱/۵	۱۵۲/۱	۲۰۰/۰	هزینه‌های تولید، انتقال، توزیع و فروش گاز طبیعی		۰/۰	۷۰/۰	۷۰/۰	صادرات ال‌پی‌جی
-۱۰۰/۰	۵/۰	۰/۰	یارانه خرید گاز مایع برای خانوارهای ساکن مناطق فاقد لوله‌کشی گاز	شرکت ملی گاز ایران	-	۱۵/۶	۹۴۴/۱	اصلاح نرخ گاز سوخت
-۱۰۰/۰	۱۰/۰	۰/۰	توسعه زیرساخت استفاده از گاز مایع در ناوگان حمل و نقل		-۱۰۰/۰	۴۸۶/۵	۰/۰	خوراک میعانات گازی پتروشیمی
-	۰/۰	۹۵/۰	هزینه‌های حمل و نقل جاده‌ای فرآورده‌های نفتی	شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی	۲۹/۰	۲۰۰/۰	۲۵۸/۰	معوقات و مازاد درآمد
-۵/۳	۱۴۰/۴	۱۳۳/۰	هزینه‌های انتقال، ذخیره‌سازی و پخش فرآورده‌های نفتی		-	۰/۰	۶۰۶/۰	منابع حاصل از افزایش قیمت فرآورده‌های نفتی صادراتی
۰/۰	۳/۷	۳/۷	اجرای طرح ایمن‌سازی و هوشمندسازی جایگاه‌های سی‌ان‌جی		-	۰/۰	۲۶۰/۰	فروش داخلی و صادرات اتان، ال‌پی‌جی و گوگرد - شرکت گاز
۳۳/۳	۲۴۶/۸	۳۲۹/۰	سهم ۱۴/۵ درصد شرکت ملی نفت ایران از نفت خام و میعانات گازی تحویلی به پالایشگاه‌ها از محل فروش داخلی و صادراتی فرآورده‌های نفتی	شرکت ملی نفت ایران				
۳۶/۳	۵۵۸/۰	۷۶۰/۷	جمع هزینه‌های تولید، انتقال و توزیع					
۲۰/۰	۱۰۰/۰	۱۲۰/۰	تجهیزات دولت در بازپرداخت طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، گازرسانی و جمع‌آوری گازهای همراه و مشعل	حمایت از تولید در بخش انرژی				
-	۰/۰	۳۰/۰	تجهیزات سوخت صرفه‌جویی شده در نیروگاه‌ها					
۳۷۵/۷	۲۰/۰	۹۵/۱	حمایت از توسعه و حفظ ظرفیت تولید، انتقال و پخش فرآورده‌های نفتی (با نرخ مالیاتی صفر)					
۱۰۴/۳	۱۲۰/۰	۲۴۵/۱	جمع حمایت از تولید در بخش انرژی					
-	۰/۰	۰/۶	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های گاز، برق و آب مصرفی	سایر				
-	۰/۰	۲۰/۰	ایجاد جایگاه‌های عرضه گاز مایع و استانداردسازی خودروها					
-	۰/۰	۲۶۰/۰	طرح‌های جدید سرمایه‌گذاری شرکت ملی گاز ایران					
-	۰/۰	۲۸۰/۶	جمع سایر					
۱۰۰/۸	۷۹۷/۶	۱,۶۰۱/۷	جمع پرداختی‌ها					
۰/۰	۷۳۸/۰	۷۳۸/۰	پرداخت یارانه نقدی و غیر نقدی خانوارها و اجرای طرح معیشت					
۲۲۲/۷	۲۲۰/۰	۷۱۰/۰	ماه‌التفاوت واردات و خرید تضمینی گندم و یارانه یان					
-	۰/۰	۱,۶۱۰/۰	ماه‌التفاوت نرخ ارز کالاهای اساسی، دارو و تجهیزات مصرفی پزشکی	مصارف هدفمندی				
-۶۸/۸	۳۲۰/۰	۱۰۰/۰	تولید و اشتغال					
۹۰/۲	۱,۲۶۹/۹	۲,۴۱۵/۴	سایر مصارف هدفمندی					
۸۷/۰	۲,۵۴۷/۹	۴,۷۶۳/۴	جمع مصارف هدفمندی					
۹۰/۳	۳,۳۴۵/۵	۶,۳۶۵/۱	جمع کل پرداختی		۹۰/۳	۳,۳۴۵/۵	۶,۳۶۵/۱	جمع کل دریافتی‌ها

مآخذ: قوانین بودجه سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱

بخش مصارف غیرهدفمندی به زیربخش‌هایی از جمله خزانه‌داری کل کشور، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی، شرکت ملی نفت، شرکت ملی گاز، حمایت از تولید در بخش انرژی و سایر تقسیم شده است. در قانون بودجه سال ۱۴۰۱، مصارف هدفمندی رشد ۸۷/۰ درصدی و مصارف غیرهدفمندی رشد ۱۰۰/۸ درصدی را در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۴۰۰ تجربه کردند. علاوه بر این، سهم مصارف هدفمندی از ۷۶/۲ درصد قانون بودجه سال ۱۴۰۰ به حدود ۷۴/۸ درصد در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کاهش یافت تا سهم مصارف غیرهدفمندی با افزایش ۱/۴ واحد درصدی مواجه شود.

در ارتباط با پرداخت بارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها و اجرای طرح معیشت، اعتبار این ردیف رشدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ تجربه نکرد و همان ۷۳۸/۰ هزار میلیارد ریال باقی ماند که معادل ۱۵/۵ درصد از کل مصارف هدفمندی و ۱۱/۶ درصد از مجموع مصارف هدفمندی و غیرهدفمندی است. علاوه بر این، اگرچه اختصاص درآمدهای ارزی به واردات کالاهای اساسی با نرخ رسمی (۴۲ هزار ریال به ازای هر دلار) در لایحه تقدیمی دولت در سال ۱۴۰۱ حذف شد، اما با الحاق یک بند مجدداً به قانون بودجه ۱۴۰۱ بازگشت، به گونه‌ای که به دولت اجازه داده شد تا معادل سقف ردیف ۱۸ جدول مصارف هدفمندی بارانه‌ها (مربوط به جبران حذف نرخ ارز ترجیحی)، ارز با نرخ رسمی تخصیص دهد. بدین منظور ردیفی (ردیف ۱۸) تحت عنوان «مابه‌التفاوت نرخ ارز کالاهای اساسی، دارو و تجهیزات مصرفی پزشکی» به بخش مصارف هدفمندی اضافه شد که سهم ۳۳/۸ درصدی از مصارف هدفمندی و سهم ۲۵/۳ درصدی از کل مصارف تبصره ۱۴ را به خود اختصاص داد. شایان ذکر است با اضافه شدن این ردیف در بخش مصارف تبصره ۱۴، تخصیص احتمالی ارز با نرخ ترجیحی هزینه‌ای برای منابع عمومی دولت نداشته و تامین آن صرفاً از محل منابع تبصره ۱۴ امکان‌پذیر شد.

میزان کل دریافتی‌های طرح هدفمندی در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ معادل ۶,۳۶۵/۱ هزار میلیارد ریال برآورد شد که تمامی اقلام آن مربوط به درآمدهای حاصل از فروش حامل‌های انرژی و ردیفی تحت عنوان معوقات و مازاد درآمد است. این منابع رشد ۹۰/۳ درصدی نسبت به قانون بودجه سال قبل از آن داشت. در میان منابع مختلف این تبصره، دریافتی حاصل از فروش فرآورده‌های نفتی داخلی و صادراتی به ترتیب رشد ۰/۵ درصدی و ۸۵/۵ درصدی را نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ ثبت کرد. با این حال ردیفی تحت عنوان «منابع حاصل از افزایش قیمت فرآورده‌های نفتی صادراتی» به بخش منابع این تبصره اضافه شد که سهم حدود ۹/۵ درصدی از کل منابع تبصره ۱۴ دارد. بدین ترتیب چنانچه این مقدار به ردیف «دریافتی حاصل از فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی» اضافه شود، ردیف مذکور به حدود ۳,۲۰۸/۰ هزار میلیارد ریال افزایش خواهد یافت که نسبت به قانون بودجه سال ۱۴۰۰ با رشد ۱۲۸/۸ درصدی روبه‌رو خواهد شد. همچنین درآمد حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با رشد ۱۱۲/۲ درصدی به حدود ۸۵۱/۰ هزار میلیارد ریال بالغ شد. از طرفی، منابع حاصل از فروش خوراک به واحدهای پتروشیمی داخلی که در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ به تبصره ۱۴ منتقل شده و از سرجمع درآمدهای نفتی در منابع عمومی خارج شده بود، در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱ مجدداً به صورت ضمنی به منابع عمومی و درآمدهای نفتی اضافه شده و منابع حاصل از آن از تبصره ۱۴ خارج شد. شایان ذکر است در قانون بودجه سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۰، منابع و مصارف حاصل از فروش برق به مشترکین با احتساب عوارض و مالیات بر ارزش افزوده و منابع و مصارف حاصل از فروش آب، به عنوان ردیف‌های جمع‌ی-خرجی منعکس شده و از سقف منابع و مصارف تبصره ۱۴ قانون بودجه سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۰ (برخلاف سال‌های اخیر) حذف شده‌اند.

مصارف قانون هدفمندسازی بارانه‌ها در قانون بودجه سال ۱۴۰۱ از دو بخش اصلی مصارف غیرهدفمندی و هدفمندی تشکیل شده است.

۴. تراز پرداخت‌های خارجی

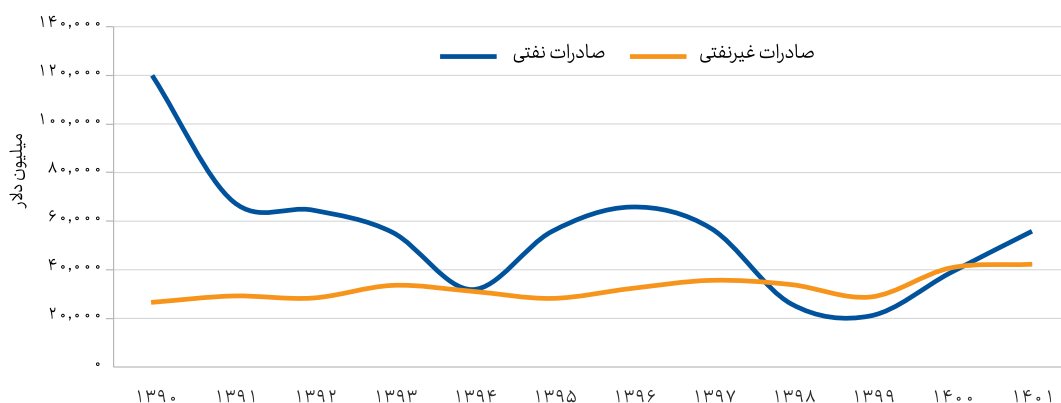
موازنه پرداخت‌ها که از حاصل جمع سه جزء حساب جاری، خالص حساب سرمایه و اشتباهات و از قلم افتادگی‌های محاسباتی به دست می‌آید، در سال ۱۴۰۱ معادل ۴/۰ میلیارد دلار بوده است. این در حالی است که در مدت مشابه سال ۱۴۰۰ این رقم معادل ۸۹۵ میلیون دلار گزارش شده بود. بررسی اجزای مربوطه نشان می‌دهد که حساب جاری از ۱۱/۱ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۰ به ۲۹/۵ درصد افزایش به ۱۴/۴ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ رسیده است. از سوی دیگر، خالص حساب سرمایه^۱ از منفی ۹/۳ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۰ به ۵۶/۵ درصد افزایش به منفی ۱۴/۶ میلیارد دلار رسیده است. افزایش همزمان مازاد حساب جاری و کسری حساب سرمایه تا حدی ناشی از عدم امکان دریافت منابع ارزی ناشی از صادرات کشور به دلیل تحریم‌ها است. البته احتمالاً خروج سرمایه به معنای واقعی آن (به صورت ارادی و نه ناشی از تحمیل تحریم و عدم امکان دریافت منابع ارزی ناشی از صادرات) نیز در سال ۱۴۰۱ تشدید شده است. در عین حال، اشتباهات و از قلم افتادگی‌ها با افزایش قابل توجه از منفی ۹۱۵ میلیون دلار در سال ۱۴۰۰ به مثبت ۲/۴ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ رسیده است.

اقتصادی، ارزش صادرات نفت ایران تا ۲۱/۰ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۹ تقلیل پیدا کرد. باید اذعان کرد شیوع جهانی ویروس کرونا و متعاقباً افت شدید قیمت نفت نیز در کاهش ارزش صادرات نفتی ایران در سال ۱۳۹۹ تأثیر بسزایی داشت. اما صادرات نفتی ایران در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ رشد قابل ملاحظه‌ای را به ثبت رساند، به نحوی که ارزش صادرات نفتی از ۲۱/۰ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۹ به ۵۵/۴ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ افزایش پیدا کرد. تسهیل محدودیت‌های کرونا، تأثیر جنگ اوکراین بر قیمت جهانی نفت و مسامحه بیشتر دولت جدید آمریکا در اجرای تحریم‌های اقتصادی علیه ایران را می‌توان از دلایل رشد ارزش صادرات نفت در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ عنوان کرد.

صادرات غیرنفتی در خلال سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱ عمدتاً کم‌نوسان و به طور متوسط صعودی بوده است. صادرات غیرنفتی ایران از ۴۰/۷ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۰ به ۳۷/۷ درصد افزایش به ۴۲/۲ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ رسید. افزایش قیمت کالاهای جهانی در پی جنگ اوکراین و روسیه نقش مهمی در افزایش صادرات غیرنفتی ایران در سال ۱۴۰۱ داشت. نمودار ۴ ارزش صادرات نفتی و غیرنفتی ایران را در فاصله سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱ نشان می‌دهد

حساب جاری از چهار جزء حساب کالا، حساب خدمات، حساب درآمد و حساب انتقالات جاری تشکیل شده است. حساب کالا (تراز بازرگانی کالایی) که اختلاف ارزش صادرات و واردات کالاها را منعکس می‌کند، با افزایش قابل توجه از ۳/۲ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۹ به ۱۵/۸ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۰ و سپس به ۲۲/۵ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ رسیده است. در مجموع، تجارت کالایی کشور (مجموع ارزش صادرات و واردات) در سال ۱۴۰۱ حدود ۴۱/۸ درصد بیشتر از سال ۱۴۰۰ رقم خورده، اما رشد صادرات شدیدتر از رشد واردات بوده است و همین امر منجر به افزایش قابل توجه حساب کالا شده است. از طرف دیگر صادرات نفتی از ۳۸/۷ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۰ به ۴۳/۱ درصد افزایش به ۵۵/۴ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ رسیده است. از سال ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴، با اعمال تحریم‌های اقتصادی، درآمدهای حاصل از صادرات نفت ایران به شدت تحت تأثیر قرار گرفت و ارزش صادرات نفت ایران از ۱۱۹/۱ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۰ به ۳۱/۸ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۴ کاهش پیدا کرد. با انعقاد برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) در سال ۱۳۹۴، روند کاهشی صادرات نفتی معکوس شد و ارزش صادرات نفتی ایران ظرف سه سال به ۵۷/۰ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۷ افزایش پیدا کرد. با خروج یکجانبه ایالات متحده آمریکا از برجام در سال ۱۳۹۷ و اعمال مجدد تحریم‌های

نمودار ۴. ارزش صادرات نفتی و غیرنفتی در سال‌های ۱۴۰۱-۱۳۹۰

ماخذ: بانک مرکزی ایران، گزیده آمارهای اقتصادی

۱. انتقالات سرمایه‌ای نظیر بخشش بدهی‌های خارجی، کمک‌های سرمایه‌گذاری، انتقالات سرمایه‌های مهاجران، معاملات دارایی‌های نامشهود، خرید و فروش زمین برای سفارتخانه‌ها و سایر نمایندگی‌های خارجی، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، سرمایه‌گذاری در سید مالی و سایر سرمایه‌گذاری‌ها (تغییر مالکیت در دارایی‌ها و بدهی‌های خارجی یک اقتصاد)

از ۴/۵ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۰ با افزایش ۲۴/۸ درصدی به ۶/۷ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ رسید. به طور مشابه، کسری حساب درآمد^۲ با افزایش حدوداً دو برابری نسبت به سال ۱۴۰۰، به ۱/۱ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ بالغ شد. حتی مازاد ۱/۲ میلیارد دلاری حساب انتقالات جاری^۳ در سال ۱۴۰۰، به کسری ۲۹۸ میلیون دلاری در سال ۱۴۰۱ تبدیل شد. جدول ۱۸ جزئیات موازنه پرداخت‌ها را نشان می‌دهد.

ارزش واردات کالا از ۶۳/۶ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۰ با ۱۸/۲ درصد افزایش به ۷۵/۲ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ رسید. از سوی دیگر، واردات نفتی و گازی^۱ ایران در سال ۱۴۰۱ تنها حدود ۴۰۰ هزار دلار بود و تقریباً کل واردات ۷۵/۲ میلیارد دلاری کالا در این مدت مربوط به کالاهای غیرنفتی بود. به این ترتیب، کسری تراز بازرگانی غیرنفتی با افزایش ۴۴/۰ درصدی به ۳۲/۹ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ بالغ شد. کسری حساب خدمات

جدول ۱۸. جزئیات موازنه پرداخت‌ها - میلیون دلار

سال	سال ۱۴۰۱	سال ۱۴۰۰	درصد تغییر
حساب جاری	۱۴,۴۳۳	۱۱,۱۴۴	۲۹/۵
حساب کالا	۲۲,۴۷۴	۱۵,۸۴۴	۴۱/۸
صادرات کالا (فوب)	۹۷,۶۵۶	۷۹,۴۷۰	۲۲/۹
صادرات نفتی	۵۵,۴۱۰	۳۸,۷۲۳	۴۳/۱
صادرات غیرنفتی	۴۲,۲۴۶	۴۰,۷۴۸	۳/۷
واردات کالا (فوب)	۷۵,۱۸۲	۶۳,۶۲۶	۱۸/۲
گاز و فرآورده‌های نفتی	۰,۴	۰,۲	۱۵۳/۱
سایر کالاها	۷۵,۱۸۲	۶۳,۶۲۶	۱۸/۲
حساب خدمات	-۶,۶۹۰	-۵,۳۵۹	۲۴/۸
حساب درآمد	-۱,۰۵۳	-۴۹۵	۱۱۲/۹
حساب انتقالات جاری	-۲۹۸	۱,۱۵۳	-
خالص حساب سرمایه	-۱۴,۶۰۶	-۹,۳۳۳	۵۶/۵
اشتباهات و از قلم افتادگی	۴,۲۰۶	-۹۱۵	-
موازنه کل	۴,۰۳۳	۸۹۵	۳۵۰/۵

ماخذ: بانک مرکزی ایران، گزیده آمارهای اقتصادی

۴-۱. صادرات و واردات کالا

۴۳۵ دلار به ازای هر تن در سال ۱۴۰۱ افزایش یافته است. این مهم تا حدی ناشی از افزایش قیمت جهانی کالاها پس از جنگ روسیه و اوکراین بوده است.

مطابق آمار گمرک که در جدول ۱۹ نشان داده شده است، صادرات گمرکی کشور در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال قبل از آن از نظر ارزشی ۹/۶ درصد افزایش و از لحاظ وزنی ۰/۳ درصد کاهش یافته است. از طرف دیگر، متوسط هر تن کالای صادراتی از ایران از ۳۹۶ دلار در سال ۱۴۰۰ به

۱. شامل واردات گمرکی و غیرگمرکی فرآورده‌های نفتی، گاز طبیعی، میعانات و مایعات گازی

۲. عمدتاً شامل دریافت و پرداخت‌های مربوط به جبران خدمات کارگران و درآمدها و هزینه‌های سرمایه‌گذاری

۳. شامل انتقالات دولتی، پرداخت مالیات‌های جاری مربوط به درآمد و ثروت و سایر انتقالات مانند جوه ارسالی کارگران غیرمقیم به کشور مادر، ارسال هدایا برای اشخاص غیرمقیم و کارمزد مطالبات مربوط به بیمه‌های غیرعمر

جدول ۱۹. آمار صادرات و واردات گمرکی کشور*

درصد تغییرات	۱۴۰۰		۱۴۰۱		
	وزن	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	
۱۲/۶	-۹/۷	۵۲,۹۹۶	۴۱,۱۹۳	۵۹,۶۵۵	۳۷,۱۸۰
۹/۶	-۰/۳	۴۸,۴۴۰	۱۲۲,۴۱۶	۵۳,۱۶۶	۱۲۲,۰۵۶
۴۷/۴	۴/۴	-۴,۵۵۶	۸۱,۲۲۳	-۶,۴۸۹	۸۴,۸۷۶

ماخذ: گمرک ایران، آمار مقدماتی تجارت خارجی ایران در سال ۱۴۰۱
* بدون احتساب نفت و تجارت چمدانی

صادرات کالای ایران را در سال ۱۴۰۱ به خود اختصاص داده‌اند. مقاصد صادراتی ایران در سال ۱۴۰۱ در جدول ۲۰ نشان داده شده‌اند. صادرات انواع کالا به سه کشور اندونزی، افغانستان و چین در سال ۱۴۰۱ به ترتیب ۲۱/۷ درصد، ۱۰/۹ درصد و ۰/۱ درصد کاهش یافته و در مقابل، صادرات به چهار کشور عمان، روسیه، امارات و ترکیه به ترتیب ۵/۱۸ درصد، ۲۸/۶ درصد، ۲۷/۷ درصد و ۲۲/۶ درصد افزایش یافته است.

بیشترین صادرات کالای کشور در سال ۱۴۰۱ از نظر ارزشی به ترتیب به کشورهای چین (۱۴/۶ میلیارد دلار و سهم ۲۷/۴ درصدی از کل صادرات کالا)، عراق (۱۰/۲ میلیارد دلار و سهم ۱۹/۳ درصدی از کل صادرات کالا)، ترکیه (۷/۵ میلیارد دلار و سهم ۱۴/۰ درصدی از کل صادرات کالا)، امارات متحده عربی (۵/۸ میلیارد دلار و سهم ۱۰/۸ درصدی از کل صادرات کالا) و هندوستان (۲/۱ میلیارد دلار و سهم ۴/۰ درصدی از کل صادرات کالا) انجام گرفته است. این پنج کشور در مجموع ۷۵/۵ درصد از ارزش

جدول ۲۰. ارزش صادرات، سهم از کل ارزش صادرات و رشد ارزش صادرات کالای ایران به بزرگترین مقاصد صادراتی در سال ۱۴۰۱*

عنوان/کشور	چین	عراق	ترکیه	امارات	هند	افغانستان	پاکستان	عمان	اندونزی	روسیه
ارزش صادرات (میلیارد دلار)	۱۴/۶	۱۰/۲	۷/۵	۵/۸	۲/۱	۱/۶	۱/۵	۱/۱	۰/۸	۰/۷
رشد ارزش صادرات نسبت به سال ۱۴۰۰ (درصد)	-۰/۱	۱۵/۰	۲۲/۶	۲۷/۷	۱۸/۱	-۱۰/۹	۱۸/۱	۵۱/۸	-۲۱/۷	۲۸/۶
سهم از کل ارزش صادرات (درصد)	۲۷/۴	۱۹/۳	۱۴/۰	۱۰/۸	۴/۰	۳/۱	۲/۸	۲/۰	۱/۶	۱/۴

ماخذ: گمرک ایران، آمار مقدماتی تجارت خارجی ایران در سال ۱۴۰۱
* بدون احتساب نفت و تجارت چمدانی

۱۴۰۱ به خود اختصاص داده‌اند. شایان ذکر است که در پی ممنوعیت واردات خودرو از سال ۱۳۹۷ به این سو، کره جنوبی از لیست پنج کشور عمده شریک وارداتی ایران حذف شده است. با توجه به جدول ۲۱، ارزش واردات کالا در سال ۱۴۰۱ از چهار کشور سوئیس، روسیه، هلند و انگلستان به ترتیب ۲۱/۵ درصد، ۵/۳ درصد، ۱/۹ درصد و ۱/۵ درصد نسبت به سال ۱۴۰۰ کاهش یافته است. از طرف دیگر در سال ۱۴۰۱ ارزش واردات کالا از شش کشور پاکستان، هند، چین، ترکیه، امارات و آلمان به ترتیب ۱۷۰/۱ درصد، ۸۰/۰ درصد، ۲۳/۶ درصد، ۱۵/۲ درصد، ۱۱/۳ درصد و ۴/۹ درصد نسبت به سال ۱۴۰۰ افزایش یافته است.

از طرف دیگر، واردات کالا در سال ۱۴۰۱ از نظر ارزشی ۱۲/۶ درصد افزایش و از نظر وزنی ۹/۷ درصد کاهش نسبت به سال ۱۴۰۰ را نشان می‌دهد. عمده واردات کالای کشور از نظر ارزشی به ترتیب از کشورهای امارات متحده عربی (۱۸/۴ میلیارد دلار و سهم ۳۰/۸ درصدی از کل واردات کالا)، چین (۱۵/۷ میلیارد دلار و سهم ۲۶/۴ درصدی از کل واردات کالا)، ترکیه (۶/۱ میلیارد دلار و سهم ۱۰/۲ درصدی از کل واردات کالا)، هند (۲/۸ میلیارد دلار و سهم ۴/۸ درصدی از کل واردات کالا) و آلمان (۲/۰ میلیارد دلار و سهم ۳/۴ درصدی از کل واردات کالا) انجام گرفته است. پنج کشور مذکور در مجموع حدود ۷۵/۶ درصد از ارزش واردات کشور را در سال

جدول ۲۱. ارزش واردات، سهم از کل ارزش واردات و رشد ارزش واردات کالای ایران از بزرگترین کشورهای منشأ واردات در سال ۱۴۰۱*

عنوان/کشور	امارات	چین	ترکیه	هند	آلمان	روسیه	سوئیس	انگلستان	هلند	پاکستان
ارزش واردات (میلیارد دلار)	۱۸/۴	۱۵/۷	۶/۱	۲/۸	۲/۰	۱/۶	۱/۲	۱/۱	۰/۹	۰/۸
رشد ارزش واردات نسبت به سال ۱۴۰۰ (درصد)	۱۱/۳	۲۳/۶	۱۵/۲	۸۰/۰	۴/۹	-۵/۳	-۲۱/۵	-۱/۵	-۱/۹	۱۷۰/۱
سهم از کل ارزش واردات (درصد)	۳۰/۸	۲۶/۴	۱۰/۲	۴/۸	۳/۴	۲/۶	۲/۰	۱/۹	۱/۵	۱/۴

ماخذ: گمرک ایران، آمار مقدماتی تجارت خارجی ایران در سال ۱۴۰۱
* بدون احتساب نفت و تجارت چمدانی

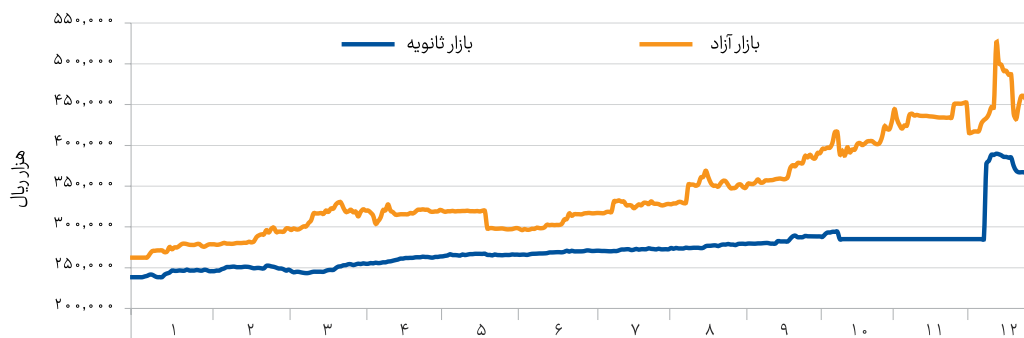
۵. بازار ارز

قیمت دلار آمریکا در برابر ریال ایران در بازار آزاد که در ابتدای سال ۱۴۰۱ معادل ۲۶۲/۳ هزار ریال بود، تا نیمه دوم خردادماه ۱۴۰۱ با روند صعودی مستمر به سطح ۳۳۰٪ هزار ریال رسید. پس از این تاریخ، این نرخ اندکی کاهش یافت تا در ۳ شهریورماه به ۲۹۶/۱ هزار ریال برسد و سپس دوباره در مدار صعود قرار گیرد. به این ترتیب قیمت دلار آمریکا در برابر ریال ایران در بازار آزاد به حدود ۳۸۰ هزار ریال در ۲۳ آذرماه رسید و در این تاریخ فرد جدیدی جایگزین معاون ارزی بانک مرکزی شد. اما قیمت دلار آمریکا در برابر ریال ایران به پیشروی خود ادامه داد و در ۸ دیماه به حدود ۴۲۰ هزار ریال رسید. در این تاریخ رئیس کل بانک مرکزی تغییر کرد و متعاقبا در روزهای بعد تغییراتی در سیاست‌های ارزی به وقوع پیوست که نه تنها به کنترل بازار ارز کمک نکردند، بلکه به تشدید روند صعودی قیمت دلار دامن زدند.

مواد اولیه و ماشین‌آلات خبر داد و وعده داد که بازار مبادله ارز و طلا برای سایر نیازهای ارزی راه‌اندازی خواهد شد. به این ترتیب، در عمل نرخ جدید ۲۸۵ هزار ریال به ازای هر دلار جایگزین نرخ رسمی ۴۲ هزار ریال به ازای هر دلار شد. بازار متشکل معاملات ارزی نیز که پیشتر صرفا برای معاملات اسکناس مورد استفاده قرار می‌گرفت، با انجام اصلاحاتی به مرکز مبادله ارز و طلا ایران تبدیل شد تا علاوه بر اسکناس ارزی، حواله ارزی و طلا نیز در آن مبادله شود که تقریبا شبیه آن چیزی است که پیش از آن بازار دوم نامیده می‌شد. این تغییرات البته تاثیری بر کنترل نرخ ارز در بازار آزاد نداشت و به ویژه از اوایل اسفندماه نرخ اسکناس دلار در برابر ریال ایران در بازار آزاد با تشدید روند صعودی مواجه شد و مجددا از نرخ اسکناس دلار در مرکز مبادله ارز و طلا فاصله گرفت. در واکنش به این شکاف، بانک مرکزی برای چند روز فروش سهمیه ارزی ۵ هزار یورو در سال برای اشخاص حقیقی را متوقف کرد و سپس اجازه داد فروش آن با نرخ اعلامی صرافی ملی ایران (بالتر از نرخ قبلی) مجددا در دستور کار قرار گیرد. هیچ کدام از این اقدامات تاثیری بر کنترل بازار آزاد ارز نداشت و حتی در بازار غیررسمی، نرخ هر دلار آمریکا در برابر ریال ایران برای مدتی به بالاتر از ۶۰۰ هزار ریال رسید. توقف مذاکرات هسته‌ای، گسترش نااطمینانی، ناآرامی‌های اجتماعی و البته افزایش نرخ تورم، از جمله علل این افزایش نرخ ارز بودند. در نهایت همزمان با اعلام خبر توافق سیاسی ایران و عربستان در روزهای پایانی سال ۱۴۰۱، بازار آزاد ارز اندکی آرام گرفت تا نرخ هر دلار آمریکا در روز پایانی سال معادل ۴۷۲/۱ هزار ریال باشد. به طور متوسط نرخ دلار آمریکا در برابر ریال ایران در بازار آزاد در سال ۱۴۰۱ حدود ۳۲/۲ درصد بیشتر از متوسط این نرخ در سال ۱۴۰۰ بود. البته این نرخ در زمستان سال ۱۴۰۱ به طور متوسط رشد ۶۱/۱ درصدی را نسبت به فصل مشابه سال قبل از آن تجربه کرد و حتی برخی از داده‌های غیررسمی این رشد را بیشتر از این نشان می‌دهند. این نرخ نسبت به فصل پاییز سال ۱۴۰۱ نیز رشد فصلی قابل توجه ۲۴/۶ درصدی را نشان می‌دهد. نمودار ۵ نرخ برابری دلار آمریکا بر حسب ریال را در سال ۱۴۰۱ در بازار آزاد و بازار دوم نشان می‌دهد.

از ابتدای سال ۱۴۰۱ اعلام شد که سیاست تخصیص ارز با نرخ رسمی ۴۲ هزار ریال به ازای هر دلار آمریکا متوقف خواهد شد و متعاقبا تخصیص ارز با این نرخ برای واردات کالاهای اساسی بسیار محدود شد. به این ترتیب منابع بیشتری برای تخصیص در بازار دوم یا همان سامانه نیما آزاد شد و البته افزایش درآمدهای نفتی دولت نیز به این مهم کمک کرد. اما با کنترل دستوری نرخ در بازار دوم به لطف درآمدهای ارزی نفتی، شکاف بازار آزاد و بازار دوم رو به فزونی گذاشت، به نحوی که در زمان انتخاب رئیس کل جدید، این شکاف بیش از ۴۰ درصد بود. اما رئیس کل جدید بانک مرکزی بدون توجه به این شکاف و با هدف قطع ارتباط کالا با بازار آزاد ارز، اعلام کرد که برای حداقل یک سال نرخ دلار را در ۲۸۵ هزار ریال تثبیت خواهد کرد که حتی حدود ۸ هزار ریال پایین‌تر از نرخ روز سامانه نیما بود. طبیعتا با هدف قطع ارتباط بازار کالا و بازار آزاد ارز قرار بود که تمام نیازهای کالایی با این نرخ تامین شود. اما نتیجه این سیاست افزایش قابل توجه تقاضا در بازار دوم بود و البته شکاف بین بازار آزاد و بازار دوم رو به افزایش گذاشت. چند روز پس از ابلاغ برنامه جدید و با توجه به عدم تامین همه نیازهای ارزی در بازار دوم، بانک مرکزی خبر از تخصیص ۱/۵ میلیارد دلار ارز با نرخ ترجیحی برای واردات کالاهای اساسی داد و ادعا کرد که این تخصیص ارز منجر به کاهش تقاضا در سامانه نیما و افزایش تامین ارز برای سایر تقاضاهای وارداتی خواهد شد، در حالی که عملا به همین میزان، قدرت عرضه ارز توسط بانک مرکزی در سامانه نیما کاهش یافته بود. با گذشت زمان همچنان نرخ دلار آمریکا در برابر ریال ایران در بازار آزاد بالا می‌رفت و با تثبیت نرخ در بازار دوم، شکاف بین دو بازار در تاریخ دوم بهمن‌ماه به حدود ۵۸ درصد رسید. در این تاریخ بانک مرکزی اعلام کرد که سهمیه دریافت ارز برای اشخاص حقیقی بالای ۱۸ سال را از ۲ هزار یورو در سال به ۵ هزار یورو در سال افزایش خواهد داد. با اجرای این سیاست اگرچه نرخ اسکناس دلار در بازار متشکل ارزی افزایش یافت تا به بازار آزاد نزدیک شود، اما اثر چندانی بر کنترل نرخ‌های ارز در بازار آزاد نداشت. به موازات، رئیس کل بانک مرکزی از محدودیت تامین ارز در سامانه نیما صرفا برای واردات کالاهای اساسی،

نمودار ۵. نرخ برابری دلار آمریکا بر حسب ریال در بازارهای آزاد (اسکناس) و ثانویه (حواله) در سال ۱۴۰۱

ماخذ: شبکه اطلاع رسانی طلا، سکه و ارز؛ پایگاه اینترنتی <https://www.sanarate.ir>

بازرگانی یکبار مصرف و بهره‌گیری از استثنائات تجاری را در دستور کار خود قرار دهند، و یا با عدم بازگشت ارز حاصل از صادرات، با جرایم نقدی و کیفی این آیین‌نامه روبه‌رو شوند. در واقع در نظام ارزی چند نرخ کنونی ایران، علاوه بر معضلاتی از قبیل توزیع رانت، انگیزه صادرکنندگان خرد برای صادرات بیشتر محصولات به چالش کشیده شده و از سوی دیگر، انگیزه ارتکاب جرم افزایش می‌یابد.

طبق گزارش بانک مرکزی، از سال ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۱ بانک مرکزی برای تثبیت نرخ ارز در بازار آزاد، ۵۷ میلیارد دلار ارز با نرخ‌های پایین‌تر از بازار آزاد عرضه کرده است. این تزریق ارز در فاصله سال‌های ۱۳۸۲ تا ۱۳۹۶ حدود ۲۸۴ میلیارد دلار بوده است. نتیجه این اقدام تنها جلوگیری از افزایش تدریجی نرخ ارز و به جای آن، بروز جهش‌های ارزی بود. در این فرآیند البته منابع ارزشمند ارزی به جای تبدیل شدن به ذخایر خارجی و توسعه سرمایه‌گذاری و زیرساخت، به صورت رانت بین عده‌ای خاص توزیع شد. به عبارت دیگر، سیاست‌گذار باید این واقعیت که نرخ ارز متأثر از متغیرهای کلان اقتصادی است و این متغیرها در حال حاضر همگی فشار افزایشی بر نرخ ارز وارد می‌کنند را بپذیرد و برای کنترل بازار ارز، به جای ارزپاشی، دستور و اقدامات امنیتی، به فکر اصلاح شرایط کلان اقتصادی باشد.

در مجموع در سال ۱۴۰۱ بازار ارز شاهد نوسان بیشتری نسبت به سال قبل از آن بود، کما این که در کنار افزایش ۱۶/۴ واحد درصدی رشد متوسط نرخ اسکناس دلار آمریکا در بازار آزاد در برابر ریال، انحراف معیار نرخ دلار آمریکا در برابر ریال ایران در بازار آزاد در سال ۱۴۰۱ معادل ۲۰/۷ درصد در مقایسه با سال قبل از آن افزایش یافت. ضریب تغییرات این متغیر نیز که از تقسیم انحراف معیار بر میانگین به دست می‌آید، افزایش ۱۲۸/۲ درصدی را در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ تجربه کرد. جدول ۲۲ جزئیات نرخ اسمی دلار آمریکا در برابر ریال ایران را در بازار آزاد در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

در برهه‌هایی از نیمه دوم سال ۱۳۹۹ و برهه‌هایی از ابتدای سال ۱۴۰۰، نه تنها اختلاف بین نرخ اسکناس دلار آمریکا در بازار آزاد و نرخ حواله این ارز در بازار دوم از بین رفت، بلکه حتی صادرکنندگان خرد توانستند بالاتر از نرخ غیررسمی، ارز صادراتی خود را به فروش رسانند. در طول سال ۱۴۰۰ و نیمه نخست سال ۱۴۰۱ نیز شکاف بین این دو نرخ، ثابت نسبی داشت و نوسان اندکی در محدوده ۲۰ درصد را تجربه کرد. اما از نیمه دوم سال ۱۴۰۱، این شکاف رو به افزایش گذاشت تا جایی که در اوایل اسفند ۱۴۰۱ نرخ دلار در بازار آزاد حدود دو برابر نرخ بازار دوم شد.

در مجموع در سال ۱۴۰۱ به طور متوسط نرخ اسکناس دلار آمریکا در بازار آزاد حدود ۲۵/۲ درصد بیشتر از متوسط نرخ حواله این ارز در بازار دوم بود، در حالی که در سال ۱۴۰۰ اختلاف بین دو نرخ ارز مذکور به طور متوسط حدود ۱۲/۸ درصد ثبت شد. از طرف دیگر، طبق آیین‌نامه اجرایی یکی از بندهای قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مورخ ۲۵ آبان ۱۴۰۱، صادرکنندگان محصولات پتروشیمی، فولادی و فرآورده‌های نفتی (این محصولات سهم قابل توجهی در صادرات غیرنفتی کشور دارند) مکلف شدند تمامی ارز حاصل از صادرات خود را در سامانه نیما عرضه کنند. البته صادرکنندگان عمده (مانند صنایع پتروشیمی و فولاد) مواد اولیه (خوراک) به نرخ یارانه‌ای از دولت دریافت می‌کنند، در حالی که دیگر صادرکنندگان از این امکان برخوردار نیستند. با توجه به این که بیش از ۸۰ درصد عرضه ارز در سامانه نیما مربوط به صادرکنندگان عمده است، سقف دستوری در این سامانه تعیین کننده نرخ تعادلی ارز است. در سال ۱۴۰۱ با افزایش درآمدهای نفتی دولت و افزایش صادرات شرکت‌های پتروشیمی و فولادی، عرضه صادرکنندگان عمده و بانک مرکزی در بازار دوم افزایش یافت تا صادرکنندگان خرد بیش از پیش برای فروش ارز خود به نرخ‌های بالاتر دچار چالش شوند. این مشکل موجب شده تا این صادرکنندگان برای فرار از سقف دستوری و تعهد صادراتی، روش‌هایی از قبیل کم‌اظهاری در صادرات، فروش اظهارنامه صادراتی با نرخ‌های بالاتر برای تامین ارز مورد نیاز دیگران، سوء استفاده از کارت‌های

جدول ۲۲. نرخ اسمی دلار آمریکا در بازار آزاد در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۱ - ریال

درصد تغییر ۱۴۰۱ به ۱۴۰۰	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	
۳۲/۲	۳۱,۸۳۸	۳۲,۷۸۵	۳۴,۴۸۴	۳۶,۴۸۷	۴۰,۵۵۲	۱۰۳,۸۷۵	۱۲۸,۲۱۴	۲۲۴,۵۰۶	۲۵۹,۸۷۴	۳۴۳,۵۳۶	میانگین
۸۰/۳	۳۶,۸۲۷	۳۵,۷۰۰	۳۷,۳۰۰	۴۱,۴۵۰	۴۸,۷۷۰	۱۸۹,۰۰۰	۱۵۷,۴۵۰	۳۱۸,۵۶۰	۲۹۱,۲۰۰	۵۲۵,۰۰۰	حداکثر
۲۷/۱	۲۸,۹۵۰	۳۰,۳۵۴	۳۲,۱۰۰	۳۴,۴۰۰	۳۷,۲۲۰	۴۲,۰۰۰	۱۱۱,۰۰۰	۱۴۸,۹۶۰	۲۰۶,۳۷۰	۲۶۲,۳۰۰	حداقل
۲۰/۱۷	۲,۳۴۶	۱,۳۵۱	۱,۳۳۵	۱,۶۶۲	۳,۳۵۱	۳۰,۷۰۱	۱۱,۷۹۸	۴۳,۵۵۲	۱۸,۹۱۸	۵۷,۰۶۸	انحراف معیار
۱۲۸/۲	۰/۰۷	۰/۰۴	۰/۰۴	۰/۰۵	۰/۰۸	۰/۳۰	۰/۰۹	۰/۱۹	۰/۰۷	۰/۱۷	ضریب تغییرات

ماخذ: شبکه اطلاع رسانی طلا، سکه و ارز تهران؛ محاسبات تحقیق

۶. بخش پولی و اعتباری

۶-۱. کل‌های پولی

به ثبات ارزش پول ملی، سرعت گردش پول در اقتصاد افزایش می‌یابد و متعاقباً بانک‌ها برای تسویه تراکنش‌های بین خود، به ذخایر بیشتری نزد بانک مرکزی احتیاج خواهند داشت. افزایش ذخایر بانک‌ها نزد بانک مرکزی به معنی افزایش پایه پولی است. داده‌های رسمی منتشرشده از متغیرهای دو طرف رابطه مقداری پول (رشد پول، رشد تولید ناخالص داخلی و نرخ تورم) نیز از افزایش سرعت گردش پول حکایت دارند.

بر اساس انتشار رسمی ترانزنامه سیستم بانکی، پایه پولی به حدود ۸,۶۰۰ هزار میلیارد ریال و حجم نقدینگی به حدود ۶۳,۳۷۷ هزار میلیارد ریال در پایان سال ۱۴۰۱ رسید. جدول ۲۳ جزئیات پایه پولی و نقدینگی را بر حسب اجزای تشکیل‌دهنده (مصارف) به تصویر می‌کشد و جدول ۲۴ حاوی همین اطلاعات بر حسب عوامل موثر بر عرضه (منابع) است.

سیاست پولی، سیاست اقتصادی است که به منظور مدیریت اندازه و رشد عرضه پول در یک اقتصاد اعمال می‌شود و ابزار قدرتمندی در راستای تنظیم متغیرهای کلان اقتصادی همچون تورم و بیکاری است. نتیجه سیاست پولی را می‌توان در متغیرهایی از جمله رشد پایه پولی و نقدینگی دید و لذا پایش دقیق این متغیرها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. با این حال معمولاً انتشار آمارهای پولی از سوی بانک مرکزی با مقداری وقفه مواجه است.

گزارش بانک مرکزی از رشد قابل توجه ۴۲/۴ درصدی پایه پولی و رشد ۳۱/۱ درصدی نقدینگی در انتهای سال ۱۴۰۱ نسبت به انتهای سال قبل از آن حکایت دارد. رشد بیشتر پایه پولی نسبت به نقدینگی می‌تواند نشانه‌ای از بروز پدیده پول داغ در اقتصاد ایران باشد. به عبارت دیگر با کاهش اعتماد

جدول ۲۳. جزئیات نقدینگی و پایه پولی بر حسب اجزای تشکیل‌دهنده - هزار میلیارد ریال - درصد

عنوان/سال	مانده در پایان دوره			رشد ۱۴۰۱ به ۱۴۰۰	رشد ۱۴۰۰ به ۱۳۹۹	سهم اجزا از رشد سالانه نقدینگی در پایان ۱۴۰۱	سهم مانده اجزا از مانده نقدینگی در پایان ۱۴۰۱	سهم مانده اجزا از سهم مانده اجزا از
	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱					
نقدینگی	۳۴,۷۶۱/۷	۴۸,۳۲۴/۴	۶۳,۳۷۶/۸	۳۱/۱	۳۹/۰	۳۱/۱	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰
پول	۶,۹۰۹/۶	۹,۸۶۵/۸	۱۶,۲۹۶/۹	۶۵/۲	۴۲/۸	۱۳/۳	۲۵/۷	۲۰/۴
اسکناس و مسکوک در دست اشخاص	۷۳۵/۰	۸۶۴/۳	۱,۲۲۶/۱	۴۱/۹	۱۷/۶	۰/۷	۱/۹	۱/۸
سپرده های دیداری	۶,۱۷۴/۶	۹,۰۰۱/۵	۱۵,۰۷۰/۸	۶۷/۴	۴۵/۸	۱۲/۶	۲۳/۸	۱۸/۶
شبه پول	۲۷,۸۵۲/۱	۳۸,۴۵۸/۶	۴۷,۰۷۹/۹	۲۲/۴	۳۸/۱	۱۷/۸	۷۴/۳	۷۹/۶
قرض الحسنه پس انداز	۲,۲۶۸/۲	۳,۲۶۱/۷	۵,۴۹۷/۳	۶۸/۵	۴۳/۸	۴/۶	۸/۷	۶/۷
سرمایه‌گذاری مدت‌دار	۲۴,۹۴۵/۰	۳۳,۹۸۹/۵	۳۹,۹۵۳/۲	۱۷/۵	۳۶/۳	۱۲/۳	۶۳/۰	۷۰/۳
کوتاه‌مدت	۱۰,۱۴۹/۲	۱۳,۶۳۴/۷	۱۵,۹۳۱/۳	۱۶/۸	۳۴/۳	۴/۸	۲۵/۱	۲۸/۲
بلندمدت	۱۴,۷۹۵/۸	۲۰,۳۵۴/۸	۲۴,۰۲۱/۹	۱۸/۰	۳۷/۶	۷/۶	۳۷/۹	۴۲/۱
یک ساله	۱۱,۰۰۱/۴	۱۰,۶۸۷/۵	۱۴,۷۳۹/۵	۳۷/۹	-۲/۹	۸/۴	۲۳/۳	۲۲/۱
دو ساله	۳,۷۲۷/۳	۹,۶۰۲/۱	۶,۸۶۸/۳	-۲۸/۵	۱۵۷/۶	-۵/۷	۱۰/۸	۱۹/۹
سه ساله	۰/۳	۰/۱	۲,۳۴۶/۸	-	-۶۶/۷	۴/۹	۳/۷	۰/۰
چهار ساله	۴/۰	۳/۷	۳/۶	-۲/۷	-۷/۵	۰/۰	۰/۰	۰/۰
پنج ساله	۶۲/۸	۶۱/۴	۶۳/۷	۳/۷	-۲/۲	۰/۰	۰/۱	۰/۱
متفرقه	۶۳۸/۹	۱,۲۰۷/۴	۱,۶۲۹/۴	۳۵/۰	۸۹/۰	۰/۹	۲/۶	۲/۵
عنوان/سال	مانده در پایان دوره			رشد ۱۴۰۱ به ۱۴۰۰	رشد ۱۴۰۰ به ۱۳۹۹	سهم اجزا از رشد سالانه پایه پولی در پایان ۱۴۰۱	سهم مانده اجزا از سهم مانده پایه پولی در پایان ۱۴۰۱	سهم مانده اجزا از سهم مانده پایه پولی در
پایه پولی	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱					
اسکناس و مسکوک در جریان	۸,۰۲۶	۹۷۵/۴	۱,۴۱۹/۹	۴۵/۶	۲۱/۵	۷/۴	۱۶/۵	۱۶/۱
سپرده‌های بانک‌ها و موسسات اعتباری نزد بانک مرکزی	۳,۷۸۶/۳	۵,۰۶۴/۳	۷,۱۸۰/۰	۴۱/۸	۳۳/۸	۳۵/۰	۸۳/۵	۸۳/۹

ماخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزیده آمارهای اقتصادی

جدول ۲۴. جزئیات نقدینگی و پایه پولی بر حسب عوامل موثر بر عرضه - هزار میلیارد ریال - درصد

عنوان/سال	مانده در پایان دوره			رشد ۱۴۰۱ به ۱۴۰۰	رشد ۱۴۰۰ به ۱۳۹۹	سهام اجزا از رشد سالانه نقدینگی در پایان ۱۴۰۱	سهام مانده اجزا از مانده نقدینگی در پایان ۱۴۰۱	سهام مانده اجزا از مانده نقدینگی در پایان ۱۴۰۰
	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹					
نقدینگی	۶۳,۳۷۶/۸	۴۸,۳۲۴/۴	۳۴,۷۶۱/۷	۳۱/۱	۳۹/۰	۳۱/۱	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰
خالص دارایی‌های خارجی	۱۰,۱۲۵/۲	۸,۴۳۸/۰	۵,۸۷۷/۵	۲۰/۰	۴۳/۶	۳/۵	۱۶/۰	۱۷/۵
بانک مرکزی	۶,۸۲۴/۳	۵,۶۸۲/۰	۴,۷۰۳/۷	۲۰/۱	۲۰/۸	۲/۴	۱۰/۸	۱۱/۸
بانک‌ها و موسسات اعتباری	۳,۳۰۰/۹	۲,۷۵۶/۰	۱,۱۷۳/۸	۱۹/۸	۱۳۴/۸	۱/۱	۵/۲	۵/۷
خالص دارایی‌های داخلی	۵۳,۲۵۱/۶	۳۹,۸۸۶/۴	۲۸,۸۸۴/۲	۳۳/۵	۳۸/۱	۲۷/۷	۸۴/۰	۸۲/۵
مطالبات داخلی	۴۹,۳۷۳/۰	۳۴,۸۷۱/۳	۲۴,۵۶۶/۵	۴۱/۶	۴۱/۹	۳۰/۰	۷۷/۹	۷۲/۲
خالص مطالبات از بخش دولتی	۵,۴۷۵/۵	۳,۴۲۴/۶	۳,۵۵۲/۸	۵۹/۹	-۳/۶	۴/۲	۸/۶	۷/۱
خالص مطالبات از دولت	۴,۲۸۸/۰	۲,۸۲۱/۱	۳,۱۳۷/۷	۵۲/۰	-۱۰/۱	۳/۰	۶/۸	۵/۸
بانک مرکزی	-۲,۷۴۵/۹	-۱,۲۵۸/۶	-۴۹۵/۵	۱۱۸/۲	۱۵۴/۰	-۳/۱	-۴/۳	-۲/۶
بانک‌ها و موسسات اعتباری	۷,۰۳۳/۹	۴,۰۷۹/۷	۳,۶۳۳/۲	۷۲/۴	۱۲/۳	۶/۱	۱۱/۱	۸/۴
خالص مطالبات از موسسات و شرکت‌های دولتی	۱,۱۸۷/۵	۶۰۳/۵	۴۱۵/۱	۹۶/۸	۴۵/۴	۱/۲	۱/۹	۱/۲
بانک مرکزی	۷۶۰/۱	۳۷۶/۲	۲۷۰/۷	۱۰۲/۰	۳۹/۰	۰/۸	۱/۲	۰/۸
بانک‌ها و موسسات اعتباری	۴۲۷/۴	۲۲۷/۳	۱۴۴/۴	۸۸/۰	۵۷/۴	۰/۴	۰/۷	۰/۵
مطالبات از بخش غیردولتی	۴۳,۸۹۷/۵	۳۱,۴۴۶/۷	۲۱,۰۱۳/۷	۳۹/۶	۴۹/۶	۲۵/۸	۶۹/۳	۶۵/۱
خالص سایر اقلام	۳,۸۷۸/۶	۵,۰۱۵/۱	۴,۳۱۷/۷	-۲۲/۷	۱۶/۲	-۲/۴	۶/۱	۱۰/۴
عنوان/سال	مانده در پایان دوره			رشد ۱۴۰۱ به ۱۴۰۰	رشد ۱۴۰۰ به ۱۳۹۹	سهام اجزا از رشد سالانه پایه پولی در پایان ۱۴۰۱	سهام مانده اجزا از مانده پایه پولی در پایان ۱۴۰۱	سهام مانده اجزا از مانده پایه پولی در پایان ۱۴۰۰
۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹						
پایه پولی	۸,۵۹۹/۹	۶,۰۳۹/۷	۴,۵۸۸/۹	۴۲/۴	۳۱/۶	۴۲/۴	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰
خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی	۶,۸۲۴/۳	۵,۶۸۲/۰	۴,۷۰۳/۷	۲۰/۱	۲۰/۸	۱۸/۹	۷۹/۴	۹۴/۱
خالص مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی	-۱,۹۸۵/۸	-۸۸۲/۴	-۲۲۴/۸	۱۲۵/۰	۲۹۲/۵	-۱۸/۳	-۲۳/۱	-۱۴/۶
مطالبات بانک مرکزی از بانک‌ها	۳,۹۱۲/۴	۱,۴۶۳/۴	۱,۱۷۱/۴	۱۶۷/۴	۲۴/۹	۴۰/۵	۴۵/۵	۲۴/۲
خالص سایر اقلام	-۱۵۱/۰	-۲۲۳/۳	-۱,۰۶۱/۴	-۳۲/۴	-۷۹/۰	۱/۲	-۱/۸	-۳/۷
مانده اجرای عملیات سیاست پولی*	۹۸۸/۴	۱,۰۱۲/۹	۳۳۳/۲	-۲/۴	۲۰۴/۰	-۰/۴	۱۱/۵	۱۶/۸

ماخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزیده آمارهای اقتصادی
* شامل خرید قطعی و خالص توافقات با خرید اوراق مالی اسلامی دولتی

و کم‌ارزش شدن پول ملی، مردم تمایل کمتری به نگهداری سپرده‌های مدت‌دار بانکی داشته‌اند، به ویژه این که نرخ بهره واقعی پرداختی به سپرده‌های مدت‌دار بانکی در این دوره به شدت منفی بوده است. همین مسئله به تورم دامن زده و منفعل بودن سیاست‌گذار پولی در افزایش نرخ بهره، این چرخه را تشدید خواهد کرد.

از طرف دیگر، با توجه به احیای سپرده‌های سه ساله در سال ۱۴۰۱ و شکاف حدود ۲/۰ واحد درصدی نرخ سود این سپرده‌ها و سپرده‌های یک ساله، در پایان سال ۱۴۰۱ سهم حدوداً ۳/۷ درصدی از کل نقدینگی به این سپرده‌ها اختصاص یافت. شایان ذکر است که تا ابتدای بهمن‌ماه سال ۱۴۰۱ حداکثر نرخ سود برای سپرده‌های دو ساله معادل ۱۸ درصد از سوی شورای پول و اعتبار تعیین شده بود که از ۱۱ بهمن ماه این سال به این سو حداکثر نرخ سود سپرده به ۲۲/۵ درصد برای

ترازنامه سیستم بانکی از رشد قابل توجه ۶۵/۲ درصدی حجم پول (شامل اسکناس و مسکوک در دست اشخاص و سپرده‌های دیداری) و رشد ۲۲/۴ درصدی شبه پول (سپرده‌های غیردیداری و مدت‌دار) در طول سال ۱۴۰۱ حکایت دارد. به این ترتیب سهم پول از نقدینگی با رشد ۵/۳ واحد درصدی در طول یک سال، به ۲۵/۷ درصد رسیده و در مقابل سهم شبه پول به ۷۴/۳ درصد فرورفتاده است. سهم پول از نقدینگی در انتهای سال ۱۳۹۶ تنها ۱۲/۷ درصد بود. بازدهی بالاتر بازارهای موازی بازار پول (همچون بازار سرمایه و بازار ارز و طلا) در سال‌های اخیر باعث شده است که افراد انگیزه کمتری برای نگهداری سپرده‌های بلندمدت بانکی (شبه پول) داشته باشند و منابع مالی خود را با نقدشوندگی بالاتری نگه دارند تا در زمان لازم به راحتی بتوانند در بازارهای دیگر به خرید و فروش بپردازند. همین امر موجب قدرت تورمزایی بیشتر نقدینگی می‌شود. به عبارت دیگر با بروز پدیده پول داغ در اقتصاد ایران

سپرده‌های سه ساله تغییر کرد. در بخشنامه جدید نرخ سود سپرده‌های دو ساله معادل ۲۱/۵ درصد، سپرده‌های یک ساله معادل ۲۰/۵ درصد، سپرده‌های شش ماهه معادل ۱۷ درصد، سپرده‌های سه ماهه معادل ۱۲ درصد و سپرده‌های عادی معادل ۵ درصد مقرر شد.

براساس آمار پایه پولی استخراج شده از ترانزنامه بانک مرکزی، در سمت مصارف رشد ۴۱/۸ درصدی ذخایر بانکها نزد بانک مرکزی عامل اصلی رشد ۴۲/۴ درصدی پایه پولی در سال ۱۴۰۱ بوده است.

در سمت منابع نیز مهمترین عوامل رشد پایه پولی در این مدت به ترتیب شامل رشد مطالبات بانک مرکزی از بانکها با سهم از رشد ۴۰/۵ واحد درصدی، رشد خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی (عمدتا متاثر از استفاده دولت از منابع غیرقابل دسترسی صندوق توسعه ملی و تسعیر منابع ارزی با نرخ برابری بالاتر) با سهم از رشد ۱۸/۹ واحد درصدی و خالص سایر اقلام با سهم از رشد ۱/۲ واحد درصدی بوده‌اند. از طرفی، خالص مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی با سهم از رشد منفی ۱۸/۳ واحد درصدی، اثر کاهشی بر رشد پایه پولی داشته است.

برای رشد مطالبات بانک مرکزی از بانکها که عامل مسلط رشد پایه پولی در این دوره بوده، به طور کلی می‌توان به سه دلیل عمده اشاره

کرد. در وهله اول باید به رشد تسهیلات تکلیفی و فشار به ترانزنامه بانکها از سوی دولت اشاره کرد. اما فشار به ترانزنامه بانکها از سوی دولت تنها به تسهیلات تکلیفی مربوط نبوده است، بلکه حجم خالص خرید اوراق بدهی از سوی بانکها در سال ۱۴۰۱ قابل توجه بوده است (حدود ۱,۲۱۴ هزار میلیارد ریال). در عین حال، با تامین مالی بخشی از کسری بودجه دولت از محل منابع شرکت‌های دولتی، بدهی شرکت‌های دولتی به بانکها رشد ۸۹/۷ درصدی را در سال ۱۴۰۱ تجربه کرده است. به این ترتیب بار تامین بخشی از کسری بودجه دولت به صورت غیرمستقیم بر دوش شبکه بانکی افتاده است. نکته آخر هم به سیاست بانک مرکزی برای کنترل رشد ترانزنامه بانکها مربوط می‌شود. با اجبار بانکها به کنترل ماهانه رشد ترانزنامه خود، اگر بانکی این سقف رشد ترانزنامه را رعایت نکند، با جریمه افزایش سپرده قانونی مواجه خواهد شد و اگر در موعد مقرر این افزایش سپرده قانونی را تامین نکند، مبلغ مذکور به عنوان اضافه برداشت آن بانک از بانک مرکزی لحاظ خواهد شد که نتیجه آن، افزایش بدهی بانک به بانک مرکزی است.

به موازات این تحولات، ضریب فزاینده پولی که از ۷/۵۸ واحد در سال ۱۳۹۹ به ۸/۰ واحد در سال ۱۴۰۰ افزایش یافته بود، مجدداً در سال ۱۴۰۱ با روندی نزولی به سطح ۷/۳۷ واحد فرورفتاده است..

۲-۶. منابع و مصارف بانکی

مجموع دارایی‌های (بدهی‌های) بانکها و موسسات اعتباری بدون محاسبه اقلام زیر خط در پایان سال ۱۴۰۱ به ۱۱۰,۹۳۰/۶ هزار میلیارد ریال رسید که نسبت به پایان سال ۱۴۰۰ رشد ۳۷/۴ درصدی را نشان می‌دهد. بخش عمده این دارایی‌ها (بدهی‌ها) با سهم ۶۲/۲ درصدی مربوط به بانک‌های غیردولتی و موسسات اعتباری غیربانکی بوده و مابقی آن متعلق به بانک‌های تجاری دولتی (با سهم ۲۳/۶ درصدی) و تخصصی دولتی (با سهم ۱۴/۲ درصدی) است. شایان ذکر است که بانک‌های دولتی خصوصی شده که مدیریت دولتی همچنان در آنها پررنگ است، در دسته بندی بانک‌های غیردولتی قرار گرفته‌اند. بیشترین سهم از مانده دارایی‌های بانکها و موسسات اعتباری غیربانکی به بدهی بخش غیردولتی به آنها (مانده تسهیلات) اختصاص داشته که ۴۵/۹ درصد دارایی بانکها را تشکیل می‌دهد و در طول سال ۱۴۰۱ معادل ۴۲/۴ درصد افزایش یافته است تا سهم ۱۸/۸ واحد درصدی از رشد ۳۷/۴ درصدی دارایی‌های بانکها و موسسات اعتباری داشته باشد. با این حال بالاترین رشد سالانه در سمت دارایی‌های بانکها با ۲۴/۴ درصد به اسکناس و مسکوک اختصاص دارد. سپرده بانکها و موسسات اعتباری نزد بانک مرکزی نیز رشد ۴۱/۸ درصدی را در طول سال ۱۴۰۱ تجربه کرده است. جدای از بحث پول داغ و افزایش نیاز بانکها به ذخایر برای تسویه ترانزنامه‌ها، سیاست کنترل ترانزنامه بانکها نیز در این افزایش سپرده بانکها نزد بانک مرکزی موثر بوده است. رشد دارایی‌های

خارجی بانکها در این مدت تنها ۲۵/۰ درصد و عمدتاً ناشی از تغییر نرخ تسعیر و رشد قیمت این دارایی‌ها بوده است.

در سمت بدهی‌ها نیز بزرگترین جزء (با سهم ۵۶/۰ درصدی) مربوط به سپرده‌های بخش غیردولتی است که در طول سال ۱۴۰۱ رشد ۳۱/۰ درصدی داشته است. علاوه بر این، وام‌ها و سپرده‌های ارزی با سهم ۱۵/۴ درصدی از کل بدهی‌ها، رشد ۲۶/۱ درصدی را نسبت به پایان سال ۱۴۰۰ ثبت کرده است. در این میان سپرده‌ها و وجوه بخش دولتی نزد بانکها در طول سال ۱۴۰۱ تقریباً بدون تغییر بوده است. از طرفی، حساب سرمایه سیستم بانکی که در طول سال ۱۴۰۰ عمدتاً منفی بود، در سال ۱۴۰۱ سرانجام مثبت شده و به سطح ۲,۳۸۴/۳ هزار میلیارد ریال در پایان سال رسیده است که از بهبود نسبی سودآوری سیستم بانکی و البته افزایش سرمایه دولت در بانک‌های دولتی در دوره مذکور حکایت دارد. با این حال باید توجه داشت که افزایش بدهی بانکها به بانک مرکزی می‌تواند تهدیدی در مسیر این بهبود نسبی باشد. به هر تقدیر همچنان نسبت کفایت سرمایه در سیستم بانکی وضعیت نامطلوبی داشته و نمی‌تواند سلامت نظام بانکی را تأیید کند. جدول ۲۵ خلاصه دارایی‌ها و بدهی‌های بانکها و موسسات اعتباری غیربانکی را به تفکیک دولتی (تجاری و تخصصی) و غیردولتی و غیربانکی در پایان سال ۱۴۰۱ به تصویر می‌کشد.

جدول ۲۵. خلاصه دارایی‌ها و بدهی‌های بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی (مانده در انتهای دوره - هزار میلیارد ریال)

شرح	مانده در پایان دوره			سهم بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی در پایان ۱۴۰۱			درصد تغییر ۱۴۰۱ (کل بانک‌ها و موسسات اعتباری) به ۱۴۰۰
	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	تجاری دولتی	تخصصی دولتی	غیردولتی و غیربانکی	
دارایی‌ها (به غیر از اقلام زیر خط)	۱۱۰,۹۳۰/۶	۸۰,۷۴۶/۶	۵۶,۰۶۱/۱	۲۶,۲۲۱/۰	۱۵,۷۵۴/۶	۶۸,۹۵۵/۰	۳۷/۴
دارایی‌های خارجی	۲۰,۳۳۶/۴	۱۶,۲۶۷/۵	۹,۱۹۲/۸	۲,۹۹۲/۵	۴,۰۵۸/۸	۱۲,۷۳۸/۱	۲۵/۰
اسکناس و مسکوک	۱۹۳/۸	۱۱۱/۱	۶۷/۶	۷۷/۹	۱۷/۶	۹۸/۳	۷۴/۴
سپرده نزد بانک مرکزی	۷,۱۸۰/۰	۵,۰۶۴/۳	۳,۷۸۶/۳	۱,۷۹۹/۷	۴۵۳/۹	۴,۹۲۶/۴	۴۱/۸
بدهی بخش دولتی	۷,۹۳۱/۸	۴,۷۷۱/۸	۴,۱۱۶/۵	۳,۴۸۶/۸	۱,۰۳۵/۴	۳,۴۰۹/۶	۶۶/۲
بدهی بخش غیردولتی	۵۰,۹۳۴/۴	۳۵,۷۵۸/۴	۲۴,۰۶۵/۴	۹,۹۷۶/۹	۷,۲۹۹/۸	۳۳,۶۵۷/۷	۴۲/۴
سایر دارایی‌ها	۲۴,۳۵۴/۲	۱۸,۷۷۳/۵	۱۴,۸۳۲/۵	۷,۸۸۷/۲	۲,۳۴۲/۱	۱۴,۱۲۴/۹	۲۹/۷
بدهی‌ها (به غیر از اقلام زیر خط)	۱۱۰,۹۳۰/۶	۸۰,۷۴۶/۶	۵۶,۰۶۱/۱	۲۶,۲۲۱/۰	۱۵,۷۵۴/۶	۶۸,۹۵۵/۰	۳۷/۴
سپرده‌های بخش غیردولتی	۶۲,۱۵۰/۷	۴۷,۴۶۰/۱	۳۴,۰۲۶/۷	۱۵,۴۵۲/۱	۵,۶۰۹/۳	۴۱,۰۸۹/۳	۳۱/۰
بدهی به بانک مرکزی	۳,۹۱۲/۴	۱,۴۶۲/۷	۱,۱۷۱/۴	۱,۱۱۷/۸	۱,۰۴۷/۶	۱,۷۴۷/۰	۱۶۷/۵
وام‌ها و سپرده‌های بخش دولتی	۴۶۳/۲	۴۶۳/۰	۳۳۶/۵	۲۳۱/۹	۱۷۵/۳	۵۶/۰	۰/۰
حساب سرمایه	۲,۳۸۴/۳	-۱۶۴/۸	-۶۹/۸	۳۴۳/۵	۹۹۸/۶	۱,۰۴۲/۲	-
وام‌ها و سپرده‌های ارزی	۱۷,۰۳۵/۵	۱۳,۵۱۱/۵	۸,۰۱۹/۰	۳,۰۲۰/۰	۳,۹۰۲/۲	۱۰,۱۱۳/۳	۲۶/۱
سایر بدهی‌ها	۲۴,۹۸۴/۵	۱۸,۰۱۴/۱	۱۲,۵۷۷/۳	۶,۰۵۵/۷	۴,۰۲۱/۶	۱۴,۹۰۷/۲	۳۸/۷

ماخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، گزیده آمارهای اقتصادی

در انتهای اسفندماه ۱۴۰۰ به ۸۵/۱ درصد در انتهای اسفند ۱۴۰۱ رسید. علاوه بر این، نسبت ذخیره قانونی در یک سال منتهی به پایان اسفندماه ۱۴۰۱ کاهش اندک داشت و از ۱۰/۰۵ درصد در اسفندماه ۱۴۰۰ به ۹/۸۱ درصد در انتهای اسفندماه ۱۴۰۰ رسید. جدول ۲۶ جزئیات این آمار را نشان می‌دهد.

مانده کل تسهیلات اعطاشده سیستم بانکی در پایان اسفندماه ۱۴۰۱ با ۳۴/۸ درصد رشد نسبت به اسفندماه سال ۱۴۰۰ به ۵۵,۸۳۳/۱ هزار میلیارد ریال رسید. رشد مانده سپرده‌های بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی طی این مدت کمتر از رشد مانده تسهیلات پرداختی و معادل ۳۱/۵ درصد بود و به رقم ۷۲,۷۴۲/۵ هزار میلیارد ریال رسید. در نتیجه، نسبت تسهیلات به سپرده (پس از کسر سپرده قانونی) از ۸۳/۲ درصد

جدول ۲۶. مانده تسهیلات و سپرده‌های ریالی و ارزی بانک‌ها و موسسات اعتباری در پایان دوره

شرح	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	درصد تغییر ۱۴۰۱ نسبت به ۱۴۰۰
تسهیلات (هزار میلیارد ریال)	۵۵,۸۳۳/۱	۴۱,۲۸۷/۹	۲۷,۹۲۲/۷	۱۹,۳۵۵/۸	۱۵,۰۹۰/۲	۳۵/۲
سپرده‌ها (هزار میلیارد ریال)	۷۲,۷۴۲/۵	۵۵,۳۱۶/۶	۳۸,۷۵۴/۶	۲۷,۱۶۲/۸	۲۰,۶۷۳/۴	۳۱/۵
سپرده‌ها پس از کسر سپرده قانونی (هزار میلیارد ریال)	۶۵,۶۰۳/۳	۴۹,۷۵۴/۶	۳۴,۸۲۴/۰	۲۴,۳۸۱/۱	۱۸,۵۶۸/۳	۳۱/۹
نسبت ذخیره قانونی (درصد)	۹/۸۱	۱۰/۰۵	۱۰/۱۴	۱۰/۲۴	۱۰/۱۸	-
نسبت تسهیلات به سپرده‌ها پس از کسر سپرده قانونی (درصد)	۸۵/۱	۸۳/۰	۸۰/۲	۷۹/۴	۸۱/۳	-

ماخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، آمارهای بانکی

اعطایی بانک‌ها در سال ۱۴۰۱ رشد ۴۵/۳ درصدی را تجربه کرد. رشد تسهیلات اعطایی به بخش‌های مختلف اقتصادی در سال ۱۴۰۱ کمتر از سال قبل از آن بوده است که عمدتاً ناشی از سیاست بانک مرکزی برای کنترل رشد ترازنامه بانک‌ها بوده است. دو بخش خدمات و صنعت و معدن به ترتیب با ۳۹/۹ درصد و ۳۷/۰ درصد، بیشترین سهم را از کل تسهیلات اعطایی بانک‌ها در سال ۱۴۰۱ داشتند. خانوارها نیز با دریافت حدود ۱۵/۴ درصد از این تسهیلات در رتبه سوم قرار گرفتند. در

طول سال ۱۴۰۱، در مجموع ۴۴,۴۸۵/۳ هزار میلیارد ریال تسهیلات توسط سیستم بانکی کشور اعطا شد که ۳۷,۶۲۶/۲ هزار میلیارد ریال آن (سهم ۸۴/۶ درصدی) به بخش‌های مختلف اقتصادی و مابقی آن به مصرف‌کننده نهایی (خانوار) تخصیص یافت. به این ترتیب تسهیلات اعطایی به بخش‌های مختلف اقتصادی در مقایسه با سال ۱۴۰۰ حدود ۴۱/۸ درصد رشد نشان می‌دهد. رشد تسهیلات اعطایی به خانوارها در این سال اما بیشتر و معادل ۶۷/۹ درصد بود. به این ترتیب کل تسهیلات

در این سال بودند که به ترتیب ۱۶/۴ درصد، ۷/۲ درصد و ۴/۵ درصد از مجموع کل تسهیلات اعطایی را به خود اختصاص دادند. جدول ۲۷ جزئیات تسهیلات پرداختی به تفکیک بخش‌های اقتصادی و سهم اهداف مختلف از دریافت آنها را در سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

بین اهدافی که برای پرداخت این تسهیلات عنوان می‌شود، تسهیلات ۲۷,۴۲۳/۹ هزار میلیارد ریالی تامین سرمایه در گردش، سهم ۶۱/۶ درصدی از کل این تسهیلات داشت که ۷۷/۹ درصد از آن به دو بخش صنعت و معدن و خدمات اختصاص یافت. پس از سرمایه در گردش، ایجاد، خرید کالای شخصی و توسعه سه هدف بعدی پرداخت تسهیلات

جدول ۲۷. تسهیلات پرداختی به تفکیک خانوار و کسب و کارها و سهم اهداف مختلف از دریافت آنها در سال ۱۴۰۱

هدف از دریافت/بخش اقتصادی	صاحبان کسب و کار								
	کشاورزی	صنعت و معدن	مسکن و ساختمان	بازرگانی	خدمات	متفرقه	کل بخش‌ها	مصرف کننده نهایی (خانوار)	جمع کل
مجموع کل (هزار میلیارد ریال)	۲,۷۹۶/۹	۱۳,۹۲۴/۹	۲,۵۵۹/۳	۳,۳۱۲/۹	۱۵,۰۲۱/۶	۱۰/۷	۳۷,۶۲۶/۲	۶,۸۵۹/۰	۴۴,۴۸۵/۳
سهم اهداف در هر بخش (درصد)									
ایجاد	۲۰/۳	۲۳/۹	۴۵/۹	۴/۰	۱۴/۰	۳۲/۶	۱۹/۴	-	۱۶/۴
تامین سرمایه در گردش	۷۰/۹	۷۱/۴	۴۵/۹	۸۷/۳	۷۶/۱	۶۴/۶	۷۲/۹	-	۶۱/۶
توسعه	۵/۶	۴/۰	۲/۸	۶/۶	۶/۶	۲/۴	۵/۳	-	۴/۵
قرض الحسنه اشتغال	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	-	۰/۰
قرض الحسنه ایثارگران	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	-	۰/۰
قرض الحسنه بهزیستی	۴/۰	۰/۰	۰/۰	۱/۰	۲/۰	۰/۰	۱/۰	-	۰/۱
قرض الحسنه کمیته	۵/۱	۰/۰	۰/۰	۲/۰	۶/۰	۱/۰	۴/۰	-	۰/۳
قرض الحسنه سایر اشتغال	۰/۱	۱/۰	۰/۰	۰/۰	۳/۰	۲/۰	۲/۰	-	۰/۲
تعمیرات	۰/۰	۰/۰	۶/۴	۰/۰	۲/۱	۰/۰	۸/۰	۳/۴	۱/۲
جعاله تعمیر مسکن	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۳/۰	۰/۰	۱/۰	۲/۴	۰/۵
خرید مسکن غیرنوساز	۰/۰	۰/۰	۴/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۴/۸	۰/۸
خرید مسکن نوساز	۰/۰	۳/۰	۳/۰	۴/۰	۳/۰	۰/۰	۳/۰	۴/۲	۰/۹
خرید کالای شخصی	۱/۰	۳/۰	۰/۰	۴/۱	۵/۰	۰/۰	۴/۰	۴۴/۲	۷/۲
خرید خودروی شخصی	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۴/۲	۰/۶
قرض الحسنه ازدواج	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱۴/۲	۲/۲
قرض الحسنه ضروری	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱/۰	۱/۰	۰/۰	۰/۰	۱۷/۹	۲/۸
قرض الحسنه فرزندآوری	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۳/۱	۰/۵
ودیه مسکن	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۱/۷	۰/۳

ماخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، آمارهای بانکی، گزارش عملکرد تسهیلات پرداختی بانک‌ها و هدف از دریافت تسهیلات، اسفند ۱۴۰۱

نشد تا همچنان سیاست انبساطی پولی با نرخ‌های بهره واقعی منفی در جریان باشد. در مجموع سال ۱۴۰۱، ارزش سفارش‌های ارسال شده از طرف بانک‌ها به بانک مرکزی در عملیات بازار باز (در قالب توافق بازخرید) حدود ۴۷,۶۰۰ هزار میلیارد ریال بود که بانک مرکزی با حدود ۳۹,۷۰۰ هزار میلیارد ریال آن موافقت کرد. علاوه بر این، بانک‌ها در سال ۱۴۰۱ در مجموع حدود ۵,۶۰۰ هزار میلیارد ریال اعتبار قاعده‌مند از بانک مرکزی دریافت کردند. نرخ سود اعتبارگیری قاعده‌مند که در ابتدای سال معادل ۲۲ درصد بود، از نیمه دوم بهمن‌ماه به ۲۴ درصد افزایش پیدا کرد. همچنین نرخ سود ذخایر بانک‌ها نزد بانک مرکزی (نرخ سپرده‌گذاری قاعده‌مند به عنوان کف دالان نرخ بهره) در همین بازه از ۱۴ درصد به ۱۷ درصد افزایش یافت.

متأسفانه گزارش عملکرد سالانه بازار بین بانکی در سال ۱۴۰۱ از سوی بانک مرکزی منتشر نشده است، اما بر اساس گزارش‌های هفتگی بانک مرکزی از عملیات اجرایی سیاست پولی می‌توان به حجم عملیات بازار باز و اعتبارگیری قاعده‌مند (سقف دالان نرخ بهره) در طول سال ۱۴۰۱ دسترسی داشت. بر این اساس باید گفت که موضع عملیاتی بانک مرکزی در سال ۱۴۰۱ توافق بازخرید بود که از سیاست انبساطی پولی در این سال حکایت دارد. نمود این سیاست انبساطی پولی، در نرخ بهره واقعی منفی بازار بین بانکی هویدا است. البته نرخ بهره بازار بین بانکی در طول سال ۱۴۰۱ روندی صعودی داشت و از حدود ۱۹ درصد در ابتدای سال به حدود ۲۳/۶ درصد در نیمه دوم اسفندماه افزایش یافت. با این حال نرخ بهره اسمی حتی به نرخ تورم در این سال نزدیک

۷. تورم

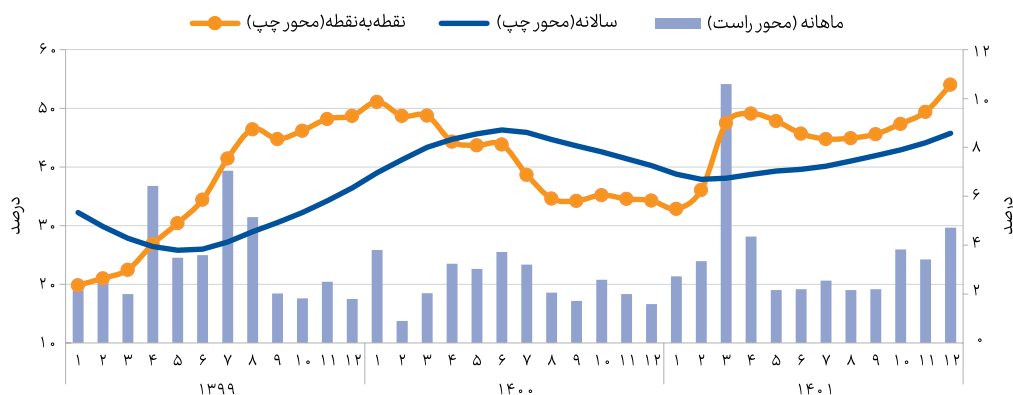
بروز تورم‌های بالا در هر کشوری می‌تواند به عنوان یکی از اساسی‌ترین معضلات اقتصادی محسوب شود. رشد شتابان و مستمر سطح عمومی قیمت‌ها در اقتصاد ایران از سال‌های اولیه دهه پنجاه همراه با افزایش چشمگیر درآمدهای نفتی کشور آغاز شد و تا امروز همواره یکی از حادترین مشکلات اقتصادی-اجتماعی ایران بوده است. ساختار اقتصادی معیوب، ناسالم و تک‌محصولی همراه با سیاست‌های پولی و مالی انبساطی، محدودیت درآمدهای ارزی، تحریم اقتصادی و افزایش هزینه‌های تولید در کنار انتظارات تورمی باعث تداوم تورم بالا در اقتصاد ایران در نیم قرن اخیر شده که البته در برخی سال‌ها بر شدت آن افزوده شده است.

درصدی نسبت به تیرماه به ۴۴/۹ درصد در آبان‌ماه رسید. با این حال در ادامه نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه مجدداً پا در مسیر افزایش گذاشت تا در اسفندماه ۱۴۰۱ با افزایش ۹/۱ واحد درصدی نسبت به آبان‌ماه به حدود ۵۴/۰ درصد بالغ شود. این رقم در سال‌های اخیر بی‌سابقه بوده است. نرخ تورم سالانه نیز که در فصل ابتدایی سال ۱۴۰۱ روند نزولی را ثبت کرده و از حدود ۴۰/۲ درصد در انتهای اسفندماه ۱۴۰۰ به حدود ۳۸/۱ درصد در خردادماه ۱۴۰۱ رسیده بود، در ادامه سال ۱۴۰۱ روندی افزایشی به خود گرفت و در اسفندماه ۱۴۰۱ به ۴۵/۸ درصد رسید. شرایط اقتصاد کلان توأم با نااطمینانی، افزایش قابل توجه سهم پول از نقدینگی به واسطه نرخ بهره حقیقی منفی، عدم رعایت انضباط مالی دولت و تحمیل آن بر نظام بانکی و تداوم تحریم‌ها و در نتیجه تشدید محدودیت‌های تجاری، عوامل اصلی افزایش نرخ تورم در سال ۱۴۰۱ بوده‌اند.

علاوه بر این، متوسط نرخ تورم ماهانه در سال ۱۴۰۱ معادل ۳/۷ درصد بود که بیشترین آن در خرداد (۱۰/۶ درصد) و کمترین آن در چهار ماه مرداد، شهریور، آبان و آذر (۲/۲ درصد) به ثبت رسید. نمودار ۶ انواع نرخ تورم شاخص قیمت مصرف‌کننده خانوارهای کشور را از سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱ به تصویر می‌کشد.

نرخ تورم در سال ۱۳۹۷ و اوایل سال ۱۳۹۸ تحت تأثیر عوامل مختلف به طور قابل توجهی بیشتر از نرخ تورم چند سال قبل از آن تحقق یافت که یکی از مهمترین این عوامل رشد سریع نقدینگی در کنار رشد مثبت اندک و گاهی منفی تولید ناخالص داخلی بود و شروع مجدد تحریم‌ها نیز زمینه‌ساز تشدید آن شد. البته نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه در طول سال ۱۳۹۸ از حدود ۵/۴ درصد در فروردین‌ماه به ۲۲/۰ درصد در اسفندماه آن سال رسید، اما این روند نزولی از همان ماه‌های ابتدایی سال ۱۳۹۹ معکوس شد، به گونه‌ای که نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه در اسفندماه ۱۳۹۹ به ۴۸/۷ درصد رسید. این نرخ در فروردین‌ماه ۱۴۰۰ به روند صعودی خود ادامه داد و با افزایش ۲/۴ واحد درصدی نسبت به اسفندماه ۱۳۹۹ به ۵/۱ درصد بالغ شد و در ماه‌های بعد با شیبی ملایم روندی معکوس گرفت تا در اسفندماه سال ۱۴۰۰ به ۳۴/۳ درصد برسد. با این وجود نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه در ماه‌های ابتدایی سال ۱۴۰۱ روند صعودی فزاینده به خود گرفت، به طوری که در تیرماه سال ۱۴۰۱ با افزایش ۱۴/۸ واحد درصدی نسبت به انتهای سال ۱۴۰۰ به ۴۹/۱ درصد بالغ شد. این رشد قابل توجه قیمتی متأثر از اجرای سیاست حذف تخصیص ارز با نرخ ترجیحی برای واردات کالاهای اساسی بود که منجر به نرخ تورم ماهانه ۱۰/۶ درصدی در خردادماه ۱۴۰۱ شد. با این حال پس از فروکش کردن تبعات اولیه اجرای سیاست حذف تخصیص ارز با نرخ ترجیحی، نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه به تدریج روند نزولی به خود گرفت و با کاهش ۴/۲ واحد

نمودار ۶. نرخ تورم شاخص قیمت مصرف‌کننده خانوارهای کشور بر اساس گزارش مرکز آمار با سال پایه ۱۴۰۰

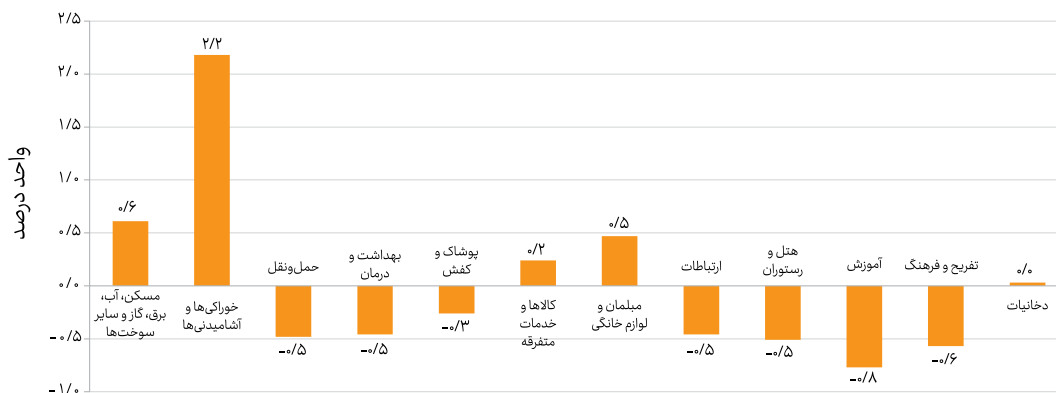

ماخذ: مرکز آمار ایران، گزارش شاخص بهای مصرف‌کننده، شماره‌های مختلف

«خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» معادل ۶۴/۹ درصد است. شایان ذکر است که مرکز آمار ایران، سال پایه محاسبه شاخص قیمت مصرف‌کننده را از سال ۱۳۹۵ به سال ۱۴۰۰ تغییر داده و شاخص قیمت مصرف‌کننده برای اسفندماه سال ۱۴۰۱، بر اساس سال پایه ۱۴۰۰ محاسبه شده است. بدین ترتیب ضرایب اهمیت این بخش‌ها مورد بازنگری و تغییر قرار گرفته تا مجموع وزن این چهار بخش اصلی نسبت به سال پایه ۱۳۹۵ حدود ۱/۹ واحد درصد افزایش یابد. اگر فقط دو بخش اساسی «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» و «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» در نظر گرفته شود، مجموع وزن‌های این دو گروه در سبد مصرفی خانوار، افزایش ۲/۸ واحد درصدی را نشان خواهد داد. این مهم از بیشتر شدن وزن کالاهای اساسی در سبد مصرفی خانوار یا به عبارت دیگر کاهش رفاه ایرانیان حکایت دارد. در واقع شرایط اقتصادی کشور در سال‌های اخیر سبب شده است که اهمیت نیازهای ابتدایی زیستی نسبت به دیگر نیازهای خانوار بیشتر شود. نمودار ۷ تغییرات ضرایب اهمیت ۱۲ گروه اصلی را در سبد خانوار در سال پایه ۱۴۰۰ نسبت به سال پایه ۱۳۹۵ نشان می‌دهد.

در میان ۱۲ بخش اصلی سبد مصرفی خانوار نمونه کشور در محاسبات مرکز آمار برای آخرین ماه سال ۱۴۰۱، بیشترین نرخ تورم سالانه و نقطه‌به‌نقطه، به ترتیب با ۸۲/۷ درصد و ۸۶/۰ درصد مربوط به گروه هتل و رستوران و کمترین آن به ترتیب با ۱/۷ درصد و ۲۰/۸ درصد متعلق به گروه ارتباطات بوده است. کنترل دستوری قیمت و سهم پررنگ دولت در بخش ارتباطات توضیح‌دهنده سرعت پایین افزایش قیمت‌ها در این بخش است. خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها نیز نرخ تورم سالانه ۷۱/۲ درصدی و نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه ۷۷/۷ درصدی در اسفندماه ۱۴۰۱ داشته و پس از بخش هتل و رستوران، در جایگاه دوم بیشترین نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه در میان بخش‌های اصلی قرار گرفته‌اند. علاوه بر این، از بین ۱۲ بخش عمده سبد مصرفی خانوارهای کشور، چهار بخش «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها»، «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها»، «بهداشت و درمان» و «حمل و نقل» به ترتیب دارای بیشترین وزن و ضریب اهمیت بوده، به طوری که در مجموع ۸۰/۵ درصد از کل سبد کالاها و خدمات مورد نیاز خانوارهای کشور را به خود اختصاص داده‌اند. در این میان، مجموع سهم «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» و

نمودار ۷. تغییرات ضرایب اهمیت گروه‌های اصلی در سبد خانوار با تغییر سال پایه از ۱۳۹۵ به ۱۴۰۰

ماخذ: مرکز آمار ایران، گزارش شاخص بهای مصرف‌کننده

کالاها اندک بوده است. با تغییر سال پایه از سال ۱۳۹۵ به سال ۱۴۰۰، ضریب اهمیت کالاها با افزایش ۴/۵ واحد درصد، از ۴۷/۷ درصد به ۵۲/۲ درصد رسیده است. جدول ۲۸ تغییرات شاخص قیمت مصرف‌کننده را برای گروه‌های اصلی سبد خانوار (بر اساس سال پایه ۱۴۰۰) در اسفند ۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

بر اساس تفکیک کالاها و خدمات، نرخ تورم سالانه و نقطه‌به‌نقطه، به ترتیب برای کالاها ۵۵/۹ درصد و ۶۶/۲ درصد و برای خدمات ۳۴/۷ درصد و ۴۰/۱ درصد در اسفندماه ۱۴۰۱ به ثبت رسیده است. البته کالاهای بادوام، نرخ تورم سالانه ۳۷/۴ درصدی داشته‌اند که به دلیل ضریب اهمیت اندک ۶/۶ درصدی، نقش آنها در کاهش نرخ تورم سالانه کلیه

جدول ۲۸. نرخ تورم شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای کشور بر حسب بخش‌های اصلی در اسفند ۱۴۰۱ - درصد

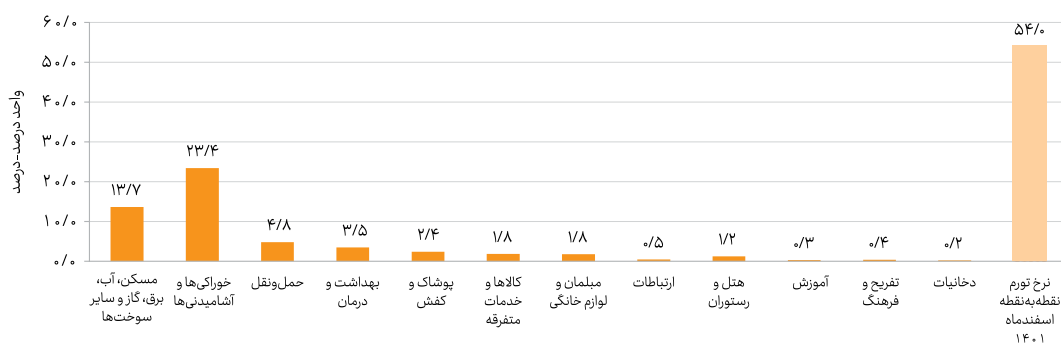
نرخ تورم	ضریب اهمیت	شرح
سالانه	نقطه به نقطه	
۳۲/۳	۳۸/۶	مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها
۷۱/۲	۷۷/۷	خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها
۳۶/۳	۵۵/۸	حمل و نقل
۴۳/۲	۵۳/۷	بهداشت و درمان
۴۷/۵	۵۰/۹	پوشاک و کفش
۳۳/۹	۴۲/۶	کالاها و خدمات متفرقه
۳۵/۲	۴۱/۰	میلان و لوازم خانگی
۱۱/۷	۲۰/۸	ارتباطات
۸۲/۷	۸۶/۰	هتل و رستوران
۳۲/۵	۳۴/۱	آموزش
۳۶/۶	۴۳/۰	تفریح و فرهنگ
۳۹/۴	۳۷/۷	دخانیات
۴۵/۸	۵۴/۰	شاخص کل

ماخذ: مرکز آمار ایران، گزارش شاخص قیمت مصرف‌کننده، اسفندماه ۱۴۰۱

آن‌ها (با سهم از رشد ۲۲/۳ واحد درصدی)، نان و غلات (با سهم از رشد ۱۳/۷ واحد درصدی)، سبزیجات (با سهم از رشد ۱۰/۵ واحد درصدی)، روغن‌ها و چربی‌ها (با سهم از رشد ۹/۶ واحد درصدی)، شیر، پنیر و تخم مرغ (با سهم از رشد ۸/۳ واحد درصدی) و میوه و خشکبار (با سهم از رشد ۷/۲ درصدی) بوده‌اند. در مجموع این شش زیربخش سهم ۷۱/۶ واحد درصدی از نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه ۷۷/۷ درصدی گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها داشته‌اند. نمودار ۸ به سهم ۱۲ گروه اصلی از تورم نقطه‌به‌نقطه در اسفندماه سال ۱۴۰۱ می‌پردازد.

گروه خوراکی و آشامیدنی‌ها (با سهم از رشد ۲۳/۴ واحد درصدی)، گروه مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها (با سهم از رشد ۱۳/۷ واحد درصدی)، گروه حمل و نقل (با سهم از رشد ۴/۸ واحد درصدی)، بهداشت و درمان (با سهم از رشد ۳/۵ واحد درصدی) و پوشاک و کفش (با سهم از رشد ۲/۴ واحد درصدی)، به ترتیب مهم‌ترین عوامل مشارکت‌کننده در نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه اسفندماه ۱۴۰۱ بوده‌اند. در مجموع این پنج گروه سهم ۴۷/۸ واحد درصدی از نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه ۵۴/۰ درصدی در این ماه داشته‌اند. از طرفی، در میان زیربخش‌های گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها، مهم‌ترین عوامل مشارکت‌کننده در نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه این گروه به ترتیب، گوشت قرمز، سفید و فرآورده‌های

نمودار ۸. سهم ۱۲ گروه اصلی از تورم نقطه‌به‌نقطه در اسفندماه سال ۱۴۰۱

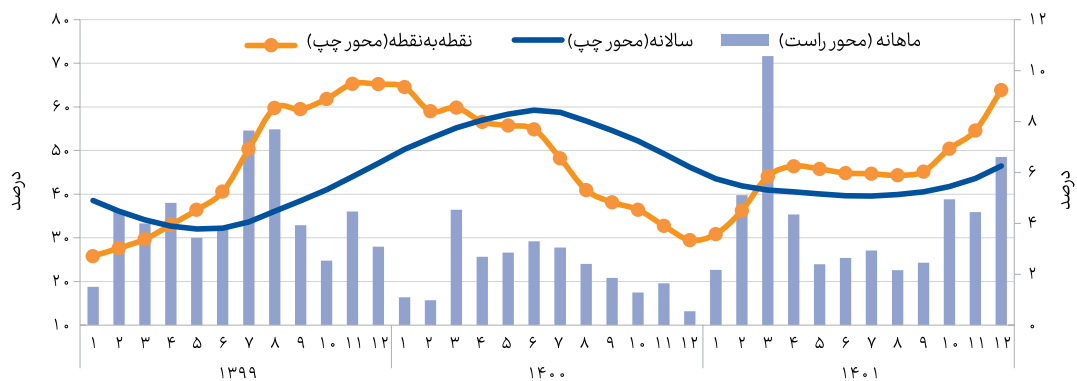
ماخذ: مرکز آمار ایران، گزارش شاخص قیمت مصرف‌کننده، اسفندماه ۱۴۰۱

ارتباطات بوده است. گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها با ضریب اهمیت ۲۵/۵ درصدی در سبد مصرف‌کننده نیز طی این مدت نرخ تورم سالانه ۵۴/۶ درصدی داشته است. در محاسبات بانک مرکزی نیز در بین ۱۲ بخش عمده سبد مصرفی خانوارهای مناطق شهری کشور، چهار بخش «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها»، «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها»، «حمل و نقل» و «بهداشت و درمان» به ترتیب دارای بیشترین وزن و ضریب اهمیت بوده، به طوری که ۷۹/۳ درصد از وزن سبد کالا و خدمات مورد نیاز خانوارهای مناطق شهری کشور را این چهار گروه به خود اختصاص داده‌اند. در این میان، مجموع سهم «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها» و «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» معادل ۶۲/۶ درصد است. همچنین نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه در سال ۱۴۰۱ روند صعودی فزاینده داشته، به طوری که در اسفندماه سال ۱۴۰۱ با افزایش ۳۴/۴ واحد درصدی نسبت به انتهای سال ۱۴۰۰ به سطح کم‌سابقه ۶۳/۹ درصد بالغ شده است. افزون بر این، طبق گزارش بانک مرکزی، متوسط نرخ تورم ماهانه در سال ۱۴۰۱ معادل ۴/۲ درصد بوده که بیشترین آن در خردادماه (۱۰/۶ درصد) و کمترین آن در آبان‌ماه (۲/۲ درصد) به ثبت رسیده است. نمودار ۹ انواع نرخ تورم شاخص قیمت مصرف‌کننده خانوارهای مناطق شهری کشور را از سال ۱۳۹۹ تا سال ۱۴۰۱ به روایت بانک مرکزی به تصویر می‌کشد.

در اسفندماه سال ۱۴۰۱، بیشترین نرخ تورم ماهانه را گروه پوشاک و کفش با ۷/۵ درصد ثبت کرده که ۲/۸ واحد درصد از افزایش ماهانه شاخص کل قیمت مصرف‌کننده بیشتر است. از طرفی، گروه آموزش در این ماه کمترین رشد قیمتی (۰/۲ درصدی) را در میان گروه‌های اصلی داشته است. گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها، اگرچه در خردادماه سال جاری به واسطه حذف تخصیص ارز با نرخ ترجیحی برای واردات کالاهای اساسی، نرخ تورم ماهانه ۲۵/۶ درصدی را تجربه کرد، پس از آن تا آذرماه به طور مستمر با کاهش سرعت رشد قیمت‌ها مواجه شد تا نرخ تورم ماهانه ۰/۴ درصدی را در این ماه ثبت کند. با این حال، پس از آن نرخ تورم ماهانه این گروه در مدار صعودی قرار گرفت و با افزایش ۶/۵ واحد درصدی نسبت به آذرماه، به ۶/۹ درصد در اسفندماه ۱۴۰۱ رسید.

به موازات مرکز آمار ایران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی نرخ تورم سالانه سال ۱۴۰۱ (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۵) را ۴۶/۵ درصد اعلام کرده است. این نرخ تا مهرماه سال ۱۴۰۱ روند نزولی داشته و سپس از آبان‌ماه روند صعودی به خود گرفته است. در میان ۱۲ بخش اصلی سبد مصرفی خانوار مناطق شهری کشور در محاسبات بانک مرکزی برای آخرین ماه سال ۱۴۰۱، بیشترین نرخ تورم سالانه مربوط به گروه هتل و رستوران با ۸۰/۰ درصد و کمترین آن با ۱۹/۳ درصد متعلق به گروه

نمودار ۹. تورم شاخص قیمت مصرف‌کننده خانوارهای مناطق شهری کشور بر اساس گزارش بانک مرکزی با سال پایه ۱۳۹۵

ماخذ: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

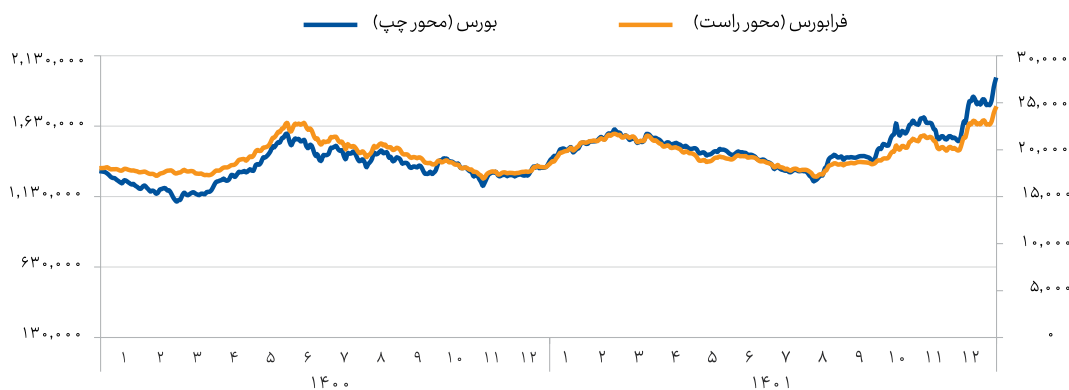
روند صعودی شدیدی داشته است. هر دو نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه اعلام شده برای اسفندماه ۱۴۰۱ (۵۴/۰ درصد طبق گزارش مرکز آمار و ۶۳/۹ درصد طبق گزارش بانک مرکزی) سطوح نگران‌کننده افزایش قیمت‌ها را منعکس می‌کنند.

اگرچه نرخ‌های تورم اعلام شده توسط بانک مرکزی و مرکز آمار ایران تفاوت معناداری دارند، اما نکته قابل توجه در گزارش‌های مرکز آمار ایران و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران این است که نرخ تورم نقطه‌به‌نقطه به عنوان معیار قابل اتکای رشد سطح عمومی قیمت‌ها، در سال ۱۴۰۱

۸. بازار سرمایه

شاخص کل بورس اوراق بهادار از ۱,۳۶۷/۲ هزار واحد در انتهای اسفند ۱۴۰۰ با ۴۳/۳ درصد افزایش به ۱,۹۶۰/۴ هزار واحد در انتهای اسفند ۱۴۰۱ بالغ شد. شاخص هم‌وزن بورس اوراق بهادار نیز از ۳۴۸/۳ هزار واحد در پایان سال ۱۴۰۰ با ۶۸/۰ درصد افزایش به ۵۸۵/۲ هزار واحد در پایان سال ۱۴۰۱ رسید. شاخص کل بورس به تغییرات قیمت و بازده سهام شرکت‌های بزرگ حساس‌تر است و در مقابل شاخص هم‌وزن به قیمت و بازده سهام شرکت‌های با اندازه‌های متفاوت، وزن‌های یکسانی می‌دهد. بنابراین می‌توان اظهار کرد که رشد نمادهای شرکت‌های کوچک حاضر در بورس تهران در سال ۱۴۰۱ از رشد نمادهای شرکت‌های بزرگ این بازار بیشتر بوده است. شاخص کل فرابورس نیز در روندی مشابه در انتهای اسفند ۱۴۰۱ به ۲۴,۳۹۴/۳ واحد رسید که نسبت به انتهای سال ۱۴۰۰ افزایش ۳۲/۷ درصدی را نشان می‌دهد. نمودار ۱۰ تحولات روزانه شاخص‌های کل بورس و فرابورس را در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

نمودار ۱۰. شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱

ماخذ: سایت اینترنتی بورس اوراق بهادار تهران، قابل دسترسی در <http://new.tse.ir> و فرابورس ایران، قابل دسترسی در <http://ifb.ir>

۸-۱. بورس اوراق بهادار تهران

نسبت به سال ۱۴۰۰ داشته‌اند. ارزش معاملات صندوق‌های قابل معامله، ارزش معاملات بازار اوراق بدهی و ارزش معاملات بازار مشتقه به ترتیب رشدهای ۴۶/۶ درصدی، ۱۲۹/۵ درصدی و ۴۴۰/۵ درصدی را در این سال تجربه کرده که بیشتر از رشد ارزش معاملات سهام شرکت‌ها محسوب می‌شود. جدول ۲۹ اهم این آمار و ارقام را نشان می‌دهد

ارزش بازار بورس اوراق بهادار تهران در انتهای سال ۱۴۰۱ با ۳۵/۳ درصد افزایش نسبت به انتهای اسفندماه ۱۴۰۰ به ۷۲,۵۶۱/۵ هزار میلیارد ریال بالغ شد. همچنین ارزش کل معاملات در سال ۱۴۰۱ به ۱۵,۷۱۱/۵ هزار میلیارد ریال رسید که ۱۰,۰۶۲/۷ هزار میلیارد ریال آن مربوط به معاملات سهام شرکت‌ها بوده است. در سال ۱۴۰۱، ارزش کل معاملات و ارزش معاملات سهام به ترتیب ۲۶/۶ درصد و ۱۳/۷ درصد افزایش

جدول ۲۹. برخی شاخص‌ها و آمار مهم بورس اوراق بهادار تهران

شاخص صنعت	انتهای دوره				در طول دوره			درصد تغییر
	شاخص مالی	شاخص کل	شاخص هم‌وزن	ارزش بازار	ارزش معاملات کل	ارزش معاملات سهام	حجم معاملات سهام	
	هزار واحد	هزار واحد	هزار واحد	هزار میلیارد ریال	هزار میلیارد ریال	هزار میلیارد ریال	میلیارد سهم	
	۱,۸۶۷/۴	۱,۷۰۶/۲	۱,۹۶۰/۴	۵۸۵/۲	۷۲,۵۶۱/۵	۱۵,۷۱۱/۵	۲,۰۲۹/۶	۱۴۰۱
	۱,۲۶۰/۹	۱,۴۷۵/۰	۱,۳۶۷/۲	۳۴۸/۳	۵۳,۶۰۴/۶	۱۲,۴۱۲/۵	۱,۴۰۷/۴	۱۴۰۰
	۴۸/۱	۱۵/۷	۴۳/۴	۶۸/۰	۳۵/۴	۲۶/۶	۴۴/۲	

ماخذ: شرکت بورس اوراق بهادار تهران، مدیریت آمار و اطلاعات، گزارش تفصیلی ماهانه بازار، اسفند ۱۴۰۱

که نسبت به سال ۱۴۰۰، با افزایش ۲۰۰٪ درصدی در تعداد و ۲۳۶/۸ درصدی در ارزش همراه بود. به این ترتیب ارزش اوراق گام پذیرش شده در بورس اوراق بهادار تهران در این سال، حدود ۹۶/۶ درصد از ارزش تامین مالی از طریق اوراق بدهی را شامل می‌شود. علت رشد قابل توجه ارزش اوراق گام پذیرش شده در سال ۱۴۰۱ این بوده است که بانک‌ها از طریق این اوراق می‌توانستند نرخ‌هایی بالاتر از نرخ سود تسهیلات مصوب شورای پول و اعتبار کسب کنند. جدول ۳۰ جزئیات روش‌های مختلف تامین مالی شرکت‌های بورسی را در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۰ با هم مقایسه می‌کند...

شرکت‌های حاضر در بورس تهران در سال ۱۴۰۱ معادل ۲,۷۳۲/۴ هزار میلیارد ریال تامین مالی انجام دادند که ۸۵/۳ درصد آن از طریق افزایش سرمایه (مطالبات و آورده نقدی یا اندوخته‌ها و سود انباشته)، ۱۱/۱ درصد آن از طریق انتشار اوراق بدهی و ۲/۵ درصد آن از طریق اوراق اختیار فروش تبعی صورت گرفت. همچنین چهار شرکت برای اولین بار سهام خود را از طریق بورس عرضه کردند که در مجموع به تامین مالی ۲۸/۱ هزار میلیارد ریالی از این طریق منجر شد. مجموع ارزش اوراق گواهی اعتبار مولد (اوراق گام) پذیرش شده در سال ۱۴۰۱ در بورس اوراق بهادار تهران، مبلغ ۲۹۴/۱ هزار میلیارد ریال برای ۲۱ نماد معاملاتی بود

جدول ۳۰. روش‌های تامین مالی شرکت‌های حاضر در بورس - هزار میلیارد ریال - درصد

درصد تغییر ۱۴۰۱ به ۱۴۰۰	۱۴۰۰		۱۴۰۱		جمع کل
	سهام از کل	ارزش	سهام از کل	ارزش	
۹۳/۲	۱۰۰/۰	۱,۴۱۴/۶	۱۰۰/۰	۲,۷۳۲/۴	عرضه اولیه
-۳۰/۴	۲/۹	۴۰/۴	۱/۰	۲۸/۱	افزایش سرمایه (به جز تجدید ارزیابی دارایی)
۹۵/۴	۸۴/۴	۱,۱۹۳/۳	۸۵/۳	۲,۳۳۱/۲	انتشار اوراق بدهی
۱۶۸/۳	۸/۰	۱۱۳/۴	۱۱/۱	۳۰۴/۳	انتشار اوراق اختیار فروش تبعی
۱/۹	۴/۸	۶۷/۵	۲/۵	۶۸/۸	

ماخذ: شرکت بورس اوراق بهادار تهران، مدیریت آمار و اطلاعات، گزارش تفصیلی ماهانه بازار، اسفندماه ۱۴۰۱

هزار واحد با ۳۵/۴ درصد افزایش به ۴۴۰/۲ هزار واحد بالغ شد. عوامل دیگری همچون نزدیک شدن به فصل مجامع سالانه شرکت‌ها، جذاب بودن بازار سرمایه با توجه به ارزنده بودن بسیاری از نمادها و تسهیل محدودیت‌های کرونایی در رشد این دو شاخص در بازه زمانی مذکور بی‌تاثیر نبوده‌اند.

از ۲۲ فروردین ۱۴۰۱ بخشنامه عوارض پلکانی صادرات محصولات برخی صنایع توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت به صنایع مختلف ابلاغ شد. این عوارض پلکانی شامل محصولات زنجیره ارزش فولاد از سنگ آهن تا شمش فولاد و محصولات پایین دست، محصولات زنجیره پتروشیمی و شیمیایی، شیشه، سیمان و انواع فروآلیاژ می‌شود. با اعمال این مصوبه، صادرات محصولات صنایع مذکور به صورت پلکانی و متناسب با رشد قیمت‌های فوب ایران نسبت به تاریخ مبنا (دی‌ماه ۱۴۰۰ - ابتدای سال ۲۰۲۲) مشمول دریافت عوارض صادراتی ۲ الی ۲۲ درصد شد. بورس

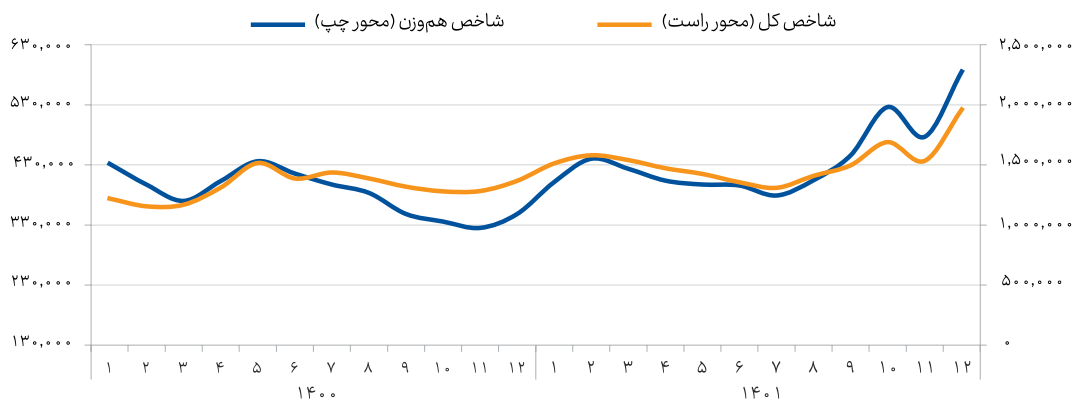
در فصل نخست سال ۱۴۰۱، بورس اوراق بهادار تهران عمدتاً متأثر از افزایش عوارض صادراتی محصولات فولادی و پتروشیمی، تحریم‌های جدید آمریکا علیه صنعت پتروشیمی ایران، حذف تخصیص ارز با نرخ ترجیحی، ارائه پیش‌نویس قطعنامه شورای حکام آژانس انرژی اتمی علیه ایران و البته افزایش قیمت جهانی بسیاری از کالاها (در پی جنگ روسیه و اوکراین) بود. نسبت درآمد صادراتی به کل درآمد صنعت پتروشیمی و فولاد ایران در سال ۱۴۰۰ به ترتیب حدود ۴۳/۱ درصد و ۳۱/۵ درصد بود. پس از حمله نظامی روسیه به اوکراین در اوایل اسفندماه سال ۱۴۰۰، غالب بازارهای کالایی جهان از این مهم متأثر شدند و قیمت کالاهای پایه با محوریت نفت، گاز طبیعی، فلزات، محصولات کشاورزی و به‌خصوص گندم صعود قابل ملاحظه‌ای را تجربه کردند. بر همین اساس، شاخص کل بورس از ۱,۲۸۲/۱ هزار واحد در ابتدای اسفند سال ۱۴۰۰، با حدود ۲۳/۲ درصد افزایش به ۱,۵۷۹/۶ هزار واحد در پایان اردیبهشت ۱۴۰۱ رسید. شاخص هم‌وزن در بازه زمانی مذکور از ۳۲۵/۱

مذکور شامل بیمه سرمایه‌های خرد از طریق انتشار اوراق تبعی، واریز منابع صندوق تثبیت بازار سرمایه جمعاً به مبلغ ۵۰ هزار میلیارد ریال و محدود کردن بازارگردان‌های بازار سرمایه برای فروش سهام شرکت‌ها بود. در نتیجه، روند بازار سرمایه از اواسط آبان ۱۴۰۱ تا پایان فصل سوم این سال معکوس شد، به نحوی که شاخص کل بورس اوراق بهادار رشد ۱۰/۴ درصدی را در طول فصل پاییز تجربه کرد. قطعی گسترده گاز در صنایع مختلف، تثبیت نرخ ارز نیمایی توسط بانک مرکزی و اختلاف قابل توجه آن با نرخ بازار غیررسمی، افزایش نرخ خوراک پتروشیمی‌ها در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ و همچنین توقف عرضه خودرو در بورس کالا که منجر به کاهش سودآوری شرکت‌های خودروسازی می‌شد، بازار بورس اوراق بهادار را با ریسک‌های جدیدی مواجه کرد. اعلام خبر تثبیت نرخ ارز نیمایی در دهم دی‌ماه ۱۴۰۱ و توقف عرضه خودرو در بورس کالا در نهم بهمن‌ماه ۱۴۰۱، شاخص کل بازار بورس را به ترتیب ۳/۴ درصد و ۳/۶ درصد در همان روز کاهش دادند که این دو مقدار بزرگترین میزان کاهش روزانه شاخص کل بورس در سال ۱۴۰۱ بوده‌اند. در ادامه و تا پایان سال، افزایش قیمت کالاهای جهانی، افزایش سقف نسبت تسهیلات به فروش شرکت‌های دارویی و البته جهش نرخ ارز و در نتیجه رشد فروش و سود اسمی بنگاه‌ها، باعث حرکت شاخص‌های بورس اوراق بهادار در مدار صعودی شد. نمودار ۱۱ روند تحولات ماهانه شاخص‌های کل و هم‌وزن بورس اوراق بهادار تهران را در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

اوراق بهادار به سرعت به این بخشنامه واکنش نشان داد و در روز ۲۳ فروردین، شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران با افت ۲/۲ درصدی، رکورد بیشترین کاهش روزانه را در دو ماه قبل از آن به ثبت رساند. با این حال، شاخص کل و شاخص هم‌وزن بورس در دو ماه ابتدای سال ۱۴۰۱ روندی صعودی را سپری کردند، تا این که به مرور اطلاعیه‌های شفاف‌سازی شرکت‌های بورسی در پی اعمال عوارض پلکانی، بر روی سامانه کدال قرار گرفتند که از کاهش قابل توجه سود خالص این شرکت‌ها حکایت داشتند. حذف تخصیص ارز با نرخ ترجیحی برای واردات کالاهای اساسی نیز از خردادماه روند نزولی شاخص کل را تشدید کرد.

در تابستان روند مذاکرات احیای برجام در دوحه قطر متوقف شد. بحران تامین برق صنایع در تابستان نیز به مجموعه مشکلات بورس اضافه شد. در عین حال، اختلاف قابل توجه نرخ ارز در بازار نیما و بازار غیررسمی و معضل پیمان‌سپاری ارزی، منجر به کاهش انگیزه صادرکنندگان برای افزایش فروش صادراتی در فصل تابستان شد. در نتیجه این تحولات روند شاخص کل بورس اوراق بهادار از ابتدای خردادماه ۱۴۰۱ تا چهارم آبان‌ماه این سال نزولی شد. در واقع در چهارم آبان‌ماه کمترین مقدار شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران در سال ۱۴۰۱ (۱,۲۴۱/۰) هزار واحد) به ثبت رسید. سازمان بورس در هفتم آبان ۱۴۰۱ اقدام به طراحی سازوکاری برای کنترل عرضه در بازار سهام کرد که در قالب یک بسته سیاستی شامل ۱۰ بند ابلاغ شد. مهمترین بندهای بسته

نمودار ۱۱. شاخص کل و شاخص هم‌وزن بورس اوراق بهادار تهران در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱

ماخذ: سایت اینترنتی بورس اوراق بهادار تهران، قابل دسترسی در <http://new.tse.ir> و فرابورس ایران، قابل دسترسی در <http://ifb.ir>

۲-۸. فرابورس ایران

می‌دهد. علاوه بر این، حجم معاملات انجام شده در فرابورس در سال ۱۴۰۱ معادل ۹۷/۵ درصد نسبت به سال قبل از آن افزایش یافته و به ۱,۲۵۴/۹ میلیارد ورقه بالغ شده است. این حجم از معاملات در تعداد دفعات کمتری نسبت به سال ۱۴۰۰ رقم خورده، به نحوی که تعداد دفعات معاملات در این مدت کاهش ۳۰/۵ درصدی را تجربه کرده است. این مهم نشان می‌دهد که اندازه معاملات در سال ۱۴۰۱ به نسبت سال ۱۴۰۰ بزرگ‌تر شده و دلیل آن می‌تواند خروج برخی از اشخاص حقیقی از این بازار باشد. جدول ۳۱ خلاصه اطلاعات سال ۱۴۰۱ را در مقایسه با سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد.

ارزش کل بازار در فرابورس ایران در پایان سال ۱۴۰۱ با افزایش ۳۰/۹ درصدی نسبت به پایان سال ۱۴۰۰ به ۲۲,۷۲۲/۱ هزار میلیارد ریال رسید که حدود ۷۹/۵ درصد آن مربوط به ارزش سهام شرکت‌ها، ۱۷/۸ درصد مربوط به اوراق بدهی و مابقی مربوط به صندوق‌های قابل معامله و گواهی تسهیلات مسکن بوده است. اگر تنها بازار سهام را در نظر بگیریم، ارزش بازار نسبت به سال ۱۴۰۰ افزایش ۳۳/۳ درصدی را تجربه کرده است. در نتیجه مجموع ارزش بازار سهام در بورس و فرابورس در انتهای سال ۱۴۰۱ به حدود ۹۵,۲۸۳/۶ هزار میلیارد ریال رسیده است که رشد ۴۹/۱ درصدی را نسبت به انتهای سال ۱۴۰۰ نشان

جدول ۳۱. برخی شاخص‌ها و آمار مهم فرابورس ایران

سال	در طول دوره		انتهای دوره	
	ارزش کل معاملات هزار میلیارد ریال	حجم کل معاملات میلیون ورقه	ارزش کل بازار هزار میلیارد ریال	ارزش بازار سهام هزار میلیارد ریال
سال ۱۴۰۱	۱۰۵,۵۹۶/۶	۱,۲۵۴,۸۸۸/۰	۲۲,۷۲۲/۱	۱۸,۰۷۳/۸
سال ۱۴۰۰	۴۶,۶۵۵/۰	۶۳۵,۴۹۳/۹	۱۷,۳۶۲/۷	۱۳,۵۵۴/۵
درصد تغییر	۱۲۶/۳	۹۷/۵	۳۰/۹	۳۳/۳

ماخذ: فرابورس ایران، اداره آمار و تحلیل اطلاعات، گزارش آماری سالانه ۱۴۰۱

و غیرنقدی بودجه دولت، رشد حجم و ارزش معاملات در بازار ابزارهای نوین مالی در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ به ترتیب ۲۵۰/۲ درصد و ۱۳۴/۲ درصد بوده است. صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله و جسرانه نیز دو بخش دیگر بازار ابزارهای نوین مالی اند که طی سال ۱۴۰۱ ارزش معاملات آن‌ها به ترتیب حدود ۲۱۸/۵ درصد و ۸۹/۰ درصد رشد داشته است. از سال ۱۳۹۸ به این سوی صندوق سرمایه‌گذاری خصوصی^۱ نیز وارد این بازار شده و جزو ابزارهای تازه وارد به این گروه محسوب می‌شود. علاوه بر این، در سال ۱۴۰۰ اولین صندوق سرمایه‌گذاری صندوق در صندوق یا فرابورس^۲ وارد بازار فرابورس شد. ارزش معاملات صندوق مذکور در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ رشد ۱۸۱/۳ درصدی را به ثبت رساند. گواهی تسهیلات مسکن نیز زیرمجموعه دیگری از این بازار است که با افزایش ۵۵/۳ درصدی ارزش معاملات در سال ۱۴۰۱ همراه بوده است. از طرف دیگر، مجموع ارزش معاملات اوراق گواهی اعتبار مولد (اوراق گام) پذیرش شده در فرابورس طی سال ۱۴۰۱ مبلغ ۱۷۶/۸ هزار میلیارد ریال برای ۲۲ نماد معاملاتی بوده است. جدول ۳۲ ارزش و تعداد نمادهای معامله شده در بازار ابزارهای نوین مالی را به تفکیک نشان می‌دهد.

به غیر از اوراق مالکیتی، سایر اوراق بهادار موجود در فرابورس ایران در زیرمجموعه ابزارهای نوین مالی طبقه‌بندی می‌شوند. اگرچه بازار ابزارهای نوین مالی تنها حدود ۲۰/۴ درصد از کل ارزش بازار فرابورس را در سال ۱۴۰۱ شامل شده است، اما نزدیک به ۹۶/۲ درصد از کل ارزش معاملات فرابورس در سال ۱۴۰۱ مربوط به این بازار بوده است. شایان ذکر است ارزش بازار و ارزش معاملات ابزارهای نوین مالی در سال ۱۴۰۱ به ترتیب رشد‌های ۲۲/۱ درصدی و ۱۳۴/۲ درصدی را نسبت به سال ۱۴۰۰ تجربه کرده‌اند. اوراق‌های تامین مالی بخش مهمی از بازار ابزارهای نوین مالی را تشکیل می‌دهند به نحوی که بزرگ‌ترین جزء آن در سال ۱۴۰۱ - همچون سال ۱۴۰۰ - اوراق مرابحه عام دولت است. ارزش معاملات اوراق مرابحه عام دولت از ۳۶,۳۰۸/۷ هزار میلیارد ریال در سال ۱۴۰۰ به ۷۸,۴۸۳/۰ هزار میلیارد ریال در سال ۱۴۰۱ رسیده است. از طرف دیگر، اوراق موسوم به اخزا (اسناد خزانه اسلامی) که به منظور تامین مالی دولت برای پرداخت بدهی دولت به پیمانکاران منتشر می‌شود، در بازار ثانویه وارد فرابورس می‌شود. ارزش معاملات این اسناد در طول سال ۱۴۰۱ نزدیک به ۱۶,۵۵۲/۱ هزار میلیارد ریال بوده است. بر این اساس، به دنبال تامین منابع نقدی

۱. صندوق‌های سرمایه‌گذاری خصوصی در میان ابزارهای بازار سرمایه برای کسب بازدهی در فعالیتهایی از پیش تعیین‌شده، مجوز فعالیت می‌گیرند. این صندوق‌ها از طریق تملک در شرکت‌هایی که نیازمند تجدید ساختارند - همانند شرکت‌های موجود در بازار پایه، شرکت‌های اخراجی از بورس و خارج از بازار سرمایه - شرایط ورود نقدینگی را برای آنها فراهم می‌کنند.

۲. صندوق در صندوق یا فرابورس که در کتب مالی به آن Fund Of Funds (FOF) می‌گویند، یک صندوق سرمایه‌گذاری تلفیقی است که در انواع دیگر صندوق‌ها سرمایه‌گذاری می‌کند. به عبارت دیگر، پرتفوی آن شامل پرتفویهای مختلف سایر صندوق‌ها است.

جدول ۳۲. ارزش معاملات و تعداد نمادهای عادی معامله شده در بازار ابزارهای نوین مالی فرابورس - هزار میلیارد ریال

درصد رشد ارزش معاملات	۱۴۰۰		۱۴۰۱		
	تعداد نمادهای عادی معامله شده	ارزش معاملات	تعداد نمادهای عادی معامله شده	ارزش معاملات	
۳۵۶/۳	۵۱	۳,۶۲۷/۲	۳۹	۱۶,۵۵۲/۱	اسناد خزانه اسلامی
۹۰/۳	۳۱	۲۱۸/۰	۴۴	۴۱۴/۷	اجاره
-۱۰۰/۰	۱	۴/۰	-	-	رهنی
۴۸/۰	۱	۱/۰	۲	۱/۵	خرید دین
-۹۹/۶	۶	۲۲/۳	۲	۰/۱	مشارکت
۱۱۶/۲	۸۸	۳۶,۳۰۸/۷	۱۳۰	۷۸,۴۸۳/۰	مراجعه
-	-	-	۱	۰/۱	قرض الحسنه
-	-	-	۲۲	۱۷۶/۸	گواهی اعتبار مولد
۱۳/۶	۲۹	۲,۰۲۸/۲	۱۵	۲,۳۰۴/۹	منفعت
۲۱۸/۵	۳۸	۱,۱۲۷/۴	۶۳	۳,۵۹۱/۳	قابل معامله
۱۸۱/۳	۱	۰/۹	۱	۲/۵	صندوق در صندوق (فراصندوق)
۸۹/۰	۱۷	۰/۷	۱۵	۱/۴	جسورانه
-	-	-	۱	۵/۵	املاک و مستغلات
-۱۵/۰	۵	۵/۸	۴	۴/۹	خصوصی
۵۵/۳	۵۷	۳۴/۸	۴۹	۵۴/۱	اوراق گواهی تسهیلات مسکن
۱۳۴/۲	۳۲۵	۴۳,۳۷۸/۹	۳۸۸	۱۰۱,۵۹۳/۶	مجموع

ماخذ: فرابورس ایران، اداره آمار و تحلیل اطلاعات، گزارش آماری سالانه ۱۴۰۱

هزار میلیارد ریال نیز عرضه اولیه سهام شرکت‌های تازه وارد به فرابورس صورت گرفته است. لازم به ذکر است که در سال ۱۴۰۱ جمعا ۲۲ نماد در بازار فرابورس ایران عرضه اولیه شده‌اند. جدول ۳۳ جزئیات این روش‌های تامین مالی از طریق فرابورس را در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

در سال ۱۴۰۱ بالغ بر ۲,۴۹۷/۶ هزار میلیارد ریال تامین مالی از طریق فرابورس ایران صورت گرفته که ۳۱/۲ درصد بیشتر از سال ۱۴۰۰ بوده است. از این مقدار ۶۴/۲ درصد شامل پذیره نویسی و ۲۰/۴ درصد مربوط به اسناد خزانه اسلامی بوده است. در این سال شرکت‌های حاضر در فرابورس حدود ۳۴۷/۵ هزار میلیارد ریال - بدون محاسبه تجدید ارزیابی دارایی‌ها - افزایش سرمایه داده‌اند و نزدیک به ۳۷/۱

جدول ۳۳. روش‌های تامین مالی از طریق فرابورس - هزار میلیارد ریال

درصد تغییر ۱۴۰۱ به ۱۴۰۰	۱۴۰۰		۱۴۰۱		
	سهام از کل (درصد)	ارزش	سهام از کل (درصد)	ارزش	
۳۱/۲	۱۰۰/۰	۱,۹۰۳/۰	۱۰۰/۰	۲,۴۹۷/۶	جمع کل
-۶/۰	۲/۱	۳۹/۴	۱/۵	۳۷/۱	عرضه اولیه
-۳۶/۴	۴۲/۲	۸۰۲/۱	۲۰/۴	۵۱۰/۰	اسناد خزانه اسلامی
۷۳/۷	۴۸/۵	۹۲۲/۸	۶۴/۲	۱,۶۰۳/۰	پذیره نویسی
۱۵۰/۷	۷/۳	۱۳۸/۶	۱۳/۹	۳۴۷/۵	افزایش سرمایه (به جز تجدید ارزیابی دارایی)

ماخذ: فرابورس ایران، اداره آمار و تحلیل اطلاعات، گزارش آماری سالانه ۱۴۰۱

با ۳۷,۶۲۶/۲ هزار میلیارد ریال، بیش از ۷ برابر تامین مالی شرکت‌ها از طریق بورس و فرابورس در این سال است.

مجموع تامین مالی شرکت‌ها در سال ۱۴۰۱ از طریق بورس و فرابورس ایران، با ۵۷/۶ درصد افزایش نسبت به سال ۱۴۰۰ به ۵,۲۳۰/۰ هزار میلیارد ریال رسید. تامین مالی شرکت‌ها از طریق بانک‌ها در سال ۱۴۰۱

۹. محیط کسب و کار

منظور از محیط کسب و کار مجموعه عوامل تاثیرگذار بر عملکرد یک بنگاه است که در کنترل مدیران آن نیست. بهبود فضای کسب و کار لازمه حضور موثر و موفق بخش خصوصی در اقتصاد است. دولت به عنوان شکل دهنده نهادها و قواعد موثر بر عملکرد بنگاه‌ها تاثیر قابل توجهی در مساعد یا نامساعد کردن محیط کسب و کار دارد. دولت می‌تواند از طریق کاهش مداخلات غیرضروری در امور بنگاه‌ها، به رسمیت شناختن آزادی‌ها و حقوق مالکیت صاحبان کسب و کار و همچنین اجتناب از توزیع رانت به طرق مختلف بین فعالان اقتصادی، اعتماد سرمایه‌گذاران و کارآفرینان را جذب کرده و زمینه دستیابی به رشد اقتصادی را فراهم کند. چندین موسسه معتبر بین‌المللی به صورت سالانه محیط کسب و کار در کشورهای مختلف را بررسی می‌کنند و نتایج را در قالب چند شاخص گزارش می‌کنند. در نظر گرفتن مجموع این شاخص‌ها تصویر جامعی از محیط کسب و کار در کشور و الزامات و اولویت‌های بهبود آن در آینده به دست می‌دهد.

کشورهای مورد بررسی نخواهد بود و قرار است از سال ۲۰۲۶ به بعد به جمع کشورهای مورد ارزیابی اضافه شود.

همچنین گزارش معتبر مجمع جهانی اقتصاد از شاخص رقابت‌پذیری جهانی که به رتبه‌بندی کشورها در چهار مولفه کلی عوامل مربوط به توانمندسازی محیط، سرمایه انسانی، بازار و عوامل مربوط به پویایی و نوآوری فضای کسب و کار می‌پردازد، از سال ۲۰۲۰ به این سو متوقف شده است.

یکی از شاخص‌های مهم در این زمینه شاخص انجام کسب و کار بانک جهانی بود که از سال ۲۰۰۳ تا سال ۲۰۲۰ در قالب گزارش‌های سالانه به ارزیابی محیط کسب و کار از منظر ده شاخص اصلی می‌پرداخت. متأسفانه به دلیل افشای پاره‌ای از تخلفات در زمینه دستکاری داده‌های برخی از کشورها از جمله داده‌های مربوط به عربستان سعودی در گزارش بانک جهانی در سال ۲۰۲۰، انتشار گزارش از این سال به بعد متوقف شد و قرار است از سال ۲۰۲۴ گزارش جدیدی با عنوان Business Ready جایگزین آن شود. البته ایران در فازهای اولیه این گزارش جدید، در جمع

۹-۱. بررسی محیط کسب و کار کشور از نظر آزادی اقتصادی و فساد

زیرشاخص سرمایه‌گذاری دولتی و همچنین امتیاز ۸/۰ برای زیرشاخص پارانها و پرداخت‌های انتقالی، کمک قابل توجهی به کسب این رتبه کرده است. در مقابل امتیاز زیرشاخص تملک دارایی‌های دولتی معادل ۴/۲ ارزیابی شده است. باید توجه داشت که هر چه زیرشاخص‌های مربوط به اندازه دولت کوچک‌تر باشند، امتیاز این مولفه بالاتر ارزیابی خواهد شد. جدای از مشکلات ناشی از تحریم که فشار بودجه‌ای آن منجر به کوچک‌تر شدن بخشی از مخارج دولتی شده است، دلیل اصلی کوچک ارزیابی شدن اندازه دولت ایران در این گزارش استناد به داده‌های رسمی بودجه (آشکار) است، در حالی که بخش عمده دخالت دولت در اقتصاد ایران از محل بودجه پنهان (مثلاً شرکت‌ها و نهادهای حاکمیتی و دولتی) است. در مولفه تجارت بین‌المللی نیز امتیاز زیرشاخص نرخ ارز بازار غیررسمی صفر بوده، امتیاز زیرشاخص تحرک سرمایه و افراد فراتر از ۳/۰ نرفته، امتیاز زیرشاخص موانع تجاری نظارتی ۴/۷ ارزیابی شده و امتیاز زیرشاخص تعرفه‌های تجاری ۵/۴ محاسبه شده است. در مولفه ثبات پولی امتیاز ایران ۶/۲ رقم خورده است. در این مولفه، زیرشاخص

چند موسسه بین‌المللی به صورت سالانه به ارزیابی درجه آزادی اقتصادی در کشورها می‌پردازند که موسسه فریزر با معرفی شاخصی در نشریه آزادی اقتصادی جهان^۱ و موسسه هریتج با ارائه شاخصی به نام شاخص آزادی اقتصادی^۲ از مهم‌ترین آنها به شمار می‌روند. ارزیابی موسسه فریزر از درجه آزادی اقتصادی کشورها بر اساس پنج مولفه اندازه دولت، سیستم‌های قانونی و حقوق مالکیت، ثبات پولی، آزادی تجارت بین‌المللی و نظارت (مربوط به بازار اعتبارات، بازار کار و کسب و کار) صورت می‌گیرد. آخرین گزارش موسسه فریزر که در سال ۲۰۲۲ منتشر شده، حاوی نتایج ارزیابی آزادی اقتصادی ۱۶۵ کشور جهان در سال ۲۰۲۰ است که در آن ایران با کسب رتبه ۱۵۹، نسبت به سال قبل از آن یک پله تنزل داشته است. تنها کشورهای ونزوئلا، سودان، زیمبابوه، سوریه، آرژانتین و لیبی وضعیتی بدتر از ایران داشته‌اند. بهترین رتبه ایران در بین این پنج مولفه مربوط به اندازه دولت (امتیاز ۷/۰ از ۱۰/۰) و رتبه ۶۲) و بدترین آن مربوط به آزادی تجارت بین‌المللی (امتیاز ۲/۶ از ۱۰/۰ و رتبه ۱۶۴) بوده است. در مولفه اندازه دولت، امتیاز ۹/۴ برای

1. Economic Freedom of the World (EFW)

2. Index of Economics Freedom (IEF)

است. ایران در گزارش قبلی این نهاد، در بین ۱۷۷ کشور مورد بررسی در جایگاه ۱۷۰ قرار گرفته بود. در واقع جایگاه ایران در گزارش جدید تغییری نداشته و صرفاً خروج اوکراین از رده بندی منجر به ارتقای یک پله ای رتبه ایران شده است. تنها کشورهای برنئی، اریتره، زیمبابوه، سودان، ونزوئلا، کوبا و کره شمالی وضعیتی بدتر از ایران داشته اند. البته کشورهای عراق، افغانستان، لیبی، لیختن اشتاین، سومالی، سوریه، یمن و اوکراین در این رتبه بندی مورد ارزیابی قرار نگرفته اند. ایران در بین ۱۴ کشور منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا نیز رتبه آخر را کسب کرده است و امتیاز آن حتی از لبنان بحران زده کمتر بوده است. وضعیت ایران در مولفه های مربوط به اندازه دولت (هزینه کرد دولت، فشار مالیاتی و سلامت بودجه ای) نسبت به سال قبل بهبود یافته است. بر اساس این گزارش، نامساعدترین رتبه ایران در بین مولفه های آزادی اقتصادی کشور به ترتیب مربوط به آزادی مالی، آزادی سرمایه گذاری و آزادی پولی و در مقابل مساعدترین رتبه مولفه ها به ترتیب مربوط به هزینه کرد دولت، فشار مالیاتی و سلامت بودجه ای بوده است. جدول ۳۴ وضعیت ایران را در این شاخص نشان می دهد.

آزادی تملک حساب بانکی ارزی امتیاز کامل ۱۰ را کسب کرده، زیرشاخص رشد پول امتیاز ۸/۶ را گرفته، امتیاز زیرشاخص انحراف معیار تورم ۳/۴ بوده و امتیاز زیرشاخص تورم سال های اخیر از ۲/۷ فراتر نرفته است. در مولفه سیستم قانونی و حقوق مالکیت، امتیاز ایران ۳/۶ ارزیابی شده است. در این زمینه، زیرشاخص دادگاه های بی طرف کمترین امتیاز (۳/۰) و زیرشاخص محدودیت های نظارتی در فروش اموال غیرمنقول بیشترین امتیاز (۸/۲) را کسب کرده است. در مولفه نظارت نیز امتیاز ایران ۵/۵ ارزیابی شده است. امتیاز زیرشاخص نظارت بر بازار اعتبار ۶/۴، امتیاز زیرشاخص نظارت بر بازار کسب و کار ۵/۴ و امتیاز زیرشاخص نظارت بر بازار کار ۴/۷ بوده است.

شاخص آزادی اقتصادی موسسه هریتیج بر حسب ۱۲ مولفه حقوق مالکیت، اثربخشی قضاوت در دادگاه، یکپارچگی دولت، فشار مالیاتی، هزینه کرد دولت، سلامت بودجه ای، آزادی کسب و کار، آزادی نیروی کار، آزادی سیاست گذاری پولی، آزادی تجارت، آزادی سرمایه گذاری و آزادی مالی مورد محاسبه قرار می گیرد. بر اساس گزارش موسسه هریتیج در سال ۲۰۲۳، ایران در بین ۱۷۶ کشور مورد مطالعه در جایگاه ۱۶۹ قرار گرفته

جدول ۳۴. وضعیت ایران در شاخص آزادی اقتصادی موسسه هریتیج

مولفه	رتبه ۲۰۲۳ (بین ۱۷۶ کشور)	رتبه ۲۰۲۲ (بین ۱۷۷ کشور)	رتبه ۲۰۲۱ (بین ۱۷۸ کشور)	امتیاز ۲۰۲۳ (از صفر تا ۱۰۰)	امتیاز ۲۰۲۲ (از صفر تا ۱۰۰)	امتیاز ۲۰۲۱ (از صفر تا ۱۰۰)
هزینه کرد دولت	۷	۱۲	۲۳	۹۴/۸	۹۲/۵	۹۰/۱
فشار مالیاتی	۷۰	۷۴	۷۲	۸۱/۱	۸۰/۸	۸۰/۸
سلامت بودجه ای	۹۶	۱۱۴	۸۵	۵۸/۸	۵۴/۷	۸۲/۸
آزادی نیروی کار	۱۳۵	۱۳۹	۱۳۵	۵۰/۷	۴۹/۴	۵۰/۱
اثربخشی قضایی	۱۴۱	۱۳۲	۱۳۶	۲۶/۳	۲۹/۴	۲۸/۳
آزادی کسب و کار	۱۵۶	۱۵۵	۱۲۵	۳۸/۹	۳۸/۹	۵۷/۱
آزادی تجارت	۱۵۷	۱۵۰	۱۶۷	۵۵/۸	۵۹/۲	۵۴/۲
یکپارچگی دولت	۱۵۹	۱۶۱	۱۳۴	۱۹/۶	۱۹/۸	۳۱/۸
حقوق مالکیت	۱۵۹	۱۶۱	۱۵۵	۲۵/۰	۲۶/۶	۳۳/۵
آزادی پولی	۱۶۹	۱۷۱	۱۷۳	۴۰/۶	۴۲/۳	۴۲/۱
آزادی سرمایه گذاری	۱۷۲	۱۷۳	۱۷۴	۵	۵	۵
آزادی مالی	۱۷۲	۱۷۵	۱۷۶	۱۰	۱۰	۱۰

ماخذ: موسسه هریتیج، شاخص آزادی اقتصادی، سال های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۳

سال ۲۰۲۱ کاهش یافته و جایگاه منطقه ای ایران بدون تغییر در رتبه ۱۴ از میان ۱۵ کشور بوده است. از سوی دیگر، در زمینه شاخص ادراک فساد^۳ که از سوی موسسه شفافیت بین المللی^۴ منتشر می شود، ایران در سال ۲۰۲۲ بدون تغییر امتیاز نسبت به سال قبل از آن، بهبود رتبه سه پله ای را تجربه کرده و در جایگاه ۱۴۷ در میان ۱۸۰ کشور مورد بررسی قرار گرفته است.

همچنین در رابطه با حقوق مالکیت و ادراک فساد که در میزان درجه آزادی فعالیت های اقتصادی موثرند، آخرین گزارش شاخص بین المللی حقوق مالکیت^۱ که توسط اتحادیه حقوق مالکیت^۲ منتشر می شود و مربوط به سال ۲۰۲۲ است، نشان می دهد که ایران با یک پله صعود نسبت به سال قبل از آن در جایگاه ۱۱۳ در بین ۱۲۹ کشور مورد مطالعه قرار دارد. البته امتیاز ایران در این سال ۰/۵ واحد نسبت به

1. International Property Right Index
2. Property Right Alliance
3. Corruption Perception Index
4. Transparency International

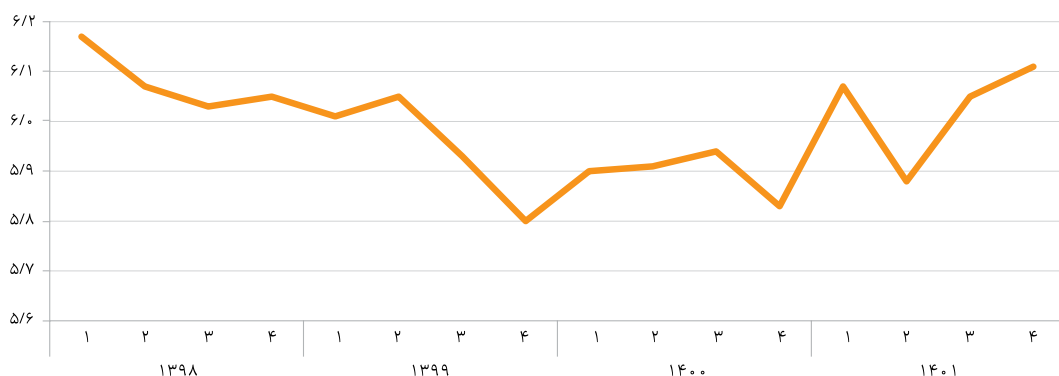
۹-۲. نتایج پایش محیط کسب و کار از سوی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

بر اساس نتایج این گزارش، شاخص ملی محیط کسب و کار در زمستان ۱۴۰۱ به عدد ۶/۱۱ رسیده است که در مقایسه با شاخص ۵/۸۳ واحدی در زمستان سال ۱۴۰۰، از بدتر شدن نسبی وضعیت حکایت دارد. لازم به ذکر است که این شاخص عددی بین ۰ و ۱۰ است که عدد ۱۰ بدترین وضعیت ممکن را نشان می‌دهد. این شاخص در زمستان ۱۴۰۱ بدترین وضعیت را از تابستان ۱۳۹۸ به این سو تجربه کرده است. در فصل مورد بررسی، فعالان اقتصادی مشارکت‌کننده در این پایش، سه مولفه غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، دشواری تامین مالی از بانک‌ها و نهایی بی‌ثباتی سیاست‌ها و قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی را - همچون سال‌های گذشته - نامساعدترین و سه مولفه محدودیت دسترسی به آب، نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول و محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و ...) را همچون چند فصل گذشته، مساعدترین مولفه‌های محیط کسب و کار معرفی کرده‌اند. شایان ذکر است که از پاییز ۱۳۹۶ تاکنون همواره غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات به عنوان نامساعدترین مولفه کسب و کار ارزیابی شده است و نشان از اثر بحران تورم مزمن بر کسب و کارها دارد. در این شرایط کنترل تورم از طریق انقباض پولی، اثر مثبت‌تری از تخصیص اعتبار (انبساط پولی) بر تولید دارد. نمودار ۱۲ روند شاخص کل محیط کسب و کار را به صورت فصلی از بهار ۱۳۹۸ تا زمستان ۱۴۰۱ نشان می‌دهد.

به موجب قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب سال ۱۳۹۰، اتاق‌های بازرگانی کشور موظف‌اند به منظور اطلاع سیاست‌گذاران از وضعیت محیط کسب و کار در کشور، شاخص‌های ملی محیط کسب و کار در ایران را تدوین کرده و به طور سالانه و فصلی حسب مورد به تفکیک استان‌ها، بخش‌ها و فعالیت‌های اقتصادی اعلام کنند. در ابتدا مرکز پژوهش‌های مجلس مسئولیت انتشار این گزارش‌ها را بر عهده داشت، اما در سال ۱۳۹۴، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران با همکاری اتاق‌های تعاون و اصناف در قالب یک طرح پژوهشی اقدام به شناسایی و معرفی شاخص‌های ملی پایش محیط کسب و کار کرد و از سال ۱۳۹۵ به این سو تهیه گزارش در مرکز پژوهش‌های مجلس متوقف شد.

آخرین گزارش فصلی منتشر شده از سوی اتاق بازرگانی در زمینه پایش محیط کسب و کار ایران مربوط به زمستان ۱۴۰۱ است. در این گزارش، داده‌های پیمایشی حاصل از ادراک‌سنجی از وضعیت مولفه‌های محیط کسب و کار کشور از ۲ هزار و ۶۵۸ فعال اقتصادی زیرمجموعه سه اتاق بازرگانی، تعاون و اصناف و با استفاده از روش تکمیل پرسشنامه الکترونیکی و همچنین آمارگیری تلفنی با کمک رایانه صورت گرفته است و داده‌های آماری نیز از منابع آماری رسمی کشور تهیه و مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نمودار ۱۲. روند شاخص کل محیط کسب و کار*

ماخذ: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، گزارش‌های فصلی پایش محیط کسب و کار، زمستان ۱۴۰۱
* کاهش شاخص نشانه بهبود وضعیت محیط کسب و کار است.

به مولفه نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول بوده و صرفاً در بخش خدمات است که مولفه محدودیت دسترسی به آب بهترین وضعیت را دارد. جدول ۳۵ شاخص محیط کسب و کار را به تفکیک مولفه‌های پیمایشی در گزارش مذکور که بر اساس اعداد زمستان از بیشترین به کمترین مرتب شده‌اند، نشان می‌دهد.

در زمستان ۱۴۰۱، از نظر فعالان اقتصادی کشور وضعیت محیط کسب و کار در بخش خدمات نامناسب‌ترین بوده و پس از آن به ترتیب بخش‌های کشاورزی و صنعت قرار دارند. البته اختلاف شاخص بین این بخش‌ها بسیار اندک است. در هر سه بخش، نامساعدترین مولفه غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات بوده است. اما مساعدترین وضعیت در دو بخش کشاورزی و صنعت مربوط

جدول ۳۵. شاخص محیط کسب و کار به تفکیک مولفه‌های پیمایشی سه اتاق بازرگانی، تعاون و اصناف در سال ۱۴۰۱

مولفه‌های پیمایشی محیط کسب و کار	زمستان	پاییز	تابستان	بهار
غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت اولیه و محصولات	۸/۶۵	۸/۳۸	۸/۲۰	۸/۷۸
دشواری تامین مالی از بانک‌ها	۷/۶۳	۷/۴۸	۷/۲۳	۷/۶۹
بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کار	۷/۴۵	۷/۳۷	۷/۴۱	۷/۷۶
دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	۶/۷۶	۶/۵۶	۶/۳۷	۶/۷۶
فساد و سوء استفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی	۶/۷۵	۶/۷۵	۶/۵۲	۶/۷۸
رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	۶/۶۹	۶/۷۱	۶/۵۶	۷/۰۰
موانع در فرآیندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	۶/۶۱	۶/۶۰	۶/۶۰	۶/۹۴
ضعف دادگاه‌ها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران	۶/۵۵	۶/۳۳	۶/۱۲	۶/۳۴
تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	۶/۴۸	۶/۴۱	۶/۳۶	۶/۴۱
وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار	۶/۴۷	۶/۳۷	۶/۲۱	۶/۳۹
رویه‌های سختگیرانه اداره‌های کار و بیمه تامین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی	۶/۳۳	۶/۳۵	۶/۱۲	۶/۴۷
وجود رقابت غیرمنصفانه شرکت‌ها و موسسات دولتی یا شبه‌دولتی در بازار	۶/۳۲	۶/۲۵	۶/۱۳	۶/۴۳
برداشت‌های سلیقه‌ای از قوانین و مقررات توسط ماموران محیط زیست، شهرداری، گرمک، بهداشت و ...	۶/۲۲	۶/۲۱	۶/۲۹	۶/۳۳
عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران	۶/۲۲	۶/۰۷	۵/۸۷	۶/۰۹
کارگریز عمومی و ضعف در بازار	۶/۱۹	۵/۹۴	۶/۰۱	۶/۲۶
فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی	۶/۱۱	۶/۰۳	۶/۰۱	۶/۲۹
محدودیت‌های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	۶/۰۸	۶/۲۰	۴/۳۹	۴/۰۹
کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز	۵/۹۶	۵/۸۸	۵/۶۶	۵/۸۴
کمبود نیروی کار ماهر	۵/۷۸	۵/۸۴	۵/۷۲	۵/۶۵
فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تامین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار	۵/۷۶	۵/۶۰	۵/۵۷	۵/۷۴
ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری)	۵/۵۷	۵/۴۶	۵/۲۷	۵/۶۵
بی‌تعهدی طرف‌های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده‌هایشان	۵/۵۱	۵/۴۱	۵/۴۰	۵/۴۶
کمبود تقاضا در بازار	۵/۴۵	۵/۵۷	۵/۲۵	۵/۲۶
ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار	۵/۴۵	۵/۲۸	۵/۰۳	۵/۳۸
تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی‌رغبتی به خرید محصولات ایرانی	۵/۱۳	۵/۱۶	۵/۱۰	۵/۱۷
محدودیت دسترسی به حامل‌های انرژی (برق، گاز، گازوئیل و ...)	۴/۲۲	۳/۸۵	۳/۸۱	۴/۲۲
نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	۳/۹۵	۳/۹۹	۴/۰۲	۴/۲۵
محدودیت دسترسی به آب	۳/۸۲	۳/۷۵	۳/۶۴	۳/۸۱

ماخذ: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، گزارش‌های فصلی پایش محیط کسب و کار

از نظر اندازه بنگاه، بنگاه‌هایی که بین ۱۰۱ تا ۲۰۰ نفر کارکن دارند نامساعدترین وضعیت محیط کسب‌وکار و بنگاه‌هایی که بین ۵۰ تا ۱۰۰ نفر کارکن دارند مساعدترین وضعیت محیط کسب‌وکار را داشته‌اند، اگرچه اختلاف عدد شاخص بین این دو گروه تنها ۰/۱۹ واحد بوده و قابل چشم‌پوشی است. از نظر سابقه فعالیت بنگاه، در بنگاه‌هایی که فعالیت اقتصادی آنها زیر ۲ سال است، نامساعدترین وضعیت محیط کسب‌وکار اعلام شده و بنگاه‌های اقتصادی با سابقه فعالیت بیشتر از ۱۶ سال، مساعدترین وضعیت محیط کسب‌وکار را گزارش کرده‌اند. در این زمینه هم اختلاف بسیار ناچیز بوده و معنادار نیست. بنگاه‌های اقتصادی مشارکت‌کننده در این طرح به طور متوسط با ۴۴/۲ درصد از ظرفیت اسمی خود فعالیت داشته‌اند که نسبت به زمستان ۱۴۰۰، افزایش ۳/۲ واحد درصدی را نشان می‌دهد.

ارزیابی زمستان ۱۴۰۱ نشان می‌دهد که استان‌های کردستان، سیستان و بلوچستان و گیلان به ترتیب دارای بدترین و مرکزی، فارس و سمنان به ترتیب دارای مساعدترین وضعیت محیط کسب‌وکار بوده‌اند. اختلاف عدد شاخص وضعیت محیط کسب‌وکار در بهترین و بدترین استان معادل ۱/۲۵ واحد است. همچنین در بین رشته فعالیت‌های اقتصادی، رشته فعالیت‌های «آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت‌های تصفیه»، «املاک و مستغلات» و «حمل‌ونقل و انبارداری»، به ترتیب دارای بدترین وضعیت محیط کسب‌وکار و «اداری و خدمات پشتیبانی»، «استخراج معدن» و «تولید صنعتی (ساخت)» به ترتیب بهترین وضعیت محیط کسب‌وکار را در مقایسه با سایر رشته فعالیت‌های اقتصادی در کشور داشته‌اند. در این زمینه هم اختلاف عدد شاخص وضعیت محیط کسب‌وکار در بهترین و بدترین رشته فعالیت معادل ۱/۴۹ واحد است.

منابع

سازمان برنامه و بودجه کشور؛ لوایح و قوانین بودجه سالانه.
سازمان خصوصی‌سازی؛ آمار عملکرد سالانه ارزش واگذاری سهام و دارایی بنگاه‌های مشمول واگذاری.
شرکت بورس اوراق بهادار تهران؛ مدیریت آمار و اطلاعات، گزارش‌های تفصیلی ماهانه بازار.
صندوق توسعه ملی؛ گزارش عملکرد سالانه.
فراپورس ایران؛ اداره آمار و تحلیل اطلاعات، گزارش‌های آماری سالانه.
گمرک ایران؛ آمارهای مقدماتی تجارت خارجی ایران.
مرکز آمار ایران؛ شاخص قیمت مصرف‌کننده.
مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی؛ تحلیلی بر مصارف بودجه.
مرکز مدیریت بدهی‌های عمومی و روابط مالی دولت؛ ویژه نامه ۱۴۰۱.
موسسه هریج؛ گزارش‌های شاخص آزادی اقتصادی.

مرکز آمار ایران؛ نتایج طرح آمارگیری نیروی کار سال ۱۴۰۱.
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران؛ گزارش‌های فصلی پایش محیط کسب‌وکار.
اوپک؛ گزارش‌های ماهانه.
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛ گزارش تحولات بخش واقعی اقتصاد ایران سال ۱۴۰۱.
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛ گزارش‌های هفتگی حراج اوراق بدهی دولت.
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛ گزیده آمارهای اقتصادی.
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛ گزارش‌های تحولات بازار مسکن شهر تهران.
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛ گزارش‌های شاخص بهای مصرف‌کننده.
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛ آمارهای بانکی.
سازمان امور مالیاتی کشور.

این صفحه بنا به ضرورت صفحه‌آرایی سفید گذاشته شده است

ساختمان ادارات مرکزی بانک خاورمیانه

تهران، خیابان احمد قصیر (بخارست)، نبش خیابان پنجم

تلفن: ۴۲۱۷ ۸۰۰۰ فکس: ۹۱۲۱ ۲۳۸۳

کدپستی: ۱۵۱۳۶۴۵۷۱۷ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۴۴۴۵

www.middleeastbank.ir info@middleeastbank.ir